

Den Frie Bibel

7.7.2017

Indhold

Forord	3
Det Gamle Testamente	4
Fjerde Mosebog	5
Dommerbogen	36
Ruths Bog	80
Salmernes Bog	87
Esajas' Bog	348
Jeremias' Bog	363
Zakarias' Bog	370

Fordord

Velkommen til Den Frie Bibel.

Den Frie Bibel udspringer af ønsket om at skabe en tekstnær dansk bibeloversættelse som er fri for enhver form for copyright. Altså en tekst som alle og enhver har lov til at kopiere og benytte som de ønsker. Forbilledet har været den engelske World English Bible (<http://ebible.org/web>).

Foreløbig er det kun Dommerbogen, Ruths Bog, Zakarias' Bog og nogle få kapitler af andre gammeltestamentlige bøger der foreligger som et udkast til vurdering. Forlægget har været den danske oversættelse fra 1871, som er blevet moderniseret og opdateret med nye resultater fra bibelforskningen.

Oversættelsen er tekstnær. Det betyder at der er lagt vægt på at den danske tekst skal være en så præcis gengivelse af den hebraiske tekst som muligt, også på steder hvor den hebraiske tekst er vanskelig at forstå. Hvor originalen er tvetydig, bør oversættelsen også være det. Der er altså ikke tale om en gendigtning af den bibelske tekst.

Oversættelsen vil løbende blive revideret og opdateret, det er derfor vigtigt at være opmærksom på den dato der står på forsiden af denne udgave.

Kommentarer og spørgsmål til projektet kan sendes til Claus Tøndering (claus@ezer.dk).

Det Gamle Testamente

Fjerde Mosebog

Kapitel 6

HERREN giver love om en nasiræer og hans løfter og renhedskrav.

¹HERREN sagde til Moses: ²»Sig til israelitterne: »Når en mand eller kvinde afgiver et særligt løfte om at blive nasiræer, om at være afholdende for HERREN, ³da skal han holde sig fra vin og øl.¹ Han skal ikke drikke vineddike eller eddike af stærk drik, og han skal ikke drikke saft af druer og hverken spise friske eller tørrede druer. ⁴Al den tid hans afholdenhed varer, skal han ikke spise noget der stammer fra vinstokken, hverken kerne eller skal. ⁵Al den tid hans afholdenheds løfte varer, må der ikke komme en ragekniv over hans hoved. Indtil den tid er gået, hvor han er afholdende for HERREN, skal han være hellig og lade sit hovedhår vokse frit. ⁶Al den tid han har lovet at være afholdende for HERREN, må han ikke komme noget lig nær. ⁷Han må ikke gøre sig uren ved sin far eller ved sin mor, ved sin bror eller sin søster når de dør, for hans afholdenhedsmærke for Gud er over hans hoved. ⁸Al den tid hans afholdenhed varer, skal han være hellig for HERREN.

Love om hvordan en nasiræer skal rense sig.

⁹Hvis nogen meget pludselig dør hos ham og gør hans hoved med afholdenhedsmærket urent, da skal han rage det på renselsesdagen, på den syvende dag skal han rage det. ¹⁰Den ottende dag skal han bringe to tur-telduer eller to dueunger til præsten, til indgangen for forsamlingssteltet. ¹¹Præsten skal give én som syndoffer og én som brændoffer og skaffe ham soning fordi han har syndet ved liget, og samme dag skal han hellige sit hoved. ¹²Og han skal på ny være afholdende for HERREN al den tid hans afholdenhed varer, og fremføre et årgammelt lam som skyldoffer. Den første tid skal falde bort, fordi hans afholdenhed blev uren.

---

¹Ordret: »stærk drik«, men der menes sandsynligvis en gæret drik som øl, mjød eller lignende.

Love om nasiræerens offer når løftet er til ende.

¹³Dette er nasiræerloven: Den dag hans afholdenhedstid udløber, skal han fremføre følgende for indgangen til forsamlingsteltet: ¹⁴Som et offer for HERREN skal han ofre et fejlfrit, årgammelt vædderlam som brændoffer og et fejlfrit årgammelt hunlam som syndoffer og en fejlfri vædder som takoffer ¹⁵og en kurv med usyrede kager af mel blandet med olie, og usyret knækbrød, penslet med olie, og det tilhørende madoffer og drikoffer. ¹⁶Præsten skal bære det frem for HERRENS ansigt og ofre hans syndoffer og brændoffer. ¹⁷Vædderen skal han ofre til HERREN som takoffer sammen med kurven med de usyrede brød, og præsten skal ofre hans madoffer og hans drikoffer. ¹⁸Nasiræeren skal rage afholdenhedens mærke af sit hoved foran indgangen til forsamlingsteltet og kaste det på ilden under takofferet. ¹⁹Præsten skal tage skulderstykket fra vædderen når det er kogt, samt en usyret kage fra kurven og et usyret knækbrød, og han skal lægge dem i nasiræerens hænder efter han har raget sit afholdenheds mærke af. ²⁰Præsten skal svinge dem frem og tilbage for HERRENS ansigt; det er helliget præsten sammen med bryststykket til svingningen og lårbenet der gives som offergave, og derefter må nasiræeren drikke vin. ²¹Dette er loven for nasiræeren. Når han lover at give en offergave til Herren ved siden af sit løfte, altså udover det han bærer frem i sin egen hånd, skal han nøje overholde det løfte han har aflagt. Dette skal han gøre ved siden af loven for hans afholdenhed.«

HERREN beskriver for Moses hvordan præsterne skal velsigne folket i Guds navn.

²²HERREN sagde til Moses: ²³»Sig til Aron og hans sønner: »Således skal I velsigne israelitterne og sige til dem: ²⁴HERREN velsigne dig og bevare dig! ²⁵HERREN lade sit ansigt lyse over dig og være dig nådig! ²⁶HERREN løfte sit ansigt på dig og give dig fred!« ²⁷De skal lægge mit navn på israelitterne, og jeg vil velsigne dem.«

Kapitel 10

Moses får besked på at lave to sølvbasuner der skal bruges når folket skal samles på rejse og i krig.

¹HERREN sagde til Moses: ²»Lav to trompeter af sølv, som udhamret arbejde skal du lave dem. Dem skal du bruge når forsamlingen skal kaldes sammen, og når lejrene skal bryde op. ³Når der blæses i dem begge, skal hele forsamlingen samles hos dig ved forsamlingsteltets indgang. ⁴Hvis der blæses i den ene, skal stammelederne samles hos dig, overhovederne for Israels tusinder. ⁵Men når I blæser vedvarende, da skal de lejrafdelinger der ligger mod øst, bryde op. ⁶Når I blæser vedvarende anden gang, skal

de lejrafdelinger der ligger mod syd, bryde op. I skal blæse vedvarende når de skal bryde op. ⁷Men når forsamlingen skal samles, skal I kun blæse og ikke blæse vedvarende. ⁸Præsterne, Arons sønner, skal blæse i trompeterne, og det skal være en evig forordning for jer hos jeres efterkommere. ⁹Når I i jeres land kommer i krig mod fjenden som overfalder jer, da skal I blæse i trompeterne for at I må blive bragt i erindring for HERRENS jeres Guds ansigt og blive frelst fra jeres fjender. ¹⁰På jeres glædesdag og på jeres fastsatte tider og på den første dag i måneden skal I blæse i trompeterne ved jeres brændofre og ved jeres måltidsofre for at de må minde om jer for jeres Guds ansigt. Jeg er HERREN jeres Gud.

Plan for israelitternes opbrud fra Sinajs ørken til Parans ørken.

¹¹I det andet år, i den anden måned, på den tyvende dag i måneden hævede skyen sig op fra Vidnesbyrdets bolig. ¹²Israelitterne brød op i dagsrejser fra Sinajs ørken, og skyen slog sig ned i Parans ørken. ¹³Således rejste de første gang efter HERRENS ord ved Moses. ¹⁴Først brød Judas lejr op med sit banner, division efter division, under kommando af Nakhon, Amminadabs søn. ¹⁵Netan'el, Suars søn, havde kommandoen over Issakarstammens hærafdeling, ¹⁶og Eliab, Helons søn, havde kommandoen over Zebulonstammens hærafdeling. ¹⁷Boligen blev taget ned, og gershonitterne og meraritterne, som bar den, brød op. ¹⁸Dernæst brød Rubens lejr op med sit banner, division efter division, under kommando af Elisur, Shede'urs søn. ¹⁹Shelumiel, Surishaddajs søn, havde kommandoen over Simeonstammens hærafdeling, ²⁰og Eljasaf, De'uels søn, havde kommandoen over Gadstammens hærafdeling. ²¹Så brød kehatitterne op. Det var dem der bar de hellige ting, og de andre rejste boligen inden de kom frem. ²²Dernæst brød Efraims lejr op med sit banner, division efter division, under kommando af Elishama, Ammihuds søn. ²³Gamliel, Pedasurs søn, havde kommandoen over Manassestammens hærafdeling, ²⁴og Abidan, Gid'onis søn, havde kommandoen over Benjaminstammens hærafdeling. ²⁵Dernæst brød Dans lejr op med sit banner, det var den sidste af alle lejrene, division efter division, under kommando af Akiezer, Ammishaddajs søn. ²⁶Pagiel, Okrans søn, havde kommandoen over Asherstammens hærafdeling, ²⁷og Akira, Enans søn, havde kommandoen over Naftalistammens hærafdeling. ²⁸Dette var planen for israelitternes opbrud, hærafdeling efter hærafdeling, når de rejste.

Moses ønsker at hans svoger skal tage med.

²⁹Moses sagde til Hobab, søn af midjanitten Re'uel, som var Moses' svigerfar: »Vi rejser til det sted hvorom HERREN har sagt: »Det vil jeg give jer.« Gå med os, vi vil gøre vel imod dig, for HERREN har lovet Israel alt godt.« ³⁰Denne svarede ham: »Jeg går ikke med, men jeg går tilbage til mit land

og min slægt.« ³¹Han sagde: »Jeg beder dig, forlad os ikke, for du ved hvor vi kan slå lejre i ørkenen, og du skal være vores øje. ³²Og hvis du går med os, vil vi gøre godt mod dig med det samme som HERREN gør godt mod os.«

Pagtens ark går forrest på rejsen.

³³Så rejste de tre dagsrejser fra HERRENS bjerg, og HERRENS pagts ark rejste tre dagsrejser foran deres ansigt for at finde et hvilested til dem.

³⁴Og HERRENS sky var over dem om dagen når de brød op fra lejren.

Moses' bøn.

³⁵Da arken brød op, sagde Moses: »HERREN, stå op! Så skal dine fjender spredes, og de som hader dig, skal flygte for dit ansigt.« ³⁶Og da den hvilede, sagde han: »Kom tilbage, HERREN, til Israels ti tusinde gange tusinde.«^a

Kapitel 11

HERREN straffer det utilfredse folk.

¹Men nu gav folket sig til at beklage sig bittert i HERRENS påhør,² og da HERREN hørte det, blussede hans vrede op, og HERRENS ild brød ud iblandt dem og den fortærede noget af udkanten af lejren. ²Da råbte folket til Moses, og Moses bad til HERREN så ilden døde ud. ³Og han gav stedet navnet Tab'era,³ for HERRENS ild brændte iblandt dem.

De længes efter kød, er trætte af mannaen, som bliver beskrevet.

⁴Den hob som var midt iblandt dem, fik et umætteligt behov, og derfor gav også israelitterne til at græde igen. De sagde: »Gid vi kunne spise kød igen! ⁵Vi mindes den fisk vi kunne spise gratis i Egypten, græskarrene og melonerne og porrerne og løgene og hvidløgene. ⁶Men nu svinder vores kræfter,⁴ for her er slet intet andet end det manna vi kan se.« ⁷Mannaen var som korianderfrø og havde samme farve som bedellium. ⁸Folket løb hid og did og samlede og maledet det i håndkværn eller stødte det i morter og kogte det i gryden og lavede kager af det. Det smagte som bagværk med olivenolie. ⁹Og når duggen faldt over lejren om natten, faldt mannaen sammen med den.

²Ordret: »Folket blev som dem der vedvarende beklager sig ondt i HERRENS ører«. Biordet »ondt« kan bruges om et forbitret sindelag, men også om bitter eller dårlig situation.

³Dvs.: En brand.

⁴Ordret: »Længes vor sjæl«

Moses beklager sig over for HERREN.

¹⁰Moses hørte folket græde rundt om i alle slægter, hver i sin teltåbning, og HERRENS vrede blussede voldsomt op. Og i Moses' øjne var det ondt. ¹¹Moses sagde til HERREN: »Hvorfor behandlede du din tjener så dårligt?⁵ Hvorfor finder jeg ikke nåde for dine øjne, og hvorfor lægger du byrden af hele dette folk på mig? ¹²Har jeg mon undfanget hele dette folk? Har jeg født det, siden du siger til mig: »Bær det i dine arme, som en plejefar bærer det spæde barn,« så det kan komme ind i det land som du har lovet at give til dets fædre? ¹³Hvor skal jeg få kød fra til at give til folket? For de græder og siger til mig: »Giv os kød at spise.« ¹⁴Jeg kan ikke bære hele folket alene, det er for svært for mig. ¹⁵Og vil du handle sådan med mig, så slå mig ihjel, hvis jeg har fundet nåde for dine øjne, og lad mig ikke se min ulykke.«

HERREN befaler ham at tage 70 ældste til sig og samle folket, så vil han give dem kød. Moses' tro er skrøbelig, men han adlyder.

¹⁶HERREN sagde til Moses: »Saml 70 mænd af Israels ældste sammen. Mænd om hvem du ved at de er folkets ældste og ledere. Dem skal du føre hen til forsamlingssteltet, og der skal de stille sig op sammen med dig. ¹⁷Jeg vil komme ned og tale med dig der, og jeg vil tage af den Ånd som er på dig, og lægge på dem, så de kan bære folkets byrde med dig, og du ikke skal bære den alene. ¹⁸Til folket skal du sige: »I skal hellige jer til i morgen, så skal I få kød at spise, for I har grædt i HERRENS påhør og sagt: Hvem vil give os kød at spise? For det gik os godt i Egypten. Derfor vil HERREN give jer kød at spise. ¹⁹I skal ikke spise én dag og heller ikke to dage og heller ikke fem dage og heller ikke ti dage og heller ikke tyve dage, ²⁰men en hel måned, indtil det står jer ud af næsen, og I væmmes ved det. For I har forkastet HERREN som er midt iblandt jer, og har grædt for hans ansigt og sagt: Hvorfor er vi draget ud af Egypten?« ²¹Moses sagde: »600.000 mænd til fods er dette folk som jeg er midt iblandt, og du siger: »Jeg vil give dem kød, og de skal spise det i en måned.« ²²Skal der slagtes småkvæg og stort kvæg til dem for at der kan blive nok til dem? Skal alle fiskene i havet samles til dem for at der kan blive nok til dem?« ²³HERREN sagde til Moses: »Er HERRENS underarm for kort? Nu skal du se om det vil gå dig som jeg har sagt, eller ikke.«

HERREN lader sin Ånd komme over de 70 ældste, og de profeterer.

²⁴Moses gik ud og gav HERRENS ord til folket, og han samlede 70 mænd af folkets ældste og stillede dem rundt om teltet. ²⁵Da kom HERREN ned i skyen og talte til ham, og han tog af den Ånd som var over ham, og lagde

⁵Ordret: »Hvorfor handlede du ondt mod din tjener?«

over de 70 ældste, og da Ånden hvilede på dem, profeterede de, men det gjorde de ikke senere. ²⁶To mænd var blevet tilbage i lejren. Den ene hed Eldad og den anden Medad. Ånden hvilede over dem, for de var blandt de registrede, men de var dog ikke gået ud til teltet, og de profeterede i lejren. ²⁷Da løb en dreng hen og fortalte det til Moses. Han sagde: »Eldad og Medad profeterer i lejren.« ²⁸Da sagde Josva, Nuns søn, Moses' tjener, en af hans udvalgte: »Min herre Moses! Få dem til at holde op.« ²⁹Men Moses sagde til ham: »Er du misundelig på mine vegne? Gid hele HERRENS folk var profeter, og HERREN ville give dem sin Ånd!«

HERREN giver folket vagtler og straffer dem; folket rejser videre.

³⁰Moses gik tilbage til lejren sammen med Israels ældste. ³¹Da kom der et vindstød⁶ fra HERREN og førte vagtler fra havet og strøede dem ud over lejren, fra en dagsrejse til den ene side og en dagsrejse til den anden side af lejren og sine steder helt op til en meters højde. ³²Da stod folket op hele den dag og hele natten og hele den næste dag, og de samlede vagtler. Den der havde mindst, havde samlet ti homer⁷. De bredte dem ud rundt om lejren. ³³De havde endnu kød i munden, det var endnu ikke fordøjet, da HERRENS vrede blussede op mod folket, og HERREN slog folket med en vældig stor plage. ³⁴Det sted kaldte man Kibrot-ha-Ta'ava⁸ fordi de dér begravede folket, dem der var blevet grådige. ³⁵Fra Kibrot-ha-Ta'ava rejste folket til Haserot, og de blev i Haserot.

Kapitel 12

Mirjam og Aron brokker sig over Moses, som er meget ydmyg.

¹Mirjam og Aron talte imod Moses på grund af den nubiske hustru han havde taget. For han havde taget sig en nubisk hustru. ²De sagde: »Taler HERREN kun gennem Moses? Taler han ikke også gennem os?« Og HERREN hørte det. ³Men Moses var en meget ydmyg mand, mere end alle andre mennesker på jorden.

HERREN straffer dem for det, Mirjam bliver spedalsk.

⁴Pludselig sagde HERREN til Moses og til Aron og til Mirjam: »Gå alle tre ud til forsamlingsteltet.« De gik derud. ⁵Da kom HERREN ned i en skysøjle og stod i teltets åbning, og han kaldte på Aron og Mirjam, og de gik begge ud. ⁶Han sagde: »Hør mine ord: Hvis der er en profet iblandt jer, giver jeg, HERREN, mig tilkende for ham i synet, i drømmen taler jeg med ham.

⁶Samme glose som bruges om Ånd i de tidligere vers.

⁷En homer er et rummål der svarer til 220 liter.

⁸Dvs. grådighedens grave.

⁷Sådan er det ikke med min tjener Moses, han er tro i hele mit hus. ⁸Fra mund til mund taler jeg med ham, klart og ikke i gåder, og han ser HERRENS skikkelse. Hvordan kan I da vove at tale imod min tjener, imod Moses?« ⁹HERRENS vrede blussede op imod dem, og han forlod dem. ¹⁰Og skyen gled væk fra teltet, og se, Mirjam var hvid som sne af spedalskhed. Aron vendte sig mod Mirjam, og se, hun var blevet spedalsk.

Aron beder for hende til Moses, og Moses til Gud som helbreder hende, så hun efter syv dage atter kan komme ind i lejren. Derefter drager de til Paran.

¹¹Aron sagde til Moses: »Hør mig dog, min herre, læg ikke den synd på os, som vi har gjort i vores dumhed da vi syndede. ¹²Jeg beder dig, lad hende ikke være som et dødt foster der er halvt fortæret når det kommer ud af sin mors liv.« ¹³Da råbte Moses til HERREN: »Ak, Gud! Helbred hende.« ¹⁴HERREN sagde til Moses: »Hvis hendes far havde spyttet hende i ansigtet, skulle hun da ikke skamme sig i syv dage? Lad hende være udelukket fra lejren i syv dage. Derefter kan hun komme ind igen.« ¹⁵Mirjam blev udelukket fra lejren i syv dage, og folket rejste ikke førend Mirjam kom ind igen. ¹⁶Derefter rejste folket fra Haserot, og de slog lejr i Parans ørken.

Kapitel 13

På HERRENS befaling sender Moses tolv spejdere til Kana'ans land, en fra hver stamme.

¹HERREN talte til Moses: ²»Send mænd af sted for at spionere i landet Kana'an som jeg giver Israels børn. I skal sende én mand fra hver fædre-stamme, enhver af dem skal være en stammeleder.« ³Fra Parans ørken sendte Moses så på HERRENS befaling mænd som alle var overhoveder for israelitterne. ⁴Dette er deres navne: Fra Rubens stamme: Shammua, Zakkurs søn. ⁵Fra Simeons stamme: Shafat, Koris søn. ⁶Fra Judas stamme: Kaleb, Jefunnes søn. ⁷Fra Issakars stamme: Jig'al, Josefs søn. ⁸Fra Efraims stamme: Hosea, Nuns Søn. ⁹Fra Benjamins stamme: Palti, Rafus søn. ¹⁰Fra Zebulons stamme: Gaddiel, Sodis søn. ¹¹Fra Josefs stamme, fra Manasses stamme: Gaddi, Susis søn. ¹²Fra Dans stamme: Ammiel, Gemallis søn. ¹³Fra Ashers stamme: Setur, Mikael's søn. ¹⁴Fra Naftalis stamme: Nakbi, Vafsis søn. ¹⁵Fra Gads stamme: Ge'uel, Makis søn. ¹⁶Dette er navnene på de mænd som Moses sendte af sted for at spionere i landet, men Moses kaldte Hosea, Nuns søn, for Josva. ¹⁷Moses sendte dem af sted for at spionere i Kana'ans land og sagde til dem: »Drag herfra op i Sydlandet, og I skal gå op på bjergene. ¹⁸I skal studere landet, hvordan det er, og om de folk som bor i det, er stærke eller svage, fåtallige eller talrige, ¹⁹og hvad det er for et land de bor i, om det er godt eller skidt, og hvad der for byer de bor i, om

de bor i lejre eller befæstede byer, ²⁰og hvad det er for et land, om det er fede eller magre jorde, om der er træer eller ej, og I skal være modige og bringe noget af landets frugt med tilbage.« Det var på den tid hvor de første vindruer blev modne.

De udspionerer landet, tager noget af dets bedste frugt med tilbage, men gør folket bange ved at sige at de ikke kan indtage landet. Kaleb forsøger forgæves at berolige folket.

²¹De drog op og udspionerede landet, fra Sins ørken til Rehob ved Lebo-Hamat. ²²Derefter gik de op i Sydlandet og kom til Hebron. Der boede Akiman, Sheshaj og Talmaj, Anaks efterkommere. Men Hebron var bygget syv år før Soan i Egypten. ²³De kom til Eshkoldalen, og dér skar de en vinranke med en drueklase af, og to mænd bar den mellem sig på en stang.^b De tog af granatæblerne og af figenerne. ²⁴Dette sted kaldte man Eshkoldalen på grund af den drueklase som Israels børn skar af der. ²⁵De vendte tilbage efter at have spioneret i landet da der var gået 40 dage. ²⁶De gik og kom hen til Moses og Aron og hele israelitternes forsamling i Kadesh i Parans ørken. De aflagde beretning for dem og hele forsamlingen, og de viste dem landets frugt. ²⁷De fortalte ham: »Vi kom til det land du sendte os til, og det flyder med mælk og honning, og det her er frugt derfra. ²⁸Men det er et stærkt folk som bor i landet, og byerne er befæstede og meget store. Vi har også set Anaks efterkommere der. ²⁹Amalekitterne bor i Sydlandet. I bjerglandet bor hittitterne, jebusitterne og amoritterne, og kana'anæerne bor ved havet og ved Jordans bred.« ³⁰Men Kaleb beroligede folket over for Moses: »Lad os drage op og erobre det til vores ejendom, for vi vil være i stand til det.« ³¹Men de mænd som var taget af sted med ham, sagde: »Vi vil ikke kunne drage op mod det folk, for de er stærkere end vi.« ³²De aflagde mundtligt en kritisk rapport til israelitterne om det land de havde udspioneret. De sagde: »Det land vi rejste igennem for at udspionere, er et land som fortærer sine indbyggere, og alle de folk vi så, er høje folk. ³³Og dér så vi kæmperne, Anaks efterkommere, som er en slægt af kæmper. I vores egne øjne var vi som græshopper, og det var vi også i deres øjne.«

Kapitel 14

Forsamlingen beklager sig over for Moses og Aron. Da de sammen med Josva og Kaleb vil overtale dem til at have tro og tillid til Gud, vil folket stene dem.

¹Da begyndte hele forsamlingen at råbe og skrike højrøstet, og folket græd hele natten. ²Alle Israels børn beklagede sig over for Moses og Aron, og hele forsamlingen sagde til dem: »Gid vi var døde i Egypten, eller gid vi var døde i denne ørken! ³Hvorfor fører HERREN os til dette land for at vi skal

falde for sværdet? Vores hustruer og vores småbørn vil blive til rov. Er det ikke bedst for os at vende tilbage til Egypten?»⁴ Og de sagde til hinanden: »Lad os indsætte en leder og vende tilbage til Egypten.«⁵ Men Moses og Aron faldt på knæ med ansigtet mod jorden foran hele israelitternes forsamling.⁶ Josva, Nuns søn, og Kaleb, Jefunnes søn, som var blandt dem der havde spioneret i landet, rev flænger i deres tøj.⁷ Og de sagde til hele israelitternes forsamling: »Det land som vi vandrede igennem for at spionere, er et særdeles godt land.⁸ Dersom HERREN har behag i os da fører han os ind i dette land og giver os det, et land som flyder med mælk og honning.⁹ Men gør nu ikke oprør mod HERREN, og vær ikke bange for folket i landet, for dem snupper vi som en bid brød. Deres beskyttelse er taget fra dem, men HERREN er med os. Vær ikke bange for dem.«¹⁰ Da sagde hele forsamlingen at man skulle stene dem, men HERRENS herlighed viste sig i forsamlingsteltet for alle israelitterne.

HERREN vil udslette folket og gøre Moses til et større folk. Moses beder for dem.

¹¹ HERREN sagde til Moses: »Hvor længe skal dette folk ringeagte mig, og hvor længe vil de ikke tro på mig, til trods for alle de tegn jeg har gjort midt iblandt dem?¹² Jeg vil ramme dem med pest og udrydde dem, og jeg vil gøre dig til et større og stærkere folk end de er.«¹³ Da sagde Moses til HERREN: »Egypterne har hørt at du ved din kraft har ført dette folk ud af deres midte.¹⁴ De har fortalt det til dette lands indbyggere. De har hørt at du, HERRE, er midt iblandt dette folk, at du, HERRE, viser dig for deres øjne, og at din sky står over dem, og at du går foran dem i en skysøjle om dagen og i en ildsøjle om natten.¹⁵ Hvis du slog dette folk ihjel alle som en, da ville hedningerne, som hørte det rygte om dig, sige:¹⁶ »HERREN har ikke formået at føre dette folk ind i det land han havde lovet dem, så derfor har han slagtet dem i ørkenen.«¹⁷ Lad dog nu Herrens kraft vise sig stor, sådan som du har sagt:¹⁸ HERREN er tålmodig⁹ og rig på nåde. Han tilgiver synder og overtrædelser, og han lader aldeles ikke den skyldige gå ustraffet, han er opmærksom på fædrenes synder hos børnene i tredje og fjerde generation.¹⁹ Tilgiv dog dette folk dets skyld efter din store nåde, ligesom du har tilgivet dette folk fra Egypten af og indtil nu.«

HERREN bønhører ham, men alle blandt dem der beklagede sig, der er over 20 år, vil han ikke lade komme ind i landet. Josva og Kaleb skal få lov. De skal blive i ørkenen i 40 år. De ti spejdere skal dø.

---

⁹ Ordret: »sen til vrede«.

²⁰HERREN sagde: »Hermed tilgiver jeg dem efter dit ord. ²¹Men så sandt jeg lever, og at hele landet¹⁰ skal fyldes af HERRENS herlighed, ²²skal ingen af de mænd som har set min herlighed og de tegn som jeg gjorde i Egypten og i ørkenen, og som nu har sat mig på prøve ti gange og ikke hørt på mig, ²³de skal ikke se det land som jeg har lovet deres fædre, og, ingen af dem som har ringeagtet mig, skal se det. ²⁴Men min tjener Kaleb, for der en anden ånd i ham, og han har fuldkommen fulgt mig, ham vil jeg føre til det land som han kom til, og hans efterkommere skal eje det. ²⁵Men amalekitterne og kana'anæerne bor i dalen. I morgen skal I vende om og rejse ud i ørkenen ad vejen til Det Røde Hav.« ²⁶Og HERREN talte til Moses og Aron: ²⁷»Hvor længe skal denne onde forsamling beklage sig over mig? Jeg har hørt de mange beklagelser med hvilke israelitterne beklager sig over mig. ²⁸Sig til dem: »Så sandt jeg lever, siger HERREN, ligesom I har talt i mit påhør, sådan vil jeg også gøre mod jer. ²⁹Jeres døde kroppe skal falde i denne ørken, og alle I som blev talt, så mange som I er, fra 20-årsalderen og opefter, I som har beklaget jer over mig, ³⁰I skal ikke komme ind i det land som jeg med løftet hånd har svoret at ville lade jer bo i, undtagen Kaleb, Jefunnes søn, og Josva, Nuns søn. ³¹Og jeres småbørn, dem I sagde ville blive til rov, dem vil jeg føre derind, så de skal komme til at kende det land som I har foragtet. ³²Men jeres døde kroppe skal falde i denne ørken. ³³Jeres børn skal være hyrder i ørkenen i 40 år og bøde for jeres utroskab indtil ligene af jer er gået til grunde i denne ørken. ³⁴Efter antallet af de dage I brugte til at spionere i landet, 40 dage, et år for hver dag, skal I bære jeres skyld i 40 år, og I skal mærke mit mishag. ³⁵Jeg, HERREN, har sagt: Jeg vil i sandhed gøre dette mod hele denne onde forsamling, som har rottet sig sammen imod mig. De skal ende i denne ørken og dø der.« ³⁶Og de mænd som Moses havde sendt af sted for at spionere i landet, og som var kommet tilbage og havde fået hele forsamlingen til at beklage sig over ham ved at udsprede onde rygter om landet, ³⁷ja, de mænd som havde udspremt onde rygter om landet, de døde af plagen for HERRENS ansigt. ³⁸Men Josva, Nuns søn, og Kaleb, Jefunnes søn, forblev i live af de mænd som var gået ud for at spionere i landet.

Folket sørger og vil nu drage ind; Moses fraråder dem det, de drager dog ud og bliver slået.

³⁹Moses talte disse ord til alle Israels børn. Da sørgede folket meget. ⁴⁰Om morgenen stod de tidligt op for at drage op i højderne i Bjerglandet, idet de sagde: »Se, her er vi, lad os nu drage op til det sted som HERREN har talt om, for vi har syndet.« ⁴¹Men Moses sagde: »Hvorfor overtræder I HERRENS befaling? Det skal ikke lykkes. ⁴²Drag ikke derop, for HERREN er ikke midt iblandt jer. I vil blive slået af jeres fjender. ⁴³For amalekitterne og

¹⁰således GT1871. Næsten alle moderne oversættelser vælger »jorden«, men i konteksten kan landet meget vel referere til Kana'an.

kana'anæerne vil møde jer, og I vil falde for sværdet. Fordi I har vendt jer bort fra HERREN, vil HERREN ikke være med jer.« ⁴⁴Men i overmodig trods dristede de sig til at drage op i højderne i Bjerglandet. Men HERRENS pagts ark og Moses forlod ikke lejren. ⁴⁵Da kom amalekitterne og kana'anæerne ned fra Bjerglandet hvor de boede, og de slog dem og knuste dem indtil Horma.¹¹

Kapitel 15

HERREN giver love om afgrødeoffer og drikoffer som skal føjes til ethvert offer.

¹HERREN talte til Moses: ²»Tal til israelitterne og sig til dem: »Når I kommer til det land I skal bo i, det som jeg vil give jer, ³og I vil ofre til HERREN et ildoffer,¹² hvad enten det er et brændoffer eller et slagtoffer, for at indfri et særligt løfte eller som et frivilligt offer eller på jeres særlige højtider for at berede en liflig duft for HERREN af hornkvæg og får og geder, ⁴da skal den som ofrer det til HERREN, også ofre et afgrødeoffer af en tiendedel efa¹³ mel blandet med en fjerdedel af en hin olie, ⁵og som drikoffer skal du ofre en fjerdedel af en hin vin sammen med brændofferet eller slagtofferet for hvert lam. ⁶Er det til en vædder, skal du give afgrødeoffer af to tiendedele mel blandet med en tredjedel af en hin olie, ⁷og en tredjedel af en hin vin skal du ofre som drikoffer til en liflig duft for HERREN. ⁸Når du vil give en tyrekalv til brændoffer eller slagtoffer for at indfri et særligt løfte eller som et måltidsoffer for HERREN, ⁹da skal man sammen med tyrekalven ofre tre tiendedele mel blandet med en halv hin olie som afgrødeoffer. ¹⁰Og du skal ofre vin til drikoffer, en halv hin. Det er et ildoffer, en liflig duft for HERREN. ¹¹På denne måde skal det gøres for hver okse eller vædder eller lam eller kid; ¹²efter det antal I ofrer,¹⁴ skal I gøre således med hver enkelt i forhold til deres antal. ¹³Enhver indfødt israelit skal gøre disse ting på denne måde for at ofre et ildoffer, en liflig duft for HERREN. ¹⁴Hvis en fremmed opholder sig midlertidigt hos jer eller bor permanent iblandt jer hos jeres efterkommere, og han vil give et ildoffer, en liflig duft for HERREN, skal han gøre ligesom I skal gøre. ¹⁵I forsamlingen skal der være samme forordning for jer og for den fremmede som opholder sig hos jer, det er en evig forordning blandt jeres efterkommere: Som det er for jer, sådan skal

¹¹Det navn fik stedet i eftertiden jf. kapitel 21,3.

¹²Således ordret på hebraisk. I mange nyere oversættelse udelades det eller oversættes med »offer« eller »offergave«; det er formodentlig en samlet betegnelse for alle ofre som brændes på alteret.

¹³Rummålet angives ikke i teksten, men det er almindeligt at opfatte det som en tiendedel af en efa, der regnes enten som 22 liter eller 36 liter.

¹⁴Ordret: gør.

det være for den fremmede for HERRENS ansigt. ¹⁶Samme lov og ret skal gælde for jer og for den fremmede som opholder sig hos jer.«

Lov om førstegrødeoffer.

¹⁷HERREN talte til Moses: ¹⁸»Tal til israelitterne og sig til dem: »Når I kommer ind i det land jeg vil føre jer til, ¹⁹og når I spiser af landets brød, skal I bringe en offergave til HERREN. ²⁰Det første af jeres dej, nemlig en kage, skal I bringe som gave, ligesom gaven fra tærskepladsen, sådan skal I bringe den. ²¹Af det første af jeres dej skal I give HERREN en gave blandt jeres efterkommere.

Lov om syndoffer for uforvarende synder, for hele forsamlingen eller for en enkelt person, men ikke for bevidste synder.

²²Når I uforvarende synder og ikke holder alle de bud som HERREN har talt til Moses, ²³alt det som HERREN har påbudt jer ved Moses, fra den dag af da HERREN befalede det og derefter blandt jeres efterkommere, ²⁴hvis noget er skjult for forsamlingens øjne og gjort af vanvare, da skal hele forsamlingen give en tyrekalv som brændoffer, til en liflig duft for HERREN, med afgrødeoffer og drikoffer til ifølge retspraksis, og en gedebuk som syndoffer. ²⁵Så skal præsten skaffe soning for hele israelitternes forsamling, og det vil blive dem tilgivet, for det var af vanvare, og de skal føre deres offer frem som et ildoffer for HERREN, og deres syndoffer for HERRENS ansigt for den synd de har gjort af vanvare, ²⁶og det bliver tilgivet hele Israels børns forsamling og den fremmede som opholder sig blandt dem, fordi det er sket for hele folket af vanvare. ²⁷Men når en enkelt synder af vanvare, skal han ofre en årgammel ged som syndoffer. ²⁸Og præsten skal skaffe soning for HERRENS ansigt for ham som har begået en uforvarende synd. Han skal skaffe ham soning, så det bliver ham tilgivet. ²⁹For den indfødte blandt israelitterne og for den fremmede som opholder sig iblandt dem, hos jer skal der gælde samme lov for den som gør noget af vanvare. ³⁰Men den som gør noget med hævet hånd,¹⁵ det være sig en indfødt israelit eller en fremmed, han har hånet HERREN, og du skal fjerne den person¹⁶ fra at være iblandt hans folk,¹⁷ ³¹for han har foragtet HERRENS ord og brudt hans bud. Denne person skal du fjerne; han har skyld.«

¹⁵Dette udtryk oversættes forskelligt: »i trodsighed« (GT1871) eller »med forsæt« (GT1931) eller »med vilje« (DO92). Det må dække en betydning som står i kontrast til synd begået ved en fejl, altså uoverlagt.

¹⁶Ordret: sjæl.

¹⁷På hebraisk står der helt ordret: »du skal visselig bortskære den sjæl fra midten af dens folk«. Teksten nævner ikke dødsstraf eksplicit, og det er derfor mest rimeligt at forestille sig at det handler om en ekskommunikation for utilgivelig synd. Om det alene gælder udelukkelse fra deltagelse i gudstjenesten eller der også er tale om bortvisning fra teltlejren, står ikke klart, det er ikke usandsynligt.

En mand der bevidst har overtrådt sabbatsbuddet, stenes.

³²Mens israelitterne var i ørkenen fandt de en mand som samlede brænde på en sabbat. ³³De som fandt ham i færd med at samle brænde, førte ham frem for Moses og Aron og hele forsamlingen. ³⁴De satte ham i forvaring, for det var ikke afklaret hvad der skulle ske med ham. ³⁵HERREN sagde til Moses: »Den mand skal så sandelig dø. Hele forsamlingen skal stene ham uden for lejren.« ³⁶Da førte hele forsamlingen ham ud uden for lejren, og de stenede ham, og han døde sådan som HERREN havde befaleet Moses.

Israels børn skal lave kvaster på deres kapper for derved at huske på Guds bud.

³⁷HERREN talte til Moses: ³⁸»Tal til israelitterne og sig at de skal lave kvaster¹⁸ på kanterne af deres tøj blandt deres efterkommere, og de skal sætte en blå uldsnor på hver kvast. ³⁹I skal have kvasten, så I kan se den og huske på alle HERRENS bud og holde dem, og I skal ikke forsøge jer med noget efter jeres eget hjerte og efter jeres øjne som I kan være utro med. ⁴⁰Det skal I huske på og holde alle mine bud, og I skal være hellige for jeres Gud. ⁴¹Jeg er HERREN jeres Gud som har ført jer ud af Egyptens land for at være jeres Gud. Jeg er HERREN jeres Gud.

Kapitel 16

Kora, Datan og Abiram og 250 af de ledende i folket sætter sig op imod Moses over præsteskabet, tilsidesætter Moses' advarsel og drister sig til at tænde røgelse for HERREN.

¹Kora, søn af Jis'har, søn af Kehat, søn af Levi, tog med sig både Datan og Abiram, Eliabs sønner, og On, Pelets søn, der alle var rubenitter. ²De stillede sig op for Moses' ansigt sammen med 250 israelitiske mænd, forsamlingens ledere, ansete mænd der var udnævnt af forsamlingen. ³De samlede sig mod Moses og Aron og sagde til dem: »Nu går I for vidt! Hele forsamlingen er alle sammen hellige, og HERREN er midt iblandt dem, så hvorfor ophøjer I jer over HERRENS forsamling?« ⁴Da Moses hørte det, faldt han på knæ med ansigtet mod jorden. ⁵Han talte til Kora og alle der var med han, og sagde: »I morgen tidlig skal HERREN give til kende hvem der hører ham til, og den som er hellig, og den som han vil lade komme sig nær. Hvem han udvælger, vil han lade komme sig nær. ⁶Dette skal I gøre: Tag jer hver et røgelseskar, Kora og alle der er med ham. ⁷Tænd ild i dem og læg røgelse i dem for HERRENS ansigt i morgen, og den som HERREN udvælger, han er hellig. Lad det være jer nok, levitter!« ⁸Moses sagde til Kora: »Hør efter, levitter! ⁹Er det mon for lidt for jer at Israels Gud har udskilt jer fra

¹⁸Den moderne betegnelse blandt jøder er »skuesnor«

Israels forsamling for at lade jer komme sig nær, til at stå for tjenesten ved HERRENS bolig og til at stå for forsamlingens ansigt for at tjene dem? ¹⁰Han har ladet dig og alle dine brødre, levitterne, med dig komme nær, og nu vil I også have præsteskabet! ¹¹Derfor er det imod HERREN at du og alle dem med dig er forsamlet her. Og hvad er Aron at I beklager jer over ham?« ¹²Moses sendte bud efter Datan og Abiram, Eliabs sønner, og de svarede: »Vi kommer ikke op.« ¹³Er det ikke nok at du har ført os ud af et land som flyder med mælk og honning, for at lade os dø i ørkenen? For du vil også fuldstændig tiltage dig herredømmet over os. ¹⁴Du har sandelig ikke ført os ind i et land som flyder med mælk og honning, eller givet os marker og vingårde til arv. Vil du stikke øjnene ud på disse mænd? Vi kommer ikke op.« ¹⁵Da blev Moses meget vred og sagde til HERREN: »Vend dig ikke til deres afgrødeoffer.¹⁹ Ikke så meget som et æsel har jeg taget fra dem, og jeg har ikke gjort en eneste blandt dem noget ondt.« ¹⁶Moses sagde til Kora: »I morgen skal du og alle dem der er med dig, stille jer frem for HERRENS ansigt, du og de og Aron. ¹⁷I skal tage hver sit røgelseskar og lægge røgelse i det, og enhver skal føre sit røgelseskar frem for HERRENS ansigt, 250 røgelseskar, og du og Aron med hver jeres røgelseskar!« ¹⁸De tog hver sit røgelseskar og kom ild i dem og lagde røgelse i dem, og de stillede sig foran døren til forsamlingsteltet. Og det samme gjorde Moses og Aron. ¹⁹Kora samlede hele forsamlingen omkring dem ved indgangen til forsamlingsteltet, men HERRENS herlighed viste sig for hele forsamlingen.

HERREN vil udslutte hele forsamlingen, men Moses beder for folket, så lader han jorden opsluge Kora og dem der var med ham, levende, og de 250 mænd brænder op.

²⁰HERREN talte til Moses og Aron: ²¹»Skil jer ud fra denne forsamling, så vil jeg gøre en ende på dem på et øjeblik.« ²²Men de knælede ned med ansigtet mod jorden og sagde: »Gud, Gud over alt levendes²⁰ ånde! Hvis denne ene mand synder, vil du så blive vred på hele forsamlingen?« ²³HERREN talte til Moses: ²⁴»Sig til forsamlingen: »Gå væk fra området omkring Koras, Datans og Abirams boliger.«« ²⁵Moses rejste sig og gik hen til Datan og Abiram, og Israels ældste fulgte med ham. ²⁶Han talte til forsamlingen og sagde: »Gå væk fra disse ugudelige mænds telte, og rør ikke ved noget af det der hører dem til, for at I ikke skal omkomme i alle deres synder.« ²⁷De fjernede sig fra området omkring Koras, Datans og Abirams boliger, men Datan og Abiram gik ud og stillede sig indgangen til deres telte, sammen med deres hustruer og sønner og deres små børn. ²⁸Moses sagde: »Derpå skal I vide at HERREN har sendt mig til at gøre alle disse gerninger, og at de ikke kommer af mit eget hjerte: ²⁹Hvis disse dør som alle mennesker dør,

¹⁹Dette er den normale oversættelse, men ordet kan også bruges mere generelt om afgifter og måske ofre helt uspecificeret.

²⁰Ordret bruges det hebraiske ord »kød« her

eller lider samme endeligt som alle andre mennesker, da har HERREN ikke sendt mig. ³⁰Men hvis HERREN skaber noget nyt, at jorden åbner sit gab og opsluger dem og alt hvad de ejer, så de farer levende ned i dødsriget, da skal I vide at disse mænd har ringeagtet HERREN.« ³¹Og da han var færdig med at tale alle disse ord, revnede jorden under dem. ³²Jorden åbnede sit gab og opslugte dem og deres boliger og hvert et menneske som hørte til hos Kora, og al hans ejendom. ³³De og alt hvad de havde, fór levende ned i dødsriget, og jorden skjulte dem, og de omkom midt i forsamlingen. ³⁴Hele Israel, som stod rundt om, flygtede ved deres skrig, for de sagde: »Bare jorden ikke opsluger os!« ³⁵En ild for ud fra HERREN og fortærede de 250 mænd som ofrede røgelse.

Kapitel 17

Røgelseskarrene skal gemmes til minde om begivenheden.

¹²¹ HERREN sagde til Moses: ²»Sig til Eleazar, præsten Arons søn, at han skal tage røgelseskarrene ud af ilden og sprede gløderne langt bort, for de er hellige. ³De røgelseskar som tilhørte dem der døde på grund af deres synd, skal man hamre ud i brede plader til at beklæde alteret med, for de bar dem frem for HERRENS ansigt, og de er helliget, og de skal være et tegn for israelitterne.« ⁴Så tog præsten Eleazar de bronzekar som de der var brændt op, havde ofret med, og hamrede dem ud til plader til at beklæde alteret med, ⁵til at minde israelitterne om at ingen fremmed, som ikke er efterkommer af Aron, skal nærme sig for at ofre røgelse for HERRENS ansigt for at det ikke skal gå ham som Kora og dem der var med ham, sådan som HERREN havde givet ham besked om gennem Moses.

Folket beklager sig atter.

⁶Men dagen efter beklagede hele forsamlingen af israelitter sig over Moses og Aron. De sagde: »I har slået HERRENS folk ihjel.« ⁷Da forsamlingen samlede sig imod Moses og Aron, vendte de sig mod forsamlingsteltet, og se, skyen skjulte det, og HERRENS herlighed viste sig. ⁸Moses og Aron stillede sig frem foran forsamlingsteltet. ⁹HERREN sagde til Moses: ¹⁰»Flyt jer væk fra denne forsamling, så vil jeg gøre en ende på den på et øjeblik.« De faldt på knæ med ansigtet mod jorden. ¹¹Moses sagde til Aron: »Tag røgelseskarret, tag ild fra alteret og læg røgelse på. Skynd dig så hen til forsamlingen og skaf dem soning, for vreden er udgået fra HERRENS ansigt, plagen er begyndt.« ¹²Aron tog det som Moses havde sagt, og løb hen midt i forsamlingen, og se, plagen var begyndt blandt folket. Så kom han

²¹I GT 1871, GT 1931 og mange engelske oversættelser står v. 1-15 i slutningen af kapitel 16 og bliver derved v. 36-50, mens DO92 og den hebraiske tekst begynder et nyt kapitel her.

røgelse på og skaffede soning for folket. ¹³Han stod mellem de døde og de levende, og plagen hørte op. ¹⁴Men der døde 14.700 i plagen, udover dem som døde på grund af Koras gerning. ¹⁵Aron kom igen hen til Moses ved indgangen til forsamlingsteltet, da plagen var holdt op.

HERREN stadfæster Arons kald til præst ved underet med den blomstrende stav.

¹⁶²² HERREN talte til Moses: ¹⁷»Tal til israelitterne og tag en stav for hvert fædrenehuse, af alle lederne for deres fædrenehuse, tolv stave. Du skal skrive hver enkelts navn på hans stav. ¹⁸Du skal skrive Arons navn på Levis stav, for der skal være en stav for hvert overhoved over deres fædrenehuse. ¹⁹Og du skal lægge dem i forsamlingsteltet lige foran Vidnesbyrdet, hvor jeg mødes med jer. ²⁰Den mand jeg udvælger, hans stav skal blomstre så jeg kan stoppe israelitternes beklagelser mod mig, når de beklager sig over for jer.« ²¹Moses talte til israelitterne, og alle lederne gav ham en stav for hver leder efter deres fædrenehuse, tolv stave. Arons stav var imellem stavenene. ²²Moses lagde stavenene for HERRENS ansigt i Vidnesbyrdets telt. ²³Da Moses dagen efter kom ind i Vidnesbyrdets telt, se, da blomstrede Arons stav for Levis hus, ja, den havde både skudt knopper og fået blomster og båret modne mandler. ²⁴Moses bar alle stavenene ud fra HERRENS ansigt til alle israelitterne, og de så dem, og de tog hver deres stav.

Staven gemmes til minde.

²⁵HERREN sagde til Moses: »Bær Arons stav ind igen foran Vidnesbyrdet, og opbevar den der som et tegn for børnene af de genstridige, og du skal standse deres beklagelser imod mig for at de ikke skal dø.« ²⁶Moses gjorde det; sådan som HERREN havde befalet ham, det gjorde han.

Israelitterne bliver forskrækkede og ydmyge ved at se HERRENS domme og tegn.

²⁷Israelitterne kom hen til Moses og sagde: »Se, vi omkommer. Vi dør. Vi dør alle sammen! ²⁸Enhver som kommer nær, den som kommer HERRENS telt nær, han skal dø. Er det da forbi med os, omkommer vi?«

---

²²I visse oversættelser begynder kapitel 17 først her.

Kapitel 18

HERREN fremlægger Arons embede for ham og taler om levitternes tjeneste ved Vidnesbyrdets telt.

¹HERREN sagde til Aron: »Du og dine sønner og din fars hus skal sammen med dig bære skylden for overtrædelser mod helligdommen, men du og dine sønner skal sammen bære skylden for overtrædelser mod jeres præstedømme. ²Før også dine brødre, Levi stamme, din fars stamme, frem sammen med dig. De skal slutte sig til dig og tjene dig, men du og dine sønner skal sammen stå foran Vidnesbyrdets telt. ³De skal passe på det, som du vil have passet på, og hvad der er at passe på ved hele teltet. Dog skal de ikke nærme sig helligdommens redskaber eller alteret for at ikke både de og I skal dø. ⁴Men de skal slutte sig til dig og passe på det der er at passe på ved forsamlingssteltet i alt teltets tjeneste, men en uvedkommende må ikke komme jer nær. ⁵Så pas på det der er at passe på ved helligdommen, og på det der er at passe på ved alteret, for at der ikke skal komme endnu en vrede over israelitterne. ⁶Og se, hermed udvælger jeg jeres brødre, levitterne, blandt israelitterne. De er givet til jer som en gave for HERREN til at tage sig af tjenesten ved forsamlingssteltet. ⁷Men du og dine sønner skal sammen passe jeres præstedømme i alt hvad der har med alteret at gøre, og gerningen inden for forhængen, og I skal udføre tjenesten der. Jeg giver jer præstedømmet som en tjeneste, det er en gave, men den uvedkommende som nærmer sig, skal dø.«

HERREN bekendtgør hvad Aron og hans sønner skal have at leve af.

⁸JVHV talte til Aron: »Se, hermed giver jeg mine offergaver i din varetægt, inklusive alt det som israelitterne helliger. Jeg giver det til dig som din andel og til dine børn som en evig forordning. ⁹Dette er hvad du får af det allerhelligste af ildofrene og af alle deres ofre: afgrødeofre, syndofre og skyldofre, som de overgiver til mig, skal helliges dig og dine sønner. ¹⁰Du skal spise det på et højhelligt sted. Alle mænd skal spise det, det skal være helligt for dig. ¹¹Dette skal du have: Alle israelitternes offergaver af svingningsofre har jeg givet dig og dine sønner og dine døtre med dig som en evig rettighed. Enhver som er ren i dit hus, må spise det. ¹²Alt det bedste af olie og alt det bedste af ny vin og korn, deres førstegrøde, som de skal give HERREN, det har jeg givet dig. ¹³Førstegrøden af alt det som er i deres land, som de skal føre frem for HERREN, skal tilhøre dig. Enhver som er ren i dit hus, må spise det. ¹⁴Alt det som er lyst i band i Israel, skal tilhøre dig. ¹⁵Alt det som åbner et moderliv, alt levende som de bringer frem for HERREN af mennesker eller dyr, skal tilhøre dig. Dog skal de løskøbe de førstefødte mennesker og det førstefødte af urene dyr. ¹⁶Det der skal løskøbes, skal du lade løskøbe når det er en måned gammelt, efter din vurdering for fem sekel sølv efter helligdommens sekel. Den er tyve gera.

¹⁷Men det førstefødte af kvæget eller det førstefødte af får eller geder skal du ikke lade løskøbe. De er hellige. Deres blod skal du stænke på alteret, og du skal ofre deres fedt som et ildoffer til en dejlig duft for HERREN. ¹⁸Deres kød skal du have, således svingningens bryststykke og også den højre bov skal tilhøre dig. ¹⁹Alle gaver af de hellige ting som israelitterne bringer HERREN, har jeg givet dig og dine sønner og dine døtre med dig ifølge en evig forordning. Det skal være en evig saltpagt^d for HERRENS ansigt, for dig og for dine efterkommere med dig.« ²⁰HERREN sagde til Aron: »Du skal ikke arve i deres land, og du skal ikke have nogen del blandt dem. Jeg er din del og din arv blandt israelitterne.«

Levitterne skal have tiende for deres tjeneste.

²¹Men se, jeg giver hermed levitterne al Israels tiende i arv til gengæld for den tjeneste de udfører, nemlig tjenesten ved forsamlingsteltet. ²²Israelitterne må ikke mere nærme sig forsamlingsteltet for at de ikke skal pådrage sig synd og dø. ²³Men levitterne skal udføre tjenesten ved forsamlingsteltet, og de skal bære skylden for deres egne overtrædelser. Dette skal være en evig forordning hos jeres efterkommere, og de skal ingen arv have blandt israelitterne. ²⁴For israelitternes tiende, som de skal give HERREN som gave, har jeg givet levitterne til arv. Derfor har jeg sagt til dem at de ingen arv skal have blandt israelitterne.«

Levitterne skal give tiende til præsterne.

²⁵HERREN sagde til Moses: ²⁶»Du skal sige til levitterne: »Når I tager tiende af israelitterne, som jeg har givet jer af dem til jeres arv, da skal I give HERREN en gave af det, nemlig en tiendedel af tienden. ²⁷Den gave som er givet jer, skal regnes ligesom kornet fra tærskelpladsen og vinen fra persen. ²⁸Således skal I også give en gave til HERREN af alle de tiender som I tager af israelitterne, og I skal give Aron, præsten, gaven til HERREN af det. ²⁹Af alle de gaver I får, skal I give hele gaven til HERREN, alt det bedste af det der er helliget ham.« ³⁰Du skal sige til dem: »Når I giver det bedste af det, da skal det regnes for levitterne ligesom en ydelse fra tærskelpladsen og som en ydelse fra persen. ³¹I må spise det hvor som helst, I og jeres husstand, for det er jeres løn for jeres tjeneste ved forsamlingsteltet. ³²Så skal I ikke pådrage jer synd for den sags skyld, når I giver det bedste af det, og I vanhelligere ikke israelitternes hellige ting, så I skal ikke dø.«

Kapitel 19

HERREN giver befaling om den røde kvie hvis aske skal bruges til renselsesvand.

¹HERREN sagde til Moses og Aron: ²»Dette er en lovforordning fra HERREN: Sig til israelitterne at de skal føre en rød kvie til dig. Den skal være fejlfri uden mangler, og den må endnu ikke have båret åg. ³Den skal I give til præsten Eleazar, og han skal føre den uden for lejren, og man skal slagte den i hans nærvær. ⁴Præsten Eleazar skal tage dens blod på sin finger, og han skal stænke dens blod hen mod forsiden af forsamlingsteltet syv gange. ⁵I hans nærvær skal kvien brændes, dens hud og dens kød og dens blod skal brændes sammen med komøget. ⁶Præsten skal tage cedertræ og isop og skarlagenrødt garn, og han skal kaste det ind i ilden der brænder kvien. ⁷Præsten skal vaske sit tøj og bade sig i vand, derefter kan han komme ind i lejren. Præsten skal være uren indtil aften. ⁸Den der brændte den, skal vaske sit tøj i vand og bade sig i vand og være uren indtil aften. ⁹En mand, som er ren, skal samle kviens aske og lægge den uden for lejren på et rent sted, og den skal opbevares for israelitternes forsamling til renselsesvand, det er et syndoffer. ¹⁰Den som har samlet kviens aske, skal vaske sit tøj og være uren indtil aften. Dette skal gælde for israelitterne og for den fremmede som bor iblandt jer, som en evig forordning.

Vand med kviens aske skal bruges til renselse af forskellige urenheder.

¹¹Den som rører ved en død, ved et lig af noget menneske, skal være uren i syv dage. ¹²Med vandet skal han på den tredje dag og på den syvende dag rense sig fra synden, så er han ren, og renser han sig ikke fra synden på den tredje og den syvende dag, bliver han ikke ren. ¹³Enhver som rører ved en død, ved en person som er afgået ved døden, og ikke renser sig, gør HERRENS bolig uren, og den person skal fjernes fra Israel, fordi renselsesvandet ikke blev stænket på ham. Han skal være uren, og hans urenhed er stadig på ham. ¹⁴Dette er loven:²³ Når en person dør i teltet, skal enhver som kommer ind i teltet, og alt det der er i teltet, være urent i syv dage, ¹⁵og ethvert åbent kar der ikke er bundet et klæde henover, det er urent. ¹⁶Enhver som ude på marken rører ved nogen som er blevet dræbt med sværd, eller ved en død eller ved et menneskes knogler eller ved en grav, skal være uren i syv dage. ¹⁷Så skal de på den urenes vegne tage af asken fra det brændte syndoffer, og i et kar komme rindende vand på det. ¹⁸En mand som er ren, skal tage isop og dyppe i vandet og stænke over teltet og over alle karrene og over de personer som har været der, og over den som har rørt ved en knogle eller ved en dræbt eller ved en død eller ved en grav. ¹⁹Den rene person skal stænke på den urene på den tredje og på

²³Ordret: undervisningen. Kan også oversættes med vejledning.

den syvende dag og rense ham fra synden på den syvende dag, og han skal vaske sit tøj og bade sig i vand, så han bliver ren om aftenen.

De som ikke udfører denne renselse, skal straffes hårdt.

²⁰Den som bliver uren og ikke vil rense sig fra synden, den person skal fjernes fra forsamlingen, for han har gjort HERRENS helligdom uren, renselsesvandet blev ikke stænket på ham, han er uren. ²¹Det skal være en evig forordning for dem, og den som stænker renselsesvandet, skal vaske sit tøj, og den som rører ved renselsesvandet, skal være uren indtil aften. ²²Alt det den urene rører ved, skal være urent, og den person som rører ved ham, skal være uren indtil aften.

Kapitel 20

Israelitterne kommer til Sins ørken hvor Mirjam dør. Folket beklager sig fordi de mangler vand.

¹Hele israelitternes forsamling kom til Sins ørken i den første måned,²⁴ og folket blev i Kadesh. Der døde Mirjam, og hun blev begravet dér. ²Forsamlingen havde ikke noget vand. De samlede sig mod Moses og Aron. ³Folket anklagede Moses og sagde: »Gid vi dog var omkommet dengang vores brødre omkom for HERRENS ansigt. ⁴Hvorfor førte I HERRENS forsamling ud i denne ørken for at vi skal dø her, vi og vores dyr? ⁵Hvorfor førte I os ud af Egypten for at bringe os til dette elendige sted, hvor der hverken vokser korn eller figen eller vin eller granatæble, og hvor der ikke er vand at drikke?« ⁶Moses og Aron gik fra forsamlingen hen foran indgangen til forsamlingsteltet og faldt på knæ med ansigtet mod jorden. Og HERRENS herlighed viste sig for dem.

HERREN befaler Moses at tale til en klippe, men han slår på den, og så giver den vand.

⁷HERREN sagde til Moses: ⁸»Tag staven og kald forsamlingen sammen, du og din bror Aron, og tal til klippen for øjnene af dem, så skal den give vand fra sig. Du skal lade vandet fra klippen komme ud til dem, og du skal give det til forsamlingen og deres dyr at drikke.« ⁹Da tog Moses staven med sig fra HERRENS ansigt, sådan som han havde befalet ham. ¹⁰Moses og Aron stillede forsamlingen lige foran klippen, og han sagde til dem: »Hør nu, I genstridige! Mon vi kan få vand til at komme ud af denne klippe til jer?« ¹¹Moses løftede sin hånd og slog klippen to gange med sin stav, da strømmede der meget vand ud så både forsamlingen og deres dyr kunne drikke.

²⁴Dvs. i det 40. år, jvf. 4 Mos 33,38; 5 Mos 1,19

Moses og Aron straffes for deres manglende tro.

¹²HERREN sagde til Moses og Aron: »Fordi I ikke troede på mig og ikke helligede mig for israelitternes øjne, skal I ikke føre denne forsamling ind i det land som jeg har givet dem.« ¹³Dette er Meribas vand,²⁵ hvor israelitterne anklagede HERREN, og han helligede sig for dem.

Israelitterne ønsker at drage gennem Edom, men får ikke lov.

¹⁴Fra Kadesh sendte Moses budbringere til Edoms konge og lod sige: »Dette siger din bror Israel: Du kender alle de besværligheder vi har været ude for, ¹⁵at vores fædre drog ned til Egypten, og vi boede i lang tid i Egypten, og egypterne behandlede os og vores fædre dårligt. ¹⁶Vi råbte til HERREN, og han hørte vores røst og sendte en engel og førte os ud af Egypten, og se, vi er i Kadesh, en by ved din yderste grænse. ¹⁷Vil du ikke godt lade os rejse gennem dit land. Vi vil hverken gå over marker eller gennem vingårde og ikke drikke vand af nogen brønd. Vi vil følge Kongevejen og ikke dreje fra hverken til højre eller til venstre før vi er kommet gennem dit land.« ¹⁸Edom svarede ham: »Lad være med at rejse gennem mit land – for at jeg ikke skal drage ud mod dig med sværd.« ¹⁹Israelitterne sagde til ham: »Vi vil drage op ad vejen, og hvis vi drikker af vandet hos dig, jeg og mit kvæg, vil jeg betale for det. Jeg vil ikke gøre noget andet end at drage igennem til fods.« ²⁰Men han sagde: »Du må ikke rejse igennem.« Og Edom drog ud imod ham med en stærk hær og en stor magt. ²¹Således nægtede Edom at give Israel lov til at gå igennem sit land, og Israel drejede til side for ham.

Aron går op på bjerget Hor og dør der.

²²De rejste fra Kadesh, og hele forsamlingen af israelitter kom til bjerget Hor. ²³HERREN talte til Moses og Aron ved bjerget Hor ved Edoms grænse og sagde: ²⁴»Aron skal samles til sine fædre, for han skal ikke komme ind i det land som jeg har givet israelitterne, for I var genstridige mod mit ord ved Meribas vand. ²⁵Tag Aron og hans søn Eleazar og før dem op på bjerget Hor. ²⁶Tag klæderne af Aron og giv hans søn Eleazar dem på, og Aron skal samles til sine fædre og dø der.« ²⁷Da gjorde Moses som HERREN havde befaleet. De gik op på bjerget Hor for øjnene af hele forsamlingen. ²⁸Moses tog klæderne og Aron og gav hans søn Eleazar dem på. Så døde Aron deroppe på bjerget, men Moses og Eleazar gik ned ad bjerget. ²⁹Da hele forsamlingen så at Aron var død, græd hele Israels hus over Aron i 30 dage.

²⁵Det hebraiske ord betyder »strid« eller »anklage« (1 Mos 13,8 og 4 Mos 27,14).

Kapitel 21

Arads konge slår Israel. De beder til Gud og overvinder ham.

¹Da kana'anæeren, Arads konge, som boede i Sydlandet, hørte at Israel kom ad Atarim-vejen, gik han i kamp mod Israel og førte nogle af dem bort i fangenskab. ²Da aflagde Israel et løfte til HERREN og sagde: »Hvis du giver dette folk i min magt, vil jeg lægge band over deres byer.« ³HERREN hørte Israels røst og overgav kana'anæerne til dem, og man bandlyste dem og deres byer og gav stedet navnet Horma.

Israelitterne beklager sig atter og bliver bidt af slanger. De som ser hen til bronzeslangen, bliver raske.

⁴Så rejste de til hjertet Hor på vejen til Det Røde Hav for at drage uden om Edoms land, og på vejen blev folket utålmodigt i sjælen.²⁶ ⁵Folket talte imod Gud og imod Moses: »Hvorfor førte I os ud af Egypten for at dø i ørkenen? For her er hverken brød eller vand, og vi er inderligt trætte af den elendige mad.« ⁶Da sendte HERREN giftige slanger ind blandt folket, og de bed folket, og mange israelitter døde. ⁷Da kom folket til Moses, og de sagde: »Vi har syndet, for vi har talt imod HERREN og imod dig. Bed til HERREN at han vil tage slangerne fra os.« Og Moses bad for folket. ⁸Da sagde HERREN til Moses: »Lav en slange og sæt den på en stang. Enhver som er blevet bidt og ser på den, skal leve.« ⁹Da lavede Moses en bronzeslange og satte den på en stang, og når en slange havde bidt nogen, og han så hen på bronzeslangen, da forblev han i live.

Beskrivelse af flere af israelitternes rejser.

¹⁰Israelitterne brød op derfra, og de slog lejr i Obot. ¹¹De brød op fra Obot og slog lejr ved Ijje-ha-Abarim i ørkenen øst for Moab. ¹²Derfra brød de op og slog lejr i Zered-dalen. ¹³Derfra brød de op og slog lejr på denne side af Arnon, som går gennem ørkenen, og som går ud fra amoritternes land, for Arnon var grænsen mellem Moab og amoritterne. ¹⁴Derfor omtales i Bogen om HERRENS Krige Vaheb i Sufa, Arnons flodlejer, ¹⁵og skråningerne op til bosættelsen ved Ar, der markerer grænsen ind til Moab. ¹⁶Derfra rejste de til Be'er. Det er den brønd som HERREN talte om til Moses: »Saml folket, og jeg vil give dem vand.« ¹⁷Da sang Israel denne sang: »Kom op, brønd! Syng om den. ¹⁸Brønden som er gravet af stammelederne, kastet af de ædle blandt folket, med kongespir og herskerstave!« Fra ørkenen rejste de til Mattana, ¹⁹og fra Mattana til Nahaliel, fra Nahaliel til Bamot ²⁰og fra

²⁶Det hebraiske »folkets sjæl« (GT 1871) kan vanskeligt gengives med »folkesjælen«, og alle oversættelser udelader derfor ordet. En mulig gengivelse, som tager hensyn til »sjæl«, kunne være »folket tabte besindelsen«.

Bamot til den dal som er i Moabs land, mod Pisgas tinde, der skuer ud over ørkenen.

Sihon vil ikke lade israelitterne rejse gennem sit rige og besejres af dem.

²¹Israel sendte bud til Sihon, amoritternes konge, og lod sige: ²²»Lad mig rejse gennem dit land, vi vil ikke bøje ind på nogen mark eller gennem nogen vingård, vi vil ikke drikke vand af nogen brønd, vi vil drage ad Kongevejen, indtil vi er kommet igennem dit landområde.« ²³Sihon ville ikke give Israel lov til at gå gennem sit landområde, men Sihon samlede hele sit folk og drog ud mod Israel i ørkenen og kom til Jasa. Og han kæmpede mod Israel. ²⁴Men Israel slog ham med sværd²⁷ og indtog hans land som ejendom, fra Arnon til Jabbok, men kun til ammonitternes land, for ammonitternes grænse var befæstet. ²⁵Så indtog Israel alle disse byer, og Israel tog bolig i alle amoritternes byer, i Heshbon og alle dens tilhørende byer. ²⁶For Heshbon var amoritterkongen Sihons by, og han havde kæmpet mod moabitternes forrige konge og havde taget alt hans land fra ham lige til Arnon. ²⁷Derfor synger skjaldene: »Kom til Heshbon! Sihons by skal bygges og grundfæstes. ²⁸For der er gået en ild ud af Heshbon, en flamme af Sihons by, den har fortæret Ar i Moab, opslugt Arnons høje. ²⁹Ve dig, Moab! Du Kemoshs folk er fortabt! Han har gjort sine sønner til flygtninge og sine døtre til fanger for Sihon, amoritternes konge. ³⁰Og vi har skudt dem ned. Heshbon er tabt, helt til Dibon, og vi har lagt dem øde indtil Nofa, som når til Medeba.« ³¹Så tog Israel bolig i amoritternes land. ³²Moses sendte folk for at udspionere Jazer, og de indtog dens tilhørende byer, og han fordrev de amoritter som var der.

Og, kongen af Bashan, overvindes på lignende måde.

³³De vendte sig og drog op ad vejen til Bashan. Da drog Og, kongen af Bashan, ud imod dem med hele sit folk til Edre'i for at kæmpe mod dem. ³⁴HERREN sagde til Moses: »Frygt ikke for ham, for jeg har givet ham i din magt, og hele hans folk og hans land, og du skal gøre ved ham som du gjorde ved amoritterkongen Sihon, som boede i Heshbon.« ³⁵De slog ham og hans sønner og hele hans folk så at man ikke lod nogen blive tilbage, og de indtog hans land som ejendom.

²⁷Teksten har ordret »slå med sværdets æg«. Denne vending bruges her i den generelle betydning af »hugge ned i (voldsom) kamp« eller »besejre i et (blodigt) slag.«

Kapitel 22

Moabs kong Balak ønsker at Bileam skal komme og forbande Israel. Efter HERRENS befaling nægter Bileam at komme.

¹Israelitterne rejste derfra, og de slog lejr på Moabs slette, ved Jordan over for Jeriko. ²Balak, Sippors søn, så alt det Israel havde gjort mod amoritterne. ³Moabitterne var meget bange for folket, for det var talrigt, og moabitterne gruede for israelitterne. ⁴Da sagde Moab til Midjans ældste: »Denne horde vil sluge alt rundt om os, ligesom oxen sluger markens grønne græs.« Men på den tid var Balak, Sippors søn, konge over Moab. ⁵Han sendte bud til Bileam, Beors søn, i Petor som ligger ved floden, til hans folks land,^e for at hidkalde ham og lod sige: »Se, et folk er gået ud af Egypten. Se, det dækker jorden, og det ligger lige over for mig. ⁶Jeg beder dig, kom her og forband dette folk for mig, for det er for stærkt for mig, måske kan jeg så slå det og drive det ud af landet, for jeg ved at den du velsigner, er velsignet, og den du forbander, er forbandet.« ⁷Moabitternes ældste gik derhen sammen med midjanitternes ældste, med sig havde de spåmandens løn. De kom til Bileam, og de fortalte ham Balaks budskab. ⁸Han sagde til dem: »Bliv her i nat, så vil jeg give jer svar, efter hvad HERREN taler til mig.« Så blev moabitternes ledere²⁸ hos Bileam. ⁹Gud kom til Bileam og sagde: »Hvem er de mænd som er hos dig?« ¹⁰Bileam sagde til Gud: »Balak, Sippors søn, moabitternes konge, har sendt bud til mig: ¹¹»Se her det folk som er gået ud fra Egypten og dækker jorden! Kom nu hertil, forband det for mig, måske kan jeg så kæmpe mod det og drive det bort.« ¹²Gud sagde til Bileam: »Du skal ikke gå med dem, du skal ikke forbande folket, for det er velsignet.« ¹³Om morgenen stod Bileam op og sagde til Balaks udsendinge: »Gå til jeres land, for HERREN nægter at give mig lov til at gå med jer.« ¹⁴Så tog moabitternes udsendinge af sted og kom til Balak. De sagde: »Bileam nægtede at komme med os.«

Balak sender igen bud til Bileam. Han får lov til at gå med.

¹⁵Balak sendte bud igen, flere og fornemmere ledere end de første. ¹⁶De kom til Bileam, og de sagde til ham: »Dette siger Balak, Sippors søn: »Lad dig ikke hindre i at komme til mig. ¹⁷For jeg vil vise dig stor ære, og alt hvad du siger til mig, vil jeg gøre, men kom nu, forband dette folk for mig!« ¹⁸Bileam svarede Balaks folk: »Dersom Balak gav mig sit hus, fuldt af sølv og guld, kunne jeg dog ikke overtræde HERREN min Guds ord hverken i stort eller småt. ¹⁹Men bliv nu også I her i nat, så vil jeg finde ud af hvad HERREN yderligere har at sige til mig.« ²⁰Om natten kom Gud til Bileam og

²⁸Ordet gengivet med »ledere« henviser til rådmænd som står lige under kongen i Moab. Ordet er blevet oversat med fyrster (GT1871), høvdinge (GT1931 og stormænd (DO92), men det bruges også om embedsmænd i Kongetiden.

sagde til ham: »Hvis de mænd er kommet for at hente dig, så stå op og gå med dem, men gør kun det som jeg siger til dig.« ²¹Om morgenen stod Bileam op, sadlede sit æsel²⁹ og drog med Moabs ledere.

Guds engel stiller sig i vejen for Bileam for at vise ham at det han gør, er forkert. Æslet ser englen, viger til side, bliver slået, lægger sig, taler og bebrejder Bileam. Englen taler med ham og lader ham gå.

²²Men Guds vrede blussede op fordi han drog med, og HERRENS engel stillede sig i vejen for at stå ham imod, men han red på sit æsel, og han havde to tjenestedrenge med. ²³Æslet så HERRENS engel stå i vejen med et draget sværd i hånden, og æslet veg bort fra vejen og gik ud på marken, men Bileam slog æslet for at få det tilbage på vejen. ²⁴Da stillede HERRENS engel sig i vejen på en smal sti mellem vingårdene hvor der var et stengærde til begge sider. ²⁵Da æslet så HERRENS engel, trykkede det sig ind til muren og maste Bileams fod mod muren, og han slog det endnu mere. ²⁶Men HERRENS engel gik længere frem og stillede sig et snævert sted, hvor der ikke var plads til at vige hverken til højre eller til venstre. ²⁷Æslet så HERRENS engel og lagde sig ned under Bileam. Da blussede Bileams vrede op, og han slog æslet med sin kæp. ²⁸Da åbnede HERREN æslets mund, og det sagde til Bileam: »Hvad har jeg gjort dig, siden du nu har slået mig tre gange?« ²⁹Bileam sagde til æslet: »Fordi du har drillet mig. Gid jeg dog havde et sværd i hånden, så ville jeg slå dig ihjel.« ³⁰Da sagde æslet til Bileam: »Er jeg ikke dit æsel, som du har reddet på i al din tid, lige til denne dag? Har jeg nogen sinde opført mig sådan mod dig?« Han svarede: »Nej.« ³¹Da åbnede HERREN Bileams øjne så han så HERRENS engel stå på vejen med draget sværd i hånden. Han bøjede sig og faldt på knæ med ansigtet mod jorden. ³²HERRENS engel sagde til ham: »Hvorfor har du nu tre gange slået dit æsel? Se, jeg er kommet for at stå dig imod, for denne vej er en afvigelse i forhold til mig.« ³³Æslet så mig og er nu tre gange veget af vejen for mig. Hvis det ikke var veget af vejen for mig, ville jeg nu have slået dig ihjel og ladet det leve.« ³⁴Da sagde Bileam til HERRENS engel: »Jeg har syndet, for jeg vidste ikke at du stod mig imod på vejen. Eftersom det er ondt i dine øjne, vil jeg nu vende tilbage igen.« ³⁵HERRENS engel sagde til Bileam: »Drag med mændene, men du må kun sige det ord, som jeg taler til dig.« Så rejste Bileam med Balaks ledere.

Bileam kommer til Balak og taler med ham.

³⁶Balak hørte at Bileam kom, og han rejste ham i møde ved en by i Moab som lå på grænsen ved Arnonfloden, som er den forreste del af grænsen.

²⁹Ordet der oversættes med »æsel«, betyder egentlig »æselhoppe«.

³⁰Sætningen er oversat forskelligt i traditionen: »... fører denne Vej til Fordærvelse« (GT1871), »du handlede overilet i at rejse imod min vilje« (GT1931).

³⁷Balak sagde til Bileam: »Sendte jeg ikke bud til dig og lod dig kalde? Hvorfor kom du ikke til mig? Skulle jeg virkelig ikke kunne vise dig ære?«
³⁸Bileam sagde til Balak: »Se, nu er jeg kommet til dig. Mon jeg formår at sige noget? Det ord som Gud lægger i min mund, det vil jeg tale.«
³⁹Så rejste Bileam med Balak, og de kom til Kirjat-Husot.
⁴⁰Balak slagtede hornkvæg og får og geder og gav noget af det til Bileam og til de ledere som var hos ham.
⁴¹Om morgenen tog Balak Bileam og førte ham op på Ba'als Høje. Derfra så han det yderste af folket.

Kapitel 23

Balak og Bileam ofrer. Efter Guds vilje må Bileam velsigne folket, og Balak bliver vred.

¹Bileam sagde til Balak: »Byg syv altre for mig her, og skaf mig syv okser og syv væddere.«
²Balak gjorde som Bileam sagde, og Balak og Bileam ofrede en okse og en vædder på hvert alter.
³Bileam sagde til Balak: »Stil dig ved dit brændoffer, og jeg vil gå lidt væk. Måske møder HERREN mig, og det han lader mig se, vil jeg fortælle dig.« Han gik op på et højtliggende sted.
⁴Gud mødte Bileam som sagde til ham: »Jeg har rejst syv altre og ofret en okse og en vædder på hvert alter.«
⁵HERREN lagde ord i Bileams mund og sagde: »Vend tilbage til Balak, og således skal du tale.«
⁶Han vendte tilbage til ham, og se, han stod ved sit brændoffer sammen med alle moabitternes ledere.
⁷Da tog han til orde og sagde: »Fra Aram har Balak, moabitternes konge, ladet mig hente, fra bjergene mod øst: ›Kom herhen, forband Jakob for mig. Kom herhen, fordøm Israel!‹
⁸Hvordan skal jeg forbande når Gud ikke forbander ham? Hvordan skal jeg fordømme når HERREN ikke fordømmer?
⁹Fra klippernes top ser jeg ham, og fra højene skuer jeg ham. Se, det folk bor alene og regner sig ikke blandt nationerne.
¹⁰Hvem kan tælle Jakobs støv eller udregne antallet på en fjerdedel af Israel? Må jeg dø som en af de oprigtige og må mit endeligt blive som hans!«
¹¹Da sagde Balak til Bileam: »Hvad er det du gør mod mig? Jeg bragte dig hertil for at forbande mine fjender, og se, du har velsignet dem.«
¹²Han svarede: »Skal jeg ikke være omhyggelig med at sige det som HERREN lægger mig i munden?«

Balak og Bileam ofrer et andet sted, og Bileam velsigner folket for anden gang. Balak bliver atter vred.

¹³Balak sagde til ham: »Kom med mig til et andet sted hvorfra du kan se dem. Dog skal du kun se den yderste del af dem, du skal ikke se dem alle. Forband dem for mig derfra.«
¹⁴Han tog ham med sig hen til Zofims mark på Pisgas top. Han byggede syv altre og ofrede en okse og en vædder på hvert alter.
¹⁵Han sagde til Balak: »Stil dig her ved dit brændoffer, og jeg vil så søge et møde på den måde.«
¹⁶HERREN mødte Bileam og lagde ham ord

i munden, og han sagde: »Vend tilbage til Balak, og således skal du tale.«
¹⁷Han kom tilbage til ham, og se, han stod ved sit brændoffer sammen med Moabs ledere. Balak sagde til ham: »Hvad sagde HERREN?«
¹⁸Han tog til orde og sagde: »Rejs dig, Balak, og hør. Bøj dit øre til mig, Sippors søn!
¹⁹Gud er ikke et menneske at han lyver, heller ikke et menneskebarn at han angrer. Har han sagt noget, skulle han så ikke gøre det? Har han talt, skulle han så ikke holde det?
²⁰Se, det er overdraget til mig at velsigne. Han³¹ velsignede, og jeg kan ikke ændre det.
²¹Han så ingen uret i Jakob og så ingen elendighed i Israel. HERREN, hans Gud, er med ham, og der lyder kongejubel.
²²Gud førte dem ud af Egypten, han er for ham som vildoksens horn.
²³For der er ingen tydning af varsler i Jakob og ingen trolddom i Israel. I rette tid tales der til Jakob og til Israel om hvad Gud har gjort.
²⁴Se, det folk skal rejse sig som en løvinde og ophøje sig som en løve. Det skal ikke lægge sig før det æder rovet og drikker de dræbtes blod.«
²⁵Da sagde Balak til Bileam: »Du skal ikke forbande det, og du skal heller ikke velsigne det.«
²⁶Bileam svarede Balak: »Har jeg ikke sagt til dig: Alt det som HERREN siger, det vil jeg gøre?«

Balak tager Bileam med sig hen til et tredje sted hvor de ofrer.

²⁷Balak sagde til Bileam: »Gå med. Jeg vil tage dig med hen til et andet sted. Måske er det ret for Guds øjne at du forbander det for mig derfra.«
²⁸Balak tog Bileam med sig til Peors top, hvorfra der er udsigt ud over ørkenen.
²⁹Bileam sagde til Balak: »Byg syv altre for mig her, og skaf mig syv okser og syv væddere.«
³⁰Balak gjorde som Bileam sagde, og ofrede en okse og en vædder på hvert alter.

Kapitel 24

Bileam velsigner folket for tredje gang og forudsiger dets fremtid. Balak bliver meget vred, Bileam undskylder sig med at han må sige det som Guds Ånd lægger ham i munden.

¹Da Bileam så at det behagede HERREN at velsigne Israel, gik han ikke som de andre gange hen for at søge tegn, men rettede sit ansigt mod ørkenen.
²Da Bileam løftede blikket og så Israel, som lå lejret efter dets stammer, kom Guds Ånd over ham.
³Han tog til orde og sagde: »Dette siger Bileam, Beors søn, og dette siger den mand hvis øje er tillukket,³²
⁴dette siger den som hører Guds taler, den som ser den Almægtiges syn, den som sank sammen, men fik sine øjne åbnet:
⁵Hvor skønne er dine telte, Jakob! Og dine boliger, Israel!
⁶De breder sig ud som floder, som haver langs floden, som aloetræer HERREN har plantet, som cedertræerne ved vandet.
⁷Der

³¹Nemlig Gud.

³²Nemlig for den ydre verden.

skal flyde vand af hans spande, og hans afkom skal være ved de mange vande. Hans konge skal blive mægtigere end Agag, og hans kongedømme skal ophøjes. ⁸Gud førte ham ud af Egypten, han er for ham som vildoksens horn. Han skal fortære nationerne, sine fjender, og knuse deres knogler, gennemføre dem med sine pile. ⁹Han kryber sammen, ligger på spring som en løve og som en løvinde. Hvem tør jage ham op? Velsignet være de som velsigner dig, og forbandet være de som forbander dig.« ¹⁰Da blussede Balaks vrede op mod Bileam, og han slog hænderne sammen. Balak sagde til Bileam: »Jeg kaldte dig hertil for at forbande mine fjender, og se, du har nu velsignet dem tre gange. ¹¹Skynd dig nu hjem. Jeg har sagt at jeg ville vise dig ære, men se, HERREN har forhindret dig i at få den ære.« ¹²Bileam sagde til Balak: »Sagde jeg ikke også til de budbringere du sendte til mig: ¹³Selv om Balak gav mig sit hus, fuldt af sølv og guld, kunne jeg dog ikke overtræde HERRENS ord og gøre godt eller ondt efter mit eget hjerte. Det som HERREN vil tale, det vil jeg tale. ¹⁴Se, nu drager jeg til mit folk. Kom her, jeg vil råde dig om hvad dette folk vil gøre ved dit folk i de sidste dage.«

Bileam taler om fremtiden og om Guds domme over adskillige folk. Så rejser han tilbage til sit land.

¹⁵Han tog til orde og sagde: »Dette siger Bileam, Beors søn, dette siger den mand hvis øje er tillukket, ¹⁶dette siger den som hører Guds taler, og som får kundskab fra den Højeste, den som ser den Almægtiges syn, den som sank ned, og hvis øjne blev åbnet: ¹⁷Jeg ser ham, dog ikke nu, jeg skuer ham, men ikke nær. En stjerne træder frem af Jakob, et spir stiger op af Israel. Det knuser Moabs pande og ødelægger alle Sets børn. ¹⁸Edom skal være hans ejendom, og hans fjende Se'ir skal være hans ejendom, men Israel viser sin styrke. ¹⁹Af Jakob skal der komme en hersker, også de sidste overlevende fra byerne vil han udrydde.« ²⁰Da han så amalekitterne, tog han til orde og sagde: »Amalek var den første nation, men i hans sidste tid skal han gå til grunde.« ²¹Da han så kenitterne, tog han til orde og sagde: »Fast er din bolig, og din rede er bygget på klippen. ²²Men Kain³³ skal brændes ned til grunden, når Assur fører dig i fangenskab.« ²³Han tog til orde og sagde: »Ve! Hvem kan blive i live når Gud lader det ske? ²⁴Skibe skal komme fra Kitims egne, og de skal undertrykke Assur og undertrykke Eber, ja, også han skal gå til grunde.« ²⁵Bileam rejste sig og gik og vendte hjem til sig selv. Balak gik også sin vej.

³³Dvs. kenitterne, som nedstammer fra Kain.

Kapitel 25

De moabitiske kvinder lokker israelitterne til hor og afguderi. Afgudsdyrkerne slås ihjel.

¹Israel opholdt sig i Shittim, og folket begyndte at hore med moabitternes døtre. ²De indbød folket til deres guders offermåltider. Folket spiste, og de tilbød deres guder. ³Israel knyttede sig til Ba'al-Peor. Da blussede HERRENS vrede op imod Israel. ⁴HERREN sagde til Moses: »Hent alle overhovederne for folket, og lad dem henrette på en pæl i fuldt dagslys for HERREN, så skal HERRENS brændende vrede vendes fra Israel.« ⁵Moses sagde til Israels dommere: »Hver af jer skal slå de af sine folk ihjel som har holdt sig til Ba'al-Peor.« ⁶Og se bare, en israelit kom og førte en midjanitisk kvinde hen til sine brødre, for øjnene af Moses og hele israelitternes forsamling, mens de sad og græd ved indgangen til forsamlingsteltet.

Pinehas stiller Guds vrede.

⁷Pinehas, der var søn af Eleazar, præsten Arons søn, så det, og han stillede sig op midt i forsamlingen og tog et spyd i hånden. ⁸Han gik ind efter den israelitiske mand ind i teltet og stak spyddet gennem dem begge, både den israelitiske mand og kvinden, så det gik gennem hendes liv. Da forlod plagen israelitterne. ⁹Under denne plage døde 24.000.

HERREN lover Pinehas et evigt præstedømme.

¹⁰HERREN sagde til Moses: ¹¹»Pinehas, der er søn af Eleazar, præsten Arons søn, har vendt min vrede fra israelitterne, for han var optændt af lidenskab³⁴ for mig midt iblandt dem, så at jeg ikke i min lidenskabelighed³⁵ gjorde en ende på israelitterne. ¹²Derfor skal du sige: »Se, jeg laver en fredspagt med ham. ¹³Han og hans efterkommere skal have en pagt om et evigt præstedømme, fordi han var lidenskabeligt jaloux for sin Gud og skaffede soning for israelitterne.«

Navnet på den Pinehas dræbte.

¹⁴Men navnet på den dræbte israelitiske mand, som blev slået ned sammen med den midjanitiske kvinde, var Zimri, søn af Salu og leder af et af simeonitternes fædrenehuse. ¹⁵Og navnet på den dræbte midjanitiske kvinde var Kozbi, datter af Sur. Han var leder af et fædrenehus blandt midjanitterne.

Moses skal angribe midjanitterne fordi de har forført folket.

³⁴Tidligere oversat med »nidkær«.

³⁵Tidligere oversat med »nidkærhed«.

¹⁶HERREN sagde til Moses: ¹⁷»Angrib midjanitterne og slå dem. ¹⁸For de angreb jer med deres lumske handlinger i sagen med Peor og med Kozbi, den midjanitiske leders datter, deres kvindelige slægtning,³⁶ som blev dræbt på den dag da plagen indtraf på grund af Peor.

---

³⁶Teksten bruger her udtrykket »søster« i den bredere betydning af en beslægtet kvinde eller landsmand.

Eksegetiske noter

- a. [4 Mos 10,36] Ordret lyder teksten i v. 35-36 som følger: » Og det skete da arken brød op, sagde Moses: »...« og da den hvilede, siger han ...« Mange oversættelser tolker teksten som generelle udsagn om hvad der skete hver gang, men teksten siger nok snarere noget om det første opbrud som begyndelse på rejsen.
- b. [4 Mos 13,23] Det hebraiske ord *môṭ* er en stang på et åg (3 Mos 26,13. Jer 28,13. Nah 1,13), men det bruges også om trærammen eller transportkassen der blev brugt ved flytningen af den syvarmede lysestage (4 Mos 4,10-12).
- c. [4 Mos 16,12] Hebraisk har *lōʾ naʿaleh*: »ikke/nej vi går op«. Senere oversættelser gengiver det med »vi kommer ikke«, men der er faktisk også den mulighed at de mener at de ikke vil gå op til landet for at erobre det.
- d. [4 Mos 18,19] *bərît melah ʿôlām*, ordret: »en pagt af salt af evighed«, er blevet tolket som en reference til at pagten gøres bindende ved at der tilføjes salt. Den anden mulighed er, i lyset af 3 Mos 2,13, at det refererer til en regel om at ethvert offer skal saltes, dvs. oversættelsen er »en evig forordning om saltning«, fordi *bərît* og *hōq* er brugt som synonymmer i 3 Mos 24,8-9. Vendingen bruges også i 2 Krøn 13,5.
- e. [4 Mos 22,5] *ʾeres bənê-ʾammô* kan ordret oversættes »Amos børns land«, dvs. amonitternes land, men »hans folks land« kan også forstås som hans hjemstavn, således at Balak stammer derfra. Det giver mindre mening at opfatte det som en reference til Bileams folk.

Dommerbogen

Kapitel 1

Juda begynder efter Guds befaling at føre krig mod kana'anæerne

¹Efter Josvas død gik israelitterne til HERREN med dette spørgsmål: »Hvem af os skal være de første til at drage op i krig mod kana'anæerne?«

²»Det skal Juda,« svarede HERREN. »Se, jeg har givet ham magt over landet.«

³Da sagde Juda til sin bror Simeon: »Drag med mig op til det landområde der er tilfaldet mig, så vil vi kæmpe mod kana'anæerne. Bagefter går jeg med dig til det landområde der er tilfaldet dig.« Så gik Simeon med ham.

Juda overvinder Adonibezek og indtager Jerusalem

⁴Juda drog op, og HERREN gav kana'anæerne og perizzitterne i deres magt. Ved Bezek slog de 10.000 mand.

⁵I Bezek fandt de Adonibezek og kæmpede mod ham, og de slog kana'anæerne og perizzitterne. ⁶Men Adonibezek flygtede, og de forfulgte ham. De fangede ham og huggede hans tommelfingre og storetæer af. ⁷»Under mit bord lå 70 konger,« bekendte Adonibezek. »Dem havde jeg hugget tommelfingre og storetæer af, og de levede af smulerne fra mit bord. Nu har Gud gengældt mod mig hvad jeg har gjort mod dem.« De førte ham til Jerusalem, hvor han døde.

⁸Judas mænd angreb Jerusalem. De indtog byen, slog indbyggerne ned med sværd og satte ild på byen.

Juda indtager Hebron og Debir

⁹Dernæst drog Judas mænd ned for at kæmpe mod de kana'anæere som boede i bjerglandet, i sydlandet og i lavlandet. ¹⁰Juda drog først hen imod de kana'anæere som boede i Hebron. Hebron hed tidligere Kirjat-Arba. Der slog de Sheshaj, Akiman og Talmaj.

¹¹Derfra drog Juda hen imod Debirs indbyggere. Debir hed tidligere Kirjat-Sefer. ¹²Kaleb havde sagt: »Den som slår Kirjat-Sefer og indtager

den, skal få min datter Aksa til kone.« ¹³Otniel, der var søn af Kalebs yngre bror Kenaz, indtog byen, og Kaleb gav ham sin datter Aksa til kone. ¹⁴Da hun kom til ham, opfordrede hun ham til at bede hendes far om et bestemt jordstykke. Hun stod af æslet. »Hvad vil du?« spurgte Kaleb hende. ¹⁵»Giv mig en velsignelse,« svarede hun, »for du har givet mig et stykke jord i sydlandet. Giv mig også nogle kilder.« Da gav Kaleb hende de øvre og de nedre kilder.

Kenitterne bor blandt Judas stamme

¹⁶Efterkommerne af den kenit der var Moses' svigerfar, drog sammen med Judas stamme op fra Palmestaden til Judas ørken, som ligger ved Arad i sydlandet. Der slog de sig ned blandt folket.

Juda og Simeon indtager flere byer; Kaleb får Hebron

¹⁷Juda drog ud med sin bror Simeon, og de slog de kana'anæere som boede i Sefat. De lagde band på byen, og de kaldte byen Horma. ¹⁸Juda indtog Gaza med opland, Ashkalon med opland og Ekron med opland. ¹⁹HERREN var med Juda, så de fordrev dem der boede i højlandet, men de formåede ikke at fordrive indbyggerne i dalene, for de havde jernvogne. ²⁰De gav Hebron til Kaleb, sådan som Moses havde sagt, og han fordrev Anaks tre sønner derfra.

Benjamin og Efraim følger ikke HERRENS befaling og fordriver ikke alle kana'anæerne^a

²¹Benjamins stamme fordrev ikke jebusitterne, som boede i Jerusalem, og lige siden har jebusitterne boet sammen med Benjamins stamme i Jerusalem.

²²Også Josefs hus drog op imod Betel, og HERREN var med dem.

²³Josefs hus sendte spejdere til Betel. Byen hed tidligere Luz. ²⁴Vagtposterne så en mand som gik ud af byen. »Gode mand,«^b sagde de til ham, »vis os hvordan vi kan komme ind i byen, så kan du regne med vores barmhjertighed.«^c ²⁵Da manden havde vist dem hvordan de kunne komme ind i byen, slog de byens indbyggerne ned med sværd. Manden og hele hans familie lod de slippe. ²⁶Han drog til hittitternes land. Dér byggede han en by som han gav navnet Luz. Det hedder byen den dag i dag.

²⁷Manasse fordrev ikke indbyggerne i Bet-Shan og dens tilhørende landsbyer, heller ikke dem i Ta'anak og dens tilhørende landsbyer. De fordrev heller ikke indbyggerne i Dor og dens tilhørende landsbyer eller i Jibleam og dens tilhørende landsbyer eller i Megiddo og dens tilhørende landsbyer. Det lykkedes kana'anæerne at blive boende i det landområde.^d

²⁸Da Israel var blevet stærkt, blev kana'anæerne sat til at udføre trællearbejde.¹ Men Israel fordrev dem ikke helt.

²⁹Efraim fordrev ikke kana'anæerne som boede i Gezer. Kana'anæerne blev boende midt iblandt dem i Gezer. ³⁰Zebulon fordrev ikke indbyggerne i Kitron og Nahalol, men kana'anæerne boede midt iblandt dem som trælle.

³¹Asher fordrev ikke indbyggerne i Akko eller indbyggerne i Sidon, Aklab, Akzib, Helba, Afik og Rehob. ³²Asheritterne boede blandt kana'anæerne, landets indbyggere, for de fordrev dem ikke.

³³Naftali fordrev ikke indbyggerne i Bet-Shemesh og i Bet-Anat, men bosatte sig midt iblandt de kana'anæere som boede i landet. Men indbyggerne i Bet-Shemesh og Bet-Anat satte de til at udføre trællearbejde.

³⁴Amoritterne trængte Dans stamme op i bjerglandet, for de lod dem ikke komme ned i dalene. ³⁵Det lykkedes amoritterne at blive boende i Har-Heres, i Ajjalon og i Sha'albim. Dog var Josefs hus dem for stærkt, og de blev sat til at udføre trællearbejde. ³⁶Amoritternes område gik fra Akrabbim-passet, fra Sela og opefter.

Kapitel 2

HERRENS engel straffer Israel fordi de ikke fordrev kana'anæerne

¹HERRENS engel drog op fra Gilgal til Bokim og sagde: »Jeg har ført jer op fra Egypten og bragt jer til det land som jeg lovede jeres fædre, og jeg sagde: »Jeg vil aldrig i evighed bryde min pagt med jer. ²I skal ikke indgå aftaler med dette lands indbyggere. I skal ødelægge deres altre.« Men I hørte ikke på mig. Hvad er det I har gjort? ³Da sagde jeg også: »Jeg vil ikke drive dem væk fra jer, men de skal være som en pisk over nakken på jer, og deres guder skal være som en fælde for jer.«

⁴Da HERRENS engel havde talt sådan til israelitterne, græd folket højlydt.

Israel var lydige mod HERREN så længe Josva levede, og når Gud kaldte en til at være dommer for dem, tjente de HERREN en kort tid, men siden faldt de fra og tilstanden forværredes.^e

⁵De kaldet stedet for Bokim² og de ofrede til HERREN der. ⁶Da Josva havde sendt folket af sted, gik israelitterne hver til sin arvelod for at tage landet i besiddelse.

⁷Folket tjente HERREN så længe Josva levede, og så længe de ældste levede, dem der havde overlevet Josva og havde set de store gerninger som HERREN havde gjort mod Israel.

¹Ordet *mas* oversættes ofte med »hoveriarbejde«. Her er valgt »trællearbejde« som er af mildere karakter end »slavearbejde«.

²Det betyder »de grædende«.

⁸Men da HERRENS tjener Josva, Nuns søn, var død, 110 år gammel, ⁹og de havde begravet ham på hans arvelod i Timnat-Heres på Efraims Bjerge nord for Ga'ash-bjerget, ¹⁰og da hele hans generation var gået til deres fædre, voksede en ny generation op efter dem. Denne generation kendte ikke HERREN og de ting han havde gjort for Israel.

¹¹Da handlede israelitterne ondt i HERRENS øjne, og de dyrkede Ba'al-erne. ¹²De forlod HERREN, deres fædres Gud, som havde ført dem ud af Egypten, og de fulgte andre guder. De tilbad de samme guder som de folk, der boede blandt dem, og de krænkede HERREN. ¹³De forlod HERREN og dyrkede Ba'al og Astarte.

¹⁴Da blussede HERRENS vrede op over Israel, og han lod røvere overfalde dem og plyndre dem. Værgeløse udleverede han dem til nabofolkene, og de kunne ikke holde stand mod deres fjender. ¹⁵Hver gang de drog ud, brugte HERREN sin magt til deres ulykke, sådan som han havde sagt og lovet dem under ed. Og de blev presset til det yderste.^f

¹⁶HERREN oprejste dommere som frelste folket fra røverne. ¹⁷Men de adlød heller ikke dommerne, for de horede med andre guder og tilbad dem. Hurtigt veg de bort fra den vej som deres fædre havde vandret på. Deres fædre havde adlydt HERRENS bud, men det gjorde folket ikke længere.

¹⁸Når HERREN gav dem dommere, var HERREN med dommeren, og han frelste dem fra deres fjender så længe den dommer levede. For HERREN fik medlidenhed med dem når de klagede over deres undertrykkere og forfølgere. ¹⁹Men når dommeren døde, handlede de igen ondt og endog værre end deres fædre. De fulgte andre guder, dyrkede dem og tilbad dem, og de holdt ikke op med deres gerninger eller veg bort fra deres trodsige vej.^g

HERREN lod fjenderne blive i landet for at bruge dem til at sætte Israel på prøve

²⁰HERRENS vrede blussede op mod Israel, og han sagde: »Eftersom dette folk har overtrådt den pagt som jeg pålagde deres fædre, og de ikke har adlydt min røst, ²¹vil jeg heller ikke fortsætte med at fordrive de folk som Josva efterlod da han døde. ²²Jeg vil bruge dem til at sætte Israel på prøve for at se om de vil blive på HERRENS vej og vandre på den ligesom deres fædre omhyggeligt gjorde.«^h

²³Så lod HERREN folkene blive. Han fordrev dem ikke i hast, og han havde ikke givet dem i Josvas magt.

Kapitel 3

Opremsning af de hedenske folk som var tilbage i Kana'an

¹Følgende er de folk som HERREN lod blive boende. – Dette gjorde han for at kunne sætte de israelitter på prøve som ikke kendte til alle krigene mod kana'anæerne. ²Det var kun for at de generationer af israelitter som ikke tidligere havde kendt til krig, kunne blive undervist i krig. – ³Filistrenes fem fyrster og alle kana'anæerne og sidonierne og hivvitterne, som boede i Libanons bjergland fra Ba'al-Hermon-bjerget indtil Hamat.

⁴Med disse folkegrupper satte HERREN Israel på prøve, så det blev klart om de ville adlyde HERRENS bud som han havde givet deres fædre gennem Moses.

⁵Og israelitterne boede midt iblandt kana'anæerne, hittitterne, amoritterne, perizzitterne, hivvitterne og jebusitterne. ⁶De tog deres døtre til hustruer og gav deres døtre til deres sønner, og de dyrkede deres guder.

⁷Israelitterne handlede ondt i HERRENS øjne og glemte HERREN deres Gud og dyrkede Ba'alerne og Astarterne.¹

HERREN giver Israel i Kushan-Rishatajims magt i otte år; Otniel frelser dem

⁸Da blussede HERRENS vrede op mod Israel, og han udleverede dem værgeløse til kong Kushan-Rishatajim af Aram-Naharajim³, og i otte år var israelitterne underlagt Kushan-Rishatajim.

⁹Da råbte israelitterne til HERREN, og HERREN sendte dem en frelser, der reddede dem. Det var Otniel, en søn af Kenaz, der var Kalebs yngre bror. ¹⁰HERRENS Ånd var over ham. Han var dommer i Israel og drog ud til krig, og HERREN gav kong Kushan-Rishatajim af Aram i hans magt, og han besejrede Kushan-Rishatajim.

¹¹Så havde landet ro i 40 år; og Otniel, Kenaz' søn, døde.

HERREN giver dem i Eglons magt i atten år; Ehud frelser dem

¹²Men israelitterne blev ved med at handle ondt i HERRENS øjne, og HERREN gav kong Eglon af Moab øget styrke da han gik imod Israel, fordi de handlede ondt i HERRENS øjne. ¹³Han samlede ammonitterne og amalekitterne; og han drog hen og slog Israel og indtog Palmestaden.

¹⁴I 18 år var israelitterne underlagt kong Eglon af Moab.

¹⁵Da råbte israelitterne til HERREN, og HERREN udpegede dem en frelser. Det var benjaminitten Ehud, Geras søn, som var venstrehåndet. Israelitterne sendte ham til kong Eglon af Moab med den årlige afgift.

¹⁶Ehud lavede sig et tveægget sværd som var en alen langt. Det spændte han fast under tøjet på sin højre hofte. ¹⁷Han afleverede afgiften til kong Eglon af Moab, som var en meget fed mand.

³Dvs. Mesopotamien. 1. Mos. 24,10.

¹⁸Da han havde overbragt afgiften, sendte han de folk som havde båret afgiften, hjem. ¹⁹Men han vendte tilbage fra afgudsbillederne^j ved Gilgal og lod sige: »Jeg har et hemmeligt budskab til dig, konge!«

»Stille!« sagde kongen, og alle som var hos ham, gik ud. ²⁰Ehud kom ind til ham mens han sad alene i det kølige gemak oppe under taget.

»Jeg har Guds ord til dig,« sagde Ehud, og han rejste sig fra tronen. ²¹Med venstre hånd tog Ehud sværdet ved sin højre hofte og stødte det i kongens mave. ²²Sværdhæftet fulgte efter klingens ind i maven, og fedtet lukkede sig om det, for han trak ikke sværdet ud, og afføringen flød ud. ²³Så gik Ehud ud gennem forhallen, og han lukkede dørene til det kølige gemak efter sig og låste dem.

²⁴Da han var gået ud, kom kongens tjenere ind, og de så at dørene til gemakket var lukket og låst. »Han har nok dårlig mave og er gået ind i kammeret ved siden af,« tænkte de. ²⁵De ventede indtil de skammede sig, men han lukkede ikke dørene op. Så tog de nøglen og låste op, og se, da var deres herre faldet om og var død.

²⁶Men Ehud undslap mens de ventede, og han gik forbi afgudsbillederne og undslap til Se'ira. ²⁷Da han nåede dertil, blæste han i vædderhornet på Efraims Bjerge som signal til krig, og israelitterne drog med ham ned fra bjerget. Selv gik han i spidsen for dem og opildnede dem med ordene: ²⁸»Følg efter mig, for HERREN har givet jer magten over jeres fjender moabitterne.« De fulgte ham ned og indtog moabitternes vadesteder over Jordan, og de lod ingen komme over.

²⁹På kort tid slog de moabitterne, 10.000 store og stærke mænd; ikke en eneste undslap. ³⁰Den dag bukkede moabitterne under for Israel, og landet havde ro i 80 år.

Shamgar frelser på samme måde Israel

³¹Efter ham kom Shamgar, Anats søn. Han slog 600 filistre med en okse-driverstav. Han frelste også Israel.

Kapitel 4

Gennem Jabin og Sisera plager HERREN Israel i 20 år

¹Da Ehud var død, blev israelitterne ved med at handle ondt i HERRENS øjne. ²HERREN udleverede dem værgeløse i kong Jabins magt. Han var konge over kana'anæerne og regerede i Hasor. Sisera var hans øverstkommanderende, og han boede i Haroshet-ha-Gojim.^k

Profetinden Debora kalder Barak til at føre krig mod Sisera

³Israelitterne råbte til HERREN fordi Sisera rådede over 900 jernvogne og i 20 år brutalt havde undertrykt israelitterne.

⁴Profetinden Debora, Lappidots kone, var dommer i Israel på den tid. ⁵Hun udøvede sit embede under Deboras palmetræ, mellem Rama og Betel, i Efraims Bjerge, og israelitterne gik op til hende med deres retssager.

⁶Hun sendte bud efter Barak, Abinoams søn, fra Kedesh i Naftali, og sagde til ham: »HERREN, Israels Gud, har befalet dette: Gå straks i gang med at kalde folket sammen på Taborbjerget og tag 10.000 mand med dig af Naftalis og Zebulons stammer. ⁷Jeg vil så kalde Sisera, Jabins øverstkommanderende, hans vogne og hele hans hær sammen for dig ved Kishonbækken, og jeg vil give dig sejren over dem.«

⁸Barak svarede hende: »Hvis du går med mig, vil jeg gå. Men hvis du ikke går med mig, vil jeg ikke gå.«

⁹Da advarede hun ham: »Jeg skal nok gå med dig, men du vil ikke få æren på den vej du går, for HERREN vil lade Sisera blive besejret af en kvinde.«

Debora tog straks af sted og gik med Barak til Kedesh. ¹⁰Barak kaldte Zebulon og Naftali sammen ved Kedesh. 10.000 mand fulgte ham, og Debora drog med ham. ¹¹Kenitten Heber havde forladt kenitterne, som var Hobabs, Moses' svigerfars, efterkommere. Han slog sit telt op ved lunden i Sa'ananim, som ligger ved Kedesh.

¹²Sisera fik meldingen om at Barak, Abinoams søn, var draget op på Taborbjerget. ¹³Sisera sammenkaldte alle sine 900 jernvogne og alle dem som var med ham, fra Haroshet-ha-Gojim til Kishonbækken. ¹⁴Debora sagde til Barak: »Bryd op, for i dag vil HERREN give dig sejren over Sisera. Er HERREN ikke draget ud foran dig?« Så drog Barak ned ad Taborbjerget, og de 10.000 mand fulgte ham.

Siseras krigshær bliver slået, Jael slår Sisera ihjel, Jabin udryddes

¹⁵Og for øjnene af Barak bragte HERREN med et voldsomt slag uorden blandt alle Siseras stridsvogne og i hele hans hær. Sisera steg af sin vogn og flygtede til fods. ¹⁶Men Barak forfulgte vognene og hæren lige til Haroshet-ha-Gojim, og hele Siseras lejr blev hugget ned. Der blev ikke en eneste tilbage.

¹⁷Men Sisera flygtede til fods til det telt hvor Jael, kenitten Hebers kone, boede, for der var fred mellem kong Jabin af Hasor og kenitten Hebers hus.

¹⁸Da gik Jael Sisera i møde og sagde: »Kom ind, min herre, kom ind hos mig. Du skal ikke være bange.«

Han gik ind i hendes telt, og hun dækkede ham med et tæppe. ¹⁹Han sagde til hende: »Vil du ikke nok give mig en tår vand at drikke, for jeg er tørstig.« Da åbnede hun en lædersæk med mælk og lod ham drikke og dækkede ham til. ²⁰Han sagde til hende: »Stil dig hen ved teltåbningen. Hvis der så kommer nogen og spørger dig: »Er der en mand derinde?« skal du svare: »Her er ingen.««

²¹Så greb Jael, Hebers kone, en teltpløk og tog en hammer i hånden og listede stille ind til ham. Hun slog pløkken gennem hans tinding så den gik ned i jorden – han sov nemlig tungt på grund af udmattelse – og han døde.

²²Og se, da Barak forfulgte Sisera, gik Jael ham i møde og sagde: »Kom, så vil jeg vise dig den mand du leder efter.« Han gik ind i hendes telt, og se, der lå Sisera og var død. Pløkken sad i hans tinding.

²³Den dag ydmygede Gud således kong Jabin af Kana'an for øjnene af israelitterne. ²⁴Israelitterne fik stadig mere magt over kong Jabin af Kana'an, og til sidst fik de ham udryddet.

Kapitel 5

Debora og Barak synger en lovsang til HERREN hvori de opremser Guds velgerninger

¹Den dag sang Debora og Barak, Abinoams søn:

²»Når de indviedes hår hænger løst i Israel,¹
når folket villigt møder frem,
pris da HERREN

³Hør efter, I konger!
mærk jer det, I fyrster!
For HERREN vil jeg synge
spille for HERREN, Israels Gud.

⁴HERRE! Da du drog ud fra Se'ir,
da du gik frem fra Edoms land,
da skælvede jorden,
også himlene dryppede, de dryppede med vand

⁵Det flød ned ad bjergene,
foran HERREN,
han som kommer fra Sinai,
foran HERREN, Israels Gud.

De taler om de forgangne onde tider og opmuntrer alle til at prise HERREN og tale om hans velgerninger

⁶I Shamgars, Anats søns, dage,
i Jaels dage,
var vejene ufremkommelige.
De der gik på stierne, fulgte snoede ruter.

⁷Bøndernes arbejde ophørte,
det hørte helt op, ophørte,^m
indtil jeg, Debora, stod frem,
stod frem som en mor i Israel.

⁸De valgte nye guder.

Da nåede krigen til byportene,
men sås der mon et skjold eller et spyd,
blandt de 40.000 i Israel?

⁹Mit hjerte banker for Israels befalingsmænd,
for de frivillige blandt folket,
pris HERREN!

¹⁰I som rider på gulbrune æselhopper,
som sidder på saddeltæpper,
og I som går på vejen, tænk på dette:

¹¹Der lyder sang fra vandingsstederne,
der priser de HERRENS retfærdige gerninger,
retfærdige gerninger øvet af bønderne i Israel,
da HERRENS folk gik ned til portene.

¹²Vågn op, vågn op, Debora,
vågn op, vågn op, istem en sang!
Gør dig klar, Barak, og før dine fanger fangne bort,
du Abinoams søn!

¹³Da drog resten ned imod de mægtige,
HERRENS folk drog for min skyld ned imod heltene.

De roser dem som havde hjulpet i krigen, og bebrejder de øvrige

¹⁴Der kom nogle fra Efraim,
som havde rod i Amalek,
efter ham kom Benjamin blandt dit folk.
Befalingsmænd steg ned fra Makir,
fra Zebulon kom de som fører herskerstaven.

¹⁵Også officerer fra Issakar fulgtes med Debora,
Issakar var tro mod Barak,
fulgte i hælene på ham ned i dalen!
Ved bækkene i Ruben
var der mange betænkelighederne.

¹⁶Hvorfor blev du mellem fårefoldene
for at høre på hyrdefløjten?
Mens Ruben blev ved bækkene,
var ransagelsen stor.

¹⁷Gilead blev hinsides Jordanfloden.
Hvorfor tog Dan hyre på skibene?
Asher blev ved havets bred,
blev boende i sine bugter.

¹⁸Zebulon var et folk som villigt satte livet på spil;
det samme var Naftali oppe i landets højder.

De beskriver den herlige sejr

- ¹⁹Kongerne kom, de kæmpede.
Da kæmpede Kana'ans konger
i Ta'anak ved Megiddos vandløb.
De fik intet sølv i bytte.
²⁰Fra himmelen kæmpede stjernerne,
fra deres baner kæmpede de mod Sisera.
²¹Kishonbækken fejede dem bort.
Træd frem, min sjæl, med styrke!
²²Da trampede hestenes hove
i galop, i hingstens galop.

De forbander byen Meroz, priser Jael og spotter fjenderne.

- ²³Forband Meroz, sagde HERRENS engel,
forband, forband dens indbyggere
fordi de ikke kom HERREN til hjælp,
ikke kom HERREN til hjælp mod de mægtige.
²⁴Velsignet er Jael,
kenitten Hebers kone, blandt alle kvinder.
Velsignet blandt kvinder der bor i telte.
²⁵Hun gav ham mælk,
hun bragte tykmælk
i en kostbar skål.ⁿ
²⁶Hun greb efter teltpløkken,
tog fat om hammeren i sin højre hånd.
Hun slog Sisera, sønderslog hans hoved,
knuste og gennemborede hans tinding.
²⁷Mellem hendes fødder sank han sammen,
han faldt, han lå der.
Der, hvor han sank sammen,
lå den faldne – tilintetgjort!
²⁸Siseras mor så ud ad vinduet,
råbte højt gennem gitteret:
>Hvorfor tøver hans vogn med at komme?
Hvorfor høres ikke hovslagene fra hans stridsvogne?<
²⁹De vise blandt hendes fyrstinder svarede hende,
hun tilføjede selv med sine egne ord:
³⁰>Mon ikke de har fundet og deler byttet,
et kvindeskød – eller to – til hver leder?
Bytte af farvet klæde til Sisera,
bytte af farvet klæde i mange forskellige farver,
farvet klæde med broderier på begge sider,

et fornemt bytte!«

³¹Sådan, HERRE, skal alle dine fjender omkomme;
men de som elsker ham, skal være
som solen der står op i sin fulde styrke.«

Og landet havde fred i 40 år.

Kapitel 6

Israel plages igen for sine synders skyld og straffes ved en profet

¹Israelitterne handlede ondt i HERRENS øjne, og HERREN gav dem i midjanitternes magt i syv år. ²Da midjanitternes overmagt blev for stor for israelitterne, søgte de tilflugt for midjanitterne i bjergkløfter, huler og fæstninger. ³Når Israel havde sået, kom midjanitterne og amalekitterne, disse folk fra østen, og angreb dem. ⁴De slog lejr og ødelagde landets afgrøde helt til Gaza, og de lod ingen fødevarer blive tilovers i Israel, heller ikke får, okser eller æsler. ⁵De kom nemlig med deres kvæg og deres telte; de kom som en mængde græshopper,^o så der ikke var tal på dem og deres kameler. De kom til landet for at lægge det øde. ⁶Israel blev forarmet på grund af midjanitterne, og israelitterne råbte til HERREN.

⁷Da israelitterne råbte til HERREN på grund af midjanitterne, ⁸sendte HERREN en mand, en profet, til israelitterne, og han sagde til dem: »Dette siger HERREN, Israels Gud: Jeg førte jer op fra Egypten og førte jer ud af slavehuset. ⁹Jeg befriede jer fra egypterne og fra dem der plagede jer, og jeg drev dem væk foran jer og gav jer deres land. ¹⁰Og jeg sagde til jer: »Jeg er HERREN jeres Gud. Frygt ikke amoritternes guder, i hvis land I bor.« Men I har ikke været lydige mod mine ord.«

HERRENS engel kalder Gideon til at befri Israel, gør undere ved den mad han får

¹¹HERRENS engel kom og satte sig under det egetræ der står i Ofra, og som tilhørte abiezritten Joash. Hans søn Gideon tærskede hvede i en vinperse for at kunne holde det skjult for midjanitterne. ¹²Da viste HERRENS engel sig for ham og sagde til ham: »HERREN være med dig, store kriger!«

¹³Men Gideon sagde til ham: »Hør mig, min herre! Hvis HERREN er med os, hvorfor har alt dette så ramt os? Og hvor er alle hans undere som vores fædre fortalte os om når de sagde: »Førte HERREN os ikke op fra Egypten?« Men nu har HERREN forladt os og givet os i midjanitternes magt.«

¹⁴Da vendte HERREN sig til ham og sagde: »Drag af sted i den kraft du har, så skal du redde Israel fra midjanitterne. Har jeg ikke sendt dig?«

¹⁵Gideon svarede: »Hør mig, herre! Hvordan skal jeg kunne frelse Israel? Se, min slægt er den ringeste i Manasse, og jeg er den yngste i min fars hus.«

¹⁶HERREN sagde til ham: »Jamen, jeg vil være med dig; og du skal slå midjanitterne alle som én.«

¹⁷Da sagde Gideon til ham: »Hvis det virkelig er mig du vil bruge, så beder jeg dig om at gøre et tegn der viser at du er den der taler med mig.

¹⁸Vær venlig ikke at gå, før jeg kommer tilbage med en gave og sætter den foran dig.«

Og englen svarede: »Jeg vil blive til du kommer tilbage.«

¹⁹Gideon gik hen og tilberedte et gedekid og en efa mel til usyrede brød. Han lagde kødet i en kurv og kom suppen i en krukke, og han bragte det ud til englen under egetræet og satte det frem.

²⁰Da sagde Guds engel til ham: »Tag kødet og de usyrede brød og sæt det på denne klippe og hæld suppen ud over det.«

Det gjorde Gideon. ²¹Da rakte HERRENS engel spidsen af den stav han havde i hånden, frem og rørte ved kødet og de usyrede brød, og ild blussede op fra klippen og fortærede kødet og de usyrede brød, og HERRENS engel forsvandt for øjnene af Gideon. ²²Da Gideon forstod at det var HERRENS engel, sagde han: »Åh nej, Herre, HERRE! – jeg har set HERRENS engel ansigt til ansigt.«

²³HERREN sagde til ham: »Fred være med dig. Vær ikke bange. Du skal ikke dø.« ²⁴Da byggede Gideon et alter for HERREN dér og kaldte det »HERREN er fred«. Det står endnu i dag i Ofra, som tilhører abiezritterne.

Gideon nedbryder Ba'als alter, kommer derfor i fare og reddes af sin far Joash

²⁵Den samme nat sagde HERREN til ham: »Tag en af din fars unge okser samt den anden syvårige okse og riv så det alter ned som din far har bygget for Ba'al, og hug også den Astarte-figur ned som står ved siden af. ²⁶Du skal bygge HERREN din Gud et alter på det jævne sted i fæstningsværket; og du skal tage den anden okse og ofre et brændoffer med brænde fra den Astarte-figur som du hugger ned.«

²⁷Da tog Gideon ti af sine tjenestefolk og gjorde som HERREN havde sagt til ham. Han gjorde det ikke om dagen, men om natten, fordi han var bange for sin familie og for mændene i byen. ²⁸Da mændene i byen stod op tidligt om morgenen, se, da var Ba'als alter revet ned, og Astarte-figuren, som stod ved siden af, var hugget om, og den anden okse var ofret på det alter der var blevet bygget. ²⁹Da sagde de til hinanden: »Hvem har gjort det?«

De foretog så en efterforskning og forhørte folk og konkluderede: »Det er Gideon, Joashs søn, der har gjort det.«

³⁰Så sagde mændene i byen til Joash: »Før din søn herud, for han skal dø. Han har nemlig revet Ba'al's alter ned og hugget Astarte-figuren der stod ved siden af, om.«

³¹Da sagde Joash til alle dem der stod hos ham: »Vil I kæmpe for Ba'al? Kan I frelse ham? Den der kæmper for ham, skal dræbes inden morgen. Hvis Ba'al er gud, så lad ham kæmpe for sig selv fordi man rev hans alter ned.« ³²Man gav ham så navnet Jerub-Ba'al fordi man sagde: »Lad Ba'al kæmpe imod ham fordi han har nedbrudt hans alter.«

Gideon ruster sig til kamp mod midjanitterne og styrkes af Gud ved et tegn

³³Alle midjanitterne og amalekitterne, folkene fra østen, samlede sig. De drog over og slog lejr i Jizre'els dal. ³⁴Da kom HERRENS Ånd over Gideon. Han lod blæse i vædderhornet, og Abiezers slægt sluttede op omkring ham. ³⁵Han sendte derefter bud til hele Manasse, og de sluttede også straks op omkring ham. Desuden sendte han bud til Asher, Zebulon og Naftali, og de kom dem også i møde.

³⁶Gideon sagde til Gud: »Hvis du vil frelse Israel gennem mig som du har sagt, ³⁷så lægger jeg et stykke stof af uld ud på tærskelpladsen. Hvis der kun falder dug på ulden, og hele jorden er tør, så ved jeg at du vil frelse Israel gennem mig som du har sagt.« ³⁸Og sådan skete det. Da han dagen efter stod tidligt op, vred han ulden og fik en skålfuld vand fra den.

³⁹Gideon sagde så til Gud: »Nu må du ikke blive vred på mig fordi jeg endnu engang taler til dig. Jeg vil blot endnu engang forsøge med ulden. Vil du ikke nok sørge for at kun ulden er tør, og lade der være dug overalt på jorden?« ⁴⁰Gud gjorde det sådan den følgende nat. Kun ulden var tør, og der var dug på hele jorden.

Kapitel 7

Gideon drager ud mod midjanitterne med sin hær, som på Guds befaling - efter visse prøver - er blevet formindsket til 300 mand

¹Så stod Jerub-Ba'al - det var Gideons tilnavn - tidligt op sammen med alle de folk der var med ham. De slog lejr ved Harod-kilden. Midjans lejr var nord for ham i dalen bag More-højen.

²HERREN sagde til Gideon: »De folk som er med dig, er for mange til at jeg vil give dem sejr over midjanitterne. Jeg vil ikke have at Israel selv skal tage æren og sige: »Min styrke har reddet mig.« ³Forkynd derfor for folket: »Enhver der er bange og ryster af skræk, skal vende om og skynde sig væk fra Gileads bjerg.«

Så vendte 22.000 af folket om, og 10.000 blev tilbage.

⁴HERREN sagde til Gideon: »Der er stadig for mange. Før dem ned til vandet, så vil jeg sortere dem for dig. Hvis jeg siger »han skal gå med dig«

om en person, skal han gå med dig. Men hvis jeg siger ›han skal ikke gå med dig‹ om nogen, skal han ikke gå med dig.« ⁵Gideon førte så folkene ned til vandet, og HERREN sagde til Gideon: »De der labber vandet i sig som en hund, skal du stille for sig, og de der lægger sig på knæ for at drikke, skal du stille for sig.«

⁶300 mand labbede ved at føre hånden til munden, og alle de øvrige folk bøjede sig på knæ for at drikke vand.

⁷HERREN sagde til Gideon: »Med de 300 mand som labbede, vil jeg redde jer og give dig sejren over midjanitterne. Men alle de øvrige må gå hver til sit.«

⁸De skaffede sig forsyninger og vædderhorn fra de folk der var blevet afvist, og Gideon sendte de øvrige israelitter tilbage til deres telte. Han beholdt de 300 mand hos sig. Midjanitternes lejr lå neden for ham i dalen.

Gideon styrkes af en drøm og den udlæggelse som en midjanit fortæller til en anden

⁹Samme nat sagde HERREN til ham: »Stå op og gå ned mod lejren, for jeg har givet den i din magt. ¹⁰Men hvis du er bange for at gå ned, så tag din væbner Pura med ned til lejren. ¹¹Dér skal du høre hvad de taler om, og så vil dit mod blive styrket, og du vil gå ned og angribe lejren.«

Sammen med sin væbner Pura gik Gideon så ned til de forreste af lejrens tropper. ¹²Midjanitterne og amalekitterne, alle folkene fra østen, havde lagt sig i dalen. De var så talrige som græshopper i en sværm, og deres kameler var talløse som sandet ved havets bred.

¹³Da Gideon kom, hørte han en mand fortælle sin kammerat om en drøm. Han sagde: »Jeg drømte en drøm. Jeg så et rundt bygbrød komme rullende ned gennem midjanitternes lejr. Når det kom til et telt, ramte det teltet så hårdt at teltet faldt, og det væltede teltet så det faldt.«

¹⁴Den anden svarede: »Det kan kun være israelitten Gideons, Joashs søns, sværd. Gud har givet midjanitterne og hele lejren i hans magt.«

¹⁵Da Gideon hørte fortællingen og fortolkningen af drømmen, lovpri-ste han Gud.^p Han vendte så tilbage til Israels lejr og sagde: »Stå op, for HERREN har givet midjanitternes lejr i jeres magt.«

Gideon deler sit folk, giver dem vædderhorn og tomme krukker med fakler i hænderne, og når de blæser i vædderhornene og slår krukkerne i stykker og råber: »HERRENS sværd og Gideons!« flygter fjenderne og dræber hinanden

¹⁶Han delte de 300 mand i tre enheder. Han gav dem vædderhorn i hånden og tomme krukker med fakler i. ¹⁷Han sagde til dem: »I skal se på mig. Sådan skal I gøre: Når jeg kommer til lejrens udkant, skal I gøre ligesom jeg. ¹⁸Og når jeg og alle de der er med mig, blæser i vædderhornene, skal

også I blæse i vædderhornene rundt om hele lejren og sige: »For HERREN og for Gideon!«

¹⁹Så kom Gideon og de hundrede mand som var med ham, til lejrens udkant ved den midterste vagts begyndelse. Der havde lige været vagtskifte. Og de blæste i vædderhornene og slog de krukke de havde i hånden, i stykker. ²⁰Så blæste de tre enheder i vædderhornene og slog krukkerne itu, men de holdt faklerne i venstre hånd og vædderhornene i højre, og de råbte: »HERRENS sværd og Gideons!« ²¹De stod på hver sit sted rundt om lejren.

Så løb lejrens soldater omkring og skreg og flygtede.

²²De blæste i de 300 vædderhorn, og HERREN vendte den enes sværd mod den anden og imod hele lejren; og lejrens soldater flygtede til Bet-ha-Shitta i retning mod Serera, lige til Abel-Mehola-grænsen ved Tabbat.

De andre israelitter kommer Gideon til hjælp; Oreb og Ze'eb gribes og dræbes

²³Israels mænd af Naftalis, Ashers og hele Manasses stamme blev indkaldt, og de forfulgte midjanitterne. ²⁴Gideon sendte bud til hele Efraims Bjerge og lod sige: »Kom ned mod midjanitterne og blokér vadestederne for dem helt hen til Bet-Bara og også Jordanfloden.« Så blev hver mand i Efraim indkaldt, og de blokerede vadestederne helt hen til Bet-Bara og også Jordanfloden. ²⁵De greb to af midjanitternes fyrster, Oreb og Ze'eb; og de dræbte Oreb på Oreb-klippen, og Ze'eb dræbte de i Ze'eb-vinpersen. De forfulgte midjanitterne, og de førte Orebs og Ze'eb's hoveder til Gideon på den anden side af Jordanfloden.

Kapitel 8

Efraimitterne kritiserer Gideon, men stilles tilfreds af ham

¹Efraimitterne^a sagde til Gideon: »Hvad har du gjort mod os? Hvorfor indkaldte du os ikke da du gik i kamp mod midjanitterne?« De bebrejdede ham voldsomt.

²Gideon svarede dem: »Hvad har jeg gjort i sammenligning med jer? Er Efraims efterhøst ikke bedre end Abiezers vinhøst? ³Gud har givet jer sejren over midjanitternes fyrster Oreb og Ze'eb. Hvad har jeg gjort der kan stå mål med det?« Da han havde sagt det, aftog deres vrede.

Sukkots og Penuels indbyggere vil ikke give Gideon brød

⁴Da Gideon kom til Jordanfloden, gik han og de 300 mand som var med ham, over. Selv om de var udmattede, genoptog de forfølgelsen. ⁵Han sagde til mændene i Sukkot: »Vil I ikke nok give mine ledsagere nogle brød, for de er trætte, og jeg forfølger Zeba og Salmunna, midjanitternes konger?«

⁶Men Sukkots ledere sagde: »Har du da allerede pågrebet Zeba og Salmunna siden vi skal give din hær brød?«

⁷Gideon sagde: »På grund af den bemærkning vil jeg tæske jeres legemer med ørkenens torne og med tidsler når HERREN har givet Zeba og Salmunna i min magt.«

⁸Han drog derfra op til Penuel og talte til dem på samme måde, og mændene i Penuel svarede ham ligesom mændene i Sukkot havde gjort.

⁹Han sagde så til mændene i Penuel: »Når jeg kommer tilbage med fred,^r vil jeg rive dette tårn ned.«

Gideon fanger to midjanittiske konger og slår deres hær

¹⁰Zeba og Salmunna var i Karkor sammen med de 15.000 mand som var alt hvad der var tilbage af hele hæren fra østen. Der var faldet 120.000 våbenføre mænd. ¹¹Gideon drog op ad teltboernes vej, øst for Noba og Jogbeha, og han besejrede dem, for de troede de var i sikkerhed. ¹²Og Zeba og Salmunna flygtede, men han forfulgte dem og pågreb de to midjanitterkonger, Zeba og Salmunna. Det blev hele deres hær forfærdet over.

Gideon straffer Sukkots og Penuels indbyggere hårdt

¹³Men da Gideon, Joashs søn, kom tilbage fra slaget via Heres-passet, ¹⁴greb han en ung mand fra Sukkot og udspurgte ham. Den unge mand skrev navnene på Sukkots ledere og ældste op for ham. Det var i alt 77 mænd. ¹⁵Gideon kom til mændene i Sukkot og sagde: »Se, her er Zeba og Salmunna som I hånede mig med og sagde: »Har du da allerede pågrebet Zeba og Salmunna siden vi skal give dine trætte folk brød?«« ¹⁶Han tog byens ældste til fange og tæskede dem med ørkenens torne og med tidsler for at give Sukkots indbyggere en lærestreg. ¹⁷Penuels tårn rev han ned, og han dræbte byens mænd.

Gideon dræber Zeba og Salmunna

¹⁸Han sagde så til Zeba og Salmunna: »Hvordan så de mænd ud som I dræbte ved Tabor?«

De svarede: »De var ligesom dig; hver af dem lignede en kongesøn.«

¹⁹Han sagde: »Det var mine brødre, min mors sønner. Så sandt HERREN lever: Hvis I havde ladet dem leve, ville jeg ikke have dræbt jer.« ²⁰Og han sagde til Jeter, sin førstefødte: »Rejs dig og slå dem ihjel.«

Men drengen trak ikke sit sværd; han var nemlig bange, for han var endnu kun en dreng.

²¹Men Zeba og Salmunna sagde: »Rejs du dig og hug os ned; for som manden er, sådan er også hans styrke.« Så rejste Gideon sig og slog Zeba og Salmunna ihjel, og han tog de halvmåner der hang på deres kamelers halse.

Gideon vil ikke herske over Israel, beder dem om en gave, laver en efod og sætter den i Ofra, hvilket bliver en snare for Israel; landet har ro

²²Da sagde alle i Israel til Gideon: »Hersk over os, både du og din søn og din sønnesøn, for du har frelst os fra midjanitterne.

²³Gideon svarede dem: »Jeg vil ikke herske over jer, og min søn skal ikke herske over jer. HERREN skal herske over jer.« ²⁴Gideon sagde så til dem: »Jeg vil gerne bede jer om noget: Lad mig få en ørering fra hver af jer fra jeres bytte.« De besejrede havde nemlig øreringe af guld fordi de var ismaelitter.

²⁵De svarede: »Det gør vi gerne.« De bredte så et klæde ud, og hver af dem kastede en ørering fra sit bytte på det. ²⁶Vægten af de guldringe som Gideon bad om, var 1700 sekel guld, foruden de halvmåner, halskæder og purpurklæder som midjanitternes konger havde på, og foruden de kæder som hang på deres kamelers halse. ²⁷Gideon anvendte det til en efod og anbragte den i sin by Ofra, og hele Israel horede med den. Det blev en fælde for Gideon og hans hus.

²⁸Således blev midjanitterne undervundet for øjnene af israelitterne, og midjanitterne viste sig ikke igen. Landet havde ro i 40 år i Gideons dage.

²⁹Jerub-ba'al, Joashs søn, bosatte sig i sit hus.^s

Gideons børn og død; Israel synder mod HERREN og mod Gideon

³⁰Gideon var far til 70 sønner, for han havde mange koner. ³¹Hans medhustru i Sikem fødte ham også en søn, som han gav navnet Abimelek.

³²Gideon, Joashs søn, døde i en høj alder, og han blev begravet i sin fars, abiezritten Joashs, grav i Ofra. ³³Efter at Gideon var død, gav israelitterne sig igen til at hore med Ba'alerne, og de gjorde Ba'al-Berit til deres gud.

³⁴Israelitterne huskede ikke på HERREN, deres Gud, som havde befriet dem fra alle de fjender der boede rundt om dem, ³⁵og de viste ikke kærlighed mod Jerub-Ba'als – altså Gideons – hus efter alt det gode som han havde gjort mod Israel.

Kapitel 9

Abimelek, Gideons søn, vil være konge og dræber sine 70 brødre og gøres til konge af sikemitterne

¹Abimelek, Jerub-Ba'als søn, gik til Sikem til sine morbrødre og talte til dem og til hele sin morfars slægt: ²»Vær venlige at sige til alle mændene i Sikem: »Hvad er bedst for jer: At 70 mænd, alle Jerub-Ba'als sønner, hersker over jer, eller at én mand hersker over jer?« Husk på at jeg er jeres eget ben og kød.«

³Så sagde hans morbrødre alt dette til mændene i Sikem, og Abimelek vandt deres sympati, for de sagde: »Han er vores bror.« ⁴Og de gav ham 70

sekel sølv fra Ba'al-Berits hus, og for dem lejede Abimelek nogle udstødte og lovløse mænd til at følge ham. ⁵Han kom til sin fars hus i Ofra og dræbte sine brødre, Jerub-Ba'als sønner, 70 mænd, på én sten; men Jotam, Jerub-Ba'als yngste søn, gik fri, for han havde skjult sig. ⁶Og alle mændene i Sikem og alle der var i Bet-Millo, mødtes, og de gik hen og gjorde Abimelek til konge ved egen i Sikem.

Jotam, Abimeleks bror, som var undsluppet, bebrejder Abimelek og sikemitterne deres synd, profeterer at det vil gå dem ilde og flygter

⁷Det fik Jotam at vide, og han gik hen og stod på toppen af Garizims bjerg og råbte til dem: »Hør på mig, I mænd i Sikem, så skal Gud høre på jer! ⁸Engang gik træerne hen for at salve en konge over sig, og de sagde til oliventræet: »Regér over os!« ⁹Oliventræet svarede dem: »Skulle jeg ikke længere give min fede olie, som bruges til at ære Gud og mennesker, for at knejse over træerne?« ¹⁰Så sagde træerne til figentræet: »Kom du og regér over os!« ¹¹Men figentræet sagde til dem: »Skulle jeg ikke længere give min sødme og min gode frugt for at knejse over træerne?« ¹²Så sagde træerne til vinstokken: »Kom du og regér over os!« ¹³Vinstokken svarede dem: »Skulle jeg ikke længere give min saft, som glæder guder og mennesker, for at knejse over træerne?« ¹⁴Så sagde alle træerne til tornebusken: »Kom du og regér over os!« ¹⁵Og tornebusken sagde til træerne: »Hvis I virkelig ønsker at salve mig til konge over jer, så kom og skjul jer i min skygge; men hvis ikke, så vil der komme ild ud af tornebusken og fortære Libanons cedre.« ¹⁶Hvis I nu har handlet redeligt og i god tro ved at gøre Abimelek til konge, og hvis I har gjort godt imod Jerub-Ba'al og hans hus, og I har behandlet ham som han har fortjent – ¹⁷dengang førte min far krig for jeres skyld og satte sit liv på spil og befriede jer fra midjanitterne, ¹⁸men I har rejst jer mod min fars hus og har dræbt hans sønner, 70 mænd, på én sten og har gjort Abimelek, hans slavindes søn, til konge over mændene i Sikem fordi han er jeres bror – ¹⁹så altså, hvis I i dag har handlet redeligt og i god tro mod Jerub-Ba'al og hans hus, så glæd jer over Abimelek, og han skal glæde sig over jer; ²⁰men hvis ikke, så skal der komme ild ud af Abimelek, og den vil fortære mændene i Sikem og i Bet-Millo, og der skal komme ild ud af mændene i Sikem og i Bet-Millo, og den vil fortære Abimelek!« ²¹Og Jotam flygtede og slap væk, og han gik til Be'er, hvor han slog sig ned, langt fra sin bror Abimelek.

Der kommer fjendskab imellem Abimelek og sikemitterne; Sikem ødelægges af Abimelek, og han dræbes af en kvinde, under belejring af Tebes

²²Abimelek herskede over Israel i tre år. ²³Da sendte Gud en ond ånd mellem Abimelek og mændene i Sikem, og mændene i Sikem handlede troløst mod Abimelek, ²⁴for at den vold der var øvet mod Jerub-Ba'als 70 sønner,

skulle komme over Abimelek, og deres blod skulle hævnnes på ham, deres bror, som havde dræbt dem, og på mændene i Sikem, som havde styrket hans hænder til at dræbe sine brødre.

²⁵Mændene i Sikem lagde baghold imod ham på bjergtoppene, og de røvede fra enhver der gik forbi dem på vejen. Det fik Abimelek at vide. ²⁶Ga'al, Ebeds søn, og hans brødre kom, og de sluttede sig til Sikem; og mændene i Sikem stolede på ham. ²⁷De gik ud på marken og høstede druerne fra deres vingårde og pressede druerne og festede; og de gik ind i deres guders huse og spiste og drak og forbandede Abimelek. ²⁸Ga'al, Ebeds søn, sagde: »Hvem er Abimelek, og hvem er Sikem, siden vi skal tjene ham? Er han ikke Jerub-Ba'als søn, og er Zebul ikke hans befalingsmand? Tjen Hamor, Sikems fars folk! Men vi, hvorfor skal vi tjene ham? ²⁹Gid jeg fik kommandoen over dette folk, så ville jeg fjerne Abimelek!« Og så sagde han til Abimelek: »Kald din hær sammen og drag ud!«⁴

³⁰Da Zebul, byens leder, hørte Ga'als, Ebeds søns, ord, blev han rasende, ³¹og han sendte i smug bud til Abimelek og lod sige: »Se, Ga'al, Ebeds søn, og hans brødre er kommet til Sikem, og de ophidser byen imod dig. ³²Gør dig nu i nat klar, du og de folk som er hos dig, og læg jer på lur på marken! ³³I morgen tidlig ved solopgang skal du stå op og overfalde byen; og når han og de folk som er hos ham, drager ud imod dig, da kan du gøre med ham lige hvad du vil.«

³⁴Om natten stod Abimelek og alle de folk der var hos ham, op, og i fire grupper lagde de sig på lur omkring Sikem. ³⁵Ga'al, Ebeds søn, gik ud og stillede sig i byporten, og Abimelek og hans folk rejste sig fra bagholdet. ³⁶Da Ga'al så folkene, sagde han til Zebul: »Se, der kommer folk ned fra bjergtoppene.«

Da sagde Zebul til ham: »Du forveksler bjergenes skygge med mennesker.«

³⁷Ga'al fortsatte: »Se, der kommer folk ned fra højlandet, og én gruppe kommer fra vejen til troldmændenes egetræ.«

³⁸Da sagde Zebul til ham: »Var det ikke dig der sagde: »Hvem er Abimelek siden vi skal tjene ham?« Er det ikke det folk som du foragtede? Gå nu ud og kæmp mod dem!«

³⁹Og Ga'al gik ud i spidsen for mændene i Sikem og kæmpede mod Abimelek. ⁴⁰Men Abimelek forfulgte ham, og han flygtede for ham; og mange blev dræbt og faldt på vejen helt hen til byporten. ⁴¹Abimelek blev i Aruma; men Zebul jog Ga'al og hans brødre væk så de ikke kunne blive i Sikem.

⁴²Dagen efter gik folket ud på marken, og det fik Abimelek at vide. ⁴³Da opdelte han sine folk i tre grupper og anbragte et baghold på marken. Han lagde mærke til at folk gik ud af byen, og han angreb dem og slog dem. ⁴⁴Abimelek og de grupper som var hos ham, overfaldt dem og stillede sig

⁴Ifølge LXX skal der stå: »Hvem vil give mig kommandoen over dette folk så jeg kan fjerne Abimelek? Jeg ville sige til ham: »Kald din hær sammen og drag ud!«

foran byporten, og to grupper overfaldt alle dem som var på marken, og slog dem. ⁴⁵Hele dagen kæmpede Abimelek mod byen. Han indtog den og dræbte dens indbyggere; og han rev byen ned og strøede salt ud over den.

⁴⁶Da alle mændene i tårnet i Sikem hørte det, gik de ind i fæstningen, som var tempel for El-Berit. ⁴⁷Abimelek fik at vide at alle mændene fra tårnet i Sikem havde samlet sig. ⁴⁸Abimelek gik da op på Salmonbjerget med alle sine folk. Han tog en økse og huggede grene af træerne, løftede dem op og lagde dem på sin skulder. Han sagde til de folk som var med ham: »Skynd jer at gøre det samme som I lige har set mig gøre!«

⁴⁹Så huggede også alle folkene grene af, og de gik efter Abimelek, lagde dem ved fæstningen og satte ild til fæstningen med dem. Alle i tårnet i Sikem døde; der var omkring 1000 mænd og kvinder.

⁵⁰Så drog Abimelek til Tebes. Han belejrede Tebes og indtog den. ⁵¹Men der var et stærkt tårn midt i byen, og dér flygtede alle mænd og kvinder, ja alle byens indbyggere, hen. De lukkede til efter sig og steg op på taget af tårnet. ⁵²Så kom Abimelek til tårnet og kæmpede imod det; og han nærmede sig tårnets dør for at sætte ild til det, ⁵³men en kvinde kastede et stykke af en møllesten i hovedet på Abimelek og knuste hans pandeskal. ⁵⁴Da råbte han hastigt til sin unge våbendrager: »Træk dit sværd og dræb mig så det ikke skal siges om mig at en kvinde slog mig ihjel.«

Og den unge mand gennemborede ham, og han døde. ⁵⁵Da de israelitiske mænd så at Abimelek var død, gik de hver til sit. ⁵⁶Således gengældte Gud Abimelek det onde han havde gjort imod sin far, da han dræbte sine 70 brødre. ⁵⁷Og al Sikems mænds ondskab lod Gud komme tilbage over deres hoved, og Jotams, Jerub-Ba'als søns, forbandelse kom over dem.

Kapitel 10

Tola og Jair er dommere i Israel

¹Efter Abimelek fremstod Tola for at redde Israel. Han var søn af Pua, Dodos søn, af Isakars stamme, og han boede i Shamir i Efraims Bjerge. ²Han var dommer i Israel i 23 år. Da han døde, blev han begravet i Shamir. ³Efter ham fremstod gileaditten Jair som var dommer i Israel i 22 år. ⁴Han havde 30 sønner, som red på 30 æsler, og de havde 30 byer. De blev kaldt Jairs Teltbyer, og det hedder de den dag i dag. De ligger i Gileads land. ⁵Jair døde og blev begravet i Kamon.

Israelitterne dyrker afguder, presses af fjenderne, råber til HERREN

⁶Israelitterne blev ved med at handle ondt i HERRENS øjne. De dyrkede Ba'alerne og Astarterne og Syriens, Sidons og Moabs guder og ammonitternes og filistrenes guder. De forlod HERREN og tjente ham ikke.

⁷Da blussede HERRENS vrede op mod Israel, og han overlod dem værgeløse i filistrenes og ammonitternes vold. ⁸I det særlige attende år slog de israelitterne og knuste alle de israelitter som boede på den anden side af Jordanfloden i amoritternes land, som ligger i Gilead. ⁹Ammonitterne drog over Jordan for endog at kæmpe mod Juda og Benjamin og Efraims hus, så Israel var hårdt trængt. ¹⁰Da råbte israelitterne til HERREN: »Vi har syndet imod dig fordi vi har forladt vores Gud og dyrket Ba'alerne.«

HERREN forholder dem deres ulydighed, de beder om tilgivelse, HERREN får ondt af dem, ammonitterne rustet sig til kamp mod dem

¹¹HERREN svarede israelitterne: »Har ikke egypterne og amoritterne, ammonitterne og filistrene, ¹²sidonierne, amalekitterne og midjanitterne undertrykt jer? I råbte til mig, og jeg frelste jer ud af deres magt. ¹³Men I forlod mig og dyrkede andre guder. Derfor vil jeg ikke blive ved med at frelse jer. ¹⁴Gå hen og råb til de guder som I har valgt jer. Lad dem frelse jer af jeres nød.«

¹⁵Da sagde israelitterne til HERREN: »Vi har syndet. Gør mod os som du finder godt. Men vi beder dig, frels os i dag.« ¹⁶Og de skilte sig af med de fremmede guder og tjente HERREN. Og han gad ikke længere se på Israels nød.

¹⁷Ammonitterne blev kaldt sammen og slog lejr i Gilead; men israelitterne samlede sig og slog lejr i Mispa. ¹⁸Folket, fyrsterne i Gilead, sagde til hinanden: »Hvem vil være den første til at gå i kamp mod ammonitterne? Han skal være leder over alle der bor i Gilead.«

Kapitel 11

Jefta udvælges af gileaditterne til anfører i krigen mod ammonitterne

¹Gileaditten Jefta var en dygtig kriger, men han var søn af en skøge. Gilead var Jeftas far. ²Gileads kone fødte ham børn, og da disse børn blev voksne, sendte de Jefta bort med ordene: »Du skal ikke arve vores far, for du er en anden kvindes søn.«

³Da flygtede Jefta fra sine brødre og bosatte sig i landet Tob. En flok udstødte sluttet sig dér til Jefta og drog ud sammen med ham.

⁴En rum tid senere gik ammonitterne i krig mod Israel. ⁵Mens ammonitterne kæmpede mod Israel, gik Gileads ældste hen for at hente Jefta fra landet Tob. ⁶De sagde til Jefta: »Kom og vær vores hærfører, så vil vi kæmpe mod ammonitterne.«

⁷Jefta svarede Gileads ældste: »Har I ikke hadet mig og jaget mig ud af min fars hus? Hvorfor kommer I nu til mig, når I er i nød?«

⁸Gileads ældste sagde til Jefta: »Vi kommer tilbage til dig nu for at du skal gå med os og kæmpe mod ammonitterne. Du skal være vores leder, ja, leder over alle der bor i Gilead.«

⁹Jefta sagde til Gileads ældste: »Hvis I henter mig for at jeg skal kæmpe mod ammonitterne, og hvis HERREN giver dem i min magt, vil jeg være jeres leder.«

¹⁰Da svarede Gileads ældste Jefta: »HERREN skal være vidne mellem os, vi gør helt sikkert sådan som du har sagt.«

¹¹Så fulgte Jefta med Gileads ældste, og folket gjorde ham til deres leder og hærfører. Jefta bekræftede aftalen for HERREN i Mizpa.

Jefta sender bud til kongen af Ammon og beder om at han lader Israel i fred, men han vil ikke høre ham

¹²Da sendte Jefta bud til kongen af Ammon: »Hvad har jeg gjort dig, siden du kommer for at kæmpe mod mig i mit land?«

¹³Kongen af Ammon svarede Jeftas sendebud: »Da Israel drog op fra Egypten, tog han mit land fra Arnon indtil Jabbok og Jordanfloden. Giv mig nu frivilligt de byer tilbage!«

¹⁴Men Jefta sendte atter bud til kongen af Ammon. ¹⁵Og han lod sige til ham: »Dette siger Jefta: Israel har ikke taget Moabs land eller ammonitternes land, ¹⁶for da israelitterne drog op fra Egypten, vandrede de i ørkenen indtil Sivhavet, og de kom til Kadesh. ¹⁷Israelitterne sendte bud til kongen af Edom: ›Vi beder om lov til at drage gennem dit land.‹ Men kongen af Edom ville ikke høre. Israelitterne sendte også bud til kongen af Moab, men denne ville heller ikke høre.

Israelitterne blev så i Kadesh. ¹⁸Derefter vandrede de i ørkenen og drog uden om edomitternes land og moabitternes land og kom østfra til moabitternes land, og de slog lejr på den anden side af Arnon. De kom ikke ind på moabitternes landområde, for Arnon er moabitternes område.

¹⁹Israelitterne sendte bud til kong Sihon i Hesbon, amoritternes konge. De lod sige til ham: ›Vi beder om lov til at drage gennem dit land til vores bestemmelsessted.‹ ²⁰Men kong Sihon stolede ikke nok på israelitterne til at lade dem drage gennem sit land. Han samlede hele sin hær, og de slog lejr i Jasa, og han kæmpede mod Israel. ²¹Da gav HERREN, Israels Gud, Sihon og hele hans hær i israelitternes magt, og de slog dem. Så erobrede israelitterne hele landet fra amoritterne som boede der. ²²De erobrede hele amoritternes område lige fra Arnon til Jabbok og fra ørkenen og til Jordan.

²³Så nu har HERREN, Israels Gud, fordrevet amoritterne foran sit folk Israel, og du vil tage det i besiddelse? ²⁴Det som din gud Kemosh fordriver folk fra, tager du ikke det i besiddelse? Og det som HERREN, vor Gud, fordriver folk fra foran os, tager vi jo også i besiddelse! ²⁵Er du bedre end Sippors søn, kong Balak af Moab? Førte han sag mod Israel, eller førte han krig mod dem?

²⁶I 300 år har Israel boet i Heshbon med dens tilhørende byer og i Aro'er og dens tilhørende byer og i alle de byer som ligger ved Arnons bredder. Hvorfor har I ikke befriet dem i al den tid? ²⁷Jeg har ikke gjort dig noget. Du handler ondt imod mig ved at kæmpe mod mig. HERREN, som er dommer, skal i dag dømme mellem Israel og Ammon.« ²⁸Men kongen af Ammon hørte ikke på de ord som Jeftas sendebud overbragte ham.

HERRENS Ånd styrker Jefta, han lover at give HERREN det eller den der først kommer ham i møde efter han har sejret over ammonitterne; han vinder over dem

²⁹HERRENS Ånd kom over Jefta, og han drog gennem Gilead og Manasse. Han drog over til Mizpa i Gilead, og fra Mizpa i Gilead drog han over til ammonitterne. ³⁰Jefta aflagde HERREN et løfte: »Hvis du giver mig magt over ammonitterne, ³¹så skal det⁵ der måtte komme først ud af dørene i mit hus når jeg kommer tilbage efter at have sluttet fred med ammonitterne, tilhøre HERREN, og jeg vil ofre det⁶ som brændoffer.«

³²Så drog Jefta over til ammonitterne for at kæmpe mod dem, og HERREN gav ham sejr over dem. ³³Han slog dem fra Aro'er og indtil Minnit, 20 byer, og indtil Abel-Keramim i et voldsomt slag. Således underkuede israelitterne ammonitterne.

Jeftas eneste datter kommer ham i møde, han bliver ked af det, men giver hende dog til HERREN efter at hun har grædt over at skulle dø som jomfru

³⁴Jefta kom hjem til sit hus i Mizpa, og se, hans datter kom ham i møde med trommer og med dans. Hun var hans eneste barn, ud over hende havde han ingen anden søn eller datter. ³⁵Da han så hende, sønderrev han sine klæder og sagde: »Ak, min datter! Du har gjort mig meget ulykkelig og inderligt bedrøvet, for jeg gav HERREN et løfte, og det kan jeg ikke kalde tilbage.«^u

³⁶Hun sagde til ham: »Far! Hvis du har givet HERREN et løfte, så gør med mig som du har lovet, for HERREN har givet dig fuldkommen hævn over dine fjender, over ammonitterne.« ³⁷Hun sagde til sin far: »Giv mig lov til én ting. Giv mig en frist på to måneder så jeg kan gå ud i bjergene og sammen med mine veninder sørge over at jeg stadig er jomfru.«

³⁸Han svarede: »Gå du.« Han gav hende en frist på to måneder, og hun gik ud i bjergene med sine veninder og sørgede over at hun stadig var jomfru. ³⁹Da de to måneder var gået, kom hun tilbage til sin far, og han gjorde med hende som han havde lovet i sit løfte, og hun var ikke sammen med nogen mand. Og det blev en skik i Israel. ⁴⁰År efter år går Israels døtre ud fire dage om året for at prise gileaditten Jeftas datter.

⁵Eller »den«.

⁶Eller »ham«.

Kapitel 12

Efraimitterne angriber Jefta fordi han ikke havde taget dem med i kampen mod ammonitterne; de bliver slået af Jefta; han dør

¹Lederne af Efraims stamme kaldte nu deres mænd til våben. De krydsede floden ved Zafon og sagde til Jefta: »Hvorfor gik du over for at kæmpe mod ammonitterne uden at kalde os sammen til at tage med dig? Nu brænder vi huset af over hovedet på dig.«

²Jefta svarede dem: »Jeg og mit folk lå i voldsom strid med ammonitterne, og jeg kaldte på jer, men I frelste mig ikke fra dem. ³Da jeg så at I ikke ville frelse mig, tog jeg mit liv i mine egne hænder og drog over mod ammonitterne. HERREN gav mig sejr over dem. Hvorfor kommer I til mig i dag for at kæmpe mod mig?«

⁴Jefta samlede alle mænd i Gilead og kæmpede mod Efraim. Mændene i Gilead slog Efraim, for de havde sagt: »I der kommer fra den del af Gilead som ligger mellem Efraims land og Manasse, er flygtet fra Efraim.«

⁵Gileaditterne havde indtaget de vadestæder ved Jordan-floden der lå over for Efraim, og når nogle af dem der var flygtet fra Efraim, kom og sagde: »Jeg vil gerne over floden,« spurgte gileaditterne ham: »Er du efraimit?« Og når han svarede: »Nej!« ⁶sagde de til ham: »Sig shibbolet.« Han sagde så: »Sibbolet,« og kunne altså ikke udtale det rigtigt. Så greb de ham og slagtede ham der ved Jordan-flodens vadested. På den tid faldt der 42.000 efraimitter.

⁷Jefta var dommer i Israel i seks år. Så døde gileaditten Jefta og blev begravet i en af byerne i Gilead.

Ibsan, Elon og Abdon er dommere i Israel

⁸Efter ham var Ibsan af Betlehem dommer i Israel. ⁹Han havde 30 sønner, og 30 døtre fik han gift uden for slægten, og 30 døtre hentede han udefra til sine sønner. Han var dommer i Israel i syv år. ¹⁰Ibsan døde og blev begravet i Betlehem.

¹¹Efter ham var zebulonitten Elon dommer i Israel. Han var dommer i Israel i ti år. ¹²Zebulonitten Elon døde, og han blev begravet i Ajjalon i Zebulon.

¹³Efter ham var Abdon, Hillels søn fra Pir'aton, dommer i Israel. ¹⁴Han havde 40 sønner og 30 sønnesønner som red på 70 unge æsler. Han var dommer i Israel i 8 år. ¹⁵Abdon, Hillels søn fra Pir'aton, døde og blev begravet i Pir'aton i Efraim på amalekitternes bjerg.

Kapitel 13

Israel synder mod HERREN og overlades i filistrenes magt; danitten Manoas ufrugtbare hustru får et løfte om at hun skal føde en søn som skal frelse Israel

¹Israelitterne blev ved med at gøre hvad der var ondt i HERRENS øjne, og HERREN gav dem i filistrenes magt i 40 år.

²Der var en danit fra Sor'a, han hed Manoa. Hans hustru kunne ikke få børn, så de var barnløse. ³HERRENS engel viste sig for kvinden og sagde til hende: »Hør her, du har ikke kunnet få nogen børn, men du skal blive gravid og føde en søn. ⁴Du skal vogte dig for at drikke vin eller øl,^v og du må ikke spise noget urent. ⁵For se, du skal blive gravid og føde en søn, og der må ikke komme en ragekniv på hans hoved, for drengen skal være en Guds nasiræer lige fra mors liv af, og han skal begynde at frelse Israel fra filistrenes magt.«

Den Guds engel som har talt med kvinden, viser sig også for manden og gentager sit løfte og sin belæring om barnets opvækst

⁶Da gik kvinden hen og fortalte sin mand: »Der kom en Guds mand til mig, og han så ud som en af Guds engle ser ud, virkelig frygtindgydende. Jeg spurgte ham ikke hvor han kom fra, og han fortalte mig ikke hvad han hed. ⁷Men han sagde til mig: Se, du skal blive gravid og føde en søn. Fra nu af må du ikke drikke vin eller øl og heller ikke spise noget urent, for drengen skal være en Guds nasiræer fra mors liv af og indtil sin dødsdag.«

⁸Da bad Manoa til HERREN: »Hør mig, Herre! Jeg beder dig, lad den Guds mand som du sendte, komme til os igen så han kan lære os hvad vi skal gøre med den dreng der skal fødes.«

⁹Gud hørte Manoas bøn, og Guds engel kom igen til kvinden mens hun var ude på marken, men hendes mand, Manoa, var ikke hos hende. ¹⁰Da skyndte kvinden sig at løbe hen til sin mand, og hun sagde til ham: »Se, den mand der kom til mig forleden, har vist sig for mig.«

¹¹Da rejste Manoa sig og fulgte efter sin hustru. Han kom hen til manden og sagde til ham: »Er du ham som talte med denne kvinde?«

Han svarede: »Ja, det er jeg.«

¹²Manoa sagde: »Når nu det sker som du har sagt, hvilke regler skal der gælde drengen, og hvad skal hans opgave være?«^w

¹³HERRENS engel sagde til Manoa: »Kvinden skal holde sig fra alt det som jeg har sagt til hende. ¹⁴Hun skal ikke spise noget af det der laves på druer, og ikke drikke vin og andre stærke drikke og ikke spise noget urent. Alt det jeg har påbudt hende, skal hun overholde.«

Manoa ofrer, englen forsvinder; Manoa bliver bange, men kvinden trøster ham, Samson fødes

¹⁵Manoa sagde til HERRENS engel: »Jeg beder dig, bliv her lidt længere, så vi kan tilberede et gedekid til dig.«

¹⁶Men HERRENS engel svarede Manoa: »Hvis du holder på mig, vil jeg alligevel ikke spise din mad, men hvis du vil tilberede et brændoffer, så giv det til HERREN.« For Manoa vidste ikke at det var HERRENS engel.

¹⁷Manoa sagde til HERRENS engel. »Sig os hvad du hedder, så vi kan ære dig når det sker som du har sagt.«

¹⁸HERRENS engel sagde til ham: »Hvorfor spørger du om mit navn? Se, det er underfuldt.« ¹⁹Så tog Manoa et gedekid og et madoffer og ofrede det på klippen til HERREN, der udvirker undere, hvorpå Manoa og hans hustru ventede spændt. ²⁰Da flammen fra alteret blusede op mod himlen, steg HERRENS engel op i flammen. Manoa og hans hustru så det og knælede med panden mod jorden. ²¹HERRENS engel viste sig ikke mere for Manoa og hans hustru. Da forstod Manoa at det var HERRENS engel. ²²Manoa sagde til sin hustru: »Vi skal helt bestemt dø, for vi har set Gud.«

²³Men hans hustru sagde til ham: »Hvis HERREN havde villet slå os ihjel, havde han ikke taget imod vores brændoffer og madoffer og heller ikke ladet os se alt dette og samtidig ladet os høre sådanne ting.«

²⁴Kvinden fødte en søn og kaldte ham Samson. Drengen voksede op, og HERREN velsignede ham. ²⁵HERRENS Ånd begyndte at virke i ham i Dans lejr mellem Sor'a og Eshtaol.

Kapitel 14

Samson vil have en af filistrenes døtre til kone og dræber en løve

¹Samson gik ned til Timna. Der så han en kvinde, en af filistrenes døtre.

²Han gik op og fortalte det til sine forældre: »Jeg har set en af filistrenes døtre i Timna. Sørg for at jeg kan få hende til kone.«

³Hans far og mor sagde til ham: »Er der ingen kvinder blandt dine brødres døtre og i vores folk, siden du går hen for at tage dig en kone fra de uomskårne filistre?«

Samson sagde til sin far: »Lad mig få hende, for hun er den rette i mine øjne.« ⁴Men hans far og mor vidste ikke at det var fra HERREN, at han søgte en anledning til strid med filistrene.

På den tid herskede filistrene over Israel.

⁵Så gik Samson og hans far og mor ned til Timna. Da de kom til Timnas vingårde, så de, da kom en ung løve brølende hen mod ham. ⁶HERRENS Ånd kom over ham med stor kraft, og han flåede den i stykker som man får et kid, og han gjorde det med de bare næver. Han fortalte ikke sin far og mor

hvad han havde gjort. ⁷Han kom ned og talte med kvinden. I Samsons øjne var hun den rette.

Samson besøger sin brud, finder honning i den døde løve, holder bryllup, giver filistrene en gåde som de ikke forstår

⁸Nogen tid efter kom han tilbage for at hente hende, og han drejede væk fra vejen for at se til den døde løve. En bisværm havde slået sig ned i løvens ådsel og lavet honning der. ⁹Han skrabede noget af den ud i hænderne, og mens han gik videre, spiste han den. Han gik så til sine forældre og gav dem noget, og de spiste det. Men han fortalte dem ikke at han havde taget honningen fra løvens ådsel.

¹⁰Da hans far kom ned til kvinden, forberedte Samson en fest der, for det plejede de unge mænd at gøre. ¹¹Da de så ham, kom de med 30 ledsagere, som skulle være hos ham. ¹²Da sagde Samson til dem: »Venner, jeg vil gerne stille jer en gåde. Hvis I i løbet af festens syv dage kan give mig svaret på den, vil jeg give jer 30 linnedskjorter og 30 sæt festtøj. ¹³Men kan I ikke give mig svaret, skal I give mig 30 skjorter og 30 sæt skiftetøj.«

De sagde til ham: »Kom med din gåde og lad os høre den!«

¹⁴Han sagde: »Fra rovdycet kom der mad, og fra den stærke kom der sødme.«

I tre dage kunne de ikke finde svaret på gåden.

Filistrene får svaret på gåden gennem Samsons kone; Samson dræber 30 filistre og tager deres tøj til dem som har givet ham svaret på gåden; Samsons kone bliver givet til en anden mand

¹⁵På den syvende^x dag sagde de til Samsons kone: »Få din mand til at forklare os gåden, ellers brænder vi dig og din fars hus. Har I da indbudt os for at gøre os fattige?«

¹⁶Da græd Samsons kone og sagde til ham: »Du hader mig og elsker mig ikke. Du har stillet mit folk en gåde og ikke fortalt mig løsningen.«

Han sagde til hende: »Jeg har ikke engang fortalt den til mine forældre, og så skulle jeg fortælle dig den?«

¹⁷I de syv dage festen varede, havde hun grædt over ham, og på den syvende dag fortalte han hende svaret, fordi hun plagede ham. Hun forklarede så gåden for sit folk.

¹⁸På den syvende dag inden solen gik ned, sagde byens mænd til ham: »Hvad er sødere end honning? Hvad er stærkere end en løve?«

Da sagde han til dem: »Hvis I ikke havde pløjet med min kvie, havde I ikke fundet svaret på min gåde.« ¹⁹Og HERRENS Ånd kom over ham med stor kraft, og han gik ned til Ashkalon og slog 30 mænd ihjel, tog tøjet af dem og gav festtøjet til dem der havde givet ham svaret på gåden. I

raseri gik han op til sin fars hus. ²⁰Men Samsons kone blev givet til en af ledsagerne, som havde været hans forlover.

Kapitel 15

På grund af sin kone hævner Samson sig over filistrene ved hjælp af 300 ræve; filistrene dræber hans kone og hendes far; derfor slår Samson dem

¹Noget tid senere, under hvedehøsten, besøgte Samson sin kone. Han havde et gedekid med og sagde: »Jeg vil gå ind til min kone i hendes kammer.«

Hendes far ville ikke give ham lov til komme ind. ²Hendes far sagde: »Jeg troede at du allerede havde ladet dig skille fra hende, så jeg gav hende til en af ledsagerne fra festen. Er hendes lillesøster ikke bedre end hun? Lad mig give dig hende i stedet.«

³Da sagde Samson til dem: »Denne gang er det ikke min skyld at jeg handler ondt mod filistrene.« ⁴Samson gik ud og fangede 300 ræve. Han tog fakler og anbragte rævene hale mod hale og bandt en fakkell fast mellem to rævehaler. ⁵Så tændte han faklerne og lod rævene løbe ind i filistrenes kornmarker. Han satte ild til både neg og det korn der ikke var høstet, og olivenlundene.

⁶Da sagde filistrene: »Hvem har gjort det her?«

De svarede: »Det har Samson, fordi hans svigerfar fra Timna har givet hans kone til en af mændene fra festen.« Så drog filistrene op og brændte hende og hendes far inde.

⁷Men Samson sagde til dem: »Når I gør sådan noget, vil jeg ikke holde op førend jeg har fået hævnnet mig på jer.« ⁸Han slog dem sønder og sammen.^y Han gik ned og slog sig ned i en kløft på Etam-klippen.

Filistrene drager op imod Juda på grund af Samson; han lader sig binde og overgive til dem, men river sig løs og slår 1000 mand af dem med en æselkæbe

⁹Da drog filistrene op mod Juda og slog lejr i egnen omkring Lehi.

¹⁰Judæerne sagde: »Hvorfor er I draget op imod os?«

De svarede: »Vi er kommet for at fange Samson og gøre det mod ham som han har gjort mod os.«

¹¹Da drog 3000 mænd af Judas stamme ned til kløften i Etam-klippen og sagde til Samson: »Ved du ikke at filistrene hersker over os? Hvorfor har du gjort dette mod os?«

Han sagde til dem: »Hvad de har gjort mod mig, har jeg gjort mod dem.«

¹²De sagde til ham: »Vi er kommet ned for at binde dig og overgive dig til filistrene.«

Samson sagde til dem: »Sværger I på at I ikke vil angribe mig?«

¹³De svarede ham: »Det vil vi ikke. Vi vil kun binde dig og overgive dig til dem. Vi vil ikke slå dig ihjel.« De bandt ham med to nye reb og førte ham op fra klippen.

¹⁴Da han kom til Lehi, kom filistrene ham hujende i møde. Men HERRENS Ånd kom over ham med stor kraft, og de reb som var bundet om hans arme, blev som når der går ild i garn. Rebene om ham smuldrede og faldt fra hans hænder. ¹⁵Han fik øje på en frisk æselkæbe, rakte hånden ud og tog den. Med den slog han 1000 mand. ¹⁶Samson sagde: »Med en æselkæbe har jeg slået flok på flok, med en æselkæbe har jeg slået 1000 mand.«

Samson tørster, HERREN giver ham vand, han er dommer over Israel i 20 år

¹⁷Da han havde sagt det, smed han kæben fra sig. Det sted kaldte han Ramat-Lehi.⁷ ¹⁸Men han var blevet vældig tørstig. Han kaldte på HERREN og sagde: »Ved din tjeners hånd har du givet os den store redning, men skal jeg nu dø af tørst og falde i de uomskårnes hænder?«

¹⁹Da åbnede Gud et hulrum ved Lehi, og der flød vand ud af det. Han drak, og hans ånd vendte tilbage, og han lavede op. Derfor har man til den dag i dag kaldt stedet for En-ha-Kore.⁸ ²⁰Samson var dommer i Israel i filistrenes dage i 20 år.

Kapitel 16

Samson tager til Gaza, og da filistrene vil fange ham, løfter han portene af og bærer dem op til Hebron

¹Samson gik til Gaza, og dér fik han øje på en kvinde, en skøge, som han gik ind til. ²Det rygtedes blandt gazitterne at Samson var kommet. De omringede stedet og anbragte et baghold som hele natten skulle holde udkig efter ham ved byporten, og så ventede de ellers stille i natten og sagde: »Når det bliver lyst i morgen, slår vi ham ihjel.«

³Samson blev liggende indtil midnat. Så stod han op og tog fat i byportens portfløje og begge stolper og løftede dem med portslåen og lagde dem på sine skuldre. Han bar dem op på toppen af det bjerg som ligger lige over for Hebron.

Samson bliver forelsket i Dalila, som omsider overtaler ham til at fortælle hvor han har sin styrke fra, og lader hans hoved glatbarbere

---

⁷dvs. Kæbehøjen

⁸Dvs. Den Råbendes kilde, som er i Lehi

⁴Senere blev han forelsket i en kvinde der boede ved Sorek-bækken. Hun hed Dalila. ⁵Filisterfysterne kom til hende og sagde: »Prøv om du kan lokke ud af ham hvor han får sine vældige kræfter fra, og hvordan vi kan overvinde ham. Så kan vi binde ham og overmande ham. Vi vil hver især give dig 1100 sekel sølv.«

⁶Dalila sagde til Samson: »Vær sød at fortælle mig, hvad det er der giver dig dine vældige kræfter. Hvad kan man binde dig med så man kan overmande dig?«

⁷Samson sagde til hende: »Hvis man binder mig med syv friske buestrengene som endnu ikke er blevet tørre, bliver jeg svag som ethvert andet menneske.«

⁸Filisterfysterne gav hende syv friske buestrengene som endnu ikke var blevet tørre, og hun bandt ham med dem. ⁹Hun havde en til at ligge på lur hos sig i kammeret. Hun sagde til Samson: »Filistrene er over dig, Samson!«

Men han flåede buestrengene i stykker så let som garn der er svedet af ilden, og man fandt ikke ud af hvor hans kræfter stammede fra.

¹⁰Da sagde Dalila til Samson: »Du har snydt mig og løjet for mig. Skat, fortæl mig nu hvad man kan binde dig med.«

¹¹Han sagde til hende: »Hvis man binder mig med nye reb som endnu ikke har været brugt til noget som helst, da bliver jeg svag som ethvert andet menneske.«

¹²Da tog Dalila nye reb og bandt ham med dem. Hun sagde til ham: »Filistrene er over dig, Samson!« Men hun havde en liggende på lur i kammeret.

Han rev rebene af armene som om de bare var snore.

¹³Dalila sagde til Samson: »Indtil videre har du snydt mig og løjet for mig. Fortæl mig dog hvad du kan bindes med.«

Han sagde til hende: »Hvis du væver mine syv fletninger ind i klædet der sidder på væven og fastgør det til skyttelen, bliver jeg lige så svag som alle andre.«^z

¹⁴Mens han sov, vævede hun hans syv fletninger ind i væven og fæstnede dem med skyttelen og sagde til ham: »Filistrene er over dig, Samson!«

Men han vågnede op og rev skyttelen ud sammen med vævebommen.

¹⁵Hun sagde til ham: »Hvordan kan du sige at du elsker mig, når dit hjerte ikke er mit? Nu har du tre gange snydt mig og ikke fortalt mig hvad dine vældige kræfter skyldes.« ¹⁶Hele tiden tiggede hun ham og plagede ham så meget at hans sjæl blev dødtæt.

¹⁷Så åbnede han sit hjerte helt for hende: »Der må ikke sættes en ragekniv til mit hoved, for jeg har været en Guds nasiræer lige fra mors liv af. Hvis mit hoved bliver raget, mister jeg min styrke, og jeg bliver svag som alle andre mennesker.«

¹⁸Da Dalila forstod at han talte til hende fra hjertet, sendte hun bud efter filisterfyrsterne: »Denne gang kan I komme, for han har talt til mig fra hjertet.«

Da kom filisterfyrsterne til hende og havde sølvpengene med.

¹⁹Hun lod ham falde i søvn i sit skød. Så kaldte hun på en mand og lod hans syv fletninger barbere af. Hun begyndte nu at plage ham,^æ men hans styrke var væk. ²⁰Hun sagde: »Filistrene er over dig, Samson!«

Han vågnede og sagde: »Jeg slipper fri som jeg gjorde de andre gange, og ryster dem af mig.« Men han vidste ikke at HERREN havde forladt ham.

Filistrene griber Samson og stikker hans øjne ud; hans hår vokser ud, de lader ham optræde for sig, han vælter huset som filistrene er samlet i, og dræber dem, men dør selv sammen med dem

²¹Filistrene greb ham og stak øjnene ud på ham. De førte ham ned til Gaza hvor de bandt ham med to kobberlænker. I fængslet blev han sat til at male mel. ²²Hans hår begyndte at vokse ud efter at det havde været raget af.

²³Filisterfyrsterne samledes for at feste og ofre et stort offer til deres gud, Dagon, for de sagde: »Vores gud har givet vores fjende Samson i vores magt.«

²⁴Da folket så ham, lovpriste de deres gud: »Vores gud har givet vores fjende i vores magt, han som ødelagde vores land og slog mange af vores folk ihjel.«

²⁵Efterhånden som de kom i endnu bedre stemning, sagde de: »Lad os hente Samson herhen og lade ham underholde os.« De hentede Samson ud af fængslet, og han underholdt dem.

De lod ham stå mellem pillerne. ²⁶Men Samson sagde til den unge mand han holdt i hånden: »Lad mig hvile mig. Lad mig mærke hvor templets søjler er, så jeg kan læne mig op ad dem.«

²⁷Templet var fuldt af mænd og kvinder. Alle filistrenes fyrster var der, og på taget var der næsten 3000 mennesker som så på Samson.

²⁸Men Samson råbte til HERREN: »Herre HERRE! Jeg beder dig: Husk på mig! Giv mig styrke, Gud, bare denne gang så jeg kan hævne mig på filistrene og få hævn for mine øjne.« ²⁹Samson tog fat i de to midterste søjler, som bar bygningen. Han stemte højre hånd mod den ene og venstre mod den anden. ³⁰Han sagde: »Lad min sjæl^ø dø med filistrene!« Han bøjede sig af al kraft. Da faldt templet sammen over fyrsterne og alt folket som var derinde.

Ved sin død dræbte Samson flere end han havde dræbt mens han levede. ³¹Hans brødre og hele hans fars hus kom derned. De tog ham med sig op og begravede ham mellem Sor'a og Eshtaol i hans fars Manoas grav. Han havde været dommer i Israel i 20 år.

Kapitel 17

Mika har stjålet sølv fra sin mor, giver hende det tilbage; hun får lavet et afgudsbillede af det

¹Der var en mand fra Efraims Bjerge, hans navn var Mika. ²Han sagde til sin mor: »De ¹¹⁰⁰sekel sølv som er blevet røvet fra dig, og som du udtalte en forbandelse over mens jeg hørte på det, se, de sølvpenge er hos mig. Jeg har taget dem.«

Hans mor sagde: »Må HERREN velsigne dig, min søn!«

³Så gav han sin mor de 1100 sekel sølv tilbage.

Hans mor sagde: »Dette sølv helliger jeg HERREN og giver det på vegne af min søn så der kan fremstilles et støbt gudebillede. Derfor giver jeg dig det nu tilbage.«

⁴Så da han gav sin mor sølvpengene tilbage, tog hun 200 sekel sølv og gav det til guldsmeden, og han lavede et støbt gudebillede^a af det. Det kom til at stå i Mikas hus.

Mika laver sin egen afgudsdyrkelse i sit hus og gør en levit til sin præst^{aa}

⁵Mika havde en helligdom og fik lavet en efod og husguder og ansatte en af sine sønner som præst. ⁶På den tid var der ingen konge i Israel. Enhver gjorde hvad han fandt for godt.

⁷Der var en ung mand fra Betlehem i Juda af Judas slægt. Han var levit og boede som fremmed der. ⁸Denne unge mand forlod byen Betlehem i Juda for at slå sig ned hvor det var belejligt. I Efraims Bjerge kom han på sin rejse til Mikas hus.

⁹Mika sagde til ham: »Hvor kommer du fra?«

Han svarede ham: »Jeg er en levit fra Betlehem i Juda, og jeg er draget ud for at slå mig ned hvor jeg finder det belejligt.«

¹⁰Da sagde Mika til ham: »Bliv hos mig, og vær min far og min præst, så vil jeg hvert år give dig ti sekel sølv og mad og det nødvendige tøj.« Levitten gik ind.

¹¹Levitten gik med til at blive hos manden, og den unge mand var som en af hans sønner. ¹²Mika indsatte levitten, og han blev hans præst, og han boede i Mikas hus. ¹³Mika sagde: »Nu ved jeg at HERREN vil gøre godt mod mig, for jeg har en levit som præst.«

Kapitel 18

Danitterne søger en arvelod, de fem mænd som de har udsendt til at udspionere Lajish, kommer til levitten i Mikas hus og spørger gennem ham HERREN til råds

¹På den tid var der ingen konge i Israel.

Og på den tid ledte Dans stamme efter en arvelod hvor de kunne bosætte sig, for indtil den dag var der ikke tilfaldet dem nogen arvelod blandt Israels stammer. ²Danitterne udsendte fem mænd af deres stamme, fem krigere fra Sor'a og Eshtaol, for at de skulle udspionere landet og udforske det. De sagde til dem: »Gå hen og udforsk landet.« De kom til Efraims Bjerge, til Mikas hus, og overnattede der.

³Da de var ved Mikas hus, genkendte de den unge levits stemme. De gik derind og talte med ham: »Hvem har ført dig hertil? Hvad laver du her? Hvad får du ud af det her?«

⁴Han svarede dem: »Det er det her Mika har gjort: Han har hyret mig, og jeg er blevet hans præst.«

⁵De sagde til ham: »Vil du ikke nok spørge Gud til råds, så vi kan få at vide om den rejse vi har foran os, vil lykkes?«

⁶Præsten sagde til dem: »Gå i fred! HERREN er med jer på jeres rejse.«

Danitterne udspionerer Lajish og kommer hjem med oplysningerne

⁷Da drog de fem mænd videre og kom til Lajish. De så at det folk som boede der, levede trygt og godt, ligesom sidonierne, i fred og ro. Der var ingen der manglede noget i landet, de var velstående. De boede langt fra sidonierne og havde ikke noget at gøre med andre.

⁸Da de kom tilbage til deres brødre i Sor'a, spurgte deres brødre dem: »Hvad siger I så?«

⁹De svarede: »Bryd op og lad os drage op imod dem. Vi har set landet, og det er et rigtig godt sted. I siger ikke noget? Vær nu ikke sløve, men drag hen og tag landet i besiddelse. ¹⁰Når I kommer derhen, kommer I til et trygt folk, og landet er stort, for Gud har givet det til jer, et sted hvor der ikke mangler nogen verdens ting.«

Danitterne drager op imod Lajish, kommer til Mikas hus, tager levitten og Mikas afgudsbilleder med sig

¹¹Så rejste 600 våbenførende mænd af Dans stamme fra Sor'a og Eshtaol.

¹²De drog op og slog lejr i Kirjat-Jearim i Juda. Derfor kalder man indtil den dag i dag det sted for Dans Lejr. Det ligger vest for Kirjat-Jearim.

¹³Derfra drog de over til Efraims Bjerge, og de kom til Mikas hus. ¹⁴Da fortalte de fem mænd som var taget ud for at udspionere landet Lajish, deres brødre: »Ved I at i et af husene er der en efod og husguder og et støbt gudebillede? Hvad synes I vi skal gøre?«

¹⁵De gik derhen og kom til den unge levits hus på Mikas ejendom, og de hilste på ham.^{ab} ¹⁶Men de 600 våbenførende danitter blev stående ved portåbningen.

¹⁷De fem mænd, som havde udspioneret landet, gik op til huset og gik ind og tog det støbte gudebillede og efoden og husguderne. Præsten stod

imens nede ved portåbningen sammen med de 600 våbenførende mænd. ¹⁸Da de var gået ind i Mikas tempel og havde taget det støbte gudebillede, efoden og husguderne, sagde præsten til dem: »Hvad er det I gør?«

¹⁹De svarede ham: »Ti stille. Luk munden og tag med os. Vær vores far og præst. Er det bedre at være præst i én mands hus end at være præst for en hel stamme, en slægt i Israel?« ²⁰Præsten blev glad om hjertet, og han tog efoden og husguderne og det støbte gudebillede og fulgtes med dem. ²¹De gjorde omkring og drog bort. De lod de små børn og kvæget og hvad de ellers havde med, gå forrest.

Mika forfølger forgæves danitterne

²²Da de var langt væk fra Mikas ejendom, blev mændene omkring Mikas ejendom kaldt sammen, og de indhentede danitterne. ²³De råbte til danitterne, og de vendte sig og sagde til Mika: »Hvad er der galt med dig? Hvorfor har du kaldt folk sammen?«

²⁴Han sagde: »I har taget mine guder, som jeg har lavet, og min præst og er draget bort med dem. Hvad har jeg så tilbage? Hvordan kan I da sige: Hvad er der galt med dig?«

²⁵Da sagde danitterne til ham: »Pas lige på med at hæve røsten blandt os, for der skulle jo nødt være vrede mænd som overfaldt jer, så du mister dit liv, og det går ud over medlemmer af din husstand!« ²⁶Så gik danitterne deres vej, og Mika så at de var stærkere end ham. Han vendte om og drog tilbage til sin ejendom.

Danitterne indtager Lajish, genopbygger byen og kalder den Dan; de dyrker afguder

²⁷Men de tog det som Mika havde lavet, og den præst han havde haft, og kom til Lajish, til et roligt og trygt folk. De slog dem ned med sværd og nedbrændte byen. ²⁸Der var ingen som kom den til undsætning, for den lå langt fra Sidon, og de havde ikke noget at gøre med andre mennesker. Den lå i dalen ved Bet-Rehob. Så byggede de byen op og slog sig ned i den. ²⁹De gav byen navnet Dan, efter deres stamfar Dan, som var søn af Israel. Men oprindeligt hed byen Lajish.

³⁰Danitterne rejste det støbte gudebillede, og Jonatan, der var søn af Gershom, Manasses⁹ søn, var sammen med sine børn præster for Dans stamme indtil den dag folket blev ført i fangenskab. ³¹Midt iblandt sig rejste de det støbte gudebillede som Mika havde lavet til sig selv, og det stod der al den tid Guds hus var i Silo.

---

⁹Eller Moses', 2 Mos 18,3

Kapitel 19

¹På den tid var der ikke nogen konge i Israel.

En levits medhustru er ham utro, løber fra ham til Betlehem, hendes far tager venligt imod hendes mand da han vil hente hende tilbage

En levit boede på den tid som fremmed i en afsidesliggende egn af Efraims Bjerge. Han havde taget en kvinde fra Betlehem i Juda som medhustru.

²Hans medhustru havde været ham utro og forlod ham og tog hjem til sin far i Betlehem i Juda. Der blev hun en fire måneders tid.

³Hendes mand gjorde sig klar og rejste efter hende for at tale kærligt til hende og få hende med tilbage. Han havde en tjenestedreng og et par æsler med sig. Hun viste ham ind i sin fars hus, og da den unge kvindes far så ham, blev han glad og gik ham i møde. ⁴Hans svigerfar, kvindens far, holdt på ham, så han blev hos ham i tre dage. De spiste og drak og blev der om natten.

⁵Den fjerde dag stod de tidligt op om morgenen, og han gjorde sig klar til at rejse. Da sagde den unge kvindes far til sin svigersøn: »Få dig først et måltid mad, derefter kan I tage af sted.«

⁶De satte sig begge og spiste og drak sammen.

Så sagde den unge kvindes far til manden: »Jeg beder dig: Gå dog med til at blive her natten over og gør dig det behageligt.« ⁷Manden rejste sig for at gå, men hans svigerfar bad ham indtrængende, så han igen blev der om natten.

⁸Han stod tidligt op om morgenen den femte dag for at rejse. Da sagde den unge kvindes far: »Jeg beder dig: Få dig først et måltid mad.« De ventede indtil dagen gik på hæld, og spiste sammen.

Levitten drager hjem med sin medhustru, kommer til Gibeas og får husly hos en gammel mand

⁹Manden rejste sig for at tage af sted, han og hans medhustru og tjenestedrengen, men hans svigerfar, den unge kvindes far, sagde til ham: »Se, min ven, dagen er ved at være forbi, det er snart aften. Bliv her dog natten over, min ven. Se, dagen er forbi, bliv her i nat og gør dig det behageligt, så kan I i morgen stå tidligt op for at tage af sted og vende hjem.«

¹⁰Men manden ville ikke overnatte der. Han gjorde sig klar og drog afsted og kom til et sted lige over for Jebus, det er Jerusalem. Han havde et par opsadlede æsler med sig og sin medhustru.

¹¹Da de var ved Jebus, var det blevet meget sent, og tjenestedrengen sagde til sin herre: »Kom, lad os tage ind i jebusitternes by og blive der i nat.«

¹²Da sagde hans herre til ham: »Vi vil ikke tage ind i en fremmed by som ikke tilhører Israels børn. Lad os forsætte til Gibeas.« ¹³Og han sagde

til tjenestedrengen: »Lad os skynde os at komme hen til Gibeas eller Rama og overnatte der.«

¹⁴De vandrede videre, og solen gik ned da de var i nærheden af Gibeas, som hører til Benjamins stamme. ¹⁵De drejede af for at tage ind og overnatte i Gibeas. Da han kom ind, satte han sig på gaden i byen, for der var ingen som indbød dem at overnatte hos sig.

¹⁶Hen på aftenen kom der nu en gammel mand hjem fra sit arbejde på marken. Han var fra Efraims Bjerge, men han boede som en fremmed i Gibeas, og mændene på stedet var benjaminitter. ¹⁷Han så op og fik øje på den rejsende der sad på gaden i byen. Da sagde den gamle mand: »Hvor er du på vej hen, og hvor kommer du fra?«

¹⁸Han svarede ham: »Vi er rejst fra Betlehem i Juda til en afsidesliggende egn af Efraims Bjerge, hvor jeg er fra, og jeg var på vej hjem fra Betlehem i Juda. Jeg er nu på vej til HERRENS hus, men der er ingen der har inviteret mig hjem til sig. ¹⁹Jeg har både halm og foder til æslerne, og jeg har brød og vin til mig og din tjenerinde og til den tjenestedreng der er rejst med din tjener. Vi mangler intet.«

²⁰Den gamle mand sagde: »Fred være med dig. Lad blot mig sørge for det du har brug for. Men bliv dog ikke her på gaden i nat.« ²¹Han førte ham ind i sit hus og gav æslerne foder. De vaskede deres fødder, og de spiste og drak.

Mændene i Gibeas mishandler levittens medhustru så hun dør; han deler hendes krop i tolv stykker og sender dem til Israels tolv stammer og kræver hævn over mændene i Gibeas

²²Mens de hyggede sig sammen, omringede byens mænd huset. Det var nogle ugudelige folk der bankede på døren og sagde til den gamle mand der var husets ejer: »Før den mand ud som er kommet ind i dit hus, så vi kan stille vores lyst på ham.«

²³Men den mand som var husets ejer, gik ud til dem og sagde: »Lad være, mine brødre, I må ikke handle ondt. Denne mand er kommet hjem til mig, så gør da ikke denne skændselsgerning! ²⁴Se, her er min datter, som er jomfru, og hans medhustru, dem vil jeg føre ud til jer. Dem må I krænke og gøre ved hvad I finder for godt. Men gør ikke denne mand ondt!«

²⁵Men mændene ville ikke høre på ham, og så tog manden sin medhustru og førte hende ud til dem udenfor. De voldtog hende og mishandlede hende hele natten indtil det blev morgen. Men da solen stod op, lod de hende slippe.

²⁶Da dagen brød frem, kom kvinden hen og faldt om uden for døren til den mands hus hvor hendes mand opholdt sig, og lå der til det blev lyst.

²⁷Da hendes mand stod op om morgenen og åbnede døren og gik ud for

at rejse videre, se, da lå kvinden, hans medhustru, foran husets dør, og hendes hænder lå på dørtærsklen.

²⁸Da sagde han til hende: »Rejs dig op og lad os komme videre.« Men ingen svarede, og så stablede han hende op på æslet. Derefter gjorde manden sig klar og rejste hjem.

²⁹Da han kom hjem til sit hus, fandt han en kniv, tog sin medhustru og skar hende i tolv stykker, led for led. Han sendte hendes lemmer ud til alle Israels arvelodder.

³⁰Hver eneste som så det, sagde: »Noget sådant er hverken sket eller set siden Israels børn drog op fra Egypten, og indtil denne dag. Tænk over det, drøft det og meddel jeres beslutning!«

Kapitel 20

Israel samles i Mispa og rådslår over den onde gerning som mændene i Gibeon har udført

¹Da drog alle israelitterne ud, lige fra Dan til Be'ersheba og Gileads land, så menigheden kunne samles alle som én hos HERREN i Mispa. ²Lederne for hele folket, alle Israels stammer, stillede sig frem for Guds folks forsamling: 400.000 bevæbnede fodfolk.

³Og benjaminitterne hørte at israelitterne var draget op til Mispa.

Israelitterne sagde: »Fortæl os: Hvordan er denne onde handling sket?«

⁴Levitten, ham der havde været gift med den kvinde der var blevet myrdet, svarede da: »Jeg og min medhustru kom til Gibeon, som hører til Benjamins stamme, for at overnatte der. ⁵Om natten gik mændene i Gibeon sammen imod mig og omringede huset. De havde tænkt sig at slå mig ihjel, og de mishandlede min medhustru så slemt at hun er død. ⁶Da tog jeg min medhustru og skar hende op og sendte hendes lemmer ud til alle Israels arvelodder; for det er en skændselsgerning de her har udført i Israel. ⁷Alle I israelitter, tal nu om det og træf en beslutning!«

Israel rustet sig mod Benjamin, men anmoder dog først om at få udleveret de mænd som har begået den skændige handling, hvilket de ikke vil, men samler sig i stedet til krig

⁸Da gjorde hele folket sig rede og sagde: »Ingen skal gå til sit telt, og ingen skal gå hjem herfra. ⁹Men dette vil vi gøre mod Gibeon: Vi vil drage mod byen efter at have kastet lod. ¹⁰Vi tager 10 mand for hver 100 af alle Israels stammer, og 100 af hver 1000, 1000 af hver 10.000, de skal hente forsyninger til folket så de kan tage til Gibeon i Benjamin for at gengælde byen den skændselsgerning den har udført i Israel.«

¹¹Så samlede alle Israels mænd sig og drog mod byen i samlet flok. ¹²Israels stammer sendte mænd til alle Benjamins slægter og lod sige: »Hvad er det for en ondskab der er begået iblandt jer? ¹³Udlever nu de ondsindede mænd i Gibeå, så vi kan henrette dem og fjerne det onde fra Israel.«

Men benjaminitterne ville ikke høre på deres brødre, israelitterne. ¹⁴Benjaminitterne blev hentet fra byerne til Gibeå for at drage i krig mod israelitterne. ¹⁵Den dag blev benjaminitterne fra byerne talt. Der var 26.000 bevæbnede mænd foruden indbyggerne i Gibeå som blev optalt til 700 udvalgte mænd. ¹⁶Iblandt alle disse folk var der 700 udvalgte mænd som var venstrehåndede. Hver af dem kunne med deres stenslynge kaste og ramme plet hver gang. ¹⁷Men mændene af Israel, ud over dem af Benjamins stamme, blev talt til 400.000 sværdførende mænd. De var alle krigere.

Efter at have spurgt HERREN til råds drager de andre israelitter to gange mod Benjamin og bliver slået

¹⁸Så gjorde de sig klar og drog op til Guds hus^{ac} med et spørgsmål til Gud. Israelitterne sagde: »Hvem skal drage op for os for at begynde krigen mod benjaminitterne?«

Og HERREN svarede: »Juda skal begynde.«

¹⁹Så gjorde israelitterne sig rede om morgenen, og de slog lejr tæt ved Gibeå. ²⁰Enhver mand af Israel gik i krig mod benjaminitterne, og enhver mand af Israel gik i stilling for at føre krig mod Gibeå. ²¹Da gjorde benjaminitterne udfald fra Gibeå, og samme dag slog de 22.000 af Israels mænd til jorden. ²²Men Israels mænd mandede sig op og stillede sig atter op til slag det samme sted som de var gået i stilling den første dag.

²³Israelitterne drog hen og græd for HERRENS ansigt indtil aften, og de spurgte HERREN til råds: »Skal vi blive ved med at drage i krig mod vore brødre benjaminitterne?«

HERREN sagde: »Drag op imod dem!«

²⁴Israelitterne nærmede sig benjaminitterne på den anden dag. ²⁵Benjaminitterne gjorde udfald fra Gibeå mod dem på den anden dag, og de slog endnu 18.000 af israelitterne til jorden. Alle disse var bevæbnede mænd.

Israelitterne ydmyger sig for HERREN som lover dem sejr; de slår benjaminitterne og udrydder hele stammen, undtagen 600 mand

²⁶Da drog alle israelitterne op, ja, hele folket, og kom til Guds hus og græd og blev dér for HERRENS ansigt. De fastede hele dagen indtil aften, og de ofrede brændofre og takofre for HERRENS ansigt. ²⁷Israelitterne rådspurgte HERREN. På den tid var Guds pagts ark dér.

²⁸Pinehas, en søn af Arons søn Eleasar, stod på den tid for hans ansigt og sagde: »Skal jeg blive ved med at drage i krig mod mine brødre benjaminitterne, eller skal jeg holde op?«

HERREN svarede: »Drag op, for i morgen vil jeg give ham i din magt.«

²⁹Israel lagde nu en deling i baghold ved Gibeas, ³⁰og resten af israelitterne drog op mod benjaminitterne på den tredje dag, og de gik i stilling ved Gibeas som de havde gjort to gange før. ³¹Da gjorde benjaminitterne udfald mod folket, de rykkede ud fra byen, og ligesom de to tidligere gange begyndte de at slå nogle af folket ned på åbent land langs vejene, hvoraf en løber op til Betel og en til Gibeas, omkring tredive israelitter.

³²Da sagde benjaminitterne: »Vi har besejret dem ligesom de første gange.«

Men israelitterne sagde: »Lad os flygte, så vi kan lokke dem væk fra byen ud på vejene.« ³³Da gjorde alle israelitterne sig klar og gik i stilling i Ba'al-Tamar. Israelitterne fra bagholdet kom ud fra deres skjul ved Ma'are-Geba. ³⁴Samtidig drog 10.000 mand, der var udvalgt blandt hele Israels folk, ud mod Gibeas, og kampen blev hård. Byen vidste ikke at ulykken skulle ramme den. ³⁵Så slog HERREN benjaminitterne for Israels ansigt, og den dag dræbte israelitterne 25.100 mænd af Benjamins stamme; de var alle var bevæbnede. ³⁶Benjaminitterne indså nu at de var slået.

Israelitterne havde givet benjaminitterne plads fordi de stolede på det baghold de havde lagt ved Gibeas. ³⁷Mændene fra bagholdet skyndte sig frem og overfaldt Gibeas. De drog ind og stak hele byen ned med sværdet.

³⁸Israelitterne havde aftalt med mændene fra bagholdet at de skulle lade en høj røgsky stige op fra byen, ³⁹og nu vendte israelitterne om. Benjaminitterne var begyndt at slå israelitterne ned, omkring 30 mand, for de sagde: »De er sandelig besejret for vores ansigt, ligesom i det første slag.«

⁴⁰Da begyndte en høj røgsøjle at stige op fra byen, og benjaminitterne så bagud og opdagede at røg steg op mod himlen fra hele byen. ⁴¹Israelitterne vendte om, og benjaminitterne var forfærdede, for de indså at ulykken ville ramme dem. ⁴²De flygtede for israelitterne ad vejen til ørkenen, men det lykkedes dem ikke at undslippe kampen, og midt imellem dem huggede mændene fra byerne dem ned. ⁴³De omringede benjaminitterne og forfulgte dem. Hvor de var faldet, trådte de dem under fode indtil de var øst for Gibeas.

⁴⁴Der faldt 18.000 benjaminitter; de var alle krigere. ⁴⁵Da de vendte om og flygtede mod ørkenen til Rimmons klippe, slog israelitterne 5000 mand ude på vejene og forfulgte dem indtil Gideom, og de slog 2000 af dem.

⁴⁶Den dag faldt der 25.000 bevæbnede mænd af Benjamins stamme. De var alle krigere. ⁴⁷600 mænd vendte om og flygtede mod ørkenen til Rimmons klippe, og de blev på Rimmons klippe i fire måneder. ⁴⁸Israelitterne vendte tilbage til benjaminitterne og slog dem ned med sværdet, både folket fra byerne og kvæget, ja, alt hvad der fandtes, og alle de byer der var, satte de ild på.

Kapitel 21

Israel fortryder at de har ødelagt denne stamme, og rådslår om hvordan de kan skaffe dem koner uden at bryde deres egen ed imod dem

¹Israelitterne havde svoret i Mispa og sagt: »Ingen af os skal give en benjamin sin datter til kone.« ²Folket kom til Guds hus, og de blev dér for Guds ansigt indtil det blev aften. De opløftede deres røst og græd heftigt. ³De sagde: »HERRE, Israels Gud! Hvorfor er der sket dette i Israel at der i dag mangler en stamme?«

⁴Den næste dag stod folket tidligt op, og de byggede et alter hvor de ofrede brændofre og takofre. ⁵Israelitterne sagde: »Hvem er det som ikke er kommet op til HERREN til forsamlingen af alle Israels stammer?« Der var nemlig svoret en stor ed imod den som ikke kom op til HERREN i Mispa. De havde sagt: »Han skal sandelig dø.« ⁶Det der var sket med Benjamin, gjorde israelitterne ondt, og de sagde: »I dag er en stamme blevet hugget af Israel. ⁷Hvad vil vi gøre med dem som er tilbage, så de kan få koner? For vi har svoret ved HERREN at vi ikke vil give dem vores døtre til koner.«

Israelitterne slår alle i Jabesh ihjel fordi de ikke var kommet med i striden mod Benjamin; men 400 jomfruer, som fandtes der, giver de til de resterende benjaminitter som de lod tage tilbage til deres byer

⁸Så sagde de: »Hvilken af Israels stammer er ikke draget op til HERREN i Mispa?« Der var ikke kommet nogen fra Jabesh i Gilead til forsamlingens lejr. ⁹Folket blev nemlig talt; og det viste sig at der ikke var nogen af indbyggerne fra Jabesh i Gilead. ¹⁰Så sendte menigheden 12.000 mand af krigerne derhen. De befalede dem: »Gå hen og slå indbyggerne i Jabesh i Gilead ned med sværdet, også deres kvinder og småbørn. ¹¹Og dette skal I gøre: Alle mænd og alle kvinder som har været sammen med en mand, skal I lægge band på.«

¹²Af indbyggerne i Jabesh i Gilead fandt de 400 unge piger, jomfruer, som ikke havde kendt nogen mand og ikke havde været sammen med nogen mand, og de førte dem til lejren i Shilo, som ligger i landet Kana'an.

¹³Da sendte menigheden bud til benjaminitterne som var på Rimmons klippe, og de tilbød dem fred. ¹⁴Så kom benjaminitterne tilbage, og da gav de dem de piger, som de havde ladet leve af kvinderne fra Jabesh i Gilead, til koner. Der var dog ikke nok til dem.

Israelitterne giver de sidste 200 anvisning på at røve sig koner fra Shilo, hvad de også gør

¹⁵Folket havde ondt af benjaminitterne fordi HERREN havde gjort et indhug i Israels stammer. ¹⁶Menighedens ældste sagde: »Hvad skal vi gøre for de

resterende så de kan få koner? For kvinderne af Benjamins stamme er blevet udryddet.«

¹⁷De sagde: »Den arvelod som blev tildelt Benjamin skal tilhøre dem der er undsluppet, så der ikke skal blive udslettet en stamme af Israel. ¹⁸Men vi kan ikke give dem vores døtre til koner, for israelitterne har svoret og sagt: ›Forbandet være den som giver Benjamin en kone!‹«

¹⁹De sagde: »Se, der er en årlig fest for HERREN i Shilo, som ligger nord for Betel, mod øst ad den vej som går fra Betel til Sikem, syd for Lebona.«

²⁰De befalede benjaminitterne: »Gå hen og læg jer på lur i vingårdene ²¹og hold vagt! Og se så bare: når Shilos døtre går ud for at danse, da må I gå ud af vingårdene og gribe jer hver en kone blandt Shilos døtre og tage dem med til Benjamins land. ²²Og når deres fædre eller brødre kommer for at gå i rette med os, vil vi sige til dem: ›Vær nådige imod dem for vores skyld, fordi vi ikke har skaffet dem en kone hver i krigen. I har jo heller ikke givet dem koner, ellers ville I nu have været skyldige.‹«

²³Det gjorde benjaminitterne, og de tog de koner de manglede, blandt dem som dansede. De røvede dem og gik tilbage til deres arvelod og genopbyggede byerne og slog sig ned i dem. ²⁴Derefter vandrede israelitterne derfra, hver til sin stamme og til sin slægt. De gik derfra, hver til sin arvelod. ²⁵På den tid var der ingen konge i Israel. Enhver gjorde hvad han fandt for ret.

Eksegetiske noter

- a. [Dom 1] Afsnittet 1,22-36 handler om stammerne i det senere Nordrige, og det nye afsnit om Josefs hus begynder med samme udtryk som vers 4.
- b. [Dom 1,24] *harʔēnû nāʔ* »vis os, venligst« eller »du må endelig vise os« blev i 1871 oversat med *kære*.
- c. [Dom 1,24] *wʔāśînû ʔimməxā ḥāsed* blev i 1871 oversat »bevise dig Miskundhed«, men senere eksegete har vist at kernebetydningen er at handle mod nogen ud fra en trofast kærlighed.
- d. [Dom 1,27] *wayyôʔel* betyder at »være fast besluttet på at«, men oversættes ofte med »det lykkedes Kana'anæerne at blive boende« (GT1931).
- e. [Dom 2] Teksten i vers 5 hører sammen med det forudgående. Det er almindeligt at opfatte 2,6-3,6 som den anden indledning til bogen, lige forud for fortællingerne om dommerne.
- f. [Dom 2,15] Hebraisk *wayyēšer lāhem mʔōd* »det.blev.snæver for dem såre« blev i 1871 oversat »og de bleve saare ængstede«, mens DO92 har »de kom i stor nød«. Forslaget her tager højde for det umulige i situationen. I Frihedskampen blev det oversat »Israelitterne kunne ikke stille noget op«.
- g. [Dom 2,19] Ordret oversættelse. Allerede GT1931 forbedrer til »genstridige Færd« og DO92 til »trodsig adfærd«.
- h. [Dom 2,22] Verset er blevet oversat vidt forskelligt op igennem tiden, og 1871 er næsten præcis: »om de vilde tage Vare paa Herrens Vej, at vandre paa den, ligesom deres Fædre toge Vare derpaa, eller ej.« Webb oversætter »- [to see] whether they would observe the way of Yahweh by walking in it as their fathers did, or not.«
- i. [Dom 3,7] Normalt opfattes vers 7 som indledningen til det efterfølgende. Samme problem findes i 2,6-7.
- j. [Dom 3,19] *happʔsîlîm* »afgudsbillederne« ved Gilgal viser måske at Josvas 12 sten (Jos 4) nu er afløst af baalsteler.
- k. [Dom 4,2] Det nye afsnit begynder med præsentationen af den nye dommer i vers 4.
- l. [Dom 5,2] Den hebraisk tekst er næsten uforståelig. Her følges Webb, B. G. (2012). *The Book of Judges* (Grand Rapids, MI; Cambridge, UK: Eerdmans), s. 94: »When locks fly free in Israel«. Han afleder *pʔrāʔôt fra parāʔ* »binde op for håret«. I forlængelse heraf tolker han det lange hår som et kendemærke for de uklippede naziræere, der har taget et løfte på sig. Meningsmæssigt kan det altså være et billede på, at de indviede melder sig, dvs. »når de indviedes lange hår bølger for vinden«.
- m. [Dom 5,7] Således også Web, *Judges*, s. 195: »The villagers had their life interrupted; they ceased their activities in Israel«.
- n. [Dom 5,25] Følger her GT1931
- o. [Dom 6,5] Der er tradition for at der oversættes med »plejede at«, men det kan lige så vel være en beskrivelse af det første angrebs effekt på Israel.

- p. [Dom 7,15] Grundtekstens *wayyištāhû* kan oversættes »han tilbad«. *Bibelen på Hverdagsdansk* har »bøjede han sig i tilbedelse til Gud«, *Frihedskampen* har »takkede han Gud«.
- q. [Dom 8,1] Grundtekstens *ʔiš ʔefrayim*, ordret »Efraims mand«, kan være en kollektiv betegnelse for Efraims ledere, men der er traditionen for at oversætte med »efraimitterne«.
- r. [Dom 8,9] Udtrykket *bʕšûvî vʕšālôm* »vender tilbage i fred« må vel meningsmæssigt betyde enten »vender uskadt tilbage« (GT1931) eller måske snarere »komme tilbage efter at have sikret freden« (cf »vender tilbage som sejrherre« DO92). Det er dog interessant at bevare den ironiske kontrast mellem at han taler om at vinde fred og så truer med en militær handling.
- s. [Dom 8,29] Vers 29 hører sandsynligvis sammen med det efterfølgende afsnit.
- t. [Dom 10,17] I vers 17 begynder et nyt afsnit, som indleder udvælgelsen af Jefta i kap. 11.
- u. [Dom 11,35] Ordret: »du har tvunget mig i knæ, og du er skyld i min ulykke, og jeg har åbnet min mund for Herren«. Det sidste antyder at han har talt til Gud uden at tænke sig om.
- v. [Dom 13,4] Hebraisk *šēxār* blev oversat som »stærk drik« i 1871 og i GT1931, men der er utvivlsomt tale om en gæret drik, som øl, mjød eller lignende
- w. [Dom 13,12] Hebraisk *mišpat-hannafar* kan være retslige forskrifter og skikke, og *ʕmafʕāšēhû* »hans gerning« kan referere til hans mission.
- x. [Dom 14,15] Det er almindeligt at rette *haššʕvîfî* »syvende« til »fjerde« som i den græske og syriske oversættelse, men det kan meget vel være til allersidst, at det hele sker.
- y. [Dom 15,8] Hebraisk *šôq ʕal-yārēx makkāh gʕdôlāh* »hofte over-lårben slag stort« blev i 1871 oversat: »Og han slog dem med et stort Slag paa Hoftene og paa Laarene«. Ofte omskrives det til »Saa slog han dem sønder og sammen med vældige Slag« (GT1931) eller »fuldstændig sønder og sammen« (DO92).
- z. [Dom 16,13] 1871 oversætter ordret: »og han sagde til hende: Dersom du vævede mine syv Hovedlokker om Væverstangen.« Det er almindeligt at tilføje »bliver jeg lige så svag som alle andre.« Måske har fortælleren udeladt det for at overlade det til fantasien, men det er svært at ramme i en oversættelse.
- æ. [Dom 16,19] *wattāhel lʕʕannôtô* »hun begyndte at overmande ham« betyder måske noget i stil af »hun prøvede at knibe ham«?
- ø. [Dom 16,30] *tāmôt nafšî* »må min sjæl dø« oversættes normalt med »må jeg dø«, men det kan være interessant at kunne se det hebraiske udtryk, som vi i dag tolker som et udtryk for personen som helhed.
- å. [Dom 17,4] Udtrykket *pesel ʕmassēxāh* »gudebillede og støbning« er en hendiadys for et gudebillede af metal (se Webb, *Judges*, s. 424 og n. 12 s.

422).

aa. [Dom 17] Normalt opfattes 17,1-6 som et selvstændigt afsnit med et omkvæd (cf 18,1; 19,1 og 21,25).

ab. [Dom 18,15] Ordret: *wayyišlû-lô l'šālôm* »de spurgte til hans fred« dvs. hans velbefindende, men det svarer nok bare til et »hvordan går det« som hilsen. Implicit kan der være en ironisk henvisning til at krigere spørger om fred under et væbnet røveri.

ac. [Dom 20,18] Næsten alle moderne oversættelser gengiver *vêt-ʔēl* med »Betel«; hvis forslaget i 1871 følges, kan israelitterne uden videre være taget op til Shilo, hvor telthelligdommen befinder sig (jf. Jos 18).

Ruths Bog

Kapitel 1

Hungersnød får Elimelek til at drage med sin hustru og to sønner fra Betlehem til landet Moab hvor han dør; hans sønner gifter sig og dør også.

¹På den tid hvor dommerne virkede^a var der hungersnød i landet, og en mand fra Betlehem i Juda rejste til Moabs land for at slå sig ned der sammen med sin hustru og deres to sønner. ²Manden hed Elimelek, hans hustru No'omi, og de to sønner hed Maklon og Kiljon. De var efratiter fra Betlehem i Juda, og de kom til Moab og blev der. ³Elimelek, No'omis mand, døde, og hun sad tilbage med sine to sønner. ⁴De giftede sig med moabitiske kvinder, den ene hed Orpa, og den anden hed Ruth. De boede der i omkring ti år. ⁵Så døde også både Maklon og Kiljon. Kvinden havde nu mistet begge sine sønner og sin mand.

Hustruen, No'omi, vil drage tilbage til Betlehem; hendes ene svigerdatter tager tilbage til sin familie, men den anden, nemlig Ruth, vil ikke forlade hende.

⁶Da besluttede hun og hendes svigerdøtre sig for at vende tilbage fra Moabs land. For i Moab havde hun hørt at HERREN havde besøgt sit folk og givet dem brød¹. ⁷Hun tog af sted derfra, og begge hendes svigerdøtre fulgte med hende på vejen tilbage til Judas land. ⁸Da sagde No'omi til sine to svigerdøtre: »Gå I hjem hver til jeres mors hus. Må HERREN være trofast² mod jer, ligesom I har været det mod de afdøde og mod mig! ⁹Må HERREN lade jer finde hvile hver i sin mands hus!« Hun kyssede dem, og de græd højlydt. ¹⁰De sagde til hende: »Vi vil følges med dig til dit folk.« ¹¹Men No'omi sagde: »Gå tilbage, mine døtre! Hvorfor skulle I tage med mig? Mon der fra min livmoder kan komme flere sønner som kunne blive jeres mænd? ¹²Gå tilbage, mine døtre! Gå, for jeg er for gammel til at få en mand. Selv hvis jeg sagde: Der er endnu håb for mig, ja, selv hvis jeg

¹Udtrykket betyder at »skaffe mad«, men ved at bevare »brød« er det muligt at se en allusion til Bet-lehem »brødets hus«

²1871 har »gøre Miskundhed«. En mulighed her er »vise sin trofaste kærlighed«

havde en mand i nat og endnu fødte sønner, ¹³skulle I så vente på dem til de blev voksne? Skulle I holde jer tilbage og ikke få mænd? Nej, mine døtre! Det er mere trist for mig end for jer at HERRENS hånd greb ud efter mig.« ¹⁴Da græd de endnu mere, og Orpa kyssede sin svigermor farvel, men Ruth klyngede sig til hende. ¹⁵Da sagde hun: »Se, din svigerinde er vendt tilbage til sit folk og til sin gud. Følg efter din svigerinde og vend tilbage!« ¹⁶Og Ruth sagde: »Tving mig ikke til at forlade dig og gå fra dig, for hvor du går hen, der vil jeg gå hen, og hvor du overnatter, der vil jeg overnatte. Dit folk er mit folk, og din Gud er min Gud. ¹⁷Hvor du dør, der vil jeg dø, og der vil jeg begraves. Må HERREN handle med mig sådan og føje mere til hvis andet end døden skiller os ad.^b« ¹⁸Da hun så at hun var fast besluttet på at gå med hende, holdt hun op med at tale hende fra det.

No'omi og Ruth kommer til Betlehem under byghøsten.

¹⁹De gik begge til Betlehem. Da de kom til Betlehem, blev der opstandelse i hele byen, og de sagde: »Er det ikke No'omi?« ²⁰Hun sagde til dem: »Kald mig ikke No'omi³. Kald mig Mara⁴, for den Almægtige har gjort det bitert for mig. ²¹Jeg drog af sted med fulde hænder, men HERREN har ført mig hjem med tomme hænder. Hvorfor skulle I kalde mig No'omi, når HERREN har vidnet imod mig, og den Almægtige har behandlet mig dårligt?« ²²Sådan kom No'omi tilbage, og Ruth, hendes moabitiske svigerdatter, var med hende da hun kom tilbage fra Moab, og de ankom sammen til Betlehem ved begyndelsen af byghøsten.

Kapitel 2

No'omis mand havde en slægtning ved navn Boaz. Da Ruth vil samle aks, kommer hun til hans mark. Han taler venligt til hende og giver sine folk befaling om ikke at genere hende.

¹No'omis mand havde en slægtning der var storbonde. Han hørte til Elimeleks slægt og hed Boaz. ²Moabitten Ruth sagde til No'omi: »Jeg kunne tænke mig at gå ud på marken og samle aks hos den mand for hvis øjne jeg finder nåde.« Hun sagde til hende: »Gå, min datter!« ³Hun gik ud og kom hen og samlede aks på marken efter høstfolkene, og det gik sådan at hun kom til den del af marken som tilhørte Boaz der var af Elimeleks slægt. ⁴Og se, netop da kom Boaz fra Betlehem, og han hilste høstfolkene: »HERREN være med jer!« De svarede ham: »HERREN velsigne dig!« ⁵Boaz sagde til den unge karl som var sat over høstfolkene: »Hvem er den unge kvinde?« ⁶Den unge karl som var sat over høstfolkene, svarede: »Det er den unge moabitiske kvinde som fulgtes med No'omi da hun kom tilbage fra Moab.

---

³liflighed.

⁴bitter.

⁷Hun har sagt: »Må jeg ikke nok følge efter høstfolkene og samle op blandt negene?« Hun kom og har været i gang lige fra i morges og til nu. Hun har kun været hjemme i en kort middagspause.«

⁸Da sagde Boaz til Ruth: »Hør her, min datter! Du skal ikke gå hen og samle aks på andre marker, og gå heller ikke herfra. Hold dig nær til mine unge piger! ⁹Hold øje med hvilken mark de høster på, og følg efter dem. Har jeg ikke befalet de unge karle at ingen må røre dig? Og er du tørstig, så gå hen til krukkerne og drik af det som de unge karle øser op.«

¹⁰Da faldt hun på knæ og bøjede ansigtet mod jorden og sagde til ham: »Hvorfor har jeg fundet nåde for dine øjne så du bemærker mig? Jeg er dog en fremmed.« ¹¹Boaz svarede hende: »Jeg har fået fortalt alt hvad du har gjort for din svigermor efter din mands død. At du har forladt din far og din mor og dit fædreland og er taget til et folk som du ikke tidligere kendte til. ¹²Må HERREN belønne dig for din gode gerning, og må du få fuld løn fra HERREN Israels Gud, til hvem du er kommet for at søge ly under hans vinger!« ¹³Hun sagde: »Lad mig finde nåde for dine øjne, Herre, fordi du har trøstet mig, og fordi du har talt venligt til din tjenestepige. Og jeg er endda ikke en af dine egne tjenestepiger.«

¹⁴Boaz sagde til hende: »Når det er spisetid, så kom herhen og spis af brødet og dyp dit stykke i eddiken.« Hun satte sig ved siden af høstfolkene, og han rakte hende ristede korn. Hun spiste og blev så mæt at hun levnede.

¹⁵Så rejste hun sig for at samle aks. Boaz befalede sine unge karle: »Lad hende også samle op inde mellem negene, og I må ikke genere hende!

¹⁶Pluk også noget ud af negene til hende og lad det ligge så hun kan samle det op. Og I må ikke skælde ud på hende.« ¹⁷Så samlede hun aks op på marken indtil det blev aften. Hun slog det af som hun havde samlet, og der var næsten en efa byg.

Ruth kommer hjem til No'omi og fortæller hvordan det er gået hende, hun bliver ved med at samle korn på Boaz' mark.

¹⁸Hun tog det op og gik ind i byen. Hendes svigermor så det hun havde samlet, og det som hun havde levnet da hun var mæt, serverede hun for hende. ¹⁹Da sagde hendes svigermor til hende: »Hvor samlede du korn i dag, hvor arbejdede du? Velsignet være den som tog sig af dig.« Da fortalte hun sin svigermor hvem hun havde været hos: »Den mand som jeg har været hos i dag, hedder Boaz.« ²⁰No'omi sagde til sin svigerdatter: »Velsignet være han for HERREN som ikke har svigtet sin trofasthed^c mod de levende eller de døde.« Og No'omi sagde: »Den mand er en slægtning til os. Han er en af vores løsere.« ²¹Moabitten Ruth sagde: »Han sagde endda til mig: »Du skal holde dig til mine unge karle indtil de er færdige med at høste for mig.«« ²²No'omi sagde til sin svigerdatter Ruth: »Det er godt, min datter, at du følges med hans unge piger så de ikke gør dig fortræd på en

anden mark.« ²³Så fulgtes hun med Boaz' unge piger og samlede aks indtil byghøsten og hvedehøsten var forbi. Og hun boede hos sin svigermor.

Kapitel 3

No'omi råder Ruth til at gå ind på tærskelpladsen hvor Boaz har lagt sig efter han har tærsket byg, og lægge sig ved hans fødder for at få at vide om han vil gifte sig med hende i hendes mands sted; dette gør hun.

¹Hendes svigermor No'omi sagde nu til hende: »Min datter, mon ikke jeg skulle sørge for et hjem til dig, så det må gå dig godt? ²Vi er i familie med Boaz hvis unge piger du har fulgtes med. I nat tærsker han byg på tærskelpladsen. ³Tag nu et bad, smør dig med salve og klæd dig på og gå ned til tærskelpladsen. Du skal ikke give dig til kende for manden før han er færdig med at spise og drikke. ⁴Når han lægger sig, skal du lægge mærke til hvor han lægger sig. Gå så hen og fjern kappen^d fra hans ben og læg dig. Han skal så give dig besked om hvad du skal gøre.« ⁵Hun sagde til hende: »Jeg vil gøre alt det du siger.« ⁶Hun gik ned til tærskelpladsen og gjorde alt det som hendes svigermor havde givet hende besked på. ⁷Da Boaz havde spist og drukket og følte sig godt tilpas, gik han hen og lagde sig ved en dyng korn. Hun listede hen og fjernede kappen fra hans ben og lagde sig.

Boaz roser hende for det og lover at han vil finde ud af om den anden arving, som er nærmere i familie med Elimelek, vil gifte sig med hende, ellers vil han.

⁸Midt på natten begyndte manden at ryste af kulde og lænede sig frem, og se, der lå en kvinde ved hans ben. ⁹Han sagde: »Hvem er du?« Hun svarede: »Jeg er Ruth, din tjenestepige, giv din tjenestepige ly under dine vinger^e, for du er løser.« ¹⁰Han sagde: »Velsignet være du for HERREN, min datter. Du har denne gang bevist at din kærlighed er bedre end første gang, for du er ikke gået efter en af de unge mænd, hvad enten han var fattig eller rig. ¹¹Og nu, min datter, frygt ikke. Alt det du siger, vil jeg gøre for dig, for hele byen ved at du er en dygtig kvinde. ¹²Det er rigtigt at jeg er løser; men der er dog en der er nærmere end jeg. ¹³Bliv her natten over. I morgen kan vi se om han vil løse dig. Hvis han vil, så må han løse dig, men hvis han ikke har lyst til at løse dig, da vil jeg løse dig, så sandt HERREN lever. Bliv liggende til det bliver morgen!«

Boaz giver Ruth seks portioner byg og lader hende gå.

¹⁴Hun lå ved hans fødder til det blev morgen, og stod op mens man endnu knapt kunne se hinanden i mørket, og han sagde: »Lad ingen opdage at en kvinde er kommet ind på tærskelpladsen.« ¹⁵Og han sagde: »Tag det

sjal frem som du har på, og hold det ud.« Hun holdt det ud, og han målte seks portioner byg op og gav hende dem. Så gik hun ind til byen. ¹⁶Da hun kom til sin svigermor, spurgte hun: »Hvordan er det gået dig, min datter?« Og hun fortalte hende alt det manden havde gjort. ¹⁷Og hun sagde: »Disse seks portioner byg gav han mig, for han sagde til mig: ›Du skal ikke komme tomhændet hjem til din svigermor.‹« ¹⁸Og hun sagde: »Bliv her, min datter, indtil du får at vide hvordan sagen falder ud. For den mand vil ikke hvile før han i dag har fået afsluttet denne sag.«

Kapitel 4

I byens ældstes påhør spørger Boaz den anden arving om han vil løskøbe No'omis mark og tage Ruth til kone; men da han ikke vil, lover Boaz at gifte sig med hende, og de ønsker ham tillykke.

¹Boaz var da gået hen til byporten og havde sat sig der, og se løseren, som Boaz havde talt om, gik forbi. Han sagde til ham: »Kom herhen, sæt dig her, min ven.« Han kom derhen og satte sig. ²Han fik fat på ti af de ældste i byen og sagde: »Sæt jer her.« Og de satte sig. ³Da sagde han til løseren: »Det jordstykke som tilhørte vores bror Elimelek, har No'omi, som er kommet tilbage fra Moab, sat til salg. ⁴Derfor erklærer jeg nu^f: ›Jeg meddeler dig hermed følgende^g: Køb det i overværelse af dem der sidder her, mit folks ældste.‹ Dersom du vil løskøbe det, løskøb det, men dersom du ikke vil løskøbe det, så sig mig det, så jeg kan vide det. For der er ingen anden til at løskøbe det end dig og efter dig mig selv.« Han sagde: »Jeg vil løskøbe det.« ⁵Boaz sagde: »Den dag du køber jorden af No'omi, køber du også moabitten Ruth, den afdødes hustru, for at oprejse den afdøde et navn over hans arvelod.« ⁶Da sagde løseren: »Jeg kan ikke løskøbe det, for så vil jeg forringe min egen arvelod. Brug du min løskøbelsesret, for jeg vil ikke løskøbe det.« ⁷I gamle dage var det sædvane i Israel ved løskøbelse og byttehandel at den ene som tegn på gennemførelsen af handlen tog sin sko af og gav den til den anden. Det gjaldt som bevisførelse i Israel. ⁸Løseren sagde til Boaz: »Køb du det.« Og han tog sin sko af. ⁹Da sagde Boaz til de ældste og til alt folket: »I er i dag vidner på at jeg af No'omi har købt alt det som tilhørte Elimelek, og alt det som tilhørte Kiljon og Maklon. ¹⁰Og jeg har ydermere taget moabitten Ruth, Maklons hustru, til hustru for at oprejse et navn for den afdøde over hans arvelod, for at den dødes navn ikke skal udslettes blandt hans brødre og fra hans hjembys port. Det er I i dag vidner på.« ¹¹Og alt folket som var i porten, og de ældste sagde: »Vi er vidner. Må HERREN give at den kvinde der kommer ind i dit hus, bliver som Rakel og som Lea, der begge byggede Israels hus. Må du blive mægtig i Efrata og berømt i Betlehem! ¹²Og må dit hus blive ligesom Perez' hus, han som Tamar fødte Juda, ved den efterkommer som HERREN skal give dig af denne unge kvinde.«

Boaz tager Ruth til kone, og hun føder en søn som No'omi opfostrer; hans efterslægt opremses indtil kong David.

¹³Så tog Boaz Ruth som sin hustru og han gik ind til hende^h. HERREN lod hende blive gravid, og hun fødte en søn. ¹⁴Da sagde kvinderne til No'omi: »Velsignet være HERREN, som ikke lod dig mangle en løser i dag. Hans navn være priset i Israel! ¹⁵Og han skal givet dig livet tilbage og være din forsørger i din alderdom, for din svigerdatter, som elskede dig, har født ham. Hun er dig mere værd end syv sønner.« ¹⁶Og No'omi tog barnet på sit skød, og hun blev hans plejemor. ¹⁷Nabokonerne gav ham et navn og sagde: »No'omi har fået en søn.« De kaldte ham Obed. Han blev far til Isaj, Davids far. ¹⁸Dette er Perez' slægt: Perez fik Hesron, ¹⁹Hezron fik Ram, og Ram fik Amminadab, ²⁰Amminadab fik Nakshon, og Nakshon fik Salma, ²¹Salma fik Boaz, og Boaz fik Obed, ²²og Obed fik Isaj, og Isaj fik David.

Eksegetiske noter

- a. [Ruth 1,1] *šōfōtîm* »dommere« bibeholdes men verbet *šōfōt* »dømme« oversættes ikke med »dømme«, fordi dommerne ikke først og fremmest fungerede i retssalen, men mere var ledere af befrielseskampene.
- b. [Ruth 1,17] Bag dette udtryk ligger en meget højtidelig ed, hvor Ruth nedkalder død og anden ulykke over sig selv hvis hun ikke følger sin svigermor til den bitre ende.
- c. [Ruth 2,20] Samme ord som i 1,8
- d. [Ruth 3,4] *w^ogillîṯ marg^olōtā^vw* betyder ordret »afdæk benene«. På bibelsk tid sov man med sin kappe (overtøj) over sig om natten (2 Mos 22,25-26), og derfor tilføjes dette ord for at lette forståelsen.
- e. [Ruth 3,9] *ûfāraštā x^onāfexā* »du skal sprede dine vinger« er en allusion til 2,12, hvor det siges om Ruth at hun søgte beskyttelse under Guds vinger. I Ezek 16,8 og andre steder kan det være en vending som refererer til ægteskab.
- f. [Ruth 4,4] *wa^anî ṯāmartî* »og jeg har sagt« kan tolkes som et handlings-verbum af juridisk bindende karakter.
- g. [Ruth 4,4] *ṯegle^h ṯoznxā lē²mōr* »jeg åbenbarer dine ører sigende« opfattes bedst som en juridisk gyldig kundgørelse.
- h. [Ruth 4,13] Udtrykket er en eufemisme for sexuel samvær, dvs. han var sammen med sin kone.

Salmernes Bog

Salme 1

David beskriver de gudfrygtiges forhold og lyksalighed

- ¹Salig det menneske som ikke vandrer efter ugudeliges råd
og ikke går ind på synderes vej eller sidder i spotteres forsamling,
²men som tværtimod har behag i HERRENS lov,
og som grunder på hans lov dag og nat.
³Han skal være som et træ
der er plantet ved vandløb;
det bærer sin frugt til rette tid,
og dets blade visner ikke;
alt hvad han gør, skal han lykkes med.

Derpå beskrives de ugudeliges undergang

- ⁴Sådan er de ugudelige ikke;
de ligner derimod avner,
som vinden blæser bort.
⁵Derfor vil de ugudelige ikke bestå i dommen;
ej heller syndere i de retfærdiges menighed.

Mennesket må vælge mellem to veje

- ⁶For HERREN anerkender de retfærdiges vej;
men de ugudeliges vej skal forgå.

Salme 2

David profeterer om Messias' rige. Mennesker gør oprør imod HERREN og hans salvede, men det er forgæves og til deres egen ulykke

- ¹Hvorfor er folkeslagene¹ i oprør,

---

¹*gôyim* oversættes ofte »hedninger« (også 1871), men parallellen viser at det her må opfattes bredere.

og hvorfor² udtænker folkene tomhed?

²Jordens konger rejser sig;
fyrsterne rådslår sammen
imod HERREN og imod hans salvede:

³»Lad os sønderrive deres lænker
og kaste deres reb af os!«

⁴Han som bor i Himlen, ler;
HERREN spotter dem.

⁵Så vil han tale til dem i sin vrede;
forfærde dem ved sin harme:

⁶»Jeg har dog indsat min konge
over Zion, mit hellige bjerg.«

Guds salvede konge skal regere

⁷Jeg vil forkynde HERRENS dekret.

Han sagde til mig:

»Du er min søn;
jeg har født dig i dag.

⁸Bed mig om det,
så vil jeg give dig folkene som din arv;
jordens yderste ender som din ejendom.

⁹Du skal knuse dem med et jernscepter;
som en pottemagers lertøj skal du smadre dem.«

Derfor formaner David til omvendelse og lydighed

¹⁰Og nu, I konger, vær kloge!
Lad jer belære, I jordens dommere!

¹¹Tjen HERREN med frygt;
fryd jer med bæven!

¹²Kys sønnen^a så han ikke bliver vred
og I omkommer på vejen;
for hans vrede optændes hastigt.
Salig enhver som søger tilflugt hos ham!

Salme 3

Overskrift

¹En salme af David, da han flygtede for sin søn Absalom³.

²*lāmmā^h* (»hvorfor«) står kun én gang i den hebraiske tekst, men det går også på anden halvdel af verset.

³Ordret: »for sin søn Absaloms ansigt«.

Davids nød

²HERRE! hvor er mine fjender mange;
mange rejser sig imod mig!
³Mange siger om mig⁴:
Der er ingen frelse for ham hos Gud. Sela^b

 Davids håb og tillid

⁴Men du, HERRE! er et skjold for mig,
min ære^c,
den der løfter mit hoved.
⁵Jeg råber højt til HERREN⁵,
og han svarer mig fra sit hellige bjerg. Sela
⁶Jeg lagde mig og sov;
jeg vågnede, for HERREN støtter mig.
⁷Jeg vil ikke frygte for en skare på ti tusind⁶
der har rejst sig imod mig fra alle sider.

 David beder om hjælp og nåde

⁸Rejs dig, HERRE! frels mig, min Gud!
For du har slået alle mine fjender på kinden;
de ugudeliges tænder har du knust.
⁹Hos HERREN er frelsen.
Lad din velsignelse være over dit folk!^d Sela

Salme 4 *Overskrift*

¹Til korlederen^e. Med strengespil. En salme af David.

 Nødråb

²Når jeg råber, så svar mig,
min retfærdigheds Gud!
I trængslen befriede du mig⁷;
vær mig nådig, og hør min bøn!

---

⁴Ordret: »om min sjæl«.

⁵Ordret: »Min stemme – jeg råber til HERREN«.

⁶Ordret *šām* (»folk/skare«) kan her være brugt om både Absaloms tilhængere og om hans og fjendtlige folks soldater.

⁷Ordret: »skaffede du rum for mig«.

Henvendt til modstanderne

- ³I menneskebørn^g! Hvor længe skal min ære være til skændsel?
I elsker tomhed og søger løgn. Sela^f
⁴Men I skal vide at HERREN har udvalgt^g sig en der er from^h;
HERREN hører, når jeg råber til ham.
⁵Bliv oprørte, men synd ikkeⁱ!
Tænk efter⁹ på jeres leje, og vær stille! Sela
⁶Bring retfærdigheds ofre¹⁰,
og stol på HERREN!

 Davids bøn og tillid til Gud

- ⁷Mange siger: Hvem vil lade os opleve godt¹¹?
Løft over os dit ansigts lys, HERRE!
⁸Du gav glæde i mit hjerte,
større end den de havde da deres korn og deres most¹² var i overflod.
⁹I fred vil jeg både lægge mig og sove,
for du, HERRE! lader mig bo ene^l i tryghed.

Salme 5*Overskrift*

- ¹Til korlederen^k. Til fløjtespil¹³. En Salme af David.

Bøn om bønghørelse

- ²Lyt til mine ord, HERRE,
læg mærke til min stønnen!
³Hør mit råb om hjælp,
min konge og min Gud!
For til dig beder jeg.
⁴HERRE! Hør min røst om morgenen!
Om morgenen fremlægger^l jeg min bøn for dig – og spejder.

---

⁸Ordret: »mandssønner«.

⁹Ordret: »tal i jeres hjerte«.

¹⁰Ofre der bringer retfærdighed fordi de er bragt af et menneske der længes efter Guds retfærdighed.

¹¹I betydningen »lykke«.

¹²Most er ugæret druesaft.

¹³Lidt usikkert. Det kan evt. være en melodiangivelse.

De onde kan ikke bestå for Gud, men David stoler på Guds nåde imod ham

- ⁵For du er ikke en Gud, der holder af ondskab,
ondt kan ikke bo hos dig.
⁶De overmodige¹⁴ kan ikke træde frem for dine øjne!
du hader alle dem der begår synd.
⁷Du udrydder dem der taler løgn.
HERREN afskyr morderen¹⁵ og bedrageren.
⁸Men jeg kan ved din store nåde¹⁶ komme til dit hus,
jeg vil i ærefrygt bøje mig i bøn vendt mod dit hellige tempel^m
i ærefrygt for dig.

David beder for sig og for alle troende imod fjendernes ondskab

- ⁹HERRE! led mig ved din retfærdighed for mine fjenders skyld¹⁷,
udjævn din vej foran mig¹⁸!
¹⁰For i deres mund er intet sandt,
deres indre er fordærv¹⁹,
deres strube er en åben grav,
de gør deres tunge glat.
¹¹Lad dem bøde for det, Gud!
så de falder på grund af deres planer²⁰,
driv dem væk for deres mange synders skyld,
for de trodser dig.
¹²Men alle der søger tilflugt hos dig, skal glæde sig,
til evig tid skal de juble,
og du skal beskytte dem,
og de der elsker dit navn,
skal fryde sig i dig.
¹³For du velsigner en retfærdig, Herre!
Du dækker ham med velbehag som med et skjold.

¹⁴Formodentlig er der tænkt på gudløse.

¹⁵Ordret: »blodets mand«.

¹⁶Oprindeligt oversat »miskundhed«. Ordret betyder det »trofast kærlighed«, men er vanskeligt at oversætte direkte til dansk. Overordnet er det et udtryk for Guds ufortjente, trofaste og kærlige forhold til mennesket indenfor pagten.

¹⁷*Imafan* betyder ordret »for ... skyld«, men oversættes her ofte »mod«.

¹⁸Ordret: »for mit ansigt«.

¹⁹Modstandernes ønske er at føre bort fra Gud, i fordærv.

²⁰Meningen kan enten være at de falder i egne fælder, eller at deres planer mislykkes.

Salme 6ⁿ

Overskrift

¹Til korlederen^o. Til strengespil. Al-ha-sheminit^p. Salme af David.

Klage og bøn

²HERRE! straf mig ikke i din vrede,
og tugt mig ikke i din harme!
³Vær mig nådig, HERRE, for jeg er svag,
helbred mig, HERRE, for jeg skælver^q i mine knogler,
⁴og min sjæl er meget forfærdet.
Men du, HERRE! – hvor længe?
⁵Vend tilbage^r, HERRE! red min sjæl,
frels mig på grund af din nåde²¹!
⁶For i døden er der ingen der husker dig,
hvem vil takke dig i dødsriget?
⁷Jeg er udmattet af mit suk,
jeg væder hver nat min seng,
med mine tårer gennembløder jeg mit leje.
⁸Mit øje er sløvet af sorg,
det er blevet svækket på grund alle mine fjender.

David glæder sig over, at Gud har hørt hans bøn

⁹Vig fra mig, alle I som udøver ondt!
For HERREN har hørt min gråd²².
¹⁰HERREN har hørt min indtrængende bøn,
HERREN vil tage imod min bøn.
¹¹Alle mine fjender skal blive til skamme og forfærdes,
i et nu skal de vige tilbage og blive til skamme.

Salme 7

Overskrift

¹En Shiggajon²³ af David, som han sang til HERREN, over benjaminitten Kush's ord²⁴.

²¹Oprindeligt oversat »miskundhed«. Ordret betyder det »trofast kærlighed«, men er vanskeligt at oversætte direkte til dansk. Overordnet er det et udtryk for Guds ufortjente, trofaste og kærlige forhold til mennesket indenfor pagten.

²²Ordret »min gråds røst«.

²³Formodentlig navn på en digttype, muligvis en speciel type klagesang. Hab. 3,1.

²⁴Meningen kan evt. blot være: »på grund af Kush«.

David beder mod sine forfølgere

²HERRE, min Gud! Hos dig søger jeg tilflugt,
frels mig fra alle mine forfølgere og befri mig
³så han ikke som en løve skal sønderrive min sjæl^s
idet han sønderflænger den uden at der er nogen der redder.

David bevidner sin uskyld i forhold til modstanderen

⁴HERRE, min Gud! Hvis jeg har gjort dette,
hvis der er uret i mine hænder,
⁵hvis jeg har handlet ondt mod min ven^t,
og uden anledning udplyndret min modstander^u,
⁶måtte da fjenden forfølge min sjæl^v og indhente den
og træde mit liv til jorden;
lægge min ære i støvet! Sela

David beder Gud om at dømme

⁷Stå op, HERRE! i din vrede,
rejs dig imod mine fjenders harme,
og vågn op for min skyld; du har jo sat retten.
⁸Lad folkenes forsamling omgive dig,
og vend så tilbage over den i det høje^w!
⁹HERREN holder dom over folkene.
Døm mig, HERRE,
efter min retfærdighed og efter min uskyld, som er hos mig.
¹⁰Lad dog de ugudeliges ondskab få ende,
men støt den retfærdige,
du som jo prøver hjerter og nyrer,
retfærdige Gud!

Gud er frelser og dommer

¹¹Mit skjold er hos Gud
der frelser de oprigtige af hjertet.
¹²Gud er en retfærdig dommer
og en Gud som kan blive vred hver dag.
¹³Hvis man ikke^x vil omvende sig, hvæsser han sit sværd,
han har spændt sin bue og gjort den klar,
¹⁴og mod ham har han beredt dødelige våben,
sine pile har han gjort brændende.
¹⁵Se, han²⁵ undfanger uret,

---

²⁵d. e. den ugudelige.

og han er svanger med ulykke
og føder løgn.

¹⁶Han har gravet en grav og opkastet den,
men han falder selv i den grav som han har gravet.

¹⁷Hans misgerning skal vende tilbage over hans eget hoved,
og hans vold skal komme over hans isse.

Lovprisning

¹⁸Jeg vil takke HERREN for hans retfærdighed
og lovsynge HERREN den Højestes Navn.

Salme 8

Overskrift

¹Til korlederen^y; al-ha-gittit²⁶; en salme af David.

David lovpriser skaberens herlighed

²HERRE, vor Herre!

Hvor herligt er dit navn over hele jorden,
du som udbreder^z din majestæt over himlene!

³Af spædes og diendes mund har du grundlagt et værn^æ mod dine mod-
standere²⁷

for at standse fjenden og den som vil hævne sig.

I særdeleshed prises Guds godhed mod mennesket, som han satte til her- sker over jorden

⁴Når jeg ser din himmel, dine fingres gerninger,
månen og stjernerne, som du anbragte,

⁵hvad er da et menneske at du husker på det;
et menneskebarn at du tager dig af det?

⁶Du har gjort det kun lidt ringere end Gud²⁸;
du kronede det med ære og herlighed.

⁷Du gør det til hersker over dine hænders gerninger;
du har lagt alting under dets fødder:

⁸Får og okser, dem alle sammen,
ja, også markens dyr,

⁹fuglene under himlen og fiskene i havet,

²⁶Det vides ikke hvad der er ment med dette udtryk; det kan både være en melodiangivelse og en instrumentbetegnelse.

²⁷*l'maʿan* betyder ordret »for ... skyld«, men oversættes her ofte »mod«.

²⁸Oversættes oftest »englene« (således LXX), jf. Hebr 2,7.

det som færdes ad havets stier.

Lovprisning

¹⁰HERRE, vor Herre!

Hvor herligt er dit navn over hele jorden!

Salme 9 ^ø

Overskrift

¹Til korlederen^å. Al-muth-labben²⁹. Salme af David.

Tak for frelse fra fjenderne

²Jeg vil takke HERREN af hele mit hjerte,
jeg vil fortælle om alle dine underfulde gerninger.

³Jeg vil glæde mig og fryde mig over dig,
jeg vil lovsynge dit navn, du Højeste!

⁴Når mine fjender kommer tilbage,
vil de snuble og gå til grunde for dit ansigt.

⁵For du har påtaget dig min retssag og min ret,
du har sat dig på tronen, retfærdige dommer.

⁶Du truede folkene, du tilintetgjorde den ugudelige,
du udslettede deres navn for evigt og altid.

⁷Fjenderne, de er tilintetgjort, de er ruiner i evighed,
byerne har du lagt øde, deres minde er udslettet.

HERREN er en retfærdig og nådig dommer

⁸Men HERREN skal trone for evigt,
han har rejst sin trone til dom.

⁹Han skal dømme verden med retfærdighed,
han skal fælde redelig dom over folkene.

¹⁰Og må HERREN være en borg for den undertrykte,
en borg i trængselstider!

¹¹De skal stole på dig, de der kender dit navn,
for du har ikke svigtet dem der søger dig, HERRE!

---

²⁹Musikalsk anvisning af ukendt betydning. Ordret: »Efter død for sønnen«.

Lovprisning

- ¹²Lovsyng HERREN, der bor på Zion,
forkynd blandt folkene om hans gerninger!
¹³For han som hævner blod, husker dem,
han har ikke glemt de elendiges skrig.

Bøn

- ¹⁴Vær mig nådig, HERRE, se min plage fra dem der hader mig,
du som løfter mig op fra dødens porte,
¹⁵for at jeg kan fortælle al din pris i Zions datters porte.
Jeg skal juble over din frelse!

Gud dømmer retfærdigt

- ¹⁶Folkene faldt selv i den grav de gravede,
i det net de skjulte, blev deres fod fanget.
¹⁷HERREN har givet sig til kende, han har holdt dom,
ved sine hænders gerning fanger han den ugudelige^{aa}. Higgajon³⁰. Sela

Bøn om frelse

- ¹⁸De ugudelige skal vende tilbage til dødsriget³¹,
alle folkeslag der glemmer Gud.
¹⁹For en fattig glemmes ikke for evigt,
de hjælpeløses håb er ikke for altid tilintetgjort.
²⁰Rejs dig, HERRE, lad ikke et menneske blive mægtigt,
lad folkene dømmes for dit ansigt!
²¹Sæt, HERRE! skræk i dem,
lad folkene kende at de er mennesker. Sela

Salme 10^{ab}*Klage over de ugudeliges ondskab og magt*

- ¹Hvorfor, HERRE, står du så langt borte?
Hvorfor³² skjuler du dig i trængselstider?
²På grund af den ugudeliges hovmod vil han forfølge den hjælpeløse^{ac},
de³³ vil blive fanget i de rænker disse³⁴ har udtænkt^{ad}.

³⁰Musikudtryk med ukendt betydning, måske dog strengespil, jf. Sl 92,4.

³¹Hebraisk: »sheol«.

³²»Hvorfor« er underforstået fra første halvvers.

³³hjælpeløse.

³⁴ugudelige.

³For den ugudelige jublede over sin sjæls ønske³⁵,
og bedrageren forbandede og foragtede HERREN^{ae}.
⁴Den ugudelige tænker³⁶ i sit hovmod³⁷:
»Han kræver ikke til regnskab«,
»der er ingen Gud«, det er alle hans tanker.
⁵Hans veje lykkes til enhver tid,
dine domme er høje, højt over ham,
han blæser på alle sine fjender.
⁶Han har sagt i sit hjerte: »Jeg skal ikke røkkes,
fra slægt til slægt forskånet for ulykke«.
⁷Hans mund er fuld af forbandelse, bedrageri og undertrykkelse,
under hans tunge er der uret og fortræd.
⁸Han sidder på lur i gårdene^{af},
i det skjulte myrder han en uskyldig,
hans øjne spejder efter en svag^{ag}.
⁹Han ligger på lur i skjul som en løve i sin hule,
han lurar på at fange en elendig,
han fanger en elendig, idet han trækker ham³⁸ med sit net.
¹⁰Knust synker han³⁹ til jorden,
og for hans⁴⁰ magt falder de svage.
¹¹Han siger i sit hjerte: »Gud har glemt det,
han har skjult sit ansigt, han ser det ikke i evighed«.

Bøn om Guds indgreb

¹²Rejs dig, HERRE! Gud, løft din hånd,
glem ikke de elendige!
¹³Hvorfor skal en ugudelig foragte Gud?
Han siger i sit hjerte: »Du kræver ikke til regnskab«.
¹⁴Du, ja netop du, har set uret og sorg,
du iagttager så de kan lægges i din hånd.
Den svage overgiver sin sag til dig,
du har været den faderløses hjælper.
¹⁵Bræk den ugudeliges arm,
og krævn den onde til regnskab for hans ugudelighed så du ikke finder
den længere^{ah}.
¹⁶HERREN er konge for evigt og altid,

³⁵Her i betydningen: »begær«

³⁶»Tænker« står ikke i grundteksten, men er underforstået i sammenhængen.

³⁷Ordret: »efter sin næses højde«.

³⁸Trækker ham til sig.

³⁹den elendige.

⁴⁰den ugudelige.

folkeslag⁴¹ blev udryddet af hans land.
¹⁷Du har hørt de ydmyges ønske, HERRE,
du styrker deres hjerte, dit øre lytter opmærksomt
¹⁸for at skaffe den faderløse og undertrykte ret
så et menneske der er af jorden, ikke længere skal sprede skræk.

Salme 11

Overskrift

¹Til korlederen.^{ai} Af David.

Hos HERREN har jeg søgt tilflugt

Hos HERREN har jeg søgt tilflugt,
hvordan kan I sige til min sjæl:
»Flygt til bjergene^{aj} som en fugl«?
²For se, de ugudelige spænder buen,
de har lagt deres pil på strengen
for at skyde i ly af mørket mod de oprigtige af hjertet.
³Når grundvoldene nedbrydes,
hvad kan en retfærdig da udrette?

HERREN er retfærdig og bevarer den retfærdige

⁴HERREN er i sit hellige tempel,
HERREN - i himlen er hans trone -
hans øjne iagttager,
hans øjenlåg⁴² prøver menneskets børn.
⁵HERREN prøver retfærdig og ugudelig,
men hans sjæl hader den der elsker vold.
⁶Han skal lade fælder regne ned over de ugudelige,
ild og svovl og glohed vind må blive deres tilmålte bæger.^{ak}
⁷For HERREN er retfærdig, han elsker retfærdighedshandlinger,
de retskafne skal se HERRENS ansigt.^{al}

Salme 12

Overskrift

¹Til korlederen.^{am} Al-ha-sheminit.^{an} Salme af David.

⁴¹Kan også oversættes »hedningefolk«.

⁴²Meningen formodentlig: »hans blik«.

Bøn om hjælp

- ²Frels, HERRE! for det er ude med den fromme,
for troskab er forsvundet fra mennesker.⁴³
³De taler løgn, hver og en,⁴⁴
med smigrende læber, med et tvedelt hjerte⁴⁵ taler de.
⁴Gid HERREN ville udrydde alle smigrende læber,
den tunge der taler store ord,
⁵dem som siger: »Med vor tunge skal vi vinde styrke,
vore læber er med os, hvem er herre over os?«

Guds løfte om hjælp

- ⁶»På grund af de hjælpeløses undertrykkelse
og de fattiges jamren
vil jeg nu rejse mig,« siger HERREN,
»jeg vil sætte i frelse den, som længes derefter.«^{a0}

Lovprisning af Guds ord

- ⁷HERRENS ord er rene ord,
sølv der er smeltet i diglen i jorden,^{ap}
lutret syv gange.
⁸Du, HERRE! du vil beskytte dem,
du vil bevare os imod denne slægt til evig tid,
⁹mens ugudelige vandrer omkring,
så længe usselhed ophøjes blandt mennesker.⁴⁶

Salme 13*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{aq} Salme af David.

Hvor længe?

- ²Hvor længe, HERRE, vil du evigt glemme mig?
Hvor længe vil du skjule dit ansigt for mig?
³Hvor længe skal jeg have bekymringer⁴⁷ i min sjæl,

⁴³Ordret: »Adams børn/menneskes børn«.

⁴⁴Ordret »en mand med sin næste«.

⁴⁵Ordret: »med hjerte og hjerte«.

⁴⁶Ordret: »Adams børn/menneskes børn«.

⁴⁷ῥῑῥōt betyder normalt »planer«. Det foreslås ofte at der må være faldet et v ud, så der skal stå: ῥῑῥῑῥōt: »smerter«.

dagligt have sorg i mit hjerte?
Hvor længe skal min fjende triumfere over mig?

Klagende bøn

⁴Se til mig, svar mig, HERRE min Gud!
Giv mine øjne lys så jeg ikke sover ind i døden,
⁵så ikke min fjende skal sige: »Jeg vandt over ham«,
min modstander juble over at jeg snubler.
⁶Men jeg stoler på din nåde,⁴⁸
mit hjerte skal juble over din frelse.
jeg vil synge for HERREN,
for han har gjort vel imod mig.

Salme 14

Overskrift

¹Til korlederen.^{ar} Af David.

Klage over menneskers fordærvede tilstand

En tåbe siger i sit hjerte: »Der er ingen Gud«.
De udfører fordærvelig, afskyelig gerning,
der er ingen der gør godt.
²HERREN skuede ned fra himlen
på menneskene,⁴⁹
for at se om der var en forstandig,
en der søgte Gud.
³De er alle kommet på afveje,
alle er fordærvede,
ingen gør godt,
end ikke en eneste.

Gud er dommer og frelser

⁴Mon de ikke ved det, alle de der begår synd,
de der æder mit folk, som åd de brød?
de kaldte ikke på HERREN.
⁵Da skal de gribes af stor rædsel,^{as}
for Gud er med en retfærdigs slægt.

⁴⁸Oprindeligt oversat »miskundhed«. Ordet *hesed* er vanskeligt at oversætte direkte til dansk. Overordnet er det et udtryk for Guds ufortjente, trofaste og kærlige forhold til mennesket indenfor pagten.

⁴⁹Ordret: »Adams børn/menneskes børn«.

⁶Gør blot den hjælpeløses plan til skamme,
for HERREN er dog hans tilflugt.

Bøn om frelse

⁷Gid⁵⁰ Israels frelse må komme fra Zion!
Når HERREN vender sit folks skæbne,^{at}
skal Jakob juble, Israel skal glæde sig.

Salme 15

Overskrift

¹Salme af David.

Hvem kan komme til Gud?

HERRE, hvem kan nyde gæstevenskab^{au} i dit telt?
Hvem kan bo på dit hellige bjerg?

Svar til selvprøvelse

²Den som vandrer retskaffent,
og som øver retfærdighed
og taler sandhed i sit hjerte;
³den som ikke løber omkring og bagtaler med sin tunge,
ikke gør sin næste ondt
og ikke bringer skam over sin nærmeste;
⁴den som foragter den forkastede,⁵¹
og som ærer dem der frygter HERREN,
den som ikke bryder hvad han har svoret, selvom det skader ham;^{av}
⁵den som ikke låner sine penge ud mod renter⁵²
og ikke tager imod bestikkelse i sager mod en uskyldig.
Den der gør disse ting, skal ikke røkkes i evighed.

⁵⁰Ordret: »hvem giver«, men det er en almindelig ønskeformel.

⁵¹Ordret »den i hvis øjne den forkastede er foragtet.

⁵²Det hebraiske ord dækker både »renter« og »åger«.

Salme 16

Overskrift

¹Miktam⁵³ af David

Tilflugt hos Gud

Bevar mig, Gud, for jeg søger tilflugt hos dig.

Glæden ved at høre til hos Gud

²Jeg^{aw} sagde til HERREN: »Du er min Herre,
jeg har intet gode ud over dig.

³De hellige, de som er i landet,
og de ædle har jeg alt mit velbehag i«.

⁴Mangfoldige bliver deres smerter, som bejler til en anden.⁵⁴
Jeg vil ikke udgyde deres drikofre af blod
og ikke bringe deres navne over mine læber.

⁵HERRE, min tilmålte del og mit bæger,
du sikrer min lod.

⁶Målesnorene faldt for mig på skønne steder,
ja, en dejlig arv tilfaldt mig.

Tillid til HERREN

⁷Jeg vil prise^{ax} HERREN, som gav mig råd,
ja, mine nyrer vejleder mig om natten.

⁸Jeg har altid HERREN for øje,
for han er ved min højre side;
jeg skal ikke vakle.

Tryghed over for døden

⁹Derfor glæder mit hjerte sig, og min ære jubler,⁵⁵
ja, mit kød skal bo i tryghed.

¹⁰For du vil ikke overlade min sjæl til dødsriget,^{ay}
du vil ikke lade din hellige se graven.^{az}

¹¹Du vil lære mig livets vej,
der er fuldendt glæde for dit ansigt,

⁵³Betydningen ukendt, evt. »klenodie, gyldent smykke« (af *ketem*: »guld«, eller »uudslettelig« af *kātam*: »indpræge (på en stele)«. I så fald skal denne og de øvrige salmer med denne overskrift (Sl 56-60) fastholde en alvorlig situation i folkets erindring.

⁵⁴Underforstået »en anden gud«. Mange retter vokaliseringen af *māhārû* (»betale brudesum, bejle«) til: *mih^arû*: »løbe efter«.

⁵⁵Grundtekstens »min ære jubler« skal sandsynligvis forstås som »min sjæl jubler«.

der er altid skønne ting i din højre hånd.

Salme 17

Overskrift

¹En bøn af David.

Bøn om hjælp

Hør, HERRE, på retfærdighed!^{aæ}

Lyt opmærksomt til min klage,

hør på min bøn

fra mine læber uden svig.

²Lad min ret udgå fra dit ansigt,

lad dine øjne iagttage med retskaffenhed.

Forsikring om uskyld i den konkrete sag

³Du har prøvet mit hjerte, set nøje efter om natten,

ransaget⁵⁶ mig: Du finder intet.⁵⁷

Jeg har besluttet at min mund ikke skal forsynde sig.

⁴Hvad angår menneskets handlinger,⁵⁸

så har jeg ved dine læbers ord

vogtet mig for voldsmandens stier.

⁵Mine skridt holdt sig til dine spor,

mine skridt vaklede ikke.

Ny bøn om hjælp mod stærke fjender

⁶Jeg har råbt til dig, for du vil svare^{aø} mig, Gud!

Bøj dit øre til mig, hør mine ord!⁵⁹

⁷Vis din underfulde nåde,⁶⁰

du som med din højre hånd frelser dem som søger tilflugt for modstandere.^{aå}

⁸Vogt mig som en øjstenen,⁶¹

⁵⁶Ordret: »prøvet ved at smelte mig«.

⁵⁷Underforstået »intet skændigt«. Ofte vokaliseres dog (med LXX) *zammôti* (»jeg tænkte«) i næste linje som: *zimmâti*: »min (påståede) skændselsdåd«, der trækkes ind i denne linje.

⁵⁸Dvs. hvad end mennesker gjorde.

⁵⁹Ordret: »min tale«

⁶⁰Oprindeligt oversat »miskundhed«. Ordet er vanskeligt at oversætte direkte til dansk. Overordnet er det et udtryk for Guds ufortjente, trofaste og kærlige forhold til mennesket indenfor pagten.

⁶¹Ordret: »pusling af øjets datter«.

skjul mig i dine vingers skygge
⁹for de ugudelige som har øvet vold mod mig,
for mine fjender som begærligt omringer mig.
¹⁰De har lukket deres hjerte til med fedt,^{ba}
med deres mund taler de i hovmod.
¹¹Hvor vi end går,^{bb} har de nu omringet mig,
deres øjne er rettet mod at kaste mig^{bc} til jorden.
¹²Han ligner en løve der hungrer efter rov,
og en ungløve der sidder i skjul.
¹³Rejs dig, HERRE, træd op imod hans ansigt, kast ham ned,
frels min sjæl fra den ugudelige ved dit sværd,
¹⁴fra folk ved din hånd,
HERRE! fra folk hvis del i livet er af verden,^{bd}
og fyld deres bug med det du har gemt,
lad deres børn mættes
og efterlade deres rest til deres småbørn.

Bøn om livgivende fællesskab med Gud

¹⁵Jeg skal i retfærdighed^{be} skue dit ansigt,
mættes af din skikkelse når jeg vågner.^{bf}

Salme 18

Overskrift

¹Til korlederen.^{bg} Af HERRENS tjener. Af David, som talte ordene i denne sang for HERREN den dag hvor HERREN havde reddet ham fra alle hans fjenders hånd og fra Sauls hånd.^{bh}

²Og han sagde:

Lovprisning

Jeg elsker dig inderligt, HERRE, min styrke!

³HERREN er mit fjeld, min borg og min befrier,
min Gud, min klippe, hvor jeg søger tilflugt,
mit skjold og min frelses horn, min fæstning.

⁴Jeg råber til HERREN, den lovpriste,
og bliver frelst fra mine fjender.

David råbte til Gud i sin nød

⁵Dødens bånd omspændte mig,
og undergangens^{bi} strømme forfærdede mig.

⁶Dødsrigets bånd omgav mig,

dødens snarer faldt over mig.
⁷Da jeg var i nød, råbte^{bj} jeg til HERREN,
jeg skreg til min Gud om hjælp.
Han hørte min røst fra sit tempel,
og mit skrig til ham nåede hans ører.

Gud hørte og frelste

⁸Da bævede og rystede jorden,
bjergenes grundvolde skælvede,
de rystedes, for han var vred.⁶²
⁹Røg steg op af hans næse,
fortærende ild af hans mund,
kul flammede op fra ham.
¹⁰Han sænkede⁶³ himlen og steg ned,
der var mørke skyer under hans fødder.
¹¹Han red på en kerub og fløj,
og han svævede på vindens vinger.
¹²Han gjorde mørke til sit skjul omkring sig,
mørke vande og tykke skyer gjorde han til sin hytte.^{bk}
¹³Fra glansen foran ham fór hans skyer af sted,⁶⁴
hagl og glødende kul.
¹⁴HERREN tordnede i himlen,
den Højeste lod sin røst høre,
hagl og glødende kul.
¹⁵Han skød sine pile ud og spredte dem,⁶⁵
med mange lyn forfærdede han dem.
¹⁶Havets⁶⁶ bund kom til syne,
jordens grundvolde blottedes
ved din trussel, HERRE!
ved din vredes ånde.
¹⁷Han rakte ud fra det høje, han greb mig,
han trak mig op af de store vande.
¹⁸Han friede mig fra min stærke fjende
og fra dem der hader mig, for de var mig for stærke.
¹⁹De overfaldt mig på min ulykkes dag,
men HERREN var min støtte.
²⁰Han førte mig ud i det åbne land,

⁶²Ordret: »det brændte for ham«.

⁶³Kan også oversættes: »udstrakte«.

⁶⁴I stedet for *fāvʾrû* (»fór af sted«) har 2 Sam 22,13 *bāfʾrû*: »brændte«.

⁶⁵Fjenderne, sprogligt kan det dog også være pilene.

⁶⁶Ordret: »vanden« (*mayim*), men man vælger oftest med 2 Sam 22,16 at læse *yām*: »havets«.

han frelst mig, for han holder af mig.

Gud er den retfærdiges og den hjælpeløses hjælp

- ²¹ HERREN belønnede mig efter min retfærdighed,
han gengældte mig efter mine hænders renhed.
²² For jeg har nøje fulgt HERRENS veje,
og jeg er ikke ved synd faldet fra min Gud.
²³ For alle hans domme har jeg foran mig,
og hans anordninger har jeg ikke ladet vige fra mig.
²⁴ Jeg var retsindig for ham,
og jeg vogtede mig for min synd.
²⁵ HERREN gengældte mig efter min retfærdighed,
efter mine hænders renhed for hans øjne.
²⁶ Mod den trofaste viser du dig trofast,
mod den retsindige mand viser du dig retsindig,
²⁷ mod den rene viser du dig ren,
men mod den falske forstiller du dig.
²⁸ For du frelser et elendigt folk,
men du ydmyger de stolte øjne.
²⁹ Ja, du bringer min lampe til at lyse,
HERREN, min Gud, oplyser mit mørke.
³⁰ For ved din hjælp stormer jeg imod en skare,^{bl}
og ved min Guds hjælp springer jeg over en mur.
³¹ Guds vej er fuldkommen,
HERRENS tale er lutret,
han er skjold for alle, som søger tilflugt hos ham.

Guds frelsende nærvær

- ³² Ja, hvem er Gud, hvis ikke HERREN?
Og hvem er en klippe, undtagen vor Gud?
³³ Den Gud som rustar mig med styrke
og gør min vej fuldkommen.
³⁴ Han gør mine fødder som hindernes
og stiller mig op på mine høje.
³⁵ Han træner mine hænder til krigen,
og mine arme til at spænde kobberbuen.
³⁶ Du giver mig din frelse som skjold,
og din højre hånd støtter mig,
og din ydmyghed^{bm} gør mig stor.
³⁷ Du skaffer plads under mig for mine skridt,
og mine ankler vaklede ikke.
³⁸ Jeg forfølger mine fjender og når dem,

og jeg vender ikke tilbage før jeg har udryddet dem.

³⁹Jeg knuser dem så de ikke kan stå op,
de falder under mine fødder.

⁴⁰Du ruster mig med styrke til krigen,
du bøjer dem som rejste sig mod mig, under mig.

⁴¹Og mine fjender – du gav mig deres nakke,^{bn}
dem der hadede mig, udryddede jeg.

⁴²De råber om hjælp, men der er ingen frelser,
de råbte⁶⁷ til Herren, men han svarede dem ikke.

⁴³Jeg knuser dem som støv for vinden,
som gadeskarn kaster jeg dem bort.

⁴⁴Du udfrier mig fra folkenes strid,
du gør mig til folkeslags⁶⁸ hoved,
et folk som jeg ikke kendte, skal tjene mig.

⁴⁵Når de hører om mig,⁶⁹ skal de adlyde mig,
fremmede børn skal krybe for mig.

⁴⁶Fremmede børn synker udmattede sammen,
de kommer skælvende frem fra deres borge.

Lovprisning af den frelsende Gud

⁴⁷HERREN lever! Velsignet er min klippe
og højt ophøjet min frelses Gud!

⁴⁸Han er den Gud som giver mig hævn
og lægger folk under mig.

⁴⁹Du er den som udfrier mig fra mine fjender,
du ophøjer mig over mine stolte modstandere,
du redder mig fra voldsmanden.

⁵⁰Derfor vil jeg prise dig blandt folkeslagene,⁷⁰ HERRE!
dit navn vil jeg lovsynge.

⁵¹Stor hjælp giver han sin konge
og viser nåde⁷¹ mod sin salvede,
mod David og mod hans sæd til evig tid.

Salme 19

Overskrift

¹Til korlederen.^{bo} Salme af David.

⁶⁷ »de råbte« er underforstået fra forrige linje. Det står ikke her i grundteksten.

⁶⁸ Undertiden oversat »hedningers«, men det er næppe meningen her.

⁶⁹ Ordret: »Ved ørets høren«.

⁷⁰ Kan også oversættes: »blandt hedninger«, men det er næppe meningen her.

⁷¹ Tidligere oversat »miskundhed«. Her kunne der også oversættes »troskab«.

Universets vidnesbyrd om og lovprisning af Guds storhed

- ²Himlen fortæller om Guds herlighed,
hvælvingen forkynnder hans hænders værk.
³Dag lader tale sprudle frem til dag, og nat kundgør viden til nat.
⁴Der er ingen tale og ingen ord uden at deres røst høres.
⁵Deres røst^{bp} når ud over hele jorden
og deres ord til verdens ende.
Han satte et telt for solen på himlen,^{bq}
⁶og den går som en brudgom ud af sit kammer,
den glæder sig som en helt over at løbe sin bane.
⁷Fra himlens ene ende er dens udgang,
og dens omløb når den anden ende,
ja, intet er skjult for dens glød.

Lovprisning af HERRENS lov

- ⁸HERRENS lov er fuldkommen,
den styrker sjælen.⁷²
HERRENS vidnesbyrd er pålideligt,
det giver den enfoldige visdom.
⁹HERRENS befalinger er rette,
de glæder hjertet.
HERRENS bud er purt,
det giver øjnene lys.
¹⁰Frygt for HERREN^{br} er ren,
den består til evig tid,
HERRENS domme er sandhed,
de er alle retfærdige.
¹¹De er mere kostbare end guld,
ja, end lutret guld i mængde,
og sødere end honning
og flydende bikage.

Personlig afslutning og bøn

- ¹²Også din tjener lader sig advare af dem,
der er stor løn ved at holde dem.
¹³Uforsætlige synder – hvem lægger mærke til dem?
Rens mig for skjulte synder!
¹⁴Hold også din tjener borte fra hovmodige
så de ikke skal herske over mig.
Da bliver jeg udadledig

---

⁷²Ordret: »den bringer sjælen tilbage«.

og uden skyld i grov overtrædelse.

¹⁵Lad min munds ord og mit hjertes tanker være til behag for dit ansigt,
HERRE, min klippe og min genløser!

Salme 20

Overskrift

¹Til korlederen.^{bs} Salme af David.

Guds folk beder for sin konge

²Må HERREN svare dig på nødens dag!
Må Jakobs Guds navn ophøje dig!
³Må han sende dig hjælp fra helligdommen
og støtte dig fra Zion!
⁴Må han huske alle dine afgrødeofre
og finde velbehag⁷³ i dit brændoffer! Sela
⁵Må han give dig efter dit hjerte
og opfylde alle dine planer!
⁶Så vil vi juble over din frelse
og løfte banner i vor Guds navn;⁷⁴
må HERREN opfylde alle dine bønner!

Vished om at Gud hører og svarer

⁷Nu ved jeg at HERREN frelser sin salvede,
han vil svare ham fra sin hellige himmel
med sin højre hånds frelsende, vældige gerninger.
⁸Nogle stoler på vogne og nogle på heste,⁷⁵
men vi, vi stoler på HERREN vor Guds navn.
⁹De styrter og falder,⁷⁶
men vi, vi rejser os og holder os oprejste.

Afsluttende bøn

¹⁰HERRE, frels kongen!^{bt}
Svar os den dag vi råber!

---

⁷³Ordret: »erklære for fedt«.

⁷⁴Verset kunne også oversættes som en del af bønnen: »Må vi juble over din frelse og i vor Guds navn løfte banner!«.

⁷⁵Ordret: »nogle på vogne og nogle på heste«. Verbet »stole på« må suppleres fra andet halvvers.

⁷⁶Versets verber i perfektiv kunne oversættes ved fortid, men de skal udtrykke det der er Israels erfaring, og som derfor gælder både nutid og fremtid.

Salme 21

Overskrift

¹Til korlederen.^{bu}
Salme af David.

Tak for HERRENS godhed mod kongen

²HERRE! Over din styrke glæder kongen sig,
og over din frelse – hvor jubler han højt!
³Du har givet ham, hvad hans hjerte ønskede,
og ikke nægtet ham det hans læber bad om. Sela.^{bv}
⁴For du kommer ham i møde med velsignelser, fulde af godhed,⁷⁷
du sætter en krone af fint guld på hans hoved.
⁵Han bad dig om liv, og du gav ham det,
en række af dage for evigt og altid.
⁶Stor er hans ære ved din frelse,
du lægger højhed og herlighed på ham.
⁷For du gør ham til velsignelser for altid,
du fylder ham med glæde⁷⁸ for dit ansigt.
⁸For kongen stoler på HERREN,
og ved den Højestes nåde⁷⁹ skal han ikke rokkes.

Med Guds hjælp skal kongen også fremover besejre sine og folkets fjender

⁹Din hånd skal finde alle dine fjender,
din højre hånd skal finde dem der hader dig.
¹⁰Du skal gøre dem som en brændende ovn når du viser dit ansigt,
HERREN skal opsluge dem i sin vrede,^{bw}
og ild skal fortære dem.
¹¹Du skal udslutte deres afkom⁸⁰ af jorden
og deres sæd blandt menneskers børn.⁸¹
¹²Skønt de har planlagt ondt imod dig,
spundet rænker – så vil de intet formå.
¹³For du skal slå dem på flugt,⁸²
du sigter med dine buestrenge mod deres ansigt.

⁷⁷Ordret: »gødheds velsignelser«.

⁷⁸Ordret: »du glæder ham med glæde«.

⁷⁹Tidligere oversat »miskundhed«.

⁸⁰Ordret: »frugt«.

⁸¹Ordret: »Adams børn«.

⁸²Ordret: »Du gør dem til ryg«.

Afsluttende bøn og lovprisning

- ¹⁴Rejs dig, HERRE, i din styrke!
Vi vil prise din væld med sang og spil.

Salme 22*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{bx} Efter »Morgenrødens hind«. ^{by}
Salme af David.

Klage i gudsforladthedens nød

- ²Min Gud, min Gud! Hvorfor har du forladt mig?
Fjernt fra min frelse er mit skrigs ord.^{bz}
³Min Gud, jeg råber om dagen, men du svarer ikke,
og om natten, men jeg bliver ikke beroliget.
⁴Men du er hellig,
tronende på Israels lovsange!^{bæ}
⁵Vore fædre stolede på dig,
de stolede på dig, og du befriede dem.
⁶Til dig råbte de og blev reddet,
de stolede på dig og blev ikke gjort til skamme.
⁷Men jeg er en orm og ikke en mand,
til spot for mennesker og foragtet af folk.⁸³
⁸Alle der ser mig, spotter mig,
de vrænger mund,⁸⁴ de ryster på hovedet:
⁹»Vælt det på HERREN,⁸⁵ lad ham befri ham,
han må redde ham, for han har velbehag i ham«!
¹⁰Du er dog den som drog mig af moders liv,
du gav mig tryghed ved min moders bryster.
¹¹På dig blev jeg kastet fra fødslen⁸⁶,
fra min moders liv er du min Gud.
¹²Vær ikke fjernt fra mig, for nød er nær,
for der er ingen hjælper.
¹³Mange tyre har indesluttet mig,
Bashans styrke⁸⁷ har omringet mig.
¹⁴De har spærret deres gab op imod mig

⁸³Ordret: »menneskes spot og folks foragt«.

⁸⁴Ordret: »De laver en spalte med læben«.

⁸⁵Mange vælger at ændre vokaliseringen af *gōl* (»vælt!«) til *gal*: »han har væltet«.

⁸⁶Ordret: »fra moderskød«

⁸⁷Underforstået: bøfler

som en løve der river og brøler.
¹⁵Jeg er udøst som vand,
og alle mine knogler er vredet af led,
mit hjerte er blevet som voks,
det er smeltet midt i mit indre.
¹⁶Min kraft^{bø} er tørret som et potteskår,
min tunge er klæbet til mine gummer,
du har lagt mig ned i dødens støv.
¹⁷For hunde har omringet mig,
en flok af ugerningsmænd har slået kreds omkring mig,
de har gennemboret^{bå} mine hænder og mine fødder.
¹⁸Jeg kan tælle alle mine knogler,
de ser på mig med skadefryd.⁸⁸
¹⁹De deler mine klæder imellem sig
og kaster lod om min klædning.

Bøn om frelse

²⁰Men du, HERRE, vær ikke langt borte!
Min styrke, skynd dig at komme mig til hjælp!
²¹Red min sjæl⁸⁹ fra sværdet,
min eneste⁹⁰ fra hundes vold!
²²Frels mig fra løvens gab
og fra bøflers horn!

Taksigelse for Guds hjælp

Du har svaret mig.
²³Jeg vil forkynde dit navn for mine brødre,
midt i forsamlingen vil jeg lovprise dig.
²⁴I som frygter HERREN, lovpris ham!
Al Jakobs sæd, I skal ære ham,
og I skal frygte ham, al Israels sæd!
²⁵For han har ikke foragtet og ikke afskyet
den hjælpeløses elendighed,
og han skjulte ikke sit ansigt for ham,
men da han råbte til ham om hjælp, hørte han.
²⁶Fra dig kommer min lovsang i en stor forsamling,
jeg vil indfri mine løfter foran dem som frygter ham.
²⁷De ydmyge skal spise og mættes,
de som søger HERREN, skal prise ham.

⁸⁸Ordret: »de ser, ser med lyst på mig«.

⁸⁹Her formodentlig i betydningen »mit liv«.

⁹⁰Dvs. »sjæl/liv«.

Må jeres hjerte leve for evigt!

²⁸Alle jordens ender skal huske på og omvende sig til HERREN,
og alle folks slægter skal kaste sig ned for dit ansigt.

²⁹For kongemagten tilhører HERREN,
og han hersker over folkene.

³⁰Alle jordens mægtige spiste og tilbad,^{ca}
alle, der stiger ned i støvet, skal falde på knæ for hans ansigt,
og den, som ikke har holdt sin sjæl i live.^{cb}

³¹Efterkommerne skal tjene ham,
der skal fortælles om Herren til efterslægten.

³²De skal komme og forkynde hans retfærdighed
for et folk der fødes.
For han har gjort det.

Salme 23

Overskrift

¹En salme af David.

David taler om sin og hver troende sjæls lykke og tryghed under den trofaste hyrdes ledelse og varetægt

HERREN er min hyrde, jeg skal intet mangle.

²Han lader mig ligge i grønne græsgange;
han leder mig til hvilens vande^{cc}.

³Han giver min sjæl nye kræfter;
han fører mig på retfærdigheds stier^{cd} for sit navns skyld.

⁴Selv når jeg skal vandre i dødsskyggens^{ce} dal,
skal jeg ikke frygte for noget ondt,
for du er med mig;
din kæp og din stav, de skal trøste mig.

Trøst og glæde i HERREN, som er den gæstfrie vært

⁵Du dækker bord for mig
for øjnene af⁹¹ mine fjender;
du har salvet mit hoved med olie,
mit bæger flyder over.
⁶Kun godhed og nåde⁹² skal følge mig

⁹¹Ordret: »over for«

⁹²Oprindeligt oversat »miskundhed«. Ordret betyder det »trofast kærlighed«, men er vanskeligt at oversætte direkte til dansk. Overordnet er det et udtryk for Guds trofaste og kærlige forhold til mennesket indenfor pagten.

alle mine livsdage,
og jeg skal blive^{cf} i HERRENS hus
hele livet⁹³.

Salme 24

Overskrift

¹En salme af David.

David lovpriser HERREN, som er herre over alle ting

HERRENS er jorden og dens fylde,
verden⁹⁴ og dens beboere.
²For han grundlagde den på havene;
gjorde den fast på strømmene⁹⁵.

Betingelsen for at et menneske kan træde ind i Guds tempel

³Hvem kan gå op på HERRENS bjerg?
Hvem kan stå på hans hellige sted?
⁴Den som har uskyldige hænder og et rent hjerte;
den som ikke har rettet sin sjæl mod falskhed
og ikke har svoret bedragerisk.
⁵Han skal få velsignelse fra HERREN;
retfærdighed fra sin frelses Gud.
⁶Dette er den slægt som spørger efter ham,
de som søger dit ansigt, Jakobs Gud^{cg}. Sela.

HERREN holder sejrrigt indtog i helligdommen

⁷Løft, I porte, jeres hoveder;
løft jer, I ældgamle døre,
så ærens konge kan drage ind!
⁸Hvem er denne ærens konge?
HERREN, stærk og mægtig,
HERREN, mægtig i krig.
⁹Løft, I porte, jeres hoveder;
løft^{ch} jer, I ældgamle døre,
så ærens konge kan drage ind!

⁹³Egentlig: »i dages udstrækning«, dvs. »alle dage, hele livet«.

⁹⁴Der er især tænkt på det dyrkede land

⁹⁵I det gammeltestamentlige verdensbillede (kosmologi) opfattede man jorden som fastgjort på søjler over det store underjordiske urhav eller strømmene, som det også kan kaldes.

¹⁰Hvem er han, den ærens konge?
Hærskarers⁹⁶ HERRE,
han er ærens konge! Sela.

Salme 25

Overskrift

¹Af David.

Bøn om hjælp og tilgivelse

Til dig, HERRE, løfter jeg min sjæl.

²Min Gud, ^{ci}jeg har stolet på dig – lad mig ikke blive til skamme,
mine fjender må ikke fryde sig over mig.

³Ja, ingen som håber på dig, skal blive til skamme,
skam kommer over dem som handler troløst uden årsag.

⁴HERRE, lad mig kende dine veje,
lær mig dine stier!

⁵Gør at jeg vandrer i din sandhed, og belær mig,
for du er min frelses Gud,
jeg^{cj} har ventet på dig hele dagen.

⁶Husk din barmhjertighed, HERRE, og din nåde,⁹⁷
for de har været fra evighed.

⁷Husk ikke min ungdoms synder og mine overtrædelser,
husk du mig efter din nåde
for din godheds skyld, HERRE!

Tillid til Guds godhed og troskab

⁸God og retskaffen er HERREN,
derfor belærer han syndere om vejen.

⁹Han vil lade ydmygede vandre i retfærdighed,
og han vil lære de ydmyge sin vej.

¹⁰Alle HERRENS stier er nåde og sandhed
for dem som holder hans pagt og hans vidnesbyrd.

¹¹For dit navns skyld, HERRE,
tilgiv mig dog min skyld, for den er stor.

¹²Hvem er da den mand som frygter HERREN?
Ham vil han belære om den vej han skal vælge.^{ck}

¹³Hans sjæl skal bo i lykke,

⁹⁶I ældre tid oversat: »Zebaoth«.

⁹⁷Tidligere oversat »miskundhed«.

og hans efterkommere⁹⁸ skal besidde landet.
¹⁴HERREN har fortroligt fællesskab med dem der frygter ham,
ja, hans pagt belærer dem.⁹⁹

Ny bøn om hjælp og frelse

¹⁵Mine øjne er altid rettet mod HERREN,
for han befrier mine fødder fra nettet.
¹⁶Vend dig til mig, og vær mig nådig,
for jeg er ene og hjælpeløs.
¹⁷Mit hjertes nød har de¹⁰⁰ gjort stor^{cl}
før mig ud af mine trængsler!
¹⁸Se hen til^{cm} min hjælpeløshed og min modgang,
og tilgiv¹⁰¹ alle mine synder!
¹⁹Se hen til mine fjender, for de er mange,
og de hader mig med uretfærdigt had.
²⁰Bevar min sjæl og red mig
så jeg ikke bliver til skamme, for jeg har søgt tilflugt hos dig.
²¹Lad uskyld og oprigtighed bevare mig,
for jeg har ventet på dig.

Afsluttende bøn om frelse for hele Israel

²²Forløs, o Gud, Israel
fra al dets nød!

Salme 26

Overskrift

¹Af David.

Bøn om hjælp

Skaf mig ret,¹⁰² HERRE,
for jeg har vandret i min uskyld,
og på HERREN har jeg stolet,
jeg skal ikke vakle.¹⁰³
²Prøv mig, HERRE, og test mig,

---

⁹⁸Ordret: »sæd«.

⁹⁹Ordret: »og/ja, hans pagt til at belære dem«.

¹⁰⁰Dvs. »fjenderne«.

¹⁰¹Ordret: »borttag«

¹⁰²Kan også oversættes: »Døm mig« i betydningen: »Bedøm mig« parallelt med vers 2.

¹⁰³Kan også oversættes: »uden at vakle«.

ransag¹⁰⁴ mine nyrer og mit hjerte.

David søger ikke venskab med onde

³For din nåde¹⁰⁵ har jeg for mine øjne,
og jeg har vandret i din sandhed.

⁴Jeg har ikke siddet hos løgnagtige mænd,
og jeg vil ikke komme hos lumske.

⁵Jeg har hadet ugerningsmænds forsamling,
og hos ugudelige vil jeg ikke sidde.

David længes kun efter at være Gud nær

⁶Jeg vil vaske mine hænder i uskyld,
og jeg vil gå omkring dit alter, HERRE,

⁷for at lade taksigelses røst lyde,^{cn}
og for at fortælle om alle dine undere.

⁸HERRE, jeg elsker dit hus' bo
og stedet for din herligheds bolig.

Ny bøn om hjælp

⁹Riv ikke min sjæl bort med syndere,
eller mit liv med blodtørstige folk

¹⁰i hvis hænder der er skændsel,
og hvis højre hånd er fuld af bestikkelse.

¹¹Men jeg vil vandre i min uskyld,
forløs mig og vær mig nådig!

Vished om Guds hjælp

¹²Min fod har stået på fast grund,
i forsamlinger vil jeg prise HERREN.

Salme 27

Overskrift

¹Af David.

---

¹⁰⁴Ordret: »prøv ved at smelte « (som metalsmelteren).

¹⁰⁵Tidligere oversat »miskundhed«.

Tillid til HERREN

HERREN er mit lys og min frelse,
hvem skal jeg frygte?
HERREN er mit livs værn,
hvem skal jeg frygte for?
²Da de onde nærmede sig mig
for at fortære mit kød,
mine modstandere og mine fjender,
da snublede de og faldt.
³Selv om en hær vil belejre mig,
skal mit hjerte ikke frygte,
selv om man fører krig imod mig,
er jeg dog tryg.
⁴Kun ét har jeg bedt om af HERREN,
det vil jeg tragte efter:
nemlig at jeg må bo i HERRENS hus
alle mit livs dage,
for at skue med fryd HERRENS herlighed
og for at grunde^{co} i hans tempel.
⁵For han vil gemme mig i sin hytte
på ulykkens dag,
han vil skjule mig i sit telts skjulested,
han vil løfte mig op på en klippe.
⁶Og nu skal mit hoved knejse
over mine fjender som omringer mig,
og i hans telt jeg vil bringe ofre med jubel,
jeg vil synge og spille for HERREN.

Klage og bøn i helligdommen

⁷Hør, HERRE, min røst, når jeg råber,
og vær mig nådig og svar mig!
⁸Til dig sagde mit hjerte: »I skal søge mit ansigt«, ^{cp}
jeg søger, HERRE, dit ansigt!
⁹Skjul ikke dit ansigt for mig,
afvis ikke i vrede din tjener,
du har været min hjælp,
forkast mig ikke og forlad mig ikke,
min frelses Gud!
¹⁰For^{ca} min far og min mor har forladt mig,
men HERREN tager mig op til sig.
¹¹Lær mig, HERRE, din vej
og led mig ad den jævne sti,

for mine fjenders skyld.

¹²Prisgiv mig ikke i mine modstanderes vold,¹⁰⁶

for falske vidner har rejst sig mod mig,
de fnyser vold.

¹³Hvis jeg ikke havde stolet på at jeg skulle se HERRENS godhed i de levendes land – !^{cf}

Nådes- eller opmuntringsord

¹⁴Vent på HERREN, vær stærk,
og gør dit hjerte stærkt,
ja, vent på HERREN!

Salme 28

Overskrift

¹Af David.

Bøn om hjælp

Til dig, HERRE, vil jeg råbe,
min klippe, vend dig ikke tavs bort fra mig¹⁰⁷
så du tier over for mig,
og jeg bliver som dem, der stiger ned i graven.

²Hør min tryglende røst,
når jeg råber til dig om hjælp,
når jeg løfter mine hænder
til din helligdoms inderste rum.¹⁰⁸

³Riv mig ikke bort sammen med ugudelige
og med dem der begår synd,
dem der taler fred med deres næste,
skønt der er ondt i deres hjerte.

⁴Giv dem efter deres gerning
og efter deres handlingers ondskab,
giv dem efter deres hænders værk,
gengæld dem deres handling.

⁵For de giver ikke agt på HERRENS gerninger,
og heller ikke på hans hænders værk,
han skal rive dem ned og ikke bygge dem op.

¹⁰⁶Ordret »sjæl«. Det oversættes her forskelligt, fx. »begær, lyst til mord«.

¹⁰⁷Dvs.: Ignorer mig ikke!

¹⁰⁸Telthelligdommens (senere: templets) Allerhelligste.

Lovprisning og tak

⁶Lovet være HERREN,
for han har hørt min tryglende røst.
⁷HERREN er min styrke og mit skjold,
på ham har mit hjerte stolet,
og jeg blev hjulpet så mit hjerte jublede,
og med min sang¹⁰⁹ vil jeg takke ham.
⁸HERREN er styrke for sit folk,^{cs}
og han er en frelsende borg for sin salvede.
⁹Frels dit folk,
og velsign din arv,
og vogt dem og bær dem til evig tid.

Salme 29*Overskrift*

¹Salme af David.

Ære være Gud!

Giv HERREN, I Guds sønner,^{ct}
giv HERREN ære og styrke!^{cu}
²Giv HERREN hans navns ære,
kast jer ned for HERREN i hellig klædning.^{cv}

Åbenbaringen af HERRENS magt og herlighed

³Herrens røst er over vandene.
Ærens Gud får det til at tordne,
HERREN er over de vældige vande.
⁴HERRENS røst er med kraft,
HERRENS røst er med herlighed.
⁵HERRENS røst splintrer cedertrær,
og HERREN smadrer Libanons cedre.
⁶Og han får dem til at springe som en kalv,^{cw}
Libanon og Sirjon¹¹⁰ som vildoksans kalv.
⁷HERRENS røst slår ned med ildsluer.
⁸HERRENS røst får ørkenen til at skælve,
HERREN får Kadesh' ørkenen til at skælve.
⁹HERRENS røst får hinder til at føde
og afbarker skove.

---

¹⁰⁹Ordret: »ud af min sang«.

¹¹⁰Dvs. Hermon.

Afsluttende lovprisning

Men i hans tempel siger de alle: »Ære!«

¹⁰HERREN har taget sæde over vandfloden,
og HERREN troner som konge i evighed.

¹¹HERREN skal give sit folk styrke,
HERREN skal velsigne sit folk med fred.

Salme 30*Overskrift*

¹Salme, en sang ved husets¹¹¹ indvielse, af David.

Lovprisning for frelse fra døden

²Jeg vil ophøje dig, HERRE, for du har trukket mig op,¹¹²
og du lod ikke mine fjender glæde sig over mig.

³HERRE, min Gud,
jeg råbte til dig om hjælp, og du helbredte mig.

⁴HERRE, du løftede min sjæl op fra dødsriget,
du gav mig livet tilbage fra dem som gik ned i graven.^{cx}

Hele menigheden opfordres til at istemme lovsang

⁵Lovsyng HERREN, I hans fromme,
og pris hans hellige navn.¹¹³

⁶Ja, et øjeblik varer hans vrede,
hans nåde hele livet.¹¹⁴

Om aftenen gæster¹¹⁵ gråden os,
men om morgenen jubel.

Tilbageblik på egen synd og afmagt – og tillid til Gud

⁷Og jeg sagde i min tryghed:

»Jeg skal ikke vakle i evighed«.

⁸HERRE, ved din gunst har du givet mit bjerg¹¹⁶ styrke.^{cy}
Du skjulte dit ansigt, jeg blev forfærdet.

¹¹¹Formodentlig templets.

¹¹²Som man trækker en spand op fra brøndens dyb.

¹¹³Ordret nærmere: »ihukommelse / minde«. Men her betegner ordet erkendelse af Guds væsen. Det dækkes i bibelsk sammenhæng bedst af »navn«.

¹¹⁴Ordret: »Ja, kun et øjeblik i hans vrede, liv i hans nåde«. Der skal formodentlig underforstås »står man« eller lignende.

¹¹⁵Ordret: »vil overnatte«.

¹¹⁶Dvs. mit rige og min kongemagt.

⁹Til dig, HERRE, vil jeg råbe,
og Herren vil jeg bønfalde om nåde.
¹⁰Hvilken vinding er der ved mit blod,
ved at jeg går ned i graven?
Kan støv takke dig?
Kan det forkynde din troskab?
¹¹Hør, HERRE, og vær mig nådig,
HERRE, vær min hjælper!

Afsluttende lovprisning

¹²Du har forvandlet min klage til dans for mig,
du har løst min sæk¹¹⁷
og omgjordet mig med glæde,
¹³for at min ære^{CZ} må lovsynge dig og ikke tie.
HERRE, min Gud, for evigt vil jeg takke dig.

Salme 31

Overskrift

¹Til korlederen.^{Cæ}
Salme af David.

Klage og bøn om hjælp

²Hos dig, HERRE, har jeg søgt tilflugt,
lad mig aldrig i evighed blive til skamme,
udfri mig i din retfærdighed.
³Bøj dit øre til mig,
red mig i hast,
vær mig en klippefæstning,
en befæstet borg til at frelse mig.
⁴For du er min klippe og min borg,
og led mig og før mig for dit navns skyld.
⁵Befri mig fra det net
som de har udlagt skjult for mig,
for du er min fæstning.
⁶I din hånd betror jeg min ånd,
du forløser^{CØ} mig, HERRE, du trofaste¹¹⁸ Gud!

---

¹¹⁷Dvs. »sørgedragt«.

¹¹⁸Kan også oversættes: »sandheds/sande«

Tillid til Gud

- ⁷Jeg har hadet dem som dyrker falske guder,^{ca}
men jeg har stolet på HERREN.
⁸Jeg vil juble og glæde mig over din nåde,¹¹⁹
du, som har set min hjælpeløshed,
du tog dig af min sjæls trængsel.
⁹Du overgav mig ikke i fjendens hånd,
du satte mine fødder på åbent land.

Klage

- ¹⁰Vær mig nådig, HERRE, for jeg er i nød,
hentæret af sorg er mit øje,
min sjæl og min krop.
¹¹For mit liv er svundet hen i kval
og mine år i suk.
Min kraft er nedbrudt ved min skyld,^{da}
og mine knogler er indtørrede.
¹²For alle mine fjender er jeg blevet til spot,
og det i rigt mål for mine naboer
og til skræk for mine bekendte,
de som så mig udenfor, flygtede fra mig.
¹³Jeg blev glemt, ude af hjerte som en død,
jeg var som et ødelagt kar.
¹⁴For jeg hørte manges bagtalelse,
der var rædsel rundt omkring,
idet de rådslog sammen mod mig,
tænkte de på at tage livet af mig.

Ny tillidserklæring og bøn

- ¹⁵Men jeg har stolet på dig, HERRE!
Jeg sagde: Du er min Gud.
¹⁶Mine tider¹²⁰ er i din hånd.
Red mig fra mine fjenders hånd og fra mine forfølgere!
¹⁷Lad dit ansigt lyse over din tjener,
frels mig ved din nåde.¹²¹
¹⁸HERRE, lad mig ikke blive til skamme,
for jeg har kaldt på dig.
Lad de ugudelige blive til skamme,

¹¹⁹Kan oversættes »miskundhed«

¹²⁰Dvs. livsløb og fremtid

¹²¹Tidligere oversat »miskundhed«

lad dem tie i dødsriget.¹²²
¹⁹Lad de falske læber blive stumme,
dem som taler frækt mod en retfærdig
med hovmod og foragt.

Tak og lovprisning

²⁰Hvor stor er din godhed
som du har gemt til dem der frygter dig,
som du har vist mod dem der søger tilflugt hos dig,
over for menneskets børn.
²¹Du vil skjule dem i dit ansigts skjul¹²³
for menneskers sammensværgelser,¹²⁴
du vil gemme dem i en hytte
for tengers kiv.
²²Lovet være HERREN!
For han har på underfuld vis vist sin nåde imod mig
i en belejret¹²⁵ by.
²³Men jeg – jeg sagde i min angst:
»Jeg er udryddet fra dine øjne«.
Men du hørte alligevel min tryglende røst,
da jeg råbte til dig om hjælp.
²⁴Elsk HERREN, alle hans fromme!
Herren beskytter trofaste,
men gengælder til overmål den som er hovmodig.¹²⁶
²⁵Vær stærke, og styrk jeres hjerte,
alle I som venter på HERREN!

Salme 32

Overskrift

¹Af David. Maskil.^{db}

Lykken i tilgivelsen

Salig er den, hvis overtrædelse er forladt,
hvis synd er skjult.

¹²²Ordret: »tie til dødsriget«. Meningen er enten som i oversættelsen her, eller at de skal fare stumme ned i dødsriget

¹²³Dvs. »i din nærhed og omsorg«

¹²⁴Der er usikkerhed om betydningen af ordet *rōxes* (»sammensværgelse«) der kun findes denne ene gang i GT. Andre oversætter: »overgreb«, »bande«

¹²⁵Det er omdiskuteret om *māšôr* betyder »belejret« eller »befæstet«

¹²⁶Ordret »udøver hovmod«

²Saligt er det menneske som HERREN ikke tilregner skyld,
og i hvis ånd der ikke er svig.

Lidelse på grund af ubodfærdighed

³Da jeg tav, sygnede mine knogler hen
under min stønnen hele dagen.
⁴For dag og nat lå din hånd tungt på mig,
min livskraft^{dc} svandt hen
i sommerens tørke. Sela^{dd}

Syndsbekendelse

⁵Jeg bekendte min synd for dig
og skjulte ikke min skyld,
jeg sagde: »Jeg vil aflægge tilståelse for mine overtrædelser for
HERREN«,
og du forlod mig min syndeskyld. Sela

Opmuntring til at søge hjælp hos Gud

⁶Derfor skal hver from bede til dig
den stund, du findes.
Selv^{de} en flod af store vande –
til ham skal de ikke nå.
⁷Du er mit skjul,
du bevarer mig for trængsel,
med udfrielsens jubel omgiver du mig. Sela

Guds nådesord^{df}

⁸»Jeg vil undervise dig og lære dig den vej som du skal gå,
jeg vil råde dig, idet mit øje er rettet mod dig.«

Formaning og opmuntring til at stole på HERREN

⁹Vær^{dg} ikke som hest, som muldyr, uden indsigt,
hvis prydelser er tømme og bidsel, hvormed man kan tvinge dem
når de ikke vil komme nær til dig.
¹⁰Mange smerter er der til den ugudelige,
men den, som stoler på HERREN,
omgiver han med nåde.¹²⁷

---

¹²⁷Tidligere oversat: »miskundhed«

Afsluttende lovprisning

- ¹¹ Glæd jer i HERREN, og fryd jer, I retfærdige!
og I skal juble, alle I som er oprigtige af hjertet!

Salme 33*Opfordring til lovsang*

- ¹ Bryd ud i jubel, I retfærdige i Herren!¹²⁸
For de retskafne er det passende med lovsang.
² Pris HERREN med citer,
spil for ham på tistrenget harpe.
³ Syng ham en ny sang,
spil lifligt på strengene til jubelråb.

Lovprisning af HERRENS ords skabende og frelsende magt

- ⁴ For HERRENS ord er retskaffent,
og al hans gerning er trofast.
⁵ Han elsker retfærdighed og ret,
HERRENS nåde opfylder jorden.
⁶ Ved HERRENS ord blev himlen^{dh} skabt,
og ved hans munds ånde hele dens hær.
⁷ Han samler havets vand som en vold,^{di}
han lægger urdybene i forråbskamre.
⁸ Hele jorden skal frygte HERREN,
alle verdens indbyggere skal skælve for ham!
⁹ For han talte, og det skete,
han befalede, og det stod der.

Lovprisning af HERRENS råd

- ¹⁰ HERREN gjorde folkenes¹²⁹ råd til intet,
han hindrede folkeslagenes tanker.
¹¹ HERRENS råd består til evig tid,
hans hjertes tanker i generation efter generation.
¹² Saligt er det folk, hvis Gud HERREN er,
folket som han udvalgte sig til ejendom.

¹²⁸ Kan evt. også oversættes: »Bryd ud i jubel for HERREN, I retfærdige«

¹²⁹ Kan også oversættes »hedningernes«

Lovprisning af HERRENS alvidenhed

- ¹³Fra himlen skuede HERREN ned,
han betragtede alle menneskenes børn.
¹⁴Fra stedet, hvor han troner,¹³⁰ så han
til alle jordens beboere.
¹⁵Han er den som alene^{dj} danner deres hjerte,
som giver agt på alle deres gerninger.

Lovprisning af HERRENS omsorgsfulde magt

- ¹⁶Ingen konge frelses ved en stor hær,
en helt reddes ikke ved stor kraft.
¹⁷Hesten er et falsk håb som hjælper,¹³¹
ja, ved sin store styrke kan den ikke redde.
¹⁸Se, HERRENS øje er vendt til dem som frygter ham,
til dem som tålmodigt venter på hans nåde,
¹⁹for at fri deres sjæl fra død
og holde dem i live under hungersnøden.

Afsluttende bekendelse til HERREN som skaber og frelser

- ²⁰Vor sjæl ventede på HERREN,
han er vor hjælp og vort skjold.
²¹Ja, over ham skal vort hjerte glæde sig,
for vi har stolet på hans hellige navn.
²²Lad din nåde, HERRE, være over os,
sådan som vi har ventet på dig!

Salme 34¹³²*Overskrift*

- ¹Af David.
Dengang han spillede vanvittig¹³³ over for Abimelek som fordrev ham,
så han drog bort.

¹³⁰Kan også oversættes: »hvor han bor«

¹³¹Der er tænkt på krig

¹³²Salmen er alfabetisk, så v. 2 begynder med alfabetets første bogstav, v.3 med det andet osv.

¹³³Ordret: »forstillede sin forstand«

Indledende lovprisning

- ²Jeg vil prise HERREN til hver en tid,
hans lovsang skal altid være i min mund.
³Over HERREN skal min sjæl rose sig,
de ydmyge skal høre det og glæde sig.
⁴Ophøj HERREN sammen med mig,
og lad os sammen forherlige hans navn.

Taksigelse for bønghørelse

- ⁵Jeg søgte HERREN, og han svarede mig
og befriede mig for al min frygt.
⁶De så på ham og strålede af glæde,^{dk}
og deres ansigter skal ikke blive skamfulde.
⁷Denne hjælpeløse råbte,¹³⁴ og HERREN hørte
og frelste ham af alle hans trængsler.
⁸HERRENS engel lejrer sig
omkring dem der frygter ham, og udfrier dem.
⁹Smag og se, at HERREN er god;
salig den mand der søger tilflugt hos ham.
¹⁰Frygt HERREN, I hans hellige,
for de der frygter ham, mangler intet.
¹¹Unge løver lider nød og sulter,
men de der søger HERREN, skal ikke mangle noget godt.

Belærende del: Jeg vil lære jer at frygte HERREN

- ¹²Kom, børn! Hør på mig,
jeg vil lære jer frygt for HERREN.
¹³Hvem er den mand som er glad for livet,
som elsker dage hvor han ser lykke?
¹⁴Bevar din tunge fra ondt
og dine læber fra at tale svig.
¹⁵Hold dig fra ondt, og gør godt,
søg fred, og jag efter den!
¹⁶HERRENS øjne er vendt til retfærdige
og hans ører til deres råb om hjælp.
¹⁷HERRENS ansigt er vendt imod dem der gør ondt,
for at udslette deres minde fra jorden.
¹⁸De^{dl} skreg, og HERREN hørte,
og fra alle deres trængsler befriede han dem.
¹⁹Nær er HERREN hos dem hvis hjerte er sønderbrudt,

¹³⁴Andre oversætter: »Her er en hjælpeløs, der råbte«

og dem hvis ånd er sønderknust, vil han frelse.
²⁰Mange lidelser rammer en retfærdig,
men af dem alle vil HERREN udfri ham,
²¹Han beskytter alle hans knogler,
ikke en af dem skal blive sønderbrudt.
²²Ulykke skal dræbe den gudløse,
og de der hader en retfærdig, skal bøde.
²³HERREN forløser sine tjeneres sjæl,
og alle de der søger tilflugt hos ham, skal ikke bøde.

Salme 35

Overskrift

¹Af David.

En lidende beder om udfrielse

Kæmp, HERRE, mod dem der kæmper mod mig,
før krig mod dem der fører krig mod mig.
²Grib til rundskjold og langskjold,¹³⁵
og rejs dig som min hjælper.
³Løft¹³⁶ spyd og økse,^{dm}
sig til min sjæl: »Jeg er din frelse.«
⁴De skal blive ydmygede og til skamme,
de der efterstræber mit liv,¹³⁷
de skal vige tilbage og blive skuffede,
de der tænker ondt mod mig.
⁵De skal blive som avner for vinden,
og HERRENS engel skal støde dem ned.
⁶Deres vej skal blive mørk og slibrig,
og HERRENS engel skal forfølge dem.
⁷For uden grund har de hemmeligt lagt deres net^{dn} ud for mig,
uden grund gravede de grav for min sjæl.
⁸Ødelæggelse skal komme over ham, uden at han venter det,
og det net som han skjulte, skal fange ham,
han skal falde deri til ødelæggelse.
⁹Men min sjæl skal juble i HERREN,
den skal fryde sig ved hans frelse.
¹⁰Alle mine knogler skal sige: HERRE, hvem er som du?
Du redder en hjælpeløs fra den som er ham for stærk,

¹³⁵Rundskjoldet er mindre, mens langskjoldet dækker hele kroppen

¹³⁶Ordret: »Træk frem«

¹³⁷Ordret »sjæl«

ja, en hjælpeløs og fattig fra den som udplyndrer ham.

Klage over fjendernes skadefryd og ondskab

- ¹¹Voldelige vidner vil stå frem,
de vil spørge mig om noget som jeg ikke ved.
¹²De vil gengælde mig ondt for godt,
de lur^{do} på mit liv.¹³⁸
¹³Men jeg – da de var syge, iførte jeg mig sæk,
jeg spægede min sjæl med faste,
og min bøn skal vende tilbage til mit bryst.^{dp}
¹⁴Som for en ven som var han min bror,
gik jeg omkring som en der sørger over sin mor,
klædt i sort og nedbøjet.
¹⁵Men da jeg snublede, glædede de sig og samledes,
de samledes imod mig,
fremmede^{dq} som jeg ikke kendte,
de sønderrev^{dr} uden ophør.
¹⁶Blandt de gudløse af kagespotterne^{ds}
skar de tænder imod mig.
¹⁷Herre, hvor længe vil du se på?
udfri min sjæl fra deres ødelæggelser,^{dt}
mit eneste liv¹³⁹ fra unge løver.
¹⁸Jeg vil takke dig i en stor forsamling,
i en talrig folkeskare vil jeg prise dig.

Bøn om at fjenderne ikke må sejre

- ¹⁹Lad ikke dem som med urette er mine fjender, glæde sig over mig,
eller dem som hader mig uden årsag, hånlige knibe øjnene sammen.
²⁰For de taler ikke fred,
men mod de stille i landet
udtænker de bedrageriske ord.¹⁴⁰
²¹Og de spærrer deres mund op imod mig,
de sagde: »Ha, ha!
Vore øjne har set det.«
²²Du har set det, HERRE, vær ikke tavs,
min Herre, hold dig ikke borte fra mig!
²³Vågn op og stå op for min ret,
min Gud og min Herre, for min sag!
²⁴Døm mig efter din retfærdighed, HERRE, min Gud!

¹³⁸Ordret: »sjæl«.

¹³⁹Ordret blot: »mit/min eneste«

¹⁴⁰Kan også oversættes: »ting«

Og lad dem ikke glæde sig over mig,
²⁵lad dem ikke sige i deres hjerte: »Ha! Det var vort ønske!«
Lad dem ikke sige: »Vi har opslugt ham!«
²⁶De skal blive både ydmygede og skamfulde,
de som glæder sig over min ulykke,
de skal klædes i skam og skændsel,
de som gør sig store imod mig.
²⁷De skal juble og glæde sig,
de som finder behag i min retfærdighed,
og de skal altid sige:
»HERREN viser sin storhed, han som finder behag i sin tjeners fred.«
²⁸Så skal min tunge forkynde din retfærdighed,
din pris hele dagen.

Salme 36

Overskrift

¹Til korlederen.^{du}
Af HERRENS tjener, af David.

Den ugudeliges ondskab

²Forbrydelsens udsagn^{dv} om den ugudelige i mit hjerte:
»Frygt for Gud har han ikke for øje«.
³For den indsmigrer sig for meget^{dw} hos ham i hans øjne,
til at han kan finde sin skyld og hade den.
⁴Hans munds ord er ondskab og svig,
han er holdt op med at handle klogt, at gøre godt.
⁵Han udtænker løgn på sit leje,
han stiller sig på en vej der ikke er god,
ondt forkaster han ikke.

HERRENS godhed

⁶HERRE, din nåde¹⁴¹ når til himlen,
din trofasthed til skyerne.
⁷Din retfærdighed er som Guds bjerge,
dine domme som det store dyb.
Du frelser menneske og kvæg, HERRE.
⁸Hvor dyrebar er din nåde, Gud,¹⁴²
og menneskenes børn skjuler sig i dine vingers skygge.

¹⁴¹Tidligere oversat »miskundhed«

¹⁴²Ordet »Gud« flyttes normalt herop fra næste linje

⁹De mætter sig ved dit hus' fedme,
og du giver dem at drikke af din fryds bæk.
¹⁰For hos dig er livets kilde,
i dit lys skal vi se lys.

Bøn om Guds godhed og beskyttelse

¹¹Lad din nåde vare ved imod dem som kender dig,
og din retfærdighed imod de oprigtige af hjertet.
¹²Lad ikke en hovmodigs fod komme over mig
og lad ikke ugudeliges hånd fordrive mig.
¹³Da^{dx} falder de som gjorde uret,
de bliver stødt ned og kan ikke rejse sig.

Salme 37¹⁴³

Overskrift

¹Af David.

Vælt din vej på HERREN

Far ikke op over dem der handler ondt,
bliv ikke misundelig på dem som øver uret,
²for de vil hurtigt visne som græs
og falme som en grøn urt.
³Stol på HERREN og gør godt,
bo i landet og vogt på troskab,
⁴og fryd dig over HERREN,
så vil han give dig hvad dit hjerte ønsker.
⁵Vælt din vej på HERREN,
og stol på ham, så vil han gøre det.
⁶Og han skal føre din retfærdighed frem som lyset
og din ret som middagsglansen.¹⁴⁴
⁷Vær stille over for HERREN og vent tålmodigt på ham.
Bliv ikke ophidset imod den hvis vej lykkes,
imod den mand som gennemfører onde planer.
⁸Giv slip på vrede og lad harme fare,
bliv ikke ophidset, det bringer kun ondt.
⁹For de som øver uret, skal udryddes,
men de som håber på HERREN, de skal arve landet.

¹⁴³Salmen er alfabetisk, så v. 1 begynder med alfabetets første bogstav, og derefter begynder stort set hvert andet vers med det hebraiske alfabets næste bogstav

¹⁴⁴Ordret blot: »middagen«

- ¹⁰Og det er kun en kort tid, så er en ugudelig ikke mere,
og ser du efter hans sted, så er han borte.
- ¹¹Men de sagtmødige skal arve landet
og fryde sig over stor fred.
- ¹²En ugudelig udtænker ondt imod den retfærdige
og skærer tænder imod ham.
- ¹³Herren vil le ad ham,
for han har set at hans dag vil komme.
- ¹⁴Ugudelige har draget sværd
og spændt deres bue
for at fælde hjælpeløs og fattig,
for at slagte dem som vandrers retskaffent.
- ¹⁵Deres sværd skal ramme i deres eget hjerte,
og deres buer skal sønderbrydes.
- ¹⁶Den smule som den retfærdige har,
er bedre end mange ugudeliges overflod.
- ¹⁷For de ugudeliges arme skal sønderbrydes,
men HERREN støtter de retfærdige.
- ¹⁸HERREN kender de ulasteliges dage,
og deres arv skal bestå til evig tid.
- ¹⁹De skal ikke blive til skamme i en ond tid,
og de skal mættes i hungerens dage.
- ²⁰For de ugudelige skal gå til grunde,
og HERRENS fjender – som engenes pragt
er de forsvundet, i røg forsvundet.
- ²¹En ugudelig låner, men kan ikke betale tilbage,
men en retfærdig kan forbarme sig og give.
- ²²For hans velsignede skal arve landet,
men hans forbandede skal udryddes.
- ²³Fra HERREN kommer det at en mands skridt kan være faste,^{dy}
og han har velbehag i hans vej.
- ²⁴Når han falder, bliver han ikke liggende,
for HERREN støtter hans hånd.
- ²⁵Jeg har været ung og er blevet gammel,
men jeg har ikke set en retfærdig forladt,
eller hans efterkommere¹⁴⁵ tigge om brød.
- ²⁶Han forbarmet sig hele dagen og låner ud,
og hans efterkommere er til velsignelse.
- ²⁷Hold dig fra ondt og gør godt,
så skal du blive boende evigt.
- ²⁸For HERREN elsker ret,
og han forlader ikke sine fromme.

---

¹⁴⁵Ordret: »sæd«.

De bliver beskyttet evigt,^{dz}
men de ugudeliges efterkommere udryddes.¹⁴⁶
²⁹De retfærdige skal arve landet
og bo i det altid.
³⁰En retfærdigs mund skal forkynde visdom,
og hans tunge skal sige hvad der er ret.
³¹Hans Guds lov er i hans hjerte,
hans skridt skal ikke vakle.
³²En ugudelig lurер på den retfærdige
og stræber efter at dræbe ham.
³³HERREN skal ikke overlade ham i hans hånd
og ikke kende ham skyldig når han bringes for retten.
³⁴Sæt dit håb til HERREN
og giv agt på hans vej,
så skal han ophøje dig til at arve landet,
du skal se på de ugudeliges udryddelse.
³⁵Jeg så en ugudelig voldsmand,
og han foldede sig ud som et grønt, indfødt træ.^{dæ}
³⁶Men man¹⁴⁷ går forbi – og se, han er ikke mere,
og jeg søger efter ham, men han findes ikke.
³⁷Tag vare på en retsindig, og se på en retskaffen,
for fredens mand har en fremtid.¹⁴⁸
³⁸Men overtrædere skal alle sammen tilintetgøres,
ugudeliges fremtid bliver skåret af.
³⁹Men de retfærdiges frelse kommer fra HERREN,
han er deres værn i nødens tid.
⁴⁰Og HERREN skal hjælpe dem og udfri dem,
han skal udfri dem fra de ugudelige og frelse dem,
for de har søgt tilflugt hos ham.

Salme 38

Overskrift

¹Salme af David.
Le-hazkir.^{dø}

¹⁴⁶Verberne i denne og foregående sætning er i perfektum der normalt oversættes ved fortid. Her optræder de dog formodentlig som profetier om det der helt sikkert vil ske.

¹⁴⁷De fleste retter til 1. person: »jeg går« begrundet i parallelismen og Septuaginta

¹⁴⁸Kan også oversættes: »efterkommere«.

Indledende bønneråb

²HERRE, straf mig ikke i din vrede
og tugt mig ikke i din harme!

Bøn om tilgivelse og helbredelse

³For dine pile sidder dybt i mig,
og din hånd kommer ned på mig.^{då}
⁴Der er intet sundt i mit kød på grund af din vrede,
der er ingen fred i mine knogler på grund af min synd.
⁵For min skyld er vokset mig over hovedet,
som en tung byrde der er blevet for tung for mig.
⁶Mine sår stank, de væskede
på grund af min dårskab.
⁷Jeg var kroget, jeg var dybt nedbøjet,
hele dagen gik jeg klædt i sørgedragt.
⁸For mine lænder er fulde af brændende bylder,
og der er intet sundt ved mit kød.
⁹Jeg blev lammet og sønderknust, ja meget,
jeg skreg ud af mit hjertes uro.
¹⁰Herre, al min længsel ligger foran dig,
og mit suk er ikke skjult for dig.
¹¹Mit hjerte slog heftigt, min kraft forlod mig,
og mine øjnes lys – endog det er ikke hos mig.

Bøn om tilgivelse og fællesskab

¹²Mine venner og mine frænder holder sig på afstand af min lidelse,
og mine nærmeste stod langt borte.
¹³Og de som stræber efter mit liv,¹⁴⁹ satte snarer,
og de som søger min ulykke, drøftede ødelæggelse,
og hele dagen tænkte de på svig.
¹⁴Men jeg er som en døv der ikke kan høre,
og som en stum der ikke åbner sin mund.
¹⁵Jeg er som en mand der ikke hører,
og som ingen gensvar har i sin mund.
¹⁶For på dig, HERRE, har jeg ventet,
du vil svare, min Herre, min Gud!
¹⁷For jeg sagde: Lad dem ikke glæde sig over mig,
de som var hovmodige over for mig da min fod vaklede.
¹⁸For jeg er nær ved at snuble,
og min smerte står altid foran mig.

---

¹⁴⁹Ordret: »sjæl«

¹⁹For jeg må bekende min skyld,
jeg er foruroliget over min synd.
²⁰Men mine levende¹⁵⁰ fjender er stærke,
og talrige er de som hader mig uden grund.
²¹Og de som gengælder godt med ondt¹⁵¹,
de bekriger mig fordi jeg stræber efter det gode.

Afsluttende bøn

²²Forlad mig ikke, HERRE!
Min Gud, vær ikke fjært fra mig!
²³Skynd dig at hjælpe mig,
Herre, min frelse!

Salme 39

Overskrift

¹Til korlederen.^{ea} Til Jedutun.^{eb}
Salme af David.

En nødstedt fortæller om sin tilstand

²Jeg sagde: Jeg vil tage vare på mine veje,
så jeg ikke synder med min tunge;
jeg vil lægge^{ec} en mundkurv over min mund,
så længe den ugudelige endnu er foran mig.
³Jeg var stum i tavshed,
jeg tav, uden at det blev godt.^{ed}
Men min smerte tiltog.¹⁵²
⁴Mit hjerte blev hedt i mit indre,
under min stønnen optændes en ild.

Den nødstedtes utålmodige og bitre bøn

Jeg talte med min tunge:
⁵»Lad mig kende, HERRE, mit endeligt
og mine dages mål – hvad det er,
så jeg ved hvor skrøbelig jeg er.
⁶Se, håndsbredder har du givet mine dage,

¹⁵⁰De fleste oversættere ændrer *hayyîm* (»levende«) til *hinnām*: »uden grund«. Det begrundes dels med parallelismen med næste linje, og dels med at det giver bedre mening i sammenhængen

¹⁵¹Ordret: »gengælder med ondt for godt«

¹⁵²Ordret: » blev oprørt«.

og min livstid er som intet for dig,
blot som^{ee} et vindpust står hvert menneske der.« Sela^{ef}
⁷Kun som et skyggebillede vandrer en mand,
kun forgæves¹⁵³ larmer de,
han samler, men kan ikke vide hvem der skal samle det ind.

Bøn om tilgivelse og hjælp

⁸Og nu, Herre, hvad har jeg ventet på?
Min forhåbning – den gælder dig!
⁹Fri mig fra alle mine overtrædelser,
gør mig ikke til spot for tåben!
¹⁰Jeg er blevet stum, jeg åbner ikke min mund,
for du har gjort det.
¹¹Tag din plage fra mig,
jeg er gået til ved din hånds fjendskab.^{eg}
¹²Når du tugter en mand med straf for skyld,
opløser du det han sætter pris på, som et møl.
Hvert menneske er kun vindpust. Sela
¹³Hør min bøn, HERRE, og mit skrig om hjælp,
lyt^{eh} til mine tårer, vær ikke tavs.
For jeg er en fremmed¹⁵⁴ hos dig, en tilflytter som alle mine fædre.
¹⁴Se bort fra mig så jeg kan blive glad,
før jeg går bort og ikke mere er til.

Salme 40

Overskrift

¹Til korlederen.^{ei}
Salme af David.

Lovprisning og taksigelse

²Jeg har håbet fast på HERREN,
og han bøjede sig til mig og hørte mit skrig om hjælp.
³Og han trak mig op af undergangens¹⁵⁵ grav,
af det skidne dynd,
og han satte mine fødder på en klippe,
han gjorde mine skridt faste.

¹⁵³Ordret: »åndepust, vindpust«

¹⁵⁴Det hebraiske ord *gêr* (»fremmed«) betegner en person der har søgt ophold og beskyttelse i landet uden at have borgerret eller rettigheder i det hele taget.

¹⁵⁵Andre oversætter: »brusende«

⁴Og han lagde en ny sang i min mund,
en lovsang til vor Gud.
Mange skal se og frygte,
og de skal stole på HERREN.
⁵Salig den mand som har sat sin tillid til HERREN
og ikke vender sig til hovmodige
og til dem som er viklet ind i løgn.
⁶Store ting har du gjort, du,
HERRE, min Gud, dine undere
og dine tanker for os –
ingen kan sammenlignes med dig.
Lad mig forkynde og tale:^{ej}
»De er flere, end man kan tælle«.
⁷Slagtoffer og afgrødeoffer har du ikke lyst til,
– du har gravet ører til mig¹⁵⁶ –
brændoffer og syndoffer har du ikke fordret.
⁸Da sagde jeg: »Se, jeg er kommet.
I bogrullen er der skrevet om mig.
⁹Jeg har lyst til at gøre din vilje, min Gud,
og din lov er midt i mit indre.«
¹⁰Jeg har forkyndt godt budskab om retfærdighed
i en stor forsamling,
se, jeg vil ikke lukke mine læber,
HERRE, det ved du.
¹¹Jeg har ikke skjult din retfærdighed
inde i mit hjerte,
jeg har talt om din trofasthed og din frelse,
jeg har ikke fortiet din nåde og din sandhed
for en stor forsamling.

Klage og bøn

¹²Du, HERREN! vil ikke holde din barmhjertighed tilbage fra mig,
din nåde og din sandhed vil altid beskytte mig.
¹³For ulykker har omspændt mig,
så der intet tal er derpå,
mine synder har indhentet mig,
så jeg ikke kan se;
de er flere end hårene på mit hoved,
og mit hjerte har forladt mig.
¹⁴Vær nådig, HERRE, og red mig,

---

¹⁵⁶Sætningen er dunkel. Men meningen kan være, at Gud har givet den lydhørhed han ønsker frem for ofre

HERRE, skynd dig til hjælp for mig.
¹⁵Lad alle dem blive til skam og spot
som efterstræber min sjæl for at udrydde den,
lad dem vige tilbage og blive til skamme,
de som vil mig ondt.
¹⁶Lad dem forfærdes som løn for deres skændsel,
de som siger til mig: »Ha, ha!«
¹⁷Lad dem frydes og glædes i dig,
alle som søger dig;
de skal altid sige: »HERREN viser sin storhed!«
de som elsker din frelse.
¹⁸Selv om jeg er hjælpeløs og fattig,
vil Herren tænke på mig.
Min hjælper og befrier er du;
min Gud! tøv ikke!

Salme 41

Overskrift

¹Til korlederen.^{ek}
Salme af David.

HERREN viser den barmhjertige barmhjertighed

²Salig den der har omsorg for den ringe,
på ulykkens dag vil HERREN redde ham.
³HERREN vil bevare ham og holde ham i live,
han skal prises lykkelig i landet.
Prisgiv ham ikke hans fjenders begær.¹⁵⁷
⁴HERREN skal støtte ham på sygelejet,
du har hjulpet ham op igen fra hvert sygeleje.¹⁵⁸

Den syges bøn og klage

⁵Jeg sagde: HERRE, vær mig nådig,
helbred min sjæl, for jeg har syndet mod dig.
⁶Mine fjender taler ondt om mig:
»Hvornår vil han dø og hans navn forsvinde?«
⁷Og hvis der kommer en for at se til mig,¹⁵⁹ taler han falskhed,
i hans hjerte samler der sig ondskabsfuldhed,

¹⁵⁷Ordret »sjæl«, men det hebraiske ord har videre betydning end det danske.

¹⁵⁸Ordret: »du har vendt hvert sygeleje under hans sygdom.«

¹⁵⁹Ordene »til mig« fremgår ikke af den hebraiske tekst, men de må være underforstået.

han går udenfor, da taler han derom.
⁸Alle der hader mig, hvisker sammen imod mig,
de udtænker ondt imod mig:
⁹»En grufuld sag skal ramme ham,¹⁶⁰
og som han ligger, skal han ikke mere rejse sig.«
¹⁰Selv min ven¹⁶¹ som jeg stolede på,
som spiste mit brød,
har løftet sin hæl imod mig.
¹¹Men du, HERRE, vær mig nådig og rejs mig op,
så vil jeg gengælde dem.

Lovprisning

¹²Derved har jeg erkendt at du holder af mig:
at min fjende ikke triumferer over mig.
¹³Men mig – fordi jeg var uskyldig, har du støttet mig,
du har sat mig for dit ansigt for evigt.

Liturgisk lovprisning

¹⁴Lovet være HERREN, Israels Gud,
fra evighed og til evighed!
Amen og amen.

Salme 42¹⁶²

Overskrift

¹Til korlederen.^{el}
Maskil^{em} af Koras sønner.

Skilt fra Gud

²Ligesom en hjort skriger efter vandløb.^{en}
sådan skriger min sjæl til dig, o Gud!
³Min sjæl har tørstet efter Gud,
efter den levende Gud.
Hvornår skal jeg dog komme
og vise mig^{eo} for Guds ansigt?
⁴Tårer er blevet mit brød
dag og nat,

¹⁶⁰Ordret: »skal hældes ud over ham«.

¹⁶¹Ordret: »selv en mand af min fred«.

¹⁶²Salmen er holdt i samme tone og stil som Sl 43 og hører formentlig nært sammen med den. De to salmer opfattes ofte som én salme.

idet man hele dagen siger til mig:
»Hvor er din Gud?«
⁵Dette vil jeg huske
og udøse min sjæl over mig:¹⁶³
At jeg plejede at gå,
i skaren plejede jeg at vandre med dem
til Guds hus,
med jubelråb og tak
i festskaren.
⁶Hvorfor er du nedbøjet, min sjæl,
og bruser i mig?
Vent på Gud, for jeg skal takke ham på ny
for frelsen for hans ansigt.^{ep}

Langt fra Gud

⁷Min Gud, min sjæl er nedbøjet i mig,
derfor vil jeg huske på dig
fra Jordans og Hermons land,
fra Miz'ars bjerg.
⁸Havdyb råber til havdyb
til dine vandfalds brusen,¹⁶⁴
alle dine brændinger og dine bølger
er gået hen over mig.
⁹Om dagen vil HERREN byde sin nåde
og om natten sin sang at være hos mig,
en bøn til mit livs Gud.
¹⁰Jeg vil sige til Gud, min klippe:
»Hvorfor har du glemt mig?
Hvorfor skal jeg gå sørgende,
idet en fjende trænger mig?«
¹¹Det er som om mine knogler knuses,¹⁶⁵
når mine fjender håner mig,
idet de hele dagen siger til mig:
»Hvor er din Gud?«
¹²Hvorfor er du nedbøjet, min sjæl?
Og hvorfor bruser du i mig?
Vent på Gud, for jeg skal takke ham på ny,
mit ansigts frelse og min Gud.

¹⁶³Udøse fortvivelse over den nuværende tilstand.

¹⁶⁴Ordret: »røst«.

¹⁶⁵Ordret: »Ved knusning i mine knogler håner mine fjender mig«. Men med støtte i en del håndskrifter læser man som regel *k*^o (»som«) i stedet for *b*^o (»ved«). De to konsonanter ligner hinanden.

Salme 43¹⁶⁶*Bøn om at måtte komme til Gud igen*

- ¹Skaf mig ret,¹⁶⁷ Gud!
og før min sag imod et folk uden mildhed,
red mig fra en bedragerisk og uretfærdig mand!
²For du, min tilflugts¹⁶⁸ Gud,
hvorfor har du forkastet mig?
Hvorfor skal jeg gå omkring og sørge,
idet en fjende trænger mig?
³Send dit lys og din sandhed
så de kan lede mig,
de må bringe mig til dit hellige bjerg
og til dine boliger.¹⁶⁹
⁴Så kommer jeg til Guds alter,
til min glædes og jubels Gud,
og vil takke dig med citer,
Gud, min Gud!
⁵Hvorfor er du nedbøjet, min sjæl?
Og hvorfor bruser du i mig?
Vent på Gud, for jeg skal takke ham på ny,
mit ansigts frelse og min Gud.

Salme 44*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{eq}
Maskil^{er} af Koras sønner.

Lovsang for Guds gerninger for folket

- ²Gud, med vore ører har vi hørt det,
vore fædre have fortalt os det,
den gerning du udførte i deres dage,
i gamle dage.
³Du - din hånd^{es} - fordrev folkeslag, men dem¹⁷⁰ plantede du,

¹⁶⁶Salmen er holdt i samme tone og stil som Sl 42 og hører formentlig nært sammen med den. De to salmer opfattes ofte som én salme.

¹⁶⁷Kan også oversættes: »døm mig«.

¹⁶⁸Ordret: »fæstnings«.

¹⁶⁹Der er formodentlig tænkt på templet, hvor pluralis skal understrege storheden, rigdommen og helligheden i Guds tempel.

¹⁷⁰Det er »fædrene«.

du sønderbryder nationer, men dem lader du brede sig.
⁴For ikke ved deres sværd indtog de landet,
og deres arm hjalp dem ikke,
men din højre hånd og din arm
og dit ansigts lys,
for du holdt af dem.¹⁷¹

Erklæring af tillid til Gud

⁵Du, du er min konge, Gud,¹⁷²
befal Jakobs frelse at komme!^{et}
⁶Ved dig skal vi støde vore fjender ned,
i dit navn skal vi træde modstandere ned.
⁷For jeg vil ikke stole på min bue,
og mit sværd kan ikke frelse mig.
⁸Men du har frelst os fra vore fjender,
og du har gjort dem som hader os, til skamme.
⁹Gud har vi lovprist hele dagen,
og dit navn vil vi takke til evig tid. Sela^{eu}

Klage over katastrofen

¹⁰Alligevel har du forstødt os og gjort os til skamme^{ev}
og vil ikke drage ud med vore hære.
¹¹Du lader os vige tilbage for fjenden,
og de som hader os, har taget sig bytte.
¹²Du giver os hen som småkvæg til at fortæres¹⁷³
og har spredt os blandt folkeslagene.¹⁷⁴
¹³Du sælger dit folk for intet,¹⁷⁵
og du fik ingen gevinst ved prisen for dem.
¹⁴Du gør os til skændsel for vore naboer,
til spot og spe for vore omgivelser.
¹⁵Du gør os til et ordsprog blandt folkeslagene,
man ryster på hovedet over os blandt folkene.
¹⁶Hele dagen har jeg min skændsel foran mig,
og mit ansigts skam har tildækket mig
¹⁷på grund af en spottende og hånende stemme,
på grund af fjendes og hævnnergerrigs blik.

¹⁷¹ Eller: »havde velbehag i dem«.

¹⁷² Se note til næste linje.

¹⁷³ Oversættes ofte: »slagtefår«.

¹⁷⁴ Kan også oversættes: »hedningerne«.

¹⁷⁵ Ordret: »for ikke-rigdom«.

Vi var ikke utro imod din pagt

- ¹⁸Alt dette er kommet over os, men vi havde ikke glemt dig,
og vi var ikke utro imod din pagt.
¹⁹Vort hjerte veg ikke tilbage,
og vor gang bøjede ikke af fra din vej,
²⁰så at du skulle knuse os i sjakalers tilholdssted¹⁷⁶
og dække os med dødsskygge.^{ew}
²¹Hvis vi glemte vor Guds navn
og bredte vore hænder ud mod en fremmed gud,
²²ville Gud så ikke gennemskue det?
For han kender et hjertes hemmeligheder.
²³Alligevel dræbes vi dagen lang på grund af dig,
vi regnes som slagtefår.

Afsluttende bøn

- ²⁴Vågn, hvorfor vil du sove, Herre?
Vågn op, forkast ikke for evigt!
²⁵Hvorfor vil du skjule dit ansigt,
glemme vor nød og vor trængsel?
²⁶For vor sjæl er bøjet ned i støvet,
vor krop er klæbet til jorden.
²⁷Rejs dig som hjælp for os
og forløs os for din nådes¹⁷⁷ skyld!

Salme 45

Overskrift

- ¹Til korlederen.^{ex}
Al-shoshannim.^{ey} Af Koras sønner.
Maskil.^{ez}
En kærlighedssang.

Indledning

- ²Mit hjerte strømmer over med god tale,
jeg siger: Mine værker er til kongen,
min tunge er en hurtigskrivers pen.

¹⁷⁶Det er enten ørken eller ruinby.

¹⁷⁷Tidligere oversat: »miskundhed«.

Lovprisning af brudgommen og hans kongedømme

- ³Du er den allersmukkeste^{eæ} blandt menneskenes sønner,
ynde er udgydt på dine læber,
derfor har Gud velsignet dig til evig tid.
⁴Bind dit sværd om hoften, du helt,
i din majestæt og din herlighed,
⁵og hav fremgang i din herlighed,^{eø}
drag frem for sandheds skyld, og ydmyghed med retfærdighed,^{eå}
og din højre hånd skal lære dig frygtelige gerninger.
⁶Dine pile er hvæssede,
folk skal falde under dig
i hjertet^{fa} af kongens fjender.
⁷Din trone, gud,^{fb} står evigt og altid,
dit kongescepter er retskaffenheds scepter.
⁸Du har elsket retfærdighed og hadet ugudelighed,
derfor har Gud, din Gud, salvet dig
med glædens olie frem for dine medbrødre.
⁹Alle dine klæder er myrra og aloe og kassia,¹⁷⁸
fra elfenbenspaladser fryder strengespil dig.

Lovprisning af bruden

- ¹⁰Kongedøtre er blandt dine dyrebare,^{fc}
ægtefællen står ved din højre hånd i Ofir-guld.
¹¹Hør, datter, og se til og bøj dit øre
og glem dit folk og din fars hus!
¹²Så skal kongen begære din skønhed,
for han er din herre,
og du skal kaste dig ned for ham.
¹³Og Tyrus's datter,
med gave søger et folks rigmænd din gunst.^{fd}
¹⁴En kongedatter er lutter pragt i det indre,^{fe}
hendes dragt er tilvirket med guld.
¹⁵I farvestrålende klæder føres til kongen
jomfruerne, hendes veninder, efter hende,
de føres til dig.
¹⁶De føres frem med glæde og jubel,
de kommer ind i kongens palads.

¹⁷⁸Dvs.: de dufter af »myrra og ...«

Afsluttende ord til brudgommen

- ¹⁷Dine sønner skal være i dine fædres sted,
du skal sætte dem til fyrster i hele landet.¹⁷⁹
¹⁸Jeg vil lade dit navn blive husket i slægt efter slægt,
derfor skal folk prise dig evigt og altid.

Salme 46*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{ff}
Af Koras sønner. Al-alamot.^{fg} En sang.

Gud er tilflugt mod naturens luner

- ²Gud er for os tilflugt og værn,
nærværende¹⁸⁰ som en hjælp i trængsler, ja, meget.
³Derfor vil vi ikke frygte, når jorden forandres,¹⁸¹
og bjergene vakler midt i havet,¹⁸²
⁴når dets vande buldrer og skummer,
når bjergene bæver for dets vælde. Sela^{fh}

Gud er tilflugt mod folkeslags angreb

- ⁵En flod, dens kanaler glæder Guds by,
den Højestes hellige bolig.¹⁸³
⁶Gud er i dens midte, den skal ikke røkkes,
Gud vil hjælpe den når morgenen bryder frem.
⁷Folkeslag¹⁸⁴ buldrede, kongeriger vaklede,
han lod sin røst lyde – jorden ryster.¹⁸⁵
⁸Hærskarers¹⁸⁶ HERREN er med os,
Jakobs Gud er en borg for os. Sela

¹⁷⁹Oversættes undertiden: »over hele jorden«, men præpositionen *b°* betyder: »i«.

¹⁸⁰Ordret: »forefundet«.

¹⁸¹Oversættes ofte: »skælver, rystes«, men det ville være eneste sted i GT at verbet har den betydning.

¹⁸²Ordret: »i havets hjerte«. Andre oversætter: »i havets dyb«. Ordet *yammîm* er egentlig pluralis (»have«), men er opfattet som singularis i suffikserne i v. 4. Pluralis er her udtryk for storheden.

¹⁸³Ordret: »boliger«, men pluralis skal formodentlig understrege storheden og helligheden.

¹⁸⁴Kunne også oversættes: »hedninger«, men det er der næppe tænkt på her.

¹⁸⁵Betydningen er usikker. Andre oversætter: »smelter«.

¹⁸⁶I ældre tid uoversat: »Zebaoth«.

Gud sejrer

- ⁹Kom, se HERRENS gerninger,
hvorledes han har anrettet forfærdelse¹⁸⁷ på jorden.
¹⁰Han får krige bragt til ro til jordens ende,
sønderbryder buen og hugger spyddet itu,
afbrænder vogne¹⁸⁸ med ild.
¹¹»Hold inde, og du skal vide at jeg er Gud,
ophøjet blandt folkene, ophøjet på jorden!«
¹²Hærskarers¹⁸⁹ HERREN er med os,
Jakobs Gud er en borg for os. Sela

Salme 47*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{fi}
Af Koras sønner. En salme.

Lovprisning af den sejrende Gud

- ²Alle folkeslag, klap i hænderne,¹⁹⁰
jubel for Gud med frydefuld røst.
³For HERREN, den Højeste, er frygtindgydende,
en stor konge over hele jorden.
⁴Han lægger folk under os,
ja, nationer under vore fødder.
⁵Han udvælger vor arvelod til os,
Jakobs stolthed, som han elsker. Sela^{fi}

Lovprisningen af den almægtige konge

- ⁶Gud er draget op under jubelråb,
HERREN til hornklang.
⁷Syng for Gud, syng!
Syng for vor konge, syng!
⁸For Gud er hele jordens konge,
syng en maskil!¹⁹¹
⁹Gud er blevet konge over folkeslagene,

¹⁸⁷Oversættes ofte: »ødelæggelser«. Denne betydning er dog omdiskuteret og usikker. I givet fald må det forudsættes at »ødelæggelse« regnes som grund til »forfærdelse«.

¹⁸⁸Der er utvivlsomt tænkt på »stridsvogne«.

¹⁸⁹I ældre tid uoversat: »Zebaoth«.

¹⁹⁰Grundteksten har blot: »klap hånd«.

¹⁹¹Se note til overskriften til Sl 45. Her ofte oversat »hyldestsang«.

Gud har taget sæde på sin hellige trone.
¹⁰Folkenes fyrster¹⁹² er samlet,
Abrahams Guds folk,^{fk}
for jordens skjolde^{fl} tilhører Gud,
højt ophøjet.

Salme 48

Overskrift

¹En sang.
Salme af Koras sønner.

Den hellige bys herlighed

²Stor er HERREN og meget værdig til at blive lovprist
i vor Guds by,
hans hellige bjerg.¹⁹³
³Det hæver sig smukt,¹⁹⁴
til fryd for hele jorden,¹⁹⁵
Zions bjerg i det yderste nord,
en stor konges stad.
⁴Gud i dens paladser¹⁹⁶
har givet sig til kende som en borg.

Gud har bevaret byen

⁵For se, kongerne havde samlet sig,
de rykkede frem sammen.
⁶De så, straks blev de målløse,
de blev forfærdede, de flygtede i angst.
⁷Bæven greb dem der,
veer som hos en fødende.
⁸Med en østenstorm
smadrer du Tarshish-skibe.¹⁹⁷

---

¹⁹²Kan også oversættes: »fornemme«.

¹⁹³Mange oversættere vælger at lade »hans hellige bjerg« være indledning til v. 3.

¹⁹⁴Ordret: »smuk af hævnning«.

¹⁹⁵Ordret: »hele jordens fryd«.

¹⁹⁶Grundtekstens ord kan i enkelte sammenhænge forstås som: »citadel«.

¹⁹⁷Det er store, stolte handelsskibe.

Juda rige priser sin Gud

⁹Som vi havde hørt,
således så vi det
i hærskarers¹⁹⁸ HERRENS by,
i vor Guds by;
Gud befæster den til evig tid. Sela^{fm}
¹⁰Vi har tænkt, Gud, på din nåde
inde i dit tempel.
¹¹Som dit navn er, Gud,
sådan er din pris
ud over jordens ender.
Din højre hånd er fuld af retfærdighed.
¹²Zions bjerg skal glæde sig,
Judas døtre skal juble
på grund af dine domme.

Menigheden drager ind i templet for at tilbede

¹³Gå omkring Zion, gå rundt om den,^{fn}
tæl dens tårne!
¹⁴Ret jeres hjerte¹⁹⁹ til dens ringmur,
gå gennem^{fo} dens paladser,²⁰⁰
så I kan fortælle for en senere slægt
¹⁵at denne er Gud,
vor Gud, evigt og altid.
Han skal føre os
ud over død.^{fp}

Salme 49*Overskrift*

¹Til korlederen.^{fq}
Af Koras sønner. En salme.

Opfordring til at lytte til salmistens vidnesbyrd

²Hører dette, alle folkeslag,
lyt, alle verdens indbyggere,
³både menneskesønner og herresønner,²⁰¹

¹⁹⁸Tidligere uoversat: » Zebaoth«.

¹⁹⁹Dvs.: opmærksomhed.

²⁰⁰Grundtekstens ord kan i enkelte sammenhænge forstås som: »citadel«.

²⁰¹Dvs.: Både lav og høj.

rige og fattige sammen!
⁴Min mund taler dyb visdom,²⁰²
 og mit hjertes tanke taler²⁰³ dyb indsigt.
⁵Jeg vil bøje mit øre til ordsprog,²⁰⁴
 jeg vil åbne min gådetale til strengespil.

Rigdom sikrer ikke mod døden

⁶Hvorfor skulde jeg frygte i onde dage,
 når mine efterstræberes²⁰⁵ ondskab omgiver mig,
⁷de som stoler på deres formue
 og roser sig af deres store rigdom?
⁸En mand kan på ingen måde løskøbe en bror,^{fr}
 han kan ikke give Gud løsepenge for ham
⁹- og løsesummen for deres²⁰⁶ sjæl er høj
 og man må opgive det for evigt -
¹⁰så han skulle kunne leve videre i evighed
 uden at se graven.
¹¹For man vil se at vise dør,
 tåbe og uforstandig²⁰⁷ omkommer sammen,
 og de efterlader deres formue til andre.
¹²Deres inderste tanker^{fs} er dette: deres huse skal stå for evigt,
 deres boliger slægt efter slægt,
 de har udråbt deres navne over jordlodder.
¹³Dog kan et menneske med anseelse ikke bestå,²⁰⁸
 han bliver som kvæget der går til grunde.

Tillid til rigdom og tillid til Gud

¹⁴Sådan går det dem som har tiltro til sig selv,
 og dem der efter dem finder behag i deres mund.^{ft} Sela^{fu}
¹⁵Som får fører man dem til dødsriget,²⁰⁹
 døden skal vogte dem,

²⁰²Grundteksten har »visdom« i pluralis, der angiver det intensive, altså: »dyb«.

²⁰³»taler« er underforstået fra forrige linje.

²⁰⁴Kan også oversættes: »billedtale, visdomsord«.

²⁰⁵Det er omdiskuteret, om grundtekstens *fāqēv* kan betyde: »en der efterstræber«. I andre sammenhænge betyder det: »hæl«. Men den der griber efter næstens »hæl«, »efterstræber« ham netop. En del fortolkere ændrer vokaliseringen af *fāqēv* til *foq^ovay*: »de der bedrager mig«.

²⁰⁶Septuaginta har »hans sjæl«, der kunne være rigtig.

²⁰⁷Grundtekstens *bašar* betyder: »kvæg«. Det bruges her som betegnelse for et dyrisk menneske, et menneske uden ånd.

²⁰⁸Ordret: »overnatte«, her i betydningen: være indlogeret i denne verden.

²⁰⁹Andre oversætter: »De styrer mod dødsriget som får«, men oversættelsen af hele verset er usikker.

og de retskafne skal herske over dem om morgenen,^{fv}
deres skikkelse undergives dødsrigets hensygnen,
så de ikke får nogen bolig.

¹⁶Men Gud vil løskøbe min sjæl fra dødsrigets magt,
for han tager mig til sig. Sela ¹⁷Frygt ikke, når en mand bliver rig,
når hans hus' velstand bliver stor,

¹⁸for alt det skal han ikke tage med sig når han dør,
hans velstand skal ikke stige ned efter ham.

¹⁹Selv om han velsigner sin sjæl mens han lever,
– og man priser dig fordi du handler godt mod dig selv –

²⁰så skal du²¹⁰ dog gå til hans fædres slægt,
i evighed skal de ikke se lys.

²¹Et menneske med anseelse, men som ikke har indsigt,
han er blevet som kvæget der går til grunde.

Salme 50

Overskrift

¹Salme af Asaf.

Gud kalder til gudstjeneste og dom

Gud, Gud²¹¹ HERREN har talt
og kaldet ad jorden,
fra solens opgang til dens nedgang.

²Fra Zion, skønhedens fuldkommenhed,²¹²
trådte Gud frem i stråleglans.

³Vor Gud skal komme og ikke tie,
ild skal fortære for hans ansigt,²¹³
og omkring ham stormer det vældigt.

⁴Han kalder ad himlen ovenfra
og ad jorden til at dømme hans folk.

⁵»Saml til mig mine hellige,
dem der slutter pagt med mig ved slagtoffer.«

⁶Og himlene skal forkynde hans retfærdighed,
for Gud, han er dommer. Sela^{fw}

²¹⁰Mange vælger at rette *tāvô?* (»du skal gå«) til *tāvô?*: »han skal gå«. Meningen med den overleverede tekst må være at den rige, selvglade, skal gå til den gudløses fædre.

²¹¹I grundteksten er der brugt to forskellige ord om »Gud«, *ʔē* og *ʔēlōhīm*, formodentlig for at understrege Guds storhed.

²¹²Ofte oversat: »krone«.

²¹³Dvs.: »foran ham«.

Sand og falsk gudstjeneste

- ⁷Hør, mit folk, og jeg vil tale,
Israel, og jeg vil vidne imod dig.²¹⁴
Gud, din Gud er jeg!
- ⁸Jeg vil ikke gå i rette med dig for dine slagtofre
og for dine brændofre som altid er foran mig.
- ⁹Jeg vil ikke tage en ungtyr fra dit hus,
eller²¹⁵ bukke fra dine folde.
- ¹⁰For alt skovens vildt tilhører mig,
dyrene på tusind bjerge.²¹⁶
- ¹¹Jeg kender hver fugl i bjergene,
og hvad der rører sig på marken, er hos mig.
- ¹²Hvis jeg bliver sulten, siger jeg det ikke til dig,
for mig tilhører verden og dens fylde.
- ¹³Spiser jeg mon tyres kød
eller drikker bukkens blod?
- ¹⁴Bring Gud takoffer
og indfri dine løfter til den Højeste!
- ¹⁵Og kald på mig på nødens dag,
jeg vil udfri dig, og du skal ære mig.

Sand og falsk moral

- ¹⁶Men til den ugudelige har Gud sagt:
Hvor vover du at opregne mine bud
og tage min pagt i din mund,
¹⁷når du dog har hadet tugt
og har kastet mine ord bag dig?
- ¹⁸Når du så en tyv, sluttede du venskab med ham,
og fællesskab med ægteskabsbrydere.
- ¹⁹Du gav din mund frit løb med ondskab,
og med din tunge flettede du bedrag.
- ²⁰Du sidder og taler imod din bror,
du bagvasker en søn af din mor.
- ²¹Sådanne ting har du gjort, men jeg har tiet,²¹⁷
du bildte dig ind, at jeg var som du.
Jeg vil drage dig til regnskab og fremlægge det for dine øjne.

²¹⁴Kan også oversættes: »jeg vil advare dig«.

²¹⁵Ordet »eller« står ikke i grundteksten, men må være underforstået.

²¹⁶Udtrykket er specielt. »tusind« kan gå på dyr eller bjerge. Det kan evt. oversættes: »kvæg-bjerge«. Ofte foreslår oversættere at rette *ʔāleḥ* (»tusind«) til *ʔel*: »Gud«, altså: »Guds bjerge«.

²¹⁷Kan også oversættes som spørgsmål: »skulle jeg så tie?«

Afslutning

- ²²Forstå dog dette, I som glemmer Gud,
så jeg ikke skal sønderrive uden at nogen kan redde.
²³Den som bringer takoffer, han ærer mig,
og den som lægger sin vej fast,^{fx} ham vil jeg lade se Guds frelse.

Salme 51*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{fy}
Salme af David.
²Dengang profeten Natan kom til ham efter at han var gået ind til Batseba.

Bøn om tilgivelse

- ³Vær mig nådig, Gud, efter din nåde,
udslet mine overtrædelser efter din store barmhjertighed!
⁴Vask mig fuldstændig ren for min skyld,
og rens mig for min synd!
⁵For mine overtrædelser kender jeg,
og min synd har jeg altid for øje.^{fz}

Syndsbekendelse

- ⁶Mod dig, mod dig alene, har jeg syndet
og gjort det der er ondt i dine øjne,
så^{fæ} du er retfærdig når du taler,
er ren når du dømmer.
⁷Se, jeg er født i skyld,
og min mor undfangede mig i synd.^{fø}
⁸Se, du ønskede sandhed i det dunkle,²¹⁸
og du lærer mig visdom i det skjulte!

Ny bøn om tilgivelse

- ⁹Rens mig for synd med isop så jeg bliver ren,
vask mig så jeg bliver hvidere end sne.
¹⁰Lad mig høre fryd og glæde,
lad de knogler juble, som du knuste.
¹¹Skjul dit ansigt for mine synder

²¹⁸Betydningen af *tuhôt* er usikker. Ordet forekommer kun her og Job 38,36. Nærliggende muligheder er »nyre, indre, det dunkle«.

og udslet al min skyld!

Bøn om indre fornyelse

- ¹²Skab mig et rent hjerte, Gud,
og forny en fast ånd i mig.
¹³Kast mig ikke bort fra dit ansigt,
og tag ikke din hellige ånd fra mig!
¹⁴Lad glæden over din frelse vende tilbage til mig,
og støt mig med en villig ånd!

Løfte om vidnesbyrd, lovsang og ret offer

- ¹⁵Jeg vil lære overtrædere dine veje,
og syndere skal omvende sig til dig.
¹⁶Fri mig fra blodskyld²¹⁹, Gud, min frelses Gud!
Så skal min tunge jublende prise din retfærdighed.
¹⁷Herre! åben mine læber,
så skal min mund forkynde din pris.
¹⁸For du har ikke lyst til slagtoffer, ellers ville jeg bringe ét,^{få}
brændoffer har du ikke behag i.
¹⁹Ofre²²⁰ for Gud er en sønderbrudt ånd,
et sønderbrudt og sønderknust hjerte vil Gud ikke foragte.

Bøn for Zion

- ²⁰Gør vel imod Zion efter dit velbehag,
opbyg Jerusalems mure!
²¹Da skal du have behag i retfærdigheds ofre,
brændoffer og heloffer;
da vil tyre blive bragt op på dit alter.

Salme 52

Overskrift

- ¹Til korlederen.^{ga}
Maskil^{gb} af David.
²Dengang edomiten Do'eg kom og fortalte Saul:²²¹ David er kommet til Akimeleks hus.

---

²¹⁹Ordret blot: »blod« pluralis.

²²⁰Mange vælger at ændre vokaliseringen af *ziv^ohê* (egtl. »slagtofre«) til: *ziv^ohî*: »mit offer«.

²²¹Ordret: »fortalte Saul og sagde til ham:«.

Profetiske trusselsord

- ³Hvorfor roser du dig af ondskab, du stærke?²²²
Guds nåde varer hele dagen.
⁴Du planlægger ondskab, din tunge er
som en hvæset ragekniv,
du som begår svig!
⁵Du elskede ondt frem for godt,
løgn frem for retfærdig tale. Sela^{gc}
⁶Du elskede alle fordævelige ord,
du svigefulde tunge!
⁷Dog, Gud skal ødelægge dig for evigt,
han skal snuppe dig op og udrydde dig af teltet,²²³
rykke dig op med rode fra de levendes land. Sela
⁸Og de retfærdige skal se det og frygte,
og de skal le ad ham:
⁹Se den mand, der ikke gør Gud til sit værn,
men forlader sig på sin store rigdom,
føler sig stærk ved sin ondskab!

Afsluttende vidnesbyrd og tak

- ¹⁰Men jeg er som et grønt oliventræ i Guds hus,
jeg har forladt mig på Guds nåde
for evigt og altid.
¹¹Jeg vil takke dig for evigt
for at du gjorde det.
Og jeg vil håbe på dit navn
- for det er godt -
i nærvær af dine fromme.

Salme 53*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{gd}
Al-mahalat.^{ge}
Maskil^{gf} af David.

²²²Der kunne også oversættes: »du helt« der må opfattes ironisk spottende.

²²³Strengt taget står »telt« uden artikel. Der kan enten være tænkt på Guds »telt« (helligdommen) eller på den ondes eget. Det sidste afspejles i en del oversættelser: »dit telt«.

Klage over menneskers fordærvede tilstand

²En tåbe siger i sit hjerte: »Der er ingen Gud«.

De udfører fordærvelig, afskyelig nederdrægtighed,
der er ingen der gør godt.

³Gud skuede ned fra himlen
på menneskets børn,
for at se om der var en forstandig,
en der søgte Gud.

⁴De er alle faldet fra,²²⁴
alle fordærvede,
ingen gør godt,
end ikke en eneste.

Gud er dommer og frelser

V5 Mon de ikke ved det, de der begår synd,
der æder mit folk, som åd de brød? De påkaldte ikke Gud.

⁶Da skal de gribes af stor rædsel,^{g^g} hvor der ikke var rædsel,
for Gud skal splitte din belejrs knogler.
Du har gjort til skamme,^{g^h} for Gud forkaster dem.

Bøn om frelse

⁷Gid²²⁵ Israels frelse²²⁶ må komme fra Zion!

Når Gud vender sit folks skæbne,^{gⁱ} da skal Jakob juble, Israel skal glæde sig.

Salme 54*Overskrift*

¹Til korlederen.^{g^j} Med strengespil.
Maskil^{g^k} af David.

²Dengang zifiterne kom og sagde til Saul: »Mon ikke David skjuler sig hos os?«

Bøn om hjælp

³Gud, frels mig ved dit navn
og skaf mig ret ved din styrke!

⁴Gud, hør min bøn,

²²⁴Grammatisk har grundteksten singularis, men det må opfattes kollektivt.

²²⁵Ordret: »hvem giver«, men det er en almindelig ønskeformel.

²²⁶I grundteksten er ordet pluralis der understreger intensiteten.

lyt til min munds ord!
⁵For fremmede har rejst sig imod mig,
og volds mænd stræber efter mit liv²²⁷,
de har ikke Gud for øje.²²⁸ Sela^{g1}

Tillid til at Gud hjælper

⁶Se, Gud hjælper mig,
Herren er blandt dem der støtter min sjæl.
⁷Det onde skal vende tilbage²²⁹ til mine fjender,
udryd dem i din trofasthed!²³⁰

Løfte om takoffer

⁸Med et frivilligoffer vil jeg bringe dig offer,
jeg vil takke dit navn, HERRE, for det er godt!
⁹For han befriede mig for al nød,
og mit øje frydede sig over mine fjender.

Salme 55

Overskrift

¹Til korlederen.^{gm} Med strengespil.
Maskil^{gn} af David.

Bøn og klage

²Hør, Gud, min bøn,
og skjul dig ikke for min tryglen.
³Lyt til mig og svar mig,

---

²²⁷ Ordret: »sjæl«.

²²⁸ Ordret: »De har ikke stillet Gud foran sig«.

²²⁹ Der er tvivl om vokaliseringen af verbet *yšwv*. Oversættelsen her forudsætter vokalisering som jussiv (*yāšôv*). En anden mulighed er imperfektum (*yāšûv*): »Det onde vil vende tilbage ...«. Endelig har jødiske skriftlærte foreslået *hif'il*: *yāšîv*, hvor Gud er subjekt: »Han vil lade det onde vende tilbage ...«.

²³⁰ Grundtekstens *ʔemet* har ikke nogen nøjagtig ækvivalent på dansk. Ofte skal det oversættes »sandhed«. Det betegner det der står urokkeligt fast, og er et vigtigt ord i pagtsproget, hvor det måske ofte bedst oversættes: »trofasthed«.

jeg drives omkring²³¹ i min fortvivelse, og jeg må stønne²³²
⁴over fjendes råb,
over at ugudelig undertrykker,²³³
for de vælter uret ned over mig,
og i vrede bekriger de mig.
⁵Mit hjerte skælver i mig,
og dødens rædsler er faldet over mig.
⁶Frygt og bæven kom over mig,
og forfærdelse indhyller mig.

Ønske om at flygte

⁷Så jeg sagde: Gid jeg havde²³⁴ vinger som en due,
så ville jeg flyve bort og fæste bo.
⁸Se, jeg ville flygte langt bort,
jeg ville overnatte i ørkenen. Sela⁹⁰
⁹Jeg ville haste til et tilflugtssted for mig
som ly for en rasende vind, for en storm.

Klagebøn

¹⁰Forvir²³⁵, Herre, gør dem uenige²³⁶,
for jeg har set vold
og strid i byen.
¹¹Dag og nat går de omkring den
på dens mure,
og uret og fortræd er inden i den,
¹²fordærv er inden i den,
og undertrykkelse og svig viger ikke fra dens torv.

En ven har svigtet

¹³For det er ikke en fjende som forhåner mig,
det kunne jeg bære;
det er ikke en der hader mig, som gør sig stor over mig,

²³¹ Betydningen af ordet *ʔārîd* er usikker i sammenhængen. Det betyder egtl.: »vandre frit omkring/vandre frem og tilbage«, men i hif'il kan betydningen formodentlig være: »drives omkring«.

²³² Ordret *wʔāhîmāh* (»jeg må/vil stønne«) er omdiskuteret. Dels er der usikkerhed om betydningen, dels trækkes ordet ofte over som del af v. 4, og dels foretrækker mange oversættere tekstrettelse til *wʔ ēhômāh*: »jeg er ude af mig selv« eller *wʔehʔmeʔh*: »jeg vil jamre«.

²³³ Oversættelsen af ordet er usikker – det forekommer kun her i GT.

²³⁴ Ordret: »Hvem vil give mig ...«.

²³⁵ Andre oversætter: »ødelæg«.

²³⁶ Ordret: Spalt deres tunger.

ham kunne jeg skjule mig for.
¹⁴Men det er dig, et menneske, som var min ligemand,
 min ven og min fortrolige,
¹⁵vi, som sammen nød den søde fortrolighed,
 som vandrede i Guds hus i festskaren.²³⁷

Bøn om retfærdig dom over modstanderne

¹⁶Død skal falde²³⁸ over dem!
 De skal fare levende ned i dødsriget,
 for der er ondskab i deres forrådskammer, i deres indre.

Tillid til at Gud hører

¹⁷Jeg vil råbe til Gud,
 og HERREN skal frelse mig.
¹⁸Aften og morgen og middag
 vil jeg klage og jamre,
 og han vil høre min røst.
¹⁹Han har forløst min sjæl i fred^{9p}
 fra kampen imod mig,
 for mange var imod mig.
²⁰Gud skal høre og svare²³⁹ dem,
 han der troner fra ældgammel tid. Sela
 Der er ingen forandring hos dem,
 og de frygter ikke Gud.

Klage over en vens svigt

²¹Han har lagt hånd på dem som havde fred med ham,
 han har vanhelliget sin pagt.
²²Hans munds flødeagtige ord var glatte,²⁴⁰
 og hans hjerte er krig;
 hans ord er blødere end olie,
 og dog er de dragne sværd.

²³⁷Ordet *regeš* forekommer i GT kun her. Ud fra roden må det betyde noget i retning af »larmende mængde«. Der kan være tænkt på en jublende skare.

²³⁸Konsonantteksten forudsætter ordet *y^ošimôt*: »Ødelæggelse (over dem)«. Men vokalteksten og de gamle oversættelser og mange håndskrifter har delt ordet: *yašši māwet*: »Død skal falde (over dem)«.

²³⁹Mange oversættere vælger (med Septuaginta) at ændre vokaliseringen af *yaš^anēm* (»svare dem«) til: *y^oš^anēm*: »ydmyge dem«.

²⁴⁰Ordet *maḥmāʔôt* (»flødeagtig« optræder i GT kun her, og betydningen er usikker. Oftest ændrer man vokaliseringen til: *mēḥ^amāʔôt*: »end smør« så oversættelsen bliver: »Hans mund var glattere end smør«.

Opmuntringsord

²³Kast din byrde på HERREN,
så vil han holde dig oppe.
han lader ikke for evigt
den retfærdige rokkes.²⁴¹
²⁴Men du, Gud, vil lade dem stige ned
i gravens dyb.
Mordere og bedragere²⁴²
skal ikke nå halvdelen af deres dage.
Men jeg, jeg stoler på dig.

Salme 56*Overskrift*

¹Til korlederen.^{9q} Al-jonat-elem-rehokim.²⁴³
Af David. Miktam.²⁴⁴
Dengang filistrene i Gat greb ham.

Klagende bøn

²Vær mig nådig, Gud, for et menneske²⁴⁵ efterstræber mig,
dagen lang trænger en stridsmand sig ind på mig.
³Mine fjender efterstræber mig hele dagen,
for mange fører krig imod mig i hovmod.²⁴⁶

Erklæring af tillid

⁴På en dag, hvor jeg gribes af frygt, stoler jeg på dig.
⁵Ved Guds hjælp vil jeg prise hans ord.
Jeg har stolet på Gud, jeg skal ikke frygte;
hvad kan kød^{gr} gøre mig?

²⁴¹Ordret: »Han skal ikke for evigt lægge vaklen hen til den retfærdige«.

²⁴²Ordret: »blodets og bedragets mænd«.

²⁴³Formodentlig et musikudtryk (evt. en melodiangivelse) af ukendt betydning. Ordret evt.: »Efter stumhedens due, de fjerne/blandt de fjerne«.

²⁴⁴Betydningen ukendt, evt. »klenodie, gyldent smykke« (af *ketem*: »guld«), eller »uudslettelig« af *kātam*: »indpræge (på en stele)«. I så fald skal denne og de øvrige salmer med denne overskrift (Sl 16; 57-60) fastholde en alvorlig situation i folkets erindring.

²⁴⁵»menneske« kan her evt. være ment kollektivt: »mennesker«.

²⁴⁶*mārôm* betyder »det høje/ophøjede«, men oversættes her ofte »i hovmod«. Andre tager det som indledning til v. 4: »du Højeste!«.

Ny klage

- ⁶Hele dagen krænker de mine ord,
alle deres tanker er rettet imod mig til ondt.
⁷De angriber, de lurere,
de vogter på mine hæle,^{gs}
ligesom de har tragtet efter min sjæl.²⁴⁷
⁸Skal de undslippe trods deres ondskab?
Stød folkene ned i vrede, Gud!

Vished om hjælp og omsorg

- ⁹Du har optegnet min elendighed,^{gt}
anbring^{gu} min tåre i din lædersæk;
står det ikke i din bog?
¹⁰Da skal mine fjender vige tilbage
på den dag da jeg råber.
Dette ved jeg: at Gud er for mig.
¹¹Ved Guds hjælp vil jeg prise et ord;
ved HERRENS hjælp vil jeg prise et ord.
¹²Jeg har stølet på Gud, jeg skal ikke frygte.
Hvad kan et menneske gøre mig?

Tak

- ¹³På mig, Gud, hviler de løfter jeg har givet dig,
jeg vil indfri med takofre.
¹⁴For du befriede min sjæl fra døden,
ja²⁴⁸, mine fødder fra fald,
så jeg kan vandre for Guds ansigt
i livets²⁴⁹ lys.

Salme 57*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{gv} Al-tashket.²⁵⁰
Af David. Miktam.²⁵¹

²⁴⁷Formodentlig i betydningen: »mit liv«.

²⁴⁸Ordret: »mon ikke mine fødder fra fald?«

²⁴⁹Kan også oversættes: »de levendes lys«.

²⁵⁰Formodentlig en melodiangivelse, betydningen er ukendt. Ordret: »fordærv ikke/ødelæg ikke«. Det kan være begyndelsesordene i en – nu ukendt – salme.

²⁵¹Betydningen ukendt, evt. »klenodie, gyldent smykke« (af *ketem*: »guld«), eller »uudslættelig« af *kātam*: »indpræge (på en stele)«. I så fald skal denne og de øvrige salmer med denne overskrift (Sl 16; 56; 58-60) fastholde en alvorlig situation i folkets erindring.

Dengang han flygtede for Saul ind i hulen.

Klage

- ²Vær mig nådig, Gud! vær mig nådig,
for hos dig har min sjæl søgt tilflugt,
og i dine vingers skygge vil jeg søge tilflugt,
indtil ulykken er drevet over.
³Jeg vil råbe til Gud, den Højeste,
til den Gud som fører min sag igennem.
⁴Han skal sende fra himlen og frelse mig,
– den der jager mig, spottede^{gw} – Sela^{gx}
Gud skal sende sin nåde og sin sandhed.
⁵Jeg, ja, jeg²⁵² må ligge blandt løver
som brænder efter^{gy} menneskets børn,
deres tænder er spyd og pile,
og deres tunge er et skarpt sværd.
⁶Ophøj dig over himlene, Gud!
din herlighed komme over hele jorden!

Tak

- ⁷De lagde net ud²⁵³ for mine skridt,
man har bøjet min sjæl ned.²⁵⁴
De gravede en grav foran mig,
de faldt selv midt i den. Sela
⁸Mit hjerte er trygt, Gud!
mit hjerte er trygt,
jeg vil synge og spille.
⁹Vågn op, min ære!²⁵⁵
Vågn op, du harpe og citer!
Jeg vil vække morgenrøden.
¹⁰Jeg vil takke dig blandt folkene, Herre,
jeg vil lovsynge dig blandt folkeslagene.
¹¹For din nåde²⁵⁶ er stor indtil himlene,
og din sandhed²⁵⁷ indtil skyerne.
¹²Ophøj dig over himlene, Gud!
din herlighed komme over hele jorden!

²⁵²Ordret: »Min sjæl«.

²⁵³Ordret: »de beredte net«.

²⁵⁴Der er givet forskellige forslag til oversættelsen og til rettelser, men den ordrette oversættelse giver god mening.

²⁵⁵Her omskrivning for »sjæl« eller »personlighed«.

²⁵⁶Tidligere oversat »miskundhed«.

²⁵⁷Eller: »troskab«.

Salme 58

Overskrift

¹Til korlederen.^{gz} Al-tashket.²⁵⁸
Af David. Miktam.²⁵⁹

De uretfærdige ledere tiltales

²Taler I virkelig retfærdighed i stumhed?²⁶⁰
Dømmer I menneskets børn retskaffent?
³Nej, i hjertet øver I uret i landet,²⁶¹
baner vej for jeres hænders vold.

De ugudeliges væsen

⁴De ugudelige er frafaldne fra moders skød,
de som taler løgn, for vild fra moders liv.
⁵De har gift som en slanges gift,
de er som en døv kobra²⁶² der stopper sit øre til
⁶så den ikke kan høre besværgerens røst,
den øvede slangetæmmer.

Bøn om dom

⁷Gud! Knus deres tænder i deres mund,
sønderbryd de unge løvers gebis, HERRE!
⁸Lad dem flyde ud som vand der løber bort,
han skal skyde sine pile af som om de er uden kraft,^{gæ}
⁹som en snegl der opløses, idet den vandrer af sted,
som en kvindes dødfødte barn, som de der ikke har set solen.
¹⁰Før jeres gryder mærker tjørnen,
som frisk eller som glød, blæser han ham bort.^{gø}

²⁵⁸Formodentlig en melodiangivelse, betydningen er ukendt. Ordret: »fordærv ikke/ødelæg ikke«. Det kan være begyndelsesordene i en – nu ukendt – salme

²⁵⁹Betydningen ukendt, evt. »klenodie, gyldent smykke« (af *ketem*: »guld«), eller »uudslettelig« af *kātam*: »indpræge (på en stele)«. I så fald skal denne og de øvrige salmer med denne overskrift (Sl 16; 56-57; 59-60) fastholde en alvorlig situation i folkets erindring.

²⁶⁰Forståelsen af linjen er usikker. Meningen kan være at ledere og dommere tier, hvor de burde hævde retfærdigheden. Ofte ændrer man dog vokaliseringen af ordet *ʔēlem* (»stumhed«) til *ʔēlīm*: »I guder« eller »I mægtige«. I så fald passer det sidste bedst i sammenhængen.

²⁶¹Ordet »landet« kan evt. henføres til andet halvvers: »baner vej for jeres hænders vold i landet«.

²⁶²Det hebraiske ord *peten* er navn på en giftslange, formodentlig en »kobra« eller lignende.

Den retfærdiges glæde og tro

- ¹¹Den retfærdige skal glæde sig, for han har set hævn,
han skal vaske sine fødder i den ugudeliges blod,
¹²og mennesker²⁶³ skal sige:
»Ja, der er løn til den retfærdige,
Ja, der er en Gud, som dømmer på jorden!«

Salme 59*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{ga} Al-tashket.²⁶⁴
Af David. Miktam.²⁶⁵
Dengang Saul sendte folk, og de overvågede huset for at dræbe ham.

Bøn om frelse fra fjender

- ²Red mig fra mine fjender, min Gud!
Beskyt mig mod dem som rejser sig imod mig.
³Red mig fra dem som begår synd,
og frels mig fra mordere!²⁶⁶
⁴For se, de har lagt baghold for min sjæl,²⁶⁷
stærke angriber mig,
uden min overtrædelse og uden min synd, HERRE!
⁵Uden at der foreligger skyld, stormer de frem og stiller sig op.
Vågn op for at møde mig og se!
⁶Ja, du, HERRE Gud, Sebaot,^{ha} Israels Gud,
vågn op for at hjemsøge alle folkeslagene!²⁶⁸
Vis ingen nåde mod alle de troløse udøvere af synd! Sela^{hb}
⁷De kommer tilbage om aftenen,
de hylér som hunde
og gennemstrejfer byen.
⁸Se, de fråder i deres mund,
der er sværd på deres læber,
for hvem hører det?

²⁶³Ordret: »et menneske«, men det må opfattes kollektivt«.

²⁶⁴Formodentlig en melodiangivelse, betydningen er ukendt. Ordret: »fordærv ikke/ødelæg ikke«. Det kan være begyndelsesordene i en – nu ukendt – salme.

²⁶⁵Betydningen ukendt, evt. »klenodie, gyldent smykke« (af *ketem*: »guld«), eller »uudslettelig« af *kātam*: »indpræge (på en stèle)«. I så fald skal denne og de øvrige salmer med denne overskrift (Sl 16; 56-58; 60) fastholde en alvorlig situation i folkets erindring.

²⁶⁶Ordret: »blodets mænd«.

²⁶⁷I betydningen »mig« eller evt. »mit liv«.

²⁶⁸Kan også oversættes: »hedningerne«.

Tillidserklæring til Gud

- ⁹Men du, Herre! du ler ad dem, du spotter alle folkeslag.²⁶⁹
¹⁰Hvad hans styrke angår,²⁷⁰ vil jeg give agt på dig,
for Gud er min fæstning.
¹¹Min²⁷¹ nådes Gud skal komme mig i møde,
Gud skal lade mig se med fryd på mine fjender.
¹²Dræb dem ikke, for at mit folk ikke skal glemme det,
gør dem hjemløse²⁷² med din styrke, og styrt dem ned,
Herre, vort skjold.
¹³Deres læbers ord er deres munds synd,²⁷³
og de skal fanges i deres hovmod
og på grund af den forbandelse og løgn som de udsiger.
¹⁴Udryd dem i vrede, udryd dem, så de ikke er mere;
og de skal vide at Gud hersker i Jakob,
indtil jordens ender.²⁷⁴ Sela ¹⁵De kommer tilbage om aftenen,
de hyler som hunde
og gennemstrejfer byen.
¹⁶De vil strejfe om efter føde,
hvis de ikke bliver mætte, bliver de natten over.²⁷⁵

Ny tillidserklæring til Gud

- ¹⁷Men jeg vil synge om din styrke,
jeg vil jublende om morgenen prise din nåde.
For du er blevet en fæstning for mig
og en tilflugt på min trængsels dag.
¹⁸Min styrke, dig vil jeg lovsynge,
for Gud er min fæstning,
min nådes Gud.²⁷⁶

²⁶⁹Kan også oversættes: »hedninger«, men det er næppe der, vægten ligger her.

²⁷⁰Ordret blot: »hans styrke«. Enten må der være tænkt på fjenden, og man må da underforstå »over for« eller »angående« eller lign., eller også må man rette (det er det almindeligste valg) *fuzzô* (»hans styrke«) til *fuzzi*: »min styrke« som tiltale til Gud: »Min styrke, jeg vil ...«.

²⁷¹Konsonantteksten ordret: »Min Gud skal komme mig i møde (med) sin nåde«. Men med støtte bl.a. i masoreternes vokalisering, Septuaginta og sammenhængen retter man ofte til: »min nådes Gud ...«.

²⁷²Ordret: »lad dem flakke om«.

²⁷³Undertiden foreslås det at underforstå et »for«, så oversættelsen skal lyde: »For deres munds synd, deres læbers ord, skal de fanges i deres hovmod«.

²⁷⁴Denne linje er formodentlig nærmere bestemmelse til »de skal vide«.

²⁷⁵På grundlag af Septuaginta foreslår mange en mindre ændring i vokaliseringen: *yālînu* (»bliver de natten over«) til *yālînu*: »knurrer de«.

²⁷⁶Se note til v. 11.

Salme 60

Overskrift

¹Til korlederen.^{hc} Al-shushan-edut.²⁷⁷

Af David. Miktam.²⁷⁸ Til belæring.

²Dengang han førte krig mod Aram-Naharajim og Aram-Soba, og Joab kom tilbage og slog Edom i Saltdalen, tolv tusinde.

Klage

³Gud, du har forkastet os, du har nedbrudt os,
du blev vred; genrejs os!^{hd}

⁴Du har bragt landet²⁷⁹ til at skælve, du har spaltet det,
læg dets brud, for det vakler!

⁵Du lod dit folk opleve²⁸⁰ grusomhed,
du gav os vin at drikke så at vi tumlede.²⁸¹

⁶Du har givet dem som frygter dig, et banner
at flygte til for buen. Sela^{he}

⁷For at dine elskede må blive reddet,
så frels med din højre hånd, og svar os!²⁸²

Guds løfte

⁸Gud har talt i sin helligdom:²⁸³

»Jeg vil juble, jeg vil udstykke Sikem
og udmåle Sukkots dal.

⁹Mig tilhører Gilead, og mig tilhører Manasse,
og Efraim er mit hoveds hjelm,²⁸⁴
Juda er min herskerstav.

¹⁰Moab er mit vaskefad,
på Edom vil jeg kaste min sko,
over mig skal du bryde ud i jubel, Filistæa!«

²⁷⁷Ordret må det betyde: »på liljens vidnesbyrd« eller: »på liljen; et vidnesbyrd«. Det er formodentlig en melodiangivelse, men meningen med det kendes ikke mere.

²⁷⁸Betydningen ukendt, evt. »klenodie, gyldent smykke« (af *ketem*: »guld«), eller »uudslettelig« af *kātam*: »indpræge (på en stele)«. I så fald skal denne og de øvrige salmer med denne overskrift (Sl 16; 56-59) fastholde en alvorlig situation i folkets erindring.

²⁷⁹Det er usikkert om der her skal oversættes: »jorden«. I sammenhængen er der dog tale om Israels folk og derfor formodentlig også om dets land.

²⁸⁰Ordret: »se«.

²⁸¹Ordret: »du gav os vin tummel at drikke«.

²⁸²Konsonantteksten har »os«, mens masoreterne med vokalerne har forudsat »mig«. I sammenhængen er der tale om hele folket.

²⁸³Kan også oversættes: »hellighed«.

²⁸⁴Ordret: »værn«.

Klage og bøn

- ¹¹Hvem vil føre mig til en befæstet by?
Hvem har ledt mig²⁸⁵ til Edom?
¹²Mon ikke du, Gud, har forkastet os?
og vil du, Gud, ikke drage ud med vore hære?
¹³Bring os hjælp mod en fjende,
for menneskers hjælp er værdiløs.
¹⁴Ved Guds hjælp vil vi vinde styrke,
og han skal træde vore fjender ned.

Salme 61*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{hf} Med strengespil.
Af David.

Klage og tillidsfuld bøn

- ²Hør min klage, Gud!
Lyt opmærksomt til min bøn!
³Fra jordens^{hg} ende
råber jeg til dig
når mit hjerte bliver svagt.
Du skal føre mig op på en klippe som bliver for høj for mig.
⁴For du har været min tilflugt,
et fæstningstårn mod fjenden.
⁵Jeg vil nyde gæstevenskab^{hh} i dit telt i al evighed,
jeg vil søge tilflugt under dine vingers skjul. Sela^{hi}
⁶For du, Gud, har hørt mine løfter,
du har givet mig arveret med dem som frygter dit navn.²⁸⁶

Bøn for kongen

- ⁷Du følger²⁸⁷ dage til kongens dage,
hans år skal være som mange slægtled!²⁸⁸

²⁸⁵Mange følger Septuaginta og retter *nāhanî* (»har ledt mig«) til: *janhēnî*: »vil/skal lede mig«.

²⁸⁶Ordret: » du har givet deres arveret, som frygter dit navn«. Præciseringen »mig« må underforstås. Sætningen er dog også omdiskuteret på grund af ordet *y^hruššat* (»arveret/ejendom«) der er i genitivforbindelse med eftersætningen. Ofte foreslås en rettelse: ^{2a}*rešet*: »begær/bøn/ønske«: »Du opfylder deres ønske, som frygter dit navn«.

²⁸⁷Ofte foreslås det at opfatte *yiqtol* her som jussiv: »Føj dage ...«.

²⁸⁸Ordret: »som slægt og slægt«.

⁸Han skal trone evigt for Guds ansigt,
fastsæt at nåde²⁸⁹ og trofasthed²⁹⁰ skal beskytte ham!

Løfte om lovsang

⁹Så vil jeg lovsynge dit navn til evig tid,
indfri mine løfter dag for dag.

Salme 62

Overskrift

¹Til korlederen.^{hj} Til Jedutun.^{hk}
Salme af David.

Tillid til Gud trods fjendernes anslag

²Kun for Gud er min sjæl stille,²⁹¹
fra ham kommer min frelse.
³Kun han er min klippe og min frelse,
min fæstning; jeg skal ikke rokkes meget.
⁴Hvor længe vil I storme^{hl} ind på en mand
– I vil alle myrde²⁹² –
der er som en hældende væg,
en væltet mur?
⁵De planlægger kun at støde ham ned fra hans højhed,^{hm}
de finder behag i løgn,
med deres mund velsigner de,
men i deres indre forbander de. Sela^{hn}
⁶Kun for Gud skal du være stille, min sjæl,
for fra ham er mit håb.
⁷Kun han er min klippe og min frelse,
min fæstning; jeg skal ikke rokkes.
⁸På Gud beror min frelse og min ære,
min sikkerheds klippe, min tilflugt er i Gud.
⁹Stol på ham til enhver tid, du folk,
udøs jeres hjerte for hans ansigt,
Gud er vor tilflugt. Sela

²⁸⁹Tidligere oversat »miskundhed«. Det oversættes undertiden: »troskab«.

²⁹⁰Grundtekstens *ʔemet* har ikke nogen nøjagtig ækvivalent på dansk. Ofte skal det oversættes »sandhed«. Det betegner det der står urokkeligt fast, og er et vigtigt ord i pagtsproget, hvor det måske ofte bedst oversættes: »trofasthed«.

²⁹¹Ordret: »Kun til Gud stilhed min sjæl«.

²⁹²Den masoretiske tekst er tilsyneladende vokaliseret som passiv: »I skal alle myrdes«. Men det er næppe meningen her.

Stol på Gud

- ¹⁰Kun et vindpust er mennesker,²⁹³
folk af rang²⁹⁴ er blændværk;²⁹⁵
på vægten²⁹⁶ stiger de til vejrs,
de er alle mindre end et vindpust.
¹¹Stol ikke på undertrykkelse,
og sæt ikke tomt håb til røvet bytte!
Hvis rigdom vokser, så stol ikke på den!²⁹⁷
¹²Én gang har Gud talt,
to gange, dette har jeg hørt:
At styrke tilhører Gud.
¹³Og: Hos dig, Herre, er der nåde.²⁹⁸
For du vil gengælde et menneske efter hans gerning.

Salme 63*Overskrift*

- ¹Salme af David.
Dengang han var i Judas Ørken.

Længsel efter Gud

- ²Gud, du er min Gud, jeg vil søge^{ho} dig,
min sjæl har tørstet efter dig,
mit kød har længtes efter dig
i et tørt og udpint²⁹⁹ land uden vand.
³Således skuede jeg dig i helligdommen,
da jeg så din magt og din herlighed.^{hp}
⁴For din nåde³⁰⁰ er bedre end liv.
Mine læber skal prise dig,
⁵ja, jeg vil velsigne dig hele mit liv,³⁰¹
i dit navn vil jeg løfte mine hænder.

²⁹³Ordret: »Adams sønner/menneskes sønner«.

²⁹⁴Ordret: »mands sønner«.

²⁹⁵Ordret: »løgn«.

²⁹⁶Ordret: »i vægtskålene«.

²⁹⁷Ordret: »ret ikke hjertet dertil«.

²⁹⁸Tidligere oversat »miskundhed«. Det oversættes undertiden: »troskab«.

²⁹⁹Ordret nærmere: »vansmægtende«.

³⁰⁰Tidligere oversat »miskundhed«. Det oversættes undertiden: »troskab«.

³⁰¹Ordret: »i mit liv«.

Trygheden hos Gud

- ⁶Min sjæl skal mættes som af fedt og marv,^{hq}
og min mund skal lovprise dig med jublende læber³⁰²
⁷når jeg husker dig på mit leje
og i nattevagterne mediterer³⁰³ over dig.
⁸For du har været min hjælp,
og i dine vingers skygge vil jeg juble.
⁹Min sjæl hang ved dig,
din højre hånd holdt mig fast.

Modstandernes skæbne

- ¹⁰Men de der til fordærv stræber mig livet,³⁰⁴
skal gå ned i jordens nederste dybder.^{hr}
¹¹Man skal give dem i sværdets magt,^{hs}
de skal blive ræves bytte.
¹²Men kongen skal glæde sig i Gud,
alle som sværger ved ham,^{ht} skal rose sig,
for munden skal lukkes på dem som taler løgn.

Salme 64*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{hu}
Salme af David.

Klage

- ²Gud, hør mig når jeg klager,³⁰⁵ beskyt mit liv mod frygt for fjenden.³⁰⁶
³Skjul mig for de ondes fortrolige råd,
for larmen³⁰⁷ fra dem som begår synd.
⁴De som har skærpet deres tunge som et sværd,
har spændt deres pil, nemlig et bittert ord,
⁵for i skjul at skyde den uskyldige;
pludselig skyder de ham og frygter ikke.

³⁰²Ordret: »jubels læber«.

³⁰³Ordret: »læser mumlende«.

³⁰⁴Kan også oversættes: »Men til (eget) fordærv stræber de mig efter livet«.

³⁰⁵Ordret: »hør min røst i min klage.«

³⁰⁶Ordret: »beskyt mit liv fra fjendefrygt«.

³⁰⁷Den præcise betydning af ordet *rigšāh* er usikker og omdiskuteret. Roden *rgš* betyder formodentlig: »være i urolig, larmende bevægelse«.

⁶De fastsætter for sig selv en ond plan,³⁰⁸
 de taler^{hv} om at skjule fælder,
 de sagde: »Hvem kan se dem?«³⁰⁹
⁷De udtænker ugerninger:
 »Vi er færdige³¹⁰ med³¹¹ en udtænkt plan.«^{hw}
 Ja, et menneskes inderste og dets hjerte er uudgrundeligt.

Guds retfærdige dom

⁸Men Gud vil skyde^{hx} en pil imod dem,
 pludselig^{hy} har de sår.
⁹Og de vil bringe sig selv til fald ved deres tunge,³¹²
 alle som ser dem, skal ryste på hovedet.³¹³
¹⁰Og alle mennesker skal frygte
 og forkynde Guds gerning
 og give agt på hans handling.
¹¹Den retfærdige skal glæde sig i HERREN
 og søge tilflugt hos ham,
 og alle oprigtige af hjertet skal prise sig lykkelige.

Salme 65

Overskrift

¹Til korlederen.^{hz}
 Salme af David. En sang.

Lovprisning for Guds tilgivelse og fællesskab

²Lovsang tilkommer dig,^{hæ}
 Gud på Zion,
 og til dig indfrier man løfter.
³Du som hører bøn,
 til dig kan alle mennesker³¹⁴ komme.
⁴Syndernes byrde³¹⁵ er blevet for tung for mig,

³⁰⁸Det hebraiske ord *dāvār* kan betyde både »ord« (v.4) og »plan«.

³⁰⁹Undertiden retter oversættere *lāmô* (»dem«) til *lānû*: »os«

³¹⁰Ofte rettes *tamnû* (»vi er færdige«) til: *tammû*: »de er færdige« eller: *ṭamⁿnû*: »de har skjult«.

³¹¹»med« står ikke udtrykkeligt i den hebraiske tekst, men må være underforstået i sammenhængen, hvis teksten/oversættelsen i øvrigt er rigtig.

³¹²Ordret: »og de vil bringe den til fald over dem selv, deres tunge«.

³¹³Andre oversætter: »skal flygte«. Der er tale om to forskellige verber.

³¹⁴Ordret: »alt kød«

³¹⁵Ordret: »sag, anliggende«.

vore overtrædelser, dem vil du tilgive!^{hø}
⁵Lykkelig³¹⁶ er den som du udvælger og lader komme nær,
så han må bo i dine forgårde.
Vi skal mættes med godhed i dit hus,
dit hellige tempel.³¹⁷

Lovsang for Guds skabelse og omsorg

⁶Med frygtindgydende gerninger svarer du os i retfærdighed,
vor frelses Gud,
du som er tilflugt for alle jordens ender
og for det fjerneste hav.^{hå}
⁷Han som grundfæster bjergene i sin kraft,
væbnet³¹⁸ med styrke;
⁸han som stiller havenes brusen,
deres bølgers brusen og folkenes larm.
⁹Så de som bor ved verdens ender,³¹⁹ skal frygte for dine tegn,
du får øst og vest³²⁰ til at juble.

Lovsang for frugtbarhed

¹⁰Du har taget dig af landet og givet det overflod,³²¹
du gør det meget rigt;
Guds bæk er fuld af vand,
du sørger for deres korn,
for sådan lægger du det til rette.
¹¹Idet du vander³²² dets plovfurer,
jævner pløjejordens klumper,
blødgør du jorden^{ia} med regnskyl,
du velsigner dens afgrøde.
¹²Du har kronet året med dine gode gaver,³²³
og dine spor skal drive af fedme.
¹³Græsgange i ørken skal dryppe,
og højene skal klæde sig³²⁴ i jubel.

³¹⁶Tidligere oversat: »salig«.

³¹⁷Ordret: »dit tempels helligdom«.

³¹⁸Ordret: »omgjordet«.

³¹⁹Ordret: »de yderste«.

³²⁰Ordret: »morgenens og aftenens udgangssted«.

³²¹Andre oversætter: »givet regn«, men grundbetydningen er formodentlig: »lade strømme over«.

³²²Verberne i verset kan enten læses som infinitiv absolutus (denne oversættelse, ordret: »vandende«) eller som imperativ.

³²³Ordret: »Du har kronet din godheds år«.

³²⁴Ordret: »omgjorde sig«, jævnfør v.7.

¹⁴Engene er klædt med småkvæget,
og dalene skal dække sig til med korn.
De skal juble, ja, synge.

Salme 66

Overskrift

¹Til korlederen.^{ib}
En sang. En salme.

Opfordring til lovsang

Bryd ud i jubel for Gud, hele jorden!

²Lovsyng hans navns ære,
giv ham³²⁵ ære, en lovsang for ham.

³Sig til Gud: »Hvor frygtindgydende er dine gerninger,
på grund af din magts storhed skal dine fjender krybe³²⁶ for dig!

⁴Hele jorden skal kaste sig ned for dig og lovsynge dig;
de skal lovsynge dit navn«. Sela^{ic}

Guds store handlinger

⁵Kom³²⁷ og se Guds gerninger,
han er frygtindgydende i handling mod mennesker.³²⁸

⁶Han forvandlede hav til tørt land,
de gik til fods gennem strømmen.^{id}
Lad os da^{ie} glæde os i ham.

⁷Han hersker evigt i sin magt,
hans øjne overvåger folkene;³²⁹
de genstridige skal ikke rejse sig overlegent. Sela

Lovsang

⁸Pris³³⁰ vor Gud, I folkeslag!
Lad lovprisningen af ham lyde!³³¹

³²⁵»ham« står ikke i den hebraiske tekst, men må være underforstået.

³²⁶Verbet *xhš* betyder i pi'el oftest: »lyve, fornægte«, men i forholdet mellem besejrer og besejret betyder det: »at hykle en underkastelse/at hylde nødtvungent«.

³²⁷Verbet *hlx* betyder normalt: »gå«, men som imperativ foran en anden imperativ bruges det som opfordring: »kom, velan« eller lignende.

³²⁸Ordret: »Adams børn/menneskebørn«.

³²⁹Kan også oversættes: »hedningerne«, men det er næppe der vægten ligger i sammenhængen.

³³⁰Kan også oversættes: »velsign«.

³³¹Ordret: »lad hans lovprisnings røst blive hørt«.

⁹Han som holder vor sjæl i live³³²
og ikke lod vor fod snuble.
¹⁰For du har prøvet os, Gud,
du har lutret os, som man lutrer sølv.
¹¹Du har bragt os i garnet,^{if}
du lagde byrde^{ig} på vore hofter.
¹²Du lod et menneske ride over vort hoved,
vi gik gennem ild og vand,
men du førte os ud til overflod.^{ih}

Offer og tak

¹³Jeg vil gå ind i dit hus med brændofre,
jeg vil indfri mine løfter til dig,
¹⁴dem som mine læber åbnede sig med,
og som min mund udtalte, da jeg var i nød.
¹⁵Jeg vil ofre dig brændoffer af fedekvæg
med offerduften af væddere;
jeg vil bringe okser og bukke. Sela
¹⁶Kom og hør, så vil jeg fortælle
alle som frygter Gud,
hvad han har gjort for min sjæl.
¹⁷Til ham råbte jeg med min mund,
men der var lovsang under min tunge.
¹⁸Hvis jeg havde haft ondt i sinde,³³³
så ville Herren ikke have hørt mig.
¹⁹Men Gud har virkelig hørt,
han lyttede til min bøn.³³⁴
²⁰Lovet³³⁵ være Gud,
som ikke afviste min bøn eller vendte sin nåde³³⁶ fra mig!

Salme 67

Overskrift

¹Til korlederen.ⁱⁱ Med strengespil.
En salme. En sang.

---

³³²Ordret: »han som sætter/satte vor sjæl i livet«.

³³³Ordret: »hvis jeg havde haft ondt for øje i mit hjerte«.

³³⁴Ordret: »min bøns røst«.

³³⁵Kan også oversættes: »velsignet«.

³³⁶Tidligere oversat »miskundhed«, oversættes nu ofte »trofasthed«.

Velsign!

- ²Gud være os nådig og velsigne os,
han lade sit ansigt lyse hos^{ij} os, Sela^{ik}
³så man kan kende din vej på jorden,
din frelse blandt alle folkeslag!³³⁷

Alle skal prise Gud

- ⁴Folkene skal prise dig, Gud,
alle folk skal prise dig.
⁵Folkeslag skal glæde sig og juble,
for du dømmer folkene retfærdigt,
og du leder folkeslag på jorden. Sela
⁶Folkene skal prise dig, Gud,
alle folk skal prise dig.

Gud har velsignet – velsign igen!

- ⁷Landet³³⁸ har givet sin afgrøde.
Gud, vor Gud, velsigne³³⁹ os.
⁸Gud velsigne os,
og alle jordens ender skal frygte ham.

Salme 68*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{il}
Af David. En salme. En sang.

Tillid til Guds sejr og omsorg

- ²Gud vil rejse sig,^{im} hans fjender skal spredes,
og de som hader ham, skal flygte for ham.³⁴⁰
³Som røg blæses bort, vil du blæse bort,ⁱⁿ
som voks smelter for ild,
skal de ugudelige gå til grunde for Guds ansigt.
⁴Men de retfærdige skal glæde sig, de skal fryde sig

³³⁷Kan også oversættes: »hedninger«, men det er næppe det der er lagt vægt på her.

³³⁸Det er omdiskuteret om der her skal oversættes »landet« eller »jorden«. Sidstnævnte bruges dog ikke om agerjord.

³³⁹»vārēx kan opfattes som enten jussiv (her, som i v.2) eller som yiqtol: »vil velsigne«. Begge oversættelser giver god mening.

³⁴⁰Ordret: »for hans ansigt«.

for Guds ansigt
 og juble med glæde.
⁵Syng for Gud, lovsyng hans navn,
 ban vej for^{io} ham som rider frem på stepperne;^{ip}
 HERREN^{iq} er hans navn,
 og fryd jer for hans ansigt.
⁶Faderløses fader og enkers forsvarer
 er Gud i sin hellige bolig.
⁷Gud lader ensomme bo³⁴¹ i et hjem,
 han fører fanger ud til trivsel,^{ir}
 kun genstridige forblev^{is} i det tørre område.

Gud frelser sit folk fra ødemarken

⁸Gud, da du drog ud foran dit folk,
 da du skred frem gennem ødemarken – Sela^{it}
⁹da skælvede jorden,
 og himlen dryppede foran Gud,
 den Eneste fra Sinaj,^{iu}
 foran Gud, Israels Gud.³⁴²
¹⁰Rigelig regn lod du strømme ned, Gud,
 din arvelod^{iv} og det udpinte styrkede du.
¹¹Din skare^{iw} bosatte sig der,³⁴³
 du vil i din godhed tage dig af det for den hjælpeløse, Gud.
¹²Herren lader besked lyde:
 »De kvinder som bringer glædesbudskab, er en stor hær.
¹³Hærenes konger skal flygte, de skal flygte!
 Og husets frue^{ix} skal fordele bytte.
¹⁴Vil I ligge mellem kvægfoldene?^{iy}
 Duens vinger er dækket med sølv,
 og dens svingfjer med guldets gyldengrønne glans«. ^{iz}
¹⁵Når den Almægtige spreder konger der,
 falder der sne på Salmon.^{iæ}

Guds bjerg

¹⁶Et gudsbjerg^{iø} er Bashans bjerg,
 et bjerg med tinder er Bashans bjerg.
¹⁷Hvorfor skuler I bjerge med tinder
 til det bjerg som Gud har ønsket som sit sæde?

³⁴¹Det foreslås undertiden at rette *môšîv* (»lader bo«) til: *mêšîv*: »fører tilbage«. Der er dog ingen tekstmæssig støtte til rettelsen.

³⁴²Kan oversættes: »foran Guds, Israels Guds ansigt«.

³⁴³Ordret: »i det«.

Ja, HERREN vil bo der for evigt.

¹⁸Guds stridsvogne er to gange ti tusind,^{ia}
utallige tusind.³⁴⁴

Herren er blandt dem, Sinaj er i helligdommen.^{ja}

¹⁹Du steg op til det høje,
du førte fanger med,
du tog imod gaver hos mennesker³⁴⁵
og endog hos genstridige
for at trone, HERRE,³⁴⁶ Gud!^{jb}

Gud er vor frelse

²⁰Lovet være Herren dag efter dag!^{jc}

Han vil bære os, Gud er vor frelse. Sela

²¹Gud er for os en Gud til frelse,
og for HERREN, Herren, er der udveje fra døden.

²²Ja, Gud skal knuse sine fjenders hoved,
den behårede^{jd} isse på den som vandrer omkring i sin skyld.

²³Herren har sagt: »Jeg vil hente tilbage fra Bashan,
jeg vil hente tilbage fra havets dyb,

²⁴så du kan bade^{je} din fod i blod,
og dine hundes tunge kan få sin del af fjenderne«.

Festprocessionen ind i Guds tempel

²⁵De så dine processioner, Gud,
min Guds procession, min konge i helligdommen.

²⁶Foran gik sangere, bagefter strengespillerne,
imellem unge piger som slog på pauke.

²⁷Pris³⁴⁷ Gud i forsamlinger,
HERREN, Israels kilde!^{jf}

²⁸Dér er Benjamin, ung,³⁴⁸ deres hersker,³⁴⁹
Judas stormænd, deres larmende flok,³⁴⁹
Zebulons stormænd, Naftalis stormænd.

³⁴⁴Ordret: »gentagelses tusinde«.

³⁴⁵Grundteksten har singularis *bāʾādām*: »hos mennesket« der er ment kollektivt.

³⁴⁶Grundteksten har kortformen *yāh*.

³⁴⁷Kan også oversættes: »velsign«.

³⁴⁸Kan også oversættes: »ringe«.

³⁴⁹Betydningen af ordet *rigmātām* (»deres larmende flok« er meget usikker og lades uoversat af mange.

Bøn om at Gud vil vise sin magt

²⁹Din Gud har befalet^{jh} din styrke.
Vær stærk,^{ji} Gud, i det du har gjort for os
³⁰fra dit tempel i Jerusalem.
Konger skal bringe dig gave.
³¹Tru dyret i sivene,^{jj}
tyreflokken, med folkekalvene,^{jk}
som underkaster sig med sølvstykker.^{jl}
Han adspredte^{jm} folkene, som har lyst til kampe.
³²De kommer med bronzearer^{jn} fra Egypten,
Kush^o skal lade sine hænder ile³⁵⁰ til Gud.

Lovprisning af den vældige, Israels Gud

³³I jordens kongeriger, syng for Gud,
lovsyng Herren. Sela
³⁴For han som rider på ældgamle himles himle,
se, han løfter sin røst,³⁵¹ en mægtig røst.
³⁵Giv Gud ære,³⁵²
hans højhed er over Israel
og hans magt i skyerne.
³⁶Frygtindgydende er du, Gud, fra dine helligdomme,
Israels Gud, han giver folket magt og styrke.
Lovet³⁵³ være Gud!

Salme 69*Overskrift*

¹Til korlederen.^{jp} Al-shoshannim.^{jq} Af David.

Klage i nød og bøn om frelse

²Frels mig, Gud,
for vandet er kommet til halsen,³⁵⁴
³jeg er sunket i dybets dynd,
hvor der ikke er fodfæste.
Jeg er kommet i dybt vand,³⁵⁵

³⁵⁰Oftentimes man: *tārîš* (»skal lade ile«) til: *tāraš*: »skal løfte«

³⁵¹Kan eventuelt oversættes: »han lader sin torden lyde«.

³⁵²Ordret: »magt«, men i forholdet til Gud er det udtryk for at anerkende hans magt.

³⁵³Kan også oversættes: »velsignet«.

³⁵⁴Ordret: »sjælen«.

³⁵⁵Ordret: »vandes dybde«.

og en strøm skyller over mig.

⁴Jeg er udmattet af at råbe,
min strube er hæs,
mine øjne er udmattede,
idet jeg venter^{jr} på min Gud.

⁵Flere end hår på mit hoved
er de som hader mig uden grund.
Talrige³⁵⁶ er de blevet som søger at udrydde mig,
mine løgnagtige fjender.

Det jeg ikke har røvet,
det skal jeg alligevel bringe tilbage.

⁶Gud, du har kendt min dårskab,
og min skyld var ikke skjult for dig.

⁷Lad ikke dem³⁵⁷ der håber på dig, blive gjort til skamme ved mig,
Herre, Hærskarers³⁵⁸ HERRE!
Lad ikke dem som søger dig, blive forhånede ved mig,
Israels Gud.

⁸For på grund af dig har jeg båret hån,
skændsel har dækket mit ansigt.

⁹Jeg er fremmedgjort for mine brødre
og en udlænding for min moders sønner.

¹⁰For nidkærhed for dit hus har fortæret mig,
og spot fra dem som spotter dig, er faldet på mig.

¹¹Jeg, min sjæl, græd under faste,^{js}
men det blev til hån for mig.

¹²Jeg brugte sæk som min klædning,
jeg blev genstand for spottetale for dem.

¹³De som sidder i porten, vil snakke om mig,
og drankernes viser handler om mig.^{jt}

¹⁴Men jeg - min bøn er til dig,
HERRE, om en velbehagelig tid,
Gud, i din store nåde:³⁵⁹

Bønhør mig for din frelses sandheds³⁶⁰ skyld!

¹⁵Red mig op af dyndet så jeg ikke synker,
lad mig blive reddet fra dem der hader mig, og fra vadenes dyb!

³⁵⁶Kan også oversættes: »mægtige«.

³⁵⁷Ordret: »Må ikke de ...«.

³⁵⁸I ældre tid uoversat: »Zebaoth«

³⁵⁹Tidligere oversat »miskundhed«. Ordet *hesed* er vanskeligt at oversætte direkte til dansk. Overordnet er det et udtryk for Guds ufortjente, trofaste og kærlige forhold til mennesket indenfor pagten.

³⁶⁰Grundtekstens *emet* har ikke nogen nøjagtig ækvivalent på dansk. Ofte skal det oversættes »sandhed«. Det betegner det der står urokkeligt fast, og er et vigtigt ord i pagtsproget, hvor det ofte må oversættes: »trofasthed«.

¹⁶Lad ikke vandstrømmene skylle over mig,
og lad ikke dybet opsluge mig,
og lad ikke en brønd lukke sin mund over mig!
¹⁷Svar mig, HERRE, for din nåde er god,
vend dit ansigt til mig efter din store barmhjertighed!
¹⁸Og skjul ikke dit ansigt for din tjener,
for jeg er i nød, skynd dig, svar mig!
¹⁹Kom nær til mig,³⁶¹ genløs,
udfri mig for mine fjenders skyld!
²⁰Du har kendt min hån
og min skam og min skændsel,
alle der bekriger mig, har du for øje.
²¹Hån har knust mit hjerte,
jeg blev svag.³⁶²
Jeg ventede på medynk, men der var ingen,
og på trøstere, men jeg fandt ikke nogen.
²²De gav mig gift som føde
og for min tørst gav de mig eddike at drikke.

Bøn om Guds straf over fjenderne

²³Lad deres bord foran dem blive til en fælde
og til en snare for sorgløse.^{j^u}
²⁴Lad deres øjne formørkes så de ikke ser,
og deres lænder skal altid vakle!
²⁵Udøs din harme over dem,
og din vredes glød skal nå dem!
²⁶Deres lejr skal blive øde,
ingen skal bo i deres telte.
²⁷For den^{j^v} som du har slået, forfølger de,
og de øger^{j^w} smerten hos dem som du har såret.
²⁸Læg skyld til deres skyld,
og lad dem ikke komme til din retfærdighed!
²⁹Lad dem blive slettet af de levendes bog,
og lad dem ikke blive optegnet med de retfærdige!
³⁰Men jeg – hjælpeløs og med smerte –
lad din frelse, Gud, beskytte mig.

---

³⁶¹Ordret: »til min sjæl«.

³⁶²Betydningen af verbet *nws*, der kun forekommer her i GT, er usikker. Andre foreslår:
»kan ikke læges/er fortvivlet«.

Lovsang og tillid

- ³¹Jeg vil lovprise Guds navn med sang,
og jeg vil ophøje ham med tak.
³²Og det vil behage HERREN mere end en okse,
en ungtyr med horn og klove.
³³De ydmyge³⁶³ har set,^{jx} de skal glæde sig,
de, som søger Gud – og jeres hjerte skal live op!
³⁴For HERREN hører på fattige
og foragtede ikke sine fangne.
³⁵Himmel og jord skal lovprise ham,
have og alt hvad der rører sig i dem!
³⁶For Gud vil frelse Zion
og opbygge Judas byer,
og de skal bo der og eje det,
³⁷og hans tjeneres efterkommere³⁶⁴ skal arve det,
og de som elsker hans navn, skal bo i det.

Salme 70*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{jy} Al-shoshannim.^{jz} Af David. Le-hazkir.^{jæ}

Klagebøn

- ²Gud,^{jø} kom og red mig,
HERRE, skynd dig til hjælp for mig.
³Lad dem blive til skam og spot,
som efterstræber min sjæl,
lad dem vige tilbage og blive til skamme,
de som vil mig ondt.
⁴Lad dem vige tilbage som løn for deres skændsel,
de som siger til mig: »Ha, ha!«
⁵Lad dem frydes og glædes i dig,
alle som søger dig;
og de skal altid sige: »Gud viser sin storhed!«
de som elsker din frelse.
⁶Men jeg er hjælpeløs og fattig,
Gud, skynd dig at komme til mig.
Min hjælper og befrier er du;
HERRE, tøv ikke!

³⁶³Kan også oversættes: »elendige«.

³⁶⁴Ordret: »sæd«.

Salme 71

Bøn om hjælp

- ¹Hos dig, HERRE, har jeg søgt tilflugt,
lad mig aldrig blive gjort til skamme!³⁶⁵
²Red mig ved din retfærdighed og befri mig,
bøj dit øre til mig og frels mig!
³Vær mig en klippe til bolig,^{ja}
som du har befalet mig altid at gå hen til, for at frelse mig.^{ka}
Ja, du er min klippe og min fæstning.
⁴Min Gud, befri mig fra en ugudeligs hånd,
fra den uretfærdiges og undertrykkerens greb.³⁶⁶

Erfaring af Guds omsorg

- ⁵For du er mit håb, Herre,
HERRE, du er min tillid fra min ungdom af!
⁶Til dig har jeg støttet mig fra moders liv,
fra min moders skød har du taget mig;^{kb}
min lovsang er altid om dig.
⁷Jeg har været som et under for mange,
men du er min stærke tilflugt.³⁶⁷
⁸Min mund skal fyldes med din lovsang,
hele dagen med din pris.

Bøn og klage

- ⁹Forkast mig ikke i alderdommens tid,
forlad mig ikke, når min kraft forlader mig!
¹⁰For mine fjender talte om mig,
og de som lurede³⁶⁸ på mit liv, Ordret: »min sjæl«. rådførte sig med
hinanden,
¹¹idet de sagde: »Gud har forladt ham,
forfølg og grib ham,
for der er ingen, som redder.«
¹²Gud, vær ikke langt fra mig,
min Gud, skynd dig at komme mig til hjælp!
¹³De skal blive til skamme, gå til grunde,^{kc}
de som forfølger min liv;³⁶⁹

³⁶⁵Ordret: »må jeg ikke blive gjort til skamme i evighed«.

³⁶⁶Ordret: »af dens hule hånd, som handler uretfærdigt og undertrykker«.

³⁶⁷Ordret: »min tilflugt i styrke«.

³⁶⁸Ordret: »overvågede«, men i sammenhængen i ond hensigt.

³⁶⁹Ordret: »min sjæl«

lad dem som søger min ulykke, klæde sig i hån og skændsel.

Håb til Gud

- ¹⁴Men jeg vil altid vente,
og al din pris vil jeg mangfoldiggøre.
¹⁵Min mund skal fortælle om din retfærdighed,
hele dagen om din frelse,
for jeg ved ikke tal^{kd} derpå.
¹⁶Jeg vil komme frem med Herrens, HERRENS, vældige gerninger,
jeg vil prisende omtale din retfærdighed, din alene.
¹⁷Gud, du har undervist mig fra min ungdom af,
og indtil nu beretter jeg om dine undere.
¹⁸Helt indtil alderdommen og de grå hår,
Gud, må du ikke forlade mig,
så jeg kan berette om din arm til slægten,
om din væld til enhver som kommer.^{ke}
¹⁹Og din retfærdighed, Gud, når til det høje;
du som har gjort store ting,
Gud, hvem er som du?
²⁰Du som har ladet os³⁷⁰ se mange trængsler og ulykker,
du vil gøre os levende igen
og hente mig op igen fra jordens dybder.^{kf}
²¹Styrk min storhed
og trøst mig igen!^{kg}

Løfte om lovsang

- ²²Da vil også jeg takke dig med harpespil
for din trofasthed,³⁷¹ min Gud!
Jeg vil lovsynge dig med citer,
du Israels Hellige!
²³Mine læber skal juble når jeg lovsynger dig,
ja, min sjæl, som du har udfriet.
²⁴Og min tunge skal hele dagen
tale om din retfærdighed;
for de er blevet til skamme, ja, de er blevet ydmyget,
de som stræbte efter min ulykke.

³⁷⁰Konsonantteksten har pluralis (»os«) her og i næste linje, mens vokalerne angiver singularis (»mig«).

³⁷¹Grundtekstens *ʔemet* har ikke nogen nøjagtig ækvivalent på dansk. Ofte skal det oversættes »sandhed«. Det betegner det der står urokkeligt fast, og er et vigtigt ord i pagtsproget, hvor det måske ofte bedst oversættes: »trofasthed«.

Salme 72

Overskrift

¹Af Salomo.

Gud give retfærdighed gennem kongen

Gud, giv dine domme^{kh} til kongen
og din retfærdighed til kongesønnen.
²Må han dømme dit folk med retfærdighed
og dine hjælpeløse med ret.
³Må hjergene bære fred for folket
og højene retfærdighed.³⁷²
⁴Må han skaffe folkets hjælpeløse ret,
frelse den fattiges børn
og knuse undertrykkeren.
⁵De skal frygte dig^{ki} så længe solen skinner,³⁷³
og foran månen, fra slægt til slægt.³⁷⁴
⁶Må han komme ned som regn på en nyslået eng,
som regnskyl der væder jorden!
⁷Må en retfærdig^{kj} blomstre i hans dage,
og freden være stor, indtil månen ikke er mere!

Gud give kongen herredømme over hele jorden

⁸Og han skal herske fra hav til hav,
og fra floden til jordens ender!
⁹Ørkenbeboere^{kk} skal falde på knæ for hans ansigt,
og hans fjender skal slikke støv.
¹⁰Konger fra Tarshish og øer^{kl} skal bringe^{km} gaver!
Sabas og Sebas konger skal overbringe tribut.
¹¹Og alle konger skal kaste sig ned for ham;
alle folkeslag³⁷⁵ skal tjene ham.

Kongens ansvar for de nødstedte

¹²For han skal redde den fattige som råber om hjælp,
og den elendige som ingen hjælper har.
¹³Han skal forbarme sig over den svage og fattige

³⁷²Ordret: »i retfærdighed« eller: »ved retfærdighed«. En del af de gamle oversættelser har ikke præpositionen, og de fleste går ud fra at den ikke skulle stå her.

³⁷³Ordret: »med solen«.

³⁷⁴Ordret: »slægters slægt«.

³⁷⁵Kan også oversættes »hedninger«, men det er der ikke lagt vægt på i sammenhængen.

og redde de fattiges liv.³⁷⁶

¹⁴Fra undertrykkelse og fra vold skal han forløse deres liv,³⁷⁷
og deres blod skal være dyrebart i hans øjne.

Afsluttende bønner

¹⁵Må han leve, og man skal give^{kn} ham af Sabas guld
og altid bede for ham,
velsigne³⁷⁸ ham hele dagen.

¹⁶Må der være overflod^{ko} af korn i landet,
på bjerges top skal det bølge,
som Libanon skal dets frugt være,
og de³⁷⁹ skal blomstre fra byen^{kp} som jordens græs!

¹⁷Må hans navn bestå for evigt,
må hans navn vokse, så længe solen lyser,³⁸⁰
og de skal velsigne sig i ham,
alle folkeslag skal prise ham salig!

Afsluttende lovprisning

¹⁸Lovet³⁸¹ være HERREN Gud, Israels Gud,
han som alene gør undere!

¹⁹Og lovet³⁸² være hans herlige navn³⁸³ i evighed,
og må hele jorden fyldes^{kq} med hans herlighed!
Amen, ja, amen!

Efterskrift

²⁰Her er Davids, Isajs søns, bønner bragt til ende.

Salme 73

Overskrift

¹Salme af Asaf.

---

³⁷⁶Ordret: »sjæle«, der ofte er synonym for »liv«.

³⁷⁷Ordret »sjæl«.

³⁷⁸Kan også oversættes: »lovprise«.

³⁷⁹Det må være byens indbyggere.

³⁸⁰Ordret: »foran solen/for solens ansigt«.

³⁸¹Kan også oversættes: »velsignet«.

³⁸²Kan også oversættes: »velsignet«.

³⁸³Ordret: »hans herligheds navn«.

Anfægtelsen: De ugudeliges lykke

Sandelig, god er Gud mod Israel,
mod de rene af hjertet.
²Men jeg - mine fødder var nær snublet,^{kr}
mine skridt var lige ved at glide.
³For jeg blev misundelig på de overmodige,³⁸⁴
jeg må se de ugudeliges fred.^{ks}
⁴For de har ingen kvaler ved deres død,^{kt}
og fed er deres krop.
⁵De har ikke del i menneskets^{ku} besværligheder,
og de bliver ikke plaget som menneske.
⁶Derfor er hovmod blevet deres halssmykke,
vold indhyller dem som en klædning.
⁷Deres øjne gik ud af fedt,^{kv}
hjertets planer flød over.
⁸De håner og taler i ondskab,
undertrykkelse^{kw} taler de fra det høje.
⁹De har sat deres mund i himlen,
og deres tunge færdes på jorden.
¹⁰Derfor vender hans folk sig til dem,^{kx}
og vand i fulde drag bliver slubret ind af dem.
¹¹Og de siger: »Hvordan skulle Gud vide det?«
Og: »Er der indsigt hos den Højeste?«
¹²Se, disse er de ugudelige,
og for evigt trygge øger de deres rigdom.

Salmistens nød og tvivl

¹³Helt forgæves har jeg holdt mit hjerte rent
og vasket mine hænder i uskyld.
¹⁴Og dog blev jeg plaget hele dagen,
og min tugt var der^{ky} hver morgen.

Men de ugudelige går en forfærdelig skæbne i møde

¹⁵Hvis jeg havde sagt: »Jeg vil tale sådan«,
se, så havde jeg handlet troløst mod dine børns slægt.
¹⁶Når jeg tænkte efter for at forstå dette,
var det en plage i mine øjne,
¹⁷indtil jeg gik ind i Guds helligdom^{kz}
og gav agt på deres endeligt.
¹⁸Ja, du satte dem på glatte steder,

³⁸⁴Formodentlig er der især tænkt på gudløse.

du lod dem styrte i ruiner.
¹⁹Hvordan er de på et øjeblik blevet til rædsel?
De forsvandt, de gik til grunde af skræk.
²⁰Som en drøm, når man vågner,
ringeagter du, Herre, når du vågner, deres billede.^{kæ}

Bekendelse af tvivl

²¹Da mit hjerte var bittert,
og jeg følte mig stukket i mine nyrer,
²²da var jeg et fæ og kunne ikke forstå noget,
jeg var som et stykke kvæg for dig.

Troens fællesskab med Gud

²³Men jeg er altid hos dig,
du holder fast ved min højre hånd.
²⁴Du leder mig med dit råd,
og siden tager du mig ind i herlighed.^{kø}
²⁵Hvem har jeg i himlen?
Og er jeg blot hos dig, har jeg ikke behag i jorden.
²⁶Om også mit kød og mit hjerte forgår,
så er Gud mit hjertes klippe og min del for evigt.
²⁷For se, de som holder sig fjernt fra dig, vil gå til grunde,
du tilintetgør hver den som er dig utro.
²⁸Men jeg – Guds nærhed er et gode for mig,
jeg har taget min tilflugt til Herren, HERREN,
for at fortælle om alle dine gerninger.

Salme 74

Overskrift

¹Maskil^{kå} af Asaf.

Klage over at templet er ødelagt

Hvorfor, Gud, har du forkastet for evigt?
Hvorfor³⁸⁵ ryger din vrede mod din græsgangs hjord?
²Husk din menighed som du erhvervede i gammel tid,
som du forløste til at være din arvs stamme,
Zions bjerg, som du har taget bolig på.

³⁸⁵Spørgemarkeringen »hvorfor« står ikke her i grundteksten, men linjen er stadig afhængig af partiklen i første linje, og den er derfor gentaget her af forståelsesmæssige grunde.

³Løft dine skridt mod de evige ruiner,
alt har fjenden ødelagt i helligdommen!
⁴Dine modstandere har brølet midt på dit forsamlingssted,^{la}
de har sat deres tegn op til tegn.^{lb}
⁵Han vil gøre sig kendt,^{lc} som når man højt hæver
økserne mod et træs tætte grene.
⁶Og nu^{ld} – deres udskårne arbejder
smadrede de med økser og brækjern.
⁷De satte ild på din helligdom,
de har vanhelliget dit navns bolig helt til grunden.³⁸⁶
⁸De sagde i deres hjerte: »Lad os underkue dem^{le} alle.«
de har brændt alle Guds forsamlingssteder^{lf} i landet.
⁹Vi så ikke vore egne tegn,
der er ikke mere nogen profet,
der er ingen hos os, som ved, hvor længe det skal vare.
¹⁰Hvor længe, Gud, skal fjenden spotte?
Skal modstanderen foragte dit navn for evigt?
¹¹Hvorfor trækker du din hånd tilbage, også din højre hånd?
Tag den ud fra det indre af din kappefold, gør ende på det!^{lg}

Lovprisning af skabelsens Gud

¹²Men Gud er min konge fra ældgammel tid
som skaber frelse midt på jorden.
¹³Du bragte havet i oprør^{lh} med din styrke,
du knuste havuhyrers hoveder på vandene.
¹⁴Du smadrede Livjatans hoveder,
du gav dem som føde til et folk, til ørkendyr.^{li}
¹⁵Du lod kilde og bæk bryde frem,
du udtørrede konstant rindende floder.
¹⁶Din er dagen, din er også natten,
du har anbragt lys³⁸⁷ og sol.
¹⁷Du har fastlagt alle jordens grænser,
sommer og vinter har du dannet.

Klage og bøn

¹⁸Husk dette: En fjende spottede, HERRE,
og et tåbeligt folk foragtede dit navn.
¹⁹Giv ikke din turteldues liv³⁸⁸ til et vilddyr,

---

³⁸⁶Ordret: »til jorden«.

³⁸⁷Der er formodentlig tænkt på både måne og stjerner.

³⁸⁸Ordret: »sjæl«.

glem ikke dine hjælpeløses liv³⁸⁹ for evigt!
²⁰Se til pagten!
For landets³⁹⁰ mørke steder er fulde af voldsboliger.^{lj}
²¹Lad ikke den undertrykte vende skamfuld tilbage,^{lk}
den hjælpeløse og fattige skal love dit navn!
²²Rejs dig, Gud, før din sag,
husk hvordan en tåbe håner dig dagen lang.
²³Glem ikke dine fjenders råb,³⁹¹
dine modstanderes bulder, som bestandig stiger op.

Salme 75

Overskrift

¹Til korlederen.^{ll} Al-tashket.^{lm}
Salme af Asaf. En sang.

Tak

²Vi takker dig, Gud, vi takker,
og dit navn er nært,^{ln} dine undere fortæller om det.³⁹²

Guds tale

³»Når jeg vil gribe den fastsatte tid,
vil jeg dømme retfærdigt,
⁴Lad³⁹³ jorden og alle dens beboere ryste,
jeg har dog selv sat dens søjler på plads«. Sela^{lo}

Kaldet til omvendelse^{lp}

⁵Jeg sagde til de overmodige:³⁹⁴ »Vær ikke overmodige!«
Og til de ugudelige: »Løft ikke horn!
⁶Løft ikke jeres horn mod det høje,
tal ikke³⁹⁵ frækt med knejsende nakke!«
⁷For ikke fra øst³⁹⁶ eller fra vest,³⁹⁷

³⁸⁹ Ordret: »sjæl«.

³⁹⁰ Kan også oversættes: »jordens«.

³⁹¹ Ordret: »røst«.

³⁹² Kan også oversættes: »de/man fortæller om dine undere«.

³⁹³ Kan også oversættes: »Når«.

³⁹⁴ Formodentlig er der især tænkt på gudløse.

³⁹⁵ »ikke« står ikke her i grundteksten, men dækkes af »ikke« i første linje i dette dobbelte udsagn.

³⁹⁶ Ordret: »opgang«.

³⁹⁷ Ordret: »undergang«.

og heller ikke fra ørken er der ophøjelse.^{1q}

⁸For Gud er den som dømmer,
han fornedrer den ene og ophøjer den anden.

⁹For der er et bæger i HERRENS hånd
med skummende vin, fuldt af krydderier,
og han skænker ud deraf,
selv dets bundfald må de slubre i sig og drikke, alle jordens ugudelige.

Lovprisning

¹⁰Men jeg vil forkynde for evigt,
jeg vil lovsynge Jakobs Gud.

¹¹Og jeg vil hugge alle de ugudeliges horn af,
en retfærdigs horn skal ophøjes.

Salme 76

Overskrift

¹Til korlederen.^{lr} Med strengespil.
Salme af Asaf. En sang.

Den mægtige Gud på Zion

²I Juda er Gud kendt,
i Israel er hans navn stort,
³hans hytte blev sat i Salem, og hans bolig på Zion.
⁴Dér knuste han buens lyn,³⁹⁸
skjold og sværd og krig. Sela^{ls}

Gud sejrer

⁵Glansfuld^{lt} er du,
og mægtigere end rovbjerger.^{lu}
⁶De standhaftige³⁹⁹ blev udplyndrede,
de slumrede i deres søvn,
og ingen af stridsmændene kunne løfte⁴⁰⁰ deres hænder.
⁷For din trussel, Jakobs Gud,
er både vognkæmpere⁴⁰¹ og heste faldet i den dybe søvn.
⁸Du, ja, du er frygtindgydende,

---

³⁹⁸Det er de brændende pile.

³⁹⁹ordret: »tapre af hjerte«.

⁴⁰⁰Ordret: »fandt«.

⁴⁰¹Ordret: »gruppe af (krigs)vogne«. I sammenhængen er der dog tænkt på krigerne på vognene.

og hvem kan bestå for dit ansigt, så snart du bliver vred?

⁹Fra himlen forkyndte du dom;

jorden frygtede og blev stille,

¹⁰da Gud rejste sig til dom

for at frelse alle jordens⁴⁰² ydmyge. Sela^{lv}

Tilbed den almægtige Gud

¹¹For menneskets vrede skal prise dig,

resten af vredesudbrud binder du om dig.^{lw}

¹²Aflæg løfter og indfri dem til HERREN, jeres Gud,

alle som omgiver ham, skal bringe gaver til den frygtindgydende.^{lx}

¹³Han kuer fyrsternes ånd,^{ly}

frygtindgydende er han for jordens konger.

Salme 77

Overskrift

¹Til korlederen.^{lz} Efter Jedutun.^{læ}

Salme af Asaf.

Klage

²Jeg retter⁴⁰³ mit råb til Gud, og jeg vil skrige;

jeg retter mit råb til Gud for at han skal høre på mig!

³På min trængsels dag søgte jeg Herren,

min hånd var om natten rakt ud^{lø} og blev ikke træt,

min sjæl lod sig ikke trøste.

⁴Jeg vil huske på Gud og sukke,

jeg vil tænke efter, og min ånd fortvivler. Sela^{lå}

⁵Du holdt mine øjenlåg åbne,

jeg er blevet foruroliget, men jeg taler ikke.

⁶Jeg tænkte over fortids dage,

over længst svundne år.

⁷Jeg vil huske^{ma} mit strengespil om natten,

med mit hjerte vil jeg tænke efter, og min ånd skal granske.

⁸Vil da Herren forkaste i al evighed

og ikke vedblive at være nådig?

⁹Er hans nåde⁴⁰⁴ til ende for evigt?

⁴⁰²Kan med lige så god ret oversættes: »landets«. Det er dog samme ord som i v.9.

⁴⁰³Grundteksten har ikke noget verbum i denne sætning, men det er underforstået med præpositionen *ʔel* (»(hen/op) til«).

⁴⁰⁴Tidligere oversat »miskundhed«

Er hans ord ophørt med at lyde fra slægt til slægt?
¹⁰Har Gud glemt at være nådig?
Eller har han i vrede lukket af for sin barmhjertighed? Sela
¹¹Da sagde jeg: »Dette er min smerte:
At den Højestes højre hånd har ændret sig«.

Meditation og lovsang

¹²Jeg vil huske^{mb} HERRENS⁴⁰⁵ gerninger,
for lad mig huske dine undere fra fortids dage.
¹³Og jeg vil grunde over al din handlen,
og jeg vil tale om dine gerninger.
¹⁴Gud, din vej er i hellighed,
hvilken gud er så stor som Gud?
¹⁵Du er den Gud som gør undere,
du har vist din styrke blandt folkene.
¹⁶Du genløste dit folk med din arm,⁴⁰⁶
Jakobs og Josefs børn. Sela
¹⁷Vandene så dig, Gud,
vandene så dig, de bævede,
ja, de store dyb skælvede.
¹⁸De tykke skyer udøste vand,
skymasserne afgav drøn,
ja, dine pile fløj omkring.
¹⁹Din tordens drøn lød i hvirvelvinden,^{mc}
lynene oplyste verden,
jorden skælvede og rystede.
²⁰Din vej gik i havet
og dine stier^{md} i de store vande,
men dine fodspor var ikke at se.
²¹Du førte dit folk som hjorden
ved Moses' og Arons hånd.

Salme 78

Overskrift

¹Maskil^{me} af Asaf.

---

⁴⁰⁵Grundteksten har blot kortformen »Jah« for »Jahve«, der findes en del steder i poetiske tekster.

⁴⁰⁶Ordret: »med en arm«, men de gamle oversættelser har: »med din arm«.

Asaf opmuntrer Guds folk til at agte på hans tale og undervisning

Mit folk, lyt til min belæring,^{mf}

bøj jeres ører til min munds tale!

²Jeg vil åbne min mund med billedtale,^{mg}

jeg vil forkynde gådetale fra fortiden.

³Det som vi har hørt og har lært at kende,

og som vore fædre har fortalt os,

⁴det vil vi ikke skjule for deres børn,⁴⁰⁷

idet vi fortæller den kommende slægt

om HERRENS glørværdige gerninger og hans styrke,

og de undere han har gjort.

⁵Han oprettede et vidnesbyrd i Jakob

og satte en lov^{mh} i Israel

som han befalede vore fædre

at gøre kendt for deres børn,

⁶for at den kommende slægt skulle lære den at kende,

de børn som skulle fødes,

så de indtrængende kunne fortælle^{mi} det for deres børn.

⁷Og de skulle sætte deres lid til Gud

og ikke glemme Guds gerninger,

men holde hans bud.

⁸Og de skulle ikke blive som deres fædre,

en genstridig og trodsig slægt,

en slægt som ikke gjorde sit hjerte fast,

og hvis ånd ikke holdt trofast ved Gud.

Fædrenes svigt og ulydighed

⁹Efraims sønner var veludrustede bueskytter,^{mj}
men de vendte om på kampens dag.

¹⁰De holdt ikke Guds pagt

og vægrede sig ved at vandre efter hans lov.

¹¹Og de glemte hans gerninger

og hans undere, som han havde ladet dem se.

¹²For deres fædre havde han gjort et under

i Egyptens land, på Soans mark.

¹³Han kløvede havet og lod dem gå igennem

og rejste vandet som en vold.

¹⁴Han ledte dem ved skyen om dagen

og hele natten ved ilds lys.

¹⁵Han kløvede klipper i ørkenen

og gav rigeligt at drikke, som af store dyb.

⁴⁰⁷ Ordret: »sønner«, men i pluralis ligger vægten ikke ubetinget på kønnet.

¹⁶Han lod bække strømme frem af en klippe
og lod vand rinde ned som floderne.
¹⁷Men de blev stadig ved med at synde mod ham,
med at være genstridige mod den Højeste i det tørre land.
¹⁸Og de fristede Gud i deres hjerte,
så de fordrede den mad de begærede.⁴⁰⁸
¹⁹Og de talte mod Gud, idet de sagde:
»Mon Gud kan
dække et bord i ørkenen?
²⁰Nok slog han på klippen
så vand flød, og bække strømmede;
mon han også kan give brød
eller skaffe kød for sit folk?«
²¹Derfor, da Herren hørte det, blev han vred,
og en ild blussede op mod Jakob,
og en vrede steg op mod Israel,
²²for de troede ikke på Gud
og stolede ikke på hans frelse.
²³Så gav han befaling til skyerne deroppe
og åbnede himlenes døre.
²⁴Og han lod manna regne over dem til at spise
og gav dem himlens korn.
²⁵Et menneske⁴⁰⁹ spiste de stærkes⁴¹⁰ brød,
han sendte dem føde så de blev mætte.⁴¹¹
²⁶Han lod østenvind bryde løs på himlen
og ved sin styrke drev han søndenvind frem.
²⁷Og han lod kød regne ned over dem som støv
og vingede fugle som havets sand.
²⁸Og han lod dem falde midt i sin⁴¹² lejr,
rundt omkring sine⁴¹³ boliger.
²⁹Og de spiste og blev meget mætte,
han skaffede dem det de begærede.
³⁰De havde stadig ikke stillet deres begær,
deres mad var endnu i deres mund,
³¹da Guds vrede rejste sig mod dem,
og han dræbte nogle blandt deres kraftige mænd,
og han strakte Israels unge mænd til jorden.
³²Trods alt dette syndede de fortsat

⁴⁰⁸Ordret: »efter deres sjæl«.

⁴⁰⁹Kan også oversættes: »enhver«.

⁴¹⁰Der er tænkt på det himmelske hof. Derfor oversætter mange: »englenes«.

⁴¹¹Ordret: »til mættelse«.

⁴¹²Kan oversættes: »dets«, dvs. Israels.

⁴¹³Kan oversættes: »dets«, dvs. Israels.

og troede ikke på hans undere.
³³Da lod han deres dage svinde hen i tomhed⁴¹⁴
og deres år i brat undergang.
³⁴Når han dræbte dem, søgte de ham,
de vendte om og søgte^{mk} Gud.
³⁵Og de huskede at Gud var deres klippe,
og Gud den Højeste deres forløser.
³⁶Men de talte hyklerisk for ham med deres mund,
og med deres tunge løj de for ham.
³⁷Deres hjerte holdt ikke fast ved ham,
og de holdt ikke trofast hans pagt.
³⁸Men han er barmhjertig,
han soner skyld og ødelægger ikke,
ofte vendte han sin vrede bort
og lod ikke hele sin harme blive virksom.
³⁹Han huskede på at de var kød,
et vindpust som forsvinder og ikke vender tilbage.
⁴⁰Hvor ofte var de ikke genstridige mod ham i ørkenen,
krænkede ham i ødemarken.
⁴¹Og de fristede på ny Gud
og bedrøvede Israels Hellige.
⁴²De huskede ikke på hans hånd
den dag da han befriede dem fra fjenden,
⁴³da han gjorde sine tegn i Egypten
og sine undere på Soans slette.
⁴⁴Til blod forvandlede han deres strømme
og deres bække, så de ikke kunne drikke af dem,
⁴⁵og han sendte fluer^{ml} på dem, som åd dem,
og frøer, som voldte dem ødelæggelse,
⁴⁶og han gav gnaveren deres afgrøde
og frugten af deres arbejde til græshoppen,
⁴⁷han ødelagde deres vinstok med haglen
og deres morbærfigentræer med isregn,^{mm}
⁴⁸og han overgav deres kvæg til haglen^{mn}
og deres hjoede til lynene,⁴¹⁵
⁴⁹han sendte sin vredes glød mod dem,
harme og raseri og trængsel,
en udsendt skare af uheldsbringende engle.
⁵⁰Han banede vej for sin vrede,
han sparede ikke deres sjæl fra døden,
og han overgav deres liv til pesten,

⁴¹⁴Egentlig: »pust/åndedrag/luftning«.

⁴¹⁵Oversættes af andre: »sot/feberbrand«

⁵¹og han slog alle førstefødte i Egypten,
manddomskraftens førstegrøde i Kams telte.

Vandringen til det forjættede land

⁵²Men han lod sit folk bryde op som en fåreflok
og ledte dem som hjorden i ørkenen,
⁵³og han førte dem i tryghed, og de frygtede ikke,
men havet dækkede deres fjender.
⁵⁴Og han bragte dem til sit hellige land,⁴¹⁶
til dette bjerg som hans højre hånd havde erhvervet.
⁵⁵Han fordrev folkeslag⁴¹⁷ foran dem⁴¹⁸
og lod det tilfalde dem som tilmålt arvelod,
og han lod Israels stammer bo i deres telte.

Israels utroskab

⁵⁶Men de fristede og var genstridige mod Gud den Højeste
og overholdt ikke hans love.
⁵⁷De vendte sig bort og var troløse som deres fædre,
de svigtede som en slap⁴¹⁹ bue.
⁵⁸De vakte hans harme med deres høje,
og med deres gudebilleder fremkaldte de hans vrede.
⁵⁹Da Gud hørte det, blev han vred,
og han forkastede Israel fuldstændig.
⁶⁰Han vragede boligen i Shilo,
det telt som han havde slået op^{mo} blandt mennesker.
⁶¹Han gav sin magt i fangenskab
og sin herlighed⁴²⁰ i fjendes hånd.
⁶²Han overgav sit folk til sværdet
og blev vred på sin arvelod.
⁶³Ild fortærede hans^{mp} unge mænd,
og hans jomfruer fik ingen bryllupssang.⁴²¹
⁶⁴Hans præster faldt for sværdet,
og hans enker græd ikke.

⁴¹⁶Ordret: »sin helligheds område«.

⁴¹⁷Kan også oversættes: »hedninger«, men det ligger der ikke vægt på her.

⁴¹⁸Ordret: »for deres ansigt«.

⁴¹⁹Andre oversætter: »bedragerisk/troløs«.

⁴²⁰Med »magt« og »herlighed« er der tænkt på pagtens ark, 1 Sam 4,21; Sl 132,8.

⁴²¹Ordret blot: »blev ikke lovprist«, men lovprisningen hører netop til brylluppet.

Men Gud er trofast

- ⁶⁵Da vågnede Herren som en sovende,
som en helt der var overvældet^{mq} af vin.
⁶⁶Og han slog sine fjender tilbage,
han gav dem evig forhånelse.
⁶⁷Han forkastede Josefs telt
og udvalgte ikke Efraims stamme,
⁶⁸men han udvalgte Judas stamme,
Zions bjerg, som han elskede.
⁶⁹Og han byggede sin helligdom ligesom høje,^{mr}
som jorden som han har grundfæstet for evigt.
⁷⁰Og han udvalgte David, sin tjener,
og tog ham fra fårefoldene,
⁷¹fra diegivende får lod han ham komme
for at vogte sit folk, Jakob,
og sin arv, Israel.
⁷²Han vogtede dem efter sit hjertes oprigtighed
og ledte dem med kyndig hånd.

Salme 79*Overskrift*

¹Salme af Asaf.

Klage

- Gud, hedninger⁴²² er trængt ind i din arvelod,
de har vanhelliget dit hellige tempel,
de har lagt Jerusalem i ruiner.
²De gav dine tjeneres lig
som føde til himlens fugle,
dine frommes kød til landets⁴²³ vilde dyr.
³De udøste deres blod som vand
rundt omkring Jerusalem, og der var ingen som begravede dem.
⁴Vi er blevet til spot for vore naboer,
til spot og spe for vore omgivelser.

⁴²²Kan også oversættes »folkeslag«, men her ligger vægten på modsætningen til Guds folk.

⁴²³Kan også oversættes: »jordens«.

Bøn om hjælp

- ⁵Hvor længe, HERRE? Vil du være vred for evigt?
Skal din nidkærhed stadig brænde som en ild?
- ⁶Udøs din harme over hedningerne⁴²⁴
som ikke kender dig,
og over riger
som ikke påkalder dit navn.
- ⁷For de^{ms} har fortæret Jakob
og raseret hans bolig.
- ⁸Husk os ikke for vore tidligere^{mt} misgerninger,
skynd dig, lad din barmhjertighed komme os i møde,
for vi er blevet meget svage.
- ⁹Hjælp os, vor frelses Gud,
for dit navns æres skyld,
og befri os og tilgiv os vore synder
for dit navns skyld.
- ¹⁰Hvorfor skal hedningerne⁴²⁵ sige:
»Hvor er deres Gud?«
Lad det kendes hos hedningerne⁴²⁶ for vore øjne,
at dine tjeneres blod, som er udøst, bliver hævnnet.^{mu}
- ¹¹Lad fangens stønnen komme for dit ansigt,
spar⁴²⁷ efter din arms⁴²⁸ storhed de dødsdømte.^{mv}
- ¹²Og gengæld vore naboer syv dobbelt i deres bryst
den hån, hvormed de hånede dig, Herre!

Tillid

- ¹³Men vi, dit folk og din græsgangs hjord,
vi vil takke dig til evig tid,
i slægt efter slægt vil vi forkynde din pris.

Salme 80*Overskrift*

- ¹Til korlederen.^{mw} El-Shoshannim.^{mx} Et vidnesbyrd.
Salme af Asaf.

⁴²⁴Kan også oversættes: »de folk«.

⁴²⁵Kan også oversættes: »folkene«.

⁴²⁶Kan også oversættes: »folkene«.

⁴²⁷Ordret: »levn«.

⁴²⁸Kan også oversættes: »din magts«.

Bøn om hjælp

²Israels hyrde, lyt,
du som leder Josef som en hjord,
du som troner over keruberne,
træd frem i stråleglans
³for Efraim og Benjamin og Manasse.
Opbyd din styrke
og kom og frels os!⁴²⁹
⁴Gud, genrejs os!⁴³⁰
og lad dit ansigt lyse så vi bliver frelst!

Klage

⁵HERRE, Gud Sebaot,^{my}
hvor længe vil du have været vred
trods dit folks bøn?
⁶Du har bespist dem med tårebrød
og givet dem tårer at drikke i rigt mål.^{mz}
⁷Du lader vore naboer strides om os,⁴³¹
og vore fjender spotter over os.
⁸Gud Sebaot,^{mæ} genrejs os!⁴³²
og lad dit ansigt lyse så vi bliver frelst!

Israel er dog Guds vinstok

⁹Du rykker en vinstok op fra Egypten, du fordriver folkeslag⁴³³ og planter den.^{mø}
¹⁰Du ryddede plads for den,
og den lod sine rødder rodfæstes og fyldte landet.
¹¹Bjerge blev skjult af dens skygge,
og de højeste^{må} cedertræer af dens grene.
¹²Den udstrækker sine ranker til havet
og sine spirer til floden.
¹³Hvorfor har du nedrevet dens gærde,
så alle som kommer forbi, kan plukke af den?
¹⁴Et vildsvin fra skoven afgraver den,
og markens dyr afæder den.

⁴²⁹Ordret: »og kom os til frelse!«

⁴³⁰Kan også oversættes: »bring os tilbage«. I så fald kan salmen være en bøn om at blive udfriet fra fangenskab og bragt tilbage til Israels land.

⁴³¹Ordret nærmere: »Du gør os til stridens æble for vore naboer«.

⁴³²Kan også oversættes: »bring os tilbage«. I så fald kan salmen være en bøn om at blive udfriet fra fangenskab og bragt tilbage til Israels land.

⁴³³Kan også oversættes: »hedninger«.

¹⁵Gud Sebaot,^{na} vend dog om,
sku ned fra himlen og se,
og tag dig af denne vinstok
¹⁶og det skud^{nb} som din højre hånd plantede,
og den søn som du har opfostret.^{nc}
¹⁷Den er brændt med ild, skåret af,nd
de⁴³⁴ går til grunde for dit ansigts trussel.^{ne}
¹⁸Lad din hånd være over din højre hånds mand,
over den menneskesøn som du har opfostret.^{nf}
¹⁹Så vil vi ikke falde fra dig.
Lad os leve, så vil vi påkalde dit navn.
²⁰HERRE, Gud Sebaot,⁴³⁵ genrejs os,⁴³⁶
lad dit ansigt lyse så vi bliver frelst!

Salme 81

Overskrift

¹Til korlederen.^{ng} Al-ha-gittit.⁴³⁷
Af Asaf.

Opfordring til lovsang

²Bryd ud i jubel for Gud, vor styrke,
råb af fryd for Jakobs Gud!
³Istem sang og lad pauke lyde,
liflige citer sammen med harpe!
⁴Stød i horn⁴³⁸ ved nymånen,
ved fuldmånen for vor festdag!
⁵For det er bestemmelse i Israel,
forordning fra Jakobs Gud.
⁶Han gjorde det til et vidnesbyrd⁴³⁹ i Josef
da han drog ud imod^{nh} Egyptens land.

⁴³⁴nemlig dit folk.

⁴³⁵Se til v.5.

⁴³⁶Kan også oversættes: »bring os tilbage«. I så fald kan salmen være en bøn om at blive udfriet fra fangenskab og bragt tilbage til Israels land.

⁴³⁷Det vides ikke hvad der er ment med dette udtryk; det kan både være en melodiangivelse og en instrumentbetegnelse.

⁴³⁸På hebraisk: *šôfār*. Der er formodentlig tænkt på vædderhorn der blev brugt til at indvarsle højtider og til at kalde til kamp.

⁴³⁹Kan også oversættes: »en vedtægt«.

Formaning til troskab og bod

Jeg hører en tale⁴⁴⁰ som jeg ikke kendte:

⁷»Jeg befriede hans skulder for byrde,
hans hænder blev befriet for bærekurv.

⁸I nøden kaldte du, og jeg udfriede dig,
jeg svarede dig i tordenens skjul,
jeg prøvede dig ved Meribas vand. Selaⁿⁱ

⁹Hør, mit folk, så vil jeg formane⁴⁴¹ dig,
Israel, gid du ville høre på mig.

¹⁰Der skal ingen fremmed gud være hos dig,
og du skal ikke tilbede andre folks gud.

¹¹Jeg er HERREN din Gud,
som førte dig op fra Egyptens land.
Luk din mund vidt op, så vil jeg fylde den.

¹²Men mit folk hørte ikke på min røst,
og Israel ville ikke adlyde mig.

¹³Så overgav jeg det til deres hjertes forstokkethed,
så de kunne vandre efter deres egne planer.

¹⁴Gid at mit folk ville høre på mig,
at Israel ville vandre ad mine veje!

¹⁵Da ville jeg hastigt⁴⁴² undertvinge deres fjender
og vende min hånd mod deres modstandere.

¹⁶De som hader HERREN, skal hyklende krybe for det,⁴⁴³
og deres⁴⁴⁴ tid skal vare evigt.^{nj}

¹⁷Og jeg⁴⁴⁵ vil bespise det med hvedens fedme,
ja, jeg vil mætte dig med honning fra en klippe«.

Salme 82*Overskrift*

¹Salme af Asaf.

Indledning

Gud står i det guddommelige råd,^{nk}

⁴⁴⁰Ordret: »læbe«. Det kan også oversættes både som: »sprog« og: »stemme«.

⁴⁴¹Kan også oversættes: »vidne imod dig«.

⁴⁴²Kan også oversættes: »let«.

⁴⁴³Nemlig for Guds folk. Kan dog også oversættes: »for ham«.

⁴⁴⁴Nemlig Guds folks.

⁴⁴⁵Den hebraiske tekst har wayya^axîlēhû: »og han vil bespise«. I sammenhængen retter man til: wā^axîlēhû: »og jeg vil ...«.

midt iblandt guder⁴⁴⁶ vil han holde dom:

Guds domstale^{nl}

- ²»Hvor længe vil I dømme uretfærdigt
og løfte de ugudeliges ansigter?⁴⁴⁷ Sela^{nm}
³Skaf den ringe og den faderløse ret,
hjælp den hjælpeløse og den arme til retfærdighed,
⁴red den ringe og den fattige,
udfri af de ugudeliges hånd!
⁵De vidste ikke og forstod ikke,
de vandrer omkring i mørke,
alle jordens grundvolde vakler.
⁶Jeg har sagt: I er guder,
og I er alle den Højestes sønner.
⁷Men I skal dø som menneske,
og som en af fyrsterne skal I falde.«

Afsluttende bøn

- ⁸Rejs dig, Gud, hold dom over jorden,
for du har alle folkene til ejendom.

Salme 83

Overskrift

- ¹En sang. Salme af Asaf.

Klage

- ²Gud, giv dig ingen ro,
vær ikke tavs og hold dig ikke stille, Gud!
³For se, dine fjender larmer,
og de der hader dig, har løftet hoved.
⁴Mod dit folk planlægger de listigt anslag,
og de rådslår imod dem som skjuler sig hos dig.
⁵De har sagt: »Kom og lad os udslette dem, så de ikke mere er et folk,
så Israels navn ikke mere huskes.«
⁶For de har rådslået i hjertet med hinanden,
de vil slutte en pagt imod dig:

⁴⁴⁶Her er formodentlig tænkt på jordiske dommere. Andre tænker dog på det himmelske råd.

⁴⁴⁷Det er: Begunstige og tage parti for de ugudelige.

⁷Edoms telte og ismaelitterne,
Moab og hagritter,
⁸Gebal og Ammon og Amalek,
Filistæa sammen med Tyrus' indbyggere.
⁹Assur har også sluttet sig til dem,
de er blevet Lots børns støtte.⁴⁴⁸ Selaⁿⁿ

Bøn om hjælp

¹⁰Gør med dem som med Midjan,
som med Sisera, som med Jabin ved Kishons bæk,
¹¹de blev tilintetgjort ved En-Dor,
blev til gødning for jorden.
¹²Lad det gå dem, deres fyrster, som Oreb og som Ze'eb,
og alle deres ledere som Zeba og som Salmunna,
¹³som sagde: »Vi indtager
Guds græsgange.«
¹⁴Min Gud, lad dem være som en hvirvelvind,^{no}
som strå for vinden.
¹⁵Som en ild, der antænder en skov,
og som en flamme, der antænder bjerge,
¹⁶sådan skal du forfølge med din storm
og forfærde dem med din orkan!
¹⁷Fyld deres ansigt med skam,
så de søger dit navn, HERRE!
¹⁸Lad dem beskæmmes og forfærdes for evigt,⁴⁴⁹
og lad dem blive til skamme og gå til grunde,
¹⁹så de forstår at du, hvis navn er HERREN, du alene
er den Højeste over hele jorden.

Salme 84

Overskrift

¹Til korlederen.^{np} Al-ha-gittit.⁴⁵⁰
Af Koras sønner. En salme.

---

⁴⁴⁸Ordret: »arm«.

⁴⁴⁹Kan eventuelt oversættes: »uafbrudt«.

⁴⁵⁰Det vides ikke hvad der er ment med dette udtryk; det kan både være en melodiangi-
velse og en instrumentbetegnelse.

Længsel efter templet

- ²Hvor elskelige er dine boliger,
Hærskarers⁴⁵¹ HERRE!
³Min sjæl længtes efter, ja hentæredes
efter HERRENS forgårde,
mit hjerte og mit kød skal jublende prise⁴⁵²
den levende Gud.
⁴Selv fuglen⁴⁵³ har fundet et bo
og svalen en rede til sig,
hvor den har lagt sine unger:
Dine altre, Hærskarers⁴⁵⁴ HERRE,
min konge og min Gud!
⁵Salige er de som bor i dit hus,
til stadighed skal de prise dig. Sela^{nq}

Pilgrimmernes lykke

- ⁶Saligt er det menneske, hvis styrke er i dig,
på hvis hjerte det ligger at drage på valfart.^{nr}
⁷Når de drager igennem Baka-dalen,
gør de den til et kildevæld,
ja, tidligregnen⁴⁵⁵ skal hylle den i velsignelser.
⁸De skal gå frem fra kraft til kraft,
de skal se^{ns} hen til Gud på Zion.

Bøn for kongen

- ⁹HERRE, Gud Sebaot,^{nt} hør min bøn,
lyt, Jakobs Gud. Sela
¹⁰Se til vort skjold, Gud,
se på din salvedes ansigt.

Gud og hans tempel er livets kilde

- ¹¹Sandelig, én dag i dine forgårde er bedre
end tusind som jeg har valgt.^{nu}
At befinde sig ved tærsklen til min Guds hus

⁴⁵¹I ældre tid uoversat: »Zebaoth«

⁴⁵²Oversættes ofte: »råber efter«. Det vil dog være eneste gang at dette adskillige gange forekommende verbum optræder i pi'el i den betydning i GT.

⁴⁵³Undertiden oversat: »spurven«

⁴⁵⁴I ældre tid uoversat: »Zebaoth«

⁴⁵⁵Det er efterårets første, lette regn efter sommerens tørke. Oversættes derfor også: »efterårsregnen«

er bedre end at bo i ugudeliges telte.
¹²For HERREN Gud er sol og skjold,
HERREN giver nåde og ære,
intet godt nægter han dem
som vandrer i oprigtighed.
¹³Hærskarers⁴⁵⁶ HERRE,
saligt er det menneske som stoler på dig!

Salme 85

Overskrift

¹Til korlederen.^{nv}
Af Koras sønner. En salme.

Gud var nådig

²Du benådede, HERRE, dit land,
du vendte Jakobs skæbne.^{nw}
³Du borttog dit folks skyld,
du skjulte al deres synd. Sela^{nx}
⁴Du holdt al din vrede tilbage,
du vendte om fra din vredes glød.

Gud, vær os nådig

⁵Genrejs os,^{ny} vor frelses Gud,
og tilintetgør din vrede mod os.
⁶Vil du være vred på os for evigt?
Vil du udstrække din vrede til slægt efter slægt?
⁷Vil du ikke gøre os levende igen,
så dit folk kan glæde sig i dig?
⁸HERRE, lad os se din nåde,
og giv os din frelse!

Gud vil være nådig

⁹Jeg vil høre, hvad Gud taler,
HERREN taler jo fred
til sit folk og til sine fromme,
så de ikke vender tilbage til dårskab.
¹⁰Ja, hans frelse er nær hos dem som frygter ham,
så herlighed kan bo i vort land.

---

⁴⁵⁶I ældre tid uoversat: »Zebaoth«

¹¹Nåde⁴⁵⁷ og sandhed har mødt hinanden,
retfærdighed og fred har kysset.
¹²Sandhed skal spire frem af jorden,
og retfærdighed skal se ned fra himlen.
¹³HERREN vil også give det som er godt,
og vort land vil give sin afgrøde.
¹⁴Retfærdighed skal gå foran ham⁴⁵⁸
og fred i hans skridts spor!^{nz}

Salme 86

Overskrift

¹En bøn af David.

Klage

Bøj dit øre, HERRE, svar mig,
for jeg er hjælpeløs og elendig.
²Bevar min liv,⁴⁵⁹
for jeg er trofast,
frels din tjener, du min Gud,
frels^{næ} ham som stoler på dig.
³Vær mig nådig, Herre,
for til dig råber jeg hele dagen.
⁴Glæd din tjeners sjæl,
for til dig, Herre, løfter jeg min sjæl.
⁵For du, Herre, er god og tilgivende
og rig på nåde mod alle som påkalder dig.
⁶Lyt, HERRE, til min bøn
og giv agt på min tryglende røst.⁴⁶⁰
⁷På min nøds dag vil jeg råde til dig,
for du vil svare mig.

Lovprisning

⁸Der er ingen som du blandt guder, Herre,
og der er ingen gerninger som dine.
⁹Alle folkeslag, som du har skabt, skal komme,
og de skal tilbede for dit ansigt, Herre,

⁴⁵⁷Tidligere oversat: »miskundhed«.

⁴⁵⁸Ordret: »foran hans ansigt«.

⁴⁵⁹Ordret: »sjæl«.

⁴⁶⁰Ordret: »min røsts tryglen«.

og de skal ære dit navn.
¹⁰For du er stor, og du gør undere,
du alene er Gud.

Bøn om vejledning

¹¹Lær mig, HERRE, din vej,
så jeg kan vandre i din sandhed,
saml mit hjerte om dette ene: at frygte dit navn.

Taksigelse

¹²Jeg vil takke dig, Herre min Gud, af hele mit hjerte,
og jeg vil ære dit navn til evig tid.
¹³For din nåde⁴⁶¹ er stor over mig,
og du har reddet min sjæl fra det dybe dødsrige.

Klage

¹⁴Gud, overmodige⁴⁶² har rejst sig imod mig,
og en flok volds mænd stræbte efter mit liv,⁴⁶³
og dig har de ikke for øje.⁴⁶⁴
¹⁵Men du, Herre, er en barmhjertig og nådig Gud,
sen til vrede og rig på nåde og sandhed.
¹⁶Vend dig til mig og vær mig nådig,
giv din styrke til din tjener,
og frels din trælkvindes søn!
¹⁷Giv mig et tegn på en god udgang,
så de som hader mig, må se det og ydmyges.
For du, HERRE, har hjulpet mig og trøstet mig.

Salme 87

Overskrift

¹Af Koras sønner. En salme. En sang.

⁴⁶¹Tidligere oversat: »miskundhed«.

⁴⁶²Ordet har også klang af »gudløse«.

⁴⁶³Ordret: »sjæl«.

⁴⁶⁴Ordret: »og har ikke stillet dig foran sig«.

Lovprisning af Zion

Hans grundlagte by er på hellige bjerge.^{nø}

²HERREN elsker Zions porte
frem for alle Jakobs boliger.

³Herlige ting er sagt om^{nå} dig,
du Guds by! Sela^{oa}

Zion – et bedehus for alle folk

⁴Jeg vil nævne Rahab⁴⁶⁵ og Babylon blandt dem som kender mig,
og også⁴⁶⁶ Filistæa og Tyrus samt Kush.⁴⁶⁷

»Denne,⁴⁶⁸ han er født dér.«

⁵Men om Zion skal der siges: »Hver og en⁴⁶⁹ er født i hende,⁴⁷⁰
og han, den Højeste, skal befæste hende.«

⁶HERREN skal tælle, når han skriver folkene op:

»Denne er født dér.« Sela

⁷Og dansende synger de:^{ob}

»Alle mine kilder er i dig.«

Salme 88*Overskrift*

¹En sang. Salme af Koras sønner.

Til korlederen.^{oc} Al-mahalat-le-annot.^{od} Maskil^{oe} af Heman, ezraitten.

Første klage

²HERRE, min frelses Gud,
om dagen har jeg råbt,
om natten var jeg foran dig.

³Lad min bøn komme for dit ansigt,
bøj dit øre til min klageråb!

⁴For min sjæl er mæt af ulykker,
og mit liv er kommet nær til dødsriget.

⁵Jeg agtes lige med dem som går ned⁴⁷¹ i graven,
jeg er blevet som en mand uden kraft,

⁴⁶⁵Dermed menes Egypten. Sl 89,10-11; Es 30,7; 51,9-10.

⁴⁶⁶Ordret: »se«.

⁴⁶⁷Det er Nubien, tidligere ofte oversat Etiopien.

⁴⁶⁸Det er hvert af de nævnte folk.

⁴⁶⁹Ordret: »mand og mand«

⁴⁷⁰Det er henvisning til »Zion«.

⁴⁷¹Kan også oversættes: »som er på vej«.

⁶blandt de døde er jeg afsondret,^{of}
som dræbte der ligger i graven,
som du ikke længere husker,
da de er revet ud af din hånd.
⁷Du har lagt mig i dybeste grav,
i mørke, i dybe steder.
⁸På mig har din vrede lagt sig tungt,
og alle dine brændinger lod du skylle over mig.^{og} Sela^{oh}
⁹Du har fjernet mine fortrolige langt fra mig,
du har gjort mig til afsky for dem,
lukket inde, så jeg ikke kan gå ud.
¹⁰Mit øje er sløvet⁴⁷² af elendighed.

Ny klage

Jeg har råbt til dig, HERRE, hver dag,
jeg har bredt min håndflade ud mod dig.
¹¹Gør du under for de døde?
Eller vil dødnings rejse sig, vil de takke dig? Sela
¹²Fortælles der i graven om din nåde,
om din sandhed i dødsriget?
¹³Kendes dit under i mørket,
eller din retfærdighed i glemslens land?

Endnu en klage

¹⁴Men jeg har råbt til dig om hjælp, HERRE,
og om morgenen kommer min bøn til dig.
¹⁵Hvorfor, HERREN, vil du forkaste min sjæl?
Hvorfor⁴⁷³ vil du skjule dit ansigt for mig?
¹⁶Hjælpeløs og døende er jeg fra ungdommen af,
jeg har båret på rædsler for dig, jeg bliver fortvivlet.
¹⁷Din vredes flammer er gået hen over mig,
rædsel for dig har tilintetgjort mig,^{oi}
¹⁸de har omringet mig som vand hele dagen,
de har sammen slået kreds omkring mig.
¹⁹Du har fjernet elsket ven og kammerat langt fra mig,
mine fortrolige er blevet til mørke.^{oj}

---

⁴⁷²Ordret: »vansmægter«.

⁴⁷³»hvorfor« er underforstået fra foregående linje.

Salme 89

Overskrift

¹Maskil^{ok} af Etan, ezraitten.

Lovprisning af Guds skabermagt og trofasthed

²Om HERRENS nåde vil jeg evigt synge,
i slægt efter slægt vil jeg prisende forkynde din sandhed med min mund.

³For jeg har sagt: Evigt opbygges nåde,
himlen – du grundfæster din sandhed i den:^{ol}

⁴»Jeg har sluttet en pagt med min udvalgte,
jeg har tilsvoret David, min tjener:

⁵For evigt vil jeg grundfæste din slægt,⁴⁷⁴
og jeg bygger din trone i slægt efter slægt.« Sela^{om}

⁶Og himlen skal prise dit under, HERRE,
ja, din sandhed i de helliges forsamling.^{on}

⁷For hvem i skyhimlen kan være lige med HERREN?
Hvem⁴⁷⁵ ligner HERREN blandt gudssønnerne?⁴⁷⁶

⁸En Gud der vækker stor rædsel i de helliges kreds
og er frygtindgydende over alle som er omkring ham!

⁹HERRE, Hærskarers⁴⁷⁷ Gud,
hvem er som du, mægtige HERREN?^{oo}
Og din trofasthed omgiver dig.

¹⁰Du hersker over havets overmod,
når dets bølger rejser sig, dæmper du dem.

¹¹Du knuste Rahab som en dræbt,
med din stærke arm⁴⁷⁸ spredte du dine fjender.

¹²Dig tilhører himlen, dig tilhører også jorden,
verden og alt hvad der fylder den – det har du grundlagt.

¹³Nord og syd – du skabte dem,
Tabor og Hermon jubler i dit navn.

¹⁴Du har en arm med styrke,
din hånd bliver stærk, du løfter din højre hånd.

¹⁵Retfærdighed og ret er din trones grundvold,
nåde og sandhed går foran dig.⁴⁷⁹

¹⁶Saligt er det folk som kender til jublende hyldest,

---

⁴⁷⁴Ordret: »sæd«

⁴⁷⁵Spørgepartiklen »hvem« er underforstået fra foregående linje.

⁴⁷⁶Det er de himmelske magter.

⁴⁷⁷I ældre tid uoversat: »Zebaoth«

⁴⁷⁸Ordret: »din styrkes arm«.

⁴⁷⁹Ordret: »foran dit ansigt«.

HERRE, i dit ansigts lys kan de vandre.
¹⁷I dit navn skal de fryde sig hele dagen,
og ved din retfærdighed ophøjes de.
¹⁸For du er deres styrkes herlighed,
og ved dit velbehag løfter du vort horn.
¹⁹For vort skjold tilhører HERREN,
ja, vor konge tilhører Israels Hellige.

Løfterne til og over Davids slægt

²⁰Dengang talte du i et syn
til dine fromme⁴⁸⁰ og sagde:
»Jeg har anbragt hjælp^{op} på en helt,
jeg har ophøjet en udvalgt⁴⁸¹ ud af folket.
²¹Jeg har fundet David, min tjener,
med min hellige olie⁴⁸² har jeg salvet ham,
²²ham som min hånd vil holde fast,
ja, min arm skal styrke ham.
²³Fjenden skal ikke overfalde ham,
og en ond person⁴⁸³ skal ikke mishandle ham.
²⁴Men jeg vil^{oq} knuse hans fjender for hans ansigt
og dem som hader ham, vil jeg slå ned.
²⁵Men min sandhed og min nåde skal være med ham,
i mit navn skal hans horn ophøjes.
²⁶Og jeg vil udstrække hans hånd⁴⁸⁴ over havet,
og hans højre hånd over floderne.
²⁷Han skal råbe til mig: »Du er min Fader,
min Gud og min frelses klippe«.
²⁸Og jeg vil gøre ham til den førstefødte,
til den øverste blandt jordens konger.
²⁹Til evig tid vil jeg bevare min nåde mod ham,
og min pagt er til at stole på for ham.
³⁰Jeg har fastsat at hans slægt⁴⁸⁵ skal bestå til evig tid,
og hans trone så længe som himlens dage varer.
³¹Hvis hans sønner forlader min lov,
og de ikke vandrer efter mine befalinger,
³²hvis de vanhelliger mine love

⁴⁸⁰Mange oversættere vælger at rette til singularis, men der er formodentlig tænkt på profeterne Samuel og Natan og eventuelt flere.

⁴⁸¹Kan også oversættes: »en yngling«.

⁴⁸²Ordret: »min helligheds olie«.

⁴⁸³Ordret: »søn af uretfærdighed«.

⁴⁸⁴Dvs.: Give ham magt.

⁴⁸⁵Ordret: »sæd«.

og ikke holder mine bud:
³³Så vil jeg hjemsøge deres overtrædelse med stok
og deres skyld med plager.
³⁴Men min nåde mod ham vil jeg ikke bryde^{or}
og ikke forråde min sandhed.
³⁵Jeg vil ikke vanhellige min pagt
og ikke forandre det som er gået over mine læber.
³⁶Ét har jeg svoret ved min hellighed:
– jeg vil aldrig lyve for David –
³⁷Hans slægt⁴⁸⁶ skal være til evig tid,
og hans trone som solen foran mig;
³⁸som månen skal den befæstes for evigt,
og et vidne på skyhimlen er trofast«. ^{os} Sela

Klage over folkets og kongens nød

³⁹Men nu har du forkastet og afvist ham,
du blev vred på din salvede.
⁴⁰Du har forkastet pagten med din tjener,
du har vanhelliget hans krone ned på jorden.
⁴¹Du har revet alle hans mure ned,
du har lagt hans fæstninger i ruin.
⁴²Alle som gik forbi på vejen, udplyndrede ham,
han er blevet til spot for sine naboer.
⁴³Du har løftet hans modstanderes højre hånd,
du har glædet alle hans fjender.
⁴⁴Ja, du vendte hans sværds klinge om,^{ot}
og du lod ham ikke holde stand i krigen.
⁴⁵Du har gjort ende på hans glans
og kastet hans trone til jorden.
⁴⁶Du har afkortet hans ungdoms dage,
du har hyllet ham i skam. Sela
⁴⁷Hvor længe, HERRE, vil du evigt skjule dig?
hvor længe⁴⁸⁷ skal din harme brænde som ild?
⁴⁸Husk, hvilken livslængde jeg har,^{ou}
til hvilken intethed du har skabt alle menneskebørn.⁴⁸⁸
⁴⁹Hvilken mand kan leve uden at skulle se døden,
kan redde sit liv⁴⁸⁹ fra dødsrigets magt?⁴⁹⁰ Sela
⁵⁰Hvor er dine tidligere nådegerninger, Herre,

⁴⁸⁶Ordret: »sæd«.

⁴⁸⁷Ordene »hvor længe« er underforstået fra forrige linje.

⁴⁸⁸Ordret: »Adams sønner«.

⁴⁸⁹Ordret: »sjæl«.

⁴⁹⁰Ordret: »hånd«.

som du tilsvor David i dit løfte?
⁵¹Husk, Herre, spotten mod dine tjenere,
husk,⁴⁹¹ at jeg i mit bryst bærer alle de mange folk,^{ov}
⁵²husk,⁴⁹² at dine fjender har spottet, HERRE,
at de har spottet din salvedes fodspor.

Liturgisk lovprisning

⁵³Lovet være HERREN til evig tid!
Amen, amen.

Salme 90

Overskrift

¹Bøn af Moses, Guds mand.

Guds evighed og menneskets forgængelighed

Herre, du har været bolig for os
i slægt efter slægt.
²Før bjergene fødtes,
før du frembragte^{ow} jorden og verden,
fra evighed til evighed er du Gud.
³Du lader mennesket⁴⁹³ vende tilbage til støv,
du siger: »Vend tilbage, I menneskebørn!«
⁴For tusind år er i dine øjne
som dagen i går, når den går forbi,^{ox}
og som en nattevagt.
⁵Du skyllede dem bort, de bliver som en søvn,
om morgenen er de som græs der skyder friske skud.^{oy}
⁶Om morgenen blomstrer det og sætter friske skud,
om aftenen visner det og tørrer ind.

Menneskets syndighed og Guds vrede

⁷Jo, vi er fortæret af din vrede,
og vi er forfærdet ved din harme.
⁸Du har stillet vore synder for dine øjne,
vor skjulte synd for dit ansigts lys.
⁹For alle vore dage er svundet bort i din vrede,

⁴⁹¹Verbet »husk« er underforstået fra forrige linje.

⁴⁹²Ordet »husk« er stadig underforstået fra det foregående vers.

⁴⁹³Det ord der er brugt (*ʔenôš*), bruges når der tales om mennesket som et svagt, skrøbeligt væsen.

vi har henlevet vore år som et suk.
¹⁰Vore leveår⁴⁹⁴, i dem er der halvfjerds år,
og hvis der er stærk livskraft, firs år,
og deres stolthed er møje og besvær,
for det er hastigt forbi, så flyver vi bort.
¹¹Hvem kender styrken i din vrede
og ud fra frygten for dig din harme?^{oz}
¹²Lær os at tælle vore dage sådan,
at vi får visdom i hjertet.

Bøn om nåde

¹³Vend om, HERRE, hvor længe?
Og hav medlidenhed med dine tjenere.
¹⁴Mæt os om morgenen med din nåde,
så vil vi juble og glæde os alle vore dage.
¹⁵Glæd os lige så mange dage som du har ydmyget os,
de år som vi har set ulykke.
¹⁶Lad din gerning blive synlig for dine tjenere
og din herlighed over deres børn.
¹⁷Og Herren, vor Guds godhed være over os,
og styrk vore hænders gerning for os,
ja, styrk vore hænders gerning!

Salme 91

Trygheden hos Gud

¹Som en der bor⁴⁹⁵ i den Højestes skjul,
som vil opholde sig i den Almægtiges skygge,
²siger jeg til HERREN:
»Min tilflugt og min borg,
min Gud, som jeg stoler på.«

Vidnesbyrd om Guds beskærmelse

³For han vil befri dig
fra fuglefængerens snare,
fra fordærvende pest.
⁴Han skal beskytte dig med sine svingfjer,
og du kan søge ly under hans vinger;

---

⁴⁹⁴Ordret: »vore års dage«.

⁴⁹⁵Kan også oversættes: »sidder«.

hans trofasthed⁴⁹⁶ er langskjold og værn.^{0æ}

⁵Du skal ikke frygte for nattens rædsel,
for en pil som flyver om dagen,

⁶for pest som breder sig i mørket,
for epidemi som hærger om middagen.

⁷Om så tusind falder ved din side
og titusind ved din højre hånd –
til dig skal det ikke nå.

⁸Du skal kun se det med dine øjne,
og du skal se de gudløses straf.

⁹»Ja, du, HERRE, er min tilflugt!«^{0ø}
Den Højeste har du gjort til din bolig,

¹⁰der skal ikke tilstøde dig ondt,
og plage skal ikke komme nær til dit telt.

¹¹For han vil give sine engle befaling om dig
at de skal beskytte dig på alle dine veje.

¹²De skal bære dig på hænder
så du ikke støder din fod på nogen sten.⁴⁹⁷

¹³På løve og giftslange skal du træde,
du skal nedtræde ungløve og drage.^{0å}

Guds nådige tilsagn

¹⁴»Fordi han har holdt sig til⁴⁹⁸ mig, vil jeg udfri ham,
jeg vil beskytte ham, for han kender mit navn.

¹⁵Råber han til mig, vil jeg svare ham,
jeg er hos ham i nød,
jeg vil redde ham og give ham ære.

¹⁶Jeg vil mætte ham med et langt liv
og lade ham nyde synet af min frelse.«

Salme 92

Overskrift

¹En salme. En sang til sabbattens dag.

Hymnisk indledning

²Det er godt at takke HERREN
og at lovsynge dit navn, du Højeste,

⁴⁹⁶Kan også oversættes: »sandhed«.

⁴⁹⁷Ordret: »på stenen«.

⁴⁹⁸Ordret: »har hængt på mig«.

³at forkynde din nåde om morgenen
og din trofasthed⁴⁹⁹ om natten,
⁴til tistrenget lyre⁵⁰⁰ og til harpe,
til strengespil på citer.

Lovprisning for frelse

⁵For du har glædet mig, HERRE, ved dit værk,
jeg vil jublende prise dine hænders gerninger.
⁶Hvor store er dine gerninger, HERRE,
dine tanker er meget dybe!
⁷En dyrisk⁵⁰¹ person kender det ikke,
og en tåbe forstår ikke dette.
⁸Når de uretfærdige skyder op som planter,
og alle som udøver synd, blomstrer,
er det for at de skal blive udslettet for evigt og altid.
⁹Men du er i det høje for evigt, HERRE.
¹⁰For se, dine fjender, HERRE,
ja se, dine fjender skal gå til grunde,
alle som udøver synd, skal spredes.
¹¹Du løftede mit horn som en vildokse,
du har overgydt mig^{pa} med frisk olie.
¹²Mit øje så med fryd på mine fjender,^{pb}
mine ører hørte med fryd om de onde som står mig imod.
¹³En retfærdig skal skyde op som daddelpalmen,
som et cedertræ i Libanon skal han vokse.
¹⁴De som er plantet i HERRENS hus,⁵⁰²
skal skyde op i vor Guds forgårde.
¹⁵Selv i høj alder skal de bære frugt,
de skal være saftige og grønne,
¹⁶så de kan forkynde at HERREN er retskaffen,
min klippe, og der er ingen uret hos ham.

⁴⁹⁹Kan også oversættes: »sandhed«.

⁵⁰⁰Ordret blot: »til tistrenget«. Man går ud fra at der er tænkt på en lyre (eller harpe), udseendet er ukendt.

⁵⁰¹Grundtekstens *bafar* betyder: »kvæg«. Det bruges her som betegnelse for et menneske uden ånd.

⁵⁰²Det er en ofte brugt betegnelse i GT for templet.

Salme 93

Guds kongedømme er evigt

¹HERREN er konge!

Han har klædt sig i højhed,

HERREN har klædt sig, har rustet sig⁵⁰³ med styrke.

Ja, jorden er grundfæstet, den skal ikke røkkes.

²Din trone står fast fra ældgammel tid,

fra evighed er du.

HERREN er kosmisk konge

³Strømme løftede, HERRE,

strømme løftede deres røst,

strømme løfter deres drøn.⁵⁰⁴

⁴Fremfor vældige vandes buldren,⁵⁰⁵

majestætiske^{pc} havets brændinger,

er HERREN majestætisk i det Høje.

⁵Dine vidnesbyrd er meget pålidelige,

hellighed sømmer sig for dit hus,

HERRE, i evighed.⁵⁰⁶

Salme 94

Kollektiv klage

¹Hævnens⁵⁰⁷ Gud, HERREN,
hævnens Gud er trådt frem i stråleglans!^{pd}

²Rejs dig, du jordens dommer,
gengæld hovmodige deres handling.⁵⁰⁸

³Hvor længe skal ugudelige, HERRE,
hvor længe skal ugudelige juble?

⁴De raser, de taler frækt,
alle der begår synd, praler.

⁵De knuser dit folk, HERRE,
og undertrykker din arv.

⁶Enke og fremmed dræber de

⁵⁰³ Ordret: »omgjordet sig«.

⁵⁰⁴ Egentlig om bølgers (voldsomme) brusen.

⁵⁰⁵ Ordret: »røst«.

⁵⁰⁶ Ordret: »i dages udstrækning«.

⁵⁰⁷ Både her og i næste linje står grundtekstens ord for »hævn« i pluralis, der formodentlig skal understrege styrken i Guds hævn.

⁵⁰⁸ Ordret: »bring handling tilbage over hovmodige«.

og myrder faderløse.

⁷Og de siger: »HERREN⁵⁰⁹ ser det ikke,
og Jakobs Gud bemærker det ikke.«

Bebrejdelse mod de onde

⁸Vær fornuftige, I tåber blandt folket!

Og I dårer, hvornår vil I blive kloge?

⁹Han som planter øre, mon han ikke skulle høre?

Eller han som danner øje, mon han ikke skulle se?

¹⁰Han som opdrager folkeslag, mon han ikke kan straffe?

Han som lærer et menneske kundskab!^{pe}

¹¹HERREN kender et menneskes tanker,
for de er vindpust.^{pf}

Opmuntring til de fromme

¹²Salig er den mand som du, HERREN,⁵¹⁰ opdrager,
og den du underviser efter din lov

¹³for at skaffe ham ro for onde dage,
indtil der bliver gravet en grav for den ugudelige.

¹⁴For HERREN vil ikke forstøde sit folk
og ikke forlade sin arv.

¹⁵For retten skal vende tilbage til retfærdighed,
og alle de oprigtige af hjertet skal følge den.

Salmistens egen klage, tillid og tak

¹⁶Hvem står op for mig imod onde?

Hvem står mig bi imod dem som udøver synd?

¹⁷Hvis ikke HERREN havde været en hjælp for mig,
havde min sjæl næsten boet i tavshed.⁵¹¹

¹⁸Hvis jeg sagde: »Min fod vaklede,«
støttede din trofasthed⁵¹² mig, HERRE.

¹⁹Da jeg havde mange bekymringer i mit inderste,
glædede din trøst min sjæl.

²⁰Kan fordærvelsens trone slutte forbund med dig,
den som skaber lidelse på grundlag af dekret?^{pg}

²¹De angriber en retfærdigs sjæl,
og de dømmes uskyldigt blod skyldigt.

⁵⁰⁹Grundteksten har kortformen: *yāh* (»Jah«), der findes en del steder i poetiske tekster.

⁵¹⁰Grundteksten har kortformen: *yāh* (»Jah«), der findes en del steder i poetiske tekster.

⁵¹¹Det er betegnelse for dødsriget.

⁵¹²Kan også oversættes: »nåde«.

²²Men HERREN blev en fæstning for mig,
og min Gud blev min tilflugtsklippe.
²³Han vil lade deres synd vende tilbage over dem selv
og vil udlette dem i deres ondskab.
HERREN, vor Gud, vil udlette dem.

Salme 95

Opfordring til lovsang

¹Kom, lad os juble for HERREN,
lad os tiljuble vor frelses klippe!
²Lad os komme frem for hans ansigt med tak,
lad os tiljuble ham med sang!
³For HERREN er en stor Gud,
ja, en stor konge over alle guder,
⁴i hvis hånd jordens dybder er,
og bjergenes tinder er hans.
⁵Havet er hans, og han har skabt det,
og det tørre land har hans hænder dannet.
⁶Kom, lad os kaste os ned og knæle,
lad os falde på knæ for HERRENS, vor skabers, ansigt!
⁷For han er vor Gud,
og vi er det folk, han vogter,⁵¹³
de får, hans hånd tager sig af.⁵¹⁴

Formaning til lydhørhed

Ville I dog i dag lytte til hans røst!
⁸Forhærd ikke jeres hjerte som ved Meriba,
som den dag ved Massa i ørkenen,
⁹hvor⁵¹⁵ jeres fædre fristede mig,
de satte mig på prøve, skønt de havde set min gerning.
¹⁰I fyrre år væmmedes jeg ved denne slægt,^{ph}
og jeg sagde: »De er et folk med vildfarets hjerte,
og de har ikke erkendt mine veje.«
¹¹Så svor jeg i min vrede: »De skal aldrig komme ind til min hvile!«

---

⁵¹³ Ordret: »lader gå på græs«.

⁵¹⁴ Ordret: »hans hånds får«.

⁵¹⁵ Kan også oversættes: »da«.

Salme 96

Opfordring til lovsang

- ¹Syng for HERREN en ny sang,
syng for HERREN hele jorden!
²Syng for HERREN, pris⁵¹⁶ hans navn,
forkynd fra dag til dag hans frelse!
³Fortæl om hans herlighed blandt folkene,
blandt alle folkeslagene om hans undere.

For Gud er stor

- ⁴For HERREN er stor og højt lovprist,
han er frygtindgydende overfor alle guder.
⁵For alle folkeslagenes guder er tomme afguder,
men HERREN har skabt himlen.
⁶Højhed og pragt er for hans ansigt,
magt og herlighed i hans helligdom.

Opfordring til tilbedelse

- ⁷Giv HERREN, I folkeslagenes slægter,
giv HERREN ære og magt!
⁸Giv HERREN hans navns ære,
frembær offergaver og kom til hans forgårde!
⁹Kast jer ned for HERREN i hellig klædning,^{pi}
skælv for hans ansigt hele jorden!
¹⁰Sig blandt folkene: »HERREN er konge!«
Ja, jorden er grundfæstet, den skal ikke røkkes.
Han skal dømme folkene med retskaffenhed.

Opfordring til jubel

- ¹¹Himlen skal glæde sig, og jorden skal juble,
havet og dets fylde skal larme,
¹²mark og alt hvad der er derpå, skal fryde sig,
da skal alle skovens træer juble
¹³for HERRENS ansigt; for han kommer,
for han kommer for at dømme jorden;
han skal dømme verden med retfærdighed
og folkeslagene med sin sandhed.⁵¹⁷

⁵¹⁶Kan også oversættes: »velsign«.

⁵¹⁷Kan også oversættes: »trofasthed«.

Salme 97

Lovprisende indledning

- ¹HERREN er konge! Jorden skal juble,
mange øer skal glæde sig!
²Sky og uvejrs mørke er omkring ham,
retfærdighed og ret er hans trones grundvold.
³Ild går foran ham⁵¹⁸
og brænder hans fjender rundt omkring.

Gud har vist sin dømmende og frelsende magt

- ⁴Hans lyn oplyste verden,
jorden så det og bævede.
⁵Bjergene smeltede som voks foran HERREN,⁵¹⁹
foran hele jordens Herre.
⁶Himlen forkyndte hans retfærdighed,
og alle folkene så hans herlighed.
⁷Ydmyges skal alle de som dyrker et gudebillede,
de som roser sig af tomme afguder.
Kast jer ned for ham, alle guder!

Guds dom og frelse

- ⁸Zion hørte det og blev glad,
og Judas døtre frydede sig
over dine domme, HERRE!
⁹For du, HERRE, er den Højeste over hele jorden,
du er højt ophøjet over alle guder.
¹⁰I, som elsker HERREN, skal hade det onde;
han beskytter sine frommes liv,⁵²⁰
han vil redde dem fra de ugudeliges hånd.
¹¹Lys er sået^{pj} for den retfærdige
og glæde for dem med oprigtigt hjerte.
¹²Glæd jer, I retfærdige, i HERREN,
og tak hans hellige navn!^{pk}

⁵¹⁸Ordret: »foran hans ansigt«

⁵¹⁹Ordret: »foran HERRENS ansigt«. Tilsvarende i næste linje.

⁵²⁰Kan også oversættes: »sjæle«.

Salme 98

Overskrift

¹En salme.

Syng for HERREN!

Syng for HERREN en ny sang,
for han har gjort undere;
hans højre hånd hjalp ham
og hans hellige arm.⁵²¹
²HERREN har kundgjort sin frelse,
for folkenes øjne
har han åbenbaret sin retfærdighed.
³Han har husket sin nåde
og sin trofasthed⁵²² mod Israels hus.
Alle jordens ender
har set vor Guds frelse.

Bryd ud i jubel for HERREN!

⁴Bryd ud i fryderåd for HERREN, hele jorden!
Bryd ud i jubel, fryd jer, syng!
⁵Lovsyng HERREN til citer,
til citer og høj sang,
⁶til trompeter og hornklang;
bryd ud i fryderåd for kongens, HERRENS, ansigt!

HERREN kommer!

⁷Havet og dets fylde skal larme,
verden og de som bor i den!
⁸Strømme skal klappe i hænderne,⁵²³
bjerge skal sammen juble
⁹for HERRENS ansigt; for han kommer
for at dømme jorden.
Han skal dømme verden med retfærdighed
og folkeslagene med retskaffenhed.

⁵²¹Ordret: »hans helligheds arm«.

⁵²²Kan også oversættes: »sandhed«

⁵²³Ordret: »skal klappe hånd«.

Salme 99

HERREN er den hellige verdenshersker

- ¹HERREN er konge! Folkeslagene skælver.
Han troner over keruber, jorden ryster.
²HERREN på Zion er stor,
og han er ophøjet over alle folkeslagene.
³De skal prise dit navn som stort og frygtindgydende.
Hellig er han!

Hellig som retfærdighedens garant

- ⁴Og en kongens magt,^{pl} der elsker ret,
har du grundfæstet i retskaffenhed,
ret og retfærdighed i Jakob
har du skabt.
⁵Ophøj HERREN, vor Gud,
og kast jer ned for hans fødders fodskammel.
Hellig er han!

Hellig i tugt og nåde

- ⁶Moses og Aron, som var blandt hans præster,
og Samuel, som var blandt dem som påkaldte hans navn –
når de råbte til HERREN, svarede han dem.
⁷Han talte til dem i skysøjlen,
de bevarede hans vidnesbyrd
og den lov som han gav dem.
⁸HERREN, vor Gud, du svarede dem,
du var for dem en tilgivende Gud,
men hævnende for deres gerninger.
⁹Ophøj HERREN, vor Gud,
og kast jer ned for hans hellige bjerg,
for hellig er HERREN, vor Gud!

Salme 100

Overskrift

- ¹En salme til taksigelse.^{pm}

Lovsyng HERREN, Israels skaber og vogter

Bryd ud i fryderåb for HERREN, hele landet!^{pn}

²Tjen HERREN med glæde,
kom for hans ansigt med jubel!

³Erkend at HERREN er Gud,
han har skabt os, og ikke vi selv,^{po}
vi er hans folk og de får han vogter.⁵²⁴

Lovsyng HERREN, for han er god!

⁴Gå ind ad hans porte med takkesang,
i hans forgårde med lovsang;
tak ham, pris⁵²⁵ hans navn!
⁵For HERREN er god,
hans nåde⁵²⁶ varer til evig tid,
og hans troskab⁵²⁷ fra slægt til slægt.

Salme 101

Overskrift

¹Af David. En salme.

Kongen lover renhed i sit personlige liv

Om troskab^{pp} og ret vil jeg synge,
dig, HERRE, vil jeg lovsynge.
²Jeg vil indprente mig fuldkommen vej –
hvornår vil du komme til mig?
Jeg vil vandre i mit hjertes oprigtighed
i mit hus.
³Jeg vil ikke sætte mig
en nederdrægtig sag for øje;⁵²⁸
jeg har hadet at begå^{pt} overtrædelser,
det skal ikke hænge ved mig.

---

⁵²⁴Ordret: »lader gå på græs«.

⁵²⁵Kan også oversættes: »velsign«.

⁵²⁶Kan også oversættes: »trofasthed«, tidligere oversat »miskundhed«.

⁵²⁷Kan også oversættes: »sandhed«.

⁵²⁸Ordene: »for øje« hører i grundteksten til foregående linje.

Kongen lover retfærdighed og oprigtighed i forhold til sit folk

- ⁴Et falsk hjerte skal vige fra mig,
en ond vil jeg ikke vide af.
⁵Den som i hemmelighed bagtaler sin næste,
ham vil jeg udslette.⁵²⁹
Den som har stolte øjne og hovmodigt hjerte,
ham vil jeg ikke tåle.
⁶Mine øjne skal hvile på de trofaste i landet
for at de skal bo hos mig.
Den som vandrer ad fuldkommen vej,
han skal tjene mig.
⁷I mit hus skal ingen bo
som handler bedragerisk.⁵³⁰
Den som taler løgn, skal ikke bestå
for mine øjne.
⁸Hver morgen vil jeg udslette⁵³¹
alle landets ugudelige
for at udrydde fra HERRENS by
alle dem som begår synd.

Salme 102

Overskrift

- ¹En hjælpeløs' bøn,^{pr} når han er afmægtig
og udøser sin klage for HERRENS ansigt.

Klage

- ²HERRE, hør min bøn
og lad mit skrig om hjælp komme til dig.
³Skjul ikke dit ansigt for mig
den dag jeg er i nød.
Bøj dit øre til mig,
skynd dig at svare mig den dag jeg råber!
⁴For mine dage er svundet hen som^{ps} røg,
og mine knogler brændte som ild.⁵³²
⁵Mit hjerte er slået ned som en urt og visnet,
så jeg har glemt at spise mit brød.

⁵²⁹Kan også oversættes: »bringe til tavshed«.

⁵³⁰Ordret: »bedrag«.

⁵³¹Kan også oversættes: »bringe til tavshed«, jf. v.5.

⁵³²Kan også oversættes: »som et ildsted«.

⁶På grund af min højlydte stønnen
klæber mine knogler til mit kød.
⁷Jeg lignede ørkenens allike,^{pt}
jeg var som en ugle i ruiner.
⁸Jeg lå søvnløs og var
som en enlig fugl på et tag.
⁹Dagen lang hånede mine fjender mig,
de som rasede imod mig, svor ved mig.
¹⁰Så jeg spiste aske som brød
og blandede min drik med gråd
¹¹på grund af din vrede og din harme,
for du løftede mig op og kastede mig bort.
¹²Mine dage er som en langstrakt skygge,
og jeg tørres som en urt.

Gud vil frelse sit folk

¹³Men du, HERRE, vil trone for evigt,
og dit minde^{pu} i slægt efter slægt.
¹⁴Du vil rejse dig for at forbarme dig over Zion,
for det er tid at vise hende⁵³³ nåde,
ja, den fastsatte tid er kommet.
¹⁵For dine tjenere har værdsat hendes⁵³⁴ sten,
og de har medynk med hendes murbrokker.⁵³⁵
¹⁶Da skal folkene⁵³⁶ frygte HERRENS navn,
og alle jordens konger din herlighed.
¹⁷For Herren har bygget Zion
og har vist sig i sin herlighed.
¹⁸Han har vendt sig til den nøgnes bøn
og ikke foragtet deres bøn.
¹⁹Dette skal skrives ned for den kommende slægt,
så et folk som skabes, skal lovprise HERREN.⁵³⁷
²⁰For han skuede ned fra sin høje helligdom,⁵³⁸
HERREN så fra himlen til jorden
²¹for at høre fangens stønnen,
for at løse dødsdømte,⁵³⁹
²²for at forkynde HERRENS navn i Zion

---

⁵³³Det er henvisning til »Zion«.

⁵³⁴Det er henvisning til »Zion«.

⁵³⁵Ordret: »støv«.

⁵³⁶Tidligere oversat: »hedningerne«.

⁵³⁷Grundteksten har kortformen *yāh*.

⁵³⁸Ordret: »fra sin helligdoms højde«.

⁵³⁹Ordret: »dødens børn«.

og hans pris i Jerusalem,
²³når folk samles sammen
– og riger – for at tjene HERREN.

Klage, tilbedelse og tillid

²⁴Han har svækket min^{PV} kraft på vejen,
han har afkortet mine dage.
²⁵Jeg siger: Min Gud,
ryk mig ikke bort midt i livet,⁵⁴⁰
dine år varer i slægters slægt.
²⁶I fortiden grundfæstede du jorden,
og himlen er dine hænders værk.
²⁷De går til grunde, men du består;
og de slides alle op som en klædning,
du skifter dem ud som et gevandt, og de forgår.^{PW}
²⁸Men du er den samme,^{PX}
og dine år får ingen ende.
²⁹Dine tjeneres børn skal blive boende,
og deres efterkommere⁵⁴¹ skal bestå for dit ansigt.

Salme 103

Overskrift

¹Af David.

Min sjæl, pris HERREN!

Min sjæl, pris^{PY} HERREN,
og hele mit indre skal prise^{PZ} hans hellige navn!
²Min sjæl, pris HERREN,
og glem ikke alle hans velgerninger,
³ham som tilgiver dig al din skyld,
ham som helbreder alle dine sygdomme,
⁴ham som udløser dit liv fra graven,
ham som kroner dig med nåde⁵⁴² og barmhjertighed,
⁵ham som mætter dit liv^{PÆ} med det gode,
så din ungdom bliver ny igen som ørnen.⁵⁴³

⁵⁴⁰Ordret: »i halvdelen af mine dage«.

⁵⁴¹Ordret: »sæd«.

⁵⁴²Tidligere oversat: »miskundhed«, nu ofte oversat: »godhed« eller »trofasthed«.

⁵⁴³Grundtekstens ord kan også betyde: »gribben«.

Guds nåde igennem tiderne

- ⁶HERREN udøver retfærdighed
og ret for alle undertrykte.
⁷Han kundgjorde Moses sine veje
og Israels børn sine gerninger.
⁸HERREN er barmhjertig og nådig,
sen til vrede og rig på nåde⁵⁴⁴
⁹Han vil ikke gå i rette for evigt
og ikke vredes for altid.
¹⁰Han har ikke handlet mod os efter vore synder
og ikke lønnet os efter vor skyld.
¹¹For så høj som himlen er over jorden,
så mægtig har hans nåde været over dem som frygter ham.
¹²Så langt som øst⁵⁴⁵ er fra vest,⁵⁴⁶
har han fjernet vore overtrædelser fra os.
¹³Som en far forbarmer sig⁵⁴⁷ over børn,
har HERREN forbarmet sig over dem som frygter ham.
¹⁴For han ved at vi er skabt,⁵⁴⁸
han husker på at vi er støv.
¹⁵Et menneske⁵⁴⁹ – som græs er dets dage,
som markens blomst blomstrer det.
¹⁶Når en vind farer over det,⁵⁵⁰ er det ikke mere,
og dets sted kender det ikke længere.
¹⁷Men HERRENS nåde er fra evighed og til evighed over dem som frygter
ham,
og hans retfærdighed er med børns børn,
¹⁸med dem som holder hans pagt,
og med dem som husker hans befalinger for at gøre derefter.

Pris HERREN, alle hans skaberværker

- ¹⁹HERREN har rejst sin trone i himlen,
og hans kongerige hersker over alle.
²⁰Pris⁵⁵⁰ HERREN, I hans engle,
I stærke krigere som udfører hans ord, idet I adlyder hans befaling!⁵⁵⁰
²¹Pris HERREN, alle hans herskarer,
I hans tjenere som udfører hans vilje!

⁵⁴⁴Kan også oversættes: » troskab «. Tidligere oftest oversat »miskundhed«.

⁵⁴⁵Ordret: »opgang«.

⁵⁴⁶Ordret: »nedgang«.

⁵⁴⁷Ordret: »som en fars forbarmen sig«

⁵⁴⁸Ordret: »kender vor skabning/skabthed«

⁵⁴⁹Grundtekstens ord *ʔenôš* bruges hvor menneskets svaghed pointeres.

⁵⁵⁰Ordret: »hans ords røst«.

²²Pris HERREN, alle hans værker
på alle steder i hans kongerige.
Min sjæl, pris HERREN!

Salme 104

HERREN er stor!

Min sjæl, pris^{qa} HERREN!
HERRE, min Gud, du er meget stor!
Du har iført dig højhed og ære.
²Han er hyllet^{qb} i lys som kappe,
han spænder himlen ud som en teltdug.
³Han bygger sine højsale i vandene;
han gør skyerne til sin vogn,
han farer frem på vindens vinger.
⁴Han gør vinde til sine sendebud,⁵⁵¹
flammende ild til sine tjenere.

HERREN er jordens skaber

⁵Han grundfæstede jorden på dens grundvold,
den skal ikke rokkes i al evighed.
⁶Du dækkede den med urdybet som et klæde,
så der stod vand over bjerge.
⁷Det flygtede for din trussel,
løb skræmt bort for din tordens skrald.⁵⁵²
⁸Det steg op over bjerge og ned i dale
til det sted som du fastsatte for det.
⁹Du satte en grænse det ikke må overskride,
det skal ikke igen dække jorden.

Gud sørger for alt levende

¹⁰Han sender kilder ud i dalene,
de flyder mellem bjerge,
¹¹de giver vand til alle markens vilde dyr,
vildæsler slukker deres tørst.
¹²Ved dem slår himlens fugle sig ned,
mellem grenene lader de deres stemme lyde.
¹³Han vander bjerge fra sine højsale,
jorden mættes af dine gerningers frugt.

⁵⁵¹Det hebraiske ord oversættes i andre sammenhænge: »engle«.

⁵⁵²Ordret: »din tordens røst«.

¹⁴Han lader græs gro frem til kvæget
og planter til mennesket at arbejde med⁵⁵³
for at frembringe brød af jorden
¹⁵og vin der glæder et menneskes hjerte,
så ansigtet kommer til at stråle af olie,⁵⁵⁴
og brød styrker et menneskes hjerte.
¹⁶HERRENS træer mættes,
Libanons cedre som han har plantet
¹⁷der hvor fuglene bygger rede,
storken hvis bo er cypresser.
¹⁸De høje bjerge er for stenbukkene,
klipperne er tilflugtssted for klippegrævlingen.

Gud giver både aktivitet og hvile

¹⁹Han skabte månen til at fastsætte festtiderne,
solen kendte sin nedgang.
²⁰Når du sender mørke, bliver det nat,
i den rører alle skovens vilde dyr på sig.
²¹De unge løver brøler efter rov
og for at kræve deres føde af Gud.
²²Når solen står op, trækker de sig tilbage
og lægger sig i deres huler.
²³Mennesket går ud til sin gerning
og til sit arbejde indtil aften.

Gud skabte også havenes vrimmel

²⁴Hvor er dine værker mange, HERRE!
Du skabte dem alle med visdom,
jorden er fuld af dit skaberværk.^{qc}
²⁵Her er havet, stort og vidt til alle sider,⁵⁵⁵
der er en vrimmel uden tal,
både små og store dyr.
²⁶Der sejler⁵⁵⁶ skibene,
der er^{qd} Livjatan, som du skabte til at lege med.^{qe}

⁵⁵³Ordret: »til menneskets arbejde«. Det kan også oversættes: »menneskets tjeneste«.

⁵⁵⁴Kan også oversættes: »stråle mere end olie«.

⁵⁵⁵Ordret: »til begge sider«.

⁵⁵⁶Ordret: »går«.

Alt liv er afhængigt af Gud

- ²⁷De venter alle med håb på dig
at du skal give dem deres føde i rette tid.
²⁸Du giver dem, og de samler op,
du åbner din hånd, og de mættes med godt.^{qf}
²⁹Du skjuler dit ansigt, og de forfærdes,
du tager deres ånd⁵⁵⁷ tilbage, og de dør
og vender tilbage til deres støv.^{qg}
³⁰Du sender din Ånd, og de skabes,^{qh}
og du fornyer jordens skikkelse.

HERRENS herlighed skal vare evigt

- ³¹HERRENS herlighed skal vare evigt,
HERREN skal glæde sig over sine værker!
³²Han ser på jorden, og den skælver,
han rører ved bjerge, og de ryger.
³³Jeg vil synge for HERREN så længe jeg lever,⁵⁵⁸
jeg vil lovsynge min Gud så længe jeg er til.⁵⁵⁹
³⁴Gid mit digt⁵⁶⁰ må behage ham,
jeg vil glædes i HERREN.
³⁵Gid syndere må udryddes fra jorden
og ugudelige ikke være til længere!
Min sjæl, pris HERREN!
Halleluja!⁵⁶¹

Salme 105⁵⁶²*Opfordring til lovsang*

- ¹Tak HERREN, udråb^{qi} hans navn,
kundgør hans gerninger blandt folkene!
²Syng for ham, spil og syng lovsang^{qj} for ham,
tal^{qk} om alle hans undere!
³Ros jer af hans hellige navn,⁵⁶³

⁵⁵⁷Kan også oversættes: »ånde/åndedrag«.

⁵⁵⁸Ordret: »i mit liv«.

⁵⁵⁹Ordret: »i min varighed«.

⁵⁶⁰Grundtekstens ord (*ślāh*) betyder måske nærmere: »from, bedende tale«.

⁵⁶¹Mange oversættere lader (med støtte i Septuaginta) »halleluja« være indledning til Sl 105

⁵⁶²Mange oversættere lader (med støtte i Septuaginta) det afsluttende »halleluja« i Sl 104 i stedet være indledning til Sl 105

⁵⁶³Ordret: »hans helligheds navn«.

deres hjerte som søger HERREN, skal glæde sig!

⁴Spørg efter HERREN og hans magt,
søg altid hans ansigt!

⁵Husk hans undere som han har udført,
hans tegn og hans munds domme.

⁶I efterkommere⁵⁶⁴ af Abraham, hans tjener,^{q1}
I hans udvalgte^{qm} sønner af Jakob!

Guds pagt og løfte

⁷Han er HERREN, vor Gud,
hans domme gælder over hele jorden.

⁸Han husker evigt sin pagt,
det ord som han har forordnet til tusind slægtled,
⁹som han har indgået med Abraham,
og sin ed til Isak.

¹⁰Han stadfæstede den for Jakob som bestemmelse,
for Israel som en evig pagt,

¹¹idet han sagde:

»Dig vil jeg give Kana'ans land,
jeres arvelod.«

Fra Kana'an til Egypten

¹²Da de var ringe i antal,⁵⁶⁵

kun få, og de boede i det som gæster,

¹³og de vandrede omkring fra folk til folk,
fra et rige til et andet folkefærd,

¹⁴da tillod han intet menneske at undertrykke dem
og formanede⁵⁶⁶ konger for deres skyld:

¹⁵»Rør ikke mine salvede,
og gør ikke mine profeter noget ondt!«

¹⁶Da han kaldte hungersnød over landet,
sønderbrød enhver brødstav,^{qn}

¹⁷sendte han en mand forud for dem,
Josef blev solgt som træl.

¹⁸De tvang hans fødder i fodlænke,
jern gennemtrængte hans sjæl^{q0}

¹⁹indtil den tid da hans ord indtraf,
HERRENS tale havde lutret ham.

²⁰Kongen sendte bud og satte ham fri,

⁵⁶⁴Ordret: »sæd«.

⁵⁶⁵Ordret: »i mænds tal«

⁵⁶⁶Kan også oversættes: »straffede«.

folkeslags hersker løslod ham.^{qp}
²¹Han satte ham til herre over sit hus
og til hersker over al sin ejendom
²²så han kunne vejlede^{qq} hans fyrster efter sin vilje⁵⁶⁷
og give hans ældste visdom.
²³Så kom Israel til Egypten,
og Jakob boede som gæst i Kams land.

I Egypten

²⁴Da han gjorde sit folk meget frugtbart
og talrigere end dets fjender,
²⁵vendte han deres hjerte til at hade hans folk
og handle lumskt imod hans tjenere.
²⁶Han sendte Moses, sin tjener,
Aron, som han havde udvalgt.
²⁷Blandt dem proklamerede de hans tegn^{qr}
og hans undere i Kams land.
²⁸Han sendte mørke, så det blev mørkt,
og de trodsede ikke^{qs} hans ord.
²⁹Han forvandlede deres vande til blod
og dræbte deres fisk.
³⁰Deres land vrimlede af frøer,
ind i deres kongers kamre.
³¹Han talte, så kom der fluer,^{qt}
myg i hele deres landområde.
³²Han gav dem hagl som deres regnbyger,
flammende ild⁵⁶⁸ over deres land.
³³Han slog deres vinstokke og deres figentræer ned
og knuste træerne i deres landområde.
³⁴Han talte, så kom der græshopper
og græshoppelarver^{qu} uden tal.
³⁵De åd alle planter i deres land,
de åd frugten på deres mark.
³⁶Han dræbte⁵⁶⁹ hver førstefødte i deres land,
førstegrøden af al deres manddomskraft.

Fra Egypten til Kana'an

³⁷Så førte han dem ud med sølv og guld,
og ingen i hans stammer snublede.

---

⁵⁶⁷Ordret: »sjæl«.

⁵⁶⁸Ordret: »flammers ild«.

⁵⁶⁹Ordret: »slog ned«.

³⁸Egypten glædede sig, da de drog ud,
for frygt for dem var faldet over dem.
³⁹Han bredte en sky ud som et dækken
og ild til at oplyse natten.
⁴⁰De bad,^{qv} og han bragte vagtler
og mættede dem med himmelbrød.
⁴¹Han åbnede en klippe, og der flød vand,
det løb i de tørre områder som en strøm.

Gud husker sit hellige løfte

⁴²For han huskede sit hellige ord⁵⁷⁰
til^{qw} sin tjener Abraham.
⁴³Han førte sit folk ud i glæde,
under jubel sine udvalgte.
⁴⁴Han gav dem folks lande,
de tog folkeslags udbytte⁵⁷¹ i besiddelse,
⁴⁵med det formål at de skulle holde hans bestemmelser
og overholde hans love.
Halleluja!⁵⁷²

Salme 106

Lovprisning og bøn

¹Halleluja!
Tak HERREN, for han er god,
for hans nåde varer til evig tid.
²Hvem kan fortælle om HERRENS vældige gerninger,
forkynde al hans pris?
³Salige⁵⁷³ er de som våger over ret,
og den som øver^{qx} retfærdighed til alle tider.
⁴Husk mig, HERRE, med velviljen til dit folk,
tag dig af mig med din frelse
⁵så jeg må se dine udvalgtes lykke,
glæde mig ved dit folks glæde,
prise mig lykkelig med din arvelod!

---

⁵⁷⁰Ordret: »helligheds ord«.

⁵⁷¹Ordret: »frugt af arbejde«.

⁵⁷²Nogle oversættere udelader (med støtte i Septuaginta og den syriske oversættelse) dette »halleluja«.

⁵⁷³Oversættes nu ofte: »lykkelige«.

Israels synd og Guds trofasthed

- ⁶Vi har syndet med vore fædre,
vi har handlet slet og ugudeligt.
⁷Vore fædre i Egypten
gav ikke agt på dine undere,
de huskede ikke mængden af dine nådesbevisninger,
men var genstridige ved et hav,^{qy} ved Sivhavet.
⁸Dog frelste han dem for sit navns skyld
for at kundgøre sin magt.
⁹Han truede Sivhavet, og det tørrede ud,
og han lod dem gå gennem dybet som gennem ørkenen.
¹⁰Han frelste dem af haders hånd,
og udfriede dem af fjendes hånd.
¹¹Vand dækkede deres modstandere,
der blev ikke én eneste tilbage af dem.
¹²Da troede de på hans ord,
de sang hans pris.
¹³De glemte hurtigt⁵⁷⁴ hans gerninger,
de ventede ikke på hans beslutning.
¹⁴De fik et voldsomt begær⁵⁷⁵ i ørkenen
og fristede Gud i ødemarken.
¹⁵Da gav han dem det de begærede,
men sendte tærende sygdom mod dem.⁵⁷⁶
¹⁶De blev skinsyge på Moses i lejren,
på Aron, HERRENS hellige.
¹⁷Jorden åbnede sig og opslugte Datan,
og den tildækkede Abirams flok,
¹⁸ild brændte deres flok,
flamme fortærede ugudelige.
¹⁹De lavede en kalv ved Horeb
og tilbad et støbt billede.
²⁰De ombyttede deres herlighed
med billedet af en okse som æder græs.
²¹De glemte Gud, deres frelser,
som havde gjort store ting i Egypten,
²²undere i Kams land,
frygtindgydende gerninger ved Sivhavet.
²³Han sagde^{qz} at han ville udrydde dem,
hvis ikke Moses, hans udvalgte,
var trådt beskyttende frem for hans ansigt,

⁵⁷⁴Ordret: »de ilede, de glemte«.

⁵⁷⁵»de begærede med begær«.

⁵⁷⁶Ordret: »mod deres sjæl«. Andre oversætter: »på halsen«.

for at afvende hans vrede fra at ødelægge dem.
²⁴De vragede det attråværdige land,
de troede ikke hans ord.
²⁵De murrede i deres telte,
de hørte ikke på HERRENS røst.
²⁶Da løftede han sin hånd mod dem^{qæ}
for at slå dem ned i ørkenen,
²⁷og for at slå deres efterkommere ned^{qø} blandt folkene
og strø dem ud i landene.
²⁸De tog Ba'al-Peors åg på sig
og spiste af ofrene til de døde.
²⁹De vakte hans harme med deres gerninger,
så en plage brød løs mod dem.
³⁰Da stod Pinehas frem og holdt dom,
og plagen hørte op.
³¹Det blev regnet ham til retfærdighed
i generation efter generation til evig tid.
³²De vakte hans vrede ved Meribas vand,
og det gik Moses ilde for deres skyld.
³³For de var genstridige imod hans ånd,
så han talte uoverlagt med sine læber.
³⁴De udryddede ikke folkene,
som HERREN havde sagt det til dem.
³⁵De blandede sig med folkene^{qå}
og lærte deres gerninger.
³⁶De tilbad deres gudebilleder
som blev til en snare for dem.
³⁷De ofrede deres sønner
og deres døtre til dæmonerne.
³⁸De udgød uskyldigt blod,
deres sønners og deres døtres blod,
som de ofrede til Kana'ans gudebilleder,
og landet blev vanhelliget af blodet.⁵⁷⁷
³⁹De gjorde sig urene ved deres gerninger,
og de bedrev hor ved deres handlinger.
⁴⁰Da blussede HERRENS vrede op mod hans folk,
og han fik afsky for sin arv.
⁴¹Han gav dem i folkenes hånd,
deres fjender herskede over dem,
⁴²deres modstandere undertrykte dem,
og de blev ydmygede under deres hånd.
⁴³Mange gange reddede han dem,

⁵⁷⁷Formodentlig her i betydningen: »blodskyld«.

men de var genstridige mod ham med deres beslutning
og sank ned i deres skyld.

⁴⁴Dog så han til dem i nøden
da han hørte deres skrig.

⁴⁵Han huskede for deres skyld sin pagt
og havde medlidenhed, som hans nåde er stor.

⁴⁶Han lod dem finde barmhjertighed⁵⁷⁸
hos alle dem som havde ført dem i fangenskab.

Bøn

⁴⁷Frels os, HERRE, vor Gud,
og saml os fra folkene
så vi kan takke dit hellige navn,⁵⁷⁹
rose os af at lovprise dig.⁵⁸⁰

lovprisning

⁴⁸Lovet⁵⁸¹ være HERREN, Israels Gud,
fra evighed og til evighed,
og hele folket skal sige: Amen!
Halleluja!⁵⁸²

Salme 107⁵⁸³

Opfordring til taksigelse

¹Tak HERREN, for han er god,
for hans nåde⁵⁸⁴ varer til evig tid.
²Det skal HERRENS genløste sige,
dem som han har genløst af fjendes^{ra} hånd,
³og som han har samlet fra landene,
fra øst⁵⁸⁵ og fra vest⁵⁸⁶, fra nord og fra hav.^{rb}

⁵⁷⁸Ordret: »Han gjorde dem til barmhjertighed«.

⁵⁷⁹Ordret: »din helligheds navn«.

⁵⁸⁰Ordret: »din lovprisning«.

⁵⁸¹Kan også oversættes: »velsignet«.

⁵⁸²Mange oversættere lader (med støtte i Septuaginta) »halleluja« være indledning til Sl 107

⁵⁸³Mange oversættere lader (med støtte i Septuaginta) det afsluttende »halleluja« i Sl 106 i stedet være indledning til Sl 107.

⁵⁸⁴hesed oversættes undertiden: »trofasthed«. Tidligere oversat: »miskundhed«.

⁵⁸⁵Ordret: »fra opgang«.

⁵⁸⁶Ordret: »fra nedgang«.

Gud frelste fra ørkenen

- ⁴De flakkede om i ørkenen, på en øde vej,^{rc}
de fandt ikke en by at bo i;
⁵de var sultne og også tørstige,
deres sjæl vansmægtede i dem.
⁶De råbte til HERREN i deres nød,
han reddede dem ud af deres trængsler.
⁷Han førte dem ad rette vej,
så de gik til en by de kunne bo i.
⁸De skal takke HERREN for hans nåde
og for hans undere mod menneskebørn,
⁹for han har tilfredsstillet⁵⁸⁷ en tørstig sjæl
og har fyldt en sulten sjæl med godt.

Gud frelste fra fangehullet

- ¹⁰De sad i mørke og i dødsskygge,rd
fanger i elendighed og jern,
¹¹for de havde været genstridige imod Guds ord
og havde foragtet den Højestes beslutning.
¹²Han ydmygede deres hjerte med plager,
de snublede, og der var ingen hjælper.
¹³De råbte til HERREN i deres nød,
han frelste dem af deres trængsler.
¹⁴Han førte dem af mørke og dødsskygge^{re}
og sønderrev deres lænker.
¹⁵De skal takke HERREN for hans nåde
og for hans undere mod menneskebørn,
¹⁶for han har knust metalporte^{rf}
og hugget jernslåer af.

Gud frelste fra sygdom

- ¹⁷Dårer, på grund af deres overtrædelser^{rg}
og på grund af deres synder blev de plaget.
¹⁸Deres sjæl afskyede al mad,
og de kom nær til dødens porte.
¹⁹Da råbte de til HERREN i deres nød,
han frelste dem fra deres trængsler.
²⁰Han sendte sit ord for at helbrede dem
og redde fra deres grave.^{rh}
²¹De skal takke HERREN for hans nåde

---

⁵⁸⁷Ordret: »mættet«.

og for hans undere mod menneskebørn,
²²og de skal ofre takofre
og fortælle om hans gerninger med jubel.

Gud frelste fra druknedøden

²³De som drog ud på havet i skibe,
som drev handel på store vande,⁵⁸⁸
²⁴de så HERRENS gerninger
og hans undere på dybet.
²⁵Han talte og fik et stormvejr til at rejse sig,
og det rejste dets bølger.
²⁶De steg op mod himlen, steg ned i dybet,
deres sjæl tabte modet i ulykken.
²⁷De dansede og ravede som den berusede,
og al deres visdom blev forvirret.
²⁸Da råbte de til HERREN i deres nød,
han frelste dem fra deres trængsler.
²⁹Han fik stormen til at stilne af,
og deres^{ri} bølger lagde sig.
³⁰De blev glade fordi de faldt til ro,
og han førte dem til en havn som de ønskede.
³¹De skal takke HERREN for hans nåde
og for hans undere mod menneskebørn
³²og ophøje ham i folkets menighed
og prise ham i de ældstes forsamling.

Lovprisning af HERRENS magt og trofasthed

³³Han kan gøre floder til en ørken
og kildevæld til udtørret jord,
³⁴frugtbart land til saltsteppe
på grund af ondskaben hos dem som bor der.
³⁵Han kan gøre ørken til vanddam
og tør jord til kildevæld.
³⁶Der lod han de sultne bo
så de kunne grundlægge en by at bo i.
³⁷De tilsåede marker og plantede vingårde
og fik en frugtbar høst.
³⁸Han velsignede dem, og de blev rigtig mange,
og han formindskede ikke deres kvægbestand.
³⁹^{rj} De blev få og blev nedbøjede
under tryk af ulykke og plage.

---

⁵⁸⁸Kan også oversættes: »mange vande«.

⁴⁰Han som øser foragt ud over fyrster,
lod dem flakke om i en ørken uden vej.
⁴¹Men han løftede en fattig op af elendighed
og gjorde slægter frugtbare som småkvæget.⁵⁸⁹
⁴²De retskafne skal se det og glæde sig
mens al uretfærdighed har lukket sin mund til.
⁴³Den som er vis, skal give agt dette,
og de skal reflektere over HERRENS nåde!⁵⁹⁰

Salme 108

Overskrift

¹En sang. Salme af David.

Tak

²Mit hjerte er trygt, Gud,
jeg vil synge og spille,
ja, min ære.^{rk}
³Vågn op, du harpe og citer!
Jeg vil vække morgenrøden.
⁴Jeg vil takke dig blandt folkene, HERRE,
og jeg vil lovsynge dig blandt folkeslagene.
⁵For din nåde⁵⁹¹ er stor op over himlene,
og din sandhed⁵⁹² op til skyerne.

Bring os hjælp!

⁶Ophøj dig over himlene, Gud,
og din herlighed komme over hele jorden!
⁷For at dine elskede må blive reddet,
så frels med din højre hånd, og svar mig!

Guds løfte

⁸Gud har talt i sin helligdom:⁵⁹³
»Jeg vil juble, jeg vil udstykke Sikem
og udmåle Sukkots dal.
⁹Mig tilhører Gilead, og mig tilhører Manasse,

⁵⁸⁹Ordret blot: »han gjorde slægter som småkvæget«.

⁵⁹⁰Tidligere oversat: »miskundhed«. Nu oversættes: *hesed* ofte ved: »trofasthed«.

⁵⁹¹Tidligere oversat »miskundhed«.

⁵⁹²Eller: »troskab«.

⁵⁹³Kan også oversættes: »hellighed«.

og Efraim er mit hoveds hjelm,⁵⁹⁴
Juda er min herskerstav.
¹⁰Moab er mit vaskefad,
på Edom vil jeg kaste min sko,
jeg vil bryde ud i jubel over Filistæa!«

Klage og bøn

¹¹Hvem vil føre mig til en befæstet by?
Hvem har ledt mig⁵⁹⁵ til Edom?
¹²Mon ikke du har forkastet os, Gud,
og vil du ikke drage ud, Gud, med vore hære?
¹³Bring os hjælp mod en fjende,
for menneskers hjælp er værdiløs.
¹⁴Ved Guds hjælp vil vi vinde styrke,
og han skal træde vore fjender ned.

Salme 109

Overskrift

¹Til korlederen.^{rl}
Af David. Salme.

Klage

Min lovsangs Gud, vær ikke tavs,
²for den gudløses^{rm} mund og bedragets mund har de åbnet imod mig,
de har talt med⁵⁹⁶ mig med løgnens tunge,
³og de har omringet mig med hadefulde ord
og har bekæmpet mig uden årsag.
⁴Til gengæld for min kærlighed anklager de mig,
men jeg er i bøn.⁵⁹⁷
⁵De gengældte mig med ondt for godt,
og med had til gengæld for min kærlighed:

---

⁵⁹⁴Ordret: »værn«.

⁵⁹⁵Mange følger Septuaginta og retter *nāḥanî* (»har ledt mig«) til: *janḥēnî*: »vil/skal lede mig«.

⁵⁹⁶Oversættes undertiden: »om«, men præpositionen *ʔēt* (»med«) kan næppe betyde »om«.

⁵⁹⁷Ordret: »men jeg er bøn«.

Fjendernes forbandelse

- ⁶»Sæt en ugudelig op imod ham,
og lad en anklager⁵⁹⁸ stå ved hans højre side!
⁷Når han bliver dømt, vil han gå ud som skyldig,⁵⁹⁹
og hans bøn skal blive til synd!
⁸Hans dage skal blive få,
en anden skal tage hans embede.
⁹Hans børn skal blive faderløse
og hans hustru enke.
¹⁰Og hans børn skal strejfe om og tigge,
de bliver krævet^m ud af deres ruiner.
¹¹En ågerkarl skal kaste garn ud efter alt det han ejer,
og fremmede skal røve frugten af hans arbejde.
¹²Der skal ikke være nogen som bevarer nåde⁶⁰⁰ imod ham,
og der skal ikke være nogen der forbarmer sig over hans faderløse!
¹³Hans efterkommere skal udryddes,
deres navn skal udslettes i næste generation!
¹⁴Hans fædres skyld skal huskes hos HERREN,
og hans moders synd skal ikke slettes!
¹⁵De⁶⁰¹ skal altid være nærværende for HERREN,
og han skal udrydde mindet om dem fra jorden.
¹⁶Det sker fordi han ikke huskede at vise nåde,
men forfulgte en hjælpeløs og fattig mand
og en som var modløs i hjertet, for at dræbe.
¹⁷Han elskede forbandelse,
og den skal komme^{ro} over ham,
han havde ikke lyst til velsignelse,
og den skal være langt fra^{rp} ham.
¹⁸Han iførte sig forbandelse som sin dragt,
og den skal komme^{rq} ind i hans indre som vand
og som olie i hans knogler.
¹⁹Den skal for ham være som en klædning han hyller sig i,
og som et bælte han altid binder om sig.«

Klage og bøn

- ²⁰Dette skal være lønnen fra HERREN til dem som anklager mig,
og dem som taler ondt imod min sjæl!
²¹Men du, HERRE, Herre, handl med mig for dit navns skyld,

⁵⁹⁸Kan også oversættes: »Satan«.

⁵⁹⁹Kan også oversættes: »ugudelig«.

⁶⁰⁰Kan også oversættes: »troskab«.

⁶⁰¹Det er henvisning til fædres skyld og moders synd (v.14).

for din nåde er god – red mig!
²²For jeg er hjælpeløs og fattig,
og mit hjerte er gennemboret^{rt} i mit indre.
²³Jeg svandt bort som en skygge når den strækker sig,
jeg er rystet af som en græshoppe.
²⁴Mine knæ vaklede på grund af faste,
og mit kød er skrumpet ind, uden fedt.
²⁵Og jeg, jeg er blevet til spot for dem,
de ser mig, de ryster på deres hoved.
²⁶Hjælp mig, HERRE, min Gud,
frels mig efter din nåde,⁶⁰²
²⁷så de erkender at dette er din hånd,
du, HERRE, du har gjort det.
²⁸Forbander de, så velsigner du.
De rejste sig, de blev til skamme,^{rs}
men din tjener glæder sig.
²⁹Lad mine anklagere klæde sig i skændsel
og iklæde sig deres skam som kappe.

Vished og løfte om taksigelse

³⁰Jeg vil takke HERREN meget med min mund,
og blandt mange vil jeg lovprise ham,
³¹for han står ved en fattigs højre side
for at frelse fra dem som dømmer hans sjæl.

Salme 110

Overskrift

¹Af David. Salme.

Guds salvedes kongelige og præstelige værdighed

HERRENS udsagn^{rt} til min herre:
»Sæt dig ved min højre hånd,
indtil jeg lægger dine fjender
som en skammel for dine fødder!«
²Din magts scepter skal HERREN række ud fra Zion,
hersk midt blandt dine fjender!
³Dit folk møder villigt frem⁶⁰³ på din vældes dag.^{ru}
I hellig prydelse – fra morgenrødens moderskød

⁶⁰²Kan også oversættes: »trofasthed«.

⁶⁰³Ordret: »dit folk er lutter villighed«

kommer⁶⁰⁴ dit unge mandskabs dug til dig.^{rv}

⁴HERREN har svoret, og han angrer ikke:

»Du er præst for evigt
på Melkisedeks vis.«

Guds salvede skal overvinde sine fjender

⁵Herren er ved din højre side,
han knuser^{rw} konger på sin vredes dag.

⁶Han vil dømme blandt folkene,⁶⁰⁵
han fylder op med lig,
han knuser hoveder over den vide jord.

⁷Af bækken ved vejen vil han drikke,
derfor kan han løfte hovedet højt.

Salme 111⁶⁰⁶

Jeg vil takke HERREN

¹Halleluja!

Jeg vil takke HERREN af hele mit hjerte
i oprigtiges kreds og menighed.

Begrundelse for lovsangen

²HERRENS gerninger er store,
værd at udforske^{rx} for alle som glæder sig over dem.

³Hans værk er højhed og pragt,
og hans retfærdighed består til evig tid.

⁴Han har skabt et minde for sine undere,^{ry}
nådig og barmhjertig er HERREN.

⁵Han gav føde til dem som frygter ham,
han husker for evigt sin pagt.

⁶Han forkyndte sine gerningers kraft for sit folk,
nemlig at han ville give^{rz} dem folkenes⁶⁰⁷ arvelod.

⁷Hans hænders gerninger er sandhed⁶⁰⁸ og ret,
alle hans forordninger er til at stole på,

⁸urokkelige for altid og evigt,

⁶⁰⁴Den masoretiske tekst har ikke noget verbum her; det må underforstås. Rimeligst i sammenhængen er: »kommer«, men en anden mulighed er: »tilhører«.

⁶⁰⁵Kan også oversættes: »hedningerne«.

⁶⁰⁶Salmen er alfabetisk, så første linje begynder med alfabetets første bogstav, anden linje med det andet osv.

⁶⁰⁷Kan også oversættes: »hedningernes«.

⁶⁰⁸Kan også oversættes: »trofasthed«.

til at blive holdt^{ræ} i sandhed og redeligt.^{rø}

⁹Han sendte sit folk forløsning,
han fastsatte sin pagt for evigt.
Hans navn er helligt og frygtindgydende.

Sand visdom

¹⁰Frygt for HERREN er visdoms begyndelse,
god indsigt har alle som handler efter dem;⁶⁰⁹
hans pris består for altid.

Salme 112⁶¹⁰

Den, der frygter HERREN, velsignes

¹Halleluja!

Salig⁶¹¹ den mand som frygter HERREN,
som glæder sig meget ved hans bud.

²Hans afkom⁶¹² skal blive mægtigt i landet;⁶¹³
de oprigtiges slægt skal velsignes.

³Velstand og rigdom er i hans hus,
og hans retfærdighed består for altid.

⁴Der er brudt et lys frem i mørket for de oprigtige,
for den som er nådig og barmhjertig og retfærdig.^{rå}

Den retfærdige skal ikke rokkes

⁵Godt for den mand som er barmhjertig og låner ud,
som tager sig af sine sager med retfærdighed.

⁶Han skal aldrig i evighed rokkes,
en retfærdig skal være til evigt minde.

⁷Han skal ikke frygte ondt budskab,
hans hjerte er fast, han har tillid til HERREN.

⁸Hans hjerte er urokkeligt, han skal ikke frygte,
indtil han kan se med glæde på sine modstandere.

⁹Han strør ud, han giver til de fattige,
hans retfærdighed består for altid,
hans horn skal være ophøjet med ære.

⁶⁰⁹Det er en henvisning til »forordninger« i v.7.

⁶¹⁰Salmen er alfabetisk, så første linje begynder med alfabetets første bogstav, anden linje med det andet osv.

⁶¹¹Oversættes nu ofte: »lykkelig«.

⁶¹²Ordret: »sæd«.

⁶¹³Kan også oversættes: »på jorden«.

Den ugudeliges endeligt

¹⁰Den ugudelige skal se det og græmmes,
han skal skære tænder og forgå.
Ugudeliges begær bliver til intet.

Salme 113

Lovpris HERRENS navn!

¹Halleluja!
Lovpris, I HERRENS tjenere,
lovpris HERRENS navn!
²HERRENS navn være priset⁶¹⁴
fra nu og til evig tid!
³Fra solens opgang⁶¹⁵ til dens nedgang⁶¹⁶
er HERRENS navn højlovet.

HERREN er ophøjet

⁴HERREN er ophøjet over alle folk,
hans herlighed over himlen.
⁵Hvem er som HERREN, vor Gud –
han som troner højt oppe,
⁶han som ser dybt ned –
i himlen og på jorden?⁶¹⁷

Herren bøjer sig frelsende ned

⁷Han som rejser en ringe op af støvet,
som ophøjer en fattig af skarnet
⁸for at lade ham sidde^{sa} blandt fyrster,
blandt sit folks fyrster.
⁹Han som lader en ufrugtbar bo^{sb} i huset
som en glad mor til sønnerne.
Halleluja.⁶¹⁸

---

⁶¹⁴Kan også oversættes: »velsignet«.

⁶¹⁵Dvs.: Øst.

⁶¹⁶Dvs.: Vest.

⁶¹⁷En del oversættere vælger – for forståelsens skyld – at flytte denne linje op mellem v.5a og 5b.

⁶¹⁸Septuginta, der følges af en del oversættere, har dette »halleluja« som indledning til Sl 114.

Salme 114⁶¹⁹*Folkets genfødsel ved udgangen fra Egypten*

¹Da Israel drog ud af Egypten,
Jakobs hus fra et folk, som havde et uforståeligt sprog,
²da blev Juda til hans helligdom,
Israel til hans herredømme.⁶²⁰

Guds undere

³Havet så og flygtede,
Jordan vendte om og løb baglæns,
⁴bjergene sprang som væddere,
høje som kid og lam.⁶²¹

Hvorfor?

⁵Hvad skete med dig, du hav, siden du flygtede,
du Jordan, siden du vendte om og løb baglæns,
⁶I bjerge, siden I sprang som væddere,
I høje, som kid og lam?

Herren er den mægtige

⁷Skælv, du jord, for Herrens ansigt,
for Jakobs Guds ansigt,
⁸ham som forvandler klippen til en vanddam,
flint til et kildevæld!

Salme 115*Menighedens klage*

¹Ikke os, HERRE, ikke os,
men dit navn skal du give ære
for din nådes,⁶²² for din sandheds⁶²³ skyld.

⁶¹⁹Septuginta, der følges af en del oversættelser, indleder salmen med et »halleluja«, der i den masoretiske tekst står som afslutning på Sl 113.

⁶²⁰Grundtekstens: *mamšlôtāʾw* (»herredømme«) er pluralis, men opfattes som regel som singularer som forudsat i Septuginta og andre gamle oversættelser. Pluralis skal måske understrege storheden i Guds herredømme.

⁶²¹Ordret: »som småkvægs afkom«.

⁶²²Tidligere oversat: »miskundhed«, oversættes nu ofte: »godhed«.

⁶²³Kan også oversættes: »troskab«.

²Hvorfor skal folkene⁶²⁴ sige:
»Hvor er nu deres Gud?«

Afgudernes afmagt

³Men vores Gud er i himlen,
han gør^{sc} alt hvad han ønsker.
⁴Deres gudebilleder er sølv og guld,
menneskehænders værk.
⁵De har mund, men kan ikke tale,
de har øjne, men kan ikke se,
⁶de har ører, men kan ikke høre,
de har næse, men kan ikke lugte.
⁷Deres hænder – dem kan de ikke føle med,
deres fødder – dem kan de ikke gå på,
de kan ikke frembringe lyd med deres strube.
⁸Ligesom de er, bliver også de der har lavet dem,^{sd}
enhver som stoler på dem.

Formaning til at stole på HERREN

⁹Israel, stol på HERREN!
Han er deres hjælper⁶²⁵ og deres skjold.
¹⁰Arons Hus, stol på HERREN!
Han er deres hjælper og deres skjold.
¹¹I, som frygter HERREN, stoler på HERREN!
Han er deres hjælper og deres skjold.

HERREN velsigner

¹²HERREN har husket os, han vil velsigne,
han vil velsigne^{se} Israels hus,
han vil velsigne Arons hus,
¹³han vil velsigne dem som frygter HERREN,
de små med de store.
¹⁴Må HERREN gøre jer talrige,
jer og jeres børn!
¹⁵Velsignede være I af HERREN,
som har skabt himmel og jord.

⁶²⁴Kan også oversættes: »hedningerne«. Her kan det give god mening.

⁶²⁵Oversættes ofte: »hjælp«.

Menighedens lovprisning

¹⁶Himlen er HERRENS himmel,
men jorden gav han menneskene.⁶²⁶
¹⁷De døde lovpriser ikke HERREN,^{sf}
heller ikke de som gik ned i stilheden.
¹⁸Men vi, vi vil prise HERREN
fra nu og til evig tid.
Halleluja!⁶²⁷

Salme 116⁶²⁸*Du har reddet mit liv*

¹Jeg elsker, for HERREN har hørt^{sg}
min tryglende røst.⁶²⁹
²For han har bøjet sit øre til mig,
og i mine dage vil jeg udråbe:^{sh}
³»Dødens reb omgav mig,
og dødsrigets trængsler havde fundet mig,
jeg fandt^{si} nød og plage.
⁴Da påkaldte jeg HERRENS navn:
»Ak, HERRE, red mit liv!«⁶³⁰
⁵HERREN er nådig og retfærdig,
og vor Gud forbarmer sig.
⁶HERREN beskytter enfoldige,
jeg var ringe, men han hjalp mig.«
⁷Min sjæl, kom tilbage til din ro,
for HERREN har handlet vel imod dig.
⁸Ja, du har reddet mit liv⁶³¹ fra døden,
mit øje fra tåre,
min fod fra fald.
⁹Jeg kan vandre for HERRENS ansigt
i de levendes lande.
¹⁰Jeg har troet, derfor kan jeg sige:
»Jeg var hårdt plaget.«
¹¹Jeg sagde i min angst:

⁶²⁶Ordret: »Adams/menneskets børn«.

⁶²⁷Septuginta, der følges af en del oversættere, har dette »halleluja« som indledning til Sl 116.

⁶²⁸Septuginta, der følges af en del oversættere, har det »halleluja«, der i den masoretiske tekst står som afslutning på Sl 115, som indledning til Sl 116.

⁶²⁹Ordret: »min tryglens røst«.

⁶³⁰Ordret: »min sjæl«.

⁶³¹Ordret: »min sjæl«.

»Hvert menneske er en løgner.«

Jeg vil løfte frelsens bæger

- ¹²Hvordan skal jeg gengælde HERREN
alle hans velgerninger mod mig?
¹³Frelsens bæger vil jeg løfte
og påkalde HERRENS navn.
¹⁴Jeg vil indfri mine løfter til HERREN,
og det foran hele hans folk.
¹⁵Kostbar i HERRENS øjne
er hans frommes død.
¹⁶Ak, HERRE, jeg er jo din træl,
jeg er din træl, din trælkvindes søn,
du har løst mine lænker.
¹⁷Til dig vil jeg ofre slagtoffer som tak
og påkalde HERRENS navn.
¹⁸Jeg vil indfri mine løfter til HERREN,
og det foran hele hans folk,
¹⁹i forgårdene til HERRENS hus,
i din midte, Jerusalem!
Halleluja!⁶³²

Salme 117⁶³³

Lovpris HERREN

- ¹Lovpris HERREN, alle folk!⁶³⁴
Pris ham, alle folkeslag!
²For hans nåde⁶³⁵ mod os har været mægtig,
og HERRENS troskab⁶³⁶ varer til evig tid.
Halleluja!⁶³⁷

⁶³²Septuginta, der følges af en del oversættere, har dette »halleluja« som indledning til Sl 117.

⁶³³Septuginta, der følges af en del oversættere, har det »halleluja«, der i den masoretiske tekst står som afslutning på Sl 116, som indledning til Sl 117.

⁶³⁴Kan også oversættes: »hedninger«, men det er næppe meningen her.

⁶³⁵Tidligere oversat: »miskundhed«.

⁶³⁶Kan også oversættes: »sandhed«.

⁶³⁷Septuginta, der følges af en del oversættere, har dette »halleluja« som indledning til Sl 118.

Salme 118⁶³⁸

Tak HERREN, for han er god

- ¹Tak HERREN, for han er god,
ja, hans nåde⁶³⁹ varer til evig tid.
²Israel skal sige:
»Ja, hans nåde varer til evig tid.«
³Arons hus skal sige:
»Ja, hans nåde varer til evig tid.«
⁴De som frygter HERREN, skal sige: »Ja, hans nåde varer til evig tid.«

Personlig takkesalme

- ⁵Fra trængslen råbte jeg til HERREN,⁶⁴⁰
HERREN svarede mig ved at føre mig ud i åbent land.⁶⁴¹
⁶HERREN er for mig, jeg vil ikke frygte,
hvad kan et menneske gøre mig?
⁷HERREN er for mig som min hjælper,⁶⁴²
og jeg skal se med fryd på dem som hader mig.
⁸Det er bedre at søge tilflugt hos HERREN
end at stole på mennesket.
⁹Det er bedre at søge tilflugt hos HERREN
end at stole på fyrster.
¹⁰Alle folk⁶⁴³ omringede mig,
i HERRENS navn værgede jeg mig imod^{sj} dem.
¹¹De omringede mig, ja, de omringede mig,
i HERRENS navn værgede jeg mig imod dem.
¹²De omringede mig som bier, de døde hen som ild i tjørnekrat,^{sk}
i HERRENS navn værgede jeg mig imod dem.
¹³Du stødte^{sl} hårdt til mig for at jeg skulle falde,
men HERREN hjalp mig.
¹⁴HERREN⁶⁴⁴ er min styrke og min lovsang,^{sm}
og han blev mig til frelse.

⁶³⁸Septuginta, der følges af en del oversættere, har det »halleluja«, der i den masoretiske tekst står som afslutning på Sl 117, som indledning til Sl 118.

⁶³⁹Tidligere oversat: »miskundhed«. Oversættes undertiden: »troskab«.

⁶⁴⁰Guds navn (HERREN) står her og i næste linje i kortformen: *yāh*. Kortformen findes en del steder i poetiske tekster og hører fast til udtrykket: *hal'û-yāh*.

⁶⁴¹Ordret blot: »HERREN svarede mig ved åbent land«.

⁶⁴²Grundtekstens ord er pluralis, der understreger styrken i hjælpen. En anden mulighed er dog at oversætte: »HERREN er for mig blandt mine hjælpere«.

⁶⁴³Kan også oversættes: »hedninger«; det kan give god mening her.

⁶⁴⁴Guds navn (HERREN) står her i kortformen: *yāh*. Jævnfør fodnote til v. 5.

¹⁵Der er⁶⁴⁵ råb af jubel og frelse
i de retfærdiges telte:
»HERRENS højre hånd handler med kraft,
¹⁶HERRENS højre hånd ophøjer,^{sn}
HERRENS højre hånd handler med kraft.«
¹⁷Jeg skal ikke dø, men jeg skal leve,
og jeg skal fortælle om HERRENS⁶⁴⁶ gerninger.
¹⁸HERREN tugtede mig hårdt,
men overgav mig ikke til døden.

Ved templets port

¹⁹Åben retfærdigheds porte for mig,
jeg vil gå ind ad dem, jeg vil takke HERREN!
²⁰Denne er porten til HERREN,
retfærdige kan gå ind ad den.
²¹Jeg vil takke dig, for du svarede mig,
og du blev mig til frelse.

I templet

²²Den sten bygmestrene forkastede,
er blevet hovedhjørneste⁶⁴⁷.
²³Fra HERREN er dette sket,
det er underfuldt for vore øjne.
²⁴Denne er dagen som HERREN har skabt,
lad os juble og glæde os på den!
²⁵Ak, HERRE, frels dog!⁶⁴⁸
Ak, HERREN, lad det dog lykkes!
²⁶Velsignet være han som kommer, i HERRENS navn!^{so}
Vi velsigner^{sp} jer fra HERRENS hus.
²⁷HERREN er Gud, og han lod det lysne for os.^{sq}
Bind festofferet med reb^{sr}
op til alterets horn.
²⁸Du er min Gud, og jeg vil takke dig,
min Gud, jeg vil ophøje dig.
²⁹Tak HERREN, for han er god,

⁶⁴⁵Der er ikke noget verbum i grundteksten i denne og næste linje. Oftest er der dermed forudsat: »er«, men andre oversættere foreslår: »lyder« eller: »hør«.

⁶⁴⁶Guds navn (HERREN) står her og i de næste to vers i kortformen: *yāh*. Jævnfør fodnote til v.5.

⁶⁴⁷Det er enten en sokkelsten der i et hjørne skal bære to mure, eller den sten der sidder øverst i buen over fx indgangsportalen og derved holder hele buen i det rette spænd (slutstenen).

⁶⁴⁸»Frels dog!« hedder på hebraisk: *hōšîfāh nnāʔ*.

ja, hans nåde⁶⁴⁹ varer til evig tid.

Salme 119^{ss}

I.

- ¹Salige⁶⁵⁰ er de hvis færd⁶⁵¹ er fuldkommen,
de som vandrer efter⁶⁵² HERRENS lov.
²Salige er de som overholder hans vedtægter,
de søger ham af ganske hjerte.
³De har heller ikke begået uretfærdighed,
de har vandret på hans veje.st
⁴Du har givet dine forordninger,
for at de nøje skulle holdes.
⁵Gid mine veje må være faste
så jeg kan holde dine lovbud.
⁶Da skal jeg ikke blive til skamme
når jeg ser hen til alle dine befalinger.
⁷Jeg vil takke dig af et oprigtigt hjerte
når jeg lærer dine retfærdige bestemmelser⁶⁵³ at kende.
⁸Jeg vil holde dine lovbud,
forlad mig ikke fuldstændig.⁶⁵⁴

II.

- ⁹Hvordan skal en ung holde sin sti ren?
Ved at han retter sig efter dit ord.
¹⁰Jeg har søgt dig af hele mit hjerte,
lad mig ikke fare vild fra dine befalinger!
¹¹Jeg har gemt dit ord⁶⁵⁵ i mit hjerte,
for at jeg ikke skal synde imod dig.
¹²Lovet⁶⁵⁶ være du, HERRE!
lær mig dine lovbud!
¹³Med mine læber forkyndte jeg
alle din munds bestemmelser.
¹⁴Jeg glædede mig ved dine vedtægters vej

⁶⁴⁹Tidligere oversat: »miskundhed«. Oversættes nu ofte: »trofasthed«.

⁶⁵⁰Oversættes nu ofte: »lykkelige«.

⁶⁵¹Ordret: »vej«.

⁶⁵²Ordret: »i«.

⁶⁵³Ordret: »din retfærdigheds bestemmelser«.

⁶⁵⁴Ordret: »indtil meget«.

⁶⁵⁵Den hebraiske tekst har: *ʔimrāʔ*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁵⁶Kan også oversættes: »velsignet«.

som over al mulig rigdom.
¹⁵Jeg vil grunde over dine forordninger
og give agt på dine stier.
¹⁶Jeg vil glæde mig ved dine lovbud,
jeg vil ikke glemme dit ord.

III.

¹⁷Gør vel imod din tjener så jeg må leve,
så vil jeg holde dit ord.
¹⁸Åbn mine øjne så jeg kan iagttage
underne fra din lov.
¹⁹Jeg er fremmed på jorden,⁶⁵⁷
skjul ikke dine befalinger for mig!
²⁰Min sjæl hentæredes af længsel
efter dine bestemmelser til enhver tid.
²¹Du truede overmodige, forbandede,⁶⁵⁸
som forvilder sig bort fra dine befalinger.
²²Vælt hån og foragt bort fra mig,
for jeg har overholdt dine vedtægter.
²³Selv når højtstående embedsmænd har sat sig ned og rådslået imod
mig,
grunder din tjener over dine lovbud.
²⁴Også dine vedtægter er min glæde,
de er mine rådgivere.⁶⁵⁹

IV.

²⁵Min sjæl er klæbet ved støvet,
giv mig liv efter dit ord!
²⁶Jeg har fortalt om mine veje, og du svarede mig,
lær mig dine lovbud!
²⁷Lad mig forstå dine forordningers vej
så jeg kan grunde over dine undere.
²⁸Min sjæl er svundet hen af bekymring,
rejs mig op efter dit ord!
²⁹Hold løgnens vej borte fra mig,
og giv mig i nåde din lov!
³⁰Jeg har valgt trofastheds vej,
jeg har stillet dine bestemmelser foran mig.^{su}

⁶⁵⁷ Kan også oversættes: »i landet«.

⁶⁵⁸ Mange oversættere flytter – med støtte i bl.a. Septuaginta – »forbandede« ned til næste linje der så oversættes: »forbandede er de som forvilder sig bort fra dine befalinger«.

⁶⁵⁹ Ordret: »mit råds mænd«.

³¹Jeg har holdt fast ved dine vedtægter,
HERREN, gør mig ikke til skamme!
³²Jeg vil løbe ad dine befalingers vej,
for du giver mit hjerte at ånde frit.⁶⁶⁰

V.

³³Lær mig, HERRE, dine lovbuds vej,
så vil jeg overholde den indtil enden.^{sv}
³⁴Giv mig indsigt så jeg kan overholde din lov
og holde den af helt hjerte.
³⁵Led mig ad dine befalingers sti,
for den holder jeg af.
³⁶Bøj mit hjerte til dine vedtægter
og ikke til vinding.
³⁷Vend mine øjne bort så de ikke ser efter tomhed,
giv mig liv på dine veje!^{sw}
³⁸Opfyld for din tjener dit ord,⁶⁶¹
som skal fremme frygt for dig.^{sx}
³⁹Vend min vanære, som jeg frygtede for, bort,
for dine bestemmelser er gode.
⁴⁰Se, jeg har længtes efter dine forordninger,
giv mig liv i din retfærdighed!

VI.

⁴¹Lad din nåde,⁶⁶² HERRE, komme over mig,
din frelse, efter dit ord,⁶⁶³
⁴²så jeg kan svare den som forhåner mig, et ord,
for jeg har stolet på dit ord.
⁴³Og tag ikke sandheds ord fuldstændig⁶⁶⁴ ud af min mund,
for jeg har sat mit håb til dine bestemmelser.
⁴⁴Og jeg vil bestandigt holde din lov,
evigt og altid.
⁴⁵Og lad mig vandre i åbent land,
for jeg har søgt råd i dine forordninger.
⁴⁶Og jeg vil tale om dine vedtægter foran konger,
og jeg skal ikke blive til skamme.
⁴⁷Og jeg vil glæde mig over dine befalinger

⁶⁶⁰Ordret: »du gør mit hjerte vidt/bredt«.

⁶⁶¹Den hebraiske tekst har: *ʔimrāʔ*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁶²I grundteksten er ordet pluralis, der understreger storheden.

⁶⁶³Den hebraiske tekst har: *ʔimrāʔ*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁶⁴Ordret: »indtil meget«.

som jeg har elsket.

⁴⁸Og jeg vil løfte mine hænder til dine befalinger
som jeg har elsket,^{sy} og jeg vil grunde over dine lovbud.

VII.

⁴⁹Husk ordet til din tjener,
som du lod mig håbe på.

⁵⁰Dette er min trøst i min elendighed,
at dit ord har givet mig liv.

⁵¹De overmodige har spottet mig uden ophør,⁶⁶⁵
jeg veg ikke fra din lov.

⁵²Jeg har husket dine bestemmelser fra gammel tid,
og jeg blev trøstet, HERRE.

⁵³En glødende harme har grebet mig over de ugudelige
som forlader din lov.

⁵⁴Dine lovbud har været mine sange
i huset hvor jeg var fremmed.⁶⁶⁶

⁵⁵Om natten har jeg husket på dit navn, HERRE,
og jeg har holdt din lov.

⁵⁶Dette gjaldt mig:^{sz}
At jeg har overholdt dine forordninger.

VIII.

⁵⁷HERREN er min del,
jeg har lovet^{sæ} at holde dine ord.

⁵⁸Jeg tryglede for dit ansigt⁶⁶⁷ af ganske hjerte:
»Vær mig nådig efter dit ord!«⁶⁶⁸

⁵⁹Jeg har overvejet mine veje,
og jeg vil atter vende mine fødder til dine vedtægter.

⁶⁰Jeg hastede og tøvede ikke
med at holde dine befalinger.

⁶¹De ugudeliges bånd omspændte mig,
din lov glemte jeg ikke.

⁶²Ved midnat står jeg op for at takke dig
for retfærdigheden i dine vedtægter.^{sø}

⁶³Jeg er ven med alle dem som frygter dig,
og med dem som holder dine forordninger.

⁶⁴Din nåde, HERRE, fylder jorden,⁶⁶⁹

⁶⁶⁵Ordret: »indtil meget«.

⁶⁶⁶Ordret: »i min fremmedheds hus.«

⁶⁶⁷Ordret: »jeg har blødgjort dit ansigt«.

⁶⁶⁸Den hebraiske tekst har: *ʔimrāʔ*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁶⁹Kan også oversættes: »landet«.

lær mig dine lovebud!

IX.

⁶⁵Du har handlet godt mod din tjener,
HERRE, efter dit ord.
⁶⁶Lær mig god^{så} dømmekraft og kundskab,
for jeg stoler på dine befalinger.
⁶⁷Før jeg blev ydmyget, for jeg vild,
men nu har jeg holdt dit ord.⁶⁷⁰
⁶⁸Du er god og gør godt,
lær mig dine lovebud!
⁶⁹De overmodige har opdigtet løgn imod mig,
jeg vil overholde dine forordninger af ganske hjerte.
⁷⁰Deres hjerte er følelsesløst som fedt,
jeg har glædet mig ved din lov.
⁷¹Det var godt for mig at jeg blev ydmyget
så jeg kunne lære dine lovebud.
⁷²Din munds lov er bedre for mig
end tusind stykker guld og sølv.

X.

⁷³Dine hænder har skabt mig og formet mig,
giv mig indsigt så jeg kan lære dine befalinger.
⁷⁴De som frygter dig, skal se mig og glæde sig,
for jeg har sat mit håb til dit ord.
⁷⁵Jeg har vidst, HERRE, at dine bestemmelser er retfærdige,
og at du af trofasthed ydmygede mig.
⁷⁶Lad dog din nåde tjene til at trøste mig
efter dit ord⁶⁷¹ til din tjener.
⁷⁷Lad din barmhjertighed komme til mig så jeg må leve,
for din lov er min glæde.
⁷⁸De overmodige skal blive til skamme, for med løgn har de forurettet
mig,
jeg vil grunde over dine forordninger.
⁷⁹Må de som frygter dig, vende tilbage til mig,
og de som kender dine vedtægter.
⁸⁰Gid mit hjerte må være fuldkomment efter dine lovebud
for at jeg ikke skal blive til skamme.

⁶⁷⁰Den hebraiske tekst har: *ʔimrā^h*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁷¹Den hebraiske tekst har: *ʔimrā^h*. Se note ovenfor til salmens nummer.

XI.

- ⁸¹Min sjæl hentæredes af venten efter din frelse,
jeg har sat mit håb til dit ord.
⁸²Mine øjne er udmattede af at vente på dit ord⁶⁷²
idet jeg sagde: »Hvornår vil du trøste mig?«
⁸³Var jeg end som en lædersæk i røg,⁶⁷³
så glemte jeg ikke dine lovbud.
⁸⁴Hvor mange er din tjeners dage?
Hvornår vil du holde dom^{ta} over dem som forfølger mig?
⁸⁵De overmodige har gravet grave for mig,
de som ikke lever efter din lov.
⁸⁶Alle dine befalinger er pålidelige,
med løgn forfølger de mig; hjælp mig!
⁸⁷De havde nær udryddet mig fra jorden,⁶⁷⁴
men jeg forlod ikke dine forordninger.
⁸⁸Giv mig liv efter din nåde,⁶⁷⁵
så vil jeg holde din munds vedtægt.

XII.

- ⁸⁹I evighed, HERRE,
står dit ord fast i himlen.
⁹⁰I slægt efter slægt varer din trofasthed.
Du grundfæstede jorden så den står fast.
⁹¹Efter dine bestemmelser består de⁶⁷⁶ endnu i dag,^{tb}
for de er alle dine tjenere.
⁹²Hvis ikke din lov havde været min glæde,
var jeg gået til grunde i min elendighed.
⁹³Jeg vil i evighed ikke glemme dine forordninger,
for ved dem har du givet mig liv.
⁹⁴Din er jeg, frels mig,
for jeg har søgt råd i dine forordninger.
⁹⁵De ugudelige lurede på mig for at tilintetgøre mig,
jeg vil give agt på dine vedtægter.
⁹⁶For al fuldkommenhed^{tc} har set en ende,
din befaling strækker sig meget vidt.

⁶⁷²Den hebraiske tekst har: *ʔimrāh*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁷³Der er formodentlig tænkt på en tom lædersæk der hang under loftet og med tiden blev ubrugelig.

⁶⁷⁴Kan også oversættes: »af landet«. Landet (Israel) var for GTs fromme stedet hvor de levede med Gud.

⁶⁷⁵Tidligere oversat: »miskundhed«. Oversættes nu ofte: »godhed«.

⁶⁷⁶Dvs. både himmel, jord, ord og trofasthed.

XIII.

⁹⁷Hvor har jeg elsket din lov!

Hele dagen er den i min tanke.

⁹⁸Din befaling^{td} gør mig visere end mine fjender,
for den er for evigt hos mig.

⁹⁹Jeg har fået mere indsigt end alle mine lærere,
for dine vedtægter er i min tanke.

¹⁰⁰Jeg er blevet forstandigere end de gamle,
for jeg har overholdt dine forordninger.

¹⁰¹Jeg har holdt mine fødder tilbage fra enhver ond sti
for at jeg kan holde dit ord.

¹⁰²Jeg afveg ikke fra dine bestemmelser,
for du har undervist mig.

¹⁰³Hvor var dit ord⁶⁷⁷ sødt for min gane,
mere end honning for min mund.

¹⁰⁴Jeg er blevet forstandig af dine forordninger,
derfor har jeg hadet enhver løgnens sti.

XIV.

¹⁰⁵Dit ord er en lygte for min fod
og et lys på min sti.

¹⁰⁶Jeg har svoret, og jeg vil opfylde det:
At overholde dine retfærdige bestemmelser.⁶⁷⁸

¹⁰⁷Jeg er blevet dybt bøjet,
HERRE, giv mig liv efter dit ord.

¹⁰⁸Lad min munds frivilligofre behage dig, HERRE,
og lær mig dine bestemmelser.

¹⁰⁹Jeg har altid mit liv i min hånd,⁶⁷⁹
men jeg har ikke glemt din lov.

¹¹⁰De ugudelige lagde fælde for mig,
men jeg forvildede mig ikke bort fra dine forordninger.

¹¹¹Jeg fik dine vedtægter til ejendom for evigt,
ja, de er mit hjertes glæde.

¹¹²Jeg bøjede mit hjerte til at handle efter dine love.
Lønnen^{te} er for evigt.

⁶⁷⁷Den hebraiske tekst har: *ʔimrāh*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁷⁸Ordret: »din retfærdigheds bestemmelser«.

⁶⁷⁹Salmistens liv (ordret: »min sjæl«) er altid udsat for fare.

XV.

- ¹¹³ De vægelsindede har jeg hadet,
men din lov har jeg elsket.
¹¹⁴ Du er mit skjul og mit skjold,
jeg har sat mit håb til dit ord.
¹¹⁵ Vig fra mig, I der handler ondt,
og jeg vil overholde min Guds befalinger.
¹¹⁶ Støt mig efter dit ord⁶⁸⁰ så jeg må leve,
og lad mig ikke blive til skamme på grund af mit håb!⁶⁸¹
¹¹⁷ Styrk mig så jeg bliver frelst,
så vil jeg altid se hen til dine lovbud.
¹¹⁸ Du har forkastet alle dem som farer vild fra dine lovbud,
for deres svig er falskhed.^{tf}
¹¹⁹ Du skaffede alle jordens ugudelige bort^{tg} som slagger,
derfor har jeg elsket dine vedtægter.
¹²⁰ Af rædsel for dig gyste mit kød,
og jeg frygtede for dine bestemmelser.

XVI.

- ¹²¹ Jeg har øvet retth og retfærdighed,
overlad mig ikke til mine undertrykkere!
¹²² Stå inde for din tjener^{ti} til det gode,
lad ikke hovmodige øve vold imod mig.
¹²³ Mine øjne er udmattede af venten på din frelse
og på dit retfærdige ord.⁶⁸²
¹²⁴ Gør med din tjener efter din nåde,⁶⁸³
og lær mig dine lovbud!
¹²⁵ Jeg er din tjener; giv mig indsigt
så jeg kan lære dine vedtægter at kende.⁶⁸⁴
¹²⁶ Det er tid for HERREN^{tj} at handle,
de har brudt din lov.
¹²⁷ Derfor har jeg elsket dine befalinger
mere end guld og mere end lutret guld.
¹²⁸ Derfor følger jeg ligefremt alle forordninger om alt,^{tk}
jeg har hadet enhver løgnens sti.

⁶⁸⁰ Den hebraiske tekst har: *ʔimrā^h*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁸¹ Ordret: »fra mit håb«.

⁶⁸² Ordret: »din retfærdigheds ord«. Den hebraiske tekst har: *ʔimrā^h* («ord»). Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁸³ Tidligere oversat: »miskundhed«.

⁶⁸⁴ Verbet («lære at kende») kan også oversættes: »give agt på«.

XVII.

- ¹²⁹ Dine vedtægter er vidunderlige,
derfor overholder min sjæl dem.
¹³⁰ Dine ords åbenbaring^{tl} spreder lys,
det giver enfoldige indsigt.
¹³¹ Jeg spærrede min mund op og tørstede,
for jeg længtes efter dine befalinger.
¹³² Vend dig til mig, og vær mig nådig
som det er deres ret,^{tm} der elsker dit navn.
¹³³ Gør mine skridt faste ved dit ord,⁶⁸⁵
og lad ingen uret herske over mig!
¹³⁴ Befri mig fra menneskers undertrykkelse,
så vil jeg overholde dine forordninger.
¹³⁵ Lad dit ansigt lyse over din tjener,
og lær mig dine love!
¹³⁶ Der flød vandstrømme ned fra mine øjne
fordi de ikke holdt din lov.

XVIII.

- ¹³⁷ Du er retfærdig, HERRE,
og dine bestemmelser^{tm} er retskafne.
¹³⁸ Du har påbudt dine vedtægter i retfærdighed
og i stor trofasthed.
¹³⁹ Min iver har tilintetgjort mig,
for mine modstandere har glemt dine ord.
¹⁴⁰ Dit ord⁶⁸⁶ er gennemlutret,⁶⁸⁷
og din tjener har elsket det.
¹⁴¹ Jeg er ringe og foragtet,
men⁶⁸⁸ jeg har ikke glemt dine forordninger.
¹⁴² Din retfærdighed er retfærdig i evighed,
og din lov er sandhed.
¹⁴³ Nød og trængsel har ramt mig,
dine befalinger er min glæde.
¹⁴⁴ Dine vedtægter er retfærdighed i evighed,
giv mig indsigt så jeg kan leve.

⁶⁸⁵ Den hebraiske tekst har: *ʔimrāʔh*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁸⁶ Den hebraiske tekst har: *ʔimrāʔh*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁸⁷ Ordret: »lutret meget«.

⁶⁸⁸ Dette: »men« står ikke udtrykkeligt i den hebraiske tekst, men er underforstået ved sætningsopbygningen.

XIX.

- ¹⁴⁵ Jeg har råbt af helt hjerte; svar mig, HERRE!
Jeg vil overholde dine lovbud.
¹⁴⁶ Jeg har råbt til dig, frels mig,
så vil jeg holde fast ved dine vedtægter.
¹⁴⁷ Før daggryet råbte jeg⁶⁸⁹ om hjælp,
jeg håbede på dit ord.^{to}
¹⁴⁸ Før nattevagterne var mine øjne åbne
for at grunde på dit ord.⁶⁹⁰
¹⁴⁹ Hør mit råb i overensstemmelse med din nåde,
HERRE, giv mig liv i overensstemmelse med din bestemmelse.
¹⁵⁰ De som jager efter skændselsgerning, nærmøde sig,
de var langt borte fra din lov.
¹⁵¹ Nær er du, HERRE,
og alle dine befalinger er sandhed.
¹⁵² Jeg har for længst vidst fra dine vedtægter
at du har grundfæstet dem for evigt.

XX.

- ¹⁵³ Se min elendighed, og red mig,
for din lov har jeg ikke glemt.
¹⁵⁴ Før min sag, og befri mig,
giv mig liv efter dit ord.⁶⁹¹
¹⁵⁵ Frelsen er fjernt fra de ugudelige,
for de har ikke søgt efter dine lovbud.
¹⁵⁶ Overordentlig stor er din barmhjertighed,⁶⁹² HERRE,
giv mig liv i overensstemmelse med dine bestemmelser!
¹⁵⁷ Mine forfølgere og modstandere er mange,
jeg veg ikke fra dine vedtægter.
¹⁵⁸ Jeg har set troløse og må væmmes,
for de har ikke holdt dit ord.⁶⁹³
¹⁵⁹ Se hvor jeg har elsket dine forordninger,
HERREN, giv mig liv i overensstemmelse med din nåde.
¹⁶⁰ Summen⁶⁹⁴ af dit ord er sandhed,
og evig er hver af dine retfærdigheds bestemmelser.⁶⁹⁵

⁶⁸⁹ Ordret: »Jeg kom forud for daggryet og råbte«.

⁶⁹⁰ Der er muligvis tænkt på de sene nattevagter fra kl. 2 til kl. 6. De blev ofte af de fromme brugt til studier og bøn. Meningen er da at salmisten begyndte endnu tidligere.

⁶⁹¹ Den hebraiske tekst har: *ʔimrāʔ*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁹² Ordret: »Store er dine barmhjertigheder«. Pluralis skal her understrege storheden.

⁶⁹³ Den hebraiske tekst har: *ʔimrāʔ*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁹⁴ Ordret: »hoved«.

⁶⁹⁵ Kan også oversættes: »bud« eller: »dom«.

XXI.

- ¹⁶¹ Højtstående embedsmænd forfulgte mig uden grund,
men mit hjerte skælvede for dine ord.
¹⁶² Jeg glædede mig over dit ord⁶⁹⁶
som en der finder et stort bytte.
¹⁶³ Jeg har hadet og afskyet løgn,
din lov har jeg elsket.
¹⁶⁴ Syv gange om dagen har jeg lovprist dig
for dine retfærdige bestemmelser.⁶⁹⁷
¹⁶⁵ Der er stor fred for dem som elsker din lov,
og der er ikke noget der får dem til at snuble.
¹⁶⁶ Jeg har håbet på din frelse, HERRE,
og jeg har udført dine befalinger.
¹⁶⁷ Min sjæl har holdt dine vedtægter,
og jeg elskede dem højt.
¹⁶⁸ Jeg har holdt dine forordninger og dine vedtægter,
for alle mine veje er åbenbare for dig.

XXII.

- ¹⁶⁹ Gid mit råb må komme frem for dit ansigt, HERRE,
giv mig indsigt efter dit ord!
¹⁷⁰ Gid min tryglen må komme frem for dit ansigt,
red mig efter dit ord!⁶⁹⁸
¹⁷¹ Mine læber skal strømme over med lovsang,
for du lærer mig dine lovbud.
¹⁷² Min tunge skal synge om dit ord,⁶⁹⁹
for alle dine befalinger er retfærdighed.
¹⁷³ Gid din hånd må være mig til hjælp,
for jeg har valgt dine forordninger.
¹⁷⁴ Jeg har længtes efter din frelse, HERRE,
og din lov er min glæde.
¹⁷⁵ Gid min sjæl må leve og lovprise dig,
og gid dine bestemmelser må hjælpe mig!
¹⁷⁶ Jeg har flakket om som et fortabt får,
søg efter din tjener,
for dine befalinger har jeg ikke glemt.

⁶⁹⁶ Den hebraiske tekst har: *ʔimrāʔ*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁹⁷ Ordret: »for din retfærdigheds bestemmelser«. Sætningen kan dog også oversættes:
»for dine retfærdige bud/domme«.

⁶⁹⁸ Den hebraiske tekst har: *ʔimrāʔ*. Se note ovenfor til salmens nummer.

⁶⁹⁹ Den hebraiske tekst har: *ʔimrāʔ*. Se note ovenfor til salmens nummer.

Salme 120

Overskrift

¹En valfartssang.^{tp}

Gud hørte og svarede

Til HERREN i min trængsel
råbte jeg, og han svarede mig.

Klagen

²»HERRE, befri min sjæl fra en løgnagtig læbe,⁷⁰⁰
fra en svigefuld tunge.«⁷⁰¹

Gud vil ramme den svigefulde tunge

³Hvad giver han dig, og hvad giver han dig yderligere,
du svigefulde tunge?^{tq}
⁴Krigerens skærpede pile
med gyvelgrenes glødende kul!

Salmistens trængsel

⁵Ve mig, for jeg har været fremmed i Meshek,⁷⁰²
jeg har boet blandt Kedars telte.
⁶Længe nok har min sjæl haft sin bolig
hos ham⁷⁰³ som hader fred.
⁷Jeg er fredsommelig; men når jeg taler,
er de for krig.

Salme 121

Overskrift

¹Sang til valfarterne.^{tr}

---

⁷⁰⁰Ordret: »fra løgns læbe«.

⁷⁰¹Ordret: »fra tunge der er bedrag«.

⁷⁰²Meshek og Kedar var krigeriske stammer.

⁷⁰³Nogle håndskrifter og de gamle oversættelser har pluralis: »hos dem«.

Min hjælp kommer fra HERREN

Jeg løfter mine øjne til bjergene,
hvorfra skal min hjælp komme?
²Min hjælp kommer fra HERREN,
himlens og jordens skaber.

HERREN bevarer dig

³Han lader ikke din fod vakle,
og han som bevarer dig, slumrer ikke!
⁴Se, han slumrer ikke
og sover ikke,
han som bevarer Israel!
⁵HERREN er den der bevarer dig,
HERREN er din skygge
ved din højre hånd.
⁶Om dagen skal solen ikke stikke dig
eller månen om natten.
⁷HERREN vil bevare dig fra alt ondt,
han vil bevare dit liv.^{ts}
⁸HERREN vil bevare din udgang og din indgang
fra nu af og til evig tid.

Salme 122

Overskrift

¹Valfartssang.^{tt} Af David.

I Jerusalems porte

Jeg glædede mig over dem som sagde til mig:
»Vi vil gå til HERRENS hus.«
²Vore fødder har stået^{tu}
i dine porte, Jerusalem!

Lovprisning af Jerusalem

³Jerusalem, som er bygget
som en by der er stærkt sammenføjet,^{tv}
⁴hvortil stammerne drog op,
HERRENS⁷⁰⁴ stammer.

---

⁷⁰⁴Guds navn (HERREN) står her i kortformen: *yāh*. Kortformen findes en del steder i poetiske tekster og hører fast til udtrykket: *hal'êlû-yāh*.

Det er en vedtægt for Israel,
takkende at prise HERRENS navn.
⁵Der stod dommersæder,⁷⁰⁵
troner⁷⁰⁶ til Davids hus.

Bøn for Jerusalem

⁶Bed om Jerusalems fred:
»Må de som elsker dig, leve trygt.
⁷Må der være fred på din ringmur,
tryghed i dine paladser!«
⁸For mine brødre og mine venners skyld
vil jeg sige: »Fred være i dig!«
⁹For HERRENS, vor Guds, hus' skyld
vil jeg søge dit bedste.

Salme 123

Overskrift

¹Valfartssang.^{tw}

De troendes tillid og forventning

Til dig har jeg løftet mine øjne,
du som troner i himlen!
²Se, som trælles øjne
er rettet mod deres herrers hånd,
som en trælkvindes øjne
er rettet mod hendes frues hånd,
sådan er vore øjne rettet mod HERREN, vor Gud,
indtil han er os nådig.

Vær os nådig!

³Vær os nådig, HERRE, vær os nådig,
for vi er tilstrækkeligt mættede med foragt!
⁴Vor sjæl er overmæt
af spotten, de sorgløse,^{tx}
foragten fra stolte.^{ty}

⁷⁰⁵Ordret: »sæder til dom/retssag«

⁷⁰⁶Ordret: »sæder«, det er samme ord som i foregående linje.

Salme 124

Overskrift

¹Valfartssang.^{tz} Af David.

Hvis ikke HERREN havde været med os

Hvis ikke HERREN havde været med os⁷⁰⁷

- sådan skal Israel sige -

²hvis ikke HERREN havde været med os,
dengang mennesker⁷⁰⁸ rejste sig mod os,

³så havde de opslugt os levende
i deres flammende vrede mod os,

⁴så var vandene skyllet over os,
en vandstrøm var gået over vor hals,^{tæ}

⁵så var de gået over vor hals,
de brusende vande!

Lovet være HERREN som var med os

⁶Lovet⁷⁰⁹ være HERREN

som ikke gav os til bytte for deres tænder!

⁷Vort liv⁷¹⁰ undslap som en fugl
af fuglefængernes fælde.

Fælden blev knust,
og vi undslap.

⁸Vor hjælp er i HERRENS navn,
hans som skabte himmel og jord.

Salme 125

Overskrift

¹Valfartssang.^{tø}

Tillid til HERRENS omsorg

De som stoler på HERREN,
er som Zions bjerg,

---

⁷⁰⁷Sætningen kan også oversættes: »Hvis ikke det var HERREN, der havde været med os«.

⁷⁰⁸Grundteksten har singularis: *ʔādām*, der må opfattes kollektivt.

⁷⁰⁹Kan også oversættes: »velsignet«.

⁷¹⁰Ordret: »sjæl«.

der ikke rokkes, der består til evig tid.
²Jerusalem – der er bjerge omkring den,⁷¹¹
og HERREN er omkring sit folk
fra nu af og til evig tid.
³For uretfærdighedens⁷¹² scepter skal ikke hvile
over de retfærdiges arvelod
for at de retfærdige ikke skal række
deres hænder til uretfærdighed.

Bøn

⁴Gør vel, HERRE, mod de gode
og mod dem der er oprigtige i deres hjerter.
⁵Men dem som bøjer deres krogveje,
skal HERREN lade fare bort med dem som begår synd.
Fred over Israel!

Salme 126

Overskrift

¹Valfartssang.^{tå}

Da HERREN vendte Zions fangenskab

Da HERREN vendte Zions fangenskab,^{ua}
da var vi som drømmende,
²da fyldtes vor mund med latter
og vor tunge med jubel.
Da sagde man blandt folkene:⁷¹³
»HERREN har gjort store ting mod dem.«
³HERREN har gjort store ting mod os;
vi blev glade.

Bøn om at frelserværket føres til ende

⁴Vend vor skæbne,^{ub} HERRE,
som Sydlandets vandløb!⁷¹⁴

---

⁷¹¹Ordret: »omkring hende«.

⁷¹²Kan også oversættes: »ugudelighedens«

⁷¹³Kan også oversættes: »hedningerne«.

⁷¹⁴De fyldes i regntiden efter tørken.

Tillid og trøst

- ⁵De som sår med tårer,
skal høste med jubel.
⁶Man går under bestandig gråd
bærende sæden der sås;
man skal komme hjem med jubel,
bærende sine neg.

Salme 127*Overskrift*

- ¹Valfartssang.^{uc} Af Salomo.

HERRENS velsignelse over hus og arbejde

- Hvis HERREN ikke bygger huset,
vil de som bygger på det, have arbejdet forgæves.
Hvis HERREN ikke våger over byen,
vil vægteren have våget forgæves.
²Det er forgæves for jer
at stå tidligt op,
at vente længe med at sidde,
at spise sliddets brød –
så meget giver han den han elsker, mens han sover.

HERRENS velsignelse over hjemmet

- ³Se, sønner er en gave⁷¹⁵ fra HERREN,
moderlivets frugt er en løn.
⁴Som pile i en krigers hånd,
sådan er ungdommens sønner.
⁵Lykkelig⁷¹⁶ den mand som har fyldt sit kogger med dem;
de skal ikke blive til skamme,
når de taler med fjender i porten.⁷¹⁷

Salme 128*Overskrift*

- ¹Valfartssang.^{ud}

⁷¹⁵Grundtekstens ord bruges især om arvelod, ejendom og jordbesiddelse.

⁷¹⁶Kan også oversættes: »salig«. Det er dog næppe relevant her.

⁷¹⁷Porten i bymuren var en større bygning, der også fungerede som retssal og byrådssal.

Den gudfrygtiges lykke

Lykkelig⁷¹⁸ hver den som frygter HERREN,
som går på hans veje!

²Frugten af dine hænders arbejde skal du rigtig nok spise,
lykkelig er du, og det skal gå dig vel.

³Din hustru er som en frugtbar vinstok
i dit hus' inderste,
dine sønner er som unge oliventræer⁷¹⁹
omkring dit bord.

⁴Ja, se sådan velsignes den mand
som frygter HERREN.

HERREN velsigne dig

⁵HERREN velsigne dig fra Zion
så du ser Jerusalems lykke
alle dit livs dage,

⁶og så du ser dine sønners sønner!
Fred over Israel!

Salme 129*Overskrift*

¹Valfartssang.^{ue}

Gud har bevaret sit folk

De bekæmpede mig hårdt fra min ungdom af
– sådan skal Israel sige –

²de bekæmpede mig hårdt fra min ungdom af,
og dog kunne de ikke overvinde mig.

³På min ryg pløjede plovmand,
de trak deres furer^{uf} lange.

⁴HERREN er retfærdig,
han huggede de ugudeliges reb over.

Tillid til Guds sejr

⁵De skal blive til skamme og vige tilbage,
alle de som hader Zion.

⁶De skal blive som græs på tagene,

---

⁷¹⁸Kan også oversættes: »salig«.

⁷¹⁹Ordret: »aflæggere/stiklinger af oliventræer«.

som er visnet før man har nået at rykke det op,^{ug}
⁷som høstmanden ikke får fyldt sin hånd med,
og heller ikke den som binder neg, sin favn.
⁸Og de som går forbi, siger ikke:
»HERRENS velsignelse være med jer!«
Vi velsigner jer i HERRENS navn.

Salme 130

Overskrift

¹Valfartssang.^{uh}

Klage

Fra det dybe råber^{ui} jeg til dig, HERRE!
²Herre, hør på min røst,
lad dine ører være opmærksomme
på min tryglende røst.⁷²⁰
³Hvis du, HERRE,⁷²¹ vil vogte på skyld,
Herre, hvem kan så bestå?
⁴Men hos dig er tilgivelsen
for at du må frygtes.

Længselsfuld tillid

⁵Jeg håber^{uj} på HERREN,
min sjæl håber,
og jeg venter på hans ord,
⁶min sjæl venter^{uk} på Herren
mere end vægtere på morgenen,
vægtere på morgenen.

Salmistens vidnesbyrd

⁷Israel, vent på HERREN,
for hos HERREN er nåden,⁷²²
og megen forløsning er hos ham.
⁸Og han skal forløse Israel
fra al dets skyld.⁷²³

⁷²⁰Ordret: »på min tryglens (pluralis) røst«

⁷²¹Guds navn (HERREN) står her i kortformen: *yāh*. Kortformen findes en del steder i poetiske tekster og hører fast til udtrykket: *hal'ēlû-yāh*.

⁷²²Tidligere oversat: »miskundhed«, oversættes nu ofte: »troskab«.

⁷²³Grundtekstens ord står i pluralis, der understreger vægten af »skyld«.

Salme 131

Overskrift

¹Valfartssang.^{ul} Af David.

Barnlig tillid

HERRE, mit hjerte var ikke hovmodigt,
og mine øjne var ikke stolte,
og jeg gik ikke ind i ting der var for store
eller for gådefulde for mig.
²Tværtimod, jeg har tysset og beroliget min sjæl,
som et mæt barn^{um} hos sin mor,
som det mætte barn er min sjæl i mig.

Vidnesbyrd

³Israel, vent på HERREN,
fra nu og til evig tid!

Salme 132

Overskrift

¹Valfartssang.^{un}

Bøn om Guds trofaste nærvær i templet

Husk, HERRE, på David
for al hans møje
²da han aflagde den ed til HERREN,
gav Jakobs Mægtige det løfte:
³»Jeg vil aldrig gå ind i min teltbolig,
jeg vil aldrig stige op på mit sengeleje,
⁴jeg vil aldrig give søvn til mine øjne,
hvile til mine øjenlåg,
⁵før jeg har fundet et sted til HERREN,
en bolig⁷²⁴ til Jakobs Mægtige.«
⁶Se, vi hørte om den i Efrata,⁷²⁵
vi fandt den paa Ja'ars mark.⁷²⁶
⁷Lad os gå til hans bolig,

⁷²⁴Grundtekstens ord er i pluralis der skal understrege storheden og skønheden

⁷²⁵At pagtens ark var på Ja'ars mark.

⁷²⁶Formodentlig et poetisk udtryk for Kirjat-Jearim, 1 Sam 5,1-7,2.

lad os kaste os ned for hans fødders skammel.

⁸Rejs dig, HERRE, til dit hvilested,
du og din magtfulde ark!⁷²⁷

⁹Dine præster skal iklæde sig retfærdighed
og dine fromme skal juble.

¹⁰For Davids, din tjeners, skyld
må du ikke afvise din salvedes ansigt!

Guds løfte til David

¹¹HERREN svor David
en troværdig ed,⁷²⁸ som han ikke går fra:
»Af dit livs frugt
vil jeg sætte en på din trone.

¹²Hvis dine sønner holder min pagt
og mine vedtægter, som jeg vil lære dem,
så skal også deres børn for evigt
sidde på din trone.«

Guds løfter over Zion

¹³For HERREN har udvalgt Zion,
han har ønsket det som sin bopæl:
¹⁴»Det er mit hvilested for evigt,
her vil jeg bo, for jeg har ønsket det.
¹⁵Dets føde vil jeg velsigne rigeligt,
jeg vil mætte dets fattige med brød,
¹⁶og jeg vil klæde dets præster i frelse,
og dets hellige skal juble højt.
¹⁷Dér vil jeg lade et horn vokse frem for David,
jeg har sørget for en lampe for min salvede.
¹⁸Hans fjender vil jeg klæde i skam,
men på ham skal hans krone stråle.«

Salme 133

Overskrift

¹Valfartssang.^{uo} Af David.

⁷²⁷Ordret: »din magts/majestæts ark«.

⁷²⁸Ordret: »en sandhed/roværdighed«

Brødrenes fællesskab

Se, hvor godt og hvor herligt det er,
når brødre også opholder sig⁷²⁹ sammen.
²Det er som den gode olie på hovedet,
der flyder ned over skægget,
Arons skæg,
der⁷³⁰ bølger ned over hans dragts halsåbning.^{up}
³Det er som Hermons dug, der falder
over Zions bjerge.
For dér har HERREN fastsat at velsignelsen skal være,
livet til evig tid.

Salme 134*Overskrift*

¹Valfartssang.^{uq}

Lovprisning af Herren

Kom,⁷³¹ pris⁷³² HERREN,
alle HERRENS tjenere
som står i HERRENS hus
om natten.^{ur}
²Løft jeres hænder mod helligdommen,
og pris⁷³³ HERREN!

Velsignelse

³HERREN velsigne dig fra Zion,
han som skabte himmel og jord.

---

⁷²⁹Verbet: yšv kan både betyde: »sidde« og: »bo«. Begge oversættelser er mulige her.

⁷³⁰Det er henvisning til »Arons skæg«, ikke til »olie«.

⁷³¹Ordret: »Se!«, men sammen med en imperativ angiver det en opfordring eller et foranstillet udråbstegn.

⁷³²Kan også oversættes: »velsign«.

⁷³³Kan også oversættes: »velsign«.

Salme 135*Opfordring til lovprisning*

¹Halleluja!

Lovpris HERRENS navn,
lovpris, I HERRENS tjenere

²som står i HERRENS hus,
i vor Guds hus' forgårde.

³Lovpris HERREN,⁷³⁴ for HERREN er god,
lovsyng hans navn, for det er herligt.

⁴For HERREN⁷³⁵ har udvalgt sig Jakob,
Israel til sin ejendom.

Lovprisning af skaberen

⁵Ja, jeg ved at HERREN er stor,
og at vor Herre er større end alle guder.

⁶Alt hvad HERREN ønskede,
gjorde han i himlen og på jorden, i havene og alle dyb.

⁷Han lader skyer stige op fra jordens ende,
han skabte lyn sammen med regnen,
han lader storm fare ud fra sine forrådskamre.

Lovprisning af frelseren

⁸Han er den som dræbte Egyptens førstefødte,
både mennesker og dyr;⁷³⁶
⁹han sendte tegn og undere i din midte, Egypten,
mod Farao og mod alle hans tjenere.

¹⁰Han er den som slog mange folkeslag
og dræbte mægtige konger:

¹¹Sihon, amoritternes konge,
og Og, Bashans konge,
og alle Kana'ans kongedømmer,

¹²og han gav deres land som arvelod,
som arvelod til sit folk Israel.

¹³HERRE, dit navn bliver til evig tid,
HERRE, dit minde^{us} består i slægt efter slægt.

¹⁴For HERREN vil skaffe sit folk ret,^{ut}

⁷³⁴Guds navn (HERREN) står her i kortformen: *yāh*. Kortformen findes en del steder i poetiske tekster og hører fast til udtrykket: *halēlû-yāh*. Det er egentlig også det der står her, men her oversættes det normalt.

⁷³⁵Guds navn (HERREN) står her i kortformen: *yāh*. Se note til v. 3

⁷³⁶Ordret: »fra mennesker til dyr«.

og han vil forbarme sig over sine tjenere.

Afgudernes afmagt

- ¹⁵Folkenes⁷³⁷ gudebilleder er sølv og guld,
menneskehænders værk.
¹⁶De har mund, men de kan ikke tale,
de har øjne, men de kan ikke se,
¹⁷de har ører, men de kan ikke lytte,
der er heller ingen åndedræt i deres mund.
¹⁸Som de er, skal de som har lavet dem, blive,
enhver som stoler på dem.

Opfordring til at prise HERREN

- ¹⁹Israels hus, pris⁷³⁸ HERREN,
Arons hus, pris HERREN,
²⁰Levis^{uu} hus, pris HERREN,
I som frygter HERREN, pris HERREN!
²¹Priset være HERREN fra Zion,
han som bor i Jerusalem!
Halleluja!⁷³⁹

Salme 136⁷⁴⁰

Opfordring til tak^{uv}

- ¹Tak HERREN, for han er god,
ja, hans nåde⁷⁴¹ varer til evig tid!
²Tak gudernes Gud,
ja, hans nåde varer til evig tid!
³Tak herrernes Herre,
ja, hans nåde varer til evig tid!

Herren er skaberen

- ⁴Ham som alene gør store undere,
ja, hans nåde varer til evig tid;

⁷³⁷Kan også oversættes: »Hedningernes«.

⁷³⁸Kan også oversættes: »velsign«.

⁷³⁹Septuginta, der følges af en del oversættere, har dette »halleluja« som indledning til Sl 136.

⁷⁴⁰Septuginta, der følges af en del oversættere, har det »halleluja«, der i den masoretiske tekst står som afslutning på Sl 135, som indledning til Sl 136.

⁷⁴¹Tidligere oversat: »miskundhed«. Oversættes nu ofte: »trofasthed«.

⁵ham som skabte himlen med indsigt,
ja, hans nåde varer til evig tid;
⁶ham som bredte jorden ud på vandene,
ja, hans nåde varer til evig tid;
⁷ham som skabte store lys,
ja, hans nåde varer til evig tid;
⁸solen til herredømme om dagen,
ja, hans nåde varer til evig tid;
⁹månen og stjerner^{uw} til herredømme om natten,
ja, hans nåde varer til evig tid;

Herren er frelseren

¹⁰ham som slog Egypten ved deres førstefødte,
ja, hans nåde varer til evig tid;
¹¹og førte Israel ud af deres midte,
ja, hans nåde varer til evig tid;
¹²med en stærk hånd og en udrakt arm,
ja, hans nåde varer til evig tid;
¹³ham som kløvede Sivhavet igennem,⁷⁴²
ja, hans nåde varer til evig tid;
¹⁴og lod Israel gå midt igennem det,
ja, hans nåde varer til evig tid;
¹⁵men drev Farao og hans hær i Sivhavet,
ja, hans nåde varer til evig tid;
¹⁶ham som førte sit folk igennem ørkenen,
ja, hans nåde varer til evig tid;
¹⁷ham som slog store konger,
ja, hans nåde varer til evig tid;
¹⁸og dræbte mægtige konger,
ja, hans nåde varer til evig tid;
¹⁹Sihon, amoriternes konge,
ja, hans nåde varer til evig tid;
²⁰og Og, Bashans konge,
ja, hans nåde varer til evig tid;
²¹og gav deres land som arvelod,
ja, hans nåde varer til evig tid;
²²som arvelod til Israel, hans tjener,
ja, hans nåde varer til evig tid;
²³ham som huskede os i vor fornedrelse,
ja, hans nåde varer til evig tid;
²⁴og befriede os fra vore fjender,

⁷⁴²Ordret: »i (flere) dele«.

ja, hans nåde varer til evig tid.
²⁵Han giver føde til alt levende,⁷⁴³
ja, hans nåde varer til evig tid!
²⁶Tak himlens Gud,
ja, hans nåde varer til evig tid!

Salme 137

Nøden i eksilet

¹Ved Babylons floder,⁷⁴⁴ dér sad vi, og vi græd
når vi mindedes Zion.
²I poplerne i landet⁷⁴⁵
hængte vi vore citere.
³For dér krævede
vore fangevogtere⁷⁴⁶ at vi skulle synge,
og vore plageåndere^{ux} at vi skulde være glade:⁷⁴⁷
»Syng for os
af Zions sange!«^{uy}
⁴Hvordan skulle vi synge HERRENS sang
på fremmed jord?

Kærlighedserklæring til Jerusalem

⁵Hvis jeg glemmer dig, Jerusalem,
gid min højre så må svigte;^{uz}
⁶gid min tunge må klæbe til min gane
hvis jeg ikke husker dig,
hvis jeg ikke ophøjer Jerusalem
over min højeste glæde.⁷⁴⁸

Straf over Edom og Babylon

⁷HERRE, husk Edoms sønner
for Jerusalems dag,
da de sagde:
»Riv ned, riv ned til dens grund.«⁷⁴⁹
⁸Babylons datter, som skal ødelægges!^{uæ}

---

⁷⁴³Ordret: »alt kød«.

⁷⁴⁴Grundtekstens ord betegner ikke blot egentlige floder, men også bifloder og kanaler.

⁷⁴⁵Ordret: »i dets midte«.

⁷⁴⁶Ordret: »de som holdt os fangne«.

⁷⁴⁷Ordret blot: »(krævede) glæde«.

⁷⁴⁸Ordret: »over min glædes hoved/tinde«.

⁷⁴⁹Ordret: »til grunden i den«.

Lykkelig den som gengælder dig
din gerning som du gjorde mod os.
⁹Lykkelig den som griber og knuser
dine børn mod klippen.

Salme 138

Overskrift

¹Af David.

Tak

Jeg vil takke dig af hele mit hjerte,
foran guderne vil jeg lovsynge dig.
²Jeg vil kaste mig ned hen imod dit hellige tempel⁷⁵⁰
og takke dit navn
for din nåde,⁷⁵¹ og for din sandhed,⁷⁵²
for du har gjort dit ord⁷⁵³ stort ud over hele dit navn.^{uø}
³Den dag jeg råbte, svarede du mig,
du gjorde mig stolt, jeg⁷⁵⁴ fik styrke.

Lovprisning

⁴Alle jordens konger skal takke dig,
for de har hørt din munds ord.
⁵Og de skal synge om HERRENS veje,
for stor er HERRENS herlighed.
⁶Ja, ophøjet er HERREN, men han ser til den ringe,
og den stolte kender han på lang afstand.

Tillid

⁷Skal jeg vandre midt i trængsel, holder du mig i live,
mod mine fjenders vrede rækker du din hånd ud,
og din højre frelser mig.
⁸HERREN skal fuldføre det for mig.
HERRE, din nåde⁷⁵⁵ varer til evig tid,
opgiv ikke dine hænders værker.

⁷⁵⁰Ordret: »din helligheds tempel«.

⁷⁵¹Tidligere oversat: »miskundhed«, nu oversættes det ofte: »trofasthed/godhed«.

⁷⁵²Oversættes ofte: »troskab«.

⁷⁵³Grundtekstens ord (*ʔimrāʰ*) har en biklang af: »løfte«.

⁷⁵⁴Ordret: »min sjæl«.

⁷⁵⁵Tidligere oversat: »miskundhed«. Oversættes nu ofte: »trofasthed«.

Salme 139

Overskrift

¹Til korlederen.^{ua}
Af David. En salme.

HERREN er alvidende^{va}

HERREN, du har ransaget mig og kender mig.

²Du ved om jeg sidder eller står,
du kender min tanke på lang afstand.

³Du har rede på om jeg går eller ligger,^{vb}
og alle mine veje er du fortrolig med.

⁴For der er ikke et ord på min tunge
uden at⁷⁵⁶ du, HERRE, kender det fuldt ud.

⁵Bagfra og forfra omslutter du mig,
du lægger din hånd på mig.

⁶Det er for vidunderligt til at jeg forstår det,
det er så højt at jeg ikke kan fatte det.

Gud er allestedsnærværende

⁷Hvor skulle jeg gå hen fra din Ånd?

Og hvor skulle jeg flygte hen fra dit ansigt?

⁸Hvis jeg stiger op til himlen, så er du dér,
og reder jeg seng i dødsriget,⁷⁵⁷ se, så er du dér!

⁹Ville jeg tage morgenrødens vinger,
slå mig ned ved det yderste hav,

¹⁰så ville din hånd også lede mig^{vc} dér,
og din højre hånd holde mig fast.

¹¹Og ville jeg sige: »Sandelig, mørke skal dække^{vd} mig
og lys omkring mig blive til nat,«

¹²så ville mørke ikke være mørke for dig,
og nat være lys som dagen,
mørket er som lyset.

Gud er den almægtige skaber

¹³Ja, det var dig der dannede mine nyrer,
du vævede mig i min mors liv.

¹⁴Jeg vil takke dig fordi jeg er så forbavsende^{ve} vidunderligt skabt,⁷⁵⁸

⁷⁵⁶Ordret: »se«.

⁷⁵⁷Ordret: »gør jeg dødsriget til min seng«.

⁷⁵⁸Ordret blot: »er vidunderlig«. Men i sammenhængen er der tale om skabelsen.

vidunderlige er dine gerninger,
og min sjæl ved det fuldt ud.
¹⁵Mine knogler⁷⁵⁹ var ikke skjult for dig
da jeg blev dannet i det skjulte,
blev formet i jordens dybder.⁷⁶⁰
¹⁶Da jeg var foster, så dine øjne mig,⁷⁶¹
og i din bog var de alle skrevet,
dagene, der var bestemte,
da endnu ikke én blandt dem var kommet.^{vf}
¹⁷Og hvad mig angår – hvor vanskelige at fatte⁷⁶² er dine tanker, Gud,
hvor mægtig er dog deres sum!
¹⁸Vil jeg tælle dem, er de flere end sand,
vågnede jeg,^{vg} var jeg stadig hos dig.

Bøn om hjælp mod onde mennesker

¹⁹Gid du, Gud, ville dræbe synderen,⁷⁶³
og I blodets mænd,⁷⁶⁴ vig fra mig!
²⁰De som taler om dig med ondskab,
og som forgæves har rejst sig imod dig,^{vh}
²¹skulle jeg ikke hade dem som hader dig, HERRE,
og væmmes ved dem som rejser sig mod dig?
²²Med fuldendt had har jeg hadet dem,
de er blevet mine fjender.

Skriftemålsbøn

²³Ransag mig, Gud, og kend mit hjerte,
prøv mig, og kend mine tanker!
²⁴Og se om jeg er på afgudsvej,^{vi}
og led mig på evigheds vej!

Salme 140

Overskrift

¹Til korlederen.^{vj}
Salme af David.

⁷⁵⁹Grundteksten har singularis. Det må opfattes kollektivt eller måske som understregning af at det gælder hver eneste knogle.

⁷⁶⁰Dvs. i moderlivet.

⁷⁶¹Ordret blot: »Dine øjne så mit foster«.

⁷⁶²Andre oversætter: »dyrebare«.

⁷⁶³Kan også oversættes: »den ugudelige«.

⁷⁶⁴Det kan formodentlig dække over både mordere og blodtørstige mennesker.

Klage og bøn om hjælp

- ²Red mig, HERRE, fra onde mennesker,⁷⁶⁵
bevar mig for voldsmænd
³som har udtænkt ondt i hjertet,
hver dag ansporer^{vk} de til krig.
⁴De har skærpet deres tunge som en slange,
der er slangegift⁷⁶⁶ under deres læber. Sela.^{vl}
⁵Vogt mig, HERRE, mod synderes⁷⁶⁷ hænder,
bevar mig for voldsmænd
som har tænkt at bringe mine skridt til fald.
⁶De hovmodige har skjult en fælde for mig
og ondskabsfulde^{vm} har udspændt net langs stien,
de har lagt snarer for mig. Sela.
⁷Jeg har sagt til HERREN: »Du er min Gud,
lyt, HERRE, til min tryglende røst.⁷⁶⁸
⁸HERRE,^{vn} Herre, min frelses styrke,
du har skærmet mit hoved på kampens dag.
⁹Opfyld ikke, HERRE, en ugudeligs begæringer,
lad ikke hans onde anslag lykkes, de vil vise sig overlegne.«^{vo} Sela.

Bøn om tilintetgørelse af de onde

- ¹⁰De som omgiver mig, deres hoved
skal den fortræd deres læber voldte, komme til at tildække.^{vp}
¹¹Der skal rystes kul over dem, han skal lade dem falde i ilden,
i vandfyldte gruber så de ikke kan rejse sig igen.
¹²En mand der bagtaler,⁷⁶⁹ skal ikke bestå i landet,⁷⁷⁰
en voldsmand – ulykke skal jage ham med stød.

Tillid til Guds omsorg og retfærdighed

- ¹³Jeg ved at HERREN vil føre den hjælpeløses sag,
de fattiges ret.
¹⁴Retfærdige skal sandelig takke dit navn,
oprigtige skal bo⁷⁷¹ for dit ansigt.

⁷⁶⁵Grundteksten har her og i næste linje singularis, men det må opfattes som kollektive betegnelser, hvilket også støttes af verberne i pluralis i v. 3.

⁷⁶⁶Det er usikkert hvilken slange der er ment med grundtekstens ord (ῥαξήν). Men formodentlig en bestemt giftslange. I jødisk tradition er der dog tænkt på en giftig edderkop.

⁷⁶⁷Kan også oversættes: »ugudeliges«.

⁷⁶⁸Ordret: »til min tryglens (pluralis) røst«

⁷⁶⁹Ordret: »en tunges mand«.

⁷⁷⁰Kan også oversættes: »på jorden«

⁷⁷¹Kan også oversættes: »sidde«.

Salme 141

Overskrift

¹Salme af David.

Råb om bønghørelse

HERRE, jeg råber⁷⁷² til dig, skynd dig til mig,
lyt til min røst når jeg kalder på dig.
²Lad min bøn gælde⁷⁷³ som et røgelsesoffer for dit ansigt,
mine løftede hænder⁷⁷⁴ som et aftenafgrødeoffer.

Bøn om styrke mod fristelsen

³HERRE, sæt vagt ved min mund,
vogt mine læbers dør.
⁴Bøj ikke mit hjerte til en ond sag,
til at udføre gerninger i ugudelighed
med mænd som handler ondt,
og lad mig ikke få smag for deres lækkerbiskener!

Bøn om at blive befriet fra det ondes magt

⁵Lad en retfærdig slå mig i kærlighed^{vq} og revse mig,
sådan olie til hovedet skal mit hoved ikke afvise,^{vr}
for min bøn er stadig rettet mod deres ondskab.^{vs}
⁶Deres herskere⁷⁷⁵ skal styrtes i hænderne på klippen,
og de skal høre at mine ord var liflige.^{vt}
⁷Som når en pløjer og bryder jorden op,
er vore knogler^{vu} spredte ved Dødsrigets gab.

Sammenfattende bøn

⁸Ja, til dig, HERRE,^{vv} Herre, er mine øjne rettet,
hos dig har jeg søgt tilflugt, giv mig ikke hen i døden!⁷⁷⁶
⁹Bevar mig fra kraften i den fælde som de har lagt ud for mig,
og fra deres snare som handler syndigt.
¹⁰Lad de ugudelige⁷⁷⁷ falde i egen fælde,⁷⁷⁸

⁷⁷²Verbet står i qatal, der her har præsensisk betydning, men angiver at bønnen er fremført gennem længere tid.

⁷⁷³Ordret: »være tilberedt«.

⁷⁷⁴Ordret: »min hænders opløften«.

⁷⁷⁵Ordret: »dommere«. Israels dommere var egentlig folkets ledere.

⁷⁷⁶Ordret: »udgyd ikke min sjæl«.

⁷⁷⁷Kan også oversættes: »uretfærdige«.

⁷⁷⁸Ordret: »hans/sine fælder«. Meningen er sandsynligvis: »hver i sin egen fælde«.

mens jeg selv samtidig slipper fri.

Salme 142

Overskrift

¹Maskil^{vw} af David.

Da han var i hulen. En bøn.

Anrøbelse

²Med min røst vil jeg råde til HERREN,
med min røst vil jeg bede til HERREN om nåde.

³Jeg vil udøse min klage for hans ansigt,
jeg vil give min nød til kende for hans ansigt.

Klagen

⁴Når min ånd i mig falder i afmagt,
kender du dog min stil.^{vx}
På vejen hvor jeg skal gå,
har de skjult en fælde for mig.
⁵Jeg spejder til højre og ser,^{vy}
men der er ingen som kendes ved mig.
Der er intet tilflugtssted for mig,⁷⁷⁹
ingen bekymrer sig om mig.⁷⁸⁰

Bøn om hjælp

⁶Jeg råber^{vz} til dig, HERRE,
jeg siger: Du er min tilflugt,
min del i de levendes land.
⁷Giv agt på mit klageråd,
for jeg er blevet meget svag,
red mig fra mine forfølgere,
for de er for stærke for mig.
⁸Før min sjæl af ud fængsel
så jeg kan takke dit navn.
De retfærdige vil samle sig om mig,
når du handler vel imod mig.

⁷⁷⁹Ordret: »Tilflugtssted er forsvundet/fortabt for mig«.

⁷⁸⁰Ordret: »om min sjæl«

Salme 143

Overskrift

¹Salme af David.

HERRE, hør!

HERRE, hør min bøn,
lyt nøje til min tryglen,
svar⁷⁸¹ mig i din trofasthed, i din retfærdighed,
²og før ikke sag mod din tjener,
for ingen som lever, er retfærdig over for dig.

Klage

³For en fjende har forfulgt mig,⁷⁸²
han har knust mit liv til jorden,
han har gjort at jeg må sidde i mørke
som dem der er evigt døde.⁷⁸³
⁴Min ånd er faldet i afmagt i mig,
mit hjerte er forfærdet i mit indre.

Erklæring af tillid

⁵væ Jeg husker fortids dage,
jeg grunder på al din gerning,
jeg tænker over dine hænders værk.
⁶Jeg har bredt mine hænder ud mod dig,
min sjæl er som udtørret land for dig.⁷⁸⁴ Sela.^{vø}

Bøn

⁷Skynd dig, svar⁷⁸⁵ mig, HERRE,
min ånd er tæret bort,
skjul ikke dit ansigt for mig
så jeg bliver som dem der går ned i graven.
⁸Forkynd mig om morgenen din nåde,⁷⁸⁶
for jeg har stolet på dig.
Lad mig kende den vej, jeg skal gå,

⁷⁸¹Kan også oversættes: »bønhør«.

⁷⁸²Ordret: »min sjæl«.

⁷⁸³Andre oversætter: »dem der for længst er døde«.

⁷⁸⁴Det er underforstået at sjælen tørster efter Gud.

⁷⁸⁵Kan også oversættes: »bønhør«.

⁷⁸⁶Tidligere oversat: »miskundhed«, nu ofte: »godhed«.

for jeg har løftet min sjæl til dig.
⁹Red mig fra mine fjender, HERRE,
hos dig har jeg søgt skjul.
¹⁰Lær mig at gøre din vilje,
for du er min Gud,
din Ånd er god,
før mig på jævnt land!^{vå}
¹¹For dit navns skyld, HERRE, giv mig liv,
bring i din retfærdighed min sjæl ud af trængsel.
¹²Udslet i din godhed⁷⁸⁷ mine fjender,
og lad alle dem som bekrieger min sjæl, gå til grunde,
for jeg er din tjener.

Salme 144

Overskrift

¹Af David.

Tillidsfuld bøn om hjælp

Lovet være HERREN, min klippe,
som opøver mine hænder til kampen,
mine fingre til krigen,
²min nåde^{wa} og min borg, min fæstning^{wb}
og min befrier for mig,
mit skjold og den jeg har søgt tilflugt hos,
han som undertvinger folk^{wc} under mig.
³HERRE, hvad er et menneske at du agter på det,
et menneskebarn at du husker på det?
⁴Mennesket er^{wd} som et åndepust,⁷⁸⁸
dets dage går forbi som en skygge.
⁵HERRE, sænk din himmel og stig ned,
rør ved bjergene så de ryger.
⁶Slyng lyn ud⁷⁸⁹ og adspred dem,⁷⁹⁰
send dine pile og forfærd dem!
⁷Ræk dine hænder ud fra det høje,
befri mig og red mig fra de vældige vande,
fra de fremmedes magt,⁷⁹¹

⁷⁸⁷Kan også oversættes: »nåde, miskundhed«.

⁷⁸⁸Kan også oversættes: »vindpust«.

⁷⁸⁹Ordret: »lad lyn lyne«.

⁷⁹⁰Det er henvisning til de fjendtlige fremmede der er omtalt i v. 7.

⁷⁹¹Ordret: »hånd«.

⁸hvis mund har talt falskhed,
og hvis højre hånd er løgnens højre.

Løfte om lovsang

⁹Gud, jeg vil synge en ny sang for dig,
på tistrenget harpe vil jeg spille for dig
¹⁰som giver kongerne sejr,
som befrier sin tjener David
fra ondt sværd!^{we}
¹¹Befri mig og red mig fra de fremmedes magt,⁷⁹²
hvis mund har talt falskhed,
og hvis højre hånd er løgnens højre.

Guds velsignelse og freden

¹²Hvis^{wf} vore sønner er som planter,
fuldvoksne i deres ungdom,
vore døtre som hjørnepiller,
udskåret efter et palads,⁷⁹³ stil,
¹³vore lagre fulde,
så de frembyder al slags forråd,⁷⁹⁴
vore får⁷⁹⁵ frembringer tusind,
ja, titusindvis på vore marker,
¹⁴vort kvæg er drægtigt,^{wg}
ingen uheld⁷⁹⁶ og ingen for tidlig fødsel,^{wh}
og ingen klageskrig på vore torve -
¹⁵Lykkeligt⁷⁹⁷ er det folk, som det går sådan,
lykkeligt er det folk, hvis Gud HERREN er!

Salme 145^{wi}

Overskrift

¹Lovsang af David.

---

⁷⁹²Ordret: »hånd«.

⁷⁹³Kan også oversættes: »tempels«.

⁷⁹⁴Ordret: »fra art til art«.

⁷⁹⁵Ordret: »vort småkvæg«.

⁷⁹⁶Ordret: »brud«.

⁷⁹⁷Kan også oversættes: »saligt«.

Jeg vil ophøje dig!

Jeg vil ophøje dig, min Gud, du konge,
og jeg vil prise⁷⁹⁸ dit navn evigt og altid.
²Hver dag vil jeg prise dig,
og jeg vil lovprise dit navn evigt og altid.
³HERREN er stor og højt lovprist,
og hans storhed kan ikke udforskes.

Slægter skal prise dig

⁴Slægt skal prise dine gerninger for slægt,
og de skal fortælle om dine mægtige gerninger.
⁵Om din højheds herlige pragt
og om de ting der angår dine undere, vil jeg synge.^{wj}
⁶Og de skal tale om dine frygtindgydende gerningers styrke,
og jeg vil fortælle om din storhed.
⁷De skal udbrede mindet om din store godhed
og juble over din retfærdighed.
⁸HERREN er nådig og barmhjertig, sen til vrede⁷⁹⁹ og rig på nåde.⁸⁰⁰
⁹HERREN er god mod alle,
og hans barmhjertighed er over alle hans skabninger.

Alle dine skabninger skal takke dig!

¹⁰Alle dine skabninger skal takke dig,
og dine fromme skal prise⁸⁰¹ dig.
¹¹De skal fortælle om dit kongedømmes herlighed⁸⁰²
og tale om din styrke,
¹²for at kundgøre for menneskebørnene hans^{wk} styrke
og hans kongedømmes prægtige⁸⁰³ herlighed.⁸⁰⁴
¹³Dit kongedømme er al evigheds kongedømme,
og dit herredømme varer i hver slægt efter slægt.^{wl}
¹⁴HERREN støtter alle som falder,
og rejser alle nedbøjede.
¹⁵Alles øjne venter med håb på dig,
og du giver dem deres føde i rette tid.⁸⁰⁵

⁷⁹⁸Kan også her og i v. 2 oversættes: »velsigne«.

⁷⁹⁹Oversættes også: »langmodig«.

⁸⁰⁰Kan også oversættes: »troskab, miskundhed«.

⁸⁰¹Kan også oversættes: »velsigne«.

⁸⁰²Kan også oversættes: »ære«.

⁸⁰³Ordrets: »pragts«.

⁸⁰⁴Kan også oversættes: »ære«.

⁸⁰⁵Ordret: »til dets tid«.

¹⁶Du åbner din hånd
og mætter alt levende med velbehag,⁸⁰⁶
¹⁷Retfærdig er HERREN på alle sine veje,
nådig i alle sine gerninger.
¹⁸Nær er HERREN hos alle som kalder på ham,
hos alle som kalder på ham i oprigtighed.⁸⁰⁷
¹⁹Han gør hvad de som frygter ham, ønsker,⁸⁰⁸
og han hører deres skrig og frelser dem.
²⁰Herren beskytter alle dem, som elsker ham,
men han udrydder alle de ugudelige.

Afslutning

²¹Min mund skal udsige HERRENS pris,
og alt kød skal prise⁸⁰⁹ hans hellige navn
evigt og altid.

Salme 146

Lovpris HERREN!

¹Halleluja!
Min sjæl, lovpris HERREN!
²Jeg vil lovprise HERREN hele mit liv,
jeg vil lovsynges min Gud så længe jeg er til.

Stol ikke på fyrster

³Stol ikke på fyrster,
på et menneskebarn, hos hvem der ingen frelse er.
⁴Når hans ånd forlader ham, vender han tilbage til jorden,⁸¹⁰
på den dag er hans planer gået til grunde.

Stol på HERREN!

⁵Lykkelig⁸¹¹ er den hvis hjælp er Jakobs Gud,
hvis håb hviler på HERREN, hans Gud,
⁶skaber af himmel og jord,
havet og alt det som er i dem,

---

⁸⁰⁶Oversættes ofte, let omskrivende: »med hvad det ønsker«.

⁸⁰⁷Kan også oversættes: »i sandhed«.

⁸⁰⁸Ordret: »efter deres ønske/velbehag som frygter ham«.

⁸⁰⁹Kan også oversættes: »velsigne«.

⁸¹⁰Ordret: »til sin jord«.

⁸¹¹Kan også oversættes: »salig«.

som bevarer troskab⁸¹² til evig tid,
⁷som skaffer de undertrykte ret,
som giver brød til de sultne.
HERREN sætter fanger fri,
⁸HERREN åbner blindes øjne,⁸¹³
HERREN rejser nedbøjede op,
HERREN elsker retfærdige.
⁹HERREN beskytter de fremmede,
han tager sig af faderløse og enker,
men ugudeliges vej gør han krum.
¹⁰HERREN er konge⁸¹⁴ for evigt,
din Gud, Zion, i slægt efter slægt.
Halleluja!

Salme 147

Lovsyng HERREN som tager sig af sit folk

¹Halleluja!

Ja,^{wn} det er godt at synge vor Guds pris,
ja, det er lifligt, lovsang sømmer sig.
²HERREN bygger Jerusalem op,
han samler Israels fordrevne.^{wn}
³Han helbreder dem hvis hjerte er knust,
og forbinder deres sår.
⁴Han fastsætter tal for stjernerne,
han nævner dem alle ved navn.
⁵Stor er vor Herre og vældig i styrke,
der er intet mål på hans indsigt.
⁶HERREN tager sig af de ydmyge,⁸¹⁵
de ugudelige fornædtrer han til jorden.
⁷Stem i⁸¹⁶ med takkesang til HERREN,
spil på citer for vor Gud,
⁸som dækker himlen med skyer,
som sørger for regn til jorden,
som lader græs spire frem på bjergene.^{wo}
⁹Han giver kvæg dets føde,
ravneunger det de skriger efter.

⁸¹²Kan også oversættes: »sandhed«.

⁸¹³Ordret blot: »åbner blinde«, underforstået: »øjne«.

⁸¹⁴Kan også oversættes: »skal regere«.

⁸¹⁵Kan også oversættes: »elendige«.

⁸¹⁶Kan også oversættes: »svar med«. Der er tale om to forskellige hebraiske ord med samme stavemåde.

¹⁰Han har ikke behag i hestens styrke,
han finder ikke velbehag i mandens lår.
¹¹HERREN har velbehag i dem som frygter ham,
dem som håber på hans nåde.⁸¹⁷

Pris HERREN, hvis ord er levende og virksomt

¹²Jerusalem, pris HERREN,
lovpris din Gud, Zion!
¹³For han har gjort dine portes slår stærke,
han har velsignet dine sønner i din midte.
¹⁴Han sørger for fred i dit territorium,⁸¹⁸
han mætter dig med hvedes fedme.
¹⁵Han sender sit ord⁸¹⁹ til jorden,
hans ord⁸²⁰ løber meget hurtigt.
¹⁶Han giver sne som ulden,
han strør rimfrost ud som asken.
¹⁷Han kaster sin hagl⁸²¹ som brødstumper,^{wp}
hvem kan bestå for hans kulde?^{wq}
¹⁸Han sender sit ord og smelter dem,
når han lader sin vind⁸²² blæse, flyder vandene.
¹⁹Han kundgør Jakob sit ord,^{wr}
Israel sine love og sine bestemmelser.
²⁰Sådan har han ikke gjort ved noget andet folk,
og bestemmelser, dem har de ikke kendt.^{ws}
Halleluja!

Salme 148

Lovpris HERREN fra himlen

¹Halleluja!
Lovpris HERREN fra himlen,
lovpris ham i det høje!
²Lovpris ham, alle hans engle,
lovpris ham, hele hans hærske!^{wt}
³Lovpris ham, sol og måne,
lovpris ham, alle lysets stjerner!

⁸¹⁷Kan også oversættes: »miskundhed, trofasthed«.

⁸¹⁸Kan også oversættes: »ved din grænse«.

⁸¹⁹Det hebraiske: *ʾimrāh* har ofte bibetydning af løfte.

⁸²⁰Her det hebraiske: *dāvār*, der i sammenhængen angiver skaberord.

⁸²¹Ordret: »is«.

⁸²²Kan også oversættes: »Ånd«.

⁴Lovpris ham, himlenes himmel,
og I vande som er over himlen!
⁵De skal lovprise HERRENS navn,
for han befalede, og de blev skabt.
⁶Og han har stillet dem hen for altid, for evigt,
han gav en lov, og den skal ikke ophæves.^{wu}

Lovpris HERREN fra jorden

⁷Lovpris HERREN fra jorden,
I søuhyrer og alle dyb,
⁸ild og hagl, sne og røg
stormvind som udfører hans ord,
⁹I bjerge og alle høje,
frugttræer og alle cedertræer,
¹⁰vildtet og alt kvæg,
krybdyr og vingede fugle!
¹¹Jordens konger og alle folk,
fyrster og alle jordens dommere,
¹²unge mænd og også piger,⁸²³
gamle med unge:
¹³De skal lovprise HERRENS navn,
for hans navn alene er ophøjet,
hans højhed⁸²⁴ er over jorden og himlen.
¹⁴Han har løftet et horn for sit folk,
han der er en lovsang for alle sine fromme,
for Israels børn, det folk der står ham nær.^{ww}
Halleluja!

Salme 149

Syng for frelseren!

¹Halleluja!
Syng for HERREN en ny sang,
hans lovsang i de frommes forsamling!⁸²⁵
²Israel skal glæde sig over sin skaber,^{ww}
Zions sønner skal juble over deres konge!
³De skal lovprise hans navn med dans,
til pauke og citer skal de lovsynge ham.
⁴For HERREN har velbehag i sit folk,

⁸²³Kan også oversættes: »jomfruer«.

⁸²⁴Kan også oversættes: »majestæt«.

⁸²⁵Kan også oversættes: »menighed«.

han pryder de ydmyge med frelse.

Syng for dommeren

⁵De fromme skal juble i herlighed,
de skal synge med jubel på deres lejer.^{wx}
⁶Der er hyldestsang til Gud i deres strube
og tveægget sværd i deres hånd
⁷til at udføre hævn over folkene,⁸²⁶
straf over folkeslagene;
⁸til at binde deres konger med lænker,
deres fornemme med fodlænker af jern;
⁹til at fuldbyrde på dem den dom som står skrevet!
Det er en ære for alle hans fromme.
Halleluja!

Salme 150

Jord og himmel skal lovprise Guds storhed

¹Halleluja!
Lovpris Gud i hans helligdom,^{wy}
lovpris ham i hans vældes himmelhvælvning!
²Lovpris ham for hans mægtige gerninger,
lovpris ham i overensstemmelse med hans vældige storhed!

Lovprisning med stort orkester

³Lovpris ham med stød i basun,
lovpris ham med harpe og citer,
⁴lovpris ham med pauke og dans,
lovpris ham med strengespil og fløjte,
⁵lovpris ham med klingende cymbler,
lovpris ham med rungende cymbler!

Alle skal lovprise HERREN

⁶Alt som har ånde, skal lovprise HERREN!⁸²⁷
Halleluja!

⁸²⁶Kan også oversættes: »hedningerne«.

⁸²⁷Guds navn (HERREN) står her i kortformen: *yāh*. Kortformen findes en del steder i poetiske tekster og hører fast til udtrykket: *hal'êlû-yāh*.

Eksegetiske noter

- a. [Sl 2,12] Oftest flyttes nu ordene *našš^aqû-var* (»kys sønnen«) op foran de sidste ord i v.11, hvor der også foretages yderligere rettelse. Det er dog unødvendigt og vilkårligt.
- b. [Sl 3,3] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.
- c. [Sl 3,4] Med det bibelske ord *k^avôdî* er der ikke så meget tænkt på herlighed og højagtelse som på menneskeværd. Dvs. Gud er den der giver mig værdi som menneske. Grundbetydningen af roden *kbd* er »tyngde«.
- d. [Sl 3,9] Ordret blot: »Over dit folk din velsignelse«. Sætningen opfattes oftest som et velsignelsesønske, men den kan også oversættes: »Din velsignelse er over dit folk!«
- e. [Sl 4,1] Betydningen af *lamnaššē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.
- f. [Sl 4,3] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.
- g. [Sl 4,4] Verbet forekommer kun her og i 2 Mos 8,18; 9,4; 11,7; 33,16, hvor Israels udvælgelse og kald pointeres.
- h. [Sl 4,4] Sætningen er omdiskuteret. Oftest foretager man små tekstrettelser så der kan oversættes: »HERREN har vist sin underfulde troskab mod mig«.
- i. [Sl 4,5] Meningen her med verbet *rigzû* (»bliv oprørte«, ordret: »ryst«) er omdiskuteret. Meningen er enten: »Bliv vrede, (men synd ikke)«. I det tilfælde er vreden rettet mod salmisten. Eller: »Skælv (for Gud) (og synd ikke)«.
- j. [Sl 4,9] Andre knytter ordet *l^avādād* til HERREN: »for alene du, HERRE, lader mig bo i tryghed«.
- k. [Sl 5,1] Betydningen af *lamnaššē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.
- l. [Sl 5,4] Verbet bruges i GT om at tilberede ofre, men kan i andre sammenhænge betyde »fremlægge«.
- m. [Sl 5,8] Der er formodentlig tænkt på templets Allerhelligste, hvor pagtens ark stod. Kun ypperstepræsten måtte træde derind, og kun én dag om året. David stod i forgården.
- n. [Sl 6] Salmen hører til den kristne kirkes syv bodssalmer (32; 38; 51; 102; 130; 143).
- o. [Sl 6,1] Betydningen af *lamnaššē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.
- p. [Sl 6,1] Ordret: »på den ottende«. Meningen er ukendt. Det er foreslået at der er tale om ottestrenget instrument eller stemmeleje der er en oktav dybere (bas).

- q. [Sl 6,3] Der er samme verbum i v.3b og v.4a. Mange retter verbet her til *nāṽlû*: »sygner hen«. Men teksten er forståelig, som den står, og understreger ved brugen af samme verbum at Davids lidelse er både legemlig og sjælelig.
- r. [Sl 6,5] *šûvā^h* (»vend tilbage«) kunne også opfattes adverbialt så v.5a skal oversættes: »red atter, HERRE, min sjæl«
- s. [Sl 7,3] Ordet »sjæl« bruges ofte i betydningen »jeg/mig« hvor det på en eller anden måde skal betones at det drejer sig om menneskets egentlige og inderste væsen.
- t. [Sl 7,5] Roden i ordet *šlm* er »fred«, her altså: »den jeg holder fred med«.
- u. [Sl 7,5] En anden mulig oversættelse er: »- jeg har dog udfriet ham der uden anledning var min modstander -« (som indskudt sætning).
- v. [Sl 7,6] Ordet »sjæl« bruges ofte i betydningen »jeg/mig« hvor det på en eller anden måde skal betones at det drejer sig om menneskets egentlige og inderste væsen.
- w. [Sl 7,8] Meningen må være, at Gud efter dommen skal vende tilbage til sit universelle herredømme. Andre foreslår en lille tekstrettelse (*šûvā^h* til *šēvā^h*): »tag sæde over den i det høje«.
- x. [Sl 7,13] Grundtekstens *ʔim-lō²* (»hvis ikke«) kan også oversættes: »sandelig/visselig«, der vil give oversættelsen: »Sandelig, han hvæsser på ny sit sværd« I dette tilfælde er fjenden formodentlig grundled, og i v.14 skal der ikke oversættes »mod ham«, men »mod sig selv«.
- y. [Sl 8,1] *lamnaššē^ah* er omdiskuteret, men substantivet må afledes af et verbum *nšh*, der betyder »lede, dirigere«.
- z. [Sl 8,2] *t^anā^h* er omdiskuteret. Det ser ud som imperativ af *ntn* »giv!«, men i sammenhængen kan det opfattes som kortform for infinitiven.
- æ. [Sl 8,3] *fōz* betyder oftest »magt, styrke«, men dernæst også »fæstning, bolværk«. Endelig kan det betyde »hæder, lovprisning, lovsang«, som det er forstået i LXX, jf. Matt 21,16. Sammenhængen her tyder på »værn«.
- ø. [Sl 9] Se note til Sl 10
- å. [Sl 9 ,1] Betydningen af *lamnaššē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum, der betyder »dirigere«.
- aa. [Sl 9 ,17] Man ændrer ofte vokaliseringen af *nôqēš* (»fanger«) til *nôqaš* (»fanges«) så oversættelsen bliver: »den ugudelige fanges ved sine hænders gerning«.
- ab. [Sl 10] Salmen er uden overskrift. Sl 9 og 10 regnes ofte for én salme. De er begge alfabetiske, Sl 9 når halvt gennem alfabetet, og Sl 10 gennem den anden halvdel, dog med en del uregelmæssigheder.
- ac. [Sl 10,2] Mange ændrer vokaliseringen af *b^aga^awat^ʾ* »på grund af hovmod« til *b^aga^ʔût* »i hovmod«: »I hovmod jager den ugudelige den hjælpeløse«.
- ad. [Sl 10,2] En anden mulig oversættelse er: »Måtte de (de gudløse) blive fanget i de rænker de har udtænkt«.

ae. [Sl 10,3] Sætningen er omdiskuteret. Andre oversætter: »og bedrageren velsignede/roste han, men foragtede HERREN«. Verbet *brk* betyder i de allerfleste sammenhænge »velsigne/prise/rose«, men enkelte steder er det opfattet ironisk så det må oversættes: »forbande«. Jødiske lærde har ment at de to sidste ord i v.3 (»HERREN foragtede han«) skal høre til v.4: »Den ugudelige hånede HERREN i sit hovmod«.

af. [Sl 10,8] Ofte retter man *ḥašērîm* (»gårdene/landsbyerne«) til *ḥašîrîm*: »sivene«, men digteren vil netop understrege at man end ikke kan vide sig sikker i gårdene eller landsbyerne.

ag. [Sl 10,8] Betydningen af *ḥēl^axā^h* er usikker. Andre oversætter »ulykkelig« eller »uheldig«. Også i v. 10 og 14.

ah. [Sl 10,15] Versets to sidste ord (*val-timšā²*) er vanskelige i sammenhængen: »så du ikke finder den«. Der må underforstås et »længere«. Andre forstår *val* som »visselig« (»du skal visselig finde den«). Atter andre vokaliserer: *val-jimmāse²*: »så den ikke skal findes«.

ai. [Sl 11,1] Betydningen af *lamnaššē^aḥ* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

aj. [Sl 11,1] Ordret: »Flygt til jeres bjerg (som en) fugl«. Der må tænkes på David og hans venner (»flygt« er plur.). Mange håndskrifter har dog sing, fem., så det er Davids sjæl, der tales til. Med støtte i gamle oversættelser retter man også ofte *harxem* (»jeres bjerg«) til *harîm k^a* (»til bjergene som«).

ak. [Sl 11,6] Der er usikkerhed i oversættelsen der også kunne lyde: »Over den uretfærdige lade han regne ild og svovl ned som fælder, og en glohed vind blive deres tilmålte bæger«. Mange retter *paḥîm* (»fælder«) til: *paḥmē*: »kul«, der forbindes med det følgende ord (»ild«) til »glødende kul«.

al. [Sl 11,7] *yāšār* (»retskaffen«) er sing., mens verbet er plur. Man vælger som regel at opfatte *yāšār* kollektivt og oversætte ved plur. Ordret kan der oversættes: »hans ansigt skal iagttage de retskafne«, men sammenhængen taler for den første mulighed.

am. [Sl 12,1] Betydningen af *lamnaššē^aḥ* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

an. [Sl 12,1] Ordret: »på den ottende«. Meningen er ukendt. Det er foreslået at der er tale om ottestrengt instrument eller stemmeleje der er en oktav dybere (bas).

ao. [Sl 12,6] Oversættelsen er usikker. Andre oversætter: »den man blæser ad« dvs. den foragtede, eller: »den forfulgte«.

ap. [Sl 12,7] Betydningen af udtrykket *baʿlîl lāʾāreš* (»diglen i jorden«) er usikkert. Andre oversætter: »sølv der i værkstedet er smeltet ned til (mennesker på) jorden«.

aq. [Sl 13,1] Betydningen af *lamnaššē^aḥ* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

- ar. [Sl 14,1] Betydningen af *lamnaššēah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.
- as. [Sl 14,5] Perfektiv skal oftest oversættes ved fortid, men her er den forstået som udtryk for vished om det, der vil ske. Ellers skal der oversættes: »Da var de grebet af stor rædsel«.
- at. [Sl 14,7] Ordet *švūt* er omdiskuteret. Tidligere mente man det er afledt af roden *šbh* (»tage til fange«), altså: »fangenskab«. Nu peges der oftest på roden *šwb* (egtl.: »vende tilbage«, her: »skæbne«).
- au. [Sl 15,1] Den, der blev modtaget som »gæst« hos orientaleren, fik tilsagt venskab og beskyttelse. Gæsten kunne vide sig helt under værtens beskyttelse og omsorg.
- av. [Sl 15,4] Linjen er på kun 4 ord på hebraisk, og oversættelsen er usikker. Ordret: »som sværger at skade og ændrer det ikke«. Meningen er formodentlig at skønt en ed viser sig at have andre (skadelige) konsekvenser end den sværgende forudså, holder han den alligevel. Andre vil forstå *lʾ* (»at«) separativt: »Han sværger ikke at skade og svigter det ikke«.
- aw. [Sl 16,2] Ordret: »Du sagde«. I så fald må man underforstå »min sjæl« eller lade v. 2-4a være rettet til en anden person (fem.!). Man vokaliserer oftest som 1. pers. Teksten i v. 2-4 er i det hele taget usikker og til dels uigennemskuelig.
- ax. [Sl 16,7] Betyder også »velsigne«.
- ay. [Sl 16,10] Hebraisk: *šʾʾôl*.
- az. [Sl 16,10] Tidligere oversat: »forrådnelse«, i nogen grad med støtte i LXX.
- aæ. [Sl 17,1] Meningen: »Hør på bønner for en retfærdig sag«.
- aø. [Sl 17,6] Imperfektiv angiver her, at Gud plejer at svare.
- aå. [Sl 17,7] Versets sidste fire ord oversættes forskelligt. Umiddelbart oplagt på grund af ordenes rækkefølge er: »du frelser dem der søger tilflugt for dem der rejser sig mod din højre hånd (= mod din magt/mod din frelse)«. Ofte oversættes som her eller: »du frelser dem som søger tilflugt i din højre hånd for modstandere«.
- ba. [Sl 17,10] *ḥelbāmô ssāgʾrû* ordret: »Deres fedt har de lukket«. Fedtlaget, der beskytter indvoldene, blev regnet for sæde for følelserne. Meningen kan være: »de er ufølsomme«. Ofte retter man (dog uden støtte i nogen tekst) til: *ḥelæv libbāmô ssāgʾrû*: »De har lukket deres hjerte til med fedt«.
- bb. [Sl 17,11] *ʾaššurênû* ordret: »vore skridt«. Der er afvigende formuleringer i en del håndskrifter og gamle oversættelser. Evt. kan der stå: *ʾiššudunî*: »de har opsporet mig« eller: *jʾšurûnî*: »de lur på mig«.
- bc. [Sl 17,11] »mig« står ikke i den hebraiske tekst, men er formodentlig underforstået. Sætningen kan dog også forstås mere generelt: »De er opsatte på at kaste alle modstandere til jorden«.
- bd. [Sl 17,14] Versets første halvdel er omdiskuteret. Den stakåndede sætningsbygning kan afspejle at David har mistet kontrollen over sine følelser,

men især synes der at mangle et verbum i dette halvvers. Det er foreslået, at *mim^atîm* (»fra folk«) kan være fejlskrivning for *m^amî^atâm*: »Dræb dem«, altså: »dræb dem ved din hånd, HERRE, dræb dem fra verden, fra deres andel i livet«.

be. [Sl 17,15] Her er der tænkt på den retfærdighed, Gud skænker, altså på Guds troskab i pagten.

bf. [Sl 17,15] David kan have tænkt på opvågnen fra døden.

bg. [Sl 18,1] Betydningen af *lamnaššē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

bh. [Sl 18,1] Salmen står også - med ubetydelige afvigelser - i 2 Sam 22.

bi. [Sl 18,5] Tidligere ofte oversat »Belials«, hvor »Belial« blev opfattet som synonym for Satan.

bj. [Sl 18,7] Imperfektiv skal oftest oversættes ved fremtid, men her må verberne oversættes som fortid i forlængelse af forudgående perfektiv

bk. [Sl 18,12] Verset er sprogligt knudret. Masoreterne har delt verset, så »sin hytte« hører til første halvvers (»til sin hytte omkring sig«), men man vælger oftest at se bort fra deres accent her. Ordene »gjorde han« står kun i første halvvers, men er for forståelsens skyld gentaget her.

bl. [Sl 18,30] Mange retter her *g^adûd*: »(hær)skare« til *gāder*: »mur, vold«, især ud fra parallellen i næste linje.

bm. [Sl 18,36] Ordet *f^anāwā^h* (»ydmyghed«) er usædvanligt i sammenhængen, men dog muligt. Sætningen understreger at kongens sejr ikke skyldes hans storhed, men at Gud har bøjet sig ned til ham. Blandt rettellesforslagene skal især nævnes: *f^anôtxā*: »dit svar« og *fezrāt^exā*: »din hjælp«.

bn. [Sl 18,41] Meningen er enten: »Du lod mig se deres ryg (fordi de flygtede)«, eller måske snarere: »du lod mig som sejrherre sætte min fod på deres nakke«.

bo. [Sl 19,1] Betydningen af *lamnaššē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

bp. [Sl 19,5] Grundteksten har: *qawwām*: »deres rettesnor«. Det er vanskeligt at se mening med det, især ud fra parallellen »ord« i næste linje. Man følger derfor oftest Septuaginta og læser *qôlām*: »deres røst«, jf. citatet i Rom 10,18.

bq. [Sl 19,5] Grundteksten har: *bāhem*: »i/på dem«. Det henviser formentlig til »himlen« der på hebraisk er et flertalsord. Det kan overvejes om pronominerne i v. 4-5 (»deres«) alle henviser til »himlen« (v. 2), og de kunne da oversættes »dens«.

br. [Sl 19,10] Grundtekstens *yir[?]āh*: »frygt«, synes at bryde rytmen i versene, idet »frygt« næppe kan være synonym for »lov«. Bruddet kan dog være tilsigtet idet menneskets reaktion så skal nævnes. »Frygt« for Gud er i Bibelen ofte et positivt ord der skal udtrykke menneskets erkendelse af Gud som Herren (Sl 25,14; 128,1). Alt andet må mennesket slippe, men

gudsfrygten bevarer det i fællesskabet med den evige Gud »til evig tid«. Mange vælger dog (ud fra Sl 119,38) at læse: *ʔimrāh*: »ord«.

bs. [Sl 20,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

bt. [Sl 20,10] I grundteksten står den skillende accent under versets andet ord så der egentlig skal oversættes: »HERRE, frels!/(Måtte) kongen svare os, den dag vi råber!« Både indhold og rytme taler dog for, at accenten skal stå under tredje ord som forudsat her.

bu. [Sl 21,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

bv. [Sl 21,3] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

bw. [Sl 21,10] Der er flere tekstmæssige vanskeligheder i verset. Ifølge den adskillende accent går første halvvers hertil. Det er usædvanlig langt. Og derved er det et problem at afgøre hvor »HERREN« hører til. Hvis det hører til »viser dit ansigt«, er verset dog talt til HERREN i modsætning til de omkringstående vers. Derfor den valgte oversættelse.

bx. [Sl 22,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

by. [Sl 22,1] Hebraisk: *ʕal-ʔayyelet haššaḥar*. Det kan være en anvisning på at denne salme skal synges på samme melodi eller måde som den (for os) ukendte salme: »Morgenrødens hind«. En anden mulighed er at det er angivelse af at den skal synges og bedes om morgenen, evt. lige før solopgang.

bz. [Sl 22,2] Meningen må være, at skriget ikke når den frelsende Gud. Mange retter *mīyšûfātî* (»fra min frelse«) til: *mīššawfātî*: »fra mit råb om hjælp« og underforstår et »og« og et »du«: »Du er langt borte fra mit råb om hjælp og fra mit skrig«.

bæ. [Sl 22,4] Mange vælger at flytte den delende accent fra *qādôš* (»hellig«) til *yôšēv* (»tronende«) og læse *haqqādôš*: »den hellige«: »Men du troner som den hellige, (du) Israels lovsange«.

bø. [Sl 22,16] Oftest regner man med, at to konsonanter er byttet om, så der i stedet for *kōḥî* (»min kraft«) skal læses *hikkî*: »min gane«. Rettelsen har dog ingen støtte i gamle håndskrifter.

bå. [Sl 22,17] Den hebraiske tekst har *kāʔarî*: »som en løve«. Hvis den er rigtig, må meningen være at fjenderne har slået kreds omkring ham og »som en løve« holder hans »hænder og fødder« fast. Med støtte bl.a. i de gamle oversættelser retter man oftest til *kāʔarû*: »de har gennemboret«.

ca. [Sl 22,30] Ordret: »Alle jordens fede spiste og kastede sig ned«. Ofte retter man *dišnê* (»fede«) til: *jʕšenê*: »de der sover (i jorden)« og oversætter verberne som fremtid. Samtidig rettes versets første ord *ʔāxʕlû* (»de spiste«) til *ʔāx lô*: »Ja, for ham« og det indledende *w* (»og«) i det følgende ord slettes som diplografi. Linjen lyder så: »Ja, alle, der sover i jorden, skal

kaste sig ned for ham«. Rettelserne har dog ingen støtte i håndskrifter eller gamle oversættelser.

cb. [Sl 22,30] Med støtte i enkelte håndskrifter og gamle oversættelser rettes ofte denne linjes hebraiske tekst *w^anafšô lō' hiyyā^h* til *w^anafš î lō hiyyā^h*: »Men min sjæl lever for ham«. I mange nyere oversættelser er denne sætning også overført til vers 31.

cc. [Sl 23,2] Formentlig er der tænkt på roligt og stille vand, der i tørre egne indbyder til hvile, for her kan tørsten stilles og kræfterne genvindes, så der er ingen grund til at haste videre.

cd. [Sl 23,3] Stier der fører til målet for Guds trofaste retfærdigheds skyld.

ce. [Sl 23,4] *šalmāwet* er usædvanligt ved at være sammensat af to ord: *šel* (»skygge«) og *māwet* (»død«). Og skygge er normalt i Mellemøsten et gode. Men David kan have villet understrege den yderste dødsfare med et sammensat ord. En nu ofte foretrukket mulighed er at vokalisere *šalmût*: »mørke, skygge«.

cf. [Sl 23,6] *w^ašavtî* betyder: »og jeg skal vende tilbage«. Det passer dårligt til den følgende præposition *b^a* (»i«). Man vokaliserer ofte *w^ašivtî*: »og min boen« eller *w^ayāšavtî*: »og jeg skal bo«.

cg. [Sl 24,6] Oversættelsen er usikker, for ordet »Gud« mangler i grundteksten. Det indføres oftest med støtte i to håndskrifter og bl.a. LXX. Ellers skal der oversættes: »de som søger dit ansigt, er Jakob«. Meningen kan så være at de der kommer til templet, erkender at de ikke kan opfylde kravene, men ikke vil slippe Gud før han velsigner dem (1 Mos 32,27.)

ch. [Sl 24,9] Grundteksten har: »og løft (dem), I ældgamle døre«. Men med enkelte håndskrifter og bl.a. LXX forudsætter man oftest verbalformen *nif'al* som i v.7.

ci. [Sl 25,2] Mange flytter versets første ord, *lōhay* (»Min Gud«) til vers 1. Begrundelsen er dels, at vers 1 er kort, dels at salmen er alfabetisk, så vers 1 begynder med alfabetets første bogstav, vers 2 med det andet osv. Men det gælder kun for vers 2 hvis *lōhay* flyttes så verset begynder med det næste ord, *b^axā* (»på dig«), der begynder med alfabetets andet bogstav.

cj. [Sl 25,5] Som regel lader man verset begynde med et *w* (»og«), da det er forudsat, hvis salmen skal være alfabetisk.

ck. [Sl 25,12] Dvs.: Uanset hvem det er der frygter HERREN, så vil han belære ham.

cl. [Sl 25,17] Ordret: »vid/bred«. Mange oversættere trækker dog slutbogstavet *û* i ordet: *hirhîvû* over til andet halvvers (som: *w*, »og«) og vokaliserer: *harhêv*: »gør plads (for mit hjertes nød)« eller evt.: »gør (mit hjerte) fri (af nød)«.

cm. [Sl 25,18] Da salmen er alfabetisk, burde verset begynde med et *q*. Det kan være faldet ud, så der i stedet for *r^alê^h* (»se hen til«) skal stå *qir^alê^h*: »mød«.

cn. [Sl 26,7] Konsonantteksten forudsætter nok *qal inf. lišmo^af*: »høre« (»for at høre lyden af ...«), men masoreterne har foreslået vokalisering

- som (forkortet) *hif'il* inf.: *lašmīaʿ* (som oversættelsen her).
- co. [Sl 27,4] Betydningen af verbet er omdiskuteret. Grundbetydningen er »undersøge nøje«. Meningen er muligvis at søge guddommeligt svar.
- cp. [Sl 27,8] Teksten er vanskelig, men meningen er formodentlig at salmisten i sit hjerte husker det citerede ord fra Gud (2 Mos 23,17; 34,23; 5 Mos 4,29).
- cq. [Sl 27,10] Ordet *kî-* (»for«) har flere betydninger. Det kan betyde »selv om« der kan give god mening her: »Selv om min far og min mor har forladt mig, vil HERREN tage mig op til sig«.
- cr. [Sl 27,13] Enten er der underforstået en eftersætning: »så havde det været ude med mig«, eller også skal vers 12b-c være den logiske eftersætning: »for falske vidner havde rejst sig ... hvis jeg ikke havde stolet på HERREN«.
- cs. [Sl 28,8] Den masoretiske tekst har *lāmô*: »for dem«. Rettelsen til *lʿammô* (»for sit folk«) har støtte i flere håndskrifter og gamle oversættelser og svarer bedst til parallelismen med næste linje.
- ct. [Sl 29,1] Der er formodentlig tænkt på engle, der udgør det himmelske hof. Ofte formuleret: »gudssønner«.
- cu. [Sl 29,1] Ordet *fōz* kan også oversættes »lovprisning / hæder«. I sammenhængen er det dog vigtigt at understrege Guds magt.
- cv. [Sl 29,2] Grundtekstens *hādārāh* er omdiskuteret. Det er blevet oversat »smykke, skrud, åbenbaring, tilsynekomst, majestæt«.
- cw. [Sl 29,6] Af hensyn til parallelismen slettes ofte bogstavet *m* (»dem«) i *yarqîdēm* (»og får dem til at springe«), og den skillende accent flyttes hen under »Libanon«, så sætningen lyder: »Og han får Libanon til at springe som en kalv«.
- cx. [Sl 30,4] Oversættelsen her følger den hebraiske konsonanttekst. Masoreterne har ved vokaliseringen angivet at der skal oversættes: »Du lod mig leve, så jeg ikke gik i graven«.
- cy. [Sl 30,8] Man kan overveje om denne linje egentlig hører med til citatet i foregående linje af Davids overmodige udtalelse.
- cz. [Sl 30,13] Ordret blot »ære«. Normalt tilføjer man med Septuaginta »min«. Meningen må være at det er den ære Gud har løftet digteren til, der skal prise Gud.
- cæ. [Sl 31,1] Betydningen af *lamnaššēaḥ* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.
- cø. [Sl 31,6] Perfektum må her forstås som det, der er digterens erfaring og derfor også hans tillid. Sætningen kan dog også oversættes: »du har forløst mig«.
- cå. [Sl 31,7] I den hebraiske tekst ligger at de der tilbøder de falske guder, bedrages ved gudernes tomhed.
- da. [Sl 31,11] Til dels med støtte i gamle oversættelser retter mange *baʿwōnî* (»ved min skyld«) til *bʿfōnjî*: »i min nød«. Selv om syndsbevidsthed ikke er fremtrædende i salmen, kan den godt have haft sin plads i

den, idet Guds trofasthed derved bliver understreget endnu stærkere som tillidens fundament

db. [Sl 32,1] Betydningen er usikker. Man har tidligere (med støtte i Septuaginta) forstået det som »læredigt«, idet ordet må være afledet af roden *škl*: »være klog, overvejende« Dette passer dog dårligt med flertallet af de salmer der kaldes »maskil« (Sl 42; 44; 45; 52-55; 74; 78; 88; 89; 142). Det må snarere forstås som »meditation« eller »kunstfærdig salme« eller evt. »hyldestsang«

dc. [Sl 32,4] Betydningen af *lāšād* er højst usikker. Det optræder kun her og 4 Mos 11,8, hvor det oversættes »kage«. Her måske »fedt/saft«, der kan forstås som »livskraft«. Ellers må man rette til *lāšōn*: »tunge«

dd. [Sl 32,4] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

de. [Sl 32,6] Ordet *raq* er omdiskuteret. Oftest skal det oversættes »kun«. Det er usikkert om det skal knyttes til denne eller den foregående linje. Hvis det knyttes til den foregående linje, understreger det at tiden, hvor Gud kan findes, er begrænset

df. [Sl 32] Andre opfatter verset som salmistens belærende ord til menigheden

dg. [Sl 32,9] Verbet er plur., så verset kan ikke være umiddelbar forlængelse af det foregående vers

dh. [Sl 33,6] *šāmayim* (»himmel«) er egentlig flertalsord, og det kan overvejes om det her burde oversættes ved flertal (og i så fald også »deres hær« i næste linje)

di. [Sl 33,7] Ofte retter man vokaliseringen af *kannēd* (»som en vold«) til *kannōd* = *kannō* ?d: »som (i) en lædersæk«. Som teksten står, kan den ses som henvisning til 2 Mos 15,8

dj. [Sl 33,15] Meningen med ordet *yaḥad* (»alene«) er usikker. Oftest betyder det »sammen«, men det giver næppe mening her. Det kan evt. betyde »alle«, men det taler sætningsbygningen imod. En mulighed er at forstå det som »individuel«; det kræver dog en anden vokalisering (*yāḥid*)

dk. [Sl 34,6] Sætningen er vanskelig. Der mangler et subjekt, der må underforstås: »de/man«. Ellers skal *hibbîṭû* (»de så«) og *nāḥārû* (»strålede af glæde«) vokaliseres som imperativer: *habbîṭû* og *nḥārû*: »Se hen til ham og strål af glæde«. Det kræver dog også rettelse i næste linje, hvor *ûfnêhem* (»og deres ansigt«) skal rettes til *ûfnêkem*: »jeres ansigter«

dl. [Sl 34,18] Som regel supplerer man med »retfærdige« (med støtte i gamle oversættelser). Andre foreslår at bytte om på v. 16 og v. 17, men dermed brydes salmens alfabetiske orden (se note til salmens nummer). Man skal dog ikke helt afskrive den mulighed at det faktisk er dem »som gør ondt« (v. 17), der »skreg« i smerte og angst, da »trængsler« ramte dem – og HERREN hørte og befriede

dm. [Sl 35,3] Den hebraiske tekst ordret: »og afskær«. Meningen kan være: »afskær vejen for mine forfølgere«. Men formuleringen er kort og sælsom. Man retter derfor oftest nu vokaliseringen fra *ûsgôr* til *w^osâgâr* (»og økse«)

dn. [Sl 35,7] Ordret: »deres nets grav«. Udtrykket er sælsomt, og der mangler et objekt i næste linje, hvorfor man som regel flytter *šahat* (»grav«) til næste linje. Ændringen er fulgt her, men den er ikke absolut nødvendig

do. [Sl 35,12] Linjen ordret: »barnløshed for min sjæl«. Det kan godt give mening som udtryk for ensomhed. Men oftest regner man *l* i *š^oxôl l^anafšî* for dittografi og læser *sâxû l^anafšî* (»de lur på min sjæl«)

dp. [Sl 35,13] Mange oversætter: »vendte tilbage«. Meningen er enten at bønnen vendte ubesvaret tilbage, eller at den bedende bøjede hovedet dybt, eller (bedst) at han ønsker og beder om at de bønner han bad for sine modstandere, nu må gælde ham selv.

dq. [Sl 35,15] Ordet: *nēxîm* betyder »slagge/slående«. Det sidste kan måske give mening: »de slår uden at jeg ved (grunden)«, men sætningen er dunkel. Oftest går man ud fra at der er faldet et *r* ud, så der skal stå: *nāxrîm*: »fremmede«

dr. [Sl 35,15] Mange finder den hebraiske teksts *qār^ofû* (»sønderrev«) for voldsomt og retter til *qār^o?û* (»de råbte«) eller *qār^ošû* (»de hånede«)

ds. [Sl 35,16] Det kan være en hånlig betegnelse for mennesker der snylter. De fleste oversættere vælger rettelse af *b^ohanfê laf^agê māfôg* til *b^ohanfî laf^agê m^o?ûwwāg*: »I gudløshed spottede de mig med spot«. En anden mulighed er at aflede *māfôg* (»kage«) af roden *fôg*: »være krum« og forstå det om det sted man vender tilbage til: »som gudløse spottere af tilflugtsstedet«

dt. [Sl 35,17] I sammenhængen vælger de fleste oversættere at rette *miššō?êhem* (»fra deres ødelæggelser«) til *miššō?^agîm*: »fra brølende (dyr)«

du. [Sl 36,1] Betydningen af *lamnaššê^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«

dv. [Sl 36,2] Det hebraiske *n^o?um* angiver normalt et ord fra HERREN. Det kan ikke helt udelukkes at det også er tilfældet her, hvor der da må oversættes: »Et guddommeligt ord om overtrædelse hos den ugudelige har lydt i mit hjerte«. Problemet er imidlertid at *n^o?um* i GT ellers kun står i konstruktforhold (= genitiv) til HERREN eller til et profetnavn, der da bliver medium for Guds-ordet (subjektiv genitiv), mens konstruktforholdet her da skal angive ordets indhold (objektiv genitiv). En anden mulighed er at ændre vokaliseringen af *n^o?um* til *nā?um* og lade det stå alene som en del af overskriften: »Et gudsord«. Men det ville være eneste gang dette i GT ofte forekommende ord stod i status absolutus (ikke var i en genitiv). Den tredje mulighed er at opfatte ordet som verbum. Det er den bredest accepterede løsning. Den forudsætter at også *libbî* (»mit hjerte«) rettes til

libbô: »hans hjerte«. Oversættelsen bliver da: »Forbrydelsen taler til den ugudelige i hans hjerte«

dw. [Sl 36,3] Ordret lyder verset: »For den gør glat til ham i hans øjne til/for at finde hans skyld og hade«. Meningen må enten være at forbrydelsen smigrer og forblinder den ugudelige, så han ikke ser sin skyld og hader den – eller at forbrydelsen forfører den ugudelige, så han forløber sig over for alle, hvorved ethvert menneskeligt fællesskab brydes og bliver til had. En tredje mulighed er dog at det er den gudløse der er subjekt, at han altså smigrer sig selv. Men den første mulighed er sprogligt den sandsynligste dx. [Sl 36,13] Ordet *šām* er omdiskuteret. Det skal oftest oversættes: »der«, men her må det være tidsligt. Det fører til overvejelse omkring oversættelsen af verberne der står i perfektum. Den skal oftest oversættes ved fortid. Her kan det dog forsvares at oversætte ved fremtid, idet perfektum kan udtrykke en vished om noget der skal ske. Andre retter *šām* til *šām^{mû}*: »de gyste, (de faldt, de som ...)«

dy. [Sl 37,23] »Kan være faste« hører grammatisk i den hebraiske tekst til andet halvvers, men tages af meningsmæssige grunde med her. Oversættelsen af verset er i øvrigt stærkt omdiskuteret. Andre oversætter: »Af HERREN styres en mands skridt«, hvor det i så fald er »styres« der grammatisk i den hebraiske tekst hører til andet halvvers, men af meningsmæssige grunde tages med her.

dz. [Sl 37,28] Sætningen er omdiskuteret. Det skyldes især at salmen er alfabetisk, og at man her venter begyndelsesbogstavet *f*. Ud fra Septuaginta indsætter man derfor oftest ordet *fawwālîm*: »uhæderlige« i begyndelsen af linjen. Man er så også nødt til at rette *nišmārû* (»bliver beskyttet«) til *nišm^odû*: »udslettes«, så linjen kommer til at lyde: »De uhæderlige udslettes for evigt«. Næste linjes *w^o* skal så oversættes »og« i stedet for »men« dæ. [Sl 37,35] Dvs. et træ med dybe, stærke rødder. Teksten er dog problematisk, og de fleste oversættelser følger Septuaginta: »der knejste som Libanons cedre«

dø. [Sl 38,1] Betydningen er uvis; umiddelbart betyder det: »Til at bringe i erindring«. Meningen kan være at man med denne bøn kan minde Gud om sine lidelser og om hans nåde. I nogle oversættelser kan man finde oversættelsen »Til duftofferet«, idet salmen i efterreksilsk tid (efter 539 f.Kr.) blev bedt sammen med duftofferet (3 Mos 2,2.9.16; 24,7)

då. [Sl 38,3] Mange retter verbet *wattinḥat* (»kommer ned på«) til: *wat-tixbad*: »og (din hånd) hviler tungt (på mig)«

ea. [Sl 39,1] Betydningen af *lamnaššē^h* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

eb. [Sl 39,1] Jedutun var efter Davids bestemmelse sammen med Asaf og Heman overhoved for og stamfader til tempelsangerne (1 Krøn 25,1-3; 2 Krøn 5,12; 35,15). Han er formentlig den samme som Etan (1 Krøn 15,19). Overskriften her betyder formodentlig at salmen skal synges af »Jedutun« og hans tempelsangere.

ec. [Sl 39,2] Den hebraiske tekst har gentaget: *ʔešmrāh*: »jeg vil tage vare«. Sætningen er vanskelig, da *maḥsôm* (»mundkurv«) ikke kan være objekt. På grundlag af Septuaginta formoder man: *ʔāśīmāh*: »jeg vil lægge« ed. [Sl 39,3] Sætningen består på hebraisk kun af to ord. Andet ord, som byder på forståelsesvanskeligheder, er *mittôv*: »fra godt«. Linjen kan (let omskrivende) oversættes: »jeg tav endog om gode ting«, eller: »jeg tav – uden held«, eller: »jeg tav – uden (at det bragte mig) noget godt«. Endelig forstår nogle fortolkere det som forkortet udgave af udtrykket »fra godt til ondt« = »fuldstændig, altomfattende«.

ee. [Sl 39,6] Den hebraiske tekst har *kāl*:- »hel, hver«. I mange håndskrifter mangler *l* dog, så der skal læses: *k^o*: »som«

ef. [Sl 39,6] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

eg. [Sl 39,11] Ordet *tigrāh* optræder kun her i GT. Betydningen er omdiskuteret, men »strid, fjendskab« er sandsynlig. Mange oversættere følger Septuaginta der må have forudsat: *g^avûrāh*: »vægt«

eh. [Sl 39,13] Mange oversættere vælger at dele verset anderledes end den hebraiske tekst lægger op til. De lader »lyt« høre til første linje: »lyt til mit skrig om hjælp, vær ikke tavs til mine tårer«

ei. [Sl 40,1] Betydningen af *lamnaššēah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«

ej. [Sl 40,6] De to verber i korhortativ kunne også oversættes: »hvis jeg ville forkynde og tale, så er de flere ...«

ek. [Sl 41,1] Betydningen af *lamnaššēah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

el. [Sl 42,1] Betydningen af *lamnaššēah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

em. [Sl 42,1] Betydningen er usikker. Man har tidligere (med støtte i Septuaginta) forstået det som »læredigt«, idet ordet må være afledt af roden *škl*: »være klog, overvejende«. Dette passer dog dårligt med flertallet af de salmer der kaldes »maskil« (Sl 42; 44; 45; 52-55; 74; 78; 88; 89; 142). Det må snarere forstås som »meditation« eller »kunstfærdig salme« eller evt. »hyldestsang«.

en. [Sl 42,2] Vendingen og betydningen af *ʔafīqê-māyim* (»vandløb«) er omdiskuteret. Nogle oversættere forstår det som »rindende vand«, andre som »udtørrede vandløb«. Også forståelsen af præpositionen *ʔal*, der oftest betyder »på, over«, men i sjældnere tilfælde betyder »efter«, spiller ind. Men da der ikke i sammenhængen er tale om udtørring, synes det nærliggende at forstå hjortens skrig som skrig efter rindende vand.

eo. [Sl 42,3] Verbet er i den hebraiske tekst vokaliseret som *nif'al*, hvor det betyder: »blive set/vise sig«. Det giver god mening, idet der tænkes på at komme til templet, altså komme frem for Gud (5 Mos 12,12). Nogle få

håndskrifter har dog vokaliseret som *qal*, og det følges af mange oversættere: »og se Guds ansigt«.

ep. [Sl 42,6] Ordret: »hans ansigts frelse«. Der er formodentlig tænkt på den frelse der udgår fra Guds ansigt, dvs. fra Guds omsorg og opmærksomhed. Ofte flyttes dog første ord i v. 7, *ʔelōhay*: »min Gud« til v. 6, hvor det afsluttende *w* (»hans«) knyttes til *ʔelōhay* og oversættes: »og«. Linjen lyder så: »mit ansigts frelse og min Gud« (jf. v. 12 og 43,5). I denne sammenhæng angiver »ansigt« muligvis at Gud er digterens personlige frelser.

eq. [Sl 44,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

er. [Sl 44,1] Betydningen er usikker. Man har tidligere (med støtte i Septuaginta) forstået det som »læredigt«, idet ordet må være afledet af roden *škl*: »være klog, overvejende«. Dette passer dog dårligt med flertallet af de salmer der kaldes »maskil« (Sl 42; 44; 45; 52-55; 74; 78; 88; 89; 142). Det må snarere forstås som »meditation« eller »kunstfærdig salme« eller evt. »hyldestsang«.

es. [Sl 44,3] »du – din hånd« trækkes ofte tilbage som afslutning af v. 2 (»i gamle dage, med din hånd«).

et. [Sl 44,5] Bl.a. med støtte i Septuaginta retter man ofte så imperativen undgås: *ʔelōhîm šawwēh* (»Gud, befal«) til *ʔelōhāj mēšawweh*: »(du er min konge,) min Gud, du befaler ...«. I konsonantteksten er der blot tale om at lade det *m*, der er sidste bogstav i *ʔelōhîm* være første bogstav i det efterfølgende *šawwēh*.

eu. [Sl 44,9] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

ev. [Sl 44,10] Verberne i afsnittet skifter mellem qatal og yiqtol. Man kunne vælge at lade dem alle være afhængige af det første (»du har forstødt os«) og oversætte alle ved fortid. Her afspejles skiftet i de hebraiske verber, så yiqtol angiver nutid eller nær forestående fremtid.

ew. [Sl 44,20] *šalmāwæt* er usædvanligt ved at være sammensat af to ord: *šel* (»skygge«) og *māwæt* (»død«). Og skygge er normalt i Mellemøsten et gode. Men digteren kan have villet understrege den yderste hjælpeløshed ved et sammensat ord. Ofte oversættes ordet nu blot: »mørke, skygge«.

ex. [Sl 45,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

ey. [Sl 45,1] Formodentlig en melodioplysning. Ordets betydning er ukendt, men synes at have sammenhæng med ordet for »lilje« (evt. »efter liljerne«).

ez. [Sl 45,1] Betydningen er usikker. Man har tidligere (med støtte i Septuaginta) forstået det som »læredigt«, idet ordet må være afledt af roden *škl*: »være klog, overvejende«. Dette passer dog dårligt med flertallet af de salmer der kaldes »maskil« (Sl 42; 44; 45; 52-55; 74; 78; 88; 89; 142).

Det må snarere forstås som »meditation« eller »kunstfærdig salme« eller evt. »hyldestsang«.

eæ. [Sl 45,3] Det hebraiske ord *yofyāfītā* er besynderligt ved tilsyneladende at være sammensat af to ord: *yofī* (»skønhed«) og *yāfītā* (»du er skøn, smuk«). Det er helt ualmindeligt i bibelsk hebraisk, men det må regnes til digterisk frihed at danne et så enestående men kraftfuldt ord som der faktisk er tale om her.

eø. [Sl 45,5] Den hebraiske tekst er omdiskuteret. Verset begynder med at gentage *wah^adār^xā* (»og din herlighed«). Mange regner ordet for ditografi og udelader det, andre vokaliserer det som *hif'il* af verbet *drk*: »spænd (buen)«.

eå. [Sl 45,5] Ordret: »for sandhed og ydmyghed retfærdighed«. Mange vælger at flytte »og«: »for sandhed, ydmyghed og retfærdighed«. Andre retter *w^ofanwā^h* (»og ydmyghed«) til *w^oja^han*: »og for (retfærdigheds) skyld«. Vokaliseringen af *w^ofanwā^h* er dog uregelmæssig og antyder måske at det skal forbindes nært til »retfærdighed«. Derved understreges kongens ansvar som den svages forsvarer.

fa. [Sl 45,6] Teksten er omdiskuteret. »i hjertet« må her opfattes som: »midt blandt«, medmindre man vil flytte den midterste linje ned som sidste linje i verset og underforstå et »sidder«: »Dine hvæssede pile sidder i hjertet på kongens fjender, folk skal falde under dig«.

fb. [Sl 45,7] Det er enestående i GT at kongen tiltales »gud« (måske bortset fra Es 9,5-6). Kongen betragtes her som Guds repræsentant og – netop fordi han er indsat af Gud – som ét med Gud.

fc. [Sl 45,10] Meningen kan være at fornemme er samlet blandt brudepigerne eller gæsterne (»dyrebare«) nu hvor den unge dronning træder hen til kongen. Der kunne også oversættes »dine elskede«, men i sammenhængen er der næppe tænkt på at kongen har mange kongedøtre i sit harem. Mange oversættere følger et forslag om at ændre *b^oyiqq^rôte^xā* (»blandt dine dyrebare«) til: *liqrā^txā*: »(går) dig i møde«, ligesom man ofte vælger at ændre *b^onôt m^olāxîm* (»kongedøtre«) til: *bat-melex*: »kongedatter«, så sætningen lyder: »En kongedatter går dig i møde«. Det giver god mening, men er i virkeligheden ret vilkårligt.

fd. [Sl 45,13] Ordret: »vil blødgøre dit ansigt«. Der foreslås i øvrigt ofte rettelser i verset. Den enkleste er at rette *bat-* (»datter«) til *b^onôt-* (»døtre«), flytte adskillelsen mellem linjerne og underforstå et »kommer til dig«: »Tyrus' døtre kommer til dig med gave, et folks rigmænd søger din gunst«.

fe. [Sl 45,14] Ordret: »al pragt en kongedatter i det indre/indadtil«. Der er intet verbum som derfor må underforstås, enten »er« eller »(I al sin pragt) træder (en kongedatter) ind«.

ff. [Sl 46,1] Betydningen af *lamnaššē^aḥ* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

fg. [Sl 46,1] Betydningen af dette udtryk er ukendt, egtl.: »efter de unge kvinder/på unge kvinders vis«. Udtrykket betyder muligvis at salmen skulle

synges af sopranerne, eller at den skulle synges på samme melodi som en anden salme, der begyndte med ordet »alamot«.

fh. [Sl 46,4] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

fi. [Sl 47,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

fj. [Sl 47,5] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

fk. [Sl 47,10] Linjen begynder på hebraisk med ordet: *šam* (»folk«) der har samme konsonanter som ordet: *šim* (»med«). De fleste oversættere går ud fra at *šim* må være bortfaldet ved haplografi, så der skulle stå: *šim šam*: »med Abrahams Guds folk«.

fl. [Sl 47,10] I stedet for *māginnē*- (»skjolde«) har bl.a. Septuaginta enten forstået ordet billedligt som »herskere« eller har evt. læst *signē*:- »herskere«. Det er den almindeligste – men ikke enerådende – gengivelse i nyere oversættelser.

fm. [Sl 48,9] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

fn. [Sl 48,13] »Zion« er fem., der kunne oversættes både her og i de næste linjer: »hende, hendes«.

fo. [Sl 48,14] Betydningen af ordet: *pass^ogû* er meget usikker. Blandt forslagene er især: »betragt, betænk«.

fp. [Sl 48,15] Linjen lades ofte uoversat: *šal-mût*. Det begrundes med, at det passer dårligt i sammenhængen. Man foreslår at det kan være en musikalsk anvisning af ukendt betydning. Oversættelsen »ud over død/trods død« giver dog god mening i sammenhængen.

fq. [Sl 49,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

fr. [Sl 49,8] *šāh* (»bror«) står i grundteksten som versets første ord. Det er usædvanligt at objektet står først. Mange retter derfor til: *šax*: »dog«. Det fordrer dog også en rettelse af vokaliseringen af verbet til nif'al: *yifde^h* til: *yippāde^h*: »Dog kan ingen mand på nogen måde købe sig fri.«

fs. [Sl 49,12] Ordret: »deres indre«. De fleste fortolkere retter dog – med de gamle oversættelser – *qirbām* (»deres indre«) til: *qivrām*: »deres grav«, dvs.: »deres grav bliver deres huse for evigt«.

ft. [Sl 49,14] *šāh^arēhem* (»efter dem«) kan evt. angive det der kommer bagefter, altså: »deres ende«. Mange vælger dog at rette til: *šāh^arītām*: »deres ende«, altså: »og sådan er deres ende, som finder behag i deres mund«.

fu. [Sl 49,14] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

fv. [Sl 49,15] Kan også oversættes: »og på dem« (dvs.: deres grave) »skal de retskafne træde om morgen«.

fw. [Sl 50,6] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

fx. [Sl 50,23] *w^ašām derex* ordret: »og han lægger en vej«. Ordene er vanskelige i sammenhængen og slettes af mange oversættere. Meningen kan være som foreslået her. En anden mulighed er at rette til: *w^atam derex*: »og den der har en retskaffen vej, (ham vil jeg lade se Guds frelse)«. Endelig kan der (med Septuaginta) rettes til: *w^ašām derex*: »og dér er en vej, (på hvilken jeg vil lade ham se Guds frelse)«. Én af de to første muligheder bør foretrækkes, da slutverset derved henviser til begge salmens hoveddele (v. 7-15: ofre, v. 16-21: moral).

fy. [Sl 51,1] Betydningen af *lamnaššē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

fz. [Sl 51,5] Meningen er at hans synd altid er nærværende og bevidst for ham.

fæ. [Sl 51,6] Meningen med ordet *l^amafan* er omdiskuteret. Oftest betyder det »for at«, og således forstår mange fortolkere det her. Meningen er så, at menneskets syndighed og især dets syndserkendelse ophører og fremhæver Guds ære og barmhjertighed (Rom 11,32-22). I nogle tilfælde angiver *l^amafan* dog også en følge (som forudsat her). Nogle fortolkere oversætter: »derfor«.

fø. [Sl 51,7] Det er ikke moderens skyld og synd der er tale om, men det ondes gådefulde magt i hele menneskets liv.

få. [Sl 51,18] Denne sætning udgøres i grundteksten blot af ét ord: *w^a?et-tēnā^h*, der er knyttet til v.18a. Mange vælger dog at flytte accenten under det til det foregående ord så det knyttes til v.18b, der så må oversættes: »og bringer jeg et brændoffer, har du ikke behag i det«.

ga. [Sl 52,1] Betydningen af *lamnaššē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

gb. [Sl 52,1] Betydningen er usikker. Man har tidligere (med støtte i Septuaginta) forstået det som »læredigt« idet ordet må være afledet af roden *škl*: »være klog, overvejende«. Dette passer dog dårligt med flertallet af de salmer der kaldes »maskil« (Sl 42; 44; 45; 52-55; 74; 78; 88; 89; 142). Det må snarere forstås som »meditation« eller »kunstfærdig salme« eller evt. »hyldestsang«.

gc. [Sl 52,5] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

gd. [Sl 53,1] Betydningen af *lamnaṣṣēah* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

ge. [Sl 53,1] Betydningen af *ʕal-māh^alat* er usikker. Det kan evt. betyde: »på lidende vis/under sygdom« eller være en melodihenviisning (på melodien »mahalat«) eller anvisning om et fløjteinstrument.

gf. [Sl 53,1] Betydningen er usikker. Man har tidligere (med støtte i Septuaginta) forstået det som »læredigt« idet ordet må være afledet af roden *škl*: »være klog, overvejende«. Dette passer dog dårligt med flertallet af de salmer, der kaldes »maskil« (Sl 42; 44; 45; 52-55; 74; 78; 88; 89; 142). Det må snarere forstås som »meditation« eller »kunstfærdig salme« eller evt. »hyldestsang«.

gg. [Sl 53,6] Qatal skal oftest oversættes ved fortid, men her er den forstået som udtryk for vished om det der vil ske. Ellers skal der oversættes: »Da var de grebet af stor rædsel«.

gh. [Sl 53,6] Ordene må være henvendt til den undertrykte der har gjort sine modstandere til skamme ved at bevare tilliden til Gud. Af hensyn til sammenhængen rettes der ofte til 3. person pluralis: »De er gjort til skamme«, evt.: »De bliver gjort til skamme«.

gi. [Sl 53,7] Ordet *švūt* er omdiskuteret. Tidligere mente man det var afledt af roden *šbh* (»tage til fange«, altså: »fangenskab«. Nu peges der oftest på roden *šwb* (egtl.: »vende tilbage«, her: »skæbne«.

gj. [Sl 54,1] Betydningen af *lamnaṣṣēah* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

gk. [Sl 54,1] Betydningen er usikker. Man har tidligere (med støtte i Septuaginta) forstået det som »læredigt« idet ordet må være afledet af roden *škl*: »være klog, overvejende«. Dette passer dog dårligt med flertallet af de salmer, der kaldes »maskil« (Sl 42; 44; 45; 52-55; 74; 78; 88; 89; 142). Det må snarere forstås som »meditation« eller »kunstfærdig salme« eller evt. »hyldestsang«.

gl. [Sl 54,5] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

gm. [Sl 55,1] Betydningen af *lamnaṣṣēah* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

gn. [Sl 55,1] Betydningen er usikker. Man har tidligere (med støtte i Septuaginta) forstået det som »læredigt« idet ordet må være afledet af roden *škl*: »være klog, overvejende«. Dette passer dog dårligt med flertallet af de salmer, der kaldes »maskil« (Sl 42; 44; 45; 52-55; 74; 78; 88; 89; 142). Det må snarere forstås som »meditation« eller »kunstfærdig salme« eller evt. »hyldestsang«.

go. [Sl 55,8] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

gp. [Sl 55,19] Det danske ord »fred« er egentlig for snævert til at gengive fylden i det hebraiske *šālôm* der omfatter både indre og ydre fred. Grundbetydningen er »hel, uskadt, sund«. Freden omfatter i sin fylde også tryghed og frelse.

gq. [Sl 56,1] Betydningen af *lamnaššē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

gr. [Sl 56,5] Her brugt som betegnelse for et svagt, dødeligt menneske.

gs. [Sl 56,7] Udtrykket har dobbelt brod: Dels vogter fjenderne på salmistens skridt, og dels lurar de som slanger der hugger i hælen.

gt. [Sl 56,9] Andre oversætter: »landflygtighed«. Ordet *nōd* optræder i GT kun her og i stedsnavnet »Nod« (1 Mos 4,16) som stedet her spiller på.

gu. [Sl 56,9] Accenten på første stavelse i *šīmā^h* angiver at ordet er imperativ. Hvis den flyttes til anden stavelse, er det part.fem.: »min tåre er anbragt ...«.

gv. [Sl 57,1] Betydningen af *lamnaššē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

gw. [Sl 57,4] Oversættelsen er omdiskuteret. Den valgte er sprogligt den mest sandsynlige, men af indholdsmæssige grunde vælger mange i direkte fortsættelse af den foregående linje: »han gør den der jager mig, til spot«.

gx. [Sl 57,4] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

gy. [Sl 57,5] Meningen må være at modstanderne som rovgriske løver hungre efter menneskekød.

gz. [Sl 58,1] Betydningen af *lamnaššē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

gæ. [Sl 58,8] Ordret: »han rette sine pile som om de er af skårne/afstumpede/uden kraft«. På baggrund af parallellen v. 8a foreslås ofte en omstilling i konsonantteksten: »de skal visne som græs ved vejen«. Omstillingen har dog hverken støtte i hebraiske håndskrifter eller i gamle oversættelser.

gø. [Sl 58,10] Oversættelsen af v. 9-10 er højst usikker. Der er mange forslag til rettelser, men de bliver alle vilkårlige.

gå. [Sl 59,1] Betydningen af *lamnaššē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

ha. [Sl 59,6] Oversættes normalt »hærskarer« i sammensætningen »Hærskarers Herre«. Men her står det markeret som selvstændigt navn for Gud.

hb. [Sl 59,6] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

hc. [Sl 60,1] Betydningen af *lamnaššē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

hd. [Sl 60,3] Meningen her med verbet *t^ošōvēv lānū* er omdiskuteret. Andre oversætter: »vend tilbage til os«.

- he. [Sl 60,6] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.
- hf. [Sl 61,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.
- hg. [Sl 61,3] Kan også oversættes: »fra landets yderste grænse«. Her måske mere udtryk for Davids afmagt end for hans opholdssted.
- hh. [Sl 61,5] Den der blev modtaget som »gæst« hos orientaleren, fik til sagt venskab og beskyttelse. Gæsten kunne vide sig helt under værtsens beskyttelse og omsorg.
- hi. [Sl 61,5] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.
- hj. [Sl 62,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.
- hk. [Sl 62,1] Jedutun var efter Davids bestemmelse sammen med Asaf og Heman overhoved for og stamfader til tempelsangerne (1 Krøn 25,1-3; 2 Krøn 5,12; 35,15). Han er formentlig den samme som Etan (1 Krøn 15,19). Overskriften her betyder formodentlig at salmen skal synges af Jedutun og hans tempelsangere.
- hl. [Sl 62,4] Det er omdiskuteret om roden i *t^hôttû* er *hwt* (»storme imod«) eller *htt* (»overdænge med bebrejdelser«). Det første er dog sandsynligst.
- hm. [Sl 62,5] Ordret: »De finder kun behag i at planlægge at støde ham ned fra hans højhed«. Der er flere problemer i verset. Linjen er lang og knudret, og man vælger som regel at lade grundtekstens sidste ord, »de finder behag i«, høre til næste linje, der dog så også deles i to (som her). Desuden retter nogle oversættere *mišš^o?ētô* (»fra hans højhed«) til: *maššu?ôt*: »fordærv/svig«: »De ønsker kun fordærv/svig« eller »de finder kun behag i fordærv/svig«.
- hn. [Sl 62,5] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.
- ho. [Sl 63,2] Tidligere ofte oversat: »tidligt søger jeg dig«, idet verbet *šhr* (»søge«) har samme rod som ordet for »morgenrøde« (*šaḥar*). Salmen er derfor også blevet brugt som morgensalme.
- hp. [Sl 63,3] Verset kan også oversættes: »Således spejdede jeg efter dig i helligdommen for at se din magt og din herlighed«.
- hq. [Sl 63,6] Det er festmåltidets hovedretter.
- hr. [Sl 63,10] Det er dødsriget.
- hs. [Sl 63,11] Ordret: »De skal give ham i sværdets magt«. »Ham« må i sammenhængen opfattes kollektivt, ligesom der må underforstås et »man«. En anden mulighed er dog at oversætte: »De som vil give ham (kongen) i sværdets magt, skal (selv) blive ræves bytte«.

- ht. [Sl 63,12] Meningen kan også være: »Alle, som sværger ham (kongen) troskab, skal ....
- hu. [Sl 64,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.
- hv. [Sl 64,6] Normalt betyder verbet *spr* i pi'el: »fortælle«. Hvis det er meningen, er det udtryk for overmod at man informerer fjenden. Oftest oversætter man her: »tale om/aftale«. Nogle fortolkere foreslår tekstretelse til verbet *hpr*: »grave«. »De graver for at skjule fælder«.
- hw. [Sl 64,7] Alle oversættelser af dette vers må tages med forbehold.
- hx. [Sl 64,8] Det er omdiskuteret, om verberne i v.8-10 skal oversættes ved fortid eller fremtid. Wayyiqtol skal normalt oversættes ved fortid, men kan også opfattes som profetisk tillidsfuldhed.
- hy. [Sl 64,8] Accenterne i den hebraiske tekst lader »pludselig« høre til første halvvers hvor det giver god mening. Men rytmisk passer det bedre til andet halvvers.
- hz. [Sl 65,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.
- hæ. [Sl 65,2] Ordret: »For dig er stilhed en lovsang« eller: »For dig er der stilhed, lovsang«. Da der i det følgende ikke er tale om stilhed, men hørlig lovsang, følger man ofttest Septuaginta og den gamle syriske oversættelse og retter vokaliseringen af *dumiyyā^h* (»stilhed«) til *dōmiyyā^h*: »det der tilkommer en«.
- hø. [Sl 65,4] Mange oversættere vælger at dele v.3-4 anderledes, så oversættelsen lyder: »Du hører bøn. / Til dig kan alle mennesker komme / for deres synders skyld. / Vore overtrædelser er blevet for tunge for os, / men du tilgiver dem«. Ordet »skyld« har dog ikke støtte i den hebraiske tekst. Andre foreslår: »Du som hører bøn. / Til dig bringer alle mennesker / deres synders byrde. / Vore overtrædelser ...« (men *yāvō?û* (»kan komme«) må da rettes til *yāvî?û*: »bringer«).
- hå. [Sl 65,6] *yām* (»hav«) står i singularis, mens *r^hōqîm* (»fjerne«) står i pluralis, der formentlig betegner superlativ. Ellers kan der oversættes: »for de fjerne egners hav«.
- ia. [Sl 65,11] Ordret blot: »den«, der viser tilbage til v.10, hvor *hā?āreš* blev oversat: »landet«, men også kan betyde: »jorden«, om end det ikke specifikt er agerjorden.
- ib. [Sl 66,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.
- ic. [Sl 66,4] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.
- id. [Sl 66,6] Kan også oversættes: »floden«, så der er tænkt på Jordanfloden. Det er dog ikke oplagt i sammenhængen.
- ie. [Sl 66,6] Ordet *šām* betyder normalt: »der«. I sammenhængen kan det opfattes som en opfordring til i tankerne (i ånden) at være ved Sivhavet

- og på ny istemme lovsangen (2 Mos 15) – eller (snarere) opfattes tidsligt konkluderende: »da, så«.
- if. [Sl 66,11] Ordet *m^ašûdā^h* har flere betydninger og oversættes forskelligt her: »klippeborg/bytte/garn/net«.
- ig. [Sl 66,11] Betydningen af ordet *mûfāqā^h* er usikker. Det forekommer kun her i GT. Det er formodentlig på en eller anden måde udtryk for trængsel, smerter og lidelse.
- ih. [Sl 66,12] Hebraisk: *ṣwāyā^h*. De gamle oversættelser har tilsyneladende læst: *ṣwāḥā^h*: »frihed«. Det foretrækkes af en del oversættere.
- ii. [Sl 67,1] Betydningen af *lamnaššēaḥ* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.
- ij. [Sl 67,2] Den hebraiske tekst har her ikke præpositionen *ʔel* (»over/hen imod«, 4 Mos 6,25), men: *ʔēt*: »hos/med«.
- ik. [Sl 67,2] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.
- il. [Sl 68,1] Betydningen af *lamnaššēaḥ* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.
- im. [Sl 68,2] Det er omdiskuteret om verberne i v.2-4 skal opfattes som yiqtol (som forudsat her) eller som jussiv der kunne oversættes: »Gid Gud vil rejse sig, ...
- in. [Sl 68,3] Undertiden foreslås rettelse af vokaliseringen af *tindōf* (»vil du blæse bort«) til: *jinnādēf*: »blæses bort«, hvor de to verber forstærker hinanden og oversættes som ét: »som røg blæses bort«. Begrundelsen er at man ikke mener at en tiltale til Gud kan stå på dette sted i salmen. Rettelsen er dog unødvendig.
- io. [Sl 68,5] Andre oversætter det forholdsvis sjældne verbum: »Ophøj«. Det kan støttes af at objektet »vej« ikke står i grundteksten, men må underforstås som objekt for verbet.
- ip. [Sl 68,5] *ʔarāvôt* kan betegne »steppeørkner«. Det er ofte blevet oversat »ørken«, men det er betegnelse for områder med vegetation. På baggrund af paralleludtryk i ugaritiske tekster om guden Ba'al som den der rider på skyerne, retter man nu ofte til *fāvôt*: »skyer«.
- iq. [Sl 68,5] Sætningen *b^ayāh š^amô* betyder ordret: »I Jah er hans navn«. Kortformen »Jah« for »Jahve« findes en del steder i poetiske tekster. Sætningen må betyde at Guds væsen finder udtryk i hans navn (2 Mos 3,24). Sætningen er dog i alle tilfælde speciel og knudret. Blandt rettelsesforslagene er især enten at slette *b^a* (»i«) eller at læse: *kî yāh š^amô*: »for Jah er hans navn«.
- ir. [Sl 68,7] Ordet *kôšārā^h* forekommer kun her i GT. Den præcise betydning er usikker. Det oversættes ofte: »lykke«. Andre foreslår: »musik/jubel«. Modsætningen i næste linje kan måske tyde på: »frugtbarhed«.
- is. [Sl 68,7] Grundteksten har qatal (fortid). Det er i givet fald en hentydning til at den generation der gjorde oprør i ørkenen mod Gud, måtte blive

og dø i ørkenen (4 Mos 14,22-23.27-35). Mange vælger dog at oversætte ved fremtid: »skal bo«.

it. [Sl 68,8] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

iu. [Sl 68,9] Ordret: »dette (er) Sinaj«. Paralleller i ugaritisk og arabisk tyder på at *ze^h* (»dette«) kan betyde: »den eneste/ham«. Det parafraseres undertiden: »Sinajs Herre«.

iv. [Sl 68,10] Nogle oversættere lader – på trods af grundtekstens accent – »din arvelod« høre til foregående linje: »rigelig regn lod du, Gud, strømme ned over din arvelod«.

iw. [Sl 68,11] Betydningen af ordet *hayyā^h* er omdiskuteret. Det skal dog her tydeligvis være synonym for Guds »folk«.

ix. [Sl 68,13] Ordet *nāwā^h* er omdiskuteret. Formodentlig er det enten afledt af et verbum der betyder: »være smuk«, eller et enslydende verbum der betyder »bebo«. Altså: »husets kvindelige beboer/husets smukke«.

iy. [Sl 68,14] Sandsynligvis et bebrejdende ord mod dem der som Rubens stamme (Dom 5,16) hellere vil »ligge« og hygge sig mellem »kvægfoldene« end tage del i kampen.

iz. [Sl 68,14] »Duen« kan være sejrens og fredens budbringer hvis strålende »svingfjer« svarer til dens prægtige budskab.

iæ. [Sl 68,15] Meningen med dette vers er usikker. »Salmon« er muligvis et bjerg ved Sikem (Dom 9,48). I så fald er det ikke over 1000 m højt, og »sne« vil ikke forekomme ret ofte.

iø. [Sl 68,16] Forstavelen »guds-« er her formodentlig en forstærkelse: et imponerende bjerg. Der kan dog også oversættes: »et Guds bjerg«.

iå. [Sl 68,18] Ordet *ribbô[?]* (»ti tusind«) står i dualis der enten kan angive »to gange ti tusind« eller »ti tusind gange ti tusind«.

ja. [Sl 68,18] Ofte rettes *vām sînay* (»blandt dem, Sinaj«) til: *bā[?] missînay*: »(Herren) er kommet fra Sinaj (til helligdommen)«. Rettelsen har dog hverken støtte i håndskrifter eller gamle oversættelser. Meningen er formodentlig at helligdommen på Zion nu er det Sinaj engang var.

jb. [Sl 68,19] Andre opfatter de to linjer som hørende sammen således: »og endog hos dem som gør oprør mod at HERREN Gud slår sig ned«.

jc. [Sl 68,20] Det er usikkert om »dag efter dag« skal høre til denne linje eller indlede den næste (»dag efter dag vil han bære os«).

jd. [Sl 68,22] Det er usikkert hvad der er tænkt på. Måske at soldaterne så håret som tegn på styrke (jf. Samson, Dom 13-16).

je. [Sl 68,24] Den hebraiske tekst har: »så du kan knuse din fod i blod«. Normalt retter man – med støtte i de gamle oversættelser – *tim^hḥaš* (»du kan knuse«) til: *tir^hḥaš*: »du kan bade«.

jf. [Sl 68,27] Ordret: »fra Israels kilde«. Hvis teksten er rigtig, kan den eventuelt parafraseres: »Pris Gud ... alle I, som er fra Israels kilde«. Men

oftest går man ud fra at der er et *m* for meget i konsonantteksten: *mmqwr*, repræsenterende præpositionen »fra«.

ig. [Sl 68,28] Ordet *rōdēm* (»deres hersker«) er omstridt. Det afledes oftest af roden *rdh*: »herske, føre an«. Andre afleder det af *rdm*, der i nif'al betyder: »falde i dyb søvn/være bedøvet« og oversætter: »Dér er Benjamin, ung, i ekstase«.

jh. [Sl 68,29] De fleste oversættere retter med de gamle oversættelser i konsonantteksten *k* til *m*: *ʔlōheʿxā* (»din Gud«) til: *ʔlōhîm*: »Gud«. Udover de ændringer i vokalerne, som dette medfører, retter man også vokaliseringen af *ʕiwwāʰ* (»har befalet«) til: *ʕawwēʰ*: »befal/opbyd«, så oversættelsen lyder: »Opbyd din styrke, Gud«. Den overleverede tekst må være et ord til den sejrende hær, inden der i næste linje bedes om styrke.

ji. [Sl 68,29] Kan eventuelt oversættes: »Styrk, Gud, det du har gjort for os«. Eftersætningen er dog næppe tænkt som objekt for verbet (»styrk«), men er knyttet til »Gud«.

jj. [Sl 68,31] Billede på herskerne ved Nilen (Egypten).

jk. [Sl 68,31] Billede på de hedenske konger med deres folk eller med stormagternes allierede.

jl. [Sl 68,31] Sætningen er dunkel og omdiskuteret. Verbet: *mitrappēs* (»underkaster sig«) oversættes også: »træder under fode«. Ofte vælger man at rette til imperativ: *hitrappēs*: »træd under fode«. Desuden retter man ofte: *bʿraṣṣê-xāsef* (»med sølstykker«) til: *bʿrōṣṣê-xāsef*: »der elsker sølv«, altså: »træd dem under fode, der elsker sølv«.

jm. [Sl 68,31] Mange oversættere retter vokaliseringen af: *bizzar* (»han adspredte«) til imperativ: *bazzēr*: »adspred«.

jn. [Sl 68,32] Betydningen af *ḥašmannîm*, der kun forekommer denne ene gang i GT, er højst usikker. De gamle oversættelser har forstået det som: »fyrster/fornemme/udsendinge«, men det er sprogligt mindre sandsynligt. Oftest forbindes ordet med »bronze«. Andre forslag er bl.a.: »natron/blåt klæde«. Hvis man ikke følger de gamle oversættelser, må verbet *yeʿetāʿû* (»de kommer«) vokaliseres som hif'il: *yaʿatīyû*: »de kommer med«.

jo. [Sl 68,32] Formodentlig Nubien eller Etiopien.

jp. [Sl 69,1] Betydningen af *lamnaṣṣēaḥ* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

jq. [Sl 69,1] Formodentlig en melodioplysning. Ordets betydning er ukendt, men synes at have sammenhæng med ordet for »lilje« (evt. »efter liljerne«).

jr. [Sl 69,4] Ofte vælger man at følge Septuaginta og andre gamle oversættelser der i stedet for participiet i pi'el *mʿyaḥēl* (»idet jeg venter«) har vokaliseret som præposition og infinitiv: *miyyaḥēl*: »af at vente«.

js. [Sl 69,11] Sætningen er knudret og omdiskuteret. Ordret: »Jeg græd i faste, min sjæl«. Meningen kan være som her i oversættelsen. Andre muligheder er: »Jeg græd og fastede for min sjæl«, eller: »Jeg græd og fastede i mit inderste«.

jt. [Sl 69,13] Der er ikke noget verbum i denne linje der er tæt knyttet til den foregående, og verbet dér gælder også for denne linje. Ordret: »og drankernes viser (taler om mig)«.

ju. [Sl 69,23] Oversættelsen og forståelsen af linjen er usikker og omdiskuteret. Grundteksten har *w^olišlômîm*, som betyder »og ... for fred«, men »fred« står i pluralis. Meningen kan være: »dem som har fred/sikkerhed«, som jeg har valgt at gengive: »sorgløse«. Denne pluralis findes kun tre steder i GT, og alle tre steder er der en række rettelsesforslag. Den mindst indgribende her er at indføje et *h*: *w^olišlômêhem*: »og (til en snare) i deres sorgløshed«. De gamle oversættelser har åbenbart læst: *ûl^ošillômîm*: »og (til en snare) som gengæld«. Targum har læst: *w^ošalmêhem*: »og deres offerfester (til en snare)«.

jv. [Sl 69,27] Grundteksten har: *kî-ʔattâ^h*: »for du, ((den) som du har slået)«. Som regel følger man de gamle oversættelser og læser: *kî-ʔēt*: »for den« (som her). I konsonantteksten er det blot et enkelt *h*, der må slettes.

jw. [Sl 69,27] Grundteksten har: »de fortæller til smerten hos dem, som du har såret«. Det kan være en eksemplificering af snakken i porten (v.13), om end brugen af præpositionen *ʔel* (»til«) i denne forbindelse er sjælden og uklar. Man må i givet fald oversætte ved: »om«, men det er tvivlsomt, om *ʔel* faktisk kan betyde »om«. Som regel følger man Septuaginta og læser: *yispāyû* (»de øger«) i stedet for *y^osappērû*

jx. [Sl 69,33] Verbet *rāʔû* (»har set/så«) er sætningens første ord i grundteksten. Ofte retter man vokaliseringen til imperativ: *r^oʔû*: »Se! (De ydmyge skal glæde sig)«, eller man følger Septuaginta og læser jussiv: *jir^oʔû*: »Lad (de ydmyge) se, (de skal glæde sig)«.

yy. [Sl 70,1] Betydningen af *lamnaššē^h* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

jz. [Sl 70,1] Formodentlig en melodioplysning. Ordets betydning er ukendt, men synes at have sammenhæng med ordet for »lilje« (evt. »efter liljerne«).

jæ. [Sl 70,1] Betydningen er uvis; umiddelbart betyder det: »Til at bringe i erindring«. Meningen kan være at man med denne bøn kan minde Gud om sine lidelser og om hans nåde. I nogle oversættelser kan man finde oversættelsen »Til duftofferet«, idet salmen i efterreksilsk tid (efter 539 f.Kr.) blev bedt sammen med duftofferet (3 Mos 2,2.9.16; 24,7).

jø. [Sl 70,2] Salmen svarer med ganske få afvigelser til Sl 40,14-18. En af afvigelserne er at 40,14 indledes med »Vær nådig«, som mange også sætter ind her, dog uden støtte i grundteksten.

jå. [Sl 71,3] Ordret: »boligs klippe«. De gamle oversættelser og en del håndskrifter har dog (som Sl 31,3): »tilflugtsklippe« (*māfôz* i stedet for *māfôn*).

ka. [Sl 71,3] Septuaginta har læst (som Sl 31,3): *l^ovêt m^ošûdôt*: »en befæstet borg/et befæstet hus« i stedet for: *lāvôʔ tāmîd šiwwîṭā* (»som du har befalet mig altid at gå hen til«).

- kb. [Sl 71,6] Betydningen af verbet *gôzî* (»taget mig«) er usikker. Oftest afledes det af roden *gzh*, der ikke forekommer andre steder i GT. Det betyder formodentlig: »skære af/skære fra/tage fra«. Med støtte i Septuaginta rettes ofte til: *fôzî*: »mit værn« (»fra moders skød var du mit værn«).
- kc. [Sl 71,13] Mange vælger at rette: *yixlû* (»skal gå til grunde«) til: *yik-kâl^{emû}*: »skal blive til skændsel«.
- kd. [Sl 71,15] Ordet *s^ofôrôt* (»tal«) forekommer kun her i GT, og der er usikkerhed om betydningen. Septuaginta har forstået det som »skrifter« eller »sager«, mens andre gamle oversættelser har forstået det som »antal«. Roden *spr* betyder: »tælle/skrive«, så »tal« eller »antal« synes at være den bedste oversættelse.
- ke. [Sl 71,18] I stedet for: *l^edôr l^exol-yāvô?* (»til slægten, til enhver som kommer«) læser man ofte med Septuaginta: *l^exol-dôr yāvô?*: »til enhver slægt som kommer«. Den foregående linje bliver derved lidt kortere, og man trækker ordene »din vælde« over i v.19.
- kf. [Sl 71,20] Grundteksten har »jordens havdybder«. Som regel retter man *t^ohômôt* (»havdybder«, i singularis betegner det »urdybet«) til *taḥ^ot-tîyyôt*: »dybder« - eller man går ud fra at det må være meningen med *t^ohômôt*.
- kg. [Sl 71,21] Kan også oversættes: »vend om, trøst mig!«
- kh. [Sl 72,1] Der er tænkt på love, retsforordninger og retsafgørelser.
- ki. [Sl 72,5] Meningen må være at et retfærdigt kongedømme fremmer sand guds frygt. De fleste oversættere og kommentatorer følger Septuaginta, der i stedet for *yîrâ²ûxâ* (»de skal frygte dig«) forudsætter: *w^oyâ^{2a}rîx*: »og han skal vare/leve«.
- kj. [Sl 72,7] Med enkelte håndskrifter og gamle oversættelser retter man ofte *šaddîq* (»en retfærdig«) til: *šedeq*: »retfærdighed« der passer som parallel til »fred« i næste linje. I den overleverede tekst er »en retfærdig« formodentlig modstykke til »undertrykkeren« (v.4).
- kk. [Sl 72,9] Ud fra parallellen i næste linje formoder man oftest at *šîyyîm* (»ørkenbeboere«) er fejlskrivning for: *šārâ^{yw}*: »hans modstandere«. Det er også omdiskuteret om *šîyyîm* faktisk kan betyde »ørkenbeboere«. Andre steder oversættes det »ørkendyr«.
- kl. [Sl 72,10] Der er formodentlig tænkt på øerne i Middelhavet.
- km. [Sl 72,10] Ordret: »bringe tilbage«, nemlig som svar på en fordring.
- kn. [Sl 72,15] Grundtekstens verbum står i qal yiqtol. De gamle oversættelser har dog oversat det som passiv (hof'al): »blive givet/modtage«. Det følges af mange oversættere: »og modtage af Sabas guld«.
- ko. [Sl 72,16] Ordet *pissâ^h* forekommer kun her i GT, og der er usikkerhed om betydningen. »Overflod/fylde« er dog sandsynlig.
- kp. [Sl 72,16] Ofte rettes *w^oyâšîšû mēfîr* (»og de skal blomstre fra byen«) til: *yâšîš waf^amîrô*: »dens strå skal blomstre«.

kq. [Sl 72,19] Grundtekstens sætningsbygning er unormal. Ofte retter man verbets passive vokalisering *yimmālēʾ* (»fyldes«) til aktiv vokalisering: *yimlāʾ*: »fylde«: »hans herlighed skal fylde hele jorden«.

kr. [Sl 73,2] Grundtekstens konsonanttekst har egentlig verbet som participium passiv (*nāṭāʾû*): »nær snublende angående mine fødder«, men vokaliseringen angiver qal yiqtol: *nāṭāʾû*: »var snublet«.

ks. [Sl 73,3] Ordet *šālôm* (»fred«) oversættes ofte ved »lykke«, men her angiver det en tilstand der omfatter både velstand, sundhed, venskab, fællesskab og indre harmoni, ubekymrighed.

kt. [Sl 73,4] Ordet *l^mmôtām* (»for deres død«) vokaliseres ofte: *lāmô tām*: »for dem, sund«, hvor »sund« knyttes til næste linje, der kommer til at lyde: »sund og fed er deres krop«. *l^mmôtām* kan eventuelt oversættes: »til deres død«.

ku. [Sl 73,5] Det ord der er brugt om »menneske« (*ʾēnôš*), bruges især til at understrege menneskets svaghed og dødelighed.

kv. [Sl 73,7] Sætningen er omdiskuteret. I stedet for *ʾênēmô* (»deres øjne«) har gamle oversættelser åbenbart læst: *ʾwōnāmô*: »deres synd«. Ordet *ḥēlev* (»fedt«) er egentlig det fedtrige bindevæv omkring indvoldene. Det oversættes derfor også undertiden: »indre«, så oversættelsen kan lyde: »deres synd kom fra deres indre«.

kw. [Sl 73,8] Accenten i grundteksten lader egentlig »undertrykkelse« høre til første linje. Af hensyn til rytmen lader man normalt ordet høre til anden linje.

kx. [Sl 73,10] Grundteksten egentlig: »Derfor får han sit folk til at vende sig herhen«. Konsonantteksten forudsætter at verbet er: *yāšîv*: »får til at vende sig«, men vokaliseringen forudsætter: *yāšûv*: »vender sig«. Sidste ord: *h^alôm*: »herhen« kan eventuelt rettes til: *lāhem*: »til dem«.

ky. [Sl 73,14] Grundteksten har ikke noget verbum i denne sætning. Enten må det underforstås: »var der« eller eventuelt: »begyndte« – eller også må man rette *w^atôxaḥtî* (»og min tugt«) til det tilsvarende verbum: *w^aḥûxaḥtî*: »og jeg blev tugtet«.

kz. [Sl 73,17] Grundteksten har pluralis (»helligdomme«) der betegner templets storslåethed og mangfoldighed. Der er næppe tænkt på Guds hellige tanker.

kæ. [Sl 73,20] Ordret oversat lyder grundteksten: »Herre, i byen ringe-agter du deres billede«. Sådan har Septuaginta i al fald opfattet teksten. *bāfîr* (»i byen«) kan dog også opfattes som sammentrukket form af *b^aḥāfîr* (infinitiv *hif'il*): »ved opvågningen«, dvs.: »når du vågner«.

kø. [Sl 73,24] Grammatisk er linjen ikke helt gennemskuelig, da præpositionen *ʾaḥar* (»efter«, her oversat »siden«) i grundteksten står sammen med ordet for »herlighed«, men næppe kan være knyttet til det. Man er derfor nødt til at underforstå »ind i«.

kå. [Sl 74,1] Betydningen er usikker. Man har tidligere (med støtte i Septuaginta) forstået det som »læredigt«, idet ordet må være afledet af roden

skl: »være klog, overvejende«. Dette passer dog dårligt med flertallet af de salmer der kaldes »maskil« (Sl 42; 44; 45; 52-55; 74; 78; 88; 89; 142). Det må snarere forstås som »meditation« eller »kunstfærdig salme« eller evt. »hyldestsang«.

la. [Sl 74,4] Oversættes undertiden: »åbenbaringssted«, da ordet *môfēd* i 2 Mosebog betegner »Åbenbarings(teltet)«.

lb. [Sl 74,4] Det kan være bannere, altre, afgudsbilleder osv.

lc. [Sl 74,5] Verset er stærkt omdiskuteret. Problemet er især verbet: *yiwwādaʿ* (»han vil gøre sig kendt«). »Han« må være fjenden. Oversættelsen: »det ser ud« kan forsvares. De fleste oversættere og fortolkere vælger at rette til: *yigdēʿû*: »de fældede«.

ld. [Sl 74,6] Versets første ord, *wəʿattā*, er omdiskuteret. Konsonanterne forudsætter at det skal være: *wəʿēt*: »og et tidspunkt«, mens vokalerne angiver: »og nu«. Blandt rettelsesforslagene er især: *kittētû*: »de fældede« eller: *wəʿēt*: »og« + akkusativmærket (»og deres udskaarne arbejder ...«).

le. [Sl 74,8] *nînām* betyder ordret: »deres slægt«. Men man vokaliserer som regel: *nînēm*: »lad os underkue dem«, ellers må der underforstås et verbum.

lf. [Sl 74,8] Oversættes undertiden: »åbenbaringssteder«, da ordet *môfēd* i 2 Mosebog betegner »Åbenbarings(teltet)«.

lg. [Sl 74,11] Oversættelsen er omdiskuteret. Her er verbet »tag« underforstået ud fra sammenhængen (især ud fra præpositionen »fra«). Mange retter *xallēh* (»gør ende på det/ødelæg«) til: *xəluʔāh*: »er skjult«. Man trækker desuden »din højre hånd« ind fra foregående linje og retter *miqqerev* (»fra det indre«) til: *bəqerev*: »i det indre«. Linjen kommer til at lyde: »og holder din højre hånd skjult i det indre af kappefolden?«

lh. [Sl 74,13] Verbet *pr* findes kun denne ene gang i po'el i GT (og i alt kun fire gange). Det foreslås undertiden at oversætte det: »spalte«, men denne betydning er ikke godtgjort.

li. [Sl 74,14] Ordene: *ləʿām ləʿšiyîm* (»til et folk, til ørkendyrene«) er omdiskuterede. Oftest griber man til en rettelse: *ləʿamləʿšē yām*: »til havets hajer«. En anden mulighed er at opfatte *ʿām* (»folk«) som udtryk for »hær/stor skare«, altså: »til en hær af ørkendyr«.

lj. [Sl 74,20] Nogle oversættere sletter *nəʔôt* (»boliger/bosteder/byer« eller retter til: *ʔanāhāh*: »stønnen« (»stønnen og vold«).

lk. [Sl 74,21] Der kan være tænkt på at den undertrykte ikke skal vende tilbage fra bønner der ikke er blevet hørt. En del oversættere retter vokaliseringen af *yāšōv* (»vende tilbage«) til: *yēšēv*: »sidde«.

ll. [Sl 75,1] Betydningen af *lamnaššēah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

lm. [Sl 75,1] Formodentlig en melodiangivelse, betydningen er ukendt. Ordret: »fordærv ikke/ødelæg ikke«. Det kan være begyndelsesordene i en - nu ukendt - salme.

ln. [Sl 75,2] I stedet for: *w^oqārôv š^omexā* (»og dit navn er nært«) har bl.a. Septuaginta åbenbart læst: *w^oqārô? biš^omexā*: »og den der påkalder dit navn, (fortæller om dine undere)«. Bredere accepteret er dog forslag om at læse: *w^oqôr?e^v biš^omexā*: »og vi påkalder dit navn«.

lo. [Sl 75,4] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

lp. [Sl 75] Nogle kommentatorer og oversættere lader Guds tale fortsætte med v.5 eller v.5-6 eller (enkelte) v.5-8. Meningsmæssigt gør det ikke nævneværdig forskel, men »Sela« (v.4) markerer oftest afrunding af et afsnit.

lq. [Sl 75,7] Grundteksten har: »fra ørkenens bjerge«, idet *mimmidbar* er vokaliseret som status constructus (genitiv). Mange håndskrifter har dog vokaliseret som status absolutus: *mimmidbār*. Det efterfølgende ord: *hārîm* (»bjerge«) opfattes så bedre som infinitiv *hif'il* af verbet *rwm*: »ophøje/ophøjelse«.

lr. [Sl 76,1] Betydningen af *lamnaššēah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

ls. [Sl 76,4] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

lt. [Sl 76,5] Oftest formoder man at konsonanterne er byttet om så der ikke skal stå: *nā?ôr* (»glansfuld/lysende«), men: *nôrā?*: »frygtelig/frygtindgydende«.

lu. [Sl 76,5] Meningen må være at Gud, der troner på Zion, er mægtigere end alle stormagter. Præpositionen *min* (»mere end«) kan dog også oversættes: »fra«, så linjen lyder: »mægtig fra rovbjergene«. I så fald er meningen at Gud kommer med »rov« fra de »bjerge«, hvor fjenderne er blevet besejret. I stedet for: *teref* (»rov«) vælger mange oversættere at følge bl.a. Septuaginta, der må have læst: *ʿad*: »evige (bjerge)«. Andre foreslår: *qedem*: »urtids(bjerge)«.

lv. [Sl 76,10] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

lw. [Sl 76,11] Rettelseforslagene til dette vers er mange. Konsonantteksten kan stort set beholdes på to måder: 1. *?ādām* (»menneskets«) vokaliseres: *?ēdōm*: »Edom«; *hēmōt* (»vredesudbrud«) vokaliseres: *hāmāt*: »Hamat«; og med Septuaginta rettes sidste ord: *taḥgōr* (»binder du om dig«) til: *t^ohā-gexā*: »skal fejre dig«. Oversættelsen lyder da: »Ja, det vrede Edom skal prise dig, Hamats rest skal fejre dig«. Henvisningerne til Edom og Hamat er dog ikke indlysende i salmen. - 2: *tōdekkā* (»skal prise dig«) skal vokaliseres: *tādōx*: »du slår itu«; og verbet *hgr* (»binde om sig«) forstås ved hjælp af et beslægtet arabisk ord som: »kue/undertvinge«. Oversættelsen lyder da: »Ja, du sønderbryder menneskets vrede, kuer den vrede som er til

rest«. Dette er måske den bedste forståelse af verset. Der findes en række mere vidtgående rettelsesforslag.

lx. [Sl 76,12] Grundteksten har: *lammôrāʾ*: »til frygten«. Man vælger som regel at følge bl.a. Septuaginta, der har læst: *lannôrāʾ*: »til den frygtindgydende«.

ly. [Sl 76,13] *rûah* (»ånd«) har ganske bred betydning, bl.a.: »ånd, vind, ånde, hovmod, sind, livsprincip, mod, vrede«. Især de to sidstnævnte kan overvejes her.

lz. [Sl 77,1] Betydningen af *lamnaššēah* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

læ. [Sl 77,1] Jedutun var efter Davids bestemmelse sammen med Asaf og Heman overhoved for og stamfader til tempelsangerne (1 Krøn 25,1-3; 2 Krøn 5,12; 35,15). Han er formentlig den samme som Etan (1 Krøn 15,19). Overskriften her betyder formodentlig at salmen skal synges af Jedutun og hans tempelsangere

lø. [Sl 77,3] Det sjældne verbum **ngr* betyder i nif'al ellers: »hældes ud/flyde ud«. Her er der måske to udtryk der er smeltet sammen: »at brede hænderne ud« og »at tårerne flyder ud«.

lå. [Sl 77,4] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

ma. [Sl 77,7] »Jeg vil huske« trækkes af mange oversættere og fortolkere tilbage til anden linje i v.6. Samtidig følger mange bl.a. Septuaginta, der i stedet for *nʿgînātî* (»mit strengespil«) har læst *hāgîṭî*: »jeg har grundet/grunder«.

mb. [Sl 77,12] Konsonantteksten har forudsat *ʔazkîr* (hif'il): »jeg vil forkynde/nævne«, mens vokaliseringen forudsætter: *ʔezkôr* (qal): »jeg vil huske«

mc. [Sl 77,19] *baggalgal* ordret: »med/i vognhjulet/i hvirvelvinden«. Udtrykket er omdiskuteret. *galgal* betegner noget, der kører rundt. »Hvirvelvind« kan evt. forstås som en voldsom storm. Andre retter *baggalgal* til: *kʿgalgal*: »som vognhjul«.

md. [Sl 77,20] Konsonantteksten har pluralis, vokaliseringen har singularis.

me. [Sl 78,1] Betydningen er usikker. Man har tidligere (med støtte i Septuaginta) forstået det som »læredigt«, idet ordet må være afledet af roden *śkl*: »være klog, overvejende«. Dette passer dog dårligt med flertallet af de salmer der kaldes »maskil« (Sl 42; 44; 45; 52-55; 74; 78; 88; 89; 142). Det må snarere forstås som »meditation« eller »kunstfærdig salme« eller evt. »hyldestsang«.

mf. [Sl 78,1] Grundteksten har her ordet: *tôrāh*, der ellers oftest anvendes om Guds »lov/vejledning«, således i v.5.

mg. [Sl 78,2] I visdomslitteraturen betegner *māšol* korte sentenser, »ord-sprog«, men her er det brugt i bredere betydning.

- mh. [Sl 78,5] Grundteksten har her ordet: *tôrā^h* der i GT oftest anvendes om Guds »lov/vejledning«, men i nogle sammenhænge anvendes det om menneskers belæring (v.1).
- mi. [Sl 78,6] Ordret: »kunne rejse sig og fortælle«. Men verbet *qwm* (»rejse sig«) angiver foran et andet verbum, at man målbevidst og med styrke påtager sig noget.
- mj. [Sl 78,9] Grundteksten har en unik dobbelt konstrukt-konstruktion (genitiv-konstruktion) der egentlig ikke kan oversættes (det måtte være: »buebevæbnede bueskytter«). Konstruktionen skal formodentlig gøre det ud for en superlativ: »veludrustede bueskytter«.
- mk. [Sl 78,34] Tidligere ofte oversat: »søgte tidligt«, idet verbet *šhr* (»søge«) har samme rod som ordet for »morgenrøde« (*šahar*).
- ml. [Sl 78,45] Det er usikkert, hvad ordet *fārōv* (»fluer«) betyder (ordet er singularis, men må opfattes som kollektiv betegnelse). På grundlag af Septuaginta har man tidligere oversat det: »bremser«. Andre har opfattet det som »spyfluer« eller »sværm af insekter«. I jødisk sammenhæng er det opfattet som betegnelse for forskellige rovdyr eller parasitter.
- mm. [Sl 78,47] Ordet *h^anāmal* findes kun her i GT, og betydningen er usikker. Det kan være et andet ord for »hagl«, måske særligt store hagl. Eller »rimfrost«.
- mn. [Sl 78,48] Et enkelt håndskrift har, støttet af den syriske oversættelse, i stedet for: *bārād* (»hagl«): *dever*: »pest«.
- mo. [Sl 78,60] *šikkēn* er vokaliseret som pi'el der i de fleste sammenhænge skal oversættes: »han lod bo«, men her normalt oversættes: »han slog op«. Mange vælger dog at ændre vokaliseringen til qal: *šaxān*: »som han boede i«.
- mp. [Sl 78,63] »hans« i denne og de næste tre linjer kan også oversættes: »dets«, nemlig folkets. Det kan derimod ikke vise tilbage til »arv«, som er femininum. Derfor må »hans« være den foretrukne oversættelse.
- mq. [Sl 78,65] Ordet *mitrônēn* (»var overvældet«) er omdiskuteret. Her er det forudsat at det er afledt af roden *rwn*. Andre afleder det af roden *rnn*: »bryder ud i jubel«, der dog passer dårligt i sammenhængen. Atter andre retter til: *mitrômēm*: »der rejser sig«. I stedet for »af vin« må der så oversættes: »fra rus«.
- mr. [Sl 78,69] Ved at trække *k^emô-rāmîm* sammen og bytte to bogstaver om kan man få: *kimrômîm*: »som en himmelbolig«. Den overleverede tekst kan enten have samme betydning: »som himmelske høje« eller betyde: Gud byggede sin helligdom »som (de urokkelige) høje«.
- ms. [Sl 79,7] Den masoretiske tekst har singularis, men pluralis støttes af en del håndskrifter og gamle oversættelser og også af pluralis i næste linje. Singularis kan evt. oversættes: »man«, men der har ikke i det foregående været talt om en enkelt fjende (singularis).
- mt. [Sl 79,8] Oversættes ofte: »vore forfædres«. I så fald må versets indledning: *ʔal-tizkor-lānû* (»husk os ikke«) oversættes: »tilregn os ikke«.

mu. [Sl 79,10] Ordret skulle de to linjer oversættes: »Lad hævn for dine tjeneres blod, som er udgydt, blive kendt hos hedningerne for vore øjne«.

mv. [Sl 79,11] Ordret: »dødens børn«. Den masoretiske teksts accenter tilkendegiver måske at linjen skal deles i to: »Hvor stor er din arm! / Spar de dødsdømte!«.

mw. [Sl 80,1] Betydningen af *lamnaššēah* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

mx. [Sl 80,1] Formodentlig en melodioplysning. Ordets betydning er ukendt, men synes at have sammenhæng med ordet for »lilje« (evt. »efter liljerne«). »Liljerne« angiver formodentlig enten en melodi eller et strengeinstrument.

my. [Sl 80,5] Ordet betyder: »hærskarer«. Det optræder 285 gange i GT, og de allerfleste gange i konstruktforhold (genitiv) til HERREN (oftest oversat: »Hærskarers Herre«). Men det er ikke tilfældet her. Her står det selvstændigt og må opfattes som et af Guds navne.

mz. [Sl 80,6] *šālîš* betyder egentlig: »en tredjedel«. Man går ud fra at det er teknisk udtryk for en tredjedel af et stort mål.

mæ. [Sl 80,8] Se til v.5.

mø. [Sl 80,9] Verberne i verset står i yiqtol. Meningen er ganske klart ikke at de skal angive fremtid, men at de skal gøre fremstillingen levende og nærværende.

må. [Sl 80,11] Grundteksten har: *ʔēl* der ofte skal oversættes: »gud«, men her er det brugt som superlativ. I enkelte sammenhængen skal det oversættes »Gud«, men GTs normale ord for »Gud« er: *ʔēlōhîm*.

na. [Sl 80,15] Se til v.5.

nb. [Sl 80,16] Ordet: *kannāh* findes kun dette ene sted i GT. Betydningen er usikker og omdiskuteret. Septuaginta har læst det som imperativ af *kwn*: »genopret«. Andre foreslår at læse: *gannāh*: »have«. I sammenhængen forekommer »skud« dog at være en nærliggende forståelse.

nc. [Sl 80,16] Kan også oversættes: »som du gav styrke for dig«. Linjen slettes dog af mange oversættere som formoder at den fejlagtigt er kommet ind her fra v.18b. Det er imidlertid ikke nødvendigvis rigtigt. Udtrykket »søn« må i dette vers gå på hele Israels folk, mens der i v.18b formodentlig er tænkt på kongen.

nd. [Sl 80,17] Ordet: *kʿsûhāh* læses oftest som verbum (participium passiv): »skåret af«. Andre oversætter dog: »som skarn«.

ne. [Sl 80,17] Sætningen kan også oversættes: »lad dem gå til grunde for dit ansigts trussel«. I så fald er det en bøn om straf over fjenderne.

nf. [Sl 80,18] Kan også oversættes: »som du gav styrke for dig«. Med udtrykket »menneskesøn« er der i dette vers formodentlig er tænkt på kongen, mens »søn« i v.16b går på hele Israels folk.

ng. [Sl 81,1] Betydningen af *lamnaššēah* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

nh. [Sl 81,6] Præpositionen *ʕal* kan også oversættes: »over«. Ofte retter man til præpositionen *min*: »fra«, men det passer ikke specielt godt med at Gud er subjekt i sætningen. Meningen må enten være at Gud »drog ud imod Egypten« for at befri Israel, eller at han »drog ud« i spidsen for sit folk »over« det slagne »Egypten«.

ni. [Sl 81,8] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

nj. [Sl 81,16] Hele verset er omdiskuteret, koncentreret især omkring de to ord der er sat note ved. Verset oversættes ofte: » De som hader HERREN, skal hyklende krybe for ham / og deres tid (med underkastelse) skal være evigt«. Andre omskriver den sidste sætning: »og deres tid skal endegyldigt være omme«. Det er dog vanskeligt at se støtte for »være omme« i grundteksten.

nk. [Sl 82,1] Udtrykket: *baʕdat-ʔēl* er omdiskuteret. Ordret kan det oversættes: »guds forsamling/menighed«, idet der er anvendt det korte *ʔēl* (»gud«), der ofte bruges om fremmede guder og afguder. Der er formodentlig tænkt på det himmelske råd hos Gud.

nl. [Sl 82] Man kan overveje, om hele stykket v.2-7 er Guds tale, eller om især v.5 er en andens anklagende indlæg eller salmistens klage. Selv om der veksles fra 2. til 3. person, synes det dog stadig at være Gud der taler. Men det vurderes forskelligt.

nm. [Sl 82,2] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

nn. [Sl 83,9] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

no. [Sl 83,14] *galgal* betegner noget der kører rundt. »vognhjul/hvirvelvind«. Her oversættes det dog ofte: »kugletidsler«.

np. [Sl 84,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«.

nq. [Sl 84,5] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

nr. [Sl 84,6] Ordret: »i/på hvis hjerte der er veje«. Både Septuaginta og sammenhængen støtter at der med »veje« er tænkt på valfart. Der er forskellige forslag til rettelser, bl.a. at rette: *m^osillôt* (»veje«) til: *kislôt*: »til-lid«.

ns. [Sl 84,8] Den masoretiske tekst lyder ordret oversat: »han skal vise sig for Gud på Zion«. Subjektet kan evt. opfattes kollektivt (»de«) eller upersonligt (»man«). Sætningen kan måske (let omskrevet) oversættes: »indtil enhver viser sig for Gud på Zion«. Ofte går man dog ud fra (som forudsat her) at verbet ikke skal være *yērāʔe^h* (»han skal/vil vise sig«),

men: *yirʔû*: »de skal se«, som i forbindelse med præpositionen *ʔel* (»hen til«) er udtryk for at man ser hen til én med håb.

nt. [Sl 84,9] Ordet betyder: »hærskarer«. Det optræder 285 gange i GT, og de allerfleste gange i konstruktforhold (genitiv) til HERREN (oftest oversat: »Hærskarers Herre«). Men det er ikke tilfældet her. Her står det selvstændigt og må opfattes som et af Guds navne.

nu. [Sl 84,11] Ofte foreslås det i stedet for *bāhartî* (»som jeg har valgt«) at rette til: *bʰedrí*: »i mit kammer« = hjemme. Men rettelsen forekommer vilkårlig.

nv. [Sl 85,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

nw. [Sl 85,2] Oversættelsen af linjen er usikker. Konsonantteksten *šbw* forudsætter vokalisering: *šʷvût*: »vending«, der i forbindelse med verbum af samme rod (*šwb*) betyder »vende ens skæbne«. Masoreternes vokalisering af ordet forudsætter: *šʷvît*: »fangenskab«.

nx. [Sl 85,3] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

ny. [Sl 85,5] Ordret blot: »vend os«. Meningen må enten være: »genrejs os«, eller: »bring os tilbage«, eller måske: »vend tilbage til os«. Andre foreslår at rette: *šûvênû* (»vend os«) til: *šûv nāʔ*: »vend dog tilbage«.

nz. [Sl 85,14] Den masoretiske tekst ordret: »og han/den sætter sine skridt på en vej/i et spor«. Det er foreslået at oversætte: »og den bereder vej for hans skridt«, med »retfærdighed« som subjekt. Sådan som præpositionen *lʰ* (»på/for«) er anbragt, er det dog næppe muligt. Det er nok nødvendigt (som forudsat her) at rette: *wʰyāsēm* (»og han sætter«) til: *wʰšālôm*: »og fred« eller: *wʰyēšaf*: »og frelse«.

næ. [Sl 86,2] Ordet »frels« står i grundteksten ikke i denne linje, men er underforstået fra forrige linje. Nogle fortolkere foreslår dog at flytte ordene »du min Gud« til begyndelsen af v.3.

nø. [Sl 87,1] Ordret: »Hans grundlæggelse på hellige bjerge«. Der er flere rettelsesforslag (som dog næppe er nødvendige), enklest dog at rette: *yʰsûdātô* (»hans grundlæggelse«) til: *yāsôd fîrô*: »han har grundlagt sin by«.

nå. [Sl 87,3] Præpositionen *bʰ* kan betyde både »om« og »i«, og begge betydninger giver mening her. Men betydningen »om« er den almindeligste i forbindelse med verbet *db* (»sige«).

oa. [Sl 87,3] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

ob. [Sl 87,7] Ordret blot: »Og syngende som dansende«. Meningen er enten, at de danser mens de synger, eller at de synger med samme glæde og jubel som dansende udstråler, eller at både syngende og dansende udtrykker det der ligger i den følgende sætning.

oc. [Sl 88,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.

od. [Sl 88,1] Betydningen af *ʿal-māḥ^alat l^oʿannôt* er usikker. Det kan evt. betyde: »at synge på lidende vis/under sygdom« eller være en melodihenvisning (på melodien »mahalat«) eller anvisning om et fløjteinstrument.

oe. [Sl 88,1] Betydningen er usikker. Man har tidligere (med støtte i Septuaginta) forstået det som »læredigt«, idet ordet må være afledet af roden *škl*: »være klog, overvejende«. Dette passer dog dårligt med flertallet af de salmer der kaldes »maskil« (Sl 42; 44; 45; 52-55; 74; 78; 88; 89; 142). Det må snarere forstås som »meditation« eller »kunstfærdig salme« eller evt. »hyldestsang«.

of. [Sl 88,6] Betydningen af ordet *ḥāḥ^ošî* (»afsondret«) er omstridt. Normalt betyder det: »fri/løsladt«, og nogle fortolkere forstår sætningen som bitter ironi: »jeg har fået frihed blandt de døde«. Snarere må det dog i lighed med 2 Kong 15,5 forstås som: »afsondret«, evt. »lukket inde«.

og. [Sl 88,8] Ordret: »bøjede/ydmygede/fornedrede du «. »Over mig« er underforstået fra foregående sætning, hvor det står pointeret som første ord.

oh. [Sl 88,8] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

oi. [Sl 88,17] Verbet har en besynderlig/umulig form (*šimm^etûnî*). Man retter som regel til: *šimm^etûnî* (»har tilintetgjort mig«).

oj. [Sl 88,19] Sætningen har i grundteksten ikke noget verbum der derfor må underforstås. Formodentlig enten: »er blevet til« (en uhyggelig, fjendtlig magt) eller »er blevet borte i«.

ok. [Sl 89,1] Betydningen er usikker. Man har tidligere (med støtte i Septuaginta) forstået det som »læredigt«, idet ordet må være afledet af roden *škl*: »være klog, overvejende«. Dette passer dog dårligt med flertallet af de salmer der kaldes »maskil« (Sl 42; 44; 45; 52-55; 74; 78; 88; 89; 142). Det må snarere forstås som »meditation« eller »kunstfærdig salme« eller evt. »hyldestsang«.

ol. [Sl 89,3] I grundteksten er både »himlen« og pronomenet (»den«) pluralis, men med singular betydn. Pluralis er udtryk for storheden og herligheden.

om. [Sl 89,5] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

on. [Sl 89,6] Kan også oversættes: »menighed«. Her er der dog tænkt på Guds tjenende engle og åndemagter.

oo. [Sl 89,9] Grundteksten har kortformen *yāh* (»Jah«) der findes en del steder i poetiske tekster.

op. [Sl 89,20] Mange retter: *fēzer* (»hjælp«) til: *nēzer*: »et diadem«. Men det har hverken støtte i håndskrifter eller gamle oversættelser. Meningen

med den overleverede tekst må være at Gud har betroet helten (David (og hans efterkommere)) at regere og hjælpe folket på Guds vegne.

oq. [Sl 89,24] I v.23-26 står verberne i qatal, der oftest angiver fortid, men her understreger qatal det der helt sikkert vil ske.

or. [Sl 89,34] Ordret: »Men min nåde vil jeg ikke bryde fra ham«.

os. [Sl 89,38] Meningen må være, at »skyhimlen« selv er vidne om Guds trofasthed. Mange retter: *wəfēd baššaḥaq* (»og et vidne på skyhimlen«) til: *bəfōd haššaḥaq*: »så længe skyhimlen er til«.

ot. [Sl 89,44] Ordret: »du vendte hans sværds klippe om«. Ordet: *šûr* (»klippe«) er problematisk i sammenhængen. Måske betød det dog oprindelig »flint/flintekniv« (Jos 5,2), og derfra kan det forstås som noget skarpt og som klinge. Andre foreslår at rette: *šûr* til: *mišsar*: »(du vendte hans sværd om) fra fjenden«, eller: »(du lod hans sværd vige tilbage) for fjenden«.

ou. [Sl 89,48] Sætningen er vanskelig og omdiskuteret. Ordret kunne den lyde: »Husk, jeg, hvad livslængden er«.

ov. [Sl 89,51] Med støtte i den gamle syriske oversættelse retter man ofte: *kol-rabbîm* (»alle de mange«) til: *kəlimmat*: »hånd« (»husk, at jeg i mit bryst bærer folkenes hånd«).

ow. [Sl 90,2] I stedet for: *wattəḥôlêl* (»du frembragte«) har bl.a. Septuaginta læst passivform, 3. person: *wattəḥôl-l*: »(før jorden og verden) blev frembragt«

ox. [Sl 90,4] Mange retter: *yaʿvôr* (»den går forbi«) til: *fāvar*: »den er forbi«. Meningen med den overleverede tekst kan være: »som dagen i går, når den passerer forbi i tankerne«. Det sker i et glimt.

oy. [Sl 90,5] Oversættelsen er omdiskuteret. Verbet: *ḥlf* betegner i qal oftest at noget forgår (»om morgenen er de som græs der forgår«), men her og i næste vers forudsætter man som regel betydningen: »gro/sætte friske skud«, der ellers især er knyttet til *hif'il*.

oz. [Sl 90,11] Sætningen er omdiskuteret. Ordret blot: »og som din frygt din harme« eller: »og i overensstemmelse med din frygt din harme«. Med »din frygt« er der ment: »frygten for dig«.

oæ. [Sl 91,4] Ordet *sōḥērā^h* forekommer kun her i GT. Der er stor usikkerhed om den præcise betydning. Det er dog rimeligt at antage: »værn« eller »bolværk«.

oø. [Sl 91,9] Sætningen bryder abrupt ind i sammenhængen, men der er ingen vaklen i tekstoverleveringen. Meningen er formodentlig at salmisten – eller menigheden – bekræfter sit vidnesbyrd ved at gentage den centrale bekendelse til Gud som »tilflugt« i alle livets situationer (v.2).

oå. [Sl 91,13] Det er omdiskuteret, hvad der præcist er tænkt på her med ordet *tannîn*. I flere sammenhænge er det betegnelse for et søuhyre, men her er der måske – som i 2 Mos 7,9-12 – tænkt på en slange.

pa. [Sl 92,11] Grundteksten har: *ballōtî*: »jeg har overgydt«. I sammenhængen er det utænkeligt at salmisten har overgydt sig selv, men den pas-

sive betydning af verbet findes ikke andre steder i GT, så der kan næppe oversættes: »jeg er blevet overgydt«. Oftest retter man – med nogle af de gamle oversættelser – til: *ballōtanî*: »du har overgydt mig«.

pb. [Sl 92,12] Grundteksten har: *šûrāṽ*: »mine mure«. De gamle oversættelser forudsætter: *šōr^rrāṽ*: »mine fjender«. Ud fra sammenhængen vælger man at følge denne læsemåde.

pc. [Sl 93,4] Det er omdiskuteret, hvad adjektivet *ʔaddîrîm* (»majestætske/mægtige/herlige«) skal lægges til, om det er foregående linjes »vande« eller denne linjes »brændinger«.

pd. [Sl 94,1] Ud fra sammenhængen og flere af de gamle oversættelser vælger man ofte at vokalisere verbet som imperativ: *hōfîfāh*: »træd frem i stråleglans« i stedet for: *hōfîaf* (»er trådt frem i stråleglans«). I så fald må hele verset regnes for rettet til Gud, så oversættelsen kan lyde: »Du hævnens Gud, HERRE, du hævnens Gud, træd frem i stråleglans!«

pe. [Sl 94,10] Det er omdiskuteret om denne sætning skal afsluttes med et spørgsmålstegn, eller om sætningen: »mon han ikke kan straffe?« skal regnes som underforstået som eftersætning her. Nogle fortolkere mener også at der må være faldet et *m* (»uden«) ud i versets sidste ord: *dāfat* (»kundskab«, så der skal stå: *middāfat*: »(skulle han, som lærer et menneske,) være uden kundskab?«).

pf. [Sl 94,11] Det er mennesker, ikke tankerne, der betegnes som et vindpust, fuldstændig gennemskuelige for Gud.

pg. [Sl 94,20] Sætningen kan også oversættes: »som skaber lidelse i strid med loven«. Sådan oversættes den af mange. Problemet er at præpositionen *ʔal* kun sjældent har betydning i retning af: »i strid med/imod«, men oftest skal oversættes: »over/på«.

ph. [Sl 95,10] Ordret blot: »ved en slægt«. Meningen kan være: »ved en sådan slægt«. Men man følger som regel Septuaginta og tilføjer: *hahû?*: »denne« (og vokaliserer *b^adôr* (»ved en slægt«) med bestemt artikel: *bad-dôr*), som er nødvendig i forbindelse med *hahû?*.

pi. [Sl 96,9] Grundtekstens *h^adārāh* er omdiskuteret. Det er blevet oversat »smykke, skrud, åbenbaring, tilsynekomst, majestæt«.

pj. [Sl 97,11] Meningen må være at lyset er beredt/forberedt for den retfærdige. Et enkelt håndskrift, der støttes af gamle oversættelser, har: *zārah*: »er strålet frem« i stedet for: *zāruaf* (»er sået«).

pk. [Sl 97,12] Ordret: »minde/ihukommelse«. Men når der er tale om Gud, står det oftest som synonym for hans navn.

pl. [Sl 99,4] Formuleringen er speciel og omdiskuteret. Der er foreslået flere rettelser. Mindst indgribende er at læse substantivet: *ʔōz* (»magt«) som adjektiv: *ʔaz*: »mægtig« og opfatte hele verset som rettet til Gud, så der oversættes: »Og mægtige konge, som elsker ret, du har grundfæstet retskaffenhed«. Normalt skal adjektivet dog stå efter substantivet, så det forudsættes at versets to første ord bytter plads: *w^aʔōz melex* (egentlig: »Og konges magt«) til: *ūmelex ʔaz* (»og mægtige konge«). Andre retter

w^ofōz *melex* til: w^ofaz *māla*x: »Og en stærk er konge. (Han elsker ret. Du har befæstet retskaffenhed)«.

pm. [Sl 100,1] Ordet: *tôdā^h* betyder normalt: »tak, taksigelse«. Sammen med verbet/substantivet *zbh* (»ofre/offer«) eller andre offertermer angiver det »takoffer«. Det er omdiskuteret om ordet her, uden tilknyttet offerterm, kan betyde »takoffer«, som det ofte oversættes. Det ville være eneste sted i GT.

pn. [Sl 100,1] Langt de fleste oversættere oversætter: *kol-hā?āreš* ved: »hele jorden«, som det oftest betyder i salmerne. Men »hele jordens« folkeslag synes slet ikke inde i synsfeltet i denne salme. *hā?āreš* kan både betyde: »landet« og »jorden«. Da vi ikke kan gengive denne dobbelthed på dansk, må oversætteren vælge. Ud fra sammenhængen vælger jeg »landet«.

po. [Sl 100,3] Således konsonantteksten. Vokaliseringen forudsætter at *lō?* (»ikke«) skulle have været: *lô*: »for ham«, så sidste halvlinje skal oversættes: »og ham hører vi til«.

pp. [Sl 101,1] Ordet *hesed* er vanskeligt at indfange i et enkelt dansk ord. Ordet »nåde« er måske det der kommer nærmest. Det betegner Guds godhed og mildhed og troskab. Tidligere oversat »miskundhed«.

pq. [Sl 101,3] Mange oversættere følger Septuaginta, der i stedet for *f^asō^h* (»at begå«) forudsætter: *fōsê*: »dem der begår«.

pr. [Sl 102,1] Der er tre muligheder for oversættelse her: Dels den anførte, dels: »En bøn for en hjælpeløs« og endelig: »Bøn af en hjælpeløs«.

ps. [Sl 102,4] Den masoretiske tekst har: *v^ofāšān*: »i røg«. Men mange håndskrifter (som støttes af Septuaginta) har: *k^ofāšān*: »som røg«.

pt. [Sl 102,7] Det er usikkert hvilken fugl der er tænkt på med *qā?at*. »Allike« er en mulighed. Andre foreslår: »pelikan« eller en lille ugleart. Den må være kendetegnet ved at leve i ensomhed eller urenhed eller begge dele.

pu. [Sl 102,13] Ordet *zēxer* (»minde«) bruges ofte i GT synonymt med »navn« når det er brugt om Gud. Tidligere oversat: »ihukommelse«.

pυ. [Sl 102,24] Konsonantteksten forudsætter: *kōhō*: »sin kraft«, men man må – med det store flertal af håndskrifter – følge vokaliseringen, som forudsætter: *kōhî*: »min kraft«.

pw. [Sl 102,27] Mange oversættere trækker *w^oyah^alōfû* (»og de forgår«) ind til v.28, evt. som: »de skiftes ud«. Dette sidste er dog ikke betydningen af verbet i qal.

px. [Sl 102,28] Ordret: *w^o?attā^h-hû?*: »men du er ham«.

py. [Sl 103,1] Grundtekstens *bār^axî* kan også oversættes: »velsign«, som det sker når Gud er subjekt. Når Gud velsignes/prises, anerkendes og tilbedes han for sin storhed og omsorg.

pz. [Sl 103,1] Ordene: »skal prise« er i oversættelsen suppleret fra foregående linje. De er underforstået, men står ikke her i grundteksten.

pæ. [Sl 103,5] Grundtekstens: *fedyēx* betyder: »dit smykke«. Det kan være tænkt som synonym for »sjæl«. Men oftest rettes til: *ḥodēxî*: »din eksistens/dit liv/så længe du er til«. I konsonantteksten er det blot to bogstaver der byttes om.

pø. [Sl 103,16] På hebraisk er både »menneske, græs« og »blomst« maskulinum, hvorved pronomenet kan henvise til dem alle tre på én gang. I oversættelsen er det nødvendigt at vælge, og da »menneske« er hovedordet i passagen, må oversættelsen lade pronomenet henvise til det.

på. [Sl 103,20] Grundtekstens *bār^axî* kan også oversættes: »velsign«, som det sker når Gud er subjekt. Når Gud velsignes/prises, anerkendes og tilbedes han for sin storhed og omsorg.

qa. [Sl 104] Grundtekstens *bār^axî* kan også oversættes: »velsign«, som det sker når Gud er subjekt. Når Gud velsignes/prises, anerkendes og tilbedes han for sin storhed og omsorg.

qb. [Sl 104,2] Verberne i v.2-4 står som participier der understreger skabelsens stadige fortsættelse. Nogle oversættere vælger at se participierne som tæt knyttet til verberne i v.1 og oversætter: »Du er hyllet ...«, »du spænder ...« osv.

qc. [Sl 104,24] Ordret: »din skabning«. Det må enten opfattes kollektivt som »skaberværk«, eller man må med mange håndskrifter læse pluralis: »skabninger«.

qd. [Sl 104,26] Ordene: »der er« står ikke i den hebraiske tekst, men er indføjet for forståelsens skyld. Foregående linjes: »der går/sejler« styrer også denne linje.

qe. [Sl 104,26] Dette forekommer at være den mest nærliggende forståelse. Sprogligt kan der dog også oversættes: »til at lege deri«.

qf. [Sl 104,28] Verset kan også oversættes: »Hvis du giver dem, samler de op, hvis du åbner din hånd, mættes de med godt«.

qg. [Sl 104,29] Verset kan også oversættes: »Hvis du skjuler dit ansigt, forfærdes de, hvis du tager deres ånd tilbage, dør de og vender tilbage til deres støv«.

qh. [Sl 104,30] Linjen kan også oversætte: »Hvis du sender din Ånd, skabes de«.

qi. [Sl 105,1] Oversættelsen af *qir[?]û b^o* er omdiskuteret. Oftest angiver det påkaldelse af Guds navn, især når der er tale om klage. Men her er der nærmere tale om proklamation.

qj. [Sl 105,2] I grundteksten er det blot ét ord (*zamm^orû*) der angiver forherligelse ved spil og sang.

qk. [Sl 105,2] Oversættelsen af verbet *sîhû* på dette sted er omdiskuteret. Andre oversætter: »syng« eller: »tænk over«.

ql. [Sl 105,6] Septuaginta har læst ordet *favdô* (»hans tjener«) som pluralis, så det går på »efterkommere«: »I hans tjenere, efterkommere af Abraham«.

qm. [Sl 105,6] To håndskifter har singularis (»den udvalgte«) der da går på Jakob: »I sønner af Jakob, hans udvalgte«.

qn. [Sl 105,16] Det er omdiskuteret om der er tænkt på en stav hvor de ringformede brød var anbragt, eller figurativt om brødet som støttestav i livet.

qo. [Sl 105,18] Oversættelsen af linjen er omdiskuteret. Denne oversættelse opfatter sætningen som billedligt udtryk for sjælelig smerte. Det forudsættes at »jern« er brugt som synonym for sværd. Andre forstår *nafšô* (»hans sjæl«) som: »hans hals«, så linjen oversættes: »hans hals blev lagt i jern«.

qp. [Sl 105,20] Sprogligt kan Gud være subjekt i verset: »Han sendte kongen som satte ham fri, folkeslags hersker som løslod ham«. I v.21 er det dog kongen (Farao) der er subjekt.

qq. [Sl 105,22] Ordret formodentlig: »så han kunne binde hans fyrster til sin sjæl«. Med bl.a. Septuaginta retter man som regel *le'sôr* (»binde«) til: *l'yassêr*: »vejlede«. Det kan ikke udelukkes at *?sr* blot er en afvigende stavemåde for *ysr*. Den masoretiske tekst kan dog muligvis oversættes: »Så han (kongen) kunne binde sine fyrster til hans (Josefs) sjæl«.

qr. [Sl 105,27] Ordret: »de rejste blandt dem hans tegns ord/ting«. Meningen må enten være at Moses og Aron proklamerede Guds underfulde tegn blandt egypterne, eller at de udførte dem. Mange oversættere vælger en rettelse (som dog ikke har støtte i håndskrifter): *bām divrê* (»blandt dem ord/ting«) til: *b^amišrayim*: »i Egypten«. Linjen lyder så: »De gjorde hans tegn i Egypten«.

qs. [Sl 105,28] Septuaginta og den syriske oversættelse har ikke negationen. Deres tekst lyder: »men de trodsede hans ord«. Mange oversættere opfatter *w^alô²-mârû* (»og de trodsede ikke«) som fejlskrivning for: *w^alô² šām^arû*: »men de adlød ikke«.

qt. [Sl 105,31] Det er usikkert hvad ordet *fārōv* (»fluer«) betyder (ordet er singularis, men må opfattes som kollektiv betegnelse). På grundlag af Septuaginta har man tidligere oversat det: »bremser«. Andre har opfattet det som »spyfluer« eller »skadedyr« eller »sværm af insekter«. I jødisk sammenhæng er det opfattet som betegnelse for forskellige rovdyr eller parasitter.

qu. [Sl 105,34] Der er usikkerhed om den præcise betydning af ordet *ye-leq*. Formodentlig er der her tænkt på endnu ikke udvoksede græshopper; en anden mulighed er at det er en bestemt græshoppeart.

qv. [Sl 105,40] Ordret: »Han bad«. Meningen kan være at Moses bad. Som regel opfatter man dog enten formuleringen som kollektiv: »man bad«, eller man følger Septuaginta, der har læst pluralis (*šā?alû* i stedet for *šā?al*): »de bad«

qw. [Sl 105,42] Ordret: »med«. Der er formodentlig tænkt på pagten som er omtalt i v.8-9.

- qx. [Sl 106,3] Således den masoretiske tekst. En del håndskrifter har dog pluralis: »de som øver« (*ḥōšē* i stedet for *ḥōšē^h*).
- qy. [Sl 106,7] Mange går ud fra at *ḥal-yām* (»ved et hav«) er en skrivefejl. Teksten er på ingen måde umulig, men det er bemærkelsesværdigt at der i sætningen er benyttet to forskellige præpositioner der begge oversættes: »ved« (*ḥal* og *b^o*). De fleste går ud fra at der skulle stå: *ḥelyôn*: »(mod) den Højeste«. Det giver god mening: »men (de) var genstridige mod den Højeste ved Sivhavet«. Der er dog også andre forslag, og der er ingen afvigelser i håndskrifterne.
- qz. [Sl 106,23] Andre oversætter her *wayyō^omer* ved: »han havde besluttet« eller: »han truede med«.
- qæ. [Sl 106,26] Den hebraiske tekst kan både betyde at Gud aktivt slår folket ned – og at han aflægger ed på at han vil gøre det.
- qø. [Sl 106,27] Mange oversættere følger den gamle syriske oversættelse, der forudsætter: *ūl^oḥafīš*: »og for at sprede« (som Ez 20,23) i stedet for den masoretiske teksts *ūl^oḥappīl* (»og for at slå ned/og for at lade falde«).
- qå. [Sl 106,35] Det hebraiske *gōyim* (»folkene«) oversættes i en del sammenhænge: »hedninger«, og det spiller utvivlsomt med her (samme ord i v.34).
- ra. [Sl 107,2] Grundtekstens: *šār* (»fjende«) kan også oversættes: »nød«, og sådan må det oversættes videre gennem salmen (v.6.13.19.28).
- rb. [Sl 107,3] Mange oversættere vælger at følge en foreslået rettelse af: *miyyām* (»fra hav«) til: *miyyāmīn*: »fra syd«. Der er dog ingen håndskrifter der støtter rettelsen.
- rc. [Sl 107,4] Ofte flytter man masoreternes skillende accent tilbage fra *dereḥ* (»vej«) til: *y^ošîmôn* (»øde/ødemark«), så *dereḥ* hører til anden verslinje. Verset lyder så: »De flakkede om i ørkenen, i en ødemark, / de fandt ikke vej til en by at bo i«.
- rd. [Sl 107,10] *šalmāwæt* er usædvanligt ved at være sammensat af to ord: *šel* (»skygge«) og *māwæt* (»død«). Og skygge er normalt i Mellemøsten et gode. En nu ofte foretrukket mulighed er at vokalisere *šalmūt*: »mørke, skygge«.
- re. [Sl 107,14] Se note til v.10.
- rf. [Sl 107,16] Ordet: *n^oḥōšet* oversættes både ved: »kobber, bronze« og »metal«.
- rg. [Sl 107,17] Oversættelsen er omdiskuteret. Den hebraiske tekst har ikke noget verbum i denne linje. Det kan evt. være underforstået, så der kan oversættes: »De blev dårer ved deres overtrædelser«. Fortolkere har foreslået at rette: *ṭ^owilīm* (»dårer«) til enten: *ṭumlālīm*: »hensygnende« (»De sygnede hen på grund af deres overtrædelser«) eller: *ḥōlīm*: »syge« (»de blev syge ...«).
- rh. [Sl 107,20] Undertiden retter man: *mišš^oḥîṭôtām* (»fra deres grave«) til: *mišš^oaḥat ḥayyātām*: »deres liv fra graven«. Rettelsen har dog ingen støtte i håndskrifter.

- ri. [Sl 107,29] »deres« går enten på de »store vande« (v.23) eller på sø-folkene som var truet af bølgerne. Mange oversættere følger den syriske oversættelse, der forudsætter: *gallê hayām*: »havets bølger«, i stedet for den masoretiske teksts: *gallêhem* (»deres bølger«).
- rj. [Sl 107,39] Overgangen v.38-39 er meget brat og uformidlet. Man bytter derfor ofte om på v. 39 og v.40. V.39 må da oversættes: »så de blev få ...«.
- rk. [Sl 108,2] Her formodentlig synonym for »sjæl« eller »personlighed«. Mange følger dog et betydeligt antal håndskrifter, der har samme tekst som Sl 57,9: »Vågn op, min ære!«.
- rl. [Sl 109,1] Betydningen af *lamnaššēh* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«.
- rm. [Sl 109,2] Mange oversættere vælger at ændre vokaliseringen af *rāšāf* (»gudløs«, substantiv) til: *rešāf*: (»gudløs«, adjektiv): »en gudløs mund«.
- rn. [Sl 109,10] Den masoretiske tekst har højst usædvanligt vokaliseret verbet som pu'al: *doršû* (»bliver fordret«). Som regel går man ud fra at det skulle have været vokaliseret som qal: *dāršû*: »de skal søge«. Andre følger Septuaginta, der har læst ordet som: *j^ogoršû*: »de skal fordrives«.
- ro. [Sl 109,17] Verbet er vokaliseret i den masoretiske tekst som wayyiqtol: »og den kom«. Sammenhængen tyder dog på at det (med Septuaginta) skal vokaliseres som jussiv: »og den skal komme« (*watt^ovôlêhû* i stedet for: *ût^ovôlêhû*).
- rp. [Sl 109,17] Verbet er vokaliseret i den masoretiske tekst som wayyiqtol: »den var langt fra«. Sammenhængen tyder dog på at det (med Septuaginta) skal vokaliseres som jussiv: »og den skal være langt fra« (*w^otirhaq* i stedet for: *wattirhaq*).
- rq. [Sl 109,18] Verbet er vokaliseret i den masoretiske tekst som wayyiqtol: »den kom«. Sammenhængen tyder dog på at det skal vokaliseres som jussiv: »og den skal komme« (*w^otāvō²* i stedet for: *wattāvō²*).
- rr. [Sl 109,22] Den masoretiske tekst har: *hālāl* (»er gennemboret«, af verbet *hll*). Ofte følger oversættere Septuaginta og den syriske oversættelse, der forudsætter vokaliseringen: *hōlāl*: »skælver« (polal af verbet *hyl*).
- rs. [Sl 109,28] Linjen består i grundteksten blot af to ord: *qāmû wayyēvōšû*. De kan evt. oversættes: »Hvis de rejser sig, så lad dem blive til skamme«. Verberne i qatal og wayyiqtol skal dog normalt oversættes ved fortid. Ofte følger oversættere Septuaginta, der forudsætter: *qāmay yēvōšû*: »Lad mine modstandere blive til skamme«.
- rt. [Sl 110,1] Det hebraiske *n^oum* betegner i GT åbenbaringsord fra Gud (undtagen Sl 36,2). Det oversættes lidt forskelligt, f.eks.: »orakel« eller »kendelse«.
- ru. [Sl 110,3] *b^oyôm hēlexā* oversættes ofte: »på din kampdag«, men *hayil* betyder »magt/vælde/hær«. Der er formodentlig tænkt på en mønstringsdag eller parade.
- rv. [Sl 110,3] Verset er blevet kaldt det dunkleste vers i Salmernes Bog, især de to sidste linjer er omdiskuterede. Mange oversættere vælger at

følge Septuaginta, der her kan oversættes: »På hellige bjerge har jeg født dig / som dug af morgenrødens moderskød«. Det kræver følgende ændringer af den hebraiske tekst: *b^hadrê* (»i prydelse«) til: *b^har^rê* (»på bjerge«), *yaldute^xā* (»dit unge mandskab«) til: *y^lid^tixā* (»jeg har født dig«).

rw. [Sl 110,5] Qatal, der oftest skal oversættes ved fortid, angiver her og i v.6 vished om det der vil ske.

rx. [Sl 111,2] *d^rûšîm* er participium passiv der må opfattes gerundivisk (»værd at udforske/som bør udforskes«). Andre oversætter dog: »søgt/erfaret«.

ry. [Sl 111,4] Linjen kan også oversættes: »Han har fastsat en proklamation af sine under«. Der er formodentlig – uanset hvordan linjen oversættes – tænkt på påskens udfrielse fra slaveriet i Egypten.

rz. [Sl 111,6] Kan også oversættes: »da han gav«. Den sandsynlige mening er dog at linjen skal gengive indholdet i den forkyndelse der blev nævnt i foregående linje.

ræ. [Sl 111,8] Participiet: *f^ašûyim* må her opfattes gerundivisk. Andre oversætter dog: »de er givet/fastlagt«.

rø. [Sl 111,8] Ofte retter man dog vokaliseringen af: *yāšār* (»redelig«) til: *yōšer*: »redelighed/oprigtighed«.

rå. [Sl 112,4] Linjen er omdiskuteret. Den består egentlig kun af ordene: »nådig og barmhjertig og retfærdig«. Det er ord der normalt i salmerne er knyttet til Gud, men i sammenhængen er der tale om den oprigtige. Derfor er dette den mest brugte oversættelse af linjen, selv om »de oprigtige« i foregående linje er pluralis, og i denne linje er der brugt singularis. Det kan dog overvejes om denne linje er en beskrivelse af det »lys« (og dermed af Gud) der »er brudt frem«. I enkelte håndskrifter – støttet af den syriske oversættelse – mangler det sidste *w^o* (»og«), så sætningen må oversættes: »nådig og barmhjertig er en retfærdig«.

sa. [Sl 113,8] Den masoretiske tekst har: *l^hôšîvî*: »for at lade mig sidde«. Som regel følger man her Septuaginta og den syriske oversættelse, der forudsætter: *l^hôšîvô*: »for at lade ham sidde«.

sb. [Sl 113,9] Participiet: *môšîvî* (»lader bo«) kan også oversættes: »lader sidde«. I dette vers skal det dog understrege kvindens position som husets frue.

sc. [Sl 115,3] Qatal skal normalt oversættes: »han har gjort«, men vægten ligger her på Guds aktivitet som modsætning til afgudernes passivitet og afmagt.

sd. [Sl 115,8] Kan også oversættes: »Gid de der har lavet dem, må blive som dem« (således Septuaginta). I sammenhængen synes salmen dog at udtrykke vished om at det vil ske.

se. [Sl 115,12] Verberne i denne og de følgende tre linjer kan også oversættes som jussiv: »han velsigne«, men qatal i foregående linje (»har husket«) indicerer nærmere overbevist fremtid.

sf. [Sl 115,17] På hebraisk: *lō' y^hal^lū-yāh*: »de lovpriser ikke« – i modsætning til menighedens evige halleluja. Guds navn (HERREN) står her i kortformen: *yāh*. Kortformen findes en del steder i poetiske tekster og hører fast til udtrykket: *hal^lū-yāh*.

sg. [Sl 116,1] Den masoretiske tekst har yiqtol: *yišmaʿ*: »(HERREN) vil høre«. I hele afsnittet er der dog tale om Guds indgreb i fortid, hvorfor man normalt går ud fra at yiqtol's *y* skyldes dittografi efter det forudgående: *kî* (»for«) (*y* og *î* dækker begge over bogstavet »jod«), så der skal læses qatal: *šāmaʿ*: »har hørt«.

sh. [Sl 116,2] Sætningen er omdiskuteret. Denne oversættelse går ud fra at salmisten vil udråbe det der står i de næste vers. En anden mulighed er at salmisten alle dage vil »råbe« i betydningen påkalde HERREN. Mange oversættere følger en foreslået rettelse af: *ūv^ayāmay* (»og i mine dage«) til: *b^ayôm*: »den dag da« = »da«; man oversætter også yiqtol: *ʔeqrāʾ* (»jeg vil råbe/udråbe«) ved fortid: »(da) jeg råbte«.

si. [Sl 116,3] Her og i v.4 og v.6 oversættes yiqtol normalt ved fortid idet verberne angiver en følge af det forgående.

sj. [Sl 118,10] Den præcise betydning af verbet her (og i næste vers) er usikker. Grundbetydningen er egentlig: »jeg lod dem omskære«. Men i sammenhængen giver omskærelse næppe mening. Verbet står i yiqtol, der oftest skal oversættes ved fremtid, men her angiver det den umiddelbare følge af foregående sætning.

sk. [Sl 118,12] Der er forsøgt forskellige rettelser til denne linje. Mange oversættere følger Septuaginta: »de sværmede om mig som bier om voks, de brændte som ild i tjørnekrat«. I så fald må: *dōf^axū* (»de døde hen/de blev slukket«) rettes til: *dōnāg bāf^arū*: »voks, de brændte«.

sl. [Sl 118,13] I stedet for qal: *d^ahîtanî* (»du stødte til mig«) forudsætter Septuaginta og den syriske oversættelse nif'al: *nidhêtî*: »Jeg blev stødt«. Denne læsemåde følges af de fleste oversættere. Meningen i den masoretiske tekst må være at Gud tugtede salmisten – andre foreslår dog at salmisten taler til sin modstander.

sm. [Sl 118,14] Formen på ordet: *zimrāt* (»min lovsang«) er speciel idet det mangler suffixet, bogstavet »jod«: *-î* (»min«). Det er også tilfældet i 2 Mos 15,2 og Es 12,2, og alle tre steder efterfølges det af kortformen: *yāh*, der begynder med bogstavet: »jod«. Man har formodentlig villet undgå de to gange »jod« op ad hinanden.

sn. [Sl 118,16] *rômēmā^h* (»ophøjer«) opfattes normalt som participium pilel af verbet *rwm* (»være høj«). Andre opfatter det dog som participium qal af et verbum: *rmm* med samme betydning, så der oversættes: »er løftet«.

so. [Sl 118,26] Sprogligt kunne ordene: »i HERRENS navn« i stedet forbindes med verbet: »han som kommer«, så velsignelsen tilsiges den der kommer i tillid til »HERRENS navn« eller i HERRENS ærinde. I så fald må

man dog ændre accenterne i den masoretiske tekst, der på linje med 5 Mos 21,5; 2 Sam 6,18 knytter »HERRENS navn« til velsignelsen.

sp. [Sl 118,26] Qatal, der oftest skal oversættes ved fortid, er her brugt deklarativt.

sq. [Sl 118,27] Nogle oversættere retter – med et enkelt håndskrift – *wayyāʔer* (»og han lod det lysne«) til: *yāʔēr*: »Lad det lysne!«

sr. [Sl 118,27] Oversættelsen er meget usikker. På hebraisk består linjen af tre ord der alle forekommer en del andre steder i GT, hvor der ikke er tvivl om hvad de betyder. Men sammenstillingen her er ualmindelig. Ordret umiddelbart blot: »Bind fest med reb«. *ḥag* betyder egentlig blot: »fest«. Det må formodentlig forstås som enten »festoffer« eller: »festprocession«. Den sidste betydning er dog ikke påvist andre steder i GT. Verbet: *ʔsr* betyder normalt: »at binde«. Undertiden foreslås: »danne kæde«. Denne betydning er dog ikke påvist andre steder i GT. Hvis der er tale om »festprocession«, kan man måske tillægge verbet en klang af forpligtelse, idet processionen binder sig til alterets horn. *ʔvôt* oversættes oftest: »reb/tov«, men kan også betegne en »løvrig gren«.

ss. [Sl 119] Salmen er meget kunstfærdigt bygget op, uden egentlig fremadskridende tanke. De første 8 vers begynder alle med det hebraiske alfabets første bogstav, de næste 8 vers med det andet bogstav osv. gennem alle alfabetets 22 bogstaver. Hovedordet er *tôrāʰ* der oftest oversættes: »lov«, men som har en langt videre betydning end det danske ord. Grundbetydningen er: »belæring, vejledning, åbenbaring«. I salmen bruges der 7 synonymmer for *tôrāʰ*. Det er: »ord« (*dāvār*), »bestemmelse« (*mišpāṭ* der også kan oversættes: »dom/bud/afgørelse/ret«. Til forskel fra andre ord for bud og ret specificerer *mišpāṭ* ofte konsekvens ved overtrædelse), »vedtægt« (*ʔēdūt/ʔēdāʰ*, ordet betegner især »pagtsvilkår«, undertiden må det oversættes: »vidnesbyrd« som tidligere var den foretrukne oversættelse. Nu oversættes det ofte: »formaning«.), »befaling« (*mišwāʰ*), »lovbud« (*ḥōq*), »forordning« (*piqqud*), »ord« (*ʔimrāʰ*). Det har ofte bibetydning af løfte). Ét af disse ord optræder i alle vers undtagen v.3.37.122 (i v.132 formentlig i anden betydning).

st. [Sl 119,3] Verset indeholder ingen af de otte hovedord. Fortolkere har foreslået at rette: *bidrāxāʷ* (»på hans veje«) til: *bidvārāʷ*: »i/efter hans ord«, men det har ingen støtte i hverken håndskrifter eller gamle oversættelser.

su. [Sl 119,30] Ordret blot: »jeg har stillet dine bestemmelser«. Enten må der underforstås: »foran mig«, eller man kan med støtte i den syriske oversættelse rette: *šiwwītī* (»jeg har stillet«) til: *ʔiwwītī*: »jeg har begæret«.

sv. [Sl 119,33] Det er omdiskuteret om: *ʔēqev* her (og v.122) er brugt i betydningen: »indtil enden/helt og fuldt« eller: »løn«. Det sidste vil give oversættelsen: »så vil jeg overholde den som (min) løn«.

sw. [Sl 119,37] I stedet for: *bidrāxexā* (»på dine veje«) har to håndskrifter (og Targum): *bidvārexā*: »ved dit ord«. Derved findes ét af salmens otte

hovedord også i dette vers, og derfor følges denne læsemåde af mange oversættere. Men det er et meget spinkelt grundlag at foretage rettelse på.

sx. [Sl 119,38] Ordret: »som for at frygte dig«. Nogle oversættere vælger at rette: *l^ayir?ātēxā* (»for at frygte dig«) til: *lîrē?e^xā*: »for dem som frygter dig« – oversættelsen bliver: »som gælder dem der frygter dig«.

sy. [Sl 119,48] Mange opfatter ordene: *mišwōte^xā l^ašer ?āhāv^otî* (»dine befalinger som jeg har elsket«) som dittografi fra v.47 og udelader dem derfor. Det forudsætter ændring af: *?el-* (»til«) i første linje til: *?ēle^xā*: »til dig«.

sz. [Sl 119,56] Ordret: »Dette var for mig«. Meningen er enten at det kendetegnede salmisten, eller der kan oversættes: »Dette har jeg fået som gave«.

sæ. [Sl 119,57] Ordret: »jeg har sagt«. Formodentlig er det underforstået at det følgende er sagt til Gud. En anden mulighed er dog at salmisten har sagt det ved sig selv, så der må oversættes: »jeg har sat mig for«.

sø. [Sl 119,62] Ordret: »din retfærdigheds vedtægter«. *mišpoṭ* (»vedtægt«) oversættes her af andre enten: »bud« eller: »dom«.

så. [Sl 119,66] Ordet: *tûv* (»god«) slettes af nogle oversættere med den begrundelse at linjen er længere end de andre linjer. Der er dog flere linjer med samme længde i salmen, bl.a. v.67a.

ta. [Sl 119,84] Ordet: *mišpāṭ* (»dom«) skal som regel oversættes: »bestemmelse« eller evt.: »bud«. Her er det udtryk for, at Gud må dømme i overensstemmelse med hans bestemmelser.

tb. [Sl 119,91] Sætningen oversættes undertiden: »Dine bestemmelser/bud består endnu i dag«, men så må man se bort fra præpositionen: *l^a-* (»for, efter, til, i overensstemmelse med«.)

tc. [Sl 119,96] Den præcise oversættelse af ordet: *tixlā^h* er omdiskuteret. Andre oversætter: »det fuldendte/higen«.

td. [Sl 119,98] Den masoretiske tekst har: *mišwōtexā*: »dine befalinger«, men verbet og det følgende pronomen (*hî?*: »hun/den«) er singularis. Det enkleste er (med et enkelt manuskript og Septuaginta) at ændre vokaliseringen til singularis: *mišwātēxā*: »din befaling«.

te. [Sl 119,112] Det er omdiskuteret om: *ṣēqev* her (og v.33) er brugt i betydningen: »indtil enden/helt og fuldt« eller: »løn«. Her må »løn« foretrækkes.

tf. [Sl 119,118] Sætningen er omdiskuteret. Meningen er formodentlig enten: »for deres svig fører til falskhed«, eller: »for deres svig er forgæves«. Mange oversættere følger dog de gamle oversættelser, der i stedet for: *tarmîṭām* (»deres svig«), må have læst: *tarfîṭām*: »deres overvejelse«. Det vil give oversættelsen: »for de planlægger falskhed«.

tg. [Sl 119,119] I stedet for: *hišbattā* (»du skaffede bort«) følger mange oversættere tre håndskrifter som har: *ḥiššavtā*: »du regnede (alle jordens ugudelige) for (slagger)«.

th. [Sl 119,121] Ordet: *mišpāt* (»ret«) skal som regel oversættes: »bestemmelse« eller evt.: »dom/bud«. Her er det udtryk for at salmisten har fulgt Guds bestemmelser

ti. [Sl 119,122] Da ingen af salmens otte hovedord forekommer i verset, forslår man undertiden at rette: *ʕavd^oxā* (»din tjener«) til: *dvorxā*: »dit ord«. Det har dog ingen støtte i hverken håndskrifter eller de gamle oversættelser. Det synes tilsigtet i sammenhængen at lægge vægt på tjenerbegrebet.

tj. [Sl 119,126] Den masoretiske tekst har præpositionen: *l^o*- (»for«) foran »HERREN«. I næste linje tales der dog igen direkte i 2. person til »HERREN«, hvorfor mange oversættere (med et enkelt håndskrift) sletter *l^o*- her så linjen oversættes: »Det er tid at handle, HERREN«.

tk. [Sl 119,128] Ordret: »alts forordninger«. Meningen er enten som oversat her, eller: »alle alles forordninger«, eller måske: »hver enkelt forordning«. De fleste oversættere følger Septuaginta, der har læst det sidste: *kol* (»alts/om alt«) som suffix: *-xā*: »dine« så oversættelsen bliver: »Derfor følger jeg ligefremt alle dine forordninger«.

tl. [Sl 119,130] Den masoretiske tekst har et ord der kun findes på dette ene sted i GT: *pētaḥ*. Mange vælger at ændre vokaliseringen til: *petaḥ*: »dør/åbning« så der kan oversættes: »Dine ord spreder lys når de åbner sig«.

tm. [Sl 119,132] Ordet: *mišpāt* (»ret«) skal som regel oversættes: »bestemmelse« eller evt.: »dom/bud«. Her er det udtryk for at mennesker har fulgt Guds bestemmelser.

tn. [Sl 119,137] *mišpāṭe^oxā* kan her også oversættes: »dine domme« eller: »dine bud«.

to. [Sl 119,147] Konsonantteksten har pluralis: »dine ord«, men masoreterne har vokaliseret som singularis: »dit ord«.

tp. [Sl 120,1] Den første af 15 valfartssange. Meningen med ordet: *maʕ^alôt* (»valfart«) er ganske vist omdiskuteret. Stammen i ordet er verbet: *ʕlt*, der betyder: »at stige op, at gå op«. Det er gammel jødisk opfattelse at ordet betegner de 15 trin op til Nikanorporten til tempelpladsen hvorfra levitterne sang. I så fald skal overskriften oversættes: »Sang på trinene«. Et andet forslag bygger på at verbet: *ʕlt* ofte betegner vandring til det hellige land. Det er derfor foreslået at salmerne stammer fra israelitternes rejse tilbage til deres land fra det babyloniske eksil. Man kan derfor også finde oversættelsen: »Sang til rejserne«. Et tredje forslag, som nu oftest vinder tilslutning, læser verbet: *ʕlt* som betegnelse for opstigning til Jerusalem, der ligger på en bjergtop. Verbet bruges specielt om opstigning til templet, altså om »valfart«.

tq. [Sl 120,3] Svaret kommer i næste vers. Verset oversættes undertiden: »Gid han må ramme dig og gøre det yderligere, du svigefulde tunge«. Det er dog tvivlsomt om: *mā^h* (normalt: »hvad«) kan betyde: »gid«.

tr. [Sl 121,1] Se note til Sl 120,1. Mens overskriften til alle de øvrige 14 valfartssange lyder: *šîr hammaʕlôt* (»valfartssang«), er der her tilføjet præpositionen: *lʕ-* (»til«): *šîr lammaʕlôt*: »sang til valfarterne«.

ts. [Sl 121,7] Den hebraiske tekst har ordet: *nefeš*, der ofte skal oversættes: »sjæl«, men her utvivlsomt er brugt i betydningen: »liv«. Samtidig angiver ordet dog at det drejer sig om mere end den fysiske overlevelse, nemlig om livet med Gud.

tt. [Sl 122,1] Se note til Sl 120,1.

tu. [Sl 122,2] Oversættelsen af verberne er omdiskuteret. Det drejer sig om participiet: *ʕômʕdôt* (ordret: »stående«) og hjælpe verbet i qatal: *hâyû* (ordret: »var«). Participiet er formodentlig her udtryk for varighed. Det naturligste er at oversætte ved fortid, men mange nyere oversættere vælger at oversætte ved nutid: »Nu står vore fødder«.

tv. [Sl 122,3] Ordret: »som en by der er sammenføjet for sig sammen«. Meningen er formodentlig at den er kompakt og uindtagelig. Septuaginta har i stedet for: *šeḥubbʕrāʕ-llāh* (»der er sammenføjet for sig«) læst: *šeḥevrāh*: »(som en by) hvor dens menighed (samles)«. Denne læsemåde følges af nogle oversættere.

tw. [Sl 123,1] Se note til Sl 120,1.

tx. [Sl 123,4] Udtrykket kan måske betyde: »af spotten, nemlig fra de sorgløse«. Mange oversættere følger dog Septuaginta, der i stedet for: *haššaʕaʕa-nannîm* (»de sorgløse«) ser ud til at have læst: *laššaʕaʕa-nannîm*: »fra de sorgløse«.

ty. [Sl 123,4] Således konsonantteksten. Masoreterne har vokaliseret som om: *liḡʕʕēyônîm* (»fra stolte«) skal deles i to ord: *liḡʕʕē yônîm*: »fra undertrykkes stolte« = »fra stolte blandt undertrykkere«.

tz. [Sl 124,1] Se note til Sl 120,1.

tæ. [Sl 124,4] Grundteksten har: *nefeš*, hvis oprindelige betydning ofte opgives som: »hals«. Grundbetydningen i GT er dog: »sjæl«. Det oversættes ofte: »liv«. Her oversættes det ofte: »os«.

tø. [Sl 125,1] Se note til Sl 120,1.

tå. [Sl 126,1] Se note til Sl 120,1.

ua. [Sl 126,1] Betydningen af ordet: *šîvat* (status constructus af: *šîvāʕ*: »fangenskab«), der kun forekommer dette ene sted i GT, er usikker. Ofte antager man at det er skrivefejl for: *šʕvîṭ*: »fangenskab«. Der er dog intet i vejen for at der kan have været to ord med næsten samme betydning; vi kender blot ikke betydningsnuancerne. Men man retter som regel til: *šʕvîṭ*, der formodentlig betyder: »skæbne«.

ub. [Sl 126,4] Konsonantteksten har: *šʕvîṭēnû*: »vor skæbne«, mens vokaliseringen forudsætter: *šʕvîṭēnû*: »vort fangenskab«, jf. note til v.1.

uc. [Sl 127,1] Se note til Sl 120,1.

ud. [Sl 128,1] Se note til Sl 120,1.

ue. [Sl 129,1] Se note til Sl 120,1.

- uf. [Sl 129,3] Konsonantteksten har: *maʿnôtām*, men vokaliseringen forudsætter: *maʿnītām*. Oversættelsen skal dog i begge tilfælde være: »(plov)furer«.
- ug. [Sl 129,6] Andre oversætter: »før det når at skyde op«. Denne betydning er dog stærkt omdiskuteret og ikke påvist andre steder i GT. Andre oversættere retter: *šeqqadmat šālaf yāvēš* (»som er visnet før man har nået at rykke det op«) til: *šeqqādim tišdōf*: »som østenvinden udtørre«. Rettelsen støttes dog hverken af håndskrifter eller gamle oversættelser.
- uh. [Sl 130,1] Se note til Sl 120,1.
- ui. [Sl 130,1] Verbet *qārāʾtîxā* i qatal, der oftest angiver fortid. Oversættelsen kunne være: »råbte jeg til dig«. I så fald angiver v.2-4 det salmisten råbte, og hele salmen er en takkesalme efter udfrielsen. Det giver god mening. Men qatal synes ofte i klagesalmerne at skildre det som sker nu, men som bygger på det der jævnligt er gået forud – og som dermed altså ikke er enestående i situationen.
- uj. [Sl 130,5] Verberne i dette vers står i qatal, jf. note til v.1b.
- uk. [Sl 130,6] Der er ikke noget verbum i linjen. Det må enten underforstås fra foregående linje: »venter« (som fortsættelsen tyder på), eller linjen kan oversættes: »min sjæl er vendt til Herren«.
- ul. [Sl 131,1] Se note til Sl 120,1.
- um. [Sl 131,2] Grundteksten har blot: *gāmul* (her oversat: »mæt barn«). Når verbet: *gml* bruges om børn i GT, betegner det et »fravænnet« barn. Verbets grundbetydning er: »færdig, moden«. I sammenhængen her bruges det formodentlig om et barn der er »færdig med at die = mæt barn«.
- un. [Sl 132,1] Se note til Sl 120,1.
- uo. [Sl 133,1] Se note til Sl 120,1.
- up. [Sl 133,2] *pe^h* betyder egentlig blot: »mund, munding, åbning«; det kan også oversættes: »søm, rand«, men her opfattes det traditionelt som: »halsåbning«. En del oversættere sletter i øvrigt både denne og den foregående linje (»Arons skæg«) som senere randbemærkning.
- uq. [Sl 134,1] Se note til Sl 120,1.
- ur. [Sl 134,1] *ballêlôt* ordret: »om nætterne«. Det er omdiskuteret hvad pluralis skal betegne her. Nogle oversætter: »nat efter nat«, andre: »i nattevagterne«, andre: »i den dybeste nat«.
- us. [Sl 135,13] Ordet *zēxer* (»minde«) bruges ofte i GT synonymt med »navn« når det er brugt om Gud. Tidligere oversat: »ihukommelse«.
- ut. [Sl 135,14] Grundbetydningen af verbet *dyn* (»skaffe ret«) er egentlig: »dømme«, men det hebraiske ord har videre betydning end det danske, dels i retning af at »lede« (Israels dommere var egentlig folkets ledere), dels i retning af at forsvare mod uret og undertrykkelse. I sammenhængen er det det sidste der er tale om, kort udtrykt: »skaffe ret«.
- uu. [Sl 135,20] I grundteksten har »Levi« bestemt artikel. Det er muligt, at det skal opfattes som kollektiv betegnelse og oversættes: »levitternes«.

uv. [Sl 136] Opfordringen til »tak« nævnes eksplicit i v. 1-3 og v. 26, men den er underforstået i alle de øvrige vers.

uw. [Sl 136,9] Af rytmiske grunde – og på grund af 1 Mos 1,16 – sletter mange fortolkere og oversættere: *w^exôxāvîm* (»og stjerner«). Det er dog med i alle håndskrifter, og rettelsen kræver også rettelse af *memš^olôt* (ordret: »herredømmer«) til singularis: *memšelet*: »herredømme«.

ux. [Sl 137,3] Grundtekstens: *tôlol* (»plageånd«) findes kun dette ene sted i GT, og fortolkere har flere rettelsesforslag, men betydningen synes sikker nok i sammenhængen.

uy. [Sl 137,3] *šîr* (»sange«) er egentlig singularis, men må opfattes kollektivt som: »sange«.

uz. [Sl 137,5] Ordret: »må glemme«. Formuleringen er omdiskuteret. Den kan eventuelt også oversættes: »gid du (Gud) så må glemme min højre«. Oftest retter man nu verbet *tiškah* (»må glemme«) til: *tikḥaš* eller: *t^ekaḥēš*: »gid ... må skrumpe ind/lammes«.

uæ. [Sl 137,8] Kan også oversættes: »du ødelagte«. I sammenhængen venter man en beskrivelse af Babylons synd, hvorfor de fleste fortolkere og oversættere – med støtte i en enkelt gammel oversættelse – retter vokaliseringen: *hašš^odûdā^h* (»som skal ødelægges/er ødelagt«) til: *haššādôdā^h*: »ødelæggersken/du ødelæggerske«.

uø. [Sl 138,2] Linjen er omdiskuteret. Septuaginta har ikke læst: *kol-šimxā* (»hele dit navn«), men: *kol-šēm*: »hvert navn«. Mange oversættere retter: *šimxā* (»dit navn«) til: *šāme^exā*: »din himmel«. En tredje mulighed er at ændre vokaliseringen af: *kol-* (»hele«, status constructus med gamæs) til status absolutus (med cholæm): *kōl* og indføje et: *w^e* (»og«) foran: »dit navn«. Oversættelsen lyder da: »for du har ladet dit ord og dit navn overgå alt andet«.

uå. [Sl 139,1] Betydningen af *lamnaššē^aḥ* er usikker, men det er sandsynligvis afledet af et verbum der betyder »dirigere«

va. [Sl 139] Verberne i v. 1-5 står i qatal og wayyiqtol, der normalt angiver fortid. Her angiver versene det som har været gældende indtil det aktuelle øjeblik, og som salmisten derfor ved, stadig gælder. Qatal/wayyiqtol understreger at det ikke drejer sig om teoretiske overvejelser.

vb. [Sl 139,3] Ordret: »min gåen og min liggen ned«.

vc. [Sl 139,10] Nogle oversættere vælger at følge bl.a. Septuaginta, der i stedet for: *tanḥēnî* (»lede mig«) forudsætter: *tiqqāḥēnî*: »gribe mig«.

vd. [Sl 139,11] Betydningen af grundtekstens sjældne verbum *šwp* er usikker. Oftest foreslås: »snappe efter« eller »knuse«. Men de passer dårligt i sammenhængen. Medmindre *šwp* kan betyde: »dække«, retter man som regel til verbet: *škk*: »dække« (*y^ešûkkēnî*).

ve. [Sl 139,14] *nôrāʔôt* (»forbavsende«) betyder normalt: »forfærdende«. Mange oversættere udelader det, men det skal formodentlig forstærke det følgende: »vidunderligt skabt«.

vf. [Sl 139,16] Oversættelsen af denne linje er usikker. Ordret blot: »og ikke én blandt dem«. Undertiden forstås det som udtryk for at »ikke én blandt dem mangler«. Der er foreslået forskellige tekstrettelser, men der er ingen afvigelser i håndskrifterne.

vg. [Sl 139,18] Mange oversættere følger et forslag om at ændre vokaliseringen af: *h^eqîṣōtî* (»vågnede jeg«) til: *h^aqîṣōtî*: »blev jeg færdig«.

vh. [Sl 139,20] Linjen er sprogligt og tekstmæssig vanskelig. Verbet: *nāṣu* er participium passiv (egentlig: »løftet/rejst«). Det skal formodentlig – med støtte i bl.a. Septuaginta – læses som: *nāṣ^oʔu*: »har rejst sig«. Andre oversætter det: »fór/farer« og opfatter det følgende: *laššāw^oʔ* (»forgæves«) som: »med løgn« (»og som fór/farer med løgn imod dig«). Sætningens sidste ord er: *fāre^vxā*: »(imod) dine byer«. I sammenhængen virker det meget lidt oplagt – om end måske ikke helt umuligt. Som regel går man ud fra at der skulle stå: *fāle^vxā*: »imod dig«. Andre opfatter dog: *fāre^vxā* (»dine byer«) ikke som afledt af singularis: *fîr* (»by«), men af: *fār*, som skulle være en aramaisk form for: *šār*: »fjende« (»og som fór/farer med løgn, dine fjender«). Dette er dog omstridt og usikkert.

vi. [Sl 139,24] Ordret: »om der er en afgudsvej hos mig«. Ordet: *fōṣev* (»afgud«) kan dog også betyde: »smerte« (»og se, om jeg er på smertens vej«). Der kan være tænkt på en vej til straf eller fortabelse, eller på en smertende syndsbeholdelse og helliggørelse.

vj. [Sl 140,1] Betydningen af *lamnaṣṣē^ah* er usikker, men det er sandsynligvis afledt af et verbum der betyder »dirigere«

vk. [Sl 140,3] Den masoretiske tekst har vokaliseret: *yāgûrû* (af verbet *gwr*): »de angriber«. Det foreslås undertiden at det kan betyde: »de rotter sig sammen«, men det er usikkert. Som regel retter man vokaliseringen til: *y^ogārû*: »de ansporer/ægger«.

vl. [Sl 140,4] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

vm. [Sl 140,6] Den masoretiske tekst har: *waḥ^avālîm*: »og snore«. Oversættelsen må i givet fald lyde: »og med snore spændt net ud langs stien«. Men sprogligt er det ikke oplagt. Man retter derfor oftest nu vokaliseringen til: *w^oḥōvlîm*: »og ondskabsfulde« eller med indgreb i konsonantteksten: *m^oḥabb^olîm*: »de der ødelægger«.

vn. [Sl 140,8] Masoreterne har ikke – som oftest – vokaliseret HERREN som: »Herre« (*ʔ^adōnā^v*), men som »Gud« (*ʔ^olōhîm*).

vo. [Sl 140,9] Den sidste sætning, der i grundteksten blot består af ét ord (*yārûmû*, ordret blot: »de løfter sig«), er omdiskuteret. De fleste fortolkere og oversættere går ud fra at »Sela« fejlagtigt er blevet anbragt efter *yārûmû*, der egentlig skulle høre til v. 10, hvor det så skal vokaliseres som *hif'il*: *yārîmû*: »de (der omgiver mig) løfter (hovedet)«. V. 10 kan dog så også opfattes konditionalt: »Hvis de der omgiver mig, løfter hovedet, så lad deres læbers fortræd tildække dem«.

vp. [Sl 140,10] Se note til v. 9.

vq. [Sl 141,5] Grundteksten har ordet: *hesed*, der oversættes lidt forskelligt, især: »nåde, trofasthed, miskundhed«.

vr. [Sl 141,5] Sætningen og oversættelsen er omdiskuteret. I denne oversættelse er ordet »sådan« underforstået. Meningen er da at revselsen er som gæstevenskabet olie. Septuaginta, som følges af mange, har ikke læst: *rōʾš* (»hovedet«), men: *rāšāf*: »gudløs, uretfærdig«. Samtidig er det nødvendigt at rette verbet: *yānî* (»afvise«) til: *y^enā?*: »skal smykke«. Oversættelsen bliver: »en gudløs/uretfærdigs olie skal ikke smykke mit hoved«. En tredje mulighed er at *rōʾš* (»hovedet«) her skal forstås som: »toppen, det bedste«, og verbet: *yānî* (»afvise«) også her rettes til: *y^enā?*: »skal smykke«. Det giver oversættelsen: »Må den fineste olie ikke smykke mit hoved«.

vs. [Sl 141,5] Ordret: »for stadig og min bøn mod/under(i deres ondskab)«. Tilknytningspartiklen: *w^e* (»og«) bruges undertiden til at knytte to udtryk nært sammen, her er det: »stadig« og: »min bøn«. Der kan evt. også oversættes: »for min bøn varer ved trods deres ondskab«.

vt. [Sl 141,6] Verset er omdiskuteret. Verberne står i qatal, der oftest skal oversættes ved fortid, men her er de formodentlig udtryk for en vished om fremtiden. En anden mulig oversættelse er: »Hvis de blev styrtet i hænderne på klippen, deres herskere, / ville de høre at mine ord var liflige«. En del oversættere vil slette ordet: *sela* (»klippe«). Det letter teksten, men er uden støtte i håndskrifter eller gamle oversættelser. En tredje mulighed er at opfatte »klippe« som synonym for Gud og *šōf^etêhem* (»deres herskere/dommere«) som pluralis majestatis. Det vil give oversættelsen: »Når de er faldet i hænderne på Klippen, deres dommer, skal de erfare at mine ord var liflige«.

vu. [Sl 141,7] Den gamle syriske oversættelse og nogle håndskrifter til Septuaginta har: »deres knogler«, på hebraisk: *ʕašmêhem* i stedet for: *ʕāšāmênû*. Det giver god mening, men fejlskrivningen er vanskelig at forklare. Den masoretiske tekst må betyde at Davids og alle de frommes kræfter er fuldstændig udtømte. Menneskelig set er de besejret.

vv. [Sl 141,8] Masoreterne har her ikke - som oftest - vokaliseret HERREN som: »Herre« (*ʔ^adōnā^y*), men som »Gud« (*ʔ^alōhîm*).

vw. [Sl 142,1] Betydningen er usikker. Man har tidligere (med støtte i Septuaginta) forstået det som »læredigt«, idet ordet må være afledet af roden *śkl*: »være klog, overvejende«. Dette passer dog dårligt med flertallet af de salmer der kaldes »maskil« (Sl 32; 42; 44; 45; 52-55; 74; 78; 88; 89; 142). Det må snarere forstås som »meditation« eller »kunstfærdig salme« eller evt. »hyldestsang«.

vx. [Sl 142,4] De to linjer kan også oversættes: »Da min ånd i mig faldt i afmagt, kendte du dog min sti«.

vy. [Sl 142,5] Ordret: »spejd til højre og se!«. Masoreterne har vokaliseret verberne som imperativ, hvorimod de gamle oversættelser har opfattet

dem som infinitivus absolutus. For verbet: *habbêṭ* (»spejd«) er de to former ens, men for: *rəṣṣêḥ* (»se«) skal infinitivus absolutus vokaliseres: *rāṣṣôḥ*. Den masoretiske vokalisering må forstås som opfordring til Gud om at give agt, men hvis man læste teksten uvokaliseret, ville man utvivlsomt læse den som de gamle oversættelser. Hvis verberne var ment som imperativ, måtte man vente en direkte tiltale: »HERRE!« eller lignende.

vz. [Sl 142,6] Dette verbum og verbet i næste linje står i qatal, der oftest angiver fortid, men her må opfattes som deklarativ.

væ. [Sl 143,5] Verberne i dette og næste vers står i qatal, der oftest angiver fortid, men her må de opfattes som deklarativ.

vø. [Sl 143,6] Betydningen af dette musikudtryk, der forekommer i 39 salmer, er ukendt. Det angiver muligvis et mellemstil. Andre forslag er: gentagelse, doxologi, højere toneleje, stilhed for tilbedelse o.a.

vå. [Sl 143,10] Kan også oversættes: »lad den føre mig ...«. Mange oversættere flytter masoreternes skillende accent, så *tanḥēnî* (»før mig/lad den føre mig«) knyttes til foregående linje, der så oversættes: »lad din gode Ånd føre mig«. En del håndskrifter har: *ṭôrah*: »sti« i stedet for: *ṭeres* (»land«).

wa. [Sl 144,2] Kan også oversættes: »trofasthed«. Meningen er måske: »den der viser mig nåde/troskab«. Ofte rettes dog: *ḥasdî* (»min nåde«) til: *ḥosnî*: »min styrke«.

wb. [Sl 144,2] Mange oversættere flytter masoreternes delende accent så »min fæstning« knyttes til næste linje.

wc. [Sl 144,2] Den masoretiske tekst har: *ṣammî*: »mit folk«, men et betydeligt antal håndskrifter har: *ṣammîm*: »folk« (pluralis).

wd. [Sl 144,4] Verbet står i qatal, der oftest angiver fortid, men her angiver det som altid har været.

we. [Sl 144,10] Mange oversættere følger Septuaginta, der lader denne linje høre til v. 11 hvor første linje deles i to linjer: »Befri mig fra ondt sværd / og red mig fra de fremmedes magt«.

wf. [Sl 144,12] Overgangen til dette afsnit er omdiskuteret. Problemerne knytter sig især til grundtekstens første ord: *ṭāšer* der har ret bred betydning, oftest: »som, der«, men også: »for at, når, hvis«. Mange oversættere udelader det her. I sammenhængen kan det opfattes som et ønske (»gid«) eller en betingelse der grammatisk ikke fuldendes: »hvis/når ...«, underforstået: Så er vi lykkelige. Men i stedet for eftersætningen sætter digteren punktum og begynder en ny sætning: v. 15.

wg. [Sl 144,14] Verbet: *svl* (i qal: »bære«), findes i pu'al kun her i GT, og betydningen er omdiskuteret, formodentlig enten: »drægtig« eller: »belæst« (med rigdomme, der bæres hjem) eller evt. (let omskrevet): »i god stand«.

wh. [Sl 144,14] Ordet: *yôšēṭ* er omdiskuteret, egentlig: »udgående«. Her optræder det dog som substantiv, og i sammenhængen ser det ud til at skulle angive »for tidlig fødsel«. Andre forslag til oversættelse af denne

linje er: »intet indbrud og intet tab«, eller »brud« opfattes som brud i bymuren: »intet murbrud og ingen der drager ud« (i krig eller som fanger). wi. [Sl 145] Salmen er alfabetisk så første vers begynder med alfabetets første bogstav, andet vers med det andet osv. Der mangler dog et vers med bogstavet »nun«; det skulle stå mellem v. 13 og v. 14. Det findes imidlertid i et enkelt håndskrift og i Septuaginta og den gamle syriske oversættelse hvor det lyder: »Trofast er HERREN på alle sine veje, nådig i alle sine gerninger«. Bortset fra første ord (*neʔēmān*: »trofast«), er det ordret i grundteksten enslydende med v. 17, der indledes med *šaddîq* (»retfærdig«). Strofen passer godt ind i sammenhængen, men det er lidt mistænkeligt at den ligner v. 17 så meget.

wj. [Sl 145,5] Med Septuaginta og den gamle syriske oversættelse flytter mange fortolkere og oversættere den skillende accent så: *wʾdivrê* (»og de ting/ord der angår«) kommer til at høre til første halvvers, og det rettes til: *yʾdabbērû*: »de taler«. Oversættelsen bliver da: »Om din højheds herlige pragt skal de tale, / om dine undere vil jeg synge«.

wk. [Sl 145,12] Her og i næste linje tales der lidt overraskende om Gud i 3. person (»hans«) i stedet for som i de omkringstående vers til Gud i 2. person. Mange oversættere retter til 2. person – med støtte i Septuaginta og den gamle syriske oversættelse, men uden støtte i hebraiske håndskrifter. I digterens skift til 3. person kan der måske spores en vis skyhed over for Gud.

wl. [Sl 145,13] Se note til salmens nummer.

wm. [Sl 147,1] Indledningen til salmen kan også oversættes: »Pris HERREN for det er godt ...«.

wn. [Sl 147,2] Ordet: *nidhê* (»fordrevne«) kan også oversættes: »dem der er skubbet til side« og derved være henvisning til landets svage og værdiløse.

wo. [Sl 147,8] På grundlag af nogle håndskrifter til Septuaginta supplerer man undertiden verset med en fjerde linje: »og planter til mennesket at arbejde med« (ordret: »til menneskets arbejde«). Det kan også oversættes: »til menneskets tjeneste«. Jf. Sl 104,14.

wp. [Sl 147,17] Ordret: »stykker, stumper«. Ordet: *pat* er en del steder i GT forbundet med: *lehem* (»brød«). Det er formodentlig også underforstået her.

wq. [Sl 147,17] Ofte retter man: *mî yaʿmōd* (»hvem kan bestå«) til: *mayim yaʿmōdû*: »vand står stille«. Let omskrevet bliver oversættelsen: »for hans kulde bliver vandet til is«. Rettelsen har dog ingen støtte i håndskrifter eller gamle oversættelser.

wr. [Sl 147,19] Konsonantteksten angiver singularis, mens vokaliseringen angiver pluralis: »sine ord«.

ws. [Sl 147,20] Mange oversættere følger Septuaginta og flere af de gamle oversættelser, der forudsætter at: *yʾdāʿûm* (»dem har de (ikke) kendt«) vokaliseres: *yōdīfēm*: »dem har han (ikke) kundgjort dem«. Desuden følger

mange Septuaginta og retter: *mišpāṭîm* (»bestemmelser«) til: *mišpāṭā^w*: »sine bestemmelser«. Linjen lyder så: »og han har ikke kundgjort dem sine bestemmelser«.

wt. [Sl 148,2] Konsonantteksten forudsætter singularis (»hele hans herskare«), men masoreternes vokalisering peger på pluralis: »alle hans herskarer«.

wu. [Sl 148,6] Mange oversættere retter: *yaf^avôr* (»ophæves«, ordret: »gå forbi«) til pluralis: *yaf^avrû*, så oversættelsen bliver: »(han gav en lov/grænse) de (ikke) må overskride«.

wv. [Sl 148,14] Ordret: »hans nærheds folk« eller: »folk af den der står ham nær«. Mange ændrer dog vokaliseringen af: *q^rrôvô* (»den der står ham nær/hans nærhed«) til: *q^rrôvā^w*: »dem der står ham nær«.

ww. [Sl 149,2] Grundtekstens ord står i pluralis der enten må opfattes som pluralis majestatis eller som en superlativ.

wx. [Sl 149,5] Mange fortolkere og oversættere finder omtalen af »leje« umulig her hvorfor man retter: *ḡal-mišk^avôtām*: (»på deres lejer«) til: *ḡal-mišk^arôtām*: »i deres familier« eller: *ḡal-maḡar^xôtām*: »i deres slaggrækker«. Andre foreslår at opfatte den masoretiske teksts »leje« som udtryk for det sted hvor man tilbedende knæler eller ligger. Denne brug af roden: *škb* er ganske vist ikke påvist andre steder i GT, men det er næppe nok til helt at afvise muligheden.

wy. [Sl 150,1] Kan også oversættes: »hans hellighed«, men i sammenhængen er der formodentlig tænkt på templet.

Esajas' Bog

Kapitel 1

¹Esajas', Amos' søns, syn, som han så om Juda og Jerusalem dengang Uzzija, Jotam, Akaz og Hizkija var konger i Juda.

Det syndige folk

²Hør, I himle! Og lyt, du jord!

For HERREN har talt; jeg har opdraget børn og opfostret dem,
men de har gjort oprør imod mig.

³En okse kender sin ejermand
og et æsel sin herres krybbe;
men Israel kender ingenting,
mit folk forstår ikke noget.

⁴Ve et syndigt folkeslag,
et folk tynget af skyld,
en slægt af onde mennesker,
vanartede børn!

De forlod HERREN,
de foragtede Israels Hellige,
de har vendt sig væk fra ham.

⁵Hvorfor vil I prygles endnu mere?
Hvorfor vil I fortsætte frafaldet?
Hele hovedet er sygt, og hele hjertet er svagt.

⁶Fra fodsål til hoved er intet uskadt på jer:
Sår og skrammer og friske hug!
De er ikke klemt ud og ikke forbundet,
ikke lindret med olie.

⁷Jeres land er en ørken,
jeres byer er nedbrændte;
fremmede æder jeres land op for øjnene af jer,
det er en ødemark, som når fremmede har hærget.

⁸Og Zions datter er blevet tilbage som en hytte i en vingård,

som et skur¹ i en agurkehave,
som en belejret by.

⁹Hvis ikke Hærskarers HERRE havde efterladt nogle få overlevende hos os,
havde vi været som Sodoma,
havde lignet Gomorra.

¹⁰Hør HERRENS ord, I Sodomas fyrster!
Lyt til vores Guds lov, I Gomorras folk!

¹¹Hvad skal jeg med alle jeres mange ofre?
siger HERREN;
jeg er mæt af brændofre af væddere
og fedtet af fedekvæg;
blod af okser og lam og bukke
har jeg ikke lyst til.

¹²Når I kommer for at vise jer for mit ansigt,
hvem har da forlangt af jer
at mine forgårde skulle trampes ned?

¹³Bliv ikke ved med at komme frem med unyttigt madoffer,
røgelsen er afskyelig for mig;
nymåner og sabbatter og festforsamlinger
– jeg tåler ikke uret og højtid.

¹⁴Min sjæl hader jeres nymåner og jeres højtider;
de er blevet en byrde for mig,
jeg er træt af at bære dem.

¹⁵Og når I strækker jeres hænder ud,
skjuler jeg mine øjne for jer;
hvor meget I end beder, hører jeg det ikke;
jeres hænder er fulde af blod.

¹⁶Vask jer, rens jer,
fjern jeres gerningers ondskab fra mine øjne,
hold op med at handle ondt!

¹⁷Lær at gøre godt,
stræb efter ret,
retled den vanartede,
skaf den faderløse ret,
før enkens sag!

¹⁸Kom dog, og lad os gå i rette med hinanden,
siger HERREN.
Er jeres synder som purpur,

---

¹Der er måske tænkt på et primitivt vagtskur som man satte op i markerne for at kunne holde vagt.

skal de blive hvide som sne;
er de røde som skarlagen,
skal de blive som uld.

¹⁹Hvis I er villige og lydige,
skal I få landets goder at spise.

²⁰Men hvis I er uvillige og trodsige,
skal I fortæres^a af sværdet;
for HERRENS mund har talt.

²¹Hvordan er den trofaste by blevet en luder?
Den var fuld af ret,
retfærdighed boede i den,
men nu er der mordere.

²²Dit sølv er blevet til slagger,
din drik er fortyndet med vand.

²³Dine fyrster er genstridige
og er i ledtog med tyveknægte;
alle elsker de bestikkelse
og jager efter gaver;
de vil ikke skaffe den faderløse ret,
og enkens sag kommer ikke for dem.

²⁴Derfor siger Herren,
Hærskarers HERRE, Israels Mægtige:
Ve dem! Jeg vil gøre gengæld mod mine modstandere
og hævne mig på mine fjender.

²⁵Og jeg vil vende min hånd imod dig
og smelte dine slagger af med ludsalt
og udskille alt dit tin.

²⁶Jeg vil give dig dommere som i den første tid
og rådsherrer som i begyndelsen;
derefter skal du kaldes retfærdigheds by,
en trofast by.

²⁷Zion skal forløses ved ret
og de omvendte i den ved retfærdighed.

²⁸Men overtræderne og synderne skal knuses,
og de, der forlader HERREN, skal omkomme.

²⁹For de skal blive til skamme på grund af de terebinter²
som I begærede,
og I skal blive skamfulde på grund af de haver
der var jeres glæde.

³⁰For I skal blive som en terebinte der taber sine blade,

---

²Terebinter er løvtræer. Ofte blev de betragtet som hellige, fordi man forbandt dem med frugtbarhed. Derfor blev træerne også tilbedt enten som et symbol på guderne eller som en manifestation af guderne selv. Det er denne religiøsitet, som Esajas her kritiserer.

og som en have hvor der ikke er vand.
³¹Og den stærke skal blive til blå,
hans gerning til en gnist;
begge dele skal brænde,
og der skal ikke være nogen der slukker.

Kapitel 2

Folkeslagenes omvendelse

¹Det ord som Esajas, Amos' søn, så om Juda og Jerusalem:

²Og det skal ske i de sidste dage,
at HERRENS tempelbjerg³ skal være grundfæstet på toppen af bjergene
og være ophøjet over højene;
og alle folkeslag skal strømme til det.

³Mange folk skal komme og sige:
»Kom, lad os drage op til HERRENS bjerg,
til Jakobs Guds hus.

Han skal lære os sine veje,
og vi vil vandre på hans stier;«
for fra Zion skal der udgå lov og fra Jerusalem HERRENS ord.

⁴Han skal dømme imellem folkeslagene
og holde rettergang over mange folk.
Og de skal smede deres sværd om til hakker
og deres spyd til vingårdsknive;
folkeslag skal ikke løfte sværd mod hinanden,⁴
og de skal ikke længere øve sig i krig.

⁵Jakobs hus, kom, og lad os vandre i HERRENS lys!

Straffen over de hovmodige

⁶Du har forkastet dit folk, Jakobs hus;^b
for de er fulde af Østens væsen,
er spåmænd som filistrene,
og de klapper hænder med fremmedes børn.⁵

⁷Deres land er fyldt med sølv og guld,
og der er ingen ende på deres skatte.
Deres land er fyldt af heste,
og der er ingen ende på deres stridsvogne.

⁸Deres land er fyldt med afguder;
de kaster sig ned for deres hænders værk,

---

³Ordret: »hus' bjerg«.

⁴Ordret: »Et folk skal ikke løfte sværd mod et folk.«

⁵Betydningen må være, at de ukritisk indoptager fremmed kultur i strid med Guds love.

det, deres fingre har lavet.

⁹Mennesket skal fornedres, og manden ydmyges –
du må ikke tilgive dem!

¹⁰Gå ind i klippen, og gem dig i støvet
i rædsel for HERREN^c og for hans majestæts herlighed.

¹¹Et menneskes stolte øjne skal ydmyges,
og mændenes hovmod vanæres;
HERREN alene skal være ophøjet på den dag.

¹²For Hærskarers HERRE har en dag mod enhver stolt og hovmodig
og mod enhver knejsende så han vanæres,

¹³mod alle Libanons cedre,
de høje og knejsende,
og mod alle Bashans ege;

¹⁴mod alle høje bjerge
og mod alle knejsende høje,

¹⁵mod hvert højt tårn
og mod hver befæstet mur,

¹⁶mod alle Tarshish-skibe
og mod alle kostbare fartøjer.

¹⁷Menneskets stolthed skal nedbøjes,
og mændenes hovmod vanæres;
HERREN alene skal være ophøjet på den dag.

¹⁸Afguderne skal helt forsvinde.

¹⁹Og de skal gå ind i klippesprækker og i jordhuler
i rædsel for HERREN og for hans majestæts herlighed,
når han rejser sig for at forfærde jorden.

²⁰På den dag skal menneskene kaste deres afguder af sølv og guld,
som de har lavet for at kaste sig ned for,
bort til muldvarpe og flagermus

²¹for at søge ind i klippekløfter og i klipperevner
i rædsel for HERREN og for hans majestæts herlighed
når han rejser sig for at forfærde jorden.

²²Stop med at stole på mennesket,
som kun har ånde i sin næse;
for hvad kan han vel regnes for?

Kapitel 3

Dommen over folkets ledere

¹For se, Herren, Hærskarers HERRE, skal tage al slags støtte fra Jerusalem
og Juda,

hver støtte af brød og hver støtte af vand,

²helt og kriger,

dommer og profet,
spåmand og ældste,
³befalingsmand over halvtreds og højt agtet,
rådsherre, trolddomskyndig og slangetæmmer.
⁴Og jeg vil give dem drenge til fyrster,
barnagtige skal regere over dem.
⁵Folket skal undertrykke hinanden,
enhver imod sin næste;
de skal være overmodige,
den unge imod den gamle
og den ringeagtete imod den ærede.
⁶Og når én tager fat i sin bror i sin fars hus og siger:
»Du har en kappe, du skal være vores hersker;
lad denne bunke ruiner være i din magt!«⁶
⁷så skal han på den dag tage til orde og sige:
»Jeg vil ikke være læge for jeres sår,⁷
og der er hverken brød eller tøj i mit hus;
sæt ikke mig til fyrste over folket!«
⁸For Jerusalem snubler, og Juda falder,
fordi deres tunge og deres gerninger er vendt mod HERREN
for at trodse hans herligheds øjne.

Sorgen over folkets synd

⁹Et blik på deres ansigter vidner imod dem,
de sætter deres synd til skue som Sodoma,
de skjuler den ikke.
Ve deres sjæl!
For de har påført sig selv ulykke.
¹⁰Sig om de retfærdige, at det skal gå dem godt;
for de skal nyde frugten af deres gerninger.
¹¹Ve den ugudelige!
Det skal gå ham skidt,
for det hans hænder har gjort, skal blive gengældt ham.
¹²Mit folk! Din⁸ hersker opfører sig som et barn,
kvinder hersker over det.
Mit folk! Dine vejledere vildleder dig,
og vejen du vandrer på, har de slugt.⁹
¹³HERREN er trådt frem for at gå i rette,
og han stiller sig op for at dømme folkene.

---

⁶Ordret: »i din hånd«.

⁷»Jeg vil ikke være forbinder [af sår]«.

⁸»Dets«.

⁹Eller »dine stiers vej har de forvirret«.

¹⁴HERREN kommer med dom over sit folks ældste og over dets fyrster:

»I har afgræsset vingården,
der er tyvegods fra den fattige i jeres huse.¹⁰

¹⁵Hvorfor tramper I mit folk ned og knuser fattiges ansigter?« siger Herren, Hærskarers HERRE.

Straffen over de fornemme

¹⁶Og HERREN sagde:

»Fordi Zions døtre ophøjer sig
og går med knejsende nakke,
blinker forførende med øjnene,
går trippende
og rasler med ankelringene,

¹⁷så skal Herren gøre Zions døtres isse til en skorpe,
og HERREN skal blotte deres nøgne skød.

¹⁸På den dag skal Herren fjerne pynten:
Ankelringene, hovedbåndene^d og månetegnene,

¹⁹øreringene, armspænderne og slørene,

²⁰hovedprydelsen, armbåndene,¹¹
brystbåndene, parfumedåserne og amuletterne,

²¹fingerringene og næseringene,

²²festtøj, kåberne, kapperne og taskerne,

²³spejlene,^e det fine undertøj, turbanerne og sjalerne.

²⁴Og der skal være stank i stedet for vellugt,

reb i stedet for bælte,
skaldet hoved i stedet for hårfletninger,
sæk i stedet for kåbe –
ja, i stedet for skønhed.

²⁵Dine mænd skal falde for sværdet
og din hærstyrke i krigen.

²⁶I hendes¹² porte skal der være sorg og klage,
og hun selv skal sidde tomhændet på jorden.

¹⁰Ordret: »den fattiges rov er i jeres huse«.

¹¹Kan også være ankelkæder.

¹²Dvs. Jerusalems.

Kapitel 4

¹Og syv kvinder skal gribe fat i én mand på den dag og sige:

»Vi vil spise vores eget brød
og klæde os i vores eget tøj,
bare man må kalde os med dit navn;
fjern vores vanære!«

Jerusalem renses og bliver hellig

²På den dag skal HERRENS spire være til pragt og herlighed og landets frugt til stolthed og pryd for Israels undslupne. ³Den der er blevet tilbage i Zion, og den der er blevet efterladt i Jerusalem, skal kaldes hellig, enhver i Jerusalem som er indskrevet til livet, ⁴når^f Herren har vasket Zions døtres urenhed af og skyllet Jerusalems blodskyld væk fra dens midte ved en Ånd der dømmer, og ved en Ånd der renser ud. ⁵Og over hele Zions bjerg og over dets forsamling vil HERREN skabe en sky om dagen og røg og skinnende, flammende ild om natten; for over alt herligt skal der være et dække. ⁶Der skal være en hytte til skygge mod hede om dagen og til ly og skjul mod skybrud og regn.

Kapitel 5

Sangen om vingården

¹Jeg vil synge om min elskede,
min elskedes sang om hans vingård.
Min elskede havde en vingård på en frugtbar skråning.^g
²Han gravede den,
rensedde den for sten
og plantede den til med vinstokke.
Han byggede et tårn midt i den
og udhuggede endda en vinperse i den.
Og så ventede han at den skulle bære gode druer,
men den bar vilde druer.
³Og nu, Jerusalems indbyggere og Judas mænd,
døm imellem mig og min vingård!
⁴Hvad var der mere at gøre ved min vingård
som jeg ikke havde gjort ved den?
Hvorfor ventede jeg at den skulle bære gode druer,
når den bar vilde druer?
⁵Og nu vil jeg lade jer vide
hvad jeg vil gøre ved min vingård:
Jeg vil fjerne dens hegn så den afgnaves;

jeg vil rive dens gærde ned så den nedtrædes.
⁶Og jeg vil lægge den øde;
den skal ikke beskæres og ikke hakkes,
men der skal vokse tjørn og tidsler.
Jeg vil forbyde skyerne at lade regn falde på den.
⁷For Israels hus er Hærskarers HERRES vingård,
og Judas mænd er hans kæreste plante.
Han ventede lovlighed, men der blev lovløshed,^h
retfærd, men der blev voldsfærd!ⁱ

Seks veråb over det ulydige folk

⁸Ve dem der lægger hus til hus,
føjer mark til mark,
til der ikke er mere plads tilbage,
så I bliver siddende alene midt i landet.
⁹I mine ører lyder det fra Hærskarers HERRE:^j
»Sandelig, de mange huse skal ødelægges,
de store og gode huse være uden indbyggere!
¹⁰For en vingård på ti spand¹³ skal kun give en bat,¹⁴ og en homer¹⁵
såsæd skal kun give en efa.«¹⁶

¹¹Ve dem som står tidligt op om morgenen
og jager efter stærke drikke,
som sidder langt ud på aftenen og blusser af vin!

¹²Og citar og harpe,
tamburin og fløjte
og vin hører til deres gilder;
men de vil ikke se HERRENS gerning,
og de har ikke syn for hans hænders værk.

¹³Derfor skal mit folk føres bort,
for de har ingen kundskab;
dets herlighed er sultne mænd,
og dets folkemængde er vansmægtet af tørst.

¹⁴Derfor skal dødsriget spærre sit gab vidt op
og spile sin mund helt ud,
så både de fornemme og folkemængden,
den buldrende og den lystige,^k
skal styrte ned i det.

---

¹³Et spand er det areal, som et spand okser kan pløje på en dag.

¹⁴En bat svarer til mellem 17 og 34 liter.

¹⁵Homer betyder ordret »æsellast«. En homer svarer altså til den vægt et æsel kan bære.

¹⁶En efa svarer til en tiendedel af en homer.

¹⁵Mennesket skal nedbøjes, og manden ydmyges,
og de hovmodiges øjne skal ydmyges.

¹⁶Men Hærskarers HERRE skal være ophøjet ved dommen,
den hellige Gud skal helliges ved retfærdighed.

¹⁷Da skal lammene gå på græs som om marken var deres egen,
og fremmede¹ skal æde de riges¹⁷ øde marker.

¹⁸Ve dem der trækker ondskaben fremad med falskhedens¹⁸ tøjler
og synden med vognreb;

¹⁹dem der siger: »Lad ham skynde sig,
lad hans gerning komme hurtigt,
så vi kan se den;
lad det nærme sig,
lad det komme,
det som Israels Hellige har bestemt,
så vi kan kende det!«

²⁰Ve dem der kalder det onde godt
og det gode ondt;
dem der gør mørke til lys
og lys til mørke;
dem der gør bittert til sødt
og sødt til bittert!

²¹Ve dem der er vise i deres egne øjne
og forstandige i deres egne tanker!

²²Ve dem der er helte til at drikke vin
og mestre i at blande stærke drikke!

²³Dem der frikender den ugudelige for bestikkelse
og berøver de retfærdige den ret, de har!

²⁴Derfor, ligesom ildens tunge fortærer halm,
og strå synker sammen i luen,
sådan skal deres rod blive som rådnet,
og deres blomster hvirvles op som støv!
De har jo forkastet Hærskarers HERRES lov
og foragtet Israels Helliges tale.

²⁵Derfor er HERRENS vrede blusset op imod hans folk,
og han strækker sin hånd ud over det
og slår det, så bjergene ryster,
og deres døde kroppe ligger som affald midt på gaderne.

¹⁷Ordret »fede« som her er et billede på de rige og velnærede.

¹⁸Kan også oversættes med »tomhedens«.

Trods alt dette fortryder han ikke sin vrede;
hans hånd er stadig strakt ud.
²⁶Og han vil rejse et banner for folkeslagene i det fjerne
og fløjte efter dem fra jordens ende;
og se, de skal komme med lysets hast,^m
²⁷der er ingen udmattet, ingen der snubler iblandt dem;
ingen blunder eller sover,
bæltet om deres lænder løsnes ikke,
og ingens sandalrem går i stykker.
²⁸Deres pile er spidsede,
og alle deres buer spændte;
deres hestehove er som flint
og deres hjul som en hvirvelvind.
²⁹Deres brøl er som hunløvens,
de brøler som ungløverne.
De knurrer og griber byttet og fører det væk;
og der er ingen, der redder det.
³⁰Og de skal bruse ind over dem på den dag,
som når havet bruser,
og ser man på landet, da er der mørke og trængsel;
lyset er formørket af de tykke skyer.

Kapitel 6

Esajas kaldes til profet

¹I kong Uzzijas dødsår så jeg Herren sidde på en høj og ophøjet trone, og hans slæb fyldte templet. ²Der stod serafer over ham. Hver af dem havde seks vinger; og med to skjulte de ansigtet, med to skjulte de deres fødder, og med to fløj de. ³Og de råbte til hinanden og sagde:¹⁹

»Hellig, hellig, hellig er Hærskarers HERRE; hele jorden er fuld af hans hærlighed.«

⁴Og dørposterne med dørtærsklerne rystede ved lyden af den der råbte, og huset blev fuldt af røg. ⁵Da sagde jeg:

»Ve mig, for det er ude med mig!
For jeg er en mand med urene læber,
og jeg bor midt iblandt et folk der har urene læber.
Og nu har mine øjne set Kongen, Hærskarers HERRE.«²⁰

⁶Så fløj en af seraferne hen til mig. I sin hånd havde han et stykke glødende kul, han havde taget fra alteret med en tang. ⁷Og han berørte min mund og sagde:

¹⁹Ordret: »Denne råbte til denne og sagde.«

²⁰Ordret: »For mine øjne har set Kongen...«.

»Se, dette kul har rørt ved dine læber;
din skyld er fjernet,
og din synd er sonet.«

⁸Og jeg hørte HERRENS stemme, som sagde: »Hvem skal jeg sende? Og hvem vil gå for os?« Da sagde jeg: »Se, her er jeg, send mig!« ⁹Og han sagde:

»Gå hen og sig til dette folk:
I skal høre og høre, men ikke forstå,
se og se, men ikke erkende!

¹⁰Gør dette folks hjerte fedt,
gør dets ører tunghøre, og smør dets øjne ind,
så det ikke ser med dets øjne og hører med dets ører
og forstår med dets hjerte,
så det omvender sig, og han må helbrede det.«

¹¹Men jeg spurgte: »Hvor længe, HERRE?« Og han svarede:

»Indtil byerne ligger øde uden indbyggere,
husene uden beboere,
landet er helt ødelagt,

¹²HERREN har ført folket langt bort,
og der er mange forladte steder i landet.

¹³Og bliver der en tiendedel til overs i det, skal også den ødelægges.²¹

Men ligesom der bliver en stub tilbage af terebinten og stenegen når de er fældet, sådan skal denne stub være hellig sæd.«

Kapitel 7

Løftet om et tegn

¹Dengang Akaz, Jotams søn, Uzzijas sønnesøn, var konge i Juda, drog Arams konge Resin og Israels konge Peka, Remaljas søn, op mod Jerusalem for at føre krig imod den; men de kunne ikke besejre den. ²Der gik melding til Davids hus, og man sagde: »Aram har lejret sig i Efraim.« Da skælvede hans hjerte og folkets hjerte, som træerne i skoven skælver for vinden. ³Men HERREN sagde til Esajas: »Gå nu ud, du og din søn Shearjashub,²² og mød Akaz ved enden af den øverste dams vandledning ved vejen langs vaskepladsen, ⁴og sig til ham: Tag dig i agt, og forhold dig i ro, frygt ikke, og lad ikke dit hjerte blive modløst over disse to stykker rygende træ, over Resins og aramæernes og Remaljas søns rasende vrede. ⁵Fordi aramæerne og Efraim og Remaljas søn har lagt onde planer imod dig og sagt:

²¹Ordret: »brændes ned«.

²²Shearjashub betyder »en rest skal vende om«.

⁶»Lad os drage op imod Juda og skræmme det og rive det til os, så vi kan gøre Tab'als søn til konge over det,«⁷ så siger Herren HERREN:

»Det skal ikke lykkes og ikke ske!

⁸For Damaskus er Arams hoved,
og Resin er Damaskus' hoved;
endnu femogtres år og så skal Efraim knuses,
så det ikke længere er et folk.

⁹Og Samaria er Efraims hoved,
og Remaljas søn er Samarias hoved.
Er I ikke trofaste,
vil jeg ikke være trofast mod jer.«ⁿ

¹⁰Og HERREN fortsatte med at tale til Akaz: ¹¹»Bed om et tegn fra HERREN, din Gud, fra dybet af dødsriget eller oppe i det høje!«¹² Men Akaz svarede: »Jeg vil ikke bede om noget og friste HERREN.«¹³ Da sagde han: »Hør nu, Davids hus! Er det ikke nok for jer at være mennesker til besvær, vil I også være min Gud til besvær?«¹⁴ Derfor skal HERREN selv give jer et tegn: Se, jomfruen skal blive gravid og føde en søn, og hun skal give ham navnet Immanuel.²³ ¹⁵Tykmælk og honning skal han spise for at han skal forstå at forkaste det onde og vælge det gode, ¹⁶for inden drengen forstår at forkaste det onde og vælge det gode, skal det land, hvis to konger du gruer for, blive forladt. ¹⁷Over dig og over dit folk og over din fars hus skal HERREN lade dage komme der ikke har været siden den dag Efraim faldt fra Juda - Assyriens konge.

¹⁸På den dag skal HERREN fløjte ad fluerne
ved enden af Egyptens floder
og ad bierne i Assyriens land,
¹⁹og de skal komme, og de skal alle slå sig ned
i dalslugterne og klipperevnerne,
i alle tornebuskene og ved alle vandingstederne.

²⁰På den dag skal Herren barbere hovedet og hårene på underkroppen²⁴ med en barberkniv,
som han har lejet på den anden side af floden, hos kongen af Assyrien,
og den skal også helt fjerne skægget.

²¹På den dag skal en mand lade en kviekalv og to får leve
²²fordi de giver så meget mælk at han kan spise tykmælk;
for enhver der bliver tilbage i landet, skal spise tykmælk og honning.

²³På den dag skal hvert sted hvor der var tusind vinstokke
til en værdi af tusind sekel sølv,

²³Immanuel betyder »Gud med os«.

²⁴Ordret: »fødderne«.

blive til torn og tidsel.

²⁴Man skal gå derhen med bue og pil,
for hele landet skal blive til torn og tidsel.

25 Og alle bjergene hvor man hakker med hakke,
skal man ikke gå til af frygt for torne og tidsler.

De skal kun være til at slippe kvæg løs på
og til at blive trådt ned af får.

Eksegetiske noter

- a. [Es 1,20] Det samme ord (²*xal*) bruges i v. 19 om at spise og i v. 20 om at blive fortæret.
- b. [Es 2,6] Verset indledes af det hebraiske *kî*, der oftest oversættes med »for«, dvs. som indledning til en begrundelse. En anden mulighed er at oversætte det emfatisk, »sandelig...«
- c. [Es 2,10] Ordret: »foran HERRENS rædsel«. Udtrykket handler ikke bare om den reaktion, HERREN vækker hos mennesker, men om en kvalitet hos HERREN selv. Se også v. 19 og 21.
- d. [Es 3,18] Der kan være tale om et dekorativt bånd, der går fra øre til øre. Det er også foreslået at ordet relaterer til det hebraiske *šemeš*, »sol«, og altså er en solamulet.
- e. [Es 3,23] Der er uenighed om hvad *gillāyôn* betyder. Nogle forstår det som små metalobjekter, der kan have været brugt som spejle. Andre forstår det som et stykke gennemsigtigt stof, eventuelt silke. Ordet bruges dog også i Es 8,1, hvor det klart bruges om en tavle, man kan skrive på.
- f. [Es 4,4] Der er forskellige bud på, hvordan v. 3-5 hænger sammen. Nogle oversættelser vælger at knytte v. 3-4 sammen og sætter punktum efter v. 4, mens andre sætter punktum efter v. 3 og dermed knytter v. 4-5 sammen.
- g. [Es 5,1] I grundteksten står der *qeren ben-šāmen*, »på et horn, en søn af olie/fedt«. Hornet er her et billede på en bakke, mens »søn af olie« er et billede på frugtbarhed og velsignelse.
- h. [Es 5,7] I grundteksten er der ordspil mellem lovlighed (*mišpāt*) og lovløshed (*mišpāh*).
- i. [Es 5,7] I grundteksten er der ordspil mellem retfærd (*šdāqā^h*) og voldsfærd (*š^ofāqā^h*).
- j. [Es 5,9] »lyder det fra« er tilføjet her, men findes dog i Septuaginta.
- k. [Es 5,14] Ordret »hendes fornemme og hendes folkemængde og hendes buldrende og den jublende hos hende.« »Hendes« refererer til Jerusalem.
- l. [Es 5,17] Med støtte i Septuaginta vælger nogle at oversætte med »geder« i stedet for fremmede. På hebraisk ligner ordene hinanden, så den oversættelse kan forsvares.
- m. [Es 5,26] Verset starter med at referere til folkeslag i pluralis, men i resten af afsnittet er alle referencerne i singularis. Det kan måske skyldes, at folkeslagene ses som et kollektivt. I denne oversættelse er referencerne omskrevet til pluralis.
- n. [Es 7,9] Sidste del af vers 9 bygger på et ordspil på ^{7a}*man*, der kan oversættes med troværdig, trofast og bekræfte. Første del af ordspillet er aktivt, dvs. det handler om Efraims trofasthed, mens anden del er passiv, dvs. det handler om en trofasthed mod eller bekræftelse af Efraim, sandsynligvis Guds fortsatte trofasthed mod Efraim.

Jeremias' Bog

Kapitel 1

Jeremias kaldes af Gud som profet og får styrke fra Gud til opgaven.

¹Ord af Jeremias, Hilkijas søn, der var en af præsterne i Anatot i Benjamins land. ²HERRENS ord kom til ham da Josija, Amons søn, havde været konge i Juda i tretten år. ³Og det kom også mens Jojakim, Josijas søn, var konge i Juda, og det blev ved med at komme indtil udgangen af Sidkijas, Josias søns, ellefte år som konge i Juda, da Jerusalems indbyggere blev ført i fangenskab i den femte måned. ⁴Og HERRENS ord kom til mig: ⁵»Før jeg dannede dig i din mors liv, kendte jeg dig, og før du kom ud af din mors krop, helligede jeg dig. Jeg gjorde dig til profet for folkeslagene.« ⁶Men jeg sagde: »Ak Herre, HERRE! Jeg duer ikke til at tale, for jeg er for ung.« ⁷Men HERREN sagde til mig: »Sig ikke: »Jeg er for ung«; for overalt hvor jeg sender dig, skal du gå, og alt det jeg befaler dig, skal du sige. ⁸Du skal ikke være bange for dem, for jeg er med dig for at redde¹ dig,« siger HERREN. ⁹Og HERREN rakte sin hånd frem og rørte ved min mund, og HERREN sagde til mig: »Se, jeg har lagt mine ord i din mund. ¹⁰Se, i dag har jeg sat² dig over folkene og kongerigerne til at rykke op og bryde ned, til at ødelægge og lægge i ruiner, til at bygge og til at plante.«

Jeremias ser to syner som forestiller babyloniernes ødelæggelse af Jerusalem.

¹¹Og HERRENS ord kom til mig: »Jeremias, hvad ser du?« Og jeg svarede: »Jeg ser en stav af mandeltræ.« ¹²Og HERREN sagde til mig: »Du så rigtigt, for jeg våger³ over mit ord for at opfylde det.« ¹³Og HERRENS ord kom til mig for anden gang: »Hvad ser du?« Og jeg svarede: »Jeg ser en kogende gryde, og den vender sig herimod fra de nordlige egne.« ¹⁴Og HERREN sagde til mig: »Fra nord skal ulykken⁴ slippes løs mod alle lan-

¹Kan også oversættes med »frelse« eller »udfri«

²Ordet kan mere ordret oversættes med »udnævne«

³Mandeltræ og våge lyder næsten ens på hebraisk. Det tidligt blomstrende mandeltræ er et billede på årvågenhed.

⁴eller »ondskaben«

dets indbyggere. ¹⁵For se, jeg kalder på alle stammerne fra kongerigerne mod nord,« siger HERREN, »og de skal komme og sætte hver sin trone ved indgangen til Jerusalems porte og på alle dens mure hele vejen rundt og i alle Judas byer.^a ¹⁶Og jeg vil holde dom over dem på grund af deres ondskab. For de forlod mig og ofrede røgelse til andre guder og tilbød deres hænders værk.

HERREN styrker ham atter og bekræfter kaldet.

¹⁷Og du, du skal binde op om dig⁵ og rejse dig op og tale til dem om alt det jeg vil befale dig. Vær ikke rædselsslagen for dem for at jeg ikke skal gøre dig rædselsslagen for dem. ¹⁸Og jeg, se, jeg har i dag gjort dig til en befæstet borg og til en jernsøjle og til en kobbermur for hele landet, imod Judas konger, imod dets fyrster, imod dets præster og imod folket i landet. ¹⁹Og de skal kæmpe mod dig, men ikke få overhånd over dig, for jeg er med dig,« siger HERREN, »for at redde dig.«

Kapitel 2

HERREN minder folket om de gode gerninger han tidligere har vist dem, og klager over deres meget store utaknemmelighed og afgudsdyrkelse. De er værre end hedningerne.

¹Og HERRENS ord kom til mig: ²Gå hen og råb i Jerusalems ører og sig: Således siger HERREN: Jeg husker din ungdoms hengivenhed og din forlovelsestids kærlighed, hvordan du fulgte mig i ørkenen, i det utilsåede land. ³Israel var hellig for HERREN, hans førstegrøde; alle som ville æde ham, blev skyldige; ulykke kom over dem, siger HERREN. ⁴Hør HERRENS ord, Jakobs hus og alle Israels huses slægter! ⁵Således siger HERREN: Hvilken uret fandt jeres fædre hos mig, siden de holdt sig langt fra mig og søgte efter tomhed, og de blev tomme? ⁶Og de sagde ikke: »Hvor er HERREN, han som førte os op fra Egyptens land, han som ledte os i ørkenen, i et land der var øde og fuldt af huller, i tørhedens og dødsskyggenss land, i et land som ingen havde vandret igennem, og hvor intet menneske havde boet?« ⁷Og jeg førte jer ind i et frugtbart land for at I skulle spise af dets frugt og goder. Men da I kom derind, besmittede I mit land og gjorde min arv⁶ til noget afskyeligt. ⁸Præsterne sagde ikke: »Hvor er HERREN?« De som arbejdede med loven, kendte mig ikke, hyrderne syndede imod mig, og profeterne spåede ved Ba'al og fulgte dem der ikke kunne hjælpe. ⁹Derfor må jeg stadig gå i rette med jer, siger HERREN, og med jeres børnebørn må jeg gå i rette. ¹⁰Drag over til Kithims øer, og send bud til Kedar, og læg nøje mærke til om noget sådant er sket. ¹¹Mon et hedningefolk har skiftet

⁵Ordret »om dine lænder«.

⁶eller bare »ejendom«.

guder, som dog ikke var guder? Men mit folk har udskiftet sin herlighed med det som ikke kan hjælpe. ¹²Gys over det, I himle, og vær forfærdede. Ja, vær meget forskrækkede, siger HERREN. ¹³For to onde ting har mit folk gjort: Mig, den levende vandkilde, har de forladt for at hugge sig brønde, revnede brønde, som ikke kunne holde vand.

HERREN fortæller dem at han vil bruge Nebukadnezar til at straffe dem, og end ikke egypterne skal kunne hjælpe dem.

¹⁴Er Israel en købt træl, eller er han en hjemmefødt træl? Hvorfor er han blevet røvet? ¹⁵Unge løver brølede mod ham. De lod deres stemme høre, og de lagde hans land i ruiner. Hans byer er ødelagte, så ingen bor i dem. ¹⁶Også Nofs og Takpankes børn gjorde din isse skaldet. ¹⁷Det der har voldt dig dette, er det ikke at du har forladt HERREN, din Gud, dengang han ledte dig på vejen? ¹⁸Og nu, hvad har du at gøre på vejen til Egypten for at drikke Shihors⁷ vand? Og hvad har du at gøre på vejen til Assyrien for at drikke flodens⁸ vand? ¹⁹Din ondskab skal tugte dig og dine frafald straffe dig: Vid da og se, at det er ondt og bittert at du har forladt HERREN din Gud, og at du ikke frygtede for mig^b, siger den herre, den Hæskarers HERRE.

HERREN klager over deres ondskab, løgn, hykleri og store afgudsdyrkelse, manglende anger, stolthed, blodsudgydelse og andre synder, og at de ikke vil kendes ved deres ondskab og hykleri, derfor skal de ikke undslippe Guds straf.

²⁰For fra gammel tid har jeg sønderbrudt dit åg, sønderrevet dine bånd, men du sagde: »Jeg vil ikke tjene.« For du gav dig selv hen på alle ophøjede høje og under hvert et grønt træ som en skøge. ²¹Og jeg, jeg har plantet dig som ædle vinkviste, helt igennem ægte planter. Hvordan har du da omdannet dig for mig til ranker af et fremmed vintræ? ²²For om du så vaskede dig med lud⁹ og brugte meget sæbe, så pletter dine ugerninger dig dog for mit ansigt, siger den herre HERREN. ²³Hvordan kan du sige: »Jeg er ikke uren, jeg vandrer ikke efter Ba'alerne?« Se hvordan du går i dalen, vid hvad du har gjort, du lette kamelhoppe der løber sine egne veje, hid og did, ²⁴som de vilde æselhopper der er vant til ørkenen og i sin sjæls længsel snapper efter vejret. Når hun er i brunst, hvem kan da holde hende tilbage? Ingen som søger hende, bliver trætte, de vil finde hende i hendes måned. ²⁵Afhold din fod fra at blive barfodet, og din strube fra at blive tørstig. Men du siger: »Det er forgæves! Nej! For jeg elsker fremmede, og efter dem vil jeg gå.« ²⁶Ligesom en tyv bliver til skamme, når han opdages, sådan er Israels hus blevet til skamme, de, deres konger,

⁷d. e. Nilen, Jos. 13,8.

⁸Eufrats.

⁹natron.

deres fyrster og deres præster og deres profeter, ²⁷de som siger til træet: »Du er min far,« og til stenen: »Du fødte mig.« For de har vendt ryggen og ikke ansigtet til mig. Men i deres ulykkes tid siger de: »Stå op og frels os!« ²⁸Hvor er dine guder som du lavet til dig? Lad dem stå op, hvis de kan frelse dig i din ulykkes tid. For så mange som dine byer er, er dine guder, Juda! ²⁹Hvorfor vil I skændes med mig? I har alle syndet mod mig, siger HERREN. ³⁰Forgæves slog jeg jeres børn. De lod sig ikke tugte. Jeres sværd fortærede jeres profeter som en ødelæggende løve. ³¹Du slægt, læg mærke til HERRENS ord! Er jeg blevet til en ørken for Israel eller et mørkets land? Hvorfor siger mit folk da: »Vi har gjort os frie, vi vil ikke mere komme til dig.« ³²Mon en jomfru glemmer sin pynt, en brud sine bånd¹⁰? Men mit folk har glemt mig i utallige dage. ³³Hvor god er du til at vælge din vej for at søge kærlighed? Derfor har du også lært dine veje at kende det onde. ³⁴På fligen af dit tøj findes endog de fattige uskyldige sjæles blod. Du pågriber dem ikke når de bryder ind. Men på trods af alle disse ting ³⁵siger du: »Jeg er uskyldig. Hans vrede har vendt sig fra mig.« Se, jeg vil gå i rette med dig, fordi du siger: »Jeg har ikke syndet.« ³⁶Hvorfor har du så travlt med at ændre din vej? Også ved Egypten skal du blive til skamme, ligesom du blev til skamme ved Assyrien. ³⁷Også derfra skal du gå ud, med hænderne over dit hoved, for HERREN forkaster dem som du stolede på, og du skal ikke lykkes ved dem.

Kapitel 7

Jeremias råder jøderne til at de skal omvende sig og ikke stole på deres hykleriske gudstjeneste, og forkynnder at Jerusalem og templet skal ødelægges ligesom Shilo.

¹Det ord som kom fra HERREN til Jeremias: ²Stil dig i porten til HERRENS hus. Der skal du udråbe dette ord og sige: Hør HERRENS ord, hele Juda! I som går ind ad disse porte for at tilbede HERREN! ³Således taler Hærska-rers HERRE, Israels Gud: Ret op på jeres veje og jeres gerninger¹¹, så vil jeg lade jer bo på dette sted. ⁴I må ikke stole på løgnagtige ord, når de si-ger: »HERRENS tempel, HERRENS tempel, HERRENS tempel er her^c!« ⁵Men hvis I virkelig retter op på jeres veje og jeres gerninger, og hvis I virkelig gør ret mellem en mand og hans næste, ⁶og I lader være med at udnytte den fremmede, den faderløse og enken, og ikke udgyder uskyldigt blod på dette sted, og ikke følger andre guder til ulykke for jer selv, ⁷da vil jeg lade jer bo på dette sted, i det land som jeg gav jeres fædre, fra evighed og til evighed. ⁸Se, I stoler på løgnagtige ord, som intet gavner. ⁹Skulle I stjæle, slå ihjel og bedrive hor og sværge falsk og tænde ild for Ba'al og følge

¹⁰Ordret »brystbånd« eller »bælte«.

¹¹Ordret »gør jeres veje og jeres gerninger gode«.

fremmede guder som I ikke kender, ¹⁰og så komme og stå for mit ansigt i dette hus som bærer mit navn¹², og sige: »Vi er frelst«, for så at kunne gøre alle disse afskyelige ting? ¹¹Er dette hus som bærer mit navn, blevet en røverhule i jeres øjne? Ja, jeg har selv set det, siger HERREN. ¹²Gå dog til mit sted som var i Shilo, hvor jeg lod mit navn bo i begyndelsen, og se hvad jeg har gjort ved det på grund af mit folk Israels ondskab. ¹³Jeg talte til jer tidligt og ustandseligt, men I hørte ikke. Jeg kaldte på jer, men I svarede ikke. Så nu, siger Herren, fordi I gør alle disse gerninger, ¹⁴vil jeg gøre det samme ved dette hus, som jeg har gjort ved Shilo; dette hus som bærer mit navn, og som I stoler på, det sted som jeg gav jer og jeres fædre.. ¹⁵Og jeg vil smide jer bort fra mit ansigt, ligesom jeg smed alle jeres brødre, alt Efraims afkom, bort.

Profeten må ikke bede for dem på grund af deres alvorlige afgudsdyrkelse som er skyld i at landet skal ødelægges.

¹⁶Og du, du må ikke bede for dette folk og ikke opløfte klageskrig eller bøn for dem og ikke trænge ind på mig med forbøn, for jeg vil ikke høre dig. ¹⁷Ser du ikke hvad de gør i Judas byer og på Jerusalems gader? ¹⁸Børnene samler træ, og fædrene tænder ilden, og kvinderne ælter dej for at lave kager til himmelens dronning, og de udøser drikofre for andre guder for at fornærme¹³ mig. ¹⁹Er det mig, de fornærmer? siger HERREN. Er det ikke sig selv, så de må skamme sig ved det? ²⁰Derfor siger den herre HERREN således: Se min vrede og min harme udøses over dette sted, over mennesker og over dyr og over markens træer og landets frugt, og den skal brænde og ikke gå ud.

HERREN forkaster deres hykleriske offer og klager over deres store ulydighed mod alle profeternes taler.

²¹Således siger Hærskarers HERRE, Israels Gud: Føj jeres brændofre til jeres slagtofre og spis kødet! ²²For jeg talte ikke med jeres fædre, og gav dem heller ikke befalinger den dag da jeg førte dem ud af Egyptens land, angående brændoffer og slagtoffer. ²³Men dette befalede jeg dem: Hør min røst, så vil jeg være jeres Gud, og I skal være mit folk, og I skal vandre på hele den vej jeg befaler jer, for at det må gå jer godt. ²⁴Men de hørte ikke og spidsede ikke ører¹⁴, men de fulgte i deres onde hjerters stædighed deres egne råd, og de gik tilbage og ikke fremad. ²⁵Fra den dag jeres fædre forlod Egyptens land, og indtil denne dag sendte jeg alle mine tjenere, profeterne, til jer dagligt, tidligt og ustandseligt. ²⁶Men de hørte mig ikke og spidsede ikke ører, men de gjorde deres nakke stiv. De var værre end deres fædre.

¹²Ordret »som kaldes mit navn over det«.

¹³Kan også oversættes med »provokere«.

¹⁴Ordret »strakte ikke deres ører«.

²⁷Og du skal sige alle disse ord til dem, men de skal ikke høre dig. Du skal kalde på dem, men de skal ikke svare dig. ²⁸Og du skal sige til dem: »Dette er det folk som ikke hører på HERRENS deres Guds røst og ikke tager imod opdragelse. Troskaben er gået til grunde og tilintetgjort fra deres mund.«

HERREN byder dem at hyle og græde, for deres glæde skal vendes til sorg.

²⁹Klip dit hår af og kast det bort. Opløft en dødsklage på de nøgne høje, for HERREN har forkastet og forladt den slægt som hans vrede er vendt imod¹⁵.

³⁰For Judas børn har handlet ondt i mine øjne, siger HERREN. De har sat deres afskyelige ting i det hus som bærer mit navn, så de har besmittet det.

³¹Og de har bygget Tofets høje, som er i Ben-Hinnoms dal, for at brænde deres sønner og døtre i ilden. Det har jeg ikke befalet, og det er heller ikke faldet mig på sinde. ³²Derfor, se, de dage kommer, siger HERREN, hvor man ikke mere skal kalde det Tofet og Ben-Hinnoms dal, men Morderdalen. Og af mangel på plads skal de begrave i Tofet. ³³Og dette folks døde kroppe skal blive til føde for himmelens fugle og dyrene på jorden, og ingen skal skræmme dem bort. ³⁴Og jeg vil lade fryds og glædes stemme, brudgoms og bruds stemme ophøre i Judas byer og i Jerusalems gader, for landet skal blive til en ruin.

---

¹⁵Ordret »sin vredes slægt«.

Eksegetiske noter

- a. [Jer 1,15] Billedet med tronerne i byportene symboliserer de fremmede folkeslags erobring af Jerusalem og Judæa. En trone i byporten markerer den endegyldige magtovertagelse.
- b. [Jer 2,19] Sidste del af verset er muligvis forvansket. Ordret står der i den masoretiske tekst »min rædsel er ikke over dig«, mens LXX har »Jeg fandt ikke behag i dig«. ESV foreslår »frygt for mig er ikke i dig«.
- c. [Jer 7,4] *hemmah* »er her« er vanskeligt at oversætte. Ordret betyder det »de«, og KJV oversætter det med »HERRENS tempel er disse«. DO92 udelader helt at oversætte det.

Zakarias' Bog

Kapitel 1

Kald til omvendelse

¹I den ottende måned i Dareios' andet år¹ kom HERRENS ord til profeten Zakarias, Berekjas søn, Iddos sønnesøn. ²»HERREN blev meget vred på jeres forfædre. ³Og du skal sige til dem: Således siger Hærskarers HERRE: Vend om til mig! siger Hærskarers HERRE, så vil jeg vende om til jer, siger Hærskarers HERRE. ⁴Vær ikke som jeres forfædre som de tidligere profeter råbte til og sagde: Således siger Hærskarers HERRE: Vend dog om fra jeres onde veje og jeres onde gerninger! Men de hørte ikke og lyttede ikke opmærksomt til mig, siger HERREN. ⁵Jeres forfædre, hvor er de? Og profeterne, levede de mon for evigt? Men mine ord og mine bestemmelser, som jeg meddelte mine tjenere, profeterne, ramte de ikke jeres forfædre, så de vendte om og sagde: Ligesom Hærskarers HERRE havde planlagt at gøre imod os efter vore veje og gerninger, således har han gjort imod os?«

Synet om manden blandt myrtetræerne

⁷På den 24. dag i den 11. måned, det er måneden shebat, i Dareios' andet år kom HERRENS ord til profeten Zakarias, Berekjas søn, Iddos sønnesøn: ⁸Jeg så om natten en mand, der red på en rød hest. Han holdt stille mellem myrtetræerne², som var i kløften, og bag ham var der røde, spættede og hvide heste. ⁹Jeg sagde: »Hvad betyder disse, min herre?« Og englen, som talte med mig, sagde til mig: »Jeg vise dig, hvad disse betyder.« ¹⁰Den mand som holdt stille mellem myrtetræerne, svarede: »Det er dem som HERREN har sendt ud for at drage rundt på jorden.« ¹¹Og de sagde til HERRENS engel, som stod mellem myrtetræerne: »Vi har vandret jorden rundt, og hele jorden ligger fredeligt hen.« ¹²Da svarede HERRENS engel: »Hærskarers HERRE! hvor længe varer det, inden du vil forbarme dig over Jerusalem og Judas byer som du har været vred på i halvfjerds år?« ¹³HERREN svarede

---

¹regeringsår.

²Myrtetræer er stedsegrønne løvtræer.

englen, som talte med mig, med gode og trøstende ord. ¹⁴Og englen, som talte med mig, sagde til mig: »Råb: Således siger Hærskarers HERRE:

›Jeg har en stor nidkærhed over for Jerusalem og Zion!

Og jeg er meget vred på de sorgløse folkeslag,
for da jeg en kort tid var vred,
hjalp de til ulykken.^a

¹⁶Derfor, således siger HERREN, har jeg på ny vendt mig til Jerusalem med barmhjertighed,

her skal mit hus bygges, siger Hærskarers HERRE;
målesnoren skal udstrækkes over Jerusalem.<

¹⁷Råb igen:

›Således siger Hærskarers HERRE:

Mine byer skal på ny strømme over af gode ting;
HERREN skal på ny trøste Zion,
på ny vil han udvalgt Jerusalem.<<

Kapitel 2

Synet om de fire horn og de fire smede

¹Jeg løftede mine øjne og fik øje på fire horn. ²Jeg sagde til englen, som talte med mig: »Hvad betyder det?« Og han sagde til mig: »Det er de horn, som spredte Juda, Israel og Jerusalem.« ³Så viste HERREN mig fire smede. ⁴Og jeg sagde: »Hvad er de kommet for at gøre?« Og han sagde: »Det er de horn, som spredte Juda, så ingen kunne løfte sit hoved. Men nu er disse kommet for at ryste dem, for at hugge folkeslagenes horn af, dem som rejste horn mod Judas land for at sprede det.«

Synet om manden med målesnoren

⁵Jeg løftede mine øjne og fik øje på en mand med en målesnor i hånden, ⁶og jeg sagde: »Hvor går du hen?« Han sagde til mig: »Hen for at måle Jerusalem for at se hvor bred og hvor lang den er.« ⁷Englen, som talte med mig, gik ud, og en anden engel gik ud imod ham, ⁸og han sagde til ham: »Løb hen, og sig til denne unge mand:

›Jerusalem skal ligge åbent,
fyldt med mennesker og kvæg.

⁹Jeg, siger HERREN, vil selv være en ildmur rundt om den,
til herlighed vil jeg blive midt i den.<

¹⁰›Skynd jer, skynd jer!^b

Flygt fra Nordens land, siger HERREN,
for som himlens fire vinde har jeg bredt jer ud, siger HERREN.

¹¹Skynd jer! Zion, flygt, du som bor hos Babels datter!

¹²For således siger Hærskarers HERRE

- på grund af herlighed har han sendt mig til de folkeslag, der udplyndrede jer^c -

at den som rører ved jer, rører ved hans øjsten.

¹³For se, jeg svinger min hånd over dem,

og de bliver til bytte for deres slaver.

Så skal I erkende at Hærskarers HERRE har sendt mig.

¹⁴Råb af fryd og glæd dig, Zions datter!

For se, jeg kommer og vil bo i dens midte, siger HERREN.

¹⁵Mange folkeslag vil slutte sig til HERREN på den dag.

De bliver mit folk, og jeg vil bo i din midte.

Så skal du erkende, at Hærskarers HERRE har sendt mig til dig.

¹⁶HERREN skal tage Juda som sin ejendom på den hellige jord;

han skal på ny udvælge Jerusalem.

¹⁷Vær stille, alt kød, for HERRENS ansigt,

for han har rejst sig fra sin hellige bolig.

Kapitel 3

Synet om ypperstepræsten Josva

¹Han viste mig ypperstepræsten Josva, der stod foran HERRENS engel, og anklageren,^d der stod på hans højre side for at anklage ham. ²HERREN sagde til anklageren: »HERREN irettesætter dig, anklager! HERREN, som har udvalgt Jerusalem, irettesætter dig! Er denne³ ikke et brændestykke, der er reddet ud af ilden?« ³Josva stod foran englen med beskidte klæder. ⁴Og han sagde til dem, der stod foran ham: »Tag de beskidte klæder af ham,« og derefter sagde han til ham: »Se, jeg har taget din skyld fra dig og iført dig festklæder!« ⁵Jeg sagde: »Lad dem sætte en turban på hans hoved!« Så satte de en ren turban på hans hoved og iførte ham klæder, og HERRENS engel stod der. ⁶HERRENS engel formanede Josva og sagde:

⁷»Således siger Hærskarers HERRE:

Hvis du vandrer på mine veje,

og hvis du varetager mine forordninger,

skal du bestyre mit hus og varetage mine forgårde.

Og jeg vil lade dig færdes blandt dem, som står her.«

»Hør efter, Josva, du ypperstepræst: Du og dine venner, som sidder foran dig,

I er tegn på, at jeg sender min tjener, Semak.⁴

⁹For se, stenen som jeg har lagt foran Josva,

på den ene sten er der syv øjne;

jeg vil selv indgrave den, siger Hærskarers HERRE,

---

³Josva.

⁴Semak betyder spire, men er her bevaret som et navn eller titel.

og jeg vil fjerne dette lands skyld på én dag.

¹⁰På den dag, siger Hærskarers HERRE,
skal I invitere hinanden til at sidde under vintræet og figentræet.^e

Kapitel 4

Synet om guldlysestagen

¹Englen, som talte med mig, vækkede mig igen som en mand der opvækkes fra sin søvn. ²Han sagde til mig: »Hvad ser du?« og jeg sagde: »Jeg kan se en lysestage helt af guld med et oliekar oven på den og med syv lamper på den. For hver af lamperne, som er på den, er der syv rør. ³Ved siden af den er der to oliventræer; et på højre side af oliekarret, og et på dets venstre side.« ⁴Jeg sagde til den engel, der talte med mig: »Hvad betyder disse ting, min herre?« ⁵Englen, som talte med mig, svarede: »Ved du ikke, hvad disse ting betyder?« og jeg sagde: »Nej, min herre!« ⁶Da svarede han og sagde til mig: »Dette er HERRENS ord til Zerubbabel:

»Ikke ved magt og ikke ved styrke, men ved min Ånd, siger Hærskarers HERRE.

⁷Hvad er du, store bjerg, for Zerubbabels ansigt? Bliv til slette!
Og han skal føre slutstenen frem, mens der lyder jubelråb over den!«⁵

⁸HERRENS ord kom til mig:

⁹»Zerubbabels hænder har lagt grundvolden til dette hus,
og hans hænder skal fuldende det.

Så skal du erkende, at Hærskarers HERRE har sendt mig til jer.

¹⁰For hvem end der foragtede de tidligere^f dage,
så skal de juble, når de ser tinstenen^g i Zerubbabels hånd.

Disse syv er HERRENS øjne, som farer rundt over hele jorden.«

¹¹Jeg spurgte ham: »Hvad betyder disse to oliventræer ved lysestagens højre og venstre side?« ¹²Og jeg spurgte for anden gang: »Hvad betyder de to olivengrene, som udgyder olie⁶ gennem to guldrør?«^h ¹³Han sagde til mig: »Ved du ikke, hvad det betyder?« og jeg sagde: »Nej, min herre!« ¹⁴Da sagde han: »Disse er de to salvede,⁷ som står foran hele jordens herre.«

⁵Anden mulig oversættelse er »Og han skal føre slutstenen frem (under) jubelråbene: »Nåde, nåde være over den!«.

⁶Ordret »guld«, men det kan også være en måde at beskrive den gyldne olivenolie.

⁷Ordret »oliebørn«.

Kapitel 5

Synet om den flyvende skriftrulle

¹Jeg løftede atter mine øjne og fik øje på en flyvende skriftrulle. ²Han sagde til mig: »Hvad ser du?« og jeg sagde: »Jeg ser en flyvende skriftrulle. Dens længde er tyve alen, og dens bredde er 10 alen.«⁸ ³Da sagde han til mig: »Dette er den forbandelse, som udgår over hele landet, for enhver der stjæler, skal i henhold til den udryddes herfra, og enhver som sværger, skal i henhold til den udryddes derfra. ⁴Jeg lod den udgå, siger Hærskarers HERRE, og den skal komme til tyvens hus og huset hos den som sværger falsk ved mit navn. Den skal blive natten over i hans hus og fortære det; både dets tømmer og dets sten.«

Synet om kvinden i efaen

⁵Englen, som talte med mig, gik frem og sagde til mig: »Løft dine øjne og se hvad det er som kommer til syneⁱ ⁶Jeg sagde: »Hvad er det?« og han sagde: »Dette er den efa,⁹ som er kommet til syne.« Og han sagde: »Dette er deres øjne^j i hele landet.« ⁷Og se, et låg af bly blev løftet op, og der var en kvinde, der sad midt i efaen. ⁸Han sagde: »Dette er ugudeligheden,« og han kastede hende ned i efaen og kastede blyvægten for dens åbning. ⁹Jeg løftede mine øjne og så to kvinder komme til syne. Der var vind i deres vinger, og de havde vinger som storkevinger. De løftede efaen op mellem jorden og himlen. ¹⁰Jeg sagde til englen, som talte med mig: »Hvor fører de efaen hen?« ¹¹: Og han sagde til mig: »Hen for at bygge et hus til hende i landet Sinear,¹⁰ så hun kan sættes der på sit sted, når det er opført.«

Kapitel 6

Synet om de fire stridsvogne

¹Jeg løftede atter mine øjne og så fire vogne, som kom til syne^k mellem de to bjerge. Bjergene var kobberbjerge. ²For den første vogn var der røde heste, for den anden vogn sorte heste, for den tredje vogn hvide heste, og for den fjerde vogn spraglede heste; det var stærke dyr.¹ ⁴Jeg sagde til englen, som talte med mig: »Hvad betyder det, min herre?« ⁵Og englen svarede: »Det er himlens fire vinde, som går ud, efter at de har stået foran hele jordens herre. ⁶Hvad angår vognen med de sorte heste, så går de ud imod nordens land, og de hvide er gået ud efter dem. De spraglede er gået ud imod sydens land.« ⁷De stærke gik frem, og de var ivrige efter at komme

⁸En alen svarer til cirka 50 cm.

⁹En efa er et målebæger, der ofte blev brugt til at måle korn op med. En efa svarer til cirka 23 liter.

¹⁰Sinear er et andet navn for Babylon.

afsted og drage rundt på jorden. Han sagde: »Gå, drag rundt på jorden!« Så drog de rundt på jorden. ⁸Da råbte han til mig: »Se, de som drager mod nordens land, har bragt min Ånd til hvile i nordens land.«^m

Kronen og templet

⁹HERRENS ord kom til mig: ¹⁰»Tag fra de landflygtige – Heldaj, Tobija og Jedaja – og gå samme dag ind i Josijas', Sefanjas søns, hus, hvor de er kommet til fra Babel. ¹¹Ja, tag sølv og guld og lav en krone¹¹. Sæt den på ypperstepræsten Josvas, Josadaks søns, hoved, ¹²og sig til ham: »Således siger Hærskarers HERRE: Se, en mand ved navn Semak¹² skal skyde frem fra sit sted, og han skal bygge HERRENS tempel. ¹³Han skal bygge HERRENS tempel, og han skal have kongeværdighed. Han skal sidde og herske på sin trone, og han skal være præst på sin trone. En anden mulighed er »en præst skal sidde på sin trone«. Imellem dem skal der være fredsråd.ⁿ ¹⁴Kronen skal være i templet som en påmindelse for Helem, Tobija, Jedaja og Hen, Sefanjas søn. ¹⁵Fra det fjerne skal man komme og bygge på HERRENS tempel, og så skal I vide, at Hærskarers HERRE har sendt mig til jer. Dette skal ske, hvis I flittigt hører på HERRENS, jeres Guds, stemme.«^o

Kapitel 7

Faste og lydighed

¹I kong Darius' fjerde år¹³ på den fjerde dag i den niende måned, kislev, kom HERRENS ord til Zakarias.

²Betel havde sendt Sar-ezer, Regem-Melek og hans mænd^o for at søge HERRENS gunst,^p ³idet de skulle sige til præsterne, som var ved Hærskarers HERRES hus, og til profeterne: »Skal vi^q mon græde i den femte måned og være afholdende, som vi har gjort i så mange år nu?«

⁴Da kom Hærskarers HERRES ord til mig: ⁵»Sig til hele folket i landet og til præsterne: »Når I har fastet og sørget i den femte og syvende måned i halvfjerds år, har I da virkelig fastet for mig? ⁶Og når I spiser, og når I drikker, er det så ikke jer, som spiser, og jer, som drikker? ⁷Husker I ikke de ord, som HERREN forkyndte ved de tidlige profeter, da Jerusalem var beboet og rolig med dens omkringliggende byer, og da sydlandet og lavlandet var beboede?«^o

⁸Og HERRENS ord kom til Zakarias:

⁹»Således sagde Hærskarers HERRE:

¹¹I grundteksten står der kroner i flertal, men i vers 14 er det efterfulgt af et verbum i ental, så der er sandsynligvis tale om blot én krone.

¹²Semak betyder »spire«, men er her beholdt som et navn eller en titel.

¹³regeringsår.

»Døm sande domme og vis trofast kærlighed og barmhjertighed mod hinanden.

¹⁰Undertryk ikke enken eller den faderløse,
den fremmede eller den fattige,
og planlæg ikke ondt imod hinanden i jeres hjerter!«

¹¹Men de nægtede at høre efter. De vendte ryggen til og gjorde deres ører døve, så de ikke hørte noget. ¹²De gjorde deres hjerter hårde som diamant for ikke at høre loven og ordene, som Hærskarers HERRE sendte ved sin ånd gennem de tidligere profeter. Derfor kom der en stor vrede fra Hærskarers HERRE. ¹³Og ligesom han råbte, uden at de hørte, sådan råbte de, uden at jeg hørte, sagde Hærskarers HERRE. ¹⁴Jeg bortdrev dem som ved en storm blandt alle de folkeslag, de ikke kendte til, og landet blev til ødelagt bag dem, sådan at ingen går igennem det, hverken frem eller tilbage. De gjorde det herlige land til en ødemark.«

Kapitel 8

Jerusalem og templet skal genopbygges

¹Hærskarers HERRES ord kom til mig:

²Således siger Hærskarers HERRE:
»Jeg har en stor nidkærhed for Zion;
med stor vrede er jeg nidkær for den.«

³Således siger Hærskarers HERRE:
»Jeg vender tilbage til Zion og vil bo midt i Jerusalem.
Jerusalem skal kaldes Sandhedens by,
og Hærskarers HERRES bjerg Hellighedens bjerg.«

⁴Således siger Hærskarers HERRE:
»Der skal på ny sidde gamle mænd og gamle kvinder i Jerusalems gader,
hver med sin stok i hånden på grund af deres høje alder.

⁵Byens gader skal være fulde af unge drenge og piger,
som leger i dens gader.«

⁶Således siger Hærskarers HERRE:
»Selv hvis det skulle være for utroligt¹⁴ for dette folks rest i de dage,
skulle det så også være for utroligt for mig?« siger Hærskarers HERRE.

⁷Således siger Hærskarers HERRE:
»Se, jeg frelser mit folk fra solopgangens land og fra solnedgangens land.

⁸Jeg vil bringe dem hjem, og de skal bo midt i Jerusalem.

De skal være mit folk, og jeg vil være deres Gud i sandhed og retfærdighed.«

⁹Således siger Hærskarers HERRE:

---

¹⁴Det hebraiske ord for utroligt kan også oversættes med forunderligt.

»Gør jeres hænder stærke,^r I som i disse dage hører disse ord af de profeter,

som var der den dag, da grundvolden til Hærskarers HERRES hus blev lagt, så templet kunne bygges.

¹⁰For før de dage fik mennesker og dyr ingen belønning.

For den rejsende¹⁵ var der ingen fred for fjenden.

Jeg lod mennesker have frit spil^s mod hinanden.

¹¹Men nu vil jeg ikke være over for dette folk som i gamle dage, siger Hærskarers HERRE,

for fredens frø^t, vintræet, skal give sin frugt,

jorden sin afgrøde og himlen sin dug.

Jeg vil lade dette folks rest arve alle disse ting.

¹³Ligesom I af Judas hus og Israels hus var en forbandelse blandt folkeslagene,

sådan vil jeg nu frelse jer, så I bliver til en velsignelse.

Frygt ikke! Gør jeres hænder stærke!«

¹⁴Således siger Hærskarers HERRE:

»Ligesom jeg planlagde at gøre ondt, da jeres forfædre gjorde mig vred, siger Hærskarers HERRE, og jeg ikke fortrød det,

¹⁵sådan har jeg tænkt at gøre godt i disse dage mod Jerusalem og Judas hus. Frygt ikke!

¹⁶Dette er de ting, som I skal gøre:

Tal sandt, kun sandt^u, over for hinanden,

og fæld fuldkomne domme^v i jeres byporte.

¹⁷Tænk ikke ondt imod hinanden i jeres hjerter og elsk ikke løgnen¹⁶, for alle disse ting hader jeg,« siger HERREN.

Faste skal blive til fest

¹⁸Hærskarers HERRES ord kom til mig:

¹⁹Således siger Hærskarers HERRE:

»Fasten i den fjerde måned, den femte måned, den syvende måned og i den tiende måned skal blive til fryd og glæde og til dejlige højtider for Judas hus.

Men elsk sandhed og fred!«

²⁰Således siger Hærskarers HERRE:

»På ny skal det ske, at folkeslag og mange byers indbyggere skal komme,

²¹og den ene bys indbyggere skal gå til den anden og sige:

»Lad os gå hen og søge HERRENS gunst og opsøge Hærskarers HERRE – også jeg vil gå.«

---

¹⁵Ordret »den som drog ud og drog ind«.

¹⁶Ordret betyder det »den falske ed«.

²²Og mange folk og mægtige folkeslag skal komme for at opsøge Hærskarers HERRE i Jerusalem

og søge HERRENS gunst.«

²³Således siger Hærskarers HERRE:

»I de dage skal ti mænd af alle folkeslags tungemål gribe fat i en judæisk mands kappeflig og sige:

›Lad os gå med jer, for vi hørt, at Gud er med jer!‹«

Kapitel 9

HERRENS felttog og genoprettelsen af Davidsriget

¹Et profetudsagn.

HERRENS ord^w er i Hadraks land;

Damaskus er dets hvilested

– for HERRENS øjne hviler på menneskeheden

og på alle Israels stammer –^x

²og også Hamat, som grænser op til det,

og Tyrus og Sidon; på trods af deres store visdom.

³Tyrus byggede sig en fæstning;

opdyngede sølv som støv

og guld som gadens mudder.

⁴Men se, HERREN skal indtage den

og smide dens rigdomme¹⁷ i havet.

⁵Ashkalon skal se det og blive bange,

Gaza skal blive rædselsslagen

og ligeså Ekron, for dens håb er blevet til skamme.

Gazas konge skal omkomme,

Ashkalon skal ikke regeres,^y

⁶og i Ashdod skal en bastard sidde på tronen.^z

Jeg vil udrydde filistrenes hovmod.

⁷Jeg vil fjerne blodet fra hans mund;

afskyelighederne fra hans tænder.

Og han skal efterlades til vores Gud;

han skal være som en høvding i Juda,

og Ekron som en jebusit.

⁸Jeg vil slå lejre foran mit hus;

som en fæstning imod dem, der drager i krig.¹⁸

Så skal ingen længere rykke ud imod dem,

for nu har jeg set med mine egne øjne.

¹⁷Eller »fæstning«.

¹⁸Ordret »dem der drager ud og vender hjem«.

Kongen kommer

⁹Bryd ud i jubel, Zions datter!
Råb af glæde, Jerusalems datter!
Se, din konge kommer til dig,
han er retfærdig og sejrrig,
fattig¹⁹ og ridende på et æsel;
på en æselhoppes føl.
¹⁰Jeg vil udrydde stridsvognene i Efraim;
hestene i Jerusalem;
krigsbuen skal udryddes.
Han skal forkynde fred til folkeslagene,
og hans herredømme skal være fra hav til hav;
fra floden indtil jordens ender.

HERREN frelser sit folk

¹¹Og du, på grund af dit pagtsblod
vil jeg slippe dine fanger løs
fra en cisterne, hvor der ikke er vand i.
¹²Vend tilbage til fæstningen,
I fanger som har håb!
Også i dag forkynder jeg:
jeg vil gengælde dig dobbelt.
¹³For jeg spænder Juda
og lægger Efraim på buen;
jeg opildner dine sønner, Zion,
imod dine sønner, Grækenland;
jeg bruger dig som en krigers sværd.
¹⁴HERREN vil komme til syne over dem,
og hans pil skal fare ud som lynet;
den Herre HERREN skal støde i hornet
og gå frem i stormene fra syd.
¹⁵Hærskarers HERRE skal beskytte dem,
og de skal æde, nedtrampe slyngesten,
drikke og brøle som berusede,²⁰
og de skal søles til²¹ som offerskålen; som alterets hjørner.
¹⁶HERREN deres Gud skal frelse dem på den dag
som sit folks hjord,
for de er som ædle sten,²²

---

¹⁹Eller ydmyg.

²⁰Ordret »som af vin«.

²¹Ordret »fyldes af«.

²²Ordret »en (konge)krones sten«.

der funkler over hans land.
¹⁷For hvor er det godt,
og hvor er det skønt!
Korn får unge mænd
og vin unge kvinder til at blomstre.

Kapitel 10

Søg tilflugt hos HERREN i stedet for afguderne

¹Bed HERREN om regn på tidspunktet for den sene regn.
HERREN laver lyn;
han giver dem regnskyl
og enhver korn på marken.
²For husguderne taler fordærv;
spåmændene ser falske syner.
De tyder uduelige drømme;
med tomhed trøster de.
Derfor er de i nød,
for der er ingen hyrde.

HERREN vil føre Israel hjem

³Imod hyrderne er min vrede opflammet;
bukkene vil jeg hjemsøge.
For Hærskarers HERRE har besøgt^æ sin hjord, Judas hus,
og gjort dem til sin prægtige hest i krigen.
⁴Derfra skal hjørnestein og teltpløk udgå,
krigsbuen og enhver hersker.
⁵De skal være som krigere,
der tramper i gadens mudder i krigen.
De skal kæmpe,
for HERREN vil være med dem.
De som rider på heste, skal blive til skamme.
⁶Jeg vil styrke Judas hus;
Josefs hus vil jeg frelse.
Jeg vil føre dem hjem,
for jeg har forbarmet mig over dem,
og det skal blive, som om jeg ikke havde afvist dem.
For jeg er HERREN deres Gud;
jeg vil bønhøre dem.
⁷Efraim skal blive som en kriger;
deres hjerte skal juble som beruset.²³

---

²³Ordret »som af vin«.

Deres børn²⁴ skal se det og juble;
deres hjerte skal råbe af fryd over HERREN.
⁸Jeg vil fløjte ad dem og samle dem,
for jeg har løskøbt dem.
De skal blive talrige,
ligesom de var talrige.
⁹Jeg vil så dem blandt folkeslagene;
i det fjerne skal de huske på mig.
De og deres børn skal leve,^ø
og de skal vende hjem.
¹⁰Jeg vil føre dem tilbage fra Egyptens land;
fra Assyrien vil jeg samle dem.
Jeg vil føre dem til Gileads og Libanons land;
der skal ikke være plads nok til dem.
¹¹Han skal gå igennem trængselshavet;
slå bølgerne i havet;
alle Nilens^å strømme udtørres.
Assyriens hovmod skal undertrykkes;
Egyptens scepter skal fjernes.
¹²Jeg vil styrke dem i HERREN;
i hans navn skal de vandre,
siger HERREN.

Kapitel 11

Det frodige Libanon og Jordan skal lægges øde

¹Åbn dine døre, Libanon!
Lad ild fortære dine cedertræer.
²Hyl, cypres!
For cedertræet er faldet;
disse herlige træer²⁵ er ødelagte.
Hyl, Bashans egetræer!
For den tykke skov er fældet.
³Hyrdernes hyl lyder,
for deres herlighed er ødelagt.
De unge løvers brøl lyder,
for Jordans stolthed er ødelagt.

---

²⁴ Ordret: »sønner«.

²⁵ »træer« er underforstået.

Lignelsen om hyrden der forkastes af fårene

⁴Således sagde HERREN, min Gud: »Vogt slagtefårene! ⁵De som køber dem, dræber dem og bliver ikke straffet, mens de som sælger dem, siger: »Velsignet være HERREN, at jeg bliver rig!« Og ingen af deres hyrder føler medlidenhed med dem. ⁶For jeg vil ikke længere føle medlidenhed med landets²⁶ indbyggere, siger HERREN. Se, jeg vil lade menneskene falde i hænderne på hinanden og på deres konge, så de ødelægger landet. Jeg vil ikke redde dem.«

⁷Jeg vogtede slagtefårene, heriblandt de elendige blandt fårene,^{aa} og jeg tog to stave. Den ene kaldte jeg »Skønhed«, og den anden kaldte jeg »Bånd«, og jeg vogtede fårene. ⁸Jeg fjernede tre af hyrderne på én måned, men jeg blev utålmodig med dem, og de afskyede mig. ⁹Jeg sagde: »Jeg vil ikke vogte jer. Det som dør, må dø; det som omkommer, må omkomme; de som bliver til overs må æde hinandens kød.« ¹⁰Og jeg tog min stav, Skønheden, og brækkede den for at gøre den pagt ugyldig, som jeg havde indstiftet med alle folkeslag. ¹¹Den blev gjort ugyldig den dag. Således forstod de elendige blandt fårene, som holdt sig til mig, at det var HERRENS ord. ¹²Og jeg sagde til dem: »Hvis det passer jer,²⁷ så giv mig min løn, men hvis ikke, så lad være.« Og de afvejede min løn, tredivestykker sølv. ¹³HERREN sagde til mig: »Kast dem hen til pottemageren²⁸, den herlige pris, som jeg blev vurderet af dem til at have.« Og jeg tog de tredivestykker sølv og kastede dem hen i HERRENS hus, hen til pottemageren. ¹⁴Og jeg knækkede min anden stav, Bånd, for at ødelægge slægtskabet mellem Juda og Israel.

Den uduelige hyrde

HERREN sagde igen til mig: »Udstyr dig som en uduelig hyrde! ¹⁶For se, jeg lader en hyrde fremstå i landet.

Dem som er tæt på at gå til grunde, vil han ikke se til;
de vildfarne vil han ikke lede efter;
de forkomne vil han ikke læge;
de raske vil han ikke forsørge.

Men kødet fra de fede dyr vil han spise; deres hove vil han sønderrive. ¹⁷Ve den uduelige hyrde, som forlader fårene. Et sværd skal ramme hans arm og hans højre øje. Hans arm skal visne; hans højre øje blive fuldstændigt blindt.«

---

²⁶Eller »verdens«.

²⁷Ordret »Hvis det er godt i jeres øjne«.

²⁸Eller »metalstøberen«, for det kan også forstås som en håndværker, der kan arbejde i metal.

Kapitel 12

Jerusalem angribes, men Gud forsvarer sit folk

¹Et profetudsagn

HERRENS ord om Israel. Et udsagn af HERREN, han som udstrækker himmelen og grundfæster jorden; som former menneskets ånd inden i det.

²Se, jeg gør Jerusalem til et berusende bæger for alle omkringliggende folk; også Juda skal belejres når Jerusalem belejres.

³Det skal ske på den dag, at jeg vil gøre Jerusalem til en tung sten for alle folkene; alle som vil løfte den, vil komme slemt til skade. Og alle jordens folkeslag^{ab} vil samle sig imod den.

⁴På den dag, siger HERREN, vil jeg slå alle hestene med vanvid og deres ryttere med vanvid. Jeg vil åbne mine øjne mod Judas hus, og alle folkenes heste vil jeg slå med blindhed. ⁵Da skal Judas ledere sige i deres hjerte: »Jerusalems indbyggere er mig til styrke ved Hærskarers HERRE, deres Gud.«.^{ac}

⁶På den dag vil jeg gøre Judas fyrster til et ildbækkens blandt træ; til en fakkel blandt neg. Og de skal fortære til højre og venstre; alle folkene omkring sig. Men Jerusalem skal forblive på sit sted, i Jerusalem. ⁷HERREN skal frelse Judas telte først for at Davids hus' herlighed og Jerusalems indbygges herlighed ikke skal hæve sig over Juda.

⁸På den dag skal HERREN beskytte Jerusalems indbyggere, og den som er skrøbelig iblandt dem, skal på den dag være som David. Davids hus skal være som Gud; som HERRENS engel foran dem.

Gud udgyder nådens og bønnens ånd

⁹Det skal ske på den dag at jeg agter at ødelægge alle de folkeslag som kommer imod Jerusalem. ¹⁰Men over Davids hus og Jerusalems indbyggere vil jeg udgyde nådens og bønnens ånd, og de skal se hen til mig, ham som de har gennemboret. Og de skal sørge over ham som over det eneste barn og klage bitterligt over ham, som man klager bitterligt over den førstefødte.

¹¹På den dag skal sorgen blive stor i Jerusalem som sorgen over Hadad-Rimmon²⁹ i Megiddos dal. ¹²Landet skal sørge, hver slægt for sig; Davids hus' slægt for sig og deres kvinder for sig; Nathans hus' slægt for sig og deres kvinder for sig; ¹³Levis hus' slægt for sig og deres kvinder for sig; Shim'is slægt for sig og deres kvinder for sig; ¹⁴alle de øvrige slægter, hver slægt for sig og deres kvinder for sig.

²⁹Hadad-Rimmon er ukendt og kan enten referere til et sted eller en guddom, eftersom både Hadad og Rimmon er guder fra mellemøstlig mytologi.

Kapitel 13

Israels renselse

¹På den dag skal en kilde blive åbnet for Davids hus og for Jerusalems indbyggere imod synd og urenhed.

²Og på den dag, siger Hærskarers HERRE, vil jeg udrydde afgudernes navne fra landet, og de skal ikke længere huskes. Også profeterne og den urene ånd vil jeg forvise fra landet. ³Og hvis nogen fortsætter med at profetere, vil hans far og mor, som fødte ham, sige til ham: »Du skal ikke leve, for du har talt løgn i HERRENS navn!« Og de skal gennembore^{ad} ham; hans far og hans mor, som fødte ham, fordi han profeterede.

⁴På den dag skal profeterne hver især skamme sig over sit syn, når de profeterer. Og de skal ikke iføre sig en lodden kappe for at bedrage. ⁵Men han skal sige: »Jeg er ingen profet, jeg er landmand. For en mand købte mig, da jeg var ung.«^{ae} ⁶Og spørger man ham: »Hvad betyder disse sår på din ryg?«^{af} skal han svare: »Det er slag, som jeg fået i mine elskeres³⁰ hus.«

Sværdet og hyrden

⁷Sværd! Vågn op mod min hyrde;
imod min landsmand, siger Hærskarers HERRE.
Slå hyrden, så fårene spredes.
Jeg vil vende min hånd mod de små.

⁸Og det skal ske i hele landet, siger HERREN:
To dele af det skal udryddes og dø,
men den ene tredjedel skal blive tilbage.

⁹Og jeg vil lutre denne tredjedel i ild, som man lutrer sølvet;
prøve den, som man prøver guldet.
De³¹ skal påkalde mit navn, og jeg vil bønhøre dem.
Jeg siger: »Det er mit folk«,
og de skal sige: »HERREN er min Gud.«

Kapitel 14

Krigen om Jerusalem

¹Se, der kommer en dag for HERREN, hvor dit bytte skal fordeles i din midte.

²Jeg vil samle alle folkeslagene til krig imod Jerusalem. Byen skal indtages, husene plyndres og kvinderne voldtages. Halvdelen af byen skal drage i landflygtighed, men resten af folket skal ikke udryddes fra byen.

³⁰Eller »venners«.

³¹Ordret »den«, dvs. tredjedelen.

³Og HERREN skal drage ud og kæmpe imod disse folkeslag, ligesom når han kæmper på kampens dag. ⁴Hans fødder skal på den dag stå på Oliebjerget, som er lige over for Jerusalem mod øst. Og Oliebjerget skal revne midt over³² fra øst til vest så der kommer en stor dal. Halvdelen af bjerget skal trække sig mod nord, og dets anden halvdel mod syd. ⁵Og I skal flygte ind i mine bjerges dal, for bjergdalen skal nå til Asal;^{ag} I skal flygte, ligesom I flygtede for jordskælvet i Judas konge Uzzijas' dage.

HERREN min Gud skal komme; alle de hellige med dig!

⁶På den dag skal der intet lys være;
de prægtige lys skal stivne.

⁷Der skal være én dag,
den skal være kendt af HERREN.
Der skal hverken være dag eller nat;
ved aftenstide skal der være lys.

⁸På den dag skal levende vand udgå fra Jerusalem,
halvdelen af det mod havet i øst
og halvdelen af det mod havet i vest;
det skal ske både sommer og vinter.

⁹Og HERREN skal være konge over hele landet;³³
på den dag skal HERREN være én
og hans navn ét.

¹⁰Hele landet skal forandre sig og blive som sletten,^{ah}
fra Geba til Rimmon syd for Jerusalem,
men Jerusalem skal hæve sig højt og trone på sit sted,
fra Benjamins port indtil stedet for den første port, indtil Hjørneporten,
og fra Hanan'el-tårnet indtil kongens vinperser.

¹¹De skal bo i den,
den skal ikke længere være bandlyst;
Jerusalem skal ligge trygt.

¹²Dette er den plage med hvilken HERREN slår alle folkene der har kæmpet imod Jerusalem: Han skal lade deres kød rådne mens de endnu står på deres fødder, deres øjne skal rådne i deres hulninger, og deres tunge skal rådne i deres mund.

¹³På den dag skal der komme en stor forvirring fra HERREN blandt dem så den ene griber fat i den anden, og den enes hånd løfter sig imod den andens hånd. ¹⁴Juda skal også kæmpe i Jerusalem. Alle de omkringliggende folkeslags rigdomme skal samles, guld, sølv og klæder i store mængder. ¹⁵Og plagen over hestene, muldyrene, kamelerne, æslerne og alt kvæget, som findes i deres lejre, skal være som denne plage.

¹⁶Alle de tiloversblevne fra alle folkeslag der gik imod Jerusalem, skal år efter år drage op for at tilbede kongen, Hærskarers HERRE, og for at fejre

³²Ordret »fra dets midte«.

³³Eller »verden«.

løvhyttefesten. ¹⁷Hvis nogen af jordens slægter ikke drager op til Jerusalem for at tilbede kongen, Hærskarers HERRE, vil der ikke falde regn over dem. ¹⁸Og hvis egypternes slægt ikke drager op og ikke kommer, så skal der ikke falde regn³⁴ over dem. De skal rammes af³⁵ plagen med hvilken HERREN slår de folkeslag der ikke drager op for at fejre løvhyttefesten. ¹⁹Dette skal være straffen over Egypten og alle de folkeslag der ikke drager op for at fejre løvhyttefesten. ²⁰På den dag skal der stå »Helliget HERREN« på hestenes bjælder, og gryderne i HERRENS hus skal være som offerskålene foran alteret. ²¹Hver gryde i Jerusalem og i Juda skal være hellig for Hærskarers HERRE, og alle som kommer for at ofre, skal tage af dem og koge i dem.

Der skal ikke længere være en kana'anæer³⁶ i Hærskarers HERRES hus på den dag.

---

³⁴»Regn« er underforstået.

³⁵»De skal rammes af« er tilføjet for forståelsens skyld.

³⁶χαναῖνι kan både være en etnisk betegnelse for kana'anæer eller betyde handelsmand.

Eksegetiske noter

- a. [Zak 1,14] Meningen må være, at de sorgløse folkeslag, som Gud brugte som redskab til at straffe Israels folk med, misbrugte dette til at gøre volden og ulykken større.
- b. [Zak 2,10] Oversættes andre i GT steder »ve, ve!« som en dødsklage, men i denne sammenhæng er det et ivrigt og opmuntrende tilråb. Det samme er tilfældet i v. 11.
- c. [Zak 2,12] Ordret: »efter herlighed har han sendt mig til folkeslagene (som) udplyndrede jer«. Er »mig« HERREN selv, er det Zakarias, eller er det englen, som taler med Zakarias? Og hvad betyder udtrykket »efter herlighed«? I denne oversættelse forstås »efter herlighed« som formålet med at »mig« er blevet sendt til folkeslagene.
- d. [Zak 3,1] I andre oversættelser oversættes der med personnavnet »Satan«, men det hebraiske ord *haśśāṭān* er med bestemt artikel, så det er ikke sandsynligt, at det er et personnavn.
- e. [Zak 3,10] Ordret »skal enhver kalde på sin ven hen under vintræet og hen under figentræet«.
- f. [Zak 4,10] *qatan* betyder ordret »lille« eller »ung« og kan altså forstås som enten tidligere dage eller ringe dage. Meningen i denne sammenhæng er, at begyndelsen på tempelbyggeriet så ynkelig ud, så begge betydninger er i spil.
- g. [Zak 4,10] En sten af ukendt betydning. Nogle (bl.a. Luther) foreslår et blylod til brug ved byggeri, mens andre forstår det som en dekorativ sten, der blev muret ind i det færdige byggeri som en del af indvielsen.
- h. [Zak 4,12] Sætningen er vanskelig og lyder ordret: »Hvad er de to olivengrene, som (er) i hånden på to guldrør, der udgyder guld fra oven.« Participiet *ham^oriqîm* (»der udgyder«) kan lægge sig til både »guldrør« og »olivengrene«, hvilket komplicerer sætningen yderligere.
- i. [Zak 5,5] *yaša^o* betyder oftest »går ud«, men dækker et bredt betydningsspektrum. I denne sammenhæng giver det mest mening at forstå det som noget, som kommer til syne.
- j. [Zak 5,6] Enkelte manuskripter, herunder LXX, har »ondskab«, der på hebraisk næsten er identisk med »øjne«. Men det er til gengæld svært at forklare, hvorfor en skribent skulle have rettet fra »ondskab« til »øjne«, så »øjne« er sandsynligvis det originale. Det kan også oversættes i retning af »udseende«, hvormed efaen forstås som ugudelighedens udseende.
- k. [Zak 6,1] *yaša^o* betyder oftest »går ud«, men dækker et bredt betydningsspektrum. I denne sammenhæng giver det mest mening at forstå det som noget, som kommer til syne. Ordet forekommer i øvrigt syv gange mellem v. 1-8: v. 1, 5, 6 (x 3), 7, 8. I denne oversættelse er ordet oversat forskelligt fra vers til vers.
- l. [Zak 6,2] 1871-oversættelsen knytter »stærke« til de spraglede heste, men i v. 7 bruges samme ord som en fælles betegnelse for alle heste.

- m. [Zak 6,8] Afhængigt af, om man forstår sætningen, som noget der angår datid eller fremtid, giver det forskellige tolkninger. Verbet er dog i perfektiv, hvilket taler for at forstå det som datid.
- n. [Zak 6,13] Det er vanskeligt at afgøre, om der er tænkt på to personer – en konge og en præst – eller om det er én person, der deler begge titler. Semak-titlen taler for sidste mulighed, mens sidste del af sætningen taler for, at der er to forskellige personer.
- o. [Zak 7,2] Der er forskellige fortolkninger af, hvordan Betel skal forstås i sammenhæng med de andre navne. Nogle mener, at Betel lægger sig til Sar-Ezer som et sammensat navn. Andre foreslår, at Betel er subjekt, og at personnavnene lægger sig som appositioner til Betel. Andre igen foreslår, at Betel er subjekt, og personnavnene er objekter. Fordelen er, at verbet får et objekt, men normalt ville man forvente en eksplicit objekt-markør i teksten, hvilket her ikke er tilfældet.
- p. [Zak 7,2] »at søge HERRENS gunst« bygger på en tanke om, at HERREN er den himmelske konge, man kan søge audiens hos og komme med et ydmygt ønske. Samme ord bruges to gange i Zak 8,21-22.
- q. [Zak 7,3] Ordret »jeg« som dog må forstås kollektivt.
- r. [Zak 8,9] Udtrykket kan både forstås bogstaveligt som en opmuntring til det fysiske arbejde med templets genopbygning, eller mere billedligt som en hebraisk udtryksform om at være modig.
- s. [Zak 8,10] Det hebraiske ord *šallah* kan både betyde sende og slippe fri.
- t. [Zak 8,11] Det hebraiske *zera hashalom* kan også oversættes med »såning af fred«, hvilket gør, at »vintræet« ikke forstås som apposition: »For der vil være såning af fred. Vintræet skal give...«.
- u. [Zak 8,16] I mange oversættelser udelades sætningens andet *emet*, men det kan også som her forstås som en intensivering af at tale sandt.
- v. [Zak 8,16] Ordet *šālôm* i grundteksten kan forstås som domme, der fører til fred, eller som fuldkomne domme, eftersom *šālôm* også indeholder betydningen af det perfekte og fuldkomne.
- w. [Zak 9,1] Syntaksen er omdiskuteret. Generelt oversættes det enten med »HERRENS ords profeti over Hadraks land« (fx den danske oversættelse fra 1871) eller opdeles i overskriften for hele afsnittet »Et profetud-sagn« og første sætning i afsnittet »HERRENS ord er i Hadraks land«.
- x. [Zak 9,1] Verset er vanskeligt at oversætte. Ordret står der »For HERRENS er menneskets øje«. Det kan forstås som både en subjektiv genitiv »Menneskets øje er på HERREN« eller som en objektiv genitiv »HERRENS er øjet på mennesket« eller mere mundret »HERRENS øje er på mennesket«.
- y. [Zak 9,5] En anden mulighed er »Ashkalon skal ikke bebos«, fordi det hebraiske *yāšav* både kan betyde »bo« eller »sidde« (på en trone).
- z. [Zak 9,6] Ordret »En bastard skal sidde/bo i Ashdod«. Bastard behøver ikke forstås biologisk, men kan forstås bredere som korrupt, og sammenhængen med vers 5 kunne tyde på, at der er tale om en konge.

- æ. [Zak 10,3] Det hebraiske ord *fāqad* bruges både om »hjem søge« og »besøge« i dette vers. Ordet kan altså både være negativt og positivt.
- ø. [Zak 10,9] En anden mulighed er at oversætte sætningen med »de skal give deres børn liv«, eftersom »børn« er markeret som objekt i sætningen.
- å. [Zak 10,11] *yeor* skal ikke nødvendigvis forstås som Nilen, men kan forstås mere generelt om floder. Det er klart, at billedet i første omgang henviser til den første exodus fra Egypten, men i anden omgang udvides billedet til en ny exodus fra både Egypten og Assyrien – begge steder med berømte floder.
- aa. [Zak 11,7] Kan også oversættes til »Jeg vogtede slagtefårene for handelsfolkene« ved at slå de to hebraiske ord *lāxēn f^aniyyē* sammen. Det samme gælder i vers 11.
- ab. [Zak 12,3] Der skelnes her mellem folkeslag (*gôyîm*) og folk (*ammîm*.)
- ac. [Zak 12,5] Sidste del af verset er omdiskuteret, og nogle foreslår – med støtte i en række tekstudgaver – at det skal oversættes »Jerusalems indbygges styrke er i Hærskarers HERRE, deres Gud«.
- ad. [Zak 13,3] Samme ord som i kap. 12,10.
- ae. [Zak 13,5] En anden mulig oversættelse er »for jeg har dyrket jorden, siden jeg var ung«.
- af. [Zak 13,6] Ordret »mellem dine hænder«, hvilket kan hentyde til ryggen og brystet.
- ag. [Zak 14,5] *ʔāṣal* kan enten være et navn på en ukendt lokalitet eller betyde »side« forstået på den måde at bjergdalen når helt over til den anden side.
- ah. [Zak 14,10] *f^arāvāh* kan både betyde slette generelt eller være navnet på Araba-sletten ned mod Det røde Hav.